

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

**Чирчик Сергій Васильович**

УДК 378.14:72.012

**ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ  
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ  
БАКАЛАВРІВ З ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

**ДИСЕРТАЦІЯ**

на здобуття наукового ступеня

доктора педагогічних наук

**Науковий консультант:**

**Дубасенюк Олександра Антонівна**,  
доктор педагогічних наук, професор  
професор кафедри педагогіки  
Житомирського державного  
університету імені Івана Франка.

Житомир – 2017

## УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АРВЗ – алгоритм розв’язування винахідницьких задач Г. С. Альтшуллера

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ППЗ – прикладне програмне забезпечення

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

ДК – державний класифікатор

НМКД – навчально-методичний комплекс дисципліни

ОКХ – освітньо-кваліфікаційна характеристика

ОПП – освітньо-професійна програма

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП .....</b>	<b>5</b>
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ</b>	
<b>ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ</b>	
<b>З ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ .....</b>	<b>21</b>
1.1. Становлення і розвиток дизайну і системи дизайн-освіти у світі та Україні в історико-педагогічному контексті .....	21
1.2. Категоріально-понятійний аналіз проблемного поля дизайн-освіти .....	51
1.3. Сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру .....	75
Висновки до першого розділу .....	107
<b>РОЗДІЛ 2. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ</b>	
<b>БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА</b>	
<b>ПРОБЛЕМА.....</b>	
2.1. Особливості формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру в умовах глобалізаційних процесів.....	111
2.2. Зарубіжний досвід розвитку дизайн-освіти.....	125
2.3. Структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру .....	149
Висновки до другого розділу .....	169
<b>РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ</b>	
<b>ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ .....</b>	
3.1. Організаційно-методичні умови фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру .....	176
3.2. Розвиток пізнавального інтересу та обдарованості студентів у системі дизайн-освіти .....	190
3.3. Методика дизайн-проектування в умовах інноваційного освітнього середовища.....	206
3.4. Математичне моделювання як засіб фундаменталізації і системності	

в підготовці студентів-дизайнерів .....	225
3.5. Концептуальна модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру .....	235
Висновки до третього розділу .....	249
<b>РОЗДІЛ 4. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ У ПРАКТИЦІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ .....</b>	<b>253</b>
4.1. Структурно-логічна схема професійної підготовки дизайнера інтер'єру .....	253
4.2. Методика фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру .....	270
4.3. Практика, комплексний державний іспит і дипломний кваліфікаційний проект у системі фахової підготовки за напрямом «Дизайн» .....	282
Висновки до четвертого розділу .....	295
<b>РОЗДІЛ 5. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ .....</b>	<b>300</b>
5.1. Програма та методика педагогічного експерименту .....	300
5.2. Наукові основи моделювання професійної компетентності майбутніх бакалаврів .....	325
5.3. Багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз ефективності впровадження моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру .....	364
5.4. Перспективи дослідження проблеми дизайн-освіти .....	373
Висновки до п'ятого розділу .....	378
<b>ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ .....</b>	<b>383</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ .....</b>	<b>391</b>
<b>ДОДАТКИ .....</b>	<b>451</b>



## ВСТУП

**Актуальність і доцільність дослідження.** У сучасних умовах соціально-політичного й економічного реформування держави, актуалізованого фундаментальними безпековими викликами та економічною нестабільністю з одночасним євроінтеграційним прагненням України, особливі вимоги висуваються до фахівців, які мають швидко адаптуватися до сучасних соціально-економічних умов, гнучко реагувати на запити суспільства та ефективно працювати в умовах ринкової економіки. Зазначене обумовлено новітніми тенденціями в галузі професійної підготовки фахівців та є предметом особливої уваги фахівців освітньої галузі, що зазначено в законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти до 2021 року, Концепції Державної програми розвитку освіти, Концепції розвитку національного дизайну, Декларації Болонського Стратегічного Форуму тощо.

Нині, в еру швидкого розвитку інформаційних технологій, систем і ресурсів, проектно-технічних комунікацій, дизайн стає домінуючим фактором підвищення конкурентоспроможності всіх соціально-економічних галузей. Це, в свою чергу, зумовлює інтеграцію дизайну у всі сфери життєдіяльності людини та вимагає модернізації професійної підготовки фахівців у цій сфері.

Підготовка бакалаврів з дизайну, проектна діяльність яких спрямована на художнє оформлення предметно-просторового середовища у контексті «тиражованих» стилістичних ідей, не є пріоритетом вищої школи, головні тенденції розвитку якої вимагають потужного розвитку «дизайну інтер'єру». Це може бути вагомим чинником у формуванні національних ідей і концепцій щодо впровадження інноваційних технологій в усіх напрямках державотворення.

Аналіз становлення та розвитку українського дизайну в різні історичні епохи дозволяє констатувати, що вітчизняна дизайн-освіта ще не має глибоко обґрунтованої методології і загальноприйнятої моделі реалізації. Про це

свідчать і наявні у вищих навчальних закладах України освітні програми, цикли і структурно-логічні підходи до професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, які не повною мірою відповідають викликам сьогодення.

Зокрема, у професійній підготовці за напрямом дизайн нині домінує традиційний підхід, що визначається теорією і методикою розв'язання стандартних проектних завдань, які не відображають реальні потреби суспільства та держави у галузі дизайнерської освіти. Зважаючи на запити сучасного креативного суспільства до технологічної, художньо-композиційної якості «продуктів» дизайну та, власне, до професійного рівня самих дизайнерів, виникає нагальна потреба розробки нової концептуальної моделі підготовки фахівців у визначеній сфері.

Предметом вивчення педагогів, філософів, психологів, мистецтвознавців є методологія дизайн-освіти, яка окреслює: філософські і психофізичні аспекти мистецької складової дизайн-освіти (В. Андрєєв, О. Асмолов, М. Бердяєв, Г. Костюк); роль мистецтва в системі становлення особистості майбутнього дизайнера (М. Коськов, В. Орлов, О. Рудницька, В. Щербина та ін.); питання теорії і методики дизайну з позицій творчості (О. Бойчук, В. Даниленко, Є. Лазарєв, О. Фурса та ін.); наукове тлумачення складу і структури професійної компетентності (С. Данилюк, Е. Зеєр, І. Зимня, Н. Ковалевська, Н. Кузьміна, М. Левочко, І. Міщенко, Дж. Равен та ін.); розвиток дизайн-освіти у вищих навчальних закладах (С. Алексєєва, Є. Антанович, Т. Божко, А. Дижур, О. Лаврентьєв, С. Мізевіч, Р. Мухутдінов, В. Савін та ін.).

У науковій літературі досить широко висвітлені: проблематика історії становлення та розвитку дизайну (К. Кондратьєва, С. Хан-Магомедов та ін.); дизайн міського середовища (В. Ангелов, І. Добриціна, А. Єфімов, Л. Салмін та ін.); поглиблені дослідження особливостей архітектурних просторів (М. Бєвз, І. Древаль, В. МIRONENKO, А. Скороходова та ін.); особливості організації предметно-просторового середовища та дизайн інтер'єрів (Н. Новосельчук, Ю. Третьак, В. Шабалін, М. Яковлев та ін.); ідеї книжкового

дизайну (Є. Антонович, Є. Балашова, Є. Бельчиков, Б. Валуєнко та ін.), формування візуально-образної мови (М. Опалєв, О. Ганоцька та ін.), графічного дизайну (Т. Божко, Л. Білякович, О. Джеджула, Ю. Золотухін, О. Лагутенко та ін.), дизайну одягу (О. Воронцова, І. Торшина, О. Лагода, О. Пенчук та ін.); окреслено дослідницьку складову у професійній підготовці за напрямом «дизайн» (С. Алексєєва, А. Алексюк, С. Амеліна, В. Раєвський та ін.).

У наукових доробках зазначених авторів простежуються різні підходи до розуміння професійної підготовки майбутніх дизайнерів у сучасному освітньо-виховному середовищі. Однак, безпосередньо проблема формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру ще не була в українській педагогічній науці предметом спеціальних досліджень.

Аналіз практичного досвіду щодо вирішення проблеми формування професійної компетентності в теорії і практиці підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, методологічної та методичної літератури дозволяє окреслити певні суперечності між:

- суспільною потребою у високоякісних продуктах дизайну та їх наявним вітчизняним рівнем;
- сучасними вимогами суспільства до ефективної професійної діяльності фахівця з дизайну інтер'єру та недостатністю спеціальних наукових розробок щодо системної реалізації цього процесу;
- зростанням професійних інтересів і потреб зазначених фахівців до підвищення власної професійної компетентності та відсутністю теоретично обґрунтованих моделей і рекомендацій щодо її розвитку;
- необхідністю вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх дизайнерів та недостатньою обґрунтованістю теоретичних та методичних засад цієї підготовки.

Отже, актуальність проблеми, її соціальна значущість, необхідність вирішення виявлених суперечностей зумовили вибір теми дослідження:

## **«Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру».**

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Робота виконана в межах комплексних наукових тем: «Формування професійної компетентності майбутніх учителів в умовах європейської інтеграції» – Житомирський державний університет імені Івана Франка (державний реєстраційний номер РК № 0110U002110); «Теорія і практика формування фахової компетентності з дизайну у студентів вищих мистецьких навчальних закладів» – Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (державний реєстраційний номер РК 0116U008692); тему дисертації затверджено вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 4 від 26. 11. 2010 р.) й узгоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 9 від 21. 12. 2010 р.).

**Мета дослідження** полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних основ та експериментальній перевірці ефективності впровадження концептуальної моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Здійснити історико-педагогічний аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру на різних етапах суспільного розвитку.
2. Обґрунтувати теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.
3. Проаналізувати категоріально-понятійний апарат проблемного поля дослідження.
4. Охарактеризувати сутнісні ознаки, структуру, критерії, показники та рівні розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру на основі вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду.

5. Визначити організаційно-методичні умови фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру.

6. Створити методику формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів.

7. Розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити концептуальну модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру на основі запровадження багатфакторного дисперсійного та регресійного аналізу.

8. Створити та впровадити навчально-методичне забезпечення щодо професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

**Об'єкт дослідження:** професійна підготовка майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру у вищих навчальних закладах України.

**Предмет дослідження:** теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

**Концепція дослідження.** Науковий інтерес до окресленої проблеми зумовлений її актуальністю в сучасній системі освіти, вимогами до підготовки майбутніх дизайнерів як компетентних, висококваліфікованих фахівців, здатних творчо здійснювати професійну діяльність в умовах суспільно-політичних, економічних та культурних змін.

Професійна підготовка майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру розглядається як загально-педагогічний феномен із відповідними складовими (метою, структурою та змістом), що має виражатися в органічному поєднанні традиційних та інноваційних методів, прийомів і засобів за принципом взаємного доповнення та підсилення.

Домінування творчого компоненту в процесі професійної підготовки і становлення проектного мислення сучасного дизайнера – це не механічне поєднання двох паралельних видів діяльності, а певна організація процесу становлення і розвитку особистості. Відповідно, для того, щоб творчий компонент став ефективним засобом формування проектного мислення майбутнього дизайнера, професійну підготовку слід здійснювати на основі

сучасних наукових підходів до організації всього навчально-виховного процесу, а стиль мислення майбутнього дизайнера в проектній і творчій діяльності має реалізовувати перспективний вектор розвитку сучасної дизайн-освіти.

За таких умов докорінно трансформується роль професорсько-викладацького складу, коли викладач стає координатором і керівником творчо-проектної діяльності студентів. Успішне впровадження такої моделі у процес професійної підготовки дизайнерів інтер'єру в якісному і кількісному аспектах залежить від рівня професійної компетентності викладачів як носіїв професійних знань, умінь і навичок.

У зв'язку з цим важливим постає розгляд професійної підготовки фахівців з дизайну з урахуванням світових інтеграційних тенденцій та глобалізаційних процесів у теорії і практиці вітчизняної системи освіти. Це дозволяє виявити специфіку адаптації дизайн-освіти України до загальноєвропейського освітнього та культурного простору з актуалізацією національної складової.

Концепція дослідження вміщує три діалектичним чином взаємопов'язані *концепти*, актуалізація яких сприяє реалізації головної ідеї дослідження.

*Методологічний концепт* включає: фундаментальні філософські ідеї, передусім, філософії людиноцентризму, філософії освіти, принципи природовідповідності, гуманізму, естетизму та прагматизму в побудові ландшафтного й інтер'єрного середовища, що відображає діалектичний взаємозв'язок і взаємодію різних наукових підходів (системно-структурного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, аксіологічного, культурологічного, варіаційного, креативного, акмеологічного, рефлексивного) і дозволяє сформулювати цілісне уявлення про професійну підготовку майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, дає змогу виділити базисні системні зв'язки та компоненти професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру; теоретичні положення, що реалізують особистісно-професійний аспект готовності студентів-дизайнерів до виконання

професійний завдань та сприяють розвитку творчо-інноваційної складової проектної діяльності студентів, орієнтуючи навчальні дисципліни на вищі зразки загальнолюдської культури, що зумовлюється соціальною роллю дизайнера у системі соціального замовлення.

*Теоретичний концепт* реалізує систему ідей, концепцій, теорій, вихідних категорій та основних понять («дизайн», «дизайн інтер'єру», «професійна підготовка», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність дизайнера інтер'єру»), рефлексія яких дозволяє окреслити проблемне поле та обґрунтувати провідні положення дослідження, а саме: в основу концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру покладено сучасні наукові засади, що забезпечують конкретно-наукове підґрунтя розробки відповідної концептуальної моделі; розгляд термінологічного апарату дослідження сприяє визначенню структурно-логічної системи професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру,

*Методичний концепт* передбачає розробку навчально-методичного забезпечення професійної підготовки фахівців у галузі знань 0202 «Мистецтво», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру», який урахує соціальні запити до професійної діяльності, специфіку викладання навчальних дисциплін та також забезпечує науковий, інформаційний та методичний супровід навчального процесу та розробку й упровадження авторської методики, навчально-методичних комплексів дисциплін, формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, розвитку їх психологічної готовності до професійної діяльності, що забезпечує інтегрування в зміст дизайн-освіти традиційних та інноваційних методів, прийомів і засобів за принципом взаємного доповнення та підсилення і сприяє підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну, орієнтує їх на подальшу професійну самореалізацію.

Реалізація концептуальних ідей забезпечується методологічними й теоретичними засадами, а також розробленою концептуальною моделлю розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів у визначеному напрямі.

**Загальна гіпотеза дослідження** полягає в тому, що професійна підготовка майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру у вищих навчальних закладах набуває ефективності і буде сприяти формуванню професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру за умови наукової розробки її теоретико-методичних засад, інтеграції відповідного науково-методичного забезпечення в освітнє середовище вищого навчального закладу.

Загальну гіпотезу конкретизовано у *часткових припущеннях* щодо необхідності забезпечення цього процесу шляхом:

- теоретико-методологічного обґрунтування системи професійної підготовки майбутніх дизайнерів, що базується на сучасних наукових підходах в освіті;
- використання вітчизняного та зарубіжного досвіду професійної підготовки фахівців із дизайну інтер'єру та реалізації сучасних світових тенденцій, що сприятиме підвищенню її ефективності;
- обґрунтування та упровадження в освітній процес ВНЗ організаційно-методичних умов та концептуальної моделі розвитку професійної компетентності фахівців з дизайну інтер'єру;
- розробки методики поетапного формування у студентів професійної компетентності, що регламентується ступеневістю її становлення в процесі теоретичної та практичної підготовки студентів на міжпредметній основі.

**Методологічну основу дослідження** становлять: філософські положення наукової теорії пізнання, діалектичні принципи взаємозв'язку та взаємообумовленості закономірностей і явищ соціальної дійсності, необхідності об'єктивного вивчення у розвитку і взаємозв'язку з конкретно-історичними умовами на основі єдності логічного та історичного, загального й особливого; положення системної методології (теорія організації, загальна



теорія систем, концепція самоорганізації); концептуальні положення психології й педагогіки про провідну роль діяльності у формуванні особистості, єдності свідомості і діяльності у процесі навчання; провідні ідеї системно-структурного, особистісно орієнтованого, рефлексивного, діяльнісного, варіаційного, креативного, компетентнісного, акмеологічного, культурологічного підходів до професійної підготовки майбутніх дизайнерів; педагогічні теорії розвитку й саморозвитку професійних якостей особистості в процесі діяльності.

**Теоретичну основу дослідження** становлять положення і висновки наукових праць з проблем: загальної теорії мотивації діяльності (Л. Виготський, П. Гальперін, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.); теорії професійної освіти (А. Алексюк, Н. Амеліна, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Ничкало та ін.); психології творчості (Л. Виготський, В. Моляко, С. Рубінштейн, та ін.); принципів художнього формоутворення (Ю. Боженко, О. Бондар, А. Черніков, М. Яковлев та ін.); теорії особистісно орієнтованого навчання та розвитку особистості майбутнього фахівця у професійній підготовці (Г. Балл, В. Рибалка, М. Смульсон); теорії моделювання в освіті і освітніх системах (В. Ашихмін, І. Баврін, В. Карась, І. Карась, Р. Шеннон, В. Ясвін та ін.); застосування інноваційних підходів в організації професійної підготовки майбутніх фахівців у системі професійної освіти (О. Вознюк, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, О. Карпова та ін.); моделювання сприйняття об'єктів дизайну (Р. Амхайм, Й. Іттен, У. Боумен, Л. Веккер, І. Кузнецова, А. Устинов та ін.); теорії і практики дизайн-освіти (С. Алексєєва, С. Зінченко, Г. Максименко, В. Тищенко, О. Фурса, Ю. Яворик та ін.); теорії і методики професійного становлення майбутніх дизайнерів (Т. Божко, О. Бойчук, Г. Гребенюк, В. Даниленко, В. Орлов, В. Титаренко, О. Отич, В. Радкевич, В. Савін та ін.); офіційних документів міжнародних організації (ЮНЕСКО, Європейського Економічного Співтовариства, Ради Європи та ін.) щодо дизайн-освіти та позиціонуванні дизайну у сфері національної культури.

**Організація дослідження.** Дисертаційна робота здійснювалась упродовж 2008-2017 рр. у кілька етапів.

*На першому етапі* (2008-2009 рр.) – здійснено аналіз проблеми, вивчено стан розробленості проблеми у науковій літературі з філософії, психології, педагогіки, філософії освіти, історії педагогіки, розглянуто законодавчі та нормативно-правові акти тощо; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження, сформульовано загальну та робочу гіпотезу.

*На другому етапі* (2010-2012 рр.) – проаналізовано досвід роботи у провідних навчальних закладах, обґрунтовано теоретико-методологічні засади подальшої експериментальної роботи, уточнено поняттєво-термінологічний апарат наукового дослідження, розроблено програми констатувального та формувального етапів експерименту та визначено статистичні вимоги до вибірки учасників експерименту, розпочато констатувальний етап експерименту, розглянуто сучасний стан дизайн-освіти у вищих навчальних закладах України.

*На третьому етапі* (2012-2015 рр.) – здійснено дослідно-експериментальну перевірку гіпотези, концептуальної моделі дослідження; упроваджено науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх дизайнерів; здійснено апробацію результатів науково-дослідної роботи; презентовано результати розробки складових галузевого стандарту вищої освіти (ОКХ, ОПП, засоби діагностики якості вищої освіти) в галузі знань 0202 «Мистецтво», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру».

*На четвертому етапі* (2016-2017 рр.) – проаналізовано та узагальнено результати формувального етапу експерименту; сформульовано загальні висновки та практичні рекомендації; окреслено перспективи подальших наукових досліджень, оформлено дисертаційну роботу.

**Організація та експериментальна база дослідження.** Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі Київського національного

університету культури і мистецтв (у тому числі Відокремленого підрозділу «Кіровоградський факультет КНУКіМ», Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія КНУКіМ», Відокремленого підрозділу «Вінницький факультет КНУКіМ»), Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Київського університету культури, Мистецького інституту художнього моделювання і дизайну імені Сальвадора Далі, Інституту реклами. В експериментальному дослідженні на різних його етапах брало участь 420 студентів, професорсько-викладацькій склад кафедр дизайну вищих навчальних закладів у кількості 38 осіб, а також 9 методистів кафедр дизайну зазначених навчальних закладів.

**Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів** дослідження полягає у міждисциплінарному аналізі професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру як цілісного феномену з усіма його складовими, що базується на сучасних наукових підходах і положеннях концепції творчого розвитку особистості, формування її професійно важливих якостей.

*Вперше* розроблено та обґрунтовано концептуальну модель розвитку професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру на основі діалектично пов'язаних наукових підходів; створено авторську оптимізаційну модель діагностики якості вищої освіти «Інтеграл компетентності дизайнера»; виявлено сучасні тенденції професійної підготовки дизайнерів інтер'єру в умовах вищого навчального закладу; впроваджено сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру; обґрунтовано структуру, критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру; визначено етапність професійної підготовки дизайнерів інтер'єру.

*Удосконалено* зміст, організаційні форми, методи та методику професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру шляхом упровадження як відповідних організаційно-методичних умов формування

професійної компетентності, так і науково-педагогічних засад професійної підготовки майбутніх фахівців на основі принципів гуманізації, історизму, системності, цілісності, персоніфікації діалогічності, природовідповідності, культуровідповідності, контекстності та діалектичній узгодженості тощо. Уточнено та поглиблено поняттєво-термінологічний апарат проблеми професійної підготовки дизайнерів, а також зміст базових понять дослідження («компетенція», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність дизайнера інтер'єру» тощо);

*Подальшого розвитку* набули: теоретичні положення теорії і практики професійної педагогіки у визначеній сфері; проектування змісту професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру в контексті євроінтеграційних процесів.

**Практичне значення дослідження** полягає: в розробці, обґрунтуванні й упровадженні науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру; розробці авторської оптимізаційної моделі «Інтеграл компетентності дизайнера», проведенні регресійного, багатофакторного дисперсійного аналізу ефективності впровадження моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, розробці навчально-методичних комплексів з дисциплін «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Матеріалознавство», «Світлодизайн»; підготовці та впровадженні навчальних посібників: «Математичне моделювання у сучасному професійному дизайні: теорія, методологія, практика», «Основи світлотехніки для дизайнерів» (гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1/11-1867 від 13.02.12), «Світлодизайн»; публікації та використанні у навчальному процесі монографії «Професійна підготовка дизайнерів інтер'єру: теорія, методика, практика»; автор є одним з розробників складових галузевого стандарту вищої освіти (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, засоби діагностики якості вищої освіти) у галузі знань 0202 «Мистецтво», освітньо-

кваліфікаційного рівня «Бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру» (2014 р.).

**Методи дослідження.** Для реалізації окреслених завдань, досягнення мети і перевірки гіпотез використано комплекс взаємодоповнювальних методів дослідження:

*теоретичні* – аналіз і синтез філософської, психолого-педагогічної, методичної літератури, в якій висвітлюються проблеми формування професійної компетентності фахівців з дизайну у вищій школі; історико-педагогічний аналіз – з метою вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері дизайн-освіти й обґрунтування сучасних тенденцій розвитку професійного дизайну; метод термінологічного аналізу – для вивчення проблемного поля дослідження; моделювання та системний аналіз – для розробки концептуальної моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру та ін.;

*емпіричні* – бесіда, анкетування, опитування, тестування, інтерв'ювання, вивчення результатів навчально-професійної діяльності суб'єктів освіти (проектів, творчих робіт, дослідницьких завдань та ін.), ранжування; обсерваційні (безпосереднього та опосередкованого спостереження за динамікою професійного становлення майбутніх дизайнерів); педагогічний експеримент;

*методи математичної статистики* – для обробки й узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи, виявлення залежності кількісних і якісних показників у контрольних та експериментальних групах від упровадження організаційно-методичних умов; визначення їх вірогідності і достовірності; методи математичного моделювання: багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз – для визначення ефективності концептуальної моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру; регресійний аналіз – для оцінки сформованості професійної компетентності майбутніх дизайнерів.

**Результати роботи впроваджено** в процес підготовки фахівців у

Київському національному університеті культури і мистецтв (довідка № 1175 від 04. 10. 2016 р.), Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (довідка № 325 від 27. 09. 2016 р.), Мистецькому інституті художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі (довідка № 247 від 16. 12. 2016 р.), Вищому навчальному закладі «Інститут Реклами» (довідка від 16. 09. 2016 р.), Київському національному університеті культури і мистецтв відокремлений підрозділ «Кіровоградський факультет КНУКіМ» (довідка № 5 від 27. 05. 2015 р.), відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (довідка № 64/20 – 134 від 20. 05. 2015 р.); Київському національному університеті культури і мистецтв відокремлений підрозділ «Вінницький факультет КНУКіМ» (довідка № 87 від 23. 06. 2015 р.); Київському університеті культури (довідка від 23. 06. 2015 р.), Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв (довідка № 890 від 25. 11. 2013 р.).

**Особистий внесок здобувача.** У колективній монографії «Освітньо-інноваційні технології: теорія і практика» автору належить V глава – «Засоби діагностики якості вищої освіти зі спеціальності «дизайн інтер'єру» (0,6 др. арк.); у колективній монографії «Освіта та епоха (актуальна наукова парадигма)» – XII глава – «Позиціонування практики у системі фахової підготовки за напрямом «дизайн» (0,5 др. арк.); у колективній науковій статті «Оптимізаційна модель оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера» (співавтор В.В. Соломатова) – обґрунтування і теоретична розробка оптимізаційної моделі оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера (0.5 др. арк.); у колективній науковій статті «Методологія дизайн-проектування у контексті професійного становлення майбутнього дизайнера середовища» (співавтор М. Й. Жук) – аналіз концептуальних засад професійної підготовки майбутніх дизайнерів, дослідження спрямування навчальних графічних робіт за своїм змістом і призначенням у сучасних вищих навчальних закладах архітектурно-

дизайнерського спрямування, аргументація впровадження компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх дизайнерів середовища (0.5 др. арк.).

Ідеї співавторів зазначених праць у дисертації не використовувалися.

**Апробація результатів дисертації.** Результати дослідження доповідалися на науково-практичних конференціях, зокрема, *міжнародних*: «Освіта та наука в умовах глобальних викликів» (Сімферополь-Судак, 2010), «Еліта і обдарованість: точки перетину» (Київ, 2010), «Вища школа: національні пріоритети і європейські орієнтири» (Черкаси, 2010), «Людина – Культура – Мистецтво – Творча особистість» (Луганськ, 2011), «Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст» (Полтава, 2013), «Міське середовище – ХХІ ст. Архітектура. Будівництво. Дизайн» (Київ, 2014), «Педагогіка 2014. Досягнення, проекти, гіпотези» (Варшава-Краков, 2014), «Наукові пошуки ХХІ століття: молодіжний вимір» (Київ, 2015), «Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції» (Полтава, 2015), «Методологія збереження та розвитку народної архітектури у культурному ландшафті» (Київ, 2015), «Сучасні проблеми підготовки вчителя і його професійного удосконалення» (Чернігів, 2015), «Педагогіка. Актуальні наукові дослідження. Теорія, практика» (Познань, 2015), «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття» (Київ, 2016); *всеукраїнських*: «Правове регулювання вищої освіти України: сучасний стан та перспективи розвитку» (Київ, 2009), «Становлення образотворчого мистецтва в сучасному соціокультурному просторі» (Луганськ, 2010), «Українська культура та ментальність: самобутність в умовах глобалізації» (Сімферополь, 2010), «Мистецтво і дизайн: традиції, пошук, перспективи» (Київ, 2011), «Синергетика і творчість» (Київ-Житомир, 2011), «Вікові особливості формування інтелекту» (Київ, 2011), «Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку» (Житомир, 2012), «Сьомий тиждень мистецтв» (Київ, 2013), «Етнодизайн у контексті інновацій ХХІ століття»

(Київ, 2014), «Проблеми та перспективи розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в рекламній індустрії» (Київ, 2015), «Актуальні проблеми дизайн-освіти в європейському вимірі» (Київ, 2015), «Проблеми та перспективи розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в умовах глобалізації та розбудови української держави» (Київ, 2017); *регіональних*: «Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст» (Полтава, 2013), «Глобалізація напрямів дизайну в умовах постіндустріальних трансформацій» (Київ, 2016), «Художні практики на початку ХХІ століття: новації, тенденції, перспективи» (Київ, 2016). Апробація результатів дослідження здійснювалася також на міжнародних виставках навчальних закладів у м. Києві "Сучасна освіта в Україні" (2009-2015 рр.). Результати дисертаційної роботи обговорювалися на засіданнях кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв (2010-2017 рр.) та на засіданнях кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (2008-2017 рр.).

**Публікації.** Основний зміст дослідження висвітлено в 64 публікаціях, з них: 2 монографії, 21 стаття у провідних наукових фахових виданнях України, 5 – у наукових періодичних виданнях зарубіжних країн, 2 розділи у колективних монографіях, 2 навчальні посібники (із них 1 навчальний посібник з грифом МОН), 3 – складових галузевого стандарту вищої освіти України, 23 статті і тези у збірниках наукових праць за матеріалами наукових конференцій, робочі, навчальні програми та навчально-методичні комплекси з дисциплін. Загальний обсяг публікацій – 115,8 д.а.

**Структура та обсяг дисертації.** Робота складається зі вступу, п'яти розділів і висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг тексту дисертації становить 774 сторінки, з них 390 сторінок основного тексту. У списку використаних джерел подано 579 найменувань, з них 35 іноземними мовами. Робота вміщує 23 таблиці, 32 рисунки, що займають відповідно 12 і 17 самостійних сторінок основного тексту.



## **РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ**

У розділі окреслено історико-педагогічний контекст становлення і розвитку дизайну та системи дизайн-освіти у світі та Україні, проаналізовано як категоріально-понятійний аналіз проблемного поля дизайн-освіти, так і сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру. Зазначено, що слово «дизайн» використовується нині у багатьох сферах суспільного життя: від дизайну зачіски – до інженерного дизайну, від дизайну кінодекорацій – до дизайну кондитерських виробів, від фітодизайну та ландшафтного дизайну – до дизайну середовища і навіть ТВ-дизайну. За таких умов професія дизайнера починає втрачати свої обриси і розчинятися у різних видах діяльності. Така «експансія» дизайну у культурно-технічну сферу суспільства – процес логічний, оскільки культурі внутрішньо властива проектність. При цьому у всіх видах діяльності містяться елементи планування та організації, структури, послідовності дій, так чи інакше характеризують дизайн, знання основ якого сприяє не тільки усвідомленню професії, а й впровадженню методів образного моделювання, планування, раціоналізації в інші галузі професійної діяльності.

### **1.1. Становлення і розвиток дизайну і системи дизайн-освіти у світі та Україні в історико-педагогічному контексті**

Аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку, що дизайн відноситься до глобальних понять і охоплює все предметно-просторове середовище людини. У контексті культурологічного підходу це поняття виступає у форматі продукту людської культури – діяльність, що інтегрує матеріальну і художню складові, базується на технічній та естетичній формі.

Так, історія дизайну характеризується становленням художніх стилів і

стилістичних напрямів у контексті художньої виразності предметно-просторового середовища. Ці процеси зумовлені впливом культур, звичаїв, економічних, політичних та соціальних передумов соціуму [230; 272].

Історія дизайну, так само як і сам дизайн, має свої внутрішні жанри, області. Окремо пишеться історія моди і костюму, окремо – історія графічного дизайну і реклами, історія інтер'єру і виставкового дизайну, історія посуду і меблів, тканини і побутових приладів.

Однак у всіх цих областях, незважаючи на вузьку спеціалізацію і свої проблеми, є щось, що їх об'єднує, а саме проектний підхід, проектна культура, візуальна культура, функціональні, технологічні і художні проблеми.

Історія дизайну як виду проектно-художньої діяльності розгортається у взаємодії із науково-технічною, візуальною та художньою культурою, тому вона обов'язково відображає вплив новацій і винаходів у техніці, інженерній і художній творчості. Дизайн – це одночасно продукт культури, інструмент культурного будівництва, і фактор, який активно формує культуру.

Висвітливо основні ідеї, положення розвитку дизайну із позиції *проектного підходу*.

Слово «інтер'єр» (від франц. intérieur– внутрішній) в архітектурі означає внутрішній простір будівлі. В естетичному плані – це архітектурно-художнє вирішення внутрішнього простору архітектурного об'єкта.

Дизайн інтер'єрів, проектування та організація внутрішнього простору приміщень, ліній, форм, фактури, меблів, кольору і освітленості, у результаті чого виникає особливе середовище проживання людини, для якого характерні зручність, безпека, здоровий мікроклімат, комфорт і художня привабливість. Оскільки люди проводять більшу частину часу у приміщенні, добре спланований інтер'єр грає велику роль у забезпеченні їх психологічного комфорту, впливає на продуктивність праці, сприяє забезпеченню їх здоров'я і безпеки.

Першоджерелом становлення дизайну інтер'єрів було прагнення людей

до внутрішнього прикрашання приміщень, однак коло обов'язків сучасного дизайнера інтер'єру значно ширше. Сьогодні дизайнери працюють разом із архітекторами, замовниками, підрядниками, будівельниками і постачальниками, приймаючи рішення про габарити і структури просторів, обладнання, типів меблювання та оздоблювальних матеріалів. Дизайнери інтер'єру розробляють інтер'єри житлових будинків та офісів, медичних установ та ресторанів, вестибюлів громадських будівель і безлічі інших об'єктів предметно-просторового середовища.

Проектування інтер'єрів як вид діяльності зумовлює відповідну спеціальну підготовку, знання функцій, конструкцій, тонкого розуміння ролі форми, пластики, значення світла, кольору, текстури та фактури в інтер'єрі тощо. У художньому розумінні образ інтер'єра сприймається людиною як єдине ціле.

Разом із тим для професійного оволодіння механізмом естетичного формування художнього образу інтер'єру потрібно знати процес утворення цілого з окремих елементів та організуючих його засобів, специфіку художнього декору, принципи його органічного поєднання з формою архітектури та обладнання, а також із композиційною організацією в цілому.

Логіка наукового пошуку потребує виокремлення низки смислових блоків щодо розвитку дизайну та дизайн-освіти.

### ***1. Ретроспектива становлення і розвитку дизайну***

На етапі становлення людської цивілізації у процесі естетичного освоєння дійсності велику роль відіграє історичний досвід, знання основних історичних періодів розвитку інтер'єру та обладнання, які дійшли до нас від перших і наступних цивілізацій різних періодів на нашому континенті, що засвідчує високий мистецький рівень наших предків. Необхідно досконало вивчити минуле, щоб поліпшувати майбутнє. На основі аналізу науково-методичної літератури нами виділено п'ять історичних періодів становлення та розвитку поняття «інтер'єр» (від оздоблення житла до дизайну інтер'єру).

Таблиця 1.1.

**Основні історичні періоди становлення  
та розвитку понять «інтер'єр» та «обладнання»**

НАЗВА ПЕРІОДУ	КРАЇНИ	ОСНОВНІ ІДЕЇ	ПРИКЛАДИ
Стародавній світ (кінець V тис. до н. е. – середина I тис. н. е.)	Стародавній Єгипет, Месопотамія, Стародавня Індія, Стародавній Китай, Стародавня Японія, Стародавня Греція, Стародавній Рим.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- заупокійний культ (ідея стійкої і вічної влади фараона);</li> <li>- вавілоно-ассірійська культура;</li> <li>- єдність художніх форм і орнаментики (використання лаку для покриття деревини);</li> <li>- виникнення інтарсії, крім кольорової деревини, застосовувались слонова кістка, панцир черепахи, ріг, перламутр, раковини, напівдорогоцінні камені і метал.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- «мастаба» – гробниці, склепи, могили;</li> <li>- дерев'яні єгипетські меблі і декоративно-ужиткові вироби із деревини;</li> <li>- ванні кімнати і туалети, а також висячі сади;</li> <li>- оздоблення оселі різнокольоровими керамічними плитками;</li> <li>- оздоблення приміщень різноманітними підставками для декоративних ваз різної форми, кушетками;</li> <li>- використання фресок для прикрашання житла;</li> <li>- перші вбудовані шафи та меблі (шигай-дана, токолома).</li> </ul>
Середні віки (V – XV ст.)	Франція, Англія, Норвегія, Німеччина, Індія, Іспанія	<ul style="list-style-type: none"> <li>- внутрішнє оформлення церков характеризувалося багатством фарб і блиском золота, використання мозаїки (візантійський стиль);</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- тонкі стіни, голчасті колони і гострі ребра, що нагадують велике шатро;</li> <li>- килими, подушки для сидіння, а для сну використовували покриті килимами і шовковими тканинами отаманки;</li> </ul>

Продовж. табл. 1.1.

		<ul style="list-style-type: none"> <li>- оздоблення поверхонь поверхонь забезпечувалось фантазіями орнаментики (мавританський стиль ісламу);</li> <li>- основною ознакою романського стилю є обороноздатність;</li> <li>- спрямованість інтер'єру на виразність і експресивність (готичний стиль).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- як шафи використовували стінні ніші, які закривались решітчастими дверцятами з точених дерев'яних паличок;</li> <li>- використовувалися скрині, етажерки і ширми;</li> <li>- важкі, закриті масивні форми незалежно від їх застосування (церква, монастир, замок);</li> <li>- широке використання кольорів: будинки, статуї, одяг покривають яскравими фарбами і позолотою;</li> <li>- оздоблювальні елементи в готичному стилі не були строго симетричні, тоді як членування меблів досить пропорційне, однак орнаменти можна було міняти, не турбуючись про симетрію.</li> </ul>
Відродження (XIV – XVII ст.)	Італія, Франція, Голландія, Англія, Німеччина.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- відродженням класичного декору приміщень;</li> <li>- підвищена динамічність форм і неспокійний ритм ліній (стиль бароко);</li> <li>- розвиток стилю регентства та рококо, якому не притаманні прямі або правильні лінії і симетрія. Для меблів і</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- декорування меблів тривимірним багатим різьбленням.</li> <li>- стіни стали розділяти на окремі панелі, прикрашаючи їх фресками;</li> <li>- в обробці підлог використовували давньоримську</li> </ul>

Продовж. табл. 1.1.

		інтер'єра використовуються найдорожчі матеріали	традицію мармурової мозаїки і кахлі.- широке використання тканини у декорі інтер'єру;. - барочному інтер'єру притаманні яскраві фарби, експресивні форми, багата гра світла і тіней, насичення позолотою
Модерн (XIX–XX ст.)	Країни Центральної та Західної Європи, США, Канада, Японія.	- в основі формування стилю модерн («сучасного стилю») став рух членів англійського Товариства мистецтв і ремесел (1860–1900), і стиль «арнуво» (1890– 1905). Групи художників, відкидаючи еkleктику вікторіанського часу, створили меблі і гарнітури зі скромним орнаментом, що з'єднувався з загальним тематичним рішенням форми. Підкреслювалися чистота матеріалу і простота ліній.	- використання нових матеріалів і технологій, створення нових форми інтер'єру і нової форми меблів (меблів із широким використанням примхливо вигнутих ліній). - використання скла і перегородок для організації простору під єдиним дахом і зв'язати інтер'єр із зовнішнім простором.
Постмодерн (кінець XX ст. – й по нині)		- період розквіту дизайну, сформувалися такі стилі: функціоналізм, мінімалізм, поп-арт, хай-тек, деконструктивізм, кітч, еклектика і стилізація.	- дизайн інтер'єру характеризується практичністю і функціональністю; - широко використовується сучасна техніка і новітні матеріали.

Історія *основних періодів розвитку поняття «інтер'єр»* визначається розвитком художніх стилів й оснащенням будинку. Цей розвиток формувався під впливом культур та звичаїв, клімату та наявних оздоблювальних матеріалів, наукових винаходів і торгівлі, від подій в економіці, політиці й соціальному житті.

Розглянемо більш детально окреслені історичні періоди.

У науковій думці не існує єдиного підходу до питань історії становлення і розвитку цього поняття. І перша складність пов'язана з датою зародження цієї дефініції. Відомо, що вже у найдавніші часи люди намагалися прикрашати місця свого перебування. Такими своєрідними прикрасами були кістки та шкури тварин, малюнки на стінах печер, різні фігурки, що зображали людей і тварин. Крім інструментальної функції вони виконували не менш важливі для людини комунікативні, інформаційно-статусні (від родових знаків і гербів до знаків відмінностей, емблем, систем інформації та комунікації), емоційно-психологічні та магічні функції.

Наприклад, розглянемо інтер'єр будинку племені нуутка (індіанське плем'я, велика частина якого жила на території Канади), або нуу-ча-нульт зображений Дж. Веббером на картині «Гравірування інтер'єру будинку племені нуутка» (Див. Додаток Т). У ньому переважає використання натуральних речей (дерев'яних стовпів та гілок, циновок), прямих ліній, саме приміщення прямокутної форми.

Дерев'яні стовпи-тотеми по обидві сторони будинку створюють певну атмосферу оселі, вони мають як містичну так й естетичну цінність, оскільки відображають культ вогню, дух оселі. Під стелею сушиться риба, у той час як ковдри і килимки служать як одягом, так і мають функції мебелі.

У Британському музеї є декоративний плетений виріб, що належав племені нуутка. На ньому представлений темний малюнок, виконаний на світлому фоні, який виглядає досить декоративно. Індіанці, що жили на території сучасних США, залишили твори мистецтва у гірських публо. У деяких із них, декоративність поєднується з ритуальною символікою та

відрізняється і сьогодні яскравими індивідуальними рисами. Так, наприклад, у виробих індіанців ліма, орнамент, нагадує вигнуту постать, центр якої символізує джерело, а промені – його потоки води, що розливаються у різні боки.

Таким чином, резюмуючи питання предметного та інтер'єрного декору можна з упевненістю сказати, що мистецтво декорування житла з'явилося одночасно із зародженням культури стародавніх людей і пройшло ті самі шаблі розвитку, що і світова культура людства.

Примітним є розквіт мистецтва кельтів у сфері декору інтер'єру. Вони підтримували торговельні зв'язки з середземноморськими країнами, переважно з етрусками і греками. У середземноморських народів кельти запозичили рослинний орнамент. Разом з тим, в кельтському мистецтві зберігалися абстрактні мотиви, висхідні до гальштатської культури. Зі Сходу, кельти перейняли мотиви, пов'язані з тваринним світом і людиною. Зазначені елементи поєднувалися, утворюючи єдиний стиль із переважанням анімалістичних, квіткових мотивів і стійкою тенденцією до вигнутих ліній.

Для кельтської кераміки у декорі інтер'єру характерні вази, знайдені у похованнях біля р. Марни. За своєю формою, вони імітують металеві посудини і відрізняються дивовижною витонченістю. Таким чином, в основу прикрашання житла у них була покладена декоративність.

Не так легко точно встановити часові рамки мистецтва тогочасних племен. Наприклад, історію мистецтва у степових кочівників пов'язують із доісторичною епохою Європи. Це зумовлено тією обставиною, що основну роль у цьому мистецтві відіграв метал. Область поширення предметів інтер'єрного декору кочівників обширна і невизначена. Вона простягається від Чорного моря до Байкалу. Хронологія їх створення ще більш туманна. Багато знахідок не вдається датувати точніше, ніж між VIII і II ст. до н. е.

Мистецтво скіфів, переважно, розвивало анімалістичні мотиви і відрізнялося високим ступенем експресії. Скіфський декор проявив себе у золотих і бронзових прикрасах так званого «звіриного стилю». Зображені



сюжети часто представляли тварин, які паруються або кидаються один на одного у лютій сутичці. Вироби відзначені високим ступенем декоративності, що свідчить про пристрасть до розкоші. Подібні мотиви є й у мистецтві сарматів – до нашого часу, дійшли поясні бляхи, виконані з ажурного золота, які були призначені для прикраси пояса, на них часто зустрічаються сцени полювання і поєдинків між тваринами.

У період «Великого переселення народів», сарматське мистецтво широко поширилося по Європі, де пізніше були виявлені прикраси, декоровані в анімалістичному стилі. Таким чином, предмети побуту та інтер'єрного декору степової Азії дісталися до берегів Атлантики.

**Стародавня епоха.** Стародавні Єгипет, Месопотамію, Індію та Китай справедливо можна вважати колискою сучасної цивілізації. Саме тут виникають перші держави, мова, писемність, література та мистецтво, а також закладаються основи багатьох наук.

Так, досить виразно оснащення інтер'єрів домінує у культурній спадщині Стародавнього Єгипту (4000 рр. до н. е.–395 р. н. е.). Вже тоді у стародавній єгипетській культурі було представлено дизайн столу, стільця та скрині, а стародавні греки оптимізували ці елементи інтер'єру шляхом спрощення конструкції і форми.

Значний вплив ці цивілізації мали і на розвиток античної культури, яка у свою чергу стала основою західноєвропейської культури. Саме період античності (800 р. до н. е. – 600 р. н. е.) можна назвати періодом початку історії поняття «інтер'єр», адже в цей час вперше ґрунтовно поставлено питання балансу між функціональністю речей та естетичним навантаженням, яке вони несуть (Дод. Т, рис. 2).

Класичні грецькі орнаменти поширились по усьому цивілізованому світу, а стародавні римляни (753 р. до н. е. – 476 р. н. е.) винайшли арки (Дод. Т, рис. 3). Римський стиль в орнаменті містить достатню кількість запозичень зі стилістики Далекого та Близького Сходу, це, насамперед, мозаїка з типовим орнаментом, зображення тварин і птахів (слонів, фазанів

та ін.).

Окремою від європейської культури є культура, яку характеризують таким поняттям як «доколумбова культура Месоамерики». До нього відносять культури таких народів як ольмеки, теотіуакан, майя, тольтеки і ацтеки. Окрім іншого, вони розвинули свій власний неповторний стиль в архітектурі і дизайні, з особливими інтер'єрними рішеннями. Наприклад, палац Кетцалькоатля у місті Теотіуакан, що у Мексиці. Він містить внутрішні дворики та інші елементи, прикрашені рельєфами, та барельєфами з кам'яних стовпів, на яких висічені птихи на інші орнаменти, що надає певне уявлення про характер інтер'єру (див. Дод. Т, рис. 4).

У племені майя особливого розвитку набув живопис. Він став фіксованим джерелом способу життя та побутових сцен цього народу. Зокрема, дозволяють говорити про певне розміщення та наявність меблів в оселях – малюнки на посуді та керамічних плитах племені майя (див. Дод. 2, рис. 1.5).

**Середні віки** (V–XV ст) характеризуються деякою тьмяністю і навіть похмурістю кольорів у внутрішньому оформленні житла. В основному це були лише кольори природних матеріалів – дерева, каменю і бронзи. Меблі в середньовічній оселі були простими і не відрізнялися вишуканістю форм. Виготовлялися вони, як правило, з дерева або металу, оскільки інших матеріалів у середньовіччі взагалі не було. Що стосується текстилю, то штори були більше захистом від протягів, ніж витонченим елементом декору. Середньовіччя відомо такими стилями у дизайні інтер'єру як романський, готичний, візантійський, штауфенський, англо-саксонський і скандинавський.

У цей період починає домінувати готика, яка представлена в оформленні соборів вітражними вікнами та використанні релігійної символіки.

На Близькому Сході у VII ст. виникає нова релігія, яка швидко стане світовою – іслам. Згодом ця релігійна течія здійснила прорив у впровадженні

у Північній Африці, Південно-Східній Європі та Іспанії геометричних орнаментів та мозаїки під час стилізації приміщень та у дизайні меблів.

Окреме місце у культурі Середньовіччя належить Візантійській імперії (395–1453 pp.). У період пізньої Візантії XIII – першій половині XV ст. мистецтво отримало назву від правлячої династії – палеологівське. Воно відчувало передренесансні ідеї, які мали вплив, перш за все, на художню творчість. Головною тенденцією нового стилю в архітектурі став поступовий відхід від монументалізму, зменшуються розміри будівель та архітектурних пропорцій, палаци і храми отримують камерність, аристократичну закритість [354, с. 267–268].

В епоху **Відродження** або **Ренесанс** (XV–XVI ст.) спостерігається переважно класичний підхід у декоруванні приміщень. Зникає пристрась до релігійної символіки та стрілчастої арки. Так, в Італії Леон Баттиста Альберті (1404–1472 pp.) і Андре Палладіо (1508–1580 pp.) побудували великі вілли, що в архітектурному контексті поєднали класику з науковими досягненнями того часу і стилістичною виразністю.

У XVI ст. закінчується формалістичне відображення античності. Також, наприкінці XVI ст., з'являється стиль бароко як результат поступового декоративного ускладнення архітектурних форм епохи Відродження, що динамічно розвивався до середини XVIII ст. Основні ознаки цього стилю – це монументальність та оригінальність конструкції будівель.

Як відомо, стиль «рококо» (в перекладі з французького декоративна мушля) виник у 1730 р. в контексті розвитку стилю «бароко» як запит дворянства та заможних торговців. У дизайні почали масово застосовувати штукатурку стін з її фарбування у пастельний колір, в орнаменті переважають хвилясті, химерні форми, що представляло в інтер'єрі безтурботність та затишок. У дизайні меблів домінують ламані форми та вигнуті площини, їх розмір зменшується, з'являються шезлонги. Максимальний розвиток в архітектурному контексті цей стиль набув у

Баварії. Уже в ХХ ст. у науковці визнали цей стиль базовим у мистецтві (поряд з класичним і бароко).

У 1760 р. – у період правління французького короля Людовика XVI, виник неокласицизм і, як наслідок, відмова від домінування в інтер'єрі вигнутих поверхонь і перехід до прямих елементів. У дизайні інтер'єру починає домінувати білий колір з «вкрапленням» золотого. Дизайн меблів характеризується базисним поділом: основа, ствол, капітель та антаблемент; малюнкам притаманна масштабність та пропорційність.

На формування стилю «ампір», що в перекладі з французького означає «імперія», вплинули військові походи генерала Наполеона у Рим, Грецію та Єгипет. У дизайні інтер'єру домінують темні кольори, а композиційним центром виступають статуї, колони білого кольору, поширені зображення зброї (мечів і списів) та інструментів воєнного оркестру. Дизайн меблів характеризується масивністю та великими розмірами з декоруванням зображеннями тварин.

Дизайн інтер'єру, у контексті англійської готики, в тенденціях наслідував загальноєвропейський, але любов англійців до природи знайшла своє віддзеркалення у яскравому розписі стін та декоруванні зображеннями садових рослин.

Серед перших вишуканих стилів у дизайні меблів слід відмітити стиль королеви Анни Стюарт (1702–1714 рр.), якому притаманні вишуканість, легкість і простота в орнаменті. У період правління короля Великої Британії Георга I (1714–1727 рр.) виник новий стиль – георгіанський, який триватиме майже століття (1714–1811 рр.). У дизайні меблів спостерігається більш орнаментований та виражений підходи. З відомих на той час майстрів потрібно відзначити Томаса Чиппендейла (1718–1779 рр.) – яскравого прихильника раціональності форм, витонченості ліній і примхливості візерунку у дизайні меблів. Відомі художники-дизайнери Роберт Адам (1728–1792 рр.), Джордж Хепплуайт та Томас Шератон (1751–1806 рр.) у дизайні меблів використовують класичні римські деталі: вони могли бути

виконані у вигляді декоративного щита або серця. У кольоровому вирішенні інтер'єрів популярні пастельні тона з встановленням у нішах римських статуй; популярними було і встановлення окремих колон.

Ранній американський стиль в інтер'єрі віддзеркалював смаки американських колоністів. Меблі містили європейські складові або використовувалась їх імітація. На південному заході США в дизайні меблів переважав іспанський колорит з індіанськими акцентами.

Після «Американської Революції» – війни за незалежність сучасних США (1775–1783 рр.) виник так званий «федералістський стиль» (1790–1820 рр.). У дизайні інтер'єру, який відображував пізній вплив англійського георгіанського стилю, використовувались класичні колони та декорування фризами. У дизайні меблів простежуються тенденції до копіювання форм у вигляді щита з робіт Хепплуайта та Шератона.

Відзначимо, що відомим дизайнером меблів був Дунган Файф (1768–1854 рр.) – яскравий представник федералістичного періоду, засновник мебельного стилю «шератон», для якого характерні такі риси: ніжки у вигляді шаблі та гнуті спинки крісел і стільців.

У Великобританії слідом за георгіанським домінував вікторіанський стиль, який був найбільш динамічним і виник в історичний період правління королеви Вікторії (1837–1901 рр.). Для цього стилю притаманні симбіоз греко-римського стилю «відродження», стиль королеви Анни Стюарт, італійський стиль, рококо та готика. Це пояснюється бурхливим розвитком фабричного виробництва, якому було притаманно багато інновацій з техніками та матеріалами. Так, у дизайні меблів спостерігалися велика кількість різьби, декоративних елементів, вигнутих форм тощо.

Дизайн, як глобальне явище сучасності, охоплює фактично все предметно-просторове середовище у якому проживає людина, воно присутнє у повсякденному житті як матеріальна складова буття.

Передумови виникнення стилю **модерн** пов'язують із «Рухом мистецтв і ремесел» спочатку в Англії (1860–1900 рр.), а згодом й в Ірландії,

Шотландії, Бельгії, Швеції та впливу стилю «ар-нуво» (1890–1914 рр.). Дизайну меблів того часу притаманна композиційна цілісність та гармонійність в орнаменті. Найвідоміші представники цього стилю – Вальтер Гропіус (1883–1969 рр.), Ле Корбюзьє (1887–1965 рр.), Людвіг Міс (1886–1969 рр.), Чарльз Імз (1907–1978 рр.) та інші – впроваджували нові технології і матеріали в дизайні інтер'єрів. Композиційним акцентом тут виступали нові форми меблів і інтер'єру (скло великої площі на балконах, використання синтетичних матеріалів та металу в дизайні меблів, що дозволяли втілити вибагливі форми в реальність).

Аналіз аспектів історичного становлення дизайну засвідчив, що протягом багатьох століть предметно-просторове середовище людини формувалось як результат діяльності ремісників, і лише під час науково-технічного прогресу, коли виникла технічна сторона суспільного розвитку, з'явилося масове виробництво, виникла необхідність появи абсолютно нової професії дизайнера.

Функціональні обов'язки дизайнера у той час виконували архітектори і художники. Відзначимо, що використання дизайну для підвищення конкурентоспроможності товарів, запропонував англійський промисловець Р. Піль ще у 1832 р. А з 1849 р. по 1852 р. англійський художник Г. Кол видавав журнал «Journal of Design», де обговорювалася проблематика комерційної цінності товарів з позицій дизайну.

До кінця ХХ ст. стало зрозуміло що у контексті дизайну як цивілізаційного феномена, слід утримувати рівновагу між двома різними тенденціями: свідомим культивуванням традиційних архетипів і перманентними експериментами у сфері інноваційних технологій, що народжуються в авангардних стильових композиціях. Драматичною подією активного дизайнерського процесу була задекларована **постмодерністами** в 1970-і рр. бунтівна відмова від догматів модернізму, естетика та ідеологія якого вже втратила силу свого впливу. Постмодернізм своєю суттю виражав прагнення до відкриття нових цінностей, тому розглядався як ефективний

намір самовизначення «сучасного руху» з метою виведення із кризового стану за допомогою контрінновацій і глобального конфлікту зі стилями минулого [333].

Для **постмодерну** характерний розквіт дизайну, сформувалися такі стилі: функціоналізм, мінімалізм, поп-арт, хай-тек, деконструктивізм, кітч, еkleктика і стилізація.

Бернард Барріс та Пітер Ейзейнман акцентують увагу на тому, що деконструктивізм 1980-х рр., виступає як реприза конструктивізму і стає перед відкриттям авангарду. Постмодернізм сучасної епохи – це супротив певним якостям класичного модернізму, програма позаісторичності, тактика звеличення пуризму і ортодоксії; особливий тип мислення, що виробив стратегію кардинального перегляду модерністської концепції дизайну, бажання утримати цінності «поза історичної» естетики модернізму і знайти способи забезпечити їй «друге дихання».

Філософія постмодерністського дизайну – це особлива стратегія мислення дизайнера, що розриває традиційні фундаментальні установки культури і соціуму, дозволяє побудувати індивідуалізовані сценарії індивідуальної світобудови, а також постійно моделювати сценарії власного дизайнерського буття й існування [333].

## ***2. Історичні передумови становлення дизайн-освіти***

Дизайнери не тільки проектують штучне середовище проживання, «другу природу», а й організовують людську діяльність у ній, задають орієнтири в естетичних уподобаннях, виховують смак, формують культуру споживання, ціннісні і світоглядні орієнтири. Створення інтер'єру певного середовища впливає на особистість, певною мірою відповідає за її психофізичний комфорт і стан здоров'я.

Таким чином, робота дизайнера, що створює простір для життя, завжди має двобічний характер. Сучасний дизайн інтер'єру, має базуватися на світоглядних цінностях та науковому, філософському осмисленні ступеня

впливу творчої діяльності людини на навколишнє середовище, наслідків взаємодії людини і природи.

У зв'язку з цим слід відзначити, що дизайн розвивався стихійно і лише у 1919 р. можемо говорити про створення прообразу дизайнерської школи, коли було засновано «Баухауз» (інверсія слова «Hausbau» – дім будівництва) у м. Веймар. Яка символізувала побудову своєрідного храму мистецтва, в якому є місце всім ремеслам і мистецтвам під дахом архітектури. Тут В. Гропіусом – її засновником, було введено розроблену єдину систему освіти – розвиток творчої індивідуальності та практичної роботи у майстерні, яку він зобразив у вигляді концентричних кіл. Зовнішнє – піврічний вступний пропедевтичний курс, у процесі якого студенти вивчали основні закономірності форми і кольору, знайомилися із різними матеріалами у майстернях. Наступні три роки відводилися на детальне вивчення матеріалів (каменю, металу, дерева, текстилю, скла, глини) та на освоєння законів, правил, технологій, прийомів роботи з матеріалами через вивчення інструментів і конструкцій, спостереження над природою, створення кольорово-геометричних композицій.

Передбачалося, що професійну спеціалізацію у тій чи іншій галузі художник отримає, працюючи з «майстром форми» – провідним художником-проектувальником за певним напрямом і через оволодіння таємницями матеріалу при посередництві «майстра матеріалу». У центрі методики знаходилося коло, що означало проектування, будівельний майданчик, облік законів конструювання та техніки.

Такий поділ формально-художніх і проектних дисциплін диктувався досвідом світового художнього авангарду на початку XX ст. В абстрактному мистецтві багато що визначалося раціонально сформульованими критеріями і принципами. Ці принципи розглядалися як універсальні, що відповідали тому періоду. Відхід від стилізації і декору привів до того, що виразність речі стала будуватися на основі виразності поєднань її головних елементів. Елементарні форми мистецтва виявилися співзвучними, відповідними тим



деталю і формам речей, з яких художники починали будувати все предметно-просторове середовище. Тому і виникла ідея поділу професійної підготовки дизайнера на два етапи: перший – абстрактно-аналітичної пропедевтики, другий – проектування функціональних виробів з того чи іншого матеріалу.

Перший приклад комплексного проектування житла функціонального типу було представлено у 1923 р. на виставці «Баухауза». Рада майстрів школи (вищий орган, створений для обговорення навчальних і професійно-творчих питань) вирішила представити зразковий житловий будинок з усім необхідним предметним наповненням. Це була квадратного плану споруда, що містила: спальні, їдальню, кімнату для занять, дитячу, кухню, туалет і ванну кімнату. Для дитячої кімнати були спроектовані не тільки меблі, а й іграшки. Особливо ретельно була розроблена кухня за проектом Беніти Отте та Ернста Гібхардта.

Це стало поворотною точкою дизайну від ремесла до індустріального виробництва. Протягом перших років у Веймарі не тільки була закладена основа нової дизайнерської школи і сформульовані типи завдань, а й розроблений сам підхід, принцип навчання – акцент на геометрії як базі формоутворення у проектуванні меблів, посуду, світильників, металевого приладдя. Всі форми повинні бути акцентовано технологічними, тобто раціонально виконуватися на верстатах. З цього моменту архітектура починає відігравати провідну роль у концепції школи, де з 1927 р. відкривається відділення архітектури.

Поступово ідеї «Баухауза» поширились по всьому світу. У Чикаго емігранти Мохой-Надь і В. Гропіус відкрили «Новий Баухауз». Випускники школи активно працювали за напрямом графічний дизайн та у післявоєнні роки стали першими викладачами відроджених і новостворених дизайнерських шкіл, таких, як, наприклад, Ульмська школа в ФРН.

Ульмську школу було відкрито у 1953 р. учнем «Баухауза» Максом Біллем. На початку Вище училище дизайну продовжувало мистецькі

традиції «Баухауза». Головна мета цієї школи полягала у проектуванні речей, які перебувають у гармонійному зв'язку з життєвими умовами. Засновник школи закликав дивитись на мистецтво як на найвищу форму прояву життя, надавати життю вишуканості твору мистецтва, поборювати огидне за допомогою красивого, доброго, практичного.

У ній починають викладати такі предмети, як методологія, теорія науки та операційний аналіз, які стали першоджерелом розвитку системного та корпоративного дизайну.

Іншою видатною школою дизайну став ВХУТЕМАС (Вищі художньо-технічні майстерні) – створений декретом Раднаркому 19 грудня 1920 р. шляхом злиття 1-х та 2-х Вільних державних художніх майстерень (що виникли у 1918 р. на основі училища живопису, скульптури та архітектури та Імператорського Строгановського училища) з метою підготовки «художників-майстрів вищої кваліфікації для промисловості» і педагогів для художньо-технічної освіти [127].

Перші два роки студенти всіх спеціальностей у ній вивчали пропедевтичні курси на основному відділенні, після чого переходили на один з восьми факультетів: архітектурний, художній, скульптурний, металообробний, деревообробний, керамічний, текстильний, поліграфічний (графічний). У навчальних програмах з'явилися такі дисципліни: формоутворення, кольорознавство, мистецтвознавство та інші.

Першими викладачами у нових навчальних закладах були відомі діячі культури початку ХХ ст., у тому числі архітектори і художники. У 1927 р. ВХУТЕМАС був перейменований у ВХУТЕІН – Вищий художньо-технічний інститут (ректором став соціолог П. Новицький). Випускники виробничих факультетів одержували кваліфікацію «інженер-художник» або «художник-технолог» із зазначенням спеціалізації по галузі промисловості (дерево- або металообробної, текстильної, керамічної, поліграфічної).

Таким чином, професійна підготовка дизайнерів розпочалася у 1950-ті рр., після Другої світової війни. Після вдалого досвіду Німеччини (відомої

Ульмської школи дизайну) проблемам підготовки дизайнерів почали приділяти більшу уваги у США, Великій Британії, Франції, країнах Північної Європи та інших [103].

Поверхневий підхід до природи творчості призвів наприкінці 1970-х рр. до кризи у дизайн-проектуванні. Актуальними стають питання у соціальному, економічному та навіть політичному контексті у проблематиці дизайн-проектування. У цей період зароджується «корпоративний дизайн», де «замовник» стає дійовою особою у дизайн-виробництві.

Прикладом ефективної системи дизайн-освіти може виступити дизайнерська освіта у Великобританії, де вона є загальнодержавною [28, с. 13–28]. Відзначимо, що вона є більш структурованою, ніж американська, і підготовка дизайнерів інтер'єру посідає друге місце за кількістю людей, що там навчаються (перше місце – індустріальний дизайн).

### ***3. Розвиток системи дизайн-освіти в Україні***

У зв'язку з цим важливим постає й аналіз аспектів розвитку дизайн-освіти в Україні. У період, коли територія України частково входила до складу Російської та Австрійської (з 1867 р. – Австро-Угорської) імперій, освітні процеси, що відбувались у Центральній, Східній та Південній Україні, відрізнялись від розвитку освіти у Західній Україні. Про це свідчать наукові дослідження П. Татіївського [390, с. 93–99], Р. Шмагало [520, с. 9–17] та ін. Становлення мистецької освіти на Західній Україні відбувалося у межах загальноєвропейських художніх процесів.

Після приєднання включення Східної Галичини до складу Австрійської монархії були проведені деякі реформи, що сприяли розвитку культурно-освітнього середовища галичан. Пізніше у Львові було відкрито художньо-промислову школу.

Прогресивна робота української інтелігенції у поєднанні з розвитком капіталістичних відносин та промисловості обумовили передумови для становлення художньо-промислового мистецтва в Україні. Були створені

навчальні заклади, що готували майстрів-художників у галузі декоративно-прикладного мистецтва, і це відповідало новим економіко-технологічним вимогам часу.

Так, у Східній Галичині утворюються промислові школи з ґрунтовною професійно-художньою підготовкою [520].

Одним із осередків протодизайнерської освіти України на початку ХХ ст. став Косів. Багатство народної традиції в усіх видах народного мистецтва, самобутні таланти привертають до Косова увагу професійних митців-педагогів [262, с. 21].

Становлення дизайн-освіти на теренах Східної Галичини відбувалося у контексті загальноєвропейських художніх процесів. У 1876 р. у Львові заснована перша в Україні загальнопромислова школа рисунка та моделювання (1882 р. її назва – школа артистичного промислу, 1891 р. – промислова школа, 1929 р. – технічна школа, 1938 р. – інститут пластичних мистецтв, 1940 р. – Львівське державне художньо-промислове училище). Слід відзначити, що протягом двох десятиліть (1876–1896 рр.) у Галичині було створено 14 промислових шкіл найрізноманітнішого фахового профілю.

На початку 1870-х рр. у Львівській Технічній Академії (нині Національний університет «Львівська політехніка») на кафедрах архітектури і будівництва, орнаментального рисунка й моделювання здійснювалась підготовка фахівців, які поєднували в одній особі і художника, і інженера, і архітектора.

Починаючи з 1907–1908 рр. усе мистецтво Галичини зазнає впливу раціонально-функціональних тенденцій, відомих під назвою «модернізм», який вимагав пошуку мотивів до творчості у здобутках минулого, пов'язував їх із сучасним, так званим «народним стилем», розвиток якого виходить за межі Східної Галичини і проникає у різні частини Австро-Угорщини, де створювались осередки українського мистецтва – Краків, Відень, Варшава та ін. [262, с. 21–22].

З 1905 р. до 1914 р. у Львові діяла так звана «Вільна академія

мистецтв», а у 1920-ті – 1930-ті рр., коли ці території входили до складу Польщі – низка приватних шкіл і студій [523, с. 21]. У 1943 р. у Львові було створено Академію мистецтв, а з 1946 р. успішно функціонує Львівський інституту прикладного і декоративного мистецтва, який згодом трансформувався у європейську академію мистецтв, яка на сьогодні є провідним осередком із різних напрямів у дизайні. Так, 1959 р. у Львівській політехніці розпочалася підготовка фахівців за спеціальністю «Проектування меблів, інтер'єру», з 1960 р. – «Архітектура, меблі, інтер'єр», а з 1998 р. – «Дизайн». З 1959 р. у Львівському державному інституті прикладного і декоративного мистецтва проводиться підготовка художників-модельєрів, а з 1963 р. – художників декоративного мистецтва та спеціалістів з проектування інтер'єру і меблів. З 1994 р. у Львівській академії мистецтв створено кафедру проектування інтер'єрів.

На території іншої частини України, за часів панування Російської імперії, у другій половині XIX ст. основними мистецькими центрами були Київ, Харків та Одеса. У цих містах виникли художні навчальні заклади під опікою Петербурзької Академії мистецтв.

У Харкові, при місцевому колегіумі 1767 р. було засновано класи малювання, живопису та архітектури, які після створення у Харківському університеті кабінету красних мистецтв (1805 р.) увійшли у його підпорядкування. На базі приватного закладу М. Д. Раєвської-Іванової при Харківському промисловому музеї відкривається міська художня школа (1896 р.), а в 1912 р. – художнє училище.

У 1865 р. в Одесі відкрилась «Школа малювання й креслення».

З 1920-х рр., коли у Наддніпрянській Україні встановилася радянська більшовицька влада, тут домінував московський художньо-промисловий вектор. Реформаторські зміни у 1934 р. позбавили мистецькі інститути художньо-промислового напрямку.

Реформа не спричинила структурних змін у Київському і Харківському художніх інститутах, а Одеський перетворила на училище середнього типу,

що значно знизило освітньо-художній рівень Південної України аж до післявоєнних років [523, с. 22].

Відзначимо, що у 1963 р., художній інститут у Харкові трансформується у Харківський художньо-промисловий інститут, де відкривають дизайнерські спеціалізації: «Промислове мистецтво» (нині – «Промисловий дизайн»), «Промислова графіка» (з 1989 р. – «Графічний дизайн»), «Внутрішнє опорядження будівель» (з 1965 р. – «Інтер'єр і обладнання»). Спеціалістів з «дизайну інтер'єру» готували на кафедрі інтер'єру та обладнання. У навчально-виховний процес починають інтегруватися реальні проектні завдання. У серпні 2001 р. Розпорядженням Кабінету Міністрів України на базі інституту була створена Харківська державна академія дизайну і мистецтв. На сьогодні харківська дизайнерська школа є однією з найпотужніших в Україні.

Підкреслимо важливість у становленні сучасної дизайн-освіти і київських шкіл. Так, 18 грудня 1917 р. за ініціативи відомих діячів науки і культури того часу, зокрема й голови Української Центральної Ради була створена Українська академія мистецтва, яка пізніше була реформована у Національну академію образотворчого мистецтва й архітектури. В академії працювали багато видатних художників і дизайнерів, які отримали освіту в європейських країнах.

З початку ХХ ст. у Києві діяло Київське художнє училище (1900–1920 рр.). У 1936 р., на базі Київського музею українського мистецтва, виникла Київська школа декоративно-прикладного мистецтва, яка 1938 р. була акредитована у Київський училище прикладного мистецтва. У 1999 р. на базі Київського художньо-промислового технікуму був створений Київський інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука. Сьогодні цей навчальний заклад є одним з провідних та з великим досвідом підготовки фахівців за напрямом «дизайн».

Важливою подією у становленні вітчизняної системи дизайн-освіти стало відкриття у 1930 р. Інституту шкіряної промисловості, який спочатку був трансформований у Київський технологічний інститут легкої промисловості

(1941 р.), а в незалежній Україні – у Державну академію легкої промисловості України (1993 р.). У 1999 р. Постановою Кабінету Міністрів України на базі академії було створено Київський державний університет технологій та дизайну, який у 2001 р. отримав статус національного.

Предметний розвиток вітчизняного дизайну співвідносять з Постановою Ради Міністрів СРСР від 3 листопада 1987 р. «Питання Союзу дизайнерів СРСР». Тоді був започаткований перелік заходів із впровадження основ дизайну в систему освіти (починаючи від дошкільної і закінчуючи вищою). А в 1987 р. була створена спілка дизайнерів СРСР.

О. Фурса наводить порівняльну таблицю розвитку дизайну і дизайн-освіти у 1920–1940-х рр. та констатує, що головна особливість (а відтак, й тенденція) розвитку дизайн-освіти полягає у дотриманні балансу між її антропоцентричною (особистісно-орієнтованою, гуманістичною, культурологічною) та техноцентричним спрямуванням процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів [430, с. 69].

Зауважимо, що у 1990-х рр. базі навчальних закладів України масово з'являються нові навчальні осередки з професійної підготовки за напрямом «дизайн». У всіх регіонах відкриваються як державні, так і приватні навчальні заклади дизайн-освіти. У цей час у провідних навчальних закладах із підготовки майбутніх дизайнерів у навчальний процес масово починають впроваджуватись методики, що включають проектну, технологічну, ергономічну, економічну та екологічну складові, що притаманні реальній проектній роботі дизайнерів інтер'єру.

Друга половина 1990-х рр. характеризується етапом переходу від становлення до оптимізації сучасного дизайну та дизайн-освіти. Ці зрушення знайшли своє відображення у нормативно-правових документах: Постанові Кабінету Міністрів України «Про Раду з дизайну» від 30.07.96 р. № 876 [308], Постанові Кабінету Міністрів України «Про першочергові заходи розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі України, об'єктах житлової виробничої і соціально-

культурної сфер» від 20.01.97 р. № 37 [307], Концепції розвитку національного дизайну, Концепції Державної програми розвитку освіти та ін.

Перелік навчальних закладів України у яких на сьогодні здійснюють підготовку фахівців за напрямом 6.020207 «Дизайн» наведено в додатку Д.

Сучасному етапу розвитку освіти властива загальна закономірність – освітній процес та система освіти співвідносяться за рівнем потреб суспільства. Виправданою є орієнтація на більшу конкретизацію, професіоналізацію та інтенсифікацію освіти, що відображає вимоги часу щодо тісної ув'язки змісту і форм професійної освіти із потребами спеціальних наук і виробництва та більшої соціально-економічної ефективності [429; 430, с. 219].

Існуючі тенденції у дизайні інтер'єру динамічно трансформуються під впливами таких явищ як глобалізація, інформатизація та науково-технічний прогрес. Все більш актуальними постають питання безпечності використаних матеріалів, зручності та функціональності, що і формують стильові тенденції в дизайні інтер'єрів та меблів.

Таким чином, сфера дизайну включає у себе широкий спектр питань проектування, формотворної художньо-естетичної діяльності і промислового виробництва, що охоплюють всі області людської життєдіяльності, її культурні, моральні та соціальні аспекти. Її міждисциплінарність, полягає у комплексному поєднанні сучасного дизайн-проектування, з природничими, технічними та гуманітарними знаннями та художнім мисленням.

Так історично склалося, що дизайн увібрав у себе традиції декоративно-прикладного мистецтва, досвід архітектурного формоутворення та інженерного мистецтва, класичні засоби і прийоми гармонізації форми, вироблені в образотворчому мистецтві, а сама теорія дизайну, спирається на методологію філософії та культурології, архітектурного проектування, мистецтвознавства, соціології, психології, ергономіки, інженерії та інших технічних наук.

Зарубіжний досвід становлення дизайн-освіти свідчить про особливу роль дизайну у всіх сферах життя людини, а у таких передових державах, як



Велика Британія, США та Японія, ця система функціонує у контексті державної політики [537, с. 39].

У зв'язку з цим можна говорити про історичні корені феномену *«дизайн інтер'єру»*.

Офіційне визначення поняття «дизайнер інтер'єру» наведено у спеціалізованих документах Фонду досліджень дизайну інтер'єру у галузі освіти (Foundation for Interior Design Education Research (FIDER)), Національної ради з питань кваліфікації дизайнерів інтер'єру (National Council for Interior Design Qualification (NCIDQ)) і провідних асоціацій з інтер'єру Північної Америки, в яких також була схвалена освітні програмами з дизайну інтер'єру. FIDER визначає дизайнера інтер'єру, як професіонала, який має відповідну освітню кваліфікацію, професійний досвід та розглядається як фахівець, діяльність якого спрямована на функціональну і якісну оптимізацію внутрішніх просторів з метою поліпшення якості життя, підвищення продуктивності праці, а також захисту здоров'я, безпеки і благополуччя суспільства [547].

Визначення цього поняття наведене NCIDQ у 1990 році виступало стандартом для професії дизайнера інтер'єру, було адаптоване фондом FIDER для професійних організацій, пізніше було дещо змінено. Остання версія була закінчена у 2004 р. і має наступне формулювання: «Дизайнер інтер'єру є багатогранною професією, в якій творчі та технічні рішення застосовуються у рамках певної структури для проектування внутрішнього середовища. Ці рішення є функціональними, підвищують якість життя її культурну складову і є естетично привабливими...» [547].

На сьогодні немає цілісних фундаментальних робіт, що містили б у собі теорію і практику професійної підготовки дизайнерів інтер'єру [65]. Хоча існує велика кількість досліджень, що намагаються побудувати системність і цілісність знань з дизайну інтер'єру, але ці спроби пов'язані не з тим щоб сформулювати теоретичні і методичні засади дизайн-освіти, а скоріше – з відповіддю на питання що виникають при регулюванні та

ліцензуванні професії дизайнера інтер'єру [515].

Починаючи з 1980-х рр., напрям «дизайн інтер'єру», особливо у США, зіштовхується з типовими питаннями у контексті ліцензування та акредитації програм випускників ВНЗ [546].

Дослідження Д. Харвуда (1991 р.), А. Фрідмана (1986 р.) і Д. Герена (1992 р.), аргументували необхідність у визначенні «дизайну інтер'єру» як самостійного освітнього напрямку. Проте, багато навчальних закладів у робочих програмах з дизайну інтер'єру досі намагаються розглядати цей напрям у відповідності до традиційних витоків дисципліни дизайну інтер'єру у рамках напрямів з образотворчого мистецтва, домоведення і архітектури [544].

Зокрема, дослідження Х. Кауфмана і Д. Лі підтверджують те, що освіта за напрямом дизайн інтер'єру перебуває у перехідному стані, який характеризується тим, що погляди практиків і науковців різняться щодо організації фундаментальних знань, навчальної підготовки, типів та змістового наповнення навчального процесу [548].

Це вимагає обмірковування проблеми освіти дизайнерів під декількома кутами зору. Так, освітні проблеми дизайнерських шкіл, існуючі недоліки у професійній підготовці студентів, процес становлення професійної компетентності майбутніх фахівців, і відсутність дієвого зворотного зв'язку з практикою у реальному світі розглядали С. Аргіріс і Д. Шон (1974) [519]. Для глибшого розуміння вищезначеної проблеми необхідно детальніше дослідити процес розвитку та становлення дизайн-освіти у світі та Україні.

Оскільки, характерною особливістю часу є затребуваність роботи дизайнера інтер'єру і на українському ринку праці, хоча становлення дизайн-освіти в Україні не є пріоритетним у сучасних економічних умовах. Це потребує перегляду концепції дизайн-освіти як у цілому, так і у контексті загальної багатоступеневої системи, що дасть можливість розширити та систематизувати сутність дизайну з позицій національної складової самосвідомості особистості.

Сучасні проблеми становлення дизайн-освіти в Україні висвітлено у багатьох працях вітчизняних науковців, а саме: О. Боднар [53, с. 178–181], О. Бойчук [58, с. 11–14.], В. Даниленко [120; 123, с. 173–177], Ю. Легенького [220], С. Мигаль [246, с. 410–421.], В. Орлова [276], О. Отич [280, 281], В. Радкевич [326; 327; 328], М. Селівачова [354; 355], А. Чебикіна [440, с. 13–18.], Р. Шмагало [520], В. Щербина [526], М. Яковлева [538, с. 39].

Особливо ретельно, у педагогічному контексті, проблему становлення дизайн-освіти розглянула у дисертаційному дослідженні О. Фурса [430]. Дослідження охоплюють другу половину XX – початок XXI ст., що обумовлено історичними подіями й умовами, в яких відбувався розвиток вітчизняного дизайну та системи підготовки дизайнерів в Україні. У другому розділі дисертації автором представлено результати порівняльного історико-педагогічного аналізу розвитку дизайн-освіти в Україні та країнах Європейського Союзу, а також визначено передумови розвитку і трансформації моделей дизайн-освіти в Україні.

Особливості становлення дизайну та дизайн-освіти в Україні розглянуто і В. Даниленком [122], С. Зінченко [160], Т. Малік [233; 234], Л. Оружею [278] та ін.

Погоджуючись з думкою науковців, відзначимо, що становлення та оптимізація вітчизняної системи дизайн-освіти тісно пов'язані із соціально-економічним становищем України.

#### ***4. Сучасні тенденції та актуальні напрями розвитку дизайн-освіти***

Для успішної реалізації стратегії розвитку дизайн-освіти особливу увагу слід приділяти аналізу тенденцій у розвитку дизайну, вивченню інновацій та досліджень. Зокрема, В. Титаренко зазначає, що тенденції розвитку сучасної дизайн-освіти необхідно знаходити у запитах окремих соціальних груп, кожної людини на красу і користь та спрямовувати діяльність студентів на вивчення цих запитів, зіставлення з власними уявленнями про художньо-культурні цінності [396].

Так, О. Фурса у своєму дисертаційному дослідженні «Організаційно-педагогічні засади навчально-виховного процесу у мистецькому коледжі» виділяє такі тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти:

1. На методологічному рівні – тенденцію розвитку дизайну щодо його своєрідної експансії у різні сфери людської практики, коли вживання терміну «дизайн» починає реалізовуватися як міждисциплінарний та транскультурний феномен, що пояснюється діалектичною парадигмою розвитку.

2. Розповсюдженні принципів, методів і засобів дизайну, як універсальних, не тільки у різних видах діяльності, але й у сфері професійної підготовки;

3. «Дві культури» (мистецька та технічна освіти) відносно відокремлені одна від одної, які мають тенденцію сполучатися на основі загального предметного й освітнього поля – дизайну.

4. Тенденцію поєднання гуманітарного і природничого знання у сфері дизайн-освіти через методи останньої, загальні для цих відносно полярних способів пізнання та освоєння дійсності людиною, що знаходить відображення у фундаменталізації професійної підготовки;

5. Тенденція розвитку дизайну як «третьої культури», тобто «проектної культури» як нової парадигми освіти;

6. Компаративний аналіз ретроспективи та сьогодення розвитку дизайну та дизайн-освіти дозволяє дійти висновку про феномен змістової відповідності розвитку дизайну та дизайн-освіти, що виявляє певні тенденції у рамках цієї відповідності;

7. Головна особливість (а відтак, й тенденція) розвитку дизайн-освіти полягає у дотриманні балансу між її антропоцентричною (особистісно-орієнтованою, гуманістичною, культурологічною) та техноцентричним спрямуванням процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів;

8. Тенденції-імперативи дизайн-освіти, до яких автор відносить:

– ціннісну зорієнтованість неперервного процесу дизайнерської освіти на вирішення філософських, соціальних, психологічних, культурологічних

проблем суспільного розвитку та усвідомлення суб'єктами навчально-виховного процесу ролі дизайну і значення якісної професійної підготовки дизайнерів у культурному й економічному розвитку суспільства, її інтердисциплінарності, полікультурності та багатовекторної спрямованості на задоволення людських потреб;

– зверненість до гуманістичного, культурологічного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, діяльнісно-розвивального, системного, функціонального, інтегративного підходів у професійному розвитку майбутнього дизайнера;

– зорієнтованість на соціальні, особистісні інтереси людей, спрямованість до особистості, прагнення задовольнити її різноманітні пізнавальні потреби, освітні запити;

– гуманізація процесу професійної підготовки дизайнерів, орієнтація на людину, на демократичну освітньо-педагогічну ідеологію;

9. Реалізація ідеї неперервної освіти як провідного механізму розвитку дизайн-освіти.

Автор відзначає полярність окресленої проблематики в контексті співіснування науки і мистецтва та наголошує на проектній сутності дизайну. Ми погоджуємось з думкою науковця, яка розглядає дизайн-освіту як системну форму фахової підготовки дизайнерів, організації культуротворчого середовища у навчальних закладах різного типу і рівнів акредитації, суспільстві і державі, а з іншого боку – як особливу якість і тип освіченості, у результаті якого відбувається виховання проектно-мислячої людини, що проявляє свої творчі здібності у будь-якій сфері діяльності: освіті, науці, культурі, виробництві, побутовій сфері тощо. Головна ціннісна орієнтація дизайн-освіти – виховання проектного мислення, оволодіння методами проектування різних предметних форм і середовищ [430, с. 63–68].

Отже, загальною тенденцією розвитку сучасної дизайн-освіти є її випереджальний поступ у загальному прогресивному розвитку суспільства та подальший розвиток різних її галузей: графічного дизайну, дизайну стилю,

дизайну інтер'єру тощо.

Як засвідчує аналіз сучасної соціокультурної ситуації, соціальні, політичні та економічні зрушення в Україні аргументують необхідність перегляду традиційних підходів в дизайн-освіті з визнанням освіти, як рушійної сили соціально-економічного та культурного базису та стратегічного чинника розвитку країни в цілому. Це підводить до заміни освітньої концепції на «навчання упродовж всього життя», яка спрямована на зростання професійної компетентності фахівця протягом всього життя шляхом самоосвіти та саморозвитку [270].

Сучасні зміни особистісних цінностей та пріоритетність освіти у соціумі і формують нову парадигму дизайн-освіти – формування професійного фахівця у векторі саморозвитку з високим рівнем проектної культури. В основу цієї парадигми входить сучасне тлумачення поняття «професійна компетентність дизайнера», яка і формує соціальні запити, знання, уміння, здібності, міжособистісні відносини, а тому вимагає оновлення особистості як професіонала зі стійкими навичками проектного мислення.

Свою архітектуру здібностей, потреб, станів майбутній дизайнер орієнтує відповідно до вимог суспільства і умов реалізації себе у професії [430, с. 71].

Так, О. Новіков переконаний, що «перехід від освітньої парадигми індустріального суспільства до освітньої парадигми постіндустріального суспільства вимагає, перш за все, відмови від розуміння навчання з позицій отримання готового знання та уявлення про викладача як носія готового знання, на зміну приходить розуміння освіти як надбання особистості, як засобу її самореалізації у житті, як засобу побудови особистої кар'єри» [267].

Поділяємо позицію більшості науковців, які констатують широке змістове наповнення поняття «дизайну» у соціальному, мистецькому, культурному та освітньому контексті, наголошуючи на багатогранності цього поняття. Відповідно, виникає потреба в універсальності його методології. Ми досліджуємо дизайн з позицій базисних факторів розвитку та варіативності

культури, освіти та загалом соціально-економічного розвитку суспільства.

Проектуючи предметно-просторове середовище, сучасні дизайнери все частіше зосереджують свій «погляд» на мистецькому осмисленні проблем дизайну, ієрархії цього поняття в соціальному, культурному та економічному аспектах. Водночас, на етапі оптимізації вітчизняного дизайну і дизайн-освіти, все гостріше відчувається безсистемність теоретичних та методичних засад у формуванні професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру.

Таким чином, необхідність забезпечення високої фахової підготовки дизайнера інтер'єру у вищій освіті вимагає вдумливого ставлення до побудови навчальних програм. Для цього у наступному параграфі нами буде проведено аналіз базових понять.

## **1.2. Категоріально-понятійний аналіз проблемного поля дизайн-освіти**

Сучасні умови стрімкого науково-технічного прогресу зумовлюють необхідність створення відповідних методологій щодо подолання відставання розвитку системи вищої дизайн-освіти від класичних технологій і понять, на яких ґрунтується сучасна педагогічна система дизайнерської освіти. Пріоритетним стає не стільки одержання знань, скільки їх адаптованість до розв'язання конкретних професійних задач. Освітні завдання у цій ситуації інтерферують від опанування необхідного рівня знань, умінь і навичок до системи професійних компетенцій, що дозволяють успішно виконувати професійні обов'язки. Варто зазначити, що компетентнісний підхід є реакцією професійної освіти на сучасні соціально-економічні умови [161].

У процесі визначення категоріально-понятійного апарату дослідження ми виходимо з положень роботи М. Вікуліної, де базисним у цьому процесі слід вважати принципи: історизму, системності, повноти, цілісності,

контекстності та узгодженості [78].

*Дизайн* виділився у самостійний вид художньої діяльності у період становлення промислового виробництва. Принципи дизайну були перенесені на промислове виробництво, у торгівлю та збут. На промислових виробництвах споконвічним завданням дизайнера стало забезпечення естетичної якості промислової продукції. Основоположниками дизайну стали архітектори і художники, що прийшли в індустріальне виробництво. Як впливовий вид проектної і художньої творчості, зорієнтованої на новітні технології і матеріали, сучасний дизайн не тільки створює комфортне і привабливе середовище для людини, але й змінює його існуючі комунікації, внутрішній світ людини, виховуючи естетичний смак [105, с.131-136.].

Історично слово «*дизайн*» розглядали у контексті ремісничої творчості, декоративно-прикладного та графічного мистецтва, у контексті «малюнок», «ескіз» та «композиція» [211].

В Оксфордському словнику 1593 року термін «*дизайн*» трактувався як «задум» або «план того, що буде зроблено». У 1919 р. англійським художником Д. Сінелом була визначена нова область художньо-предметної творчої діяльності, що проектувалась на промислову складову – «*industrial design*». Так, у Стокгольмі термін «*industrial design*» на першому конгресі, присвяченому проблемам промислового дизайну (1959 р.) використовувався для опису процесу художньої творчості, методики та результатів творчої діяльності [577].

У тлумачному словнику Вебстера слово «*design*» розглядається як дієслово (вказувати, намічати, створювати, оформлювати, планувати, мати намір створити що-небудь з певною метою), і як іменник (мета, цільове планування, уявний проект, схему дій, попередній начерк, компоновку, розташування елементів у художньому творі, декоративний мотив, область створення форм промислових виробів із урахуванням естетичних якостей) [578].

Таким чином, термін «*дизайн*» розглядають як процес створення,



зародження, втілення, і як результат діяльності. Буквальний переклад якого з англійської на українську мову означає «план», «рисунок», «креслення». Дизайнер – людина, яка вміє планувати, малювати, креслити. Одночасно «дизайнер» у перекладі з англійської – «винахідлива людина».

У сучасній англomовній літературі під словом «*design*» розуміють і стиль, і проект, і проектування, і власне дизайн як професійну діяльність, яка існує нарівні з архітектурою або інженерним проектуванням, яке називається «*engineering design*».

Перший журнал, у назві якого було вжито слово «дизайн», – «*Journal of Design*» – був заснований у Великобританії 1849 р. Генрі Коулом – державним діячем, художником-проектувальником, ініціатором проведення Всесвітньої виставки у Лондоні (1851 р.). У передмові до одного з перших номерів редактор журналу Річард Редгрейв відзначав: «Дизайн має двоїсту суть: строга відповідність призначенню створюваної речі та прикраса, або орнаментация цієї корисної структури. Але більшість найчастіше пов'язує його, з оздобленням, хоча варто було б розглядати у єдності».

Це було написано уже після завершення у Великобританії промислової революції, коли, власне, і зародилася нова професія – художник-проектувальник промислових виробів.

Відзначимо, що вперше окреслена дефініція належить відомому теоретику дизайну Т. Мальдонадо (Вища школа дизайну, м. Ульм, Німеччина, 1964 р.), який розглядає поняття дизайну, як творчо орієнтовану діяльність, що спрямована на розвиток та індивідуалізацію якостей об'єкту дизайну. Вона охоплює як зовнішні аспекти об'єкту, так і структурні та функціональні його особливості, що охоплює запити як споживача так і виробника. Дизайн спрямований на висвітлення усіх аспектів формування гармонійного предметно-просторового середовища, що обумовлена промисловим виробництвом [262, с. 20].

У 1969 р на конгресі Міжнародної ради з промислового дизайну (ICSID) було прийнято визначення, запропоноване ще в 1950-х рр.

президентом цієї організації, вченим і педагогом знаменитої Ульмської школи дизайну у Німеччині Томасом Мальдонадо: «Дизайн є творчою діяльністю, мета якої – визначення формальних якостей предметів, вироблених промисловістю; ці якості форми відносяться не тільки до зовнішнього вигляду, але, головним чином, до структурних та функціональних зв'язків, які перетворюють систему у цілісну єдність (з точки зору як виробника, так і споживача). Дизайн прагне охопити всі аспекти навколишнього середовища людини, які обумовлені промисловим виробництвом».

Пізніше М. Воронов сформулював ще одне визначення, яке точніше відповідає сучасним потребам суспільства: «Дизайн – органічне нове з'єднання існуючих матеріальних об'єктів і (або) життєвих ситуацій на основі методу компоновання при необхідному використанні даних науки з метою надання результатам цього з'єднання естетичних якостей та оптимізації їх взаємодії із людиною і суспільством. Це визначає наявність властивих дизайну соціальних наслідків, що виявляються у сприянні суспільному прогресу і формування особистості. Терміном «дизайн» може визначатися як власне задум (проект) та процес його реалізації і отриманий результат» [88].

Низка українських вчених, В. Даниленко, В. Калашник, І. Рижова, А. Пасічний, розглядаючи термін «дизайн», наголошують на його *проектній* складові.

Зокрема В. Калашник досліджуване поняття трактує як художнє конструювання виробів, проектування естетичного вигляду виробів промисловості та як відповідну галузь мистецтва і наукового знання, технічну естетику [402]. У монографії В. Даниленка «Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури» акцентує увагу, що дизайном «... нині у більшості випадків вважається вестернізована художньо-проектна діяльність на ґрунті високих технологій західного положення» [121].

У дисертаційному дослідженні «Дизайн як фактор гармонізації відносин суспільства і особистості: методологічні засади» І. Рижової сформульовано більш широке тлумачення поняття дизайну із філософської позиції «... як специфічного соціокультурного феномену, що являє собою проектну, творчо-перетворювальну діяльність, спрямовану на предметне середовище родового буття людини з метою формування гармонійного відношення людини до природи, світу і самої себе, яка спирається на відповідні когнітивні компетенції щодо взаємоузгодження несуміжних, утилітарно-прагматичних та екзистенційно-антропологічних вимірів предметного світу людського буття» [333].

У контексті нашого дослідження, нам більше імponує визначення А. Пасічного «як особливої сфери діяльності фахівця, що складається з інженерно-художньої та науково-організаційної розробки матеріального середовища людини; як художнього проектування предметів і естетичного образу промислових виробів, естетичне та функціональне упорядкування довкілля людини» [292]. Таке визначення має рацію, оскільки професія сучасного дизайнера синтезує в собі декілька окремих професій: художника, архітектора, психолога, менеджера, фахівця з комп'ютерної графіки.

Поступово визначення трансформувалось й метою дизайну стало формування гармонійного предметного середовища, що найбільш повно задовольняє матеріальні і духовні потреби людини. Ця мета досягається шляхом визначення формальних якостей предметів, що створюються засобами індустріального виробництва, до формальних якостей відноситься не тільки зовнішній вигляд предмета, але, головним чином, структурні зв'язки, які надають йому необхідну функціональну і композиційну єдність, яка сприяє підвищенню ефективності виробництва».

Загалом, дизайн (від англ. *design* – задум, проект, малюнок, креслення) – термін, що позначає будь-які види проектної діяльності. У вузькому сенсі, дизайн – художнє конструювання, проектування естетичного вигляду промислових виробів. Як поняття – це форма діяльності, спрямована на

організацію життя людини, формування предметно-просторового середовища у контексті художньої виразності. Сучасний дизайн – це мистецтво ідей, форм й функцій. Його трактування полягає у предметності наукових досліджень й проектній діяльності системи «людина–предмет–середовище–суспільство» [3].

Відповідно до визначення Міжнародної ради суспільств промислового дизайну (International Council of Societies of Industrial Design), «дизайн є творчою діяльністю, мета якої полягає у тому, щоб створювати різноманітні якості об'єктів, процесів, послуг і систем протягом усього їхнього життєвого циклу» [4, с.96].

Особливості дизайну та його місце у галузі мистецтва висвітлено у роботах В. Глазичева [106], В. Даниленка [122], Є. Лазарева [214], В. Папанека [291] та ін., автори висвітлюють спільну позицію стосовно функції дизайну – чітке визначення якості дизайн-продукції і забезпечення її тиражування у процесі реалізації проектів. Зауважимо, що детальний огляд чинників, що впливають на властивості об'єктів архітектурного середовища, висвітлено у монографії В. Абизова [1], в контексті промислового дизайну – у підручнику В. Даниленка [112], об'єктів графічного дизайну – Т. Божко [56], об'єктів дизайну одягу – Т. Ніколаєвої [265]. У наукових пошуках В. Сидоренка висвітлено загальні для всіх спеціалізацій дизайну функції дизайн-проекування – інструментальна, адаптивна, результативна та інтегративна [364, 364, 366]. Н. Удріс [410] наводить додаткові функції: комерційна, інформативна, комунікативна, регулятивна, семіотична, розважальна, компенсаторно-заспокійлива, естетична, ідеологічна та функція соціалізації, а О. Павловська [283] виділяє функцію соціокультурного проектування, що вимагає дуалізму евристичного мислення і методичних підходів спрямованих на зменшення ймовірності проектних помилок.

Актуальні проблеми дизайн-проекування, які висвітлено у дослідженнях О. Генісаретського [100; 101, с. 1–8.] та В. Сидоренка [364], виявляються важливість визначення поставлених проектних завдань з

проведенням класифікації всіх їх складових та врахуванням специфіки об'єктів проектування.

Загалом, методологія реалізація дизайну як культурологічного феномена спрямовує проектні засоби на підвищення соціальних стандартів суспільної якості і вдосконалення мистецьких суспільних запитів шляхом побудови оптимального предметного середовища і його елементів у всіх соціальних сферах з метою задоволення матеріального та духовного запиту суспільства [5, с. 37].

Звернемо увагу, що цей термін використовують у тому випадку, коли результати діяльності визначаються значним ступенем естетичної виразності, що підтверджує доцільність або недоцільність поєднання кількох функцій в одному виробі або надання інноваційних властивостей його формоутворенню. Вплив, забезпечений завдяки естетичній виразності і втілений у формотворенні, є функцією дизайну [363, с.14]. Одночасно рівень художньо-естетичної виразності аргументує співвідносити продукцію дизайну з творами мистецтва, а сам процес дизайн-проектування – з мистецькою діяльністю.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що *дизайн* – це професійна діяльність мистецького напрямку, у сферу якої входять як побудова дизайн-концепцій, так і інтеграція інноваційних проектних здобутків та організація варіативного зворотного зв'язку з ринковими економічними викликами.

Крім того, можна говорити про таку категорію нашого дослідження, як "*творчість дизайнерської діяльності*", оскільки вищі зразки цієї діяльності постають саме як творчі здобутки.

Феномен творчості слід розглядати у процесі розвитку та становлення професійної діяльності. Творчість у дизайні є складовою одночасно і проектної діяльності, і форми її організації. В роботі С. Волкова [86, с. 27–31.] наголошено, що в основі творчості лежить реалізація задач: мінімізації витрат і забезпечення максимально ефективних результатів; зростання ентропії в застарілих системах, схильних до саморуйнування, і схильність до

зменшення ентропії у системах, що утворюються і розвиваються; тяжіння до збереження стабільності та сталості будь-якої системи з одночасним забезпеченням її адаптації до змін. С. Шумега [523] характеризує акт творчої діяльності в контексті комбінування раніше не пов'язаних структур та встановленні між ними таких співвідношень, що призводять до виникнення цілісності, більшої ніж сума її складових, що виявляє синергетичний ефект емерджентності, нададдитивності, коли "ціле більше ніж його частини", оскільки властивості складових цілого не зводяться до властивостей цілого.

Більшість дослідників зазначає, що професія будь-якого дизайнера має свою специфіку, яка відрізняє її від інженерних та художніх професій. Дизайнер перебуває на зламі матеріальної та духовної діяльності. Як нами вже було зазначено, його завдання – задовольняти суспільні запити як з матеріальної точки зору так і з духовної. Без розвитку природничо-наукових, технічних і естетичних знань, без використання досвіду і надбань живопису, прикладного мистецтва, скульптури та архітектури важко уявити цю діяльність. Цей синтез різнобічних знань потребує від дизайнера творчого підходу до пізнання та освоєння дійсності.

У наукових роботах психологів та мистецтвознавців О. Авраменко [3], В. Сидоренка [366, с. 1–2] та В. Турчина [407] наголошується, що специфіка напряму «дизайн» визначається характерною особливістю професійного мислення фахівця, шляхом сукупного і цілісного зіставлення якісних і кількісних характеристик (образність та цілісність, системність та інноваційність тощо), що притаманне такому мисленню. Науковці В. Глазичев [105], В. Лазарєв [212], І. Розенсон [336], В. Устін [413] наголошують, що ці якості є характерними як для свідомості і мислення дизайнера, та і для об'єктів проектування.

Погоджуємось з думкою В. Папанека [291], який розглядає акт дизайну у контексті знаходження одного із багатьох можливих вирішень проблеми (шляхом варіативності її сутності з врахуванням різних естетичних уподобань і технологічних підходів, завдяки творчій, варіативній та комбінаторній за характером проектній діяльності). Зауважимо, що у роботі

Г. Альтшуллера [12] наголошено, що всебічний аналіз та формулювання проблем проектування є автентичною складовою проектної діяльності, без якої вона з творчої перетворюється на виконавчу.

Одним із просторово-функціональних об'єктів і одночасно результатів дизайнерської діяльності постає інша категорія нашого аналізу – «*дизайн інтер'єру*»

Загальне значення терміну «*інтер'єр*» функціонально диференціює процес облаштування і оздоблення того чи іншого приміщення у відповідності до його призначення.

Сприйняття людством такого поняття як «краса» трансформувалось з часом протягом всієї історії. Новітні здобутки науково-технологічного прогресу інтегрували інноваційні матеріали та обладнання, що дозволило зробити предметне середовище більш досконалим і функціональним. Суспільні стильові вподобання впливали як на внутрішнє предметне середовище (дизайн інтер'єру), так і на зовнішнє предметне середовище (дизайн екстер'єру приміщень).

Стильове рішення в інтер'єрі сьогодні – це не тільки відтворення елементів архітектурного середовища та інтерпретація кожного окремого приміщення як об'єкту дизайну. Стилзація у дизайні інтер'єру – це, насамперед, творче проектування функціонального предметно-просторового середовища з мистецькою складовою, з урахуванням потреб кожного хто буде перебувати у ньому.

Функціональне призначення інтер'єру як середовища, що відповідає тим чи іншим процесам людської життєдіяльності, визначає архітектурне рішення інтер'єру (його абсолютні розміри, форма, пропорції, освітленість, розміщення опор, вікон і дверей, виступів, ніш, перегородок, їх масштабні співвідношення) та характер його оздоблення (меблювання, обладнання). Одночасно архітектурна композиція та оздоблення інтер'єру служать для художньої організації, підвищення емоційної активності інтер'єру для цілеспрямованого впливу на духовний стан людини, її настрій.

Погоджуємося із думкою М. Панкіної, яка виділяє наступні характеристики інтер'єру як середовища існування: мікроклімат (температура повітря, відносна вологість повітря і швидкість руху повітря); освітленість (природне і штучне, рівень освітленості, розподіл освітленості, відсутність відблисків, напрямок світла, розподіл тіні, колір світла); атмосферний тиск (підвищений, нормальний, знижений, він залежить від тиску в робочому приміщенні, висоти над рівнем моря, барометричного тиску); наявність шкідливих речовин (парів, газів, аерозолів, характеризується концентрацією компонентів в повітряному середовищі); наявність механічних коливань (вібрація, ультразвук, що характеризуються частотою, амплітудою, коливальною швидкістю, частотою октавних смуг, рівнем звукового тиску); випромінювання (електромагнітне, інфрачервоне, ультрафіолетове іонізуюче, хвилі радіочастот, радіаційне, вони характеризуються довжиною хвилі, інтенсивністю випромінювання, частотою коливань, швидкістю радіоактивного розпаду); наявність біологічних агентів, макро- та мікроорганізмів (бактерій, вірусів, грибків, рослин, тварин, які аналізуються за ступенем небезпечного впливу на організм людини) [290].

Архітектурний образ інтер'єру не може бути до кінця реалізованим у вигляді проекту індивідуального приміщення, а проектується як система фізичних просторів з виявленням функціональних акцентів, врахуванням напрямів функціонального і емоційного «забарвлення». Тобто, дизайн інтер'єру має розглядатися у поєднанні з «екстер'єром» – архітектурним зовнішнім оформленням будівлі.

В історичному розвитку спостерігався процес трансформації поглядів і уявлень про зовнішнє і внутрішнє «оформлення» архітектурного простору. Від максималізму природної спорідненості, до величі будівель, що акцентують домінуюче положення у суспільній ієрархії, індустріальних гігантів – прояв досягнень, що персоніфікують науково-технічний і економічний прогрес у суспільстві.

Термін «інтер'єр» (в перекладі з французької *Interieur* – внутрішній)



термінологічні і архітектурні словники тлумачать як внутрішній простір будівлі (суспільної, житлової, промислової тощо) або приміщення у будівлі (кімната, зал, вестибюль тощо) [532, с.144].

Як зазначено попередньо, дизайн інтер'єру зародився в стародавні часи, коли багаті люди прикрашали свої будинки, застосовуючи різні матеріали в обробці. Саме матеріали, використані в обробці приміщення, і характеризують напрямки в дизайні інтер'єрів, розглянемо їх згодом.

Щодо самого терміну «дизайн інтер'єру», то словники з мистецтв [292; 373] розкривають його суть як проектування, оздоблення і облаштування внутрішніх приміщень будівель. Основним завданням дизайну на всіх етапах його становлення було проектування об'єкту дизайну у контексті художньої виразності предметно-просторового середовища, що відображає його типологію.

Стильовий напряму дизайні потрібно розуміти як певну стійку консистенцію змісту, творчих засад, характеру і художньої виразності найбільш істотних предметних ознак у контексті матеріального і духовного «навантаження» з певним історичним акцентом.

У процесі історичного розвитку виникло дуже багато стилів інтер'єру. Їх зазвичай поділяють на класичні (з'явилися багато сотень років тому), сучасні та етнічні (характерні для певних народів) стилі. Розглянемо їх коротку характеристику:

До *класичних стилів* відносять:

*Античний* стиль став базисом та основою багатьох наступних стилів, сучасні дизайнери нерідко звертаються до його простих форм, гармонійного поєднання елементів. Для цього стилю характерна симетрія і простота.

*Готичному* стилю притаманні високі стелі та великі вікна, активне використання вітражів і різьблення по дереву – цей стиль вражає своєю вишуканістю та уявною простотою. Всі інтер'єри немов прагнуть увись.

*Класицизм* поєднує в собі парадність і стриманість. Запозичивши гармонію та симетрію у античного стилю, він висловлює її зовсім інакше,

використовуючи дорожчі матеріали і масивну меблі з цільного дерева.

*Бароко* – складний стиль, який підходить для великих приміщень. Інтер'єри, виконані в стилі бароко вражають своєю пишністю і «дорогим» зовнішнім виглядом. Використовуються благородні матеріали: червоне дерево, мармур, дорогий текстиль.

*Рококо* – стиль «будуарів» відмінно підходить для оформлення спалень. Незважаючи на велику кількість декоративних елементів і вигадливих прикрас він відмінно виглядає навіть у невеликих приміщеннях. Вишуканий і в той же час витончений стиль, який вражає цілісністю композиції.

*Ампір* – оригінальна варіація на тему античності, значно прикрашена дорогими матеріалами. Лінії прагнуть до простоти і гармонії, а оздоблення вражає своєю гаданою простотою і легкістю. Меблі в стилі ампір, однак, залишається досить химерною (різьблення, дорога оббивка). Такі інтер'єри добре продумані і виглядають, як єдиний ансамбль тільки в тому випадку, якщо всі предмети стоять на своїх місцях.

*Модерн* передбачає плавність, перетікання одних предметів декору в інші, у ньому важко знайти прямі лінії, оскільки їх практично не існує в живій природі. Матеріал, без якого неможливо уявити цей стиль, – дерево. Асиметрія і плавні лінії – ось основні риси цього стилю.

Модерн можна вважати помежовим стилем між класичним та постнекласичним стилями.

У цьому зв'язку наведемо **сучасні (постнекласичні)** стилі інтер'єрів.

*Конструктивізму* притаманні прямі лінії, максимальна функціональність і мінімальний декор. Цей стиль дуже раціональний, тому в ньому немає «зайвих» аксесуарів, які не приносять практичної користі.

*Арт-деко* довгий час вважався однією з варіацій модерну, але все ж був виділений окремо. Плавні вигини в ньому поєднуються з прямими лініями і зигзагами, а простота з розкішшю.

*Поп-арт* створений, щоб вражати і захоплювати. Яскраві кольори,

контрасти, неонове підсвічування і глянець – характерні риси інтер'єрів у стилі поп-арт. Ще одна відмітна ознака стилю – використання існуючих об'єктів і матеріалів в абсолютно новій ролі (найчастіше у ролі об'єктів мистецтва).

Основне завдання інтер'єрів у стилі *мінімалізму* – зберегти вільне місце. Столи-трансформери, невелику кількість аксесуарів і використання скла – ось яскраві ознаки мінімалізму. Для стилю характерні гострі кути і прямі лінії.

Інтер'єри в стилі *кітч* являють собою змішання всіх відомих стилів, яскравих фарб і імітацій дорогих матеріалів. У німецькій мові «кітч» означає «несмак», але навіть такого стилю інтер'єру знайшлося своє місце. Поєднання різних (часом не підходять один до одного) кольорів, аксесуарів, матеріалів і предметів інтер'єру додає стилю кітч унікальність. Щоб жити в квартирі, оформленої в цьому стилі, буде потрібно не тільки рішучість і незалежність, але і психологічна стійкість.

*Неокласика* – спокійний стиль, ідеально підходить для оформлення заміських будинків. Гармонія і пастельні тони, симетрія і простота в цьому стилі запозичені з античності. Однак допускає вільне використання сучасних матеріалів, поєднуючи вимоги стилю і бажання і можливості замовника.

Основними параметрами *хай-теку* є ультрасучасність і високотехнологічність. Зовні холодний і відчужений, він наповнений чітким функціоналом. Це проявляється не тільки у великій кількості технічних новинок, але і у використанні сучасних матеріалів та інженерних конструкцій.

Важливими постають й *етнічні стилі інтер'єрів*, які вбирають в себе особливості зазначених вище стилів. У цьому контексті можна говорити про декількох стилів. *Африканський стиль* – найбільш яскравий і автентичний з усіх етнічних стилів. Він наповнений теплом, жаром сонця і фарбами пустелі. Активно використовуються різні предмети декору, що нагадують про народи Африки, їх ремеслах і захоплення. Вітаються натуральні матеріали (бамбук,

шкіра, хутро), але їх можна замінити доброю імітацією. *Японський стиль* в чистому вигляді передбачає використання мінімуму предметів і відсутність унікальності та персоналізації інтер'єру. В обробці таких інтер'єрів переважають натуральні матеріали, світлі кольори, мінімальна кількість меблів. *Китайський стиль* – менш суворий, ніж японський, і допускає не тільки численні аксесуари, але і яскраві кольори (особливо червоний). Найпопулярніше поєднання кольорів – чорний з червоним. Інтер'єри в китайському стилі націлені на повне розслаблення, відпочинок і релаксацію. Особлива увага приділяється різьбленим меблям, статуеткам та зонувannya простору. *Прованс* – основні риси стилю: проста і навіть груба обробка, натуральні матеріали і велика кількість квітів. Фоновим кольором є білий. *Середземноморський стиль* – у ньому поєдналися риси інтер'єрів, властиві різним країнам: велика кількість світла, великі вікна, пастельні відтінки і активне використання дерева.

Оскільки дизайнерська діяльність характеризується різним рівнем продуктивності та творчості, іншою категорією нашого дослідження є категорія "*компетентність/компетенція*". У зв'язку з цим зазначимо, що одним із напрямів оновлення освітніх технологій і методології є процес координування із сучасними суспільними запитами та адаптація до європейського освітнього простору з переформатуванням освітніх програм у контексті компетентнісного підходу та побудову дієвих шляхів його впровадження [72, с.7]. На допомогу приходять *компетеції*, де класична тріада знання-уміння-навички виступає як складова компетентності. Тому наш науковий пошук лежить у площині – *компетентність як науково-педагогічна проблема*.

Для визначення поняття «компетентність» звернемось спочатку до довідкової літератури. Термін «компетентність» (від лат. *competens* (*competentis*) – належний, відповідний) означає поінформованість, обізнаність, авторитетність [375, с. 282]. Згідно з тлумачними словниками, поняття «компетентний» включає різні аспекти і характеризується як такий,

що має достатні знання у будь-якій галузі, з чим-небудь обізнаний, тямущий; такий, що ґрунтується на знанні, кваліфікований; такий, що має певні повноваження, повноправний, повновладний [76, с. 445].

Англомовні джерела дають інше тлумачення наведеного поняття. Компетентність у них тлумачиться як здатність успішно вирішувати задачі у відповідності до певних стандартів, мати відповідний рівень знання, виявляти окремі навички.

Серед наукового аналізу проблемного поля дослідження ключову роль характеризують дефініції терміну «професійна компетентність» у структурному та змістовому аспектах, а також співвідношення таких понять як «компетенція», «компетентність» та «професійна компетентність».

У науковій думці немає єдиного бачення до питання співвідношень таких понять як «компетенція» та «компетентність». Базисним завданням у впровадженні компетентнісного підходу є позиціонування цих понять у педагогічній науковій системі.

Відзначимо, що у педагогічній теорії разом з окресленими поняттями науковці використовують також такі, як: «кваліфікація», «ключова кваліфікація», «предметні компетентності» та ін. Простежується різне їх трактування, структурування та ієрархія.

У довідниковій літературі поняття «компетенція» трактується як добра обізнаність із чим-небудь [76; 378]; коло повноважень якогось органу чи посадової особи [76; 374, 376; 377]; проблему, про яку багато інформації і що дає змогу розглядати її як фахову [375].

Компетентна особистість, що не повною мірою опанувала компетенціями, не здатна у повному обсязі їх реалізувати у тому числі і в соціальному контексті [148, с. 104].

Поняття «компетентність» не є новим поняттям у закордонній і вітчизняній педагогіці. У 80-х роках це поняття використовувалось у США і деяких країнах Європи у контексті індивідуалізації освітнього процесу. Сам термін виник як процес вивчення досвіду роботи відомих учителів у США в

інтерпретації «освітній результат» [61, с. 93–99.].

Терміни «компетентність», «компетенція» зустрічається у всіх сферах людської діяльності, але ми проаналізуємо його лише у педагогічному контексті.

Аналіз наукової педагогічної літератури довів складність, багатокomпонентність, міждисциплінарних понять. Компетентність найчастіше визначають, як: «ефективність», «досягнення», «оволодіння», «розуміння», «успішність», «результативність» і «якість».

Зазначимо, що у «Словнику професійної освіти» С. Гончаренка, «компетентність» тлумачиться як система знань і вмінь, які необхідні у процесі професійній діяльності, а саме: аналітичні вміння, здатність передбачення наслідків професійної діяльності, інформаційний аналіз [312, с.149]. У галузевих нормативних документах наведене поняття визначається як: «необхідний обсяг і рівень знань, досвід із певного виду діяльності» [185, с. 20]. Наголошується, що професійна компетентність – це «цілісна сукупність характеристик особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей особи, яка закінчує вищий навчальний заклад», тобто визначає якісний рівень вищої освіти.

Більшість провідних науковців поняття «компетенція» визначають як: здатність, необхідна для рішення завдань і для одержання необхідних результатів роботи [411, с.13]; діяльнісні знання, вміння, навички, досвід, тобто інтеграція в єдине ціле засвоєних людиною окремих дій, способів і прийомів розв’язування завдань [157, с.26]; інтегрована цілісність знань, умінь і навичок, що забезпечують професійну діяльність, здатність людини реалізувати на практиці свою компетентність, мотивована здатність [159]; особистісна риса, властивості і якості особистості [158]; критерій прояву готовності до діяльності [216] та ін.

Проаналізуємо ієрархію цих понять. У науковій літературі деякі науковці їх використовують як синоніми у контексті дієвості системи знань, а інші навпаки – співвідносять по різному. Е. Зеєр і Е. Совманюк [157, с.25-

32.] використовують термін «компетентність» як інтегративно цілісну та дієву складову у класичній тріаді «знання-вміння-навички», а поняття «компетенція» – як інтегративно цілісну дієву систему знань, та отриманий професійний досвід. Н. Кузьміна [202, с. 87-89] та О. Ломакіна [226, с. 7] розглядають поняття «компетенція» як базис, підоснову для подальшого становлення компетентності. Н. Сахарова [353, с. 51-58.] співвідносить ці поняття у значенні особистісних здібностей та інтелектуального потенціалу. М. Іл'язова [164, 28-31] формулює поняття «компетенція» у контексті потенціалу компетентності, що реалізується у певній діяльності шляхом особистісної самоорганізації. О. Дахін [126, с. 42–47] розрізняє визначені поняття за рівнем об'єктивності: компетенція являє собою ідеальну об'єктивну модель особистості у процесі виховання, навчання та освіти; компетентність відображає дійсний особистісний рівень, що функціонально зростає у процесі отримання досвіду. І. Зимня [159, с. 23] характеризує ці поняття як протилежні: *«компетенція» – це потенційна якість особистості професіонала, а «компетентність» – актуальна особистісна якість, що формується, тобто «компетентність» являє собою актуалізацію комплексу компетенцій, що визначають зміст даної компетентності.*

Зауважимо, що компетенції інтерпретуються як єдина (узгоджена) мова для опису академічних і професійних профілів і рівнів вищої освіти. В. Байденко [38] вважає, що мова компетенцій є найбільш адекватною для опису результатів освіти.

Відомі російські педагоги А. Хуторський [437, с.121] та В. Краєвський [194, с. 3–10.] розмежовують окреслені поняття і трактують їх, як:

*компетентність* – оволодіння особливою відповідною компетенцією, що базується на особистісних чинниках, це – сформована сукупність особистісних якостей та мінімальний діяльнісний досвід у визначеній галузі;

*компетенція* – це відокремлена визначена соціальна норма професійної підготовки, для виконання діяльності у певній професійній та соціально-

особистісній сфері, що регламентується особою до оволодіння з метою формування у неї відповідних компетентностей.

На основі здійсненого дослідження Я. Сікора запропонувала власне визначення компетентності. *Компетентність* – це здатність професійної реалізації на базисі отриманих знань, шляхом забезпечення досягнення певних стандартів [368, с.16].

Рівневий аналіз проблематики компетентності розробляли А. Василюк (аналіз сучасних підходів у компетентнісному становленні польських викладачів), С. Гончаренко (змістове наповнення поняття «компетентність»), І. Тараненко (компетентнісний підхід в освітньому процесі), І. Ящук (проблематика життєвої компетентності особистості) та інші.

У своєму дослідженні підтримуємо думку більшості науковців у тому, що „компетентність” є більш ширшим поняттям ніж „компетенція”. „Компетентність” характеризує і визначає професійний рівень особистості, а набуття „компетенцій” – це загальна мета професійної підготовки фахівця певної галузі. Відмінність визначених термінів аргументована тим, що компетенція є статусно-особистісним поняттям, а компетентність – функціонально-орієнтованим [41, с. 11].

У наукових дослідженнях професора О. Пометун [303, с.22] зустрічаємо певну систему компетенцій:

«*міжпредметні*» – визначені у формі «парасолі» над освітньою системою, також їх часто називають «*базовими*» або «*ключовими*»;

«*загально-предметні*» – їх набуває студент упродовж вивчення певного предмету, їх часто ще називають «*загально-галузевими*»;

«*спеціально-предметні*» – їх набуває студент у процесі предметного опанування знаннями у визначеному семестрі.

Аналізуючи питання структурної характеристики компетенцій, А. Хуторський [435, с. 135-157] наголошує, що компетенції *багатовимірні* (тобто, систематизують базисні особистісні характеристики, що відображають необхідний рівень підготовки) та виділяє їх у певну ієрархію:



- *ключові* – відносяться до загального змісту освіти;
- *загальнопредметні* – співвідносяться з предметною складовою освітнього процесу;
- *предметні* – часткові за відношенням до двох перших рівнів компетенцій.

В. Байденко розглядаючи поняття компетенції виділив термін «професійна компетенція» – як готовність і здатність доцільно діяти відповідно до професійних вимог, методично, гармонійно і самостійно розв’язувати задачі і проблеми в конкретній предметній області, а також проводити самооцінку своєї діяльності [39, с. 6].

Таким чином, категорія «компетентність» здійснила трансформацію на шляху впровадження компетентнісного підходу в освітній процес, як відображення функціональних суспільних трансформацій і запитів на розробку нового змісту підготовки дизайнера інтер’єру.

Більшість науковців (А. Андрєєв, В. Байденко, В. Болотов, Є. Бондаревська, Б. Гершунський, В. Серіков, І. Зимня, А. Хуторський та ін.), наголошують, що оновлене змістове наповнення освітнього процесу формують різнорівневі компетенції, що формують певну систему, яка результативно визначає компетентність. Змістова сутність компетенції визначена предметною областю, що містить знання і розуміння які інтегрує людина протягом професійного становлення особистості.

У всіх розвинених країнах світу йдуть ґрунтовні дискусії на міжнародному рівні, що стосуються методологічних питань професійної освіти в контексті гармонійної взаємодії з сучасним динамічним суспільством.

Провідні світові установи на сьогодні детально досліджують компетентнісну складову освітнього процесу, це насамперед: Міжнародний департамент стандартів, Організація європейського співробітництва та розвитку, ПРОН, Рада Європи, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ та ін.

Термін «*професійні компетентності*» у межах міжнародного проекту

«ТЮНІНГ» визначають як «предметно-специфічні», що узгоджуються з предметом і об'єктом діяльності, наприклад: базові загально-професійні знання; професійні спеціалізовані знання отримані у відповідності до спеціалізації випускника [92].

Суттєво, що глибока професійна компетентність є одним із головних пріоритетів закладів освіти. Відтак, проблема компетентнісного підходу в освіті знаходиться у центрі наукової уваги багатьох вчених (Л.Анциферова, Г.Балл, С.Батишев, С.Вершловський, В.Журавльов, А.Хуторський, І.Ящук та ін.).

Знаннєвий компонент у системі сучасної професійної дизайн-освіти системно трансформується із системи накопичення у процес розуміння й осмислення предметно-просторового середовища, що формує, в діяльнісному контексті, методологією пізнання. Компетентність випускника свідчить про наявність знань та уявлень щодо сучасних досягнень у сфері інформаційних технологій, систем і ресурсів, володіння сукупністю сучасних засобів і методів дизайн-проектування та мати стійкі ціннісні орієнтири, що необхідні для оптимізації проектної діяльності.

Водночас, паралельно з якісною трансформацією категорії «знання» протікають дзеркальні видозміни категорії «уміння», що вже не окреслюється тільки специфічною предметною площиною. Систему вмінь набутих майбутнім дизайнером інтер'єру необхідно екстраполювати у його здатності і готовності їх впроваджувати у контексті категоріального базису у відповідності до інтегрованих суспільних запитів, забезпечити методичне зростання свого творчого «дизайнерського рівня».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 (Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)): «бакалавр — це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі повної загальної середньої освіти здобув поглиблену загальнокультурну підготовку, фундаментальні та професійно-орієнтовані вміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці і здатний вирішувати

типові професійні завдання, передбачені для відповідних посад, у певній галузі народного господарства [307].

Професійна підготовка повинна забезпечити необхідний базовий кваліфікаційний рівень майбутнього дизайнера у процесі вивчення фундаментального, гуманітарного та соціально-економічного циклу підготовки з актуалізацією усіх видів її практичної складової.

Підводячи підсумок, наведемо термінологічні визначення із методичних рекомендацій з розроблення галузевих нормативних документів з урахуванням принципів висвітлених у Міжнародній стандартній класифікації занять, ДК 003: 2010 та кваліфікаційних характеристик професій працівників:

**кваліфікація** – здатність виконувати завдання та обов’язки відповідної роботи;

**компетенція** – містить систему знань і розумінь у заданій академічній площині, їх діяльнісну складову у практичній області у відповідності до конкретної ситуації, їх ціннісну складову як невід’ємну особистісну рису обумовлену соціальними запитами. Предметна область, що окреслена особистісною готовністю до виконання діяльності;

**компетентність** – інтегрована особистісна характеристика, що описує результат професійної підготовки у вищому навчальному закладі і визначає діяльнісний рівень у професійній та соціально-особистісній предметних площинах, що базується на системі знань та отриманому досвіду у заданому виді діяльності [245, с. 10-11].

Професійна компетентність претендує на статус загально-педагогічного феномена, який відображає універсальні педагогічні засади професійної підготовки і призначена сформувати загальну платформу професійного інноваційного середовища та позиціонувати у ній кожного окремого фахівця з дизайну. Подібне твердження перебуває у дуалізмі з позицією А. Хуторського [435, с. 135-157.] який систематизує компетенції на предметні, загальнопредметні та ключові.

Великий інтерес педагогічних досліджень спрямовано на проблемне поле становлення професійної компетентності бакалаврів за різними спеціалізаціями, також й дизайнерів інтер'єру. Це зумовлено значним суспільним запитом, що аргументує свої вимоги до випускника – дизайнера інтер'єру. Ці запити повинні враховуватись як у побудові класичної тріаді «знання-вміння-навички» так і у засобах майбутньої проектної діяльності («професійні вміння», «професійна готовність»). Тому у професійній проекції мова йде про такі особливі результати у системі підготовки з дизайну, де знання виступають як необхідна, але не достатня умова якісного освітнього рівня. Актуальність формування професійної компетентності майбутнього дизайнера інтер'єру пов'язана з актуальною суспільною потребою у висококваліфікованих фахівцях з дизайну.

Таким чином, у теоретичних і методичних засадах професійної підготовки дизайнерів інтер'єру потрібно диференціювати аспектність у підходах до сутності та змістового розуміння дизайну, наукових концепцій, що векторизують професійні орієнтири дизайнерів інтер'єру, їх світобачення з позицій художньої виразності предметно-просторового середовища.

Поняття професійної компетентності фахівця виражає єдність його теоретичної та практичної готовності в цілісній структурі особистості й характеризує його професіоналізм. Виходячи з цього, компетентність як єдність теоретичної та практичної готовності фахівця до виконання професійних функцій характеризує не лише діяльність, а й власне фахівця як її суб'єкта в самостійній, відповідальній, ініціативній взаємодії зі світом.

Модель загальної професійної компетентності представлена В. Байденком і О. Лопановою сукупністю трьох інтегрованих компонентів: загальнокультурною (світоглядною), методологічною (психолого-педагогічною) і предметнозорієнтованими компетентностями, що виступають результатом готовності майбутнього фахівця до виконання професійної діяльності [39; 227].

Не менш важливою складовою, що характеризує професійну

компетентність, є здатність суб'єкта реалізувати в діяльності його ціннісні установки. При цьому під цінністю розуміють суб'єктивну значущість для людини явищ навколишнього світу, що визначається не їхніми властивостями самими по собі, а відповідністю етичним принципам і нормам, ідеалам, установкам, меті суб'єкта.

Так, упорядкована сукупність цінностей, ієрархізована за критерієм їхньої значущості, є критерієм оцінки і самооцінки результатів професійної діяльності. Н. Боритко акцентує увагу на емоційному характері компетентності, який забезпечується «переживанням» отриманого знання, виробленням змістовного ставлення до нього як результату діяльності інших членів професійного співтовариства, свідоме застосування професійних і соціальних норм. При цьому за рахунок інтеграції духовного потенціалу людини з його науковими знаннями, уміннями і навичками забезпечується творчий саморозвиток особистості [65].

На думку І. Торшиної, основу професійної компетентності дизайнера складають виховання сприйняття проектної культури і формування дизайнерського мислення. Формування професійної компетентності майбутнього дизайнера є важливою передумовою й показником його готовності до професійної діяльності. Така готовність досягається під час морально-психологічної, професійної та художньої підготовки і є результатом усебічного розвитку особистості з урахуванням вимог, що зумовлюються особливостями дизайнерського фаху. Цілісність і системність професійної компетентності майбутнього фахівця з дизайну одягу представлена сукупністю мотиваційного, особистісного, змістовно-операційного компонентів [404].

Більш глибоко проаналізовано змістовий бік професійної компетентності фахівця з дизайну Т. Малою. Науковець виокремлює такі структурні компоненти: мотиваційний, операційно-технологічний та регулятивний [230].

Загалом, більшість учених, професійну компетентність визначають як

здатність до ефективної реалізації на практиці системи соціально схвальних ціннісних установок і досягнення найкращих результатів у процесі професійного саморозвитку, що включає емоційний компонент як фактор творчого розвитку особистості.

Отже, на основі проведеного науково-педагогічного аналізу можемо сформулювати визначення *професійної компетентності дизайнера як інтегральної якості особистості, що включає в себе загальнокультурні, професійні (спеціальні) компетенції та індивідуально-особистісні характеристики, креативність, цінності, що забезпечують успішність у професійній діяльності.*

У контексті нашого дослідження вважаємо за необхідне введення терміну «професійна компетентність дизайнера інтер'єру».

Таким чином, аналіз наукових джерел та наш педагогічний досвід дозволяє дійти висновку, що **«професійну компетентність дизайнера інтер'єру»** можна розуміти як інтегральну якість особистості, яка включає в себе готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності (проектування предметно-просторового середовища з позицій художньо-просторових, функціонально-планувальних, конструктивно-технологічних рішень з урахування ергономічних, техніко-економічних та інших показників для забезпечення зручності і естетично приємної взаємодії середовища з людьми) на основі наявних знань, умінь, навичок і професійно-особистісних якостей.

Зміст професійної компетентності майбутнього дизайнера, визначається кваліфікаційною характеристикою, що представлена нормативною моделлю компетентності фахівця і відображає науково обґрунтований склад професійних знань, умінь і навичок.

У науковій літературі окреслені проблеми професійного становлення дизайнерів інтер'єру висвітлені поверхнево та фрагментарно, що є підтвердженням багатовекторності та структурованого характеру наукової проблеми. Відчувається нагальна потреба у розбудові загальної теоретичної

бази, аналітичному висвітленні методичних основ формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру та забезпечення високої якості дизайн-освіти. З цією метою, вважаємо за необхідне здійснити глибокий науковий аналіз проблеми становлення професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру з позиції сучасних наукових підходів.

### **1.3. Сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру**

Цілісність у побудові освітнього процесу у вищому навчальному закладі у визначеній сфері аргументується тим, що всі елементи дизайнерської підготовки майбутнього бакалавра підлягають єдиним цілям щодо формування системного мислення та професійних компетенцій. Характеризуючи різні точки зору на філософію освіти, звернемо нашу увагу на думку Ф. Михайлова [247, с. 92-118], який розглядає філософію освіти з позиції фундаментальної теорії освітньої діяльності. Відтак, досліджувана проблема в умовах євроінтеграційних процесів в Україні розглядається нами як на методологічному, так і теоретичному рівнях.

Це потребує аналіз методологічних засад щодо дослідження процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у контексті застосування певних наукових підходів, кожен з яких дозволяє у визначеній сфері диференціювати важливі для нашого дослідження аспекти.

**Системно-структурний підхід**, який дозволяє виділити базисні системні зв'язки та компоненти професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, висвітлений у філософській думці І. Блаубергом, В. Кузьмінім, В. Садовським, І. Фроловим, Е. Юдіним та ін. [50, с. 28-52] і у педагогічній науковій літературі В. Вакуленко, Н. Гузій та ін. [71; 70, с. 54]. Актуальність впровадження цього підходу у дизайн-освіту розглянуто

Є. Ткаченком [398, с. 50-58], процес професійної підготовки дизайнерів інтер'єру розглянуто В. Фальком [418, с. 141-145].

За тлумаченням С. Морозова, системний підхід може бути представлений трьома головними аспектами: перший пов'язаний з головними характеристиками предмета дослідження, моделлю якого може бути одиниця аналізу; другий – з розвитком предмета дослідження; третій зі структурою предмета дослідження [252].

Системний підхід у науковій площині показав високу деталізацію наукових пошуків. Потрібно розрізняти це поняття з позицій предметної та функціональної області.

Системний підхід має велику кількість самостійних напрямів з формуванням власних завдань (наприклад: у історичному, структурному, змістовому, діяльнісному, методичному контексті та ін.) [372, с. 99].

Принцип структурності у науковому дослідженні із застосуванням системного підходу, як правило, є тим фактором, який у більшості випадків, є гіпероператором деяких системних побудов, тим самим сприяючи використання цього підходу у відповідності до вимог практики.

Так, О. Кардашем досліджена проблематика системної достатності проектування у дизайні інтер'єру [167, с. 33-40], а Н. Скляренком досліджено функціональні закони співвідношень дизайн-системи і середовища як базисної складової системного підходу [368, с. 160-170], а в іншій роботі [367, с. 272-276] – історичний аналіз його становлення.

Цілісність професійної підготовки полягає у процесі становлення системного мислення та стосується всіх компонентів структури розумової діяльності студента.

Системність і цілісність змісту професійної підготовки спеціалістів в області дизайну інтер'єру передбачають: успішне вивчення базових дисциплін, викладання яких ґрунтується на ступеневому впровадженні методів аналізу і синтезу; відокремлення базових професійних задач, для



розв'язання яких необхідне застосування інформаційних технологій в окрему галузь знань; посилення наукової складової в освітній площині у виші; рівневе домінування інформаційних технологій у професійних освітніх програмах; неперервність дизайнерської освіти з метою здобуття нових спеціальностей і кваліфікацій, завдяки посиленню наукової компоненти в освіті.

Методичні засади в дизайні інтер'єру базуються на релевантності у впровадженні методів аналізу і синтезу. Аналітичне дослідження у споживчій сфері висвітлює передпроектний аналіз у дизайн-проектуванні.

Також, проектуючи новий об'єкт у дизайні, досліджують: функціональні аспекти (напрями застосування об'єкту дизайну), соціальні аспекти, економічні, ринкові аспекти (у контексті суспільних запитів, потреб та рентабельності), формо-аналіз (дослідження структури виробу, її прототипу і аналогів, пошук конструктивної та пластичної оптимізації), технологічні аспекти (паспорт матеріалів і існуючих підходів проектування).

Реалізація здобутків аналітичного пошуку інтегрується шляхом операції синтезу структуроутворення і гармонізації (композиції) об'єкту.

Композиція (від лат. composition – складання, створення, зв'язування) [43, с. 102]) в інтер'єрі характеризує художній зв'язок усіх елементів предметно-просторового середовища для підтримки гармонійного та цілісного образу об'єкту дизайну. Аналітичні результати дизайнерської творчості методично синтезуються у формоутворенні, насамперед асоціативно-образному.

Синтез у дизайні – це проектне упорядкування відомостей про об'єкт дизайну, відібраних під час дизайнерського аналізу, та інтегрування їх у цілісну систему (дизайн-проект). Як правило він має системне наповнення, під час синтезу у дизайні інтегрується дизайн-концепція – базова межа дизайнерського рішення. Дизайн-концепція – це основна ідея, змістовий напрям мети, завдань і проектних методів.

Так, В. Куленьонк визначає основні підходи до розробки структурної системної моделі змісту методології дизайн-освіти [203, с. 128-134]. Зокрема, системний підхід до організації навчання, на його думку дозволяє розглянути навчальний процес як цілісно-структурований об'єкт у вигляді предметної системи; системний характер дизайну, який проявляється в наявності єдності взаємопов'язаних елементів, зв'язків між «суб'єктом-1» (педагог), «суб'єктом» (студент) і «об'єктом» (учень), які матеріалізуються в процесі проектування через фази: концепцію, програму.

Таким чином, означений підхід до проектування процесу дизайн-освіти можна представити як інтеграцію змісту навчальних дисциплін в єдине професійне поле діяльності, що сприятиме формуванню у студентів цілісного уявлення про майбутню професію.

Отже, концептуальні засади системності і цілісності змісту професійної підготовки спеціалістів в області дизайну розглядаються в класичній системі «мета – засіб – результат», що включають: інтеграцію набутих знань і умінь студентів при розв'язанні професійних задач, кореляцію цілей професійної підготовки дизайнерських кадрів, посилення наукової компоненти, науково-обґрунтований творчий підхід для забезпечення високого якісного рівня дизайн-освіти. Ці засади реалізуються критеріями відбору навчальних моделей для розв'язання професійних задач в дизайні.

Отже, реалізація системного підходу у дизайн-освіті сприяє дуалізму теорії, експерименту та практики.

Системний підхід, будучи формою самосвідомості наук, відображає її прагнення усвідомити істотні зміни стилю наукового мислення. У межах системного підходу відбувається усвідомлення характеру стану і відповідності (або невідповідності) реальних або штучних методологічних засобів, специфічним завданням дослідження і побудови складних об'єктів. Сьогодні системний підхід – провідний методологічний напрям сучасної науки, що знаменує важливий історичний етап у розвитку духовно-

практичного освоєння світу. Його основа – інтегральний і багатовимірний вимір дійсності [200, с. 17]; вивчення предмету як цілого, як системи і того, що робить його системою (системних якостей, інтеграційних властивостей і закономірностей системоутворення). Системність і фундаменталізація, в організації навчально-виховного процесу у вузі, виражається у тому, що всі елементи професійної підготовки майбутнього фахівця підкоряються єдиним цілям формування системного мислення, фундаментальних знань і вмінь. Цілісність для професійної підготовки проявляється в тому, що процес становлення системного мислення зачіпає всі компоненти структури розумової діяльності студента.

При аналізі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру системно-структурний підхід використовувався нами як система взаємопов'язаних елементів, що мають спільні функції, мету та закони функціонування. У нашому дослідженні він дозволяє виявити базисні системні зв'язки та компоненти комплексної професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, описати цілісність в структурі особистості фахівця, а також професійного, творчо-пізнавального та комунікативного компонентів.

Зокрема, погоджуємося із думкою В. Тиценка, що в умовах української дизайн-освіти взаємодія внутрішнього інформаційно-особистісного, зовнішнього інформаційно-соціального і навчального інформаційно-педагогічного середовищ має стати пріоритетною теоретичною основою для навчального процесу зі всіх спеціалізацій дизайну. Методологічною основою запропонованого вченим процесу фахової підготовки дизайнерів постає «трикутник» трьох основних функцій сучасного дизайну: комунікативно-естетичної, соціально-культурної і утилітарно-споживчої, а не методологічний трикутник, зумовлений художнім розвитком, художньою культурою і мистецтвом, що характерним є лише для мистецьких вищих навчальних закладів [392].

Таким чином, у контексті цього підходу професійна освіта дизайнерів

аналізується як комплекс: мотивацій і потреб майбутньої професійної діяльності, інноваційно-творчої сфери дизайнера, його емоційної стійкості тощо.

**Особистісно-орієнтований** підхід, який відображає професійний рівень готовності студентів-дизайнерів, постає дієвим підходом у реформуванні системи сучасної вищої дизайн-освіти. Основне завдання його полягає у наданні орієнтирів майбутньому дизайнеру у позиціонуванні бачення свого «я», відношення до інших, суспільства у цілому та своєї майбутньої спеціальності.

У вітчизняній і зарубіжній педагогіці і психології визначено ряд концептуальних принципів і підходів, що можуть виступати у ролі «фундаменту» особистісної переорієнтації професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру. Ці принципи поступово були розвинені у теоретичних здобутках відомих учених: О. Антонова, Г. Бал, І. Бех, С. Вітвицька, К. Гольдштейн, О. Дубасенюк, Р. Гуревич, В. Давидов, І. Зязюн, М. Левківський, А. Маслоу, В. Моляко, Н. Ничкало, Дж. Олпорт, А. Петровський, К. Роджерс, В. Серіков, Н. Сидорчук, Б. Федоришин, Е. Фром, І. Якиманська та багатьох інших.

Науковий аналіз досліджень з проблематики особистісно-орієнтованого підходу показав такі проблемні питання: реалізація сприятливого середовища у формуванні творчої особистості (Б. Ананьєв [14, 15, 16], І. Бех [47], В. Сухомлинський [389] та ін.); методологія особистісно-орієнтованого підходу (В. Андрєєв [17], І. Зимня [158, 159], М. Красовицький [309], В. Орлов [7] та ін.); психолого-педагогічні засади особистісно-орієнтованого підходу (Ю. Бабанський [34], Г. Балл [40], В. Давидов [119], Г. Костюк [190, с.18-26], О. Пехота [279] та ін.).

Навчально-виховний процес, що базується на визначеному підході, орієнтований на особистісне становлення та саморозвиток людини, його індивідуальності та прояву суб'єктивних якостей. Особистісно-орієнтований

освітній процес забезпечує реалізацію студента у всіх видах пізнавальних процесів навчально-професійної діяльності [299, с. 252].

Проблеми професійної орієнтації студентів через призму особистісно-орієнтованого підходу в освіті розглянуто В. Романовим [337, с. 344-350].

У контексті вищесказаного, особистісно-орієнтований підхід у дизайн-освіті доцільно трактувати як один з основних, який базується на науковій теорії психолого-педагогічних досліджень особистості та процесів гармонійного та всебічного його становлення. Тобто, він базується на синтезі досліджених психологічною і педагогічною науками закономірностей структури, функціонування і розвитку особистості [110].

Вивчення літератури з досліджуваного напрямку показало велику кількість піднятих науковцями питань. Так, Н. Письменна розглядає принципи особистісно-орієнтованого підходу в освітніх закладах, автором розкриваються сутність цього підходу, його мета, визначені задачі та структура [299, с. 250-254]. В іншій роботі К. Жижіним, Н. Корольоваю, О. Фурдей аналізуються сучасні освітні технології у навчальних установах різних типів в руслі особистісно-орієнтованої освітньої парадигми та психологічних особливостей його учасників [147, с. 38-41]. У роботі науковців В. Бондаренко, Ю. Бондаренко, М. Ланських висвітлено сучасні педагогічні підходи у реалізації особистісно-орієнтованого навчання [62].

Інтеграція особистісно-орієнтованого навчання у дизайн-освіту базується на принципі варіативності – оптимальному вибору змісту, методів та форм освітнього процесу, який реалізується професорсько-викладацьким складом з урахуванням індивідуальних особливостей кожного студента і рівня його розвитку, з організацією педагогічної підтримки у професійному його становленні.

С. Кожуховською [183] визначено основні положення та особливості проектування особистісно-орієнтованої професійної освіти за напрямом «дизайн», висвітлені шляхи реалізації цього підходу в багаторівневій

структурі професійної підготовки.

В основі особистісно-орієнтованого навчання лежить такі положення: повне розкриття і формування сукупності особистісних якостей, здібностей та обдарованість студента з урахуванням усіх потенційних можливостей; розвиток позитивних морально-етичних якостей; гуманне і демократичне ставлення до студента як особистості; розуміння особливостей психічного і фізичного розвитку студента, потреб і мотивів поведінки; створення довірливих відносин в атмосфері сприятливого психологічного клімату; допомога в особистісному становленні; співпраця з колегами, виключаючи примушення до співпраці і враховуючи бажання та інтереси студента [62].

Відома думка вчених акцентує нашу увагу на тому, що головне завданням вищої школи – трансформування поняття «вчити» у поняття «навчати вчитися» у контексті безперервної ступеневої освіти. Тому змінюються функції студента і функції професорсько-викладацького колективу. Студент у процесі навчання разом із оволодінням відповідними компетенціями повинен розвивати у собі здатність, навички, вміння самостійно їх формувати, тобто оволодівати науковим методом пізнання. Професорсько-викладацький склад кафедри, відповідно, – допомогти студенту «навчитися вчитись».

Особистісно-орієнтований підхід забезпечує дуалізм таких понять як виховання і освіта у контексті допомоги, педагогічного захисту та підтримки, особистісного розвитку тощо.

Базисним структурним елементом феномену, що досліджується, виступає особистість, яка реалізується шляхом особистісних функцій: формування та прояв власної думки, система ціннісних орієнтирів тощо. Реалізація особистісного підходу в освітньому процесі, перш за все, забезпечується шляхом освітнього самоствердження особистості в умовах вишу.

Особистісно-орієнтований підхід у нашому дослідженні

характеризується рівнем інтеграції інформаційних технологій у навчальний процес і відображає професійний рівень готовності студентів-дизайнерів до роботи у сучасних умовах ринкової економіки. Цей підхід зумовлений становленням проектного навчання як базисного, з його внутрішньою єдністю, дуалізмом усіх компонентів професійної підготовки майбутнього дизайнера інтер'єру, який детермінує успішність діяльності у професійній, соціальній і духовній сферах. Він наповнений не лише інтелектуальними, але й творчо-мотиваційними елементами, науково-цілісним ставленням і визначається високопрофесійним наповненням.

**Діяльнісний підхід**, який виявляє засоби формування у студентів креативності та творчого мислення, реалізує висвітлено у роботах відомих психологів Дж. Брунера [68], В. Давидова [119], Д. Ельконіна [528], Л. Занкова [154], Г. Костюка [190] та ін., які акцентують увагу на діяльнісній функції цього підходу у системі вищої освіти. Метою впровадження цього підходу є подальший саморозвиток та самовдосконалення студента.

Дидактичні основи діялісного підходу розглянуті у роботах Ю. Бабанського [35], Б. Бим-Бада [294], Н. Бордовської [63], С. Гессена [104], В. Загв'язинського [151, с. 13-20.], В. Кравцова [193], М. Кремера [195], Ч. Куписевич [206], Н. Менчинської [241, с. 132–175], А. Нісімчук [286], В. Оконя [271], О. Падалка [286], Л. Пермінова [296, с. 35-40], В. Радкевича [328, с. 363–371.], А. Реана [330], Н. Рєпкіна [331], І. Смолюка [286], В. Сухомлинського [389], А. Хуторського [439], О. Шпака [286], В. Ягупова [533] та ін.

Методологічні засади цього підходу розроблені Л. Виготським, О. Леонт'євим, С. Рубінштейном та ін. Науковцями відзначено, що між навчанням і розвитком людини стоїть поняття діяльності. Особистісні аспекти професійного становлення формуються завдяки «діялісним формам».

Концептуальні положення навчально-виховного процесу Л. Рубінштейна [385] базувались на тому, що процес навчання полягає у засвоєнні класичної тріади знання-уміння-навички і спостерігається дуалізм таких понять як навчальна і пізнавальна діяльність. Причому у базисі структурних складових пізнання включено 4 види розумових процесів: аналіз, синтез, узагальнення та абстрагування.

Таким чином, у мисленні вчений виділяє деякі основні фази, зокрема: виявлення і обмірковування проблемних аспектів; вирішення проблемних аспектів; фіксацію досягнутого вирішення проблемної ситуації; діагностика, корегування, та видозміна первинних рішень у проблемній ситуації. Такі структурні компоненти прослідковуються і в процесі навчання.

Теорію інтегрування діяльнісного підходу у навчально-виховний процес, зокрема, розглядав П. Гальперін [96], який розглядав знання як утворення, що похідне від дії. Діяльнісний аспект засвоєння інформації є багатограним і містить деякі складові: предметну область, формулювання цілей і завдань, методів і засобів і перелік знань про окреслені компоненти і дії. Відповідно до теорії поетапного формування розумових дій, етапність оволодіння знаннями відображається ступенево: мотиваційний аспект, що характеризує орієнтовний напрямок дії, безпосередня реалізація дії у предметній області, реалізація дії мовними засобами, реалізація дії подумки, розумова реалізація дії [217, с. 48-49].

Ю. Петров та Н. Петрова [277, с. 30-38] діяльнісний підхід розглядають у контексті цілеспрямованого процесу особистісного та професійного зростання майбутнього бакалавра-дизайнера.

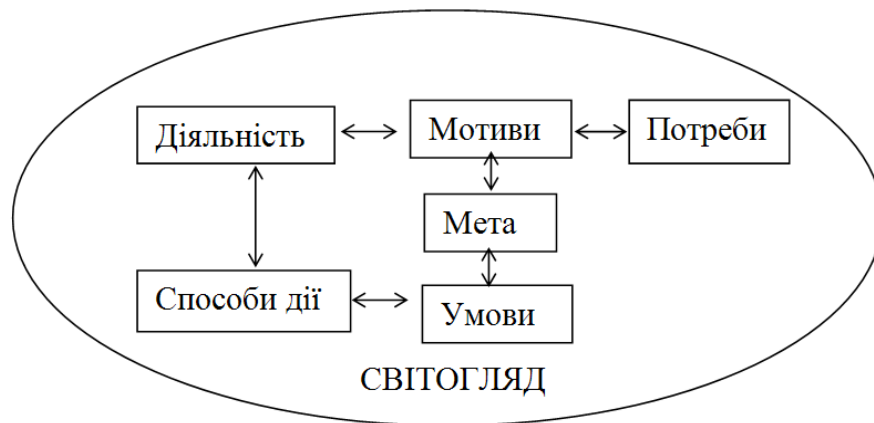
Діяльнісний підхід особистісні аспекти людини розкриває через призму суб'єктивних, вольових аспектів, процесу саморозвитку та самовдосконалення, рівня самореалізації, а освітній процес, його змістові аспекти (мета, засоби і підходи) – як сутнісно-особистісні з позицій набутого досвіду під час навчально-виховного процесу у вищому



навчальному закладі [216; 10].

С. Семенець звертає увагу, що реалізація діяльнісного підходу передбачає створення (конструювання) способу дій, що застосовується під час розв'язування поставлених завдань [357].

Змістовий механізм цього підходу візуалізуємо у вигляді схеми (рис.1.1).



*Рис. 1.1. Змістовий механізм цілеспрямованого процесу особистісного та професійного зростання майбутнього бакалавра-дизайнера*

Реалізації зазначеного підходу у нашому дослідженні полягає у формуванні у студентів творчого мислення, що у певному контексті співвідноситься з діалектичним пізнанням, а по формі проблемності – є змістовою формою навчального руху у професійній площині.

**Компетентнісний підхід**, який дозволяє синтезувати ідеї плановірності навчально-освітньої діяльності спрямовані на опанування студентами різних компетенцій, використовується у нашому дослідженні у зв'язку з тим, що у сучасних умовах стрімкого науково-технічного прогресу виникає гостра необхідність створення механізмів ревалентності у системі мистецької освіти і інформаційних технологій, систем і ресурсів, що позиціонують сучасне українське суспільство.

Сьогодні пріоритетним стає не стільки одержання знань, а механізми керування інформацією для розв'язання предметних естетико-соціальних і

професійних завдань, у яких вони можуть проявлятися. Освітні результати і пріоритети у цій ситуації зміщаються від досягнення певного рівня знань, умінь і навичок до сукупності професійних компетенцій, що дозволяють успішно адаптуватися в динамічному світі. Відбувається трансформація центру уваги на саму людину, на його роль у зміні зовнішніх умов. Отже, компетентнісний підхід є реакцією професійної освіти на сучасні соціально-економічні умови [408, с.6].

Компетентнісний підхід окреслює не опанування студентом розрізнену систему знань, умінь і навичок, а оволодіння ними у комплексі. Це аргументує і нову методологію освітнього процесу, у базисі якого структуровані відповідні компетенцій, що регламентують освітньо-кваліфікаційний рівень.

Компетенції інтерпретують як єдину (узгоджену) мову для опису академічних і професійних профілів та рівнів вищої освіти. В. Байденко вважає, що мова компетенцій є найбільш адекватною для опису результатів освіти [38, с.13].

Уперше поняття «компетентнісна освіта» виникло на початку дев'яностих років двадцятого століття у США під час вивчення передового досвіду роботи вчителів, у рамках якої поняття «компетентність» визначалось у контексті освітнього результату [303, с.7].

Категоріальна база цього підходу синтезує ідеї планомірності навчально-освітньої діяльності де компетенції набувають вищого, узагальнюючого рівня вмінь і навичок у студентів, а класичний зміст тріади в освіті доповнюється до чотирикомпонентної моделі (знання, уміння, навички, досвід (творчої діяльності, ціннісного відношення і т.п.). Компетентнісний підхід характеризується двома базовими поняттями: компетенція і компетентність. Ці наукові терміни ми зустрічаємо у словниках іншомовних слів «компетенція» – від лат. «competentia» («competere») – досягати, відповідати, прагнути; «компетентний» – від лат. «competens»

(«competentis») – належний, відповідний [146; 373]. Зауважимо, що перше поняття містить систему особистісних чинників, що її характеризують, а друге – характеризує рівень опанування відповідними компетенціями, а також містить особистісну складову предметного ставлення у діяльнісному аспекті. Аналіз поглядів науковців на проблеми впровадження компетентнісного підходу у педагогічній системі розглянуто в [508].

Компетентнісний підхід реалізує мету установленні нового якісного рівня в освіті (І. Зимня, Е. Зеєр та ін.). Він не зменшує традиційного значення набутих у процесі навчання знань, умінь і навичок, роль яких у контексті діяльнісної парадигми у свій час була критично розглянута Дж. Брунером, К. Платоновим та ін., але відкриває перспективи поліпшення якості підготовки дизайнерів на основі ідеї самоцінності особистості майбутнього дизайнера і системно-орієнтованих підходів шляхом встановлення зворотного зв'язку вишу з ринком праці, розширення бази цілеспрямованості, конкретизацією навчальних цілей, альтернативною організацією, активізацією і технічною модернізацією навчального процесу [510].

Випускник вишу має стати професійно-компетентним фахівцем у своїй галузі. Відтак, результат дизайн-освіти переорієнтується з питань підготовленості, освіченості, вихованості, кваліфікованості на терміни «компетенція» та «компетентність». Ці поняття, хоча і перебувають у взаємодії, але не ототожнюються (див. розділ 1.1). Кваліфікація являє собою більш тверду, формалізовану конструкцію. Інтегрованим результатом освіти у нових умовах стає компетенція, яка позначає інтегральні складові якісного рівня професійної підготовки випускника у контексті освітнього результату.

Зокрема, Л. Гур'є, О. Лебедєв, Л. Тухбахтуліна розглядають компетентнісний підхід як систему фундаментальних засад у формуванні освітніх цілей, організації навчально-виховної діяльності та діагностики якості освіти [408; 217, с.1-3].

До них можна віднести: діагностика якості освіти базується на формуванні певних компетентностей, які опанували студенти у заданому часовому проміжку [408, с. 61-62]; зміст освітньої діяльності спрямований на розвиток у студентів активності та самостійності у розв'язанні професійних задач, що ґрунтується на освітньому базисі та соціальному і особистісному досвіді [408, с. 9]; змістовий аспект у побудові навчально-виховного процесу формує систему чинників у становленні творчо-інноваційного освітнього середовища яке розкриває професійне становлення особистості; зміст освіти інтерпретується як дидактично трансформований практичний аспект у розв'язанні професійних, творчо-пізнавальних, світоглядних, моральних, соціальних та інших задач; мета освітнього процесу інтерпретує соціальний аспект у розв'язанні професійних, проектних, соціальних, інноваційних, світоглядних та інших проблем.

Деякі підходи до розуміння сутності і структури професійної компетентності викладені у працях таких українських науковців як: Л. Зеленська, Т. Мала, І. Матійків, Н. Мурована, Л. Петухова, А. Поляков, С. Раков, О. Романенко, В. Ростовська, В. Саюк, М. Степаненко та ін.

Теоретико-практичні аспекти компетентнісного підходу були вивчені у результаті дослідження становища ринку праці і визначення професійних вимог до працівника. Аналіз цього ринку призвів до однозначного висновку про необхідність переходу від професійного фахівця до професійного співробітника [408, с. 10].

Поняття «професійний співробітник», безумовно, містить якісні характеристики, що притаманні професійному фахівцю. Але, крім них, це поняття включає і такі додаткові якості як: готовність до колективної роботи, готовність приймати самостійні рішення, бути ініціативним, комунікабельним, інноваційним, здатним генерувати нові ідеї, бути психологічно стійким тощо. В умовах прагнення до встановлення європейської ринкової економіки в Україні вимога професійної

компетентності відображається у фахових аспектах проектної творчості. Досягнути цієї освітньої мети неможливо лише шляхом опанування системою професійно-орієнтованих понять та умінь. Потрібно сформувати готовність робити вибір, ефективно використати обмежені ресурси, вести переговори та багато інших здібностей для професійного становлення у варіативному суспільстві.

Трансформаційні зміни у суспільстві, що критично вплинули на соціальну предметність вимог до системи дизайн-освіти, полягають у впровадженні в освітній процес сучасних інформаційних технологій, систем і ресурсів. Створюються умови для інтерактивного обміну інформацією, що відкриває нові позиції у сфері знань. Тому важливо чітко визначити мету освіти, що аргументує очікувані результати діяльності. Розгалуження засобів у формуванні освітньої мети у вищій дизайн-освіті базується на міркуваннях про змістове її наповнення та освітнього результату.

При класичному розумінні під освітніми цілями розуміють формування особистісних знань-умінь-навичок, які формуються у студентів. Мета формулюється у термінах, які описують цю тріаду. Такий підхід до формулювання освітніх цілей є практичним, особливо порівняно з популярним підходом ототожнення освітніх завдань і цілей, у випадку коли мета висвітлюється термінами, які характеризують професійну діяльність викладача (розкрити, пояснити, показати, розповісти і т.п.).

Формулювання освітньої мети шляхом опису особистісної тріади у студентів вступає у протиріччя з сучасними соціальними запитами у сфері вищої дизайн-освіти. Традиційний підхід у формулюванні освітньої мети спрямовує на екстенсивний вектор розвитку вищої дизайн-освіти. Цей підхід констатує пряму залежність рівня компетентності фахівця лише від кількості знань, якими опанував майбутній фахівець. Але сучасний компетентнісний рівень фахівця визначається не тільки наявним базисом знань та умінь.

Компетентнісний підхід професійний рівень визначає готовністю до розв'язання різних проблемних задач на основі цього базису.

Він не зменшує вплив «знаннєвого» аспекту, а лише розкриває рівневий аспект у готовності випускника до професійної діяльності. Отже, тут поставлена освітня парадигма описується у визначеннях, які описують фахові якості студентів-дизайнерів та засоби особистісного розвитку.

При такому підході поставлена освітня парадигма стимулює творчий особистісний потенціал. Таким чином, освітній результат моделюється шляхом відповіді на запитання: що нового студент довідається у виші, а також, чому саме він навчиться [408, с. 11]

Як ми вже відзначали, традиційний підхід освітні цілі розглядає у контексті виявлення особистісних освітніх результатів шляхом процесу засвоєння необхідних знань. При компетентнісному підході одержання практичного досвіду розглядається у процесі самостійного розв'язування задач. У першому випадку розв'язання задач розглядається як засіб опанування знаннями, у другому – як зміст освітньої діяльності.

В. Краєвський та А. Хуторський виділяють п'ять рівнів змісту освіти: перший – загального теоретичного уявлення, другий – навчальних предметів, третій – навчального матеріалу дисциплін, четвертий – реалізується у педагогічній дійсності викладачів і учнів, п'ятий – результат навчання та діяльності, що став надбанням учня. Г. Мухаметзянова [253] виділяє три рівні змісту освіти: інваріативний рівень (характеризується фундаментальністю, інтегративністю, цілісністю, концептуальністю, спрямованістю на діяльність); варіативний рівень (характеризується багаторівневістю, безперервністю, поліваріативністю, оригінальністю); особистісний рівень (характеризується актуалізацією суб'єктного досвіду студента у зміст освітнього процесу).

В. Болотов та В. Серіков [59, с. 8-14.] дають визначення компетентнісної моделі освіти, визначають причини, що роблять неминучим

перехід на компетентнісну модель формування особистості і фахівця, а В. Вахітовою [74, с. 9-12] розглянуто принципи конструювання змісту компетентнісно-орієнтованого навчально-методичного комплексу.

Деякі проблеми переходу на компетентнісну систему підготовки майбутніх дизайнерів розглянуто у роботах Л. Романової [338, с. 84-89)] – розглянуто проблему реформування професійної освіти у площині Болонського процесу, В. Орлова [7, с. 159-167], який окреслює аксіологічне значення компетентнісного підходу у дизайн-освіті на теоретичному рівні. У доробках О. Чернишева охарактеризовано бально-рейтингову систему контролю та оцінка якості підготовки як педагогічну умова формування проектно-інформаційної компетенції майбутніх педагогів професійного навчання у галузі дизайну [445]. О. Червова та Ю. Анікова розглядають найбільш актуальні аспекти впровадження компетентнісного підходу у становленні педагога професійного навчання за напрямом дизайн (освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр») [442, с. 36–39]. У наукових доробках О. Шкіля розкриваються особливості професійної підготовки бакалавра дизайну, та визначаються кваліфікаційні аспекти професійної компетентності дизайнера [519, с. 118-120]. Проблему формування художньо-проектної компетенції педагога професійного навчання в області дизайну досліджено В. Фалько [417]. Вона виділяє комплекс організаційно-педагогічних умов реалізації структурно-змістової моделі формування художньо-проектної компетенції, які включають інтеграцію дисциплін галузевої і спеціальної підготовки, проектування змісту навчання на основі профілюючої дисципліни, виконання завдань реальної художньої та проектно-творчої спрямованості та містить наступні компоненти технології: мотиваційний, змістовий, процесуальний, оцінний і рефлексивний.

Багато вчених (В. Баркасі, О. Білик, Н. Босак, Н. Веніг, І. Воробйова, Л. Голованчук, Ю. Головач, І. Дроздова, Н. Завіниченко, Л. Карпова, С. Козак, О. Коломінова, О. Мамчич, О. Мармаза, Г. Марченко, А. Онкович, О. Палій,

О. Петрашук, О. Селіванова, С. Селіверстов, В. Топалова, Л. Шевчук, І. Ящук та ін.) присвятили свої дисертаційні дослідження проблемі формування компетентного фахівця.

Дослідники наголошують на можливості зростання якісного рівня у вищій школі та підвищення світової конкурентоспроможності випускників завдяки впровадженню компетентнісного підходу у вищу школу, що було предметом розгляду в роботах І. Зязюна, Н. Ничкало, М. Розова, Г. Монахова, Н. Кузьміної, В. Сластьоніна, В. Беспалько, М. Євтуха, О. Дубасенюк, А. Пискунова, О. Антонової, М. Павлютенкова, А. Макарової, О. Ломакіної та ін.

Підсумовуючи, наведемо наступні характеристики сучасної *моделі компетентнісного підходу*: практико-орієнтований вектор особистісно-орієнтованого підходу, що інтерпретується як можливість уникнути негативних наслідків багатопредметності.

Відтак, категоріальна база компетентнісного підходу пов'язана з ідеєю цілеспрямованості освітнього процесу, при якому компетенції набувають вищого, узагальнюючого рівня у студентів. При цьому концептуальними засадами сучасної дизайн-освіти в Україні є вітчизняна концепція дизайн-проектування, що розкриває чітке співвідношення та розмежування інтуїції та логіки, як засобів мислення у творчому процесі, оскільки дизайн за сутністю є варіативним: з одного боку існує у площині технічної творчості, з іншого – розглядається як мистецтво.

Впровадження компетентнісного підходу у галузеві регламентують нормативні документи, які узагальнюють освітні цілі дизайн-освіти нового покоління і покликані стати «провідниками» міжнародних тенденцій розвитку вищої мистецької освіти з урахуванням стратегічних інтересів і культурно-освітніх традицій України.

**Аксіологічний підхід**, полягає у формуванні ціннісного ставлення до професії дизайнера у студентів-бакалаврів та передбачає розгляд професійної



підготовки фахівців з позиції суспільних цінностей, розглядає особистість як унікальну ціннісну систему, в якій постійно виникає можливість самовизначення та самоактуалізації.

Зазначимо, що аксіологічний підхід "розглядає педагогічний процес з точки зору його відповідності певним нормативним критеріям суспільства, особливостям його соціального замовлення та полягає в необхідності осмислити всю систему відношень "людина-суспільство-природа" для проєкції її основних характеристик на процес реалізації освітніх завдань. У цілому аксіологічний підхід ґрунтується на засадах педагогічної аксіології як напряму наукових досліджень, які стосуються аналізу змісту педагогічних ідей, теорій і концепцій з огляду на їх відповідність чи невідповідність потребам індивіда та суспільства, його морально-ціннісним імперативам" [84, с. 390].

Проблема естетичної цілісності об'єктів дизайну є однією із найскладніших у теорії та практиці дизайн-освіти. Оскільки успіх дизайнера насамперед залежить від його професійних та особистісних знань, творчості, здатності виражати себе через проєкт. З позиції аксіологічного підходу поняття «культури» виступає як система базових цінностей суспільства, які знаходяться на певній стадії свого історичного розвитку. Проблему цінностей, з позиції аксіологічного підходу у філософії та естетиці висвітлено у роботах Г. Вижлецова, М. Кагана, Л. Столовича, В. Ядова та інших. У педагогічній галузі у контексті зазначеного підходу цікавими для нашого дослідження є роботи Б. Гершунського, В. Сластьоніна, які акцентують увагу на суб'єктивній цінності позиції особистості в освітньому середовищі [102; 370].

У цьому зв'язку визначимо принцип "аксіологічного детермінізму", що фокусує увагу науковців на значущості цінностей суб'єктів педагогічного процесу для їх цілеутворення, а також вибору методів досягнення цієї мети [84].

Використання зазначеного підходу у дослідженні передбачає погляд на

професійну підготовку фахівця із дизайну з позиції суспільних та особистісних ціннісних орієнтацій. Таким чином, аксіологія дизайн-освіти має бути спрямована на ціннісне становлення майбутнього дизайнера інтер'єру щодо глибокого осмислення й оцінки світу з позиції загальнолюдських і художньо-культурних цінностей.

Ціннісне ставлення до професії дизайнера будемо розглядати як осмислений результат отриманих знань, умінь, зацікавлене ставлення до вивчення дисциплін, опанування вибраної професії.

При цьому здатність встановлювати ціннісні зв'язки (аксіологія) формується за допомогою проблемних ситуацій (навчальна, наукова, творча, моральна ситуація, гіпотеза, припущення), форм генералізації думки (максима, сентенція, закономірність, закон, причинно-наслідкові зв'язки, впливи).

Зазначимо, що міжособистісні компетенції, які реалізуються на основі ціннісних орієнтацій, "пов'язані з умінням висловлювати власні почуття, з критичним мисленням, соціальні навички соціальної взаємодії і співробітництва, вміння брати соціальні й етичні зобов'язання. Окреслені компетенції узагальнюють такі вміння як-от: здатність до критики і самокритики; вміння працювати в команді, міжособистісні навички; здатність працювати в міждисциплінарній команді експертів в інших предметних галузях; здатність розуміти культурне та аксіологічне розмаїття, у тому числі працювати у міжнародному контексті; розвиток етичних цінностей. [84, с. 115].

**Культурологічний підхід** розглядається як один із способів структурування знань: інтегрування у навчальні дисципліни культурологічних аспектів, визначається сукупністю методологічних прийомів, які забезпечують аналіз будь-якої сфери соціального і психологічного життя, зокрема сфери освіти і педагогіки, через призму системоутворюючих культурологічних понять ("культура", "культурні

зразки", "норми", "цінності", "побут", "спосіб життя", "культурна діяльність", "полікультурність", "транскulturність", "інтеркультурність" та ін.). Загалом, метою культурологічної освіти стає людина культури, змістом – культура як середовище, а культуротворчість – спосіб розвитку людини в культурі. [84, с. 390].

Зазначимо, що культурологічний підхід актуальний і загальноприйнятий у сьогоденні, розглядає дизайн як продукт людської культури. У цій парадигмі дизайн виступає як діяльність, інтегруючи матеріальну і художню культуру, зосереджуючись на соціокультурній ролі дизайну, а матеріальний світ у свою чергу, розуміється як відображення поєднання внутрішнього із традиціями. Тобто, дизайн містить у собі науково-технічну, естетичну та світоглядну складові.

Поняття «дизайн» можна розглядати як феномен історико-культурної діяльності, продукт інтеграції матеріальної та художньої культури. Так, діяльність дизайнерів має багато спільного з теорією та історією культури. Формування дизайнерської культури як саморозвитку суспільства і особистості виступає головною особливістю культурологічного підходу. На думку І. Рижової, дизайн є метакультурною категорією, що об'єднує націю, робить її вічною та цілісною [333]. У свою чергу К. Кондратьєва акцентує увагу на культурологічному підході у дизайні, суть якого, на її думку, відображається у максимальній побудові інтер'єру, меблів із накопиченими традиціями притаманними певній культурі [186].

Культурологічний підхід до професійної діяльності може реалізовуватися на основі «Я»-концепції, фундаментом якої виступає:

- активна позиція майбутніх фахівців із засвоєння професійної культури та створення її елементів (участь у науково-дослідній діяльності);
- усвідомлення індивідом самоцінності власної особистості як професіонала;
- формування у майбутніх фахівців спрямованості на саморозвиток;

– розвиток та усвідомлення особистістю власної суб'єктності, діяльнісної самосвідомості, розуміння ініціативи як суб'єктивно можливої основи власного існування [279].

Виходячи із позиції професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, культурологічний підхід будемо розглядати як один із способів структурування знань. Він полягатиме в інтегруванні у навчальні дисципліни культурологічних аспектів та виступатиме як конкретно-наукова методологія пізнання і перетворення педагогічної реальності, що зумовлена об'єктивним зв'язком людини з культурою як системою цінностей.

**Варіаційний підхід**, який застосовується у процесі побудови моделі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, під час побудови навчальних і методичних матеріалів, дозволяє вивчати визначені проблеми диференційовано та варіювати різні аспекти процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів відповідно до різних умов соціально-педагогічного середовища.

У контексті проведеного дослідження освітній процес розглядається нами як діяльнісний вплив усіх суб'єктів соціокультурного простору, що спрямований на формування індивідуальних ціннісних орієнтирів особистості, що включають мотиваційну, когнітивну, емоційну складову та забезпечують молодому поколінню орієнтацію і повноцінну професійну самореалізацію у нових соціально-економічних умовах в Україні.

Проектування варіативних навчально-виховних моделей здійснювалося у контексті ідей теорії культивування Дж. Гербнера [567], теорії самоактуалізації особистості А. Маслоу [237], соціальної когнітивній теорії А. Бандури [551]. У визначених наукових напрямках дослідники звертаються до аналізу особистісного становлення під час розвитку на соціокультурному базисі.

У запропонованій моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру визначено фундаментальність окресленого підходу у

побудові схеми професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру. З'ясовано, що варіативність – це базисна рівнева ознака у контексті освітньо-професійної підготовки дизайнерів.

Рівневі аспекти у впровадження цього підходу розглянуті нами:

- на освітньому рівні – програмна варіативність у побудові навчальних і методичних матеріалів, із впровадженням інноваційних методів і підходів у професійній підготовці майбутніх дизайнерів, результатів професійної діяльності провідних дизайнерів світу;

- на рівні вищого навчального закладу – це, насамперед, його структура, організаційні та функціональні аспекти, якісний та кількісний склад дизайнерських кадрів;

- на регіональному рівні – структурна модель дизайн-освіти – варіативність адміністрування, ступеневість системи дизайн-освіти, організація зворотного зв'язку у регіональній системі дизайн-освіти, на рівні інших районів регіону та країни у цілому;

- на рівні реорганізації вищої освіти – механізми становлення сучасної системи дизайн-освіти у контексті євроінтеграційних процесів в Україні та національної доктрини розвитку.

**Креативний підхід** передбачає індивідуальний підхід до студента спрямований на розвиток його самостійності, креативності, творчого мислення.

Наукові пошуки в контексті творчих можливостей особистості висвітлені у роботах багатьох відомих педагогів і психологів (наприклад, В. Брушлинського [310], Л. Виготського [91], О. Матюшкіна [239], М. Махмутова [240], Я. Пономарьова [304], С. Рубінштейна [339; 340; 341], І. Лернера [225] та ін.

Критерії професійної майстерності фахівця-дизайнера передбачають формування креативної особистості, що здатна впроваджувати творчі ідеї у вирішенні професійних задач. Креативні якості особистості активно

досліджували відомі психологи починаючи з середини XX ст. (Дж. Гілфорд, П. Торренса, Р. Стернберг, Я. Пономарьов, В. Дружинін, Н. Кіпіані, П. Альтшуллер та ін.), пізніше відокремилась проблема становлення творчої самостійності, як однієї з найважливіших складових креативності (Д. Богоявленська [52], Н. Вішнякова [81]).

Відзначимо, що професійне становлення творчої самостійності майбутніх дизайнерів інтер'єру є актуальною проблемою сучасної педагогіки. Отже, виникла необхідність наукового підходу до проблеми активізації творчої самостійності майбутніх дизайнерів.

Досить ґрунтовно поняття «креативна особистість» досліджено Дж. Гілфордом. Учений виділяє шість параметрів креативності, базуючись на принципових відмінностях розумових операціях конвергенції та дивергенції: особливі здібності особистості до проблемної діагностики і їх розв'язання; особливі здібності особистості до генерування ідей; гнучкість у продукуванні ідей; оригінальність; удосконалення шляхом деталізації; аналіз і синтез як методи професійного пізнання.

За твердженням Н. Лейтеса [223] – «креативність означає, насамперед, особливий склад розуму».

Сучасні науковці у процесі дослідження поняття креативності використовують фундаментальний підхід Р. Муні та А. Штейна (1963-1969 р.р.), які розглядають чотири основні його особливості: як дію, як об'єкт, у відношенні до особистості і оточення. Науковці наголошують у недоцільності розгляду цих понять окремо, що порушує системність у його розумінні.

У психології креативності на сьогодні виділяють когнітивний, психометричний підходи, а також містичний, мотиваційний, соціально-особистісний та інші, на підставі яких розроблено ряд концепцій, що визначають поняття «креативність» [141, с. 42].

Творчі здібності – це уміння і здатність до навчально-творчої

діяльності з метою досягнення певного рівня результативності [279, с.119].

Згідно з концепцією редукції творчості до інтелекту, рівень творчих здібностей визначається рівнем розвитку інтелекту (Л. Термен, К. Кокс). Науковці, що досліджують рівень інтелекту Д. Векслер, Г. Айзенк та ін. поділяють таку точку зору: показник рівня інтелекту обумовлює рівень становлення його креативності та творчості. Творчого процесу, як окремої форми психічної активності, не існує [493].

У роботі [515, с. 298-324] Н. Шестак окреслено 7 відносно самостійних інтелектуальних компетенцій, які розглядаються як навики, які формують два фундаментальні положення: генерування і творче розв'язання проблем, а також широке використання і висока оцінка у суспільстві.

За переконанням С. Пазиніча [287, с. 63-69], динамічне становлення креативної педагогіки є базовою складовою успішного суспільного розвитку.

У своїй професійній діяльності дизайнер має створити креативне середовище на шляхом синтезу таких феноменів людської культури як наука, техніка і мистецтво, а тому, безперечно, він формує свідомість наступних поколінь, генерує творчі особистісні аспекти молодого покоління [108, с.23].

У розрізі проблемних питань стимулювання особистісного творчого потенціалу майбутніх дизайнерів, визріває необхідність їх дослідження у проекції зовнішнього та внутрішнього суб'єктивного бачення просування власного «я» у суспільстві, тут важливою ланкою є формування певного «творчого середовища», який виступає об'єктивним чинником [145, с. 46-55].

Професійний аспект проектної творчості майбутніх дизайнерів векторизується у функціональну та естетичну «виразність» об'єкту дизайну. Для формування їх професійної компетентності необхідно активізувати складові їх дизайнерської творчості [512, с. 410].

За переконанням В. Прусак [314], до аспектів творчої діяльності необхідно віднести: особистісну складову у проекції класичної тріади знання-уміння-навички на методику розв'язання професійних задач,

виявлення проблемних аспектів, структурності, функціональності, комбінування та адаптації проектних рішень у кожній окремій проблемній ситуації. Безумовно, у професійному становленні майбутнього дизайнера базовим у формуванні інноваційної складової їх творчої діяльності виступає креативний підхід [315, с.103].

Вивчення тенденцій розвитку вітчизняної системи дизайн-освіти виявило, що етап професійної підготовки бакалаврів з дизайну характеризується: оволодіння сутнісними механізмами творчої діяльності та готовністю до трансформації наявних дизайнерських напрацювань, виробленням системи знань і вмінь креативної діяльності, здатністю до пошуку, побудови та реалізації дизайнерських проектів [430, с. 11].

Інформаційно-особистісне креативне середовище, яким стимулюється інтегративність бажання-думки предметної дії, виявляється у проектно-творчій діяльності дизайнера, у взаємодоповнюваності художньої, наукової, технічної творчості. Саме синтез наукової, художньої і технічної творчості утворює нову якість – проект або дизайн [394, с.149].

Креативність у дизайні проявляється багатогранно: це і оригінальність проектного рішення, індивідуальність мислення, здатність знаходити нестандартні проектні рішення. Продуктом креативної проектно-творчої діяльності дизайнера виступає, по-перше, нове і функціональне по відношенню до свого аналога, по-друге, рішення спроектоване нестандартно, заздалегідь невідомим алгоритмом.

Професійна діяльність дизайнера інтер'єру, пов'язана з проектуванням, стилізацією і функціональною актуалізацією проекту, відображає його світобачення, життєвий і професійний досвід. У своєму проекті кожен дизайнер представляє «замовнику» власне бачення художньо-образної виразності проекту, тому дизайнеру має бути притаманний стійкий особистісний дуалізм професійної майстерності, здібностей та суб'єктивних рис характеру. Становлення творчої самостійності майбутніх дизайнерів



інтер'єру є базисною складовою у формуванні їх творчої індивідуальності.

Використання креативного підходу у процесі підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру передбачає індивідуальний підхід до студента. На перше місце виноситься розвиток у студентів здібностей до самостійного формування нових знань і розумінь у професійному контексті. Рушійною силою креативного освітнього процесу є ініціативність як студента, так і викладача, завдяки цьому реалізується принцип дуалізму у процесах обміну інформацією та актуалізації емоційної складової особистості. Освітня діяльність у повній мірі збагачується моральними цінностями.

**Акмеологічний підхід** допомагає сформувати у майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру постійного прагнення до самовдосконалення протягом життя. У цьому контексті важливо зазначити, що швидкі темпи науково-технічного прогресу аргументують нові вимоги до підготовки спеціаліста в області дизайну. Тому, відповідно, актуальності набуває питання нового рівня якісної професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Підготовка майбутніх дизайнерів інтер'єру на основі акмеологічного підходу є найбільш трудомісткою і відповідальною частиною дизайн-освіти. Здатність майбутнього дизайнера до накопичення нових професійних умінь та професійного самовдосконалення з активізацією процесів самостійності у творчій діяльності виступають домінуючими показниками якості професійної дизайнерської освіти, його реперними точками. Дослідження цих питань лежить у предметній площині акмеології освіти, у якій базисні задачі спрямовані на педагогічні аспекти активізації та гармонізації процесу професійного становлення та досягнення професійної досконалості випускника вищого навчального закладу. Як відзначають більшість науковців, що досліджують ці питання, його впровадження у вищу освіту відкриє нові шляхи професійної мотивації, стимулювання творчого потенціалу, повну самореалізацію особистості у професійній сфері шляхом акмеологічної векторизації у діяльнісному аспекті.

Відзначимо, що увага науковців до проблем синергетичного та акмеологічного підходів останнім часом зростає (В. Бранський, В. Вакуленко, О. Вознюк, Т. Григор'єва, Г. Данилова, О. Дубасенюк та ін.).

Як відомо, акмеологія («акме» – вершина, «логос» – наука) – напрямок соціально-педагогічних наук, що інтегрує знання про людину на етапі його зрілості, досліджує особливості у досягненні людиною “вершин” у різних аспектах життєдіяльності, у тому числі в освіті, самоосвіті та у професійній діяльності [289].

Аналіз процесів зародження та становлення акмеологічного напряму у педагогіці у таких країнах як Україна, Білорусія та Росія розглянуто у роботах В. Вакуленко [71], тому на порівняльно-педагогічній специфіці розгляду цього питання у цих країнах ми зупинятись не будемо.

Акмеологія як наука про самореалізацію творчого потенціалу особистості дозволяє створити і сформувати систему професійної діяльності з її потенціалом спрямованим на вирішення практичних завдань [229, с.13].

Акмеологічний підхід у сучасній системі дизайн-освіти, на нашу думку, полягає у підсиленні професійної мотивації, стимулюванні творчо-пошукового потенціалу особистості, виявленні та вдалому використанні особистісних ресурсів для досягнення професійної довершеності.

Основною метою професійної дизайн-освіти при використанні акмеологічного підходу стає формування у випускника постійного прагнення до самовдосконалення і, як наслідок, розвиток у нього професійної компетентності [459].

Умовою оптимізації процесу поетапного особистісного і професійного “зростання” майбутнього дизайнера є реалізація двох головних умов: розвиток мотивації до самостійної роботи, професійно-дослідницька активність і спрямованість студента на досягнення цілей у різних видах діяльності; особистісно-орієнтована освіта, заснована на дослідницьких формах освоєння професійних умінь і навичок.

За таких умов рівень сформованості акмеологічної спрямованості в освітньому процесі можна оцінити за такими критеріями: усвідомлення змісту професійно-дизайнерських цінностей і їх упровадження як предметних мотиваційних орієнтирів професійного становлення і самовдосконалення особистості; усвідомлення особистісної мети у професійній підготовці та саморозвитку; гармонізація професійних уподобань і прагнень; рефлексійні здібності; прогнозованість професійних орієнтирів; саморозвиток і творчо-пошукова професійна самореалізація.

Важливо зазначити, що когнітивний критерій відображає рівень оволодіння найважливішими знаннями, їх глибину, прагнення до збагачення і аналізу; вміння надавати оцінку фактам і явищам проектної сфери; включає рівень володіння професійною термінологією і понятійним апаратом, застосування професійних знань й умінь у варіативних ситуаціях.

Диференціація цих показників в освітньо-виховному процесі дає можливість виділити мотиваційно-оціночні критерії сформованості акмеологічної спрямованості особистості студента, причому показниками ефективності є творчо-пошуковий і самодостатній характер їх навчальної діяльності. На формування професійної компетентності впливають не тільки індивідуальні особливості викладачів, але і особливості навколишнього інноваційно-освітнього середовища. Поняття «інноваційно-освітнє середовище» віддзеркалює комплекс взаємопов'язаних умов, що забезпечують освітній процес, формування особистості дизайнера з інноваційно-творчим мисленням, його професійну компетентність.

Професійний розвиток студентів, що навчаються за напрямом «дизайн», акумулює інноваційно-освітнє середовище як середовище психолого-педагогічного і методичного супроводу, що забезпечує творчу діяльність, гарантує умови для самовдосконалення і самоактивізації.

Вища освіта є лише одним з етапів професійної підготовки. У наступному професійному становленні дизайнера як фахівця вищої

кваліфікації після закінчення вишу необхідно створите певне творче середовище, що забезпечує сприятливі умови для компетентнісного розвитку випускника і запускає механізми професійної самоорганізації, саморозвитку і самоаналізу особистості з метою акмеологічного розвитку.

Таким чином, у контексті нашого дослідження концептуальними психолого-педагогічними умовами є реалізація акмеологічних принципів, особистісно-орієнтована педагогічна взаємодія на засадах мотиваційно-ціннісного і регулятивно-діяльнісного потенціалу особистості. Це формує акмеологічну спрямованість особистості, реалізація якої аргументує вибір і використання відповідної методології в організації освітньої діяльності, створення сприятливого “творчого” мікроклімату у колективі, чіткої «регулятивної» позиції педагогів у відповідності до основного змісту професійної діяльності.

**Рефлексивний підхід**, використання якого сприяє розвитку творчої інноваційної складової в проектній діяльності, у науковому пошуку психолого-педагогічних досліджень науковцями Б. Ананьєва [14, 15, 16], О. Леонтьєва [224], С. Рубінштейна [339; 341, с. 348-374.], Ю. Кулюткіна [204, 205], М. Найдьонова [258] та ін. розглядається як процес самопізнання внутрішніх психічних станів особистості. Рефлексія науковцями визначається у контексті аналізу та самоаналізу особистісного осмислення, осмислення діяльності та можливостей досягнення бажаного результату, що життєво необхідно людині в умовах психологічного становлення особистості.

Так, І. Семенов [359, с. 2-23] та С. Степанов [386, с. 5-14] у рефлексії виділяють такі її типи спрямованості як: особистісна, інтелектуальна, комунікативна та кооперативна.

У педагогічній літературі процес рефлексії висвітлено у наукових дослідженнях Ю. Кулюткіної [205], М. Найдьонова, Л. Найдьонові [259, с. 86-98; 258; 260], В. Паламарчука [288], В. Сластьоніна [371], Р. Тура [406,

с. 17-23] та інших.

Деякі науковці [258; 259, с. 86-98] розглядають концепцію рефлексії у контексті механізмів подолання ускладнень та конфліктів при розв'язанні професійних завдань під час освітньої діяльності.

Так, І. Семеновим запропонована стратегія екзистенційно-інноваційного розвитку рефлексивно-творчої культури колективного мислення [358, с. 94-115]. Це поняття спочатку використовувалося у контексті рефлексивного оточення [94], а потім С. Степановим, М. Найдьоновим, Л. Найдьоною було розроблено поняття рефлексивно-предметного середовища. На думку авторів, поняття творчості не обмежується сферою мислення, а сам процес спілкування у навчальному процесі є творчим. Науковцями впроваджені поняття «групової рефлексії» (комплексне поняття, що характеризує систему рефлексії у процесі колективного подолання проблемних та конфліктних ситуацій) та «груповий рефлексивний потенціал» (реалізується в особистісній системі творчого процесу кожного студента під час освітньої діяльності у групі) [259; 387]. Для діагностики процесів, що відбуваються у результаті творчої рефлексивно-групової діяльності, застосовується система показників продуктивності спільної творчості [259]. Саму систему рефлексії вчені розглядають у прояві структурно-динамічних характеристик, складових взаємозв'язків різних типів; групова рефлексія розглядається лише у взаємодії до творчої освітньої діяльності [227].

За переконанням С. Степанова, для правильного трактування культуротворчої ролі проектування важливо, коли нові цінності, що проявляють себе у проектних образах, стають загальнодоступними лише після того, як образи створені й критично «відрефлексовані» [387, с. 31–40].

У своїй роботі «Рефлексія у дизайні. Особливості та роль» Т. Габрель наголошує на мистецькознавчому понятті «рефлексія» та існуванні

рефлексивного середовища, досліджує місце рефлексології у творчому процесі дизайнера [332, с. 36-40].

Творче мислення дизайнера – є особливою формою розумової діяльності, що ґрунтується на художньо-асоціативних, соціальних, конструктивних, технологічно-ергономічних та інших аспектах при проектуванні об'єкту дизайну та відповідних рефлексивних процесах [332, с. 40-42].

М. Каліна у своїй роботі [165, с.131-136] розкриває роль контрольної рефлексії у студентів у навчанні малюнку і формуванні конструктивно-графічної компетентності майбутнього дизайнера.

Т. Третьякова наголошує, що рефлексія сприяє формуванню у дизайнерів таких важливих індивідуальних та професійних особливостей як самостійність, готовності до розв'язання професійних задач, комунікативність, здатність побачити свої досягнення і помилки у відображенні різних думок, здатність переносити знання, вміння, навички, систему розумових дій у нові, нестандартні умови, вміння комбінувати, синтезувати раніше набуті діяльнісні методи у нові, дозволяє будувати поведінку адекватну соціальним нормам і вимогам професії [405, с.14].

Можемо констатувати, що рефлексія – це вагоме персоналізоване поняття. Правильне формулювання освітньої мети, оптимальна побудова комплексу теоретико-практичних задач, ефективність творчо-інноваційної діяльності студента, вчасне діагностування недоліків та похибок під час виконання проектних завдань залежать від рефлексивних умінь самого студента.

Рефлексивний підхід в освітньому процесі є основним з позицій вищого рівня осмислення теорії і є шляхом самопізнання [198].

Застосування окресленого підходу у процесі підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру має активізувати рефлексію, що сприятиме розвитку творчо-інноваційної складової у проектній діяльності, оптимізації мотиваційних складових та професійного становлення особистості.

## Висновки до першого розділу

З'ясовано, що одним із основних напрямів реалізації основних завдань реформування сучасної системи професійної освіти є підготовка якісно нового фахівця, здатного адекватно й швидко реагувати на сучасні перспективні процеси соціального й економічного розвитку суспільства в цілому.

Використання бібліографічного аналізу засвідчило, що наукові розробки щодо професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру необхідною мірою не проводилося, оскільки у вітчизняній педагогічній науці переважно здійснювалися дослідження загальнокультурної підготовки майбутніх дизайнерів, фахової підготовки за різними спеціальностями, однак нерозв'язаними залишаються проблеми формування професійної компетентності та її складових, зростання якості процесу навчання і створення інноваційної системи дизайн-освіти.

Історико-педагогічний аналіз процесу професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру засвідчив фрагментарність цього процесу. За таких умов основою для визначення етапів становлення та тенденцій розвитку галузі дизайну інтер'єру стали висновки наукових досліджень науковців, які розглядають окремі історико-методичні аспекти розвитку системи дизайн-освіти, підготовку дизайнерів у вищій школі (проблему існування навчальних закладів з підготовки дизайнерів, заходи державних органів влади з реформування освіти у контексті дизайн-освіти, вивчення прогресивних ідей видатних педагогів у сфері професійної підготовки дизайнерів тощо).

Зазначено, що на формування різних стилів інтер'єрів впливали географічні, економічні та соціальні чинники. Тому, дизайн охоплює фактично все предметно-просторове середовище у якому перебуває людина, перетворюючись на матеріальну складову її буття. Оскільки, дизайнери не тільки проектують штучне середовище проживання, а й організовують

людську діяльність у ньому, задають орієнтири в естетичних уподобаннях, виховують смак, формують культуру споживання, ціннісні і світоглядні орієнтири. Створення інтер'єру певного середовища впливає на особистість, певною мірою відповідає за її психофізичний комфорт і стан здоров'я.

Показано, що робота дизайнера має двобічний характер, оскільки сучасний дизайн інтер'єру, має базуватися на світоглядних цінностях та науковому філософському осмисленні ступеня впливу творчої діяльності людини на навколишнє середовище, наслідків взаємодії людини і природи.

На основі концепцій сучасної професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру з'ясовано про необхідність застосування проектної діяльності, результатом якої є сформована професійна компетентність фахівця.

За результатами проведеного науково-педагогічного аналізу *дизайн* визначено як професійну діяльність, що передбачає: побудову дизайн-концепцій; інтеграцію інноваційних проектних здобутків, організацію варіативного зворотного зв'язку з ринковими економічними вимогами.

Відповідно, *дизайн інтер'єр* – це проектна діяльність, спрямована на організацію внутрішнього простору приміщень, що постає одним із чинників формування національних ідей і концепцій та передбачає як упровадження інноваційних складових в усіх її аспектах, так і гнучке реагування на сучасні ринкові вимоги.

*Професійна компетентність дизайнера інтер'єру* – інтегральна якість особистості, що реалізує готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності (проектування предметно-просторового середовища з позицій художньо-просторових, функціонально-планувальних, конструктивно-технологічних рішень з урахування ергономічних, техніко-економічних та інших показників для забезпечення зручності й естетично доцільної взаємодії середовища з людьми) на основі сформованих знань, умінь, навичок і відповідних професійно-особистісних якостей.

Доведено, що *професійна підготовка майбутнього бакалавра з дизайну*



*інтер'єра* є комплексним педагогічним процесом формування професійної компетентності, що ґрунтується на структурі та методах відповідного діагностичного фонду та системи сучасного оцінювання.

У межах наукового дослідження проблему формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру розглянуто з позицій таких наукових підходів, як:

- *системно-структурний* (дозволяє виділити базисні системні зв'язки та компоненти професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру);
- *особистісно орієнтований* (характеризує професійно-особистісний рівень готовності студентів-дизайнерів до виконання професійних завдань);
- *діяльнісний* (реалізує визначені організаційно-методичні засади професійної підготовки, становлення і розвитку майбутнього дизайнера інтер'єру як професіонала шляхом формування відповідних компетенцій у процесі навчальної діяльності та під час проходження практики, що передбачає розвиток у студентів творчого мислення);
- *компетентнісний* (упроваджує ідею планомірності навчально-освітньої діяльності, спрямованої на опанування студентами професійно важливих якостей, у тому числі відповідних компетенцій);
- *аксіологічний* (полягає у формуванні ціннісного ставлення до професії дизайнера у студентів-бакалаврів та передбачає аналіз професійної підготовки фахівців з позиції ціннісних орієнтацій);
- *культурологічний* (вимагає орієнтацію навчальних дисциплін на вищі зразки загальнолюдської культури, що зумовлюється місцем дизайнера у системі соціального замовлення);
- *варіативний* (застосовується у процесі побудови моделі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, під час розробки навчальних і методичних матеріалів);
- *креативний* (передбачає врахування індивідуальних особливостей студента та спрямований на розвиток творчої складової його особистості);
- *акмеологічний* (допомагає сформувати у майбутніх бакалаврів з

дизайну інтер'єру потребу до самовдосконалення та саморозвитку);

– *рефлексивний* (сприяє розвитку аналітико-інноваційної складової в проектній діяльності).

Визначені наукові підходи мають сприяти цілісному вивченню проблеми професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Результати даного розділу відображені 12 публікаціях, з них: у фахових виданнях [444, 452, 504, 505], іноземних публікаціях [577], матеріалах науково-практичних конференцій [450, 451, 452, 453, 457, 465, 506].

## **РОЗДІЛ 2. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

Розглядаються глобалізаційні, методологічні та практико-орієнтовані передумови формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру, завдяки яким досягається як інтеграція професійних й особистісних якостей майбутніх фахівців, так і відповідна мотивація щодо опанування знаннями, цілеспрямованим застосуванням їх у плануванні й реалізації діяльності. Це, у свою чергу, мотивує людину до розвитку власних здібностей, самореалізації в соціально корисній діяльності, забезпечує професійне становлення. На основі аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду розкривається особливості структури, змісту та формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру.

### **2.1. Особливості формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру в умовах глобалізаційних процесів**

Сучасний стан суспільства вимагає системних, фундаментальних перетворень у всіх сферах життєдіяльності особистості. У зв'язку з цим активізуються нові проблеми філософського змісту, розв'язання яких вимагає аналізу динамічних змін, що відбуваються у світовому суспільстві, а також динаміки їх розвитку, із позиції культурного минулого і національної ідентичності.

У сучасній науковій думці питання стосовно того, чи пов'язана глобалізація з синтезом нових перетворень у всіх сферах суспільства, чи вона має свій історичний базис, залишається відкритим. Однак можна виокремити три напрями: глобалізація зародилась в епоху новітньої історії за рахунок інформатизації суспільства; процеси глобалізації почали відбуватись на «зорі історії»; глобалізація зародилась в епоху капіталістичних відносин;.

Звернемо увагу на позиції науковців з цього питання. М. Руткевич [346, с. 24-35] трактує поняття глобалізації у контексті всього історичного періоду, виділяючи при цьому його етапність:

I – період Древнього світу, до XV – XIV ст.;

II – період зародження капіталізму в Англії, до початку XX ст.;

III – середини XX ст. і до нашого часу.

Деякі дослідники [481; 482] у науковій інтерпретації процесу глобалізації поділяють його на етапи: від протоголобалізації до формування «глобальної спільності». Критеріями такого поділу науковці вважають глобальні виклики у суспільстві, що вплинули на модель глобальних зв'язків у суспільстві.

В. Рюмін позиціонує декілька рівнів глобалізації:

I – аргументований подіями Великих географічних відкриттів, що призвело до формування світових колоніальних імперій;

II – спричинений науково-технічною революцією, у результаті якої сформувався єдиний світовий простір, створений ринком і обміном. У наслідок чого, стала чіткішою і поглибилася нерівність між метрополіями і колоніями, країнами, які отримали назву тих що «розвиваються»;

III – наш час, самий початок цього рівня – сього дні світ на думку ученого переживає нову епоху завоювань, яка прийшла на зміну колоніальній, але в якості завойовників виступають приватні промислові та фінансові групи [347].

Н. Савел'єв пов'язує глобалізацію з поняттям грошових відносин і прирівнює часові межі цих понять [348].

Підтримуємо думку М. Делягіна, який з поняттям «глобалізація» пов'язує процеси динаміки розвитку суспільства. Учений визначає його як процес формування й наступного розвитку єдиного загальносвітового фінансово-економічного простору на базі нових, переважно комп'ютерних технологій [128]. Досить цікавим з теоретико-методологічної точки зору є аналіз сутності глобалізації, проведений російським ученим В. Єгоровим.

Дане розуміння сутності глобалізації є цікавим саме тому, що воно включає розкриття основних критеріїв, за якими доцільно ідентифікувати її як процес та окреме явище. Інші науковці [67; 514] розглядають цей процес з інтернаціональних позицій (середини XX ст.) і вказують на його пріоритетність.

Динамічні процеси розвитку у світі, що вмотивовують інтеграцію інформаційних ресурсів людства в усі сфери життєдіяльності, впливають на цивілізаційну і науково-технічну її аспектність. У контексті цивілізаційної інтенсифікації розвитку ці явища слід трактувати з позицій накопичення всього традиційного, а звідси випливає проблематика гармонізації співвідношення сучасної і традиційної культур. Такі міркування підвели науковців до поняття глобалізаційних процесів у культурі, що знайшли своє відображення у спектрі багатовимірних культурних образів у базисі єдиного культурного середовища. Багато вітчизняних науковців це поняття трактують у контексті уніфікації культурного простору за Європейським зразком.

Отже, актуальними постають питання побудови стратегічної концепції державної політики, у тому числі і в освіті, у відповідь на сучасні глобалізаційні виклики.

Аналізуючи термінологічний простір з цього напрямку дослідження, робимо висновок, що поняття «інформаційна революція», яке трактують з позицій інформаційного простору, науковцями визначається за такими напрямками:

1) під «інформаційною революцією» розуміють науково-технічний прогрес останніх десятиліть, що виник під впливом інформатизації суспільства в цілому, і обумовлений швидкими темпами розвитку інформаційних технологій сучасності [116];

2) існує думка про періодичність інформаційних революцій, що аргументована зміною методів передачі і обробки інформації [236].

Більшість науковців наголошують на ідеї єдності всього суспільства і, як результаті цієї тенденції, – процес глобалізації. У науковій думці це

поняття трактують як об'єктивне явище, що зумовлено науково-технологічною революцією (під впливом цього явища виникло таке поняття як «глобальна інформаційна культура»), та з іншого боку – як явище, що має політичну складову, завдяки чому держави-лідери керують цим процесом для забезпечення власних інтересів [29; 32; 44; 45; 46; 93; 169; 335; 381; 419; 424; 434; 511].

Глобалізаційні процеси, безперечно, досліджені лише фрагментарно, оскільки ця проблема багатогранна, носить історичний характер і потребує залучення фахівців з різних галузей.

Отже, у межах осмислення сутності багатограних понять – "людство-культура-інформаційний простір" – у науковій думці домінують дві протилежні точки зору. Перша наголошує на існуванні кризисних явищ у системі та цілісному розвитку людства і культури, а також пов'язують це з домінуванням інформаційних технологій, систем та ресурсів в усіх сферах життєдіяльності людини; інша – констатує нові, унікальні, ресурсні можливості для культурного та духовного зростання, що виступають достатньою умовою розв'язання кризисних явищ у культурі.

У цих динамічних реаліях саме вища освіта повинна виступити тим соціальним інститутом, що вчасно депінгує усі соціальні зрушення. На нашу думку, саме в процесі дизайн-освіти динамічно інтерферують несумісні тенденції, що є проявами процесу глобалізації культури і що, безперечно, вимагає додаткових наукових досліджень, які виходять за межі нашого дослідження.

Процеси глобалізації зумовлюють критику сучасної системи освіти з позицій запитів майбутнього, побудови нової моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, що враховує можливі радикальні тенденції з базисним осмисленням та ґрунтується на поняттях духовності і моралі у векторі соціокультурної глобалізації.

Зазначене підводять до важливого феномену європейського виміру в освіті, що, за переконанням Л. Пуховської, є домінуючим у системі освітньої

політики ЕС, а зміст цього поняття висвітлено в основних документах Європейських інституцій (Рекомендація Парламентської асамблеї "Про європейський вимір освіти" (1988), Резолюція XVII-ї сесії Постійної конференції європейських міністрів освіти "Європейський вимір освіти: зміст викладання та навчальні плани" (1995), Резолюція "Основні цінності, мета: роль співробітництва у сфері освіти в Раді Європи" (1997), спільний документ Ради Європи і Європейської Ради "Освіта і підготовка 2010" (2004), та ін.) [323; 324, с. 80–82].

У контексті євроінтеграційних процесів в Україні питання європейського виміру все більш актуалізується. Ці процеси сприяють розвитку системи освіти з позицій ідей єдності та гармонії на основі різноманіття людських думок і практик, методів і підходів, з урахуванням національної складової та її регіональної специфіки. Відповідно до цього освіта виступає у ролі буферного стабілізуючого інституту, що акумулює та передає досвід культурного розвитку наступним поколінням [539].

Підвищений інтерес науковців до проблеми професійної підготовки у вищому навчальному закладі свідчить про її актуальність, зокрема у вітчизняній науковій думці висвітлені питання сутності і змістового наповнення професійної підготовки (С. Гончаренко [112], В. Євтух [143, с. 4–13], Н. Ничкало [264, с. 9–22.] та ін., деякі її освітні аспекти (О. Антонова [22], О. Дубасенюк [132] та ін., аспекти практичної підготовки студента (С. Вітвицька [82] та ін.), професійна спрямованість (А. Бойчук [58], Н. Якса [540, с. 235–245.], Т. Яценко [544] та ін.).

У традиційному підході до розгляду структури методології виділяють наступні рівні: філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий і технологічний [530, с. 41–44; 268, с.10].

*Рівень філософської методології* ми розглядаємо на основі теоретико-методологічних положень філософії сучасної освіти. Її становлення зумовлене необхідністю вирішення складних проблем, котрі з'явилися на

межі філософії та основ педагогічної діяльності й потребують формування відповідних світоглядно-методологічних засад.

З огляду на це, визначимо основні напрями філософії освіти, з позицій яких можна вивчати предмет нашого дослідження. Для цього скористаємося напрямками філософії освіти, які виділив С. Пальчевський, а саме: гармонійно-цілісний, плюралістично-релятивістський і третій, який поєднує досягнення попередніх двох [289, с. 19–42].

З позиції другого напрямку філософії освіти, який розкриває пріоритетність унікальності особистості, різносторонності її інтересів проблема нашого дослідження полягає в розкритті ціннісно-мотиваційних особливостей формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Характеристика існуючих систем дизайн-освіти дає змогу зробити висновки про рівень розвитку сфери дизайну, її залежність від потреб суспільства, що передбачає врахування глобалізаційних впливів у системі дизайн-освіти з урахуванням соціальних, культурних та національних складових у формуванні професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Таким чином, формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру аргументує наявність різнорівневої методології її дослідження, що інтегрована діалектичними, причинно-наслідковими зв'язками у контексті загального, особливого і одиничного в межах наукового підходу до сутності професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру.

*Рівень загальнонаукової методології* вивчення предмету нашого дослідження характеризується необхідністю вибору загальнонаукових принципів і підходів, з позицій яких результатом буде отримання максимально об'єктивної, точної систематизованої інформації про нього.

Вищезначене диференціює специфіку професійної підготовки майбутніх дизайнерів з урахуванням історичних регіональних умов становлення дизайну та дизайн-освіти в Україні.



*На рівні конкретно-наукової методології* (методики і техніки дослідження), відповідно до визначених завдань, предмету і об'єкту наукового дослідження, ми розглядаємо проблему формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру у системі їх професійної підготовки.

Як відомо, методологія – це вчення про правила мислення при створенні теорії науки. Методологія виконує такі функції [444, с.167-168]:

- визначає способи здобуття наукових знань, які відображають динамічні процеси та явища;
- направляє, передбачає особливий шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета;
- забезпечує всебічність отримання інформації щодо процесу чи явища, що вивчається;
- допомагає введенню нової інформації до фонду теорії науки;
- забезпечує уточнення, збагачення, систематизацію термінів і понять у науці;
- створює систему наукової інформації, яка базується на об'єктивних фактах і логіко-аналітичному інструменті наукового пізнання.

Методологія педагогіки за М. Даніловим – «.... система знань про засади і структуру педагогічної теорії, про принципи підходу і способи добування знань, що відображають педагогічну дійсність ...» [124, с. 73].

Методологія педагогіки – з одного боку, є системою знань про структуру, функції педагогічної теорії, про принципи підходів і способи набуття знань, що відображають педагогічну дійсність; з іншого – вона є системою діяльності з одержання таких знань, обґрунтування програм, логіки, методів і оцінки якості дослідницької роботи [138, с. 499].

Таким чином, констатуємо, що у методології педагогіки предмет визначається у контексті співвідношення педагогічної реальності та її інтерпретації в педагогічній науковій думці. Системна деталізація і

диференціація цієї категорії підводить нас до думки про інтегрування в це поняття практичної сторони педагогічної діяльності.

Ми погоджуємось з думкою науковців (Б. Вульфсон [90], З. Малькова, Т. Чечко [447]), що еволюційні зрушення в освіті необхідно досліджувати з урахуванням соціальних, політичних та культурних складових розвитку держави. У своїх наукових доробках учені подають аналіз основних напрямів реформування освітніх систем у розвинених країнах та висвітлюють процеси модернізації змісту та методів навчання, характеризують різні напрями педагогічного вирішення освітніх та виховних проблем у сучасному світі.

Аналізуючи змістову характеристику методичного пізнання та методологічної практики, констатуємо, дуалізм загальних проблемних форм та засобів і методів їх розв'язку.

Методологія дослідження наукової проблеми професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру на загальнофілософському рівні формує такі базисні функції: інтегральну, світоглядно-формувальну, мотиваційно-особистісну, оцінно-діяльнісну. **Інтегральна** функція формує суцільний спектр з різних галузей наукових пошуків у розв'язанні проблеми, що досліджується. У контексті нашого дослідження реалізація цієї функції дозволяє застосовувати наукові методи і підходи філософії, мистецтвознавства, культурології, ергономіки, соціології та ін. Реалізація **світоглядно-формувальної** функції методології дослідження розкриває внутрішній потенціал дизайнера з позицій традиційного та інноваційного, формування національної складової світобачення та світосприйняття. Розгляд цієї функції у векторі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру підводить до осмислення загальної системи відношень «людство-мистецтво-середовище» в проекції на методологію дизайн-освіти. Реалізація цієї функції спрямована на формування базису духовних і моральних цінностей дизайнера інтер'єру.

**Мотиваційно-особистісна** функція методології базується на асіологічному потенціалі майбутнього дизайнера інтер'єру, що забезпечує

побудову власних цілей життєдіяльності; забезпечує змістоутворюючу структуру особистості дизайнера. Ця функція забезпечує: становлення художньо-образної мови, усвідомлення, корекцію, формування ціннісного ставлення до проектної діяльності; реалізує процеси становлення проектної культури; формує уявлення про майбутню професію і роль мистецтва у системі соціальних та професійних стереотипів.

**Оцінно-діяльнісна** функція методології забезпечує формування професійного базису особистості на основі набутих знань, умінь і навичок шляхом їх рефлексії, зворотного зв'язку, кількісної і якісної оцінки. Механізм реалізації цієї функції забезпечує активізацію процесів теоретичного аналізу, проектних результатів та професійної поведінки, дозволяє здійснювати своєчасне корегування проектної діяльності у контексті становлення проектної культури.

Наукове дослідження проблеми професійного становлення майбутнього дизайнера інтер'єру зумовлює логічну побудову моделі дослідження. Тут необхідно виокремити такі етапи як: постановка проблеми дослідження, формування завдань, вибір методів і прийомів та засобів розв'язання проблеми, корегування предмету й об'єкта дослідження. Така процедура зумовлена загальними методичними основами наукового пізнання.

У рамках нашого наукового дослідження проблему формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру слід розглядати з позицій низки наукових підходів, що аргументовано місцем дизайнера у системі соціального замовлення суспільства.

Поставлена проблема розглядається нами на теоретичному та методологічному рівнях, це забезпечує зворотній зв'язок теоретичного та проектного у процесі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, врахування впливу соціального та особистісного у творчому процесі дизайнера.

*Методологічні засади та практико-орієнтовані підходи* до професійної підготовки майбутніх дизайнерів висвітлено у роботах сучасних науковців. Так О. Андрєєва виділяє педагогічні умови формування професійної компетентності дизайнерів у вишах [18, с. 21-22]. Ґрунтовно висвітлюють проблеми дизайн-освіти в Україні із позицій євроінтеграції у своїх роботах В. Даниленко [123, с. 173-177] та Н. Квач [173, с. 96-99]. Концептуальні версії розвитку дизайнерської освіти пропонує у своїй роботі В. Клімов [175, с. 94-100], С. Кожуховська досліджує зміст структуру та методи реалізації дизайн-освіти [182]. К. Кошенов розглядає дизайн як засіб розвитку професійних якостей у студентів художньо-графічних факультетів [192]. Історію виникнення та розвитку дизайну досліджує Ю. Легенький [222], І. Розенсон [336]. Теоретико-методологічні основи професійної освіти майбутніх дизайнерів досліджують С. Назарова [257, с.114-120], М. Елочкін [137], В. Орлов [275], Є. Ткаченко [398, с. 136-147]. Сучасні проблеми та тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні досліджують такі науковці як О. Фурса [427; 428; 429; 430], М. Яковлев [538, с. 29-35] та ін., які базуються на системно-структурному, діяльнісному, акмеологічному, аксіологічному, культурологічному, проектному, компетентнісному та інших підходах. Зауважимо, що окреслені підходи розглянуті нами у параграфі 1.3.

У зв'язку з цим для нас важливими постають праці авторів, які досліджують особливості предметної творчості та процесу підготовки педагогічних кадрів з цього виду діяльності.

Так, М. Коськов у праці «Предметна творчість» [191] розглядає естетичний, прагматичний, критеріальний аспекти предметів, якими користується людина, що дозволяє автору аналізувати: досвід осмислення предметної творчості; його сутність та типи, їх місце у матеріально-художній культурі; закономірності формування предметів; еволюцію предметної діяльності; методичні аспекти створення предметів; проблеми проектного аналізу.

У зв'язку з цим Ю. Легенький вважає, що речовий світ притягує нас

саме у глибинному онтологічному вимірі буття, а дизайн постає творчою реалізацією цього онтологізму [221].

В. Орлов у дисертаційному дослідженні, присвяченому професійному становленню вчителів мистецьких дисциплін, визначає теоретико-методичні засади та розробляє концепцію професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін у вищих педагогічних навчальних закладах. Автор обґрунтовує принципи їх реалізації у системі художньо-педагогічної освіти та експериментально перевіряє відповідні педагогічні умови. Тут також доведено доцільність впровадження у практику розроблених дисертантом теоретичних, методологічних і методичних підходів до вирішення проблеми професійного становлення особистості фахівця [276].

У праці О. Отич «Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти» висвітлено історичний досвід і методологічні засади використання мистецтва; проаналізовано методологічні підходи до розвитку індивідуальності педагога засобами мистецтва. Описано вплив педагогіки мистецтва на формування вчителя як «людини культури».

Дослідниця значну увагу приділяє проблемі індивідуальності у філософії, мистецтвознавстві й естетиці та обґрунтовує значення науково-мистецької парадигми освіти, визначає методологічні підходи й концептуальні засади впровадження мистецтва до змісту професійної підготовки майбутніх педагогів ПТНЗ [280].

У праці В. Радкевич «Художня культура у системі формування творчої особистості фахівця» зазначає, що у формуванні творчої особистості фахівця художнього профілю як суб'єкта культури, провідною є діяльнісна активність у предметно-практичному перетворенні світу. Цим зумовлюється необхідність забезпечення у процесі художньої діяльності предметної реалізації особистісних якостей фахівця, що виявляються у створених ним предметах культури, зокрема, творах образотворчого і декоративно-вжиткового мистецтва. До того ж важливою є наявність здібностей художньо

сприймати навколишнє середовище, художньо мислити, фантазувати; володіти художнім смаком, уміннями створювати нове, оригінальне.

Саме тому навчити майбутнього фахівця художнього профілю естетично сприймати явища мистецтва, жити і творити за законами краси і корисності одне із головних навчально-виховних завдань, що в підсумку сприяє розвитку у них морально-естетичних стимулів до праці, неперервного духовного вдосконалення тощо [327].

У зв'язку з цим О. Рудницька у навчальному посібнику «Педагогіка: загальна та мистецька» розкриває сучасні досягнення теорії і практики викладання дисциплін художньо-естетичного циклу, обґрунтовує методологічні засади організації навчально-виховного процесу, культурологічні та психолого-педагогічні концепції розвитку особистості. Автором також окреслено пріоритетні напрями подальшого вдосконалення мистецької освіти, розкрито її взаємозв'язок з основами загальної педагогіки. Намагаючись акцентувати те характерне, що відрізняє мистецьку освіту у цілому від інших галузей навчання та виховання і є спільним для всіх вікових груп, видів художньої діяльності, загальної і професійної освіти, автор залишає осторонь питання спеціальних методик [342].

Дослідження В. Щербини щодо системи композиційних вправ у змісті підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва присвячено питанням підвищення професійного рівня майбутніх учителів образотворчого мистецтва, зокрема, формуванню композиційних умінь, основних і визначальних дій у художній практиці. Виявлена домінуюча роль навчального предмета «Композиція» серед дисциплін художнього циклу у підготові майбутнього спеціаліста. Обґрунтовано класифікацію методів навчання композиції за домінуючими ознаками і класифіковано композиційні уміння за складністю виконання спеціальних дій [526].

О. Фурса у дисертаційному дослідженні «Організаційно-педагогічні засади навчально-виховного процесу у мистецькому коледжі» обґрунтовує та апробує організаційно-педагогічні засади навчально-виховного процесу у

мистецькому коледжі на основі впровадження варіативного компонента дизайн-освіти та інноваційних педагогічних технологій, форм і методів навчання. Автор також здійснює відбір і структурування змісту підготовки дизайнерів одягу й аксесуарів у мистецькому коледжі та розробляє комплект навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх дизайнерів [427].

У цілому, реалізація базисних підходів у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру здійснюється на базі принципів гуманізації, історизму, системності, цілісності, персоніфікації діалогічності, природовідповідності, культуровідповідності, контекстності та узгодженості тощо [468].

Мета ступеневого формування майбутнього дизайнера інтер'єру в неперервній професійній підготовці розглядається нами як базисна. Цей процес передбачає розгортання професійної діяльності від елементарних складових до складних проектних структур діяльності спеціаліста-дизайнера.

Аналіз наукової літератури дає змогу дійти висновку про те, що професійна підготовка майбутнього дизайнера інтер'єру спрямована на формування проектної культури дизайнера, його самосвідомості; визначення його ролі і місця у соціумі.

Погоджуємося з думкою А. Соловйової, яка у своєму дисертаційному дослідженні «Формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів в недержавних ВНЗ», зазначає, що діяльність дизайнера обумовлена основними завданнями перетворення предметно-просторового середовища, включаючи утилітарну, естетичну, комерційну і розвиваючу сторони [382].

Отже, професійна компетентність майбутніх дизайнерів повинна відповідати рівню вищезазначених вимог і бути інтегральною якістю особистості дизайнера, що включає загальнокультурні і професійні компетенції з адаптацією до ринку праці.

До загальнокультурних компетентностей учена відносить (інтелектуальні, соціокультурні, науково-дослідні, інформаційні,

організаційно-управлінські, економічні) потрібні для широкого кола професій і включають обов'язкові знання в області загальноосвітніх дисциплін і основних закономірностей розвитку мистецтва. До професійних компетентностей – художньо-мистецьку діяльність, проектну, інформаційно-комунікативну, виробничо-технологічну, організаційно-управлінську.

При проведенні категоріально-понятійного аналізу проблемного поля дослідження ми погоджуємось з думкою М. Вікуліної і виділяємо у цьому процесі основні принципи: системність, історизм, повноту та цілісність, контекстність, на предметну спрямованість, узгодженість та ін. [78].

На критичне осмислення, у межах нашого наукового дослідження, заслуговує розглянуте раніше поняття професійної підготовки дизайнера з позицій компетентнісного та культурологічного підходів. Їх методологічне підґрунтя з позицій дизайн-освіти наведено у роботах: Ю. Анікова, С. Бортніков [64, с. 159-161], Є. Гончарова [113, с. 223-225], В. Клімов [175], С. Кожуховська [183], Є. Павловська, Є. Постнікова [284, с.22-27], Т. Пойдіна, В. Прусак [315, с. 131-138], Є. Ткаченко [399, с. 5-49.], Т. Удод [409], О. Фурса [426, с. 340-349], О. Червова [442, с. 36–39], О. Швець [513] та ін.

Таким чином, розгляд професійної підготовки дизайнерів інтер'єру як наукової проблеми потребує визначення складу і структури професійної компетентності дизайнера інтер'єру та передбачає окреслення циклів та структурно-логічної схеми професійної підготовки дизайнера інтер'єру, що зумовлює обґрунтування концептуальні положення дизайн-освіти та розробки концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.



## 2.2. Зарубіжний досвід розвитку дизайн-освіти

Становлення професійної освіти дизайнерів в кожній країні має свої особливості, зумовлені історичним розвитком та національною політикою держави з питань дизайну, соціальним та економічними процесами, національною ментальністю, науково-дослідними розробками провідних учених та їх упровадженням у цій галузі та ін.

У межах нашого дослідження зосередимося на особливостях професійної підготовки дизайнерів з окресленого напрямку в провідних країнах світу, які відображають різні парадигми професійної освіти, і уточнимо як такий підхід до навчання вирішує (чи не вирішує) проблему підготовки бакалаврів з дизайну інтер'єру. Такий порівняльний аналіз допоможе виділити позитивні аспекти в цій проблемі, з'ясувати недоліки в процесі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, визначити основні перспективні напрями покращення професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

У вітчизняній і зарубіжній педагогічній науці проводяться ґрунтовні дослідження, що стосуються освіти за кордоном (Є. Антонович, О. Боднар, О. Бойчук, І. Голод, Г. Гребенюк, В. Даниленко, В. Коновал, В. Косів, А. Павлів, В. Прусак, В. Радкевич, С. Рибін, М. Селівачов, А. Чебикін, В. Яблонський та ін.). Однак питанню підвищення якості професійної освіти майбутніх дизайнерів на основі використання позитивного зарубіжного досвіду не приділено належної уваги.

Розглянемо як у **європейських країнах** розвивався процес становлення дизайн-освіти. В Європі освітні задачі прийнято розділяти між «архітекторами інтер'єру» та «дизайнерами інтер'єру». Проаналізуємо ці особливості на прикладі функціонування художньої школи Німеччини. На початку становлення дизайн-освіти професійну підготовку майбутні дизайнери здобували у навчальному закладі «Баухауз», утвореного м. Веймар шляхом інтеграції Академії мистецтв і Школи мистецтв і ремесел.

Представники німецької школи основною метою художньої діяльності вбачали перетворення форм реального світу і перетворення явищ навколишнього середовища в світ для людини. При цьому програма навчання передбачала формування особистості, здатної до цілісного світосприйняття.

З огляду на зазначене вище було сформовано німецьку модель дизайн-освіти. «Концентрична будова навчання включала в себе всі найважливіші компоненти проектування та технології, щоб дати учневі можливість відразу ж проникнути поглядом у повну сферу його майбутньої діяльності» [3, с. 85].

1. Навчання в Баухаузі характеризувалося циклічністю і передбачало опанування пропедевтичного, практичного (основного) і магістерського (конструктивного мислення) рівнів.

2. Передбачалося, що початкове знання має наповнюватися життям і відрізнятися від підготовчого (пропедевтичного) курсу тільки за рівнем і ґрунтовністю, але не за сутністю.

3. З розвитком школи спостерігався свідомий перехід до науково-технічного забезпечення навчання, чому сприяло відкриття архітектурного відділення.

4. Соціально-організуюча спрямованість архітектури у створенні предметно-просторового середовища лягла в основу програми підготовки фахівця в Баухаузі і відобразилася в гаслі: *«Мистецтво і техніка – нова єдність»*.

5. При цьому проектування мало реальний характер. Однак його метою не було створення дешевих предметів побуту. Головним завданням дизайн-освіти, що поєднало навчальний процес є таке: від проектування житлового осередку та його обладнання до містобудівних завдань і пошуку композиційних закономірностей.

30–40-ві рр. XX ст. характеризуються як кризові у розвитку європейського дизайну. Європа вступила на новий етап політичних конфліктів. Загальне погіршення соціальних та економічних умов у Європі зумовило хаотичність у розвитку дизайн-освіти. Як наслідок, одні дизайнери

заглиблювалися в містицизм, символи і релігійні сюжети, перебуваючи під впливом експресіонізму, дадаїзму, кубізму і знову відкритого мистецтва (Ель Греко), інші знаходили надійну опору в функціоналізмі. Згадувана вище німецька дизайнерська школа «Баухауз» була закрита, а її засновники і викладачі у своїй більшості змушені були емігрувати до США. Отже, напередодні Другої світової війни центр дизайнерської освіти було зміщено в Америку.

Поступова стабілізація економіки в країнах Західної Європи породила необхідність у підготовці дизайнерів, що сприяло інституціоналізації дизайну: злиття його з промисловим виробництвом і переходом до організації мережі професійних шкіл. Економічні умови і національні традиції зумовили формування як регіональних моделей дизайну, так і систем навчання. Знаменною подією стало створення у 1957 р. ІКСІД (Міжнародної асоціації дизайну), де питання теорії дизайну та професійної освіти розглядалися на міжнародному рівні. Характерним для повоєнного дизайну була орієнтація професійної підготовки дизайнерів на науку і техніку, жорстке розмежування з прикладним мистецтвом.

Система зарубіжної дизайн-освіти 50–60-х рр. XX ст. закладалась переважно у школах промислового дизайну, на архітектурних і політехнічних факультетах ВНЗ. Сьогодні у Німеччині традиційно архітектура інтер'єру викладається у політехнічних університетах, та університетах прикладних наук, за програмами бакалаврату, які, як правило, викладаються впродовж трьох років, тобто 6 семестрів. Але багато університетів Німеччини, та Європи у цілому, декларують партнерські відносини з іншими університетами, з метою забезпечення курсам міжнародного рівня, а також всебічної підготовки студентів до кваліфікаційного іспиту з дизайну інтер'єру [550].

Наступний період становлення дизайн-освіти пов'язують із 60–70-ми роками XX ст. В європейських країнах цього часу відбувалася екологічна криза, ілюзорність доброчинності науково-технічного прогресу, що

поставило дизайн перед необхідністю виходу з жорстких рамок нормативності і спрямувало в русло гуманітарного підходу. У розвитку проектної культури актуалізується проблема довкілля як «духу місця і часу», розглядається можливість її творчого перетворення. Антитехніцизм, емоційність, експресивність, заперечення утилітарно-технічної зумовленості, є наріжним каменем професійної діяльності дизайнера. У результаті до середини 60-х рр. у країнах Західної Європи з'являється новий напрям – «радикалізм», каталізатором якого став італійський дизайн.

Аналізуючи *італійську* школу дизайну, приходимо до висновку, що вона не має єдиної скоординованої системи художньо-конструкторської освіти. Можливо, що саме відсутність цих та інших «класичних» чинників становлення дизайну, і зумовили її самобутність: гуманітарна орієнтація, відсутність корпоративного духу, високий творчий потенціал, бездоганний професіоналізм і реалізм дизайнерського проектування, що у поєднанні додає кращим зразкам італійського дизайну неповторного класицизму [209].

Розвиток дизайнерської освіти в Італії відбувався під впливом складних в країні соціально-економічних умов. Упродовж минулого століття дизайн-освіта сформувалося з розкиданих по країні художніх шкіл в досить струнку систему навчальних закладів та освітніх програм. Інтерес до питань дизайнерської освіти припав на період післявоєнної реконструкції в 40-50 роки XX століття.

Проблема вищої дизайнерської школи розглядалася з двох позицій:

- як одна з центральних проблем загальної реформи архітектурно-мистецької освіти, спрямованої на подолання академізму, зближення навчання з життям, перетворення вищої школи в експериментальний центр з розробки широких соціокультурних програм перебудови суспільства. При цьому передбачалося, що саме школа дизайну зможе стати зразком творчого ВНЗ нового типу.

- як центр консолідації професії, де відбувається формування цілісної професійної свідомості і стрижневих положень дизайнерської методології.

При цьому найбільш ефективною формою організації дизайнерської освіти може бути школа, діюча всередині виробництва, що займається реальним, а значить, і оплачуваних проектуванням, тобто школа, в якій реалізується, а не імітується дизайн-процес.

В італійській теорії дизайну функціоналістський підхід до проектування отримав визначення «сильної» установки проектної свідомості, що відрізняє модернізм у дизайні. Принциповими особливостями «сильного проектування» є жорсткий функціоналізм, апологія науково-технічного прогресу, механіцизм, раціоналізм, тяжіння до авторитарних проектно-ідеологічних доктрин, принцип соціальної інженерії, абстрактно-типологічне моделювання споживача продуктів дизайну. Ці риси відрізняли творчі концепції архітекторів (Ле Корбюз'є, брати Грінзбурги), дизайнерів (росіяни-конструктивісти) і модельєрів (К. Шанель) минулої епохи.

Таким чином, існуючі в Італії форми дизайнерської освіти за своїм характером і структурою випадають з академічної схеми, що базується на накопиченому досвіді. Здебільшого це педагогічні експерименти орієнтовані не стільки на засвоєння певного комплексу навичок і знань, скільки на формування схильності до пізнання («пізнавати проектування»).

Саме така форма навчання визначила ті риси, які складають своєрідність італійської лінії в дизайні – сміливість реального проектування.

Розглянемо Florence Design Academy – школу дизайну, що розташована у центрі міста Флоренція. В Академії готують фахівців з різних мистецьких та дизайнерських спеціальностей. Лекції та семінари викладаються англійською мовою, хоча є курси італійською. Іспити також приймаються англійською мовою. В Академії Флоренції велика дизайнерська база у галузі дизайну, сучасні комп'ютерні лабораторії, та потужна бібліотечна база [516]. Здобуття ступеню «Бакалавр» відбувається за три роки. У той час як вступити на подальший курс для отримання ступеню «Магістр» досить важко. Вступник повинен мати високий рівень підготовки, скласти іспити, та представити три портфоліо власних дизайн-проектів з їх реальною

реалізацією.

Кінгстонський Університет (Kingston University) – державний науково-дослідний університет, розташований у Кінгстоні на Темзі, що на південному заході Лондона, *Великобританія*. Він був заснований у 1899 році, але набув статусу університету лише у 1992 році [537].

Навчально-виховний процес і наукові дослідження організовані на п'яти факультетах. Одним з них є факультет мистецтва, дизайну та архітектури (Faculty of Art, Design and Architecture). Факультет мистецтва, дизайну та архітектури визнаний одним з кращих мистецьких і дизайнерських шкіл у галузі викладання та досліджень не тільки у Європі але і в багатьох частинах світу [513].

Факультет мистецтва, дизайну та архітектури має добре налагоджену і всесвітньо відому науково-дослідну структуру, яка заохочує і підтримує високий освітній рівень, інноваційні дослідження на основі досягнень практики, історичному аспекті та науковій теоретичній базі. Цей широкий спектр досліджень висвітлюють найвідоміші практики образотворчого мистецтва, куратори, культурні коментатори та історики, поряд із дизайнерами, режисерами і архітекторами, всі з яких мають визнаний професійний, промисловий та комерційний статус.

Протягом багатьох років в Англії були вироблені принципи інженерно-дизайнерського навчання, що спирається на тезу про природжені у кожної людини відчуття форми і кольору. Навчання триває безперервно і починається з дитячого садка і триває протягом всього життя людини.

У Великобританії вважають, що задача навчити дітей основам дизайну полягає у вивільненні прихованих у дитині здібностей, які в звичайних умовах залишаються незатребуваними. Легко і природно дитина при цьому засвоює принципи добра, людяності, розумного ставлення до природи і навколишнього середовища. Вона вчиться ставити завдання і вирішувати їх. Зазвичай, при роботі над проектами, у дитини виявляється особлива естетика, яку можна позначити як естетику людяності.

Англо-саксонська модель навчального процесу (сформувалася у Великобританії і була перенесена в інші англomовні країни) пропонує три основні ступені вищої освіти : бакалавр (в середньому 3-4 роки) – магістр (1 рік) – доктор наук (3-4 роки). Проте є бакалаврські міри, для отримання яких потрібний ще і досвід практичної роботи, – при цьому термін навчання зростає. Майбутнім дизайнерам, наприклад, вимагається пройти спочатку підготовчий курс, а потім – основний, трирічний.

У 1990 р. Університет мистецтва і дизайну в Гельсінкі та Королівський коледж мистецтв у Лондоні об'єднали шість провідних культурних і дизайнерських організацій, створивши CUMULUS – систему дизайнерської освіти, яка відображає прагнення до накопичення знань і здібностей, необхідних для вирішення нових проблем і досліджень нових рубежів мистецтва і дизайну. Ця система налаштована на досягнення високої якості і інновацій, створених культурним розмаїттям європейських народів. У даний час CUMULUS налічує понад 40 членів-організацій, які представляють країни ЄС, де проводиться обмін студентами, викладачами, ідеями, в тому числі задля майбутнього розвитку дизайн-освіти і популяризації дизайнерської професії.

Для вирішення нових завдань в світлі розвитку людських ресурсів, в ЄС створена система загальної освіти – від початкових шкіл до неперервного навчання – SOCRATES, в якій вища освіта представлена системою ERASMUS. Ця система диференціює вибір курсів, даючи студентам можливість слідувати різними шляхами до отримання спеціальності.

Нині швидкими темпами розвивається комерційний дизайн, який поділяється на два основних типи: по-перше, це так званий стаф-дизайн, тобто дизайнерські відділи всередині виробничих фірм і підприємств, які вирішують потрібні для підприємств завдання; по-друге, це незалежний дизайн, представлений самостійними дизайнерськими фірмами або бюро, що приймають і виконують окремі замовлення промислових фірм. Незалежні дизайн-групи – це, так би мовити, «слуги на короткий час».

Стаф-дизайн і незалежні дизайн-групи уживаються, поділивши поле своєї діяльності. Внутрішня група, яка завжди під руками у керівництва фірми і вжилась у специфіку своєї фірми, може краще і швидше вирішувати постійно виникаючі завдання поточної роботи.

Дизайн-освіта як форма підготовки дизайнерів у Великобританії має усталені традиції та яскраво виражену спадкоємність. Система дизайн-освіти в цій країні не тільки користується активною державною підтримкою, а й прямує, регулюється централізовано. Кількість прийнятих в дизайнерські виші приблизно відповідає потребі в молодих фахівцях цього профілю й обмежується строго визначеними цифрами. Система англійської дизайнерської освіти охоплює сьогодні понад тисячу курсів з різних аспектів і галузей дизайну, які ведуться в 188 навчальних закладах.

У Великій Британії діє Британська рада з дизайну, запроваджена посада міністра у справах дизайну, розроблена програма розвитку дизайну і, зокрема, програма сприяння використанню дизайну середніми і дрібними фірмами, введено пільгове оподаткування дизайнерських розробок, організовується національний банк даних з дизайну, форум дизайнерської освіти.

**Французька** академія дизайну Académie Grandes Terres заснована у 1964 році. Це по своїй суті школа мистецтва і дизайну, яка здійснює дворічну підготовку за напрямки: архітектура дизайну, графічний дизайн або рекламний дизайн і готує фахівців у галузі дизайну інтер'єру, графічного дизайну, ілюстрацій, дизайну одягу та художнього дизайну. Підхід до навчання у межах цього навчального закладу позиціонує принцип «менше теорії і більше практичних занять». Студентів поділяють на невеликі групи, щоб досягти кращих освітніх результатів і підготувати спеціаліста для роботи «в реальному світі» наскільки це можливо [546].

Специфіка розвитку дизайну у Франції полягає в тому, що уряд виступає головним замовником на великі дизайн-проекти. Так, наприклад, у липні 1980 р. урядом Франції було прийнято постанову про довгостроковий



розвиток художнього конструювання промислових виробів і підготовку дизайнерських кадрів в країні. Особлива увага в постанові приділялася необхідності використання методів дизайну для поліпшення якості і зовнішнього вигляду продукції, її споживчих властивостей, зниження собівартості виробів.

У Франції Радою Міністрів затверджена довгострокова програма розвитку дизайну. Діє Вища Рада з промислового дизайну. Створено Інститут формування предметного середовища. Дизайн включено до переліку пріоритетних галузей професійної підготовки. Уряд є замовником багатьох великих дизайн-проектів. ЄЕС (Європейське Економічне Співтовариство) закликає до активної підтримки дизайну в усіх сферах промислового виробництва, економіки, культури, освіти, поліпшенні умов праці і життя, розв'язанні соціальних та екологічних проблем. Європарламент доручив Європейській комісії розробку загальноєвропейської концепції широкої підтримки дизайну, поставив вимогу включення дизайну до європейських програм соціальної підтримки нового покоління, запропонував утворення Європейської Ради з дизайну.

**Фінляндія.** Класичним прикладом ставлення до дизайну як одного з «Визначальних елементів національної ідентичності» є політика уряду Фінляндії. Вона завжди зверталася до дизайну, архітектури та мистецтва в критичні моменти своєї історії (20-30-і роки, післявоєнний період), використовуючи їх як інструменти національної політики, як конструктивний фактор підвищення добробуту країни і поліпшення якості повсякденному житті населення.

У 1993 році урядом Фінляндії визначався перелік основних стратегічних напрямків розвитку країни, які демонструють її високу конкурентоспроможність на світовому ринку, було включено дизайн.

З 2005 р. реалізується державна програма «Дизайн 2005», стратегія якої – вивести фінський дизайн в світові лідери, а фінську економіку зробити конкурентоспроможною. У країні створена вертикаль дизайну. Передбачено

розвиток всіх видів освіти в області дизайну: фундаментальної університетської, практично-політехнічної і прикладного середнього. Однією з кращих в світі дизайнерських шкіл є Університет мистецтва і дизайну в Гельсінкі, де навчаються 1600 студентів з 40 країн.

Урядом передбачено створення навколо Університету нового міста – «Міста мистецтва, дизайну та засобів комунікації», в якому будуть проживати 15 тис. жителів, розташовуватимуться адміністративні будівлі 200 фірм, Музей дизайну і ЗМІ, два політехнікуми. Заплановане підвищення кваліфікації дипломованих фахівців здійснюється в створеній при Університеті в 1995 році Школі удосконалення фахівців, яка, на сьогоднішній день, підготувала понад 100 кандидатів наук.

У сучасній дизайн-освіті європейських країн акценти перенесено з проектного моделювання, з конструктивного пафосу на аналіз, рефлексію цілей, методів, прийомів, засобів, критеріїв проектної творчості на гносеологічний потенціал проектного мислення. Дизайн у змісті освіти почав зближуватися з мистецтвом в осягненні образів навколишнього світу. До нього звертаються як до засобу проектних уявлень – образів майбутнього. У процесі навчання проектної творчості мова образотворчого мистецтва виступає як можливість критичної рефлексії, пояснення світу і знаходження його внутрішнього механізму, або ж просто як засіб посилення і стимулювання емоцій, а також інтенсифікації перцептивних здібностей особистості.

Система підготовки дизайнерів у *США* характеризується відсутністю стандартизації, навчальні заклади мають майже повну автономію і перебувають під опікою місцевих профспілок. І, як наслідок, кількісні та якісні показники професійної підготовки дизайнерів формуються керівниками навчальних закладів, тому не явно представляється спеціалізація професійної підготовки [278].

Невід'ємною частиною американського способу життя вважається дизайн, де заснована президентська премія за досягнення у галузі дизайну,

проводяться круглі столи з питань формування довгострокової політики США в галузі дизайну та його інтеграції в національну програму.

В американській дизайн-школі сформувалася «культурологічна концепція», згідно з якою, дизайн виникає з прагнення людини знайти підґрунтя не в метафізичних ідеях (ідеалі прекрасного), а в матеріальній дійсності. У дизайні проявляється здатність людини та речей взаємодоповнюватися: людина створює річ, а оточуючі речі змінюють її життя, буття серед речей. Йдеться про взаємодію внутрішнього інформаційно-особистісного та зовнішнього предметно-розвивального середовища [278, с.17].

У концепції освіти майбутніх дизайнерів, висвітленої У. Тігом та Р. Лоуї, набуває поширення «арт-дизайн» та впровадження характерного для американського підходу в дизайні терміну стайлінг (англ. styling стилізація, style стиль) – надання форми і зовнішнього вигляду виробу без його функціональної зміни, що не виключає покращення технічно-експлуатаційних якостей, а також урахуває психологію «замовника».

У Сполучених Штатах існує багато університетів і коледжів, які пропонують чотирирічне навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю «Дизайн інтер'єру». Деякі дизайнерські коледжі також пропонують навчальні програми за напрямом «Дизайн інтер'єру» за формою окремої програми. Ступінь магістра за спеціальністю дизайнера інтер'єра також можна здобути, хоча ця ступінь здобувається у США рідше, ніж ступінь бакалавра. Багато фахівців здобувають вчені ступені у суміжних галузях, таких як промисловий дизайн, образотворче мистецтво чи освіта.

Навчальні заклади у США вийшли за межі традиційної освіти. Вони пропонують дистанційне навчання за напрямком «Дизайн інтер'єру». Так само як і традиційне навчання у вишах, навчання за online програмою є повним, та надає змогу отримати сертифікати та дипломи кваліфікаційних ступенів у галузі дизайну, зокрема дизайну інтер'єру.

Зазначимо, що система освіти дизайнерів у США достатньо гнучка, оскільки пропонує найрізноманітніші програми навчання студентів-дизайнерів [13, с. 31]. Програми з технічним ухилом (Інститут дизайну Станфордського університету) передбачають як дослідження різних дизайнерських аспектів, так і розв'язання конкретних проблем проектування. Навчальний процес підготовки майбутніх дизайнерів тут збагачується естетичними дисциплінами, коли на рівні магістратури підготовка спеціалістів ведеться з естетики і теорії, а у Кранбрукській академії мистецтв вивчення «Історії французької літератури» – важливий компонент освітньо-професійної програми підготовки дизайнерів. При цьому у Каліфорнійському університеті виявляється орієнтація на отримання перспективної роботи, для якої використовується портфоліо випускника.

Крім диплома із промислового і графічного дизайну, у США можна отримати освіту з таких дисциплін, як теорія дизайну, дизайн навколишнього середовища, візуальний зв'язок та ін.

Важлива особливість шкіл дизайну у США пов'язана із обставиною, що вони не працюють за єдиною методикою підготовки фахівців-дизайнерів, оскільки дизайнери можуть отримати дипломи як у технічних коледжах, так і у аспірантурі, що спеціалізуються з естетики і теорії. Так, у Кранбрукській академії мистецтв (Блумфілд-Хіллс) складовою частиною програми з навчання дизайну є теорія літератури, креслення та поліграфічна справа. При цьому дизайнерські школи відрізняються як загальними концепціями та цільовими установками, так і ступенями, які присуджуються випускникам.

Відтак, у школах дизайну США викладачі можуть пропонувати свої програми [13; 106; 180], які попри їх диференціацію переслідують спільну мету, що полягає у підготовці студентів до тих складних завдань, з якими стикатимуться дизайнери у ХХІ столітті. Тому школи дизайну урізноманітнюють свої програми, роблять їх змістовними і глибокими. Тому нині дизайнерів США називають світовими лідерами. Про це засвідчує один із напрямів – метод «Дизайн-концепта» (або «арт-концепт»), за допомогою якого

реалізуються багато соціальних ідей та науково-технічних пропозицій, які трансформуються на мову споживчих цінностей і буденних уявлень [322]. Таким чином, метод «дизайн-концепта» використовується, коли постає необхідність конкретизувати уявлення про предмети та явища, які мають отримати реалізацію у тому чи іншому дизайнерському проекті.

Якщо говорити про багатоступеневу систему дизайнерської освіти, то перший ступінь може тривати чотири роки і дає випускнику право на отримання ступеня бакалавра. Цей цикл включає дворічний ступінь, пройшовши який, студент отримує кваліфікацію «молодший спеціаліст», який може працювати спеціалістом середньої ланки або продовжити навчання в цьому, або будь-якому іншому вищому навчальному закладі.

Ступінь бакалавра у США мають більшість випускників навчальних закладів, зайнятих у виробництві та у галузі культури, у той час як у сфері художньої творчості – це бакалаври мистецтв, бакалаври дизайну.

Другий ступінь дає право на здобуття ступеня магістра і триває один рік, орієнтуючи на підготовку педагогічних і молодших наукових кадрів. Третій ступінь, який передбачає трирічну підготовку, готує фахівців із ступенем доктора.

Зміст професійної підготовки дизайнерів у США дещо інший, ніж в Україні і країнах Європейського Союзу, оскільки у США акцент робиться на поєднання викладання і мобільності освітніх програм [13]. Крім того, в навчальних курсах майбутніх дизайнерів відводиться багато часу вивченню маркетингу (в нашій країні така дисципліна студентам-дизайнерам не викладається): «Саме дизайн додає надзвичайно низьким за собівартістю (завдяки потужності сучасного промислового виробництва) масовим виробам таке значення, яке робить можливим продаж цих виробів за ціною, що значно перевищує їх вартість, за ціною, визначається не економічною, а соціальною та естетичною цінністю. Масовий споживач... платить не стільки за елементарну споживчу вартість товару... скільки за те, що цей товар є підтвердженням його соціального статусу, його престижу» [180].

У цілому, зв'язок професійної підготовки і виробничої практики (промисловістю) – одна із головних характеристик дизайнерських шкіл США, коли студенти мають можливість встановлювати контакти з майбутніми роботодавцями [13, с. 30].

Важливо зазначити, що дизайнери у США постають певною інтелектуальною й культурною елітою через достатньо велике міждисциплінарне навантаження освітніх програм.

У *Канаді* освіту за напрямом «дизайн інтер'єру» можна здобути у коледжах або в університетах. На відміну від програм що пропонують у Сполучених Штатах, у Канаді не потрібно отримувати ступінь за для того, щоб стати професійним та офіційним дизайнером. Але перш ніж скласти професійний іспит і стати зареєстрованим дизайнером, треба сім років навчатися та працювати у сфері дизайну, робити проекти та портфоліо. Так наприклад, якщо випускник має диплом трирічної програми за напрямом «дизайн», він потребує ще як мінімум чотири роки досвіду роботи [180].

Історично дизайн інтер'єру сягає корінням у часи промислової революції, еволюції декоративно-прикладного мистецтва що витікає з традицій у галузі декоративно-прикладних мистецтв, стилів останніх двохсот років, і еволюції модернізму в архітектурі.

Практика архітектури має природну асоціацію з дизайном інтер'єру, так як обидва діляться між собою здобутками теоретичного мислення, пов'язаного з будівництвом і його структурними складовими [180]. Історична еволюція архітектури у двадцятому столітті спирається на традиції естетичних категорій, які визначають архітектурне мислення як погляд на будівлю зсередини [545].

Формалістські і модерністські архітектурні теорії, образотворче мистецтво та вітчизняні науки історично були найбільш впливовими у формуванні історії становлення дизайну інтер'єру. Багато програм з дизайну інтер'єру розвинулись з різних академічних течій, деякі з архітектури і інших споріднених наук. Ці фактори заклали основи для багатьох

північноамериканських програм з дизайну інтер'єру, які були створені у період з середини до кінця двадцятого століття.

Архітектурний постмодерністський і критичний дискурс розширив рамки критичної архітектури, цей дискурс концентрується в основному в межах архітектури [545].

**Бразилія.** Сьогодні в країні існує низка урядових програм розвитку дизайну, створені товариства, що займаються питаннями розвитку дизайну та дизайн-освіти. Унікальна система бразильської дизайн-освіти пов'язана з діяльністю лабораторії дизайну (LBD), яка розробила оригінальну програму короткострокових дизайнерських курсів, розраховану на три роки. Перший рік присвячений «аналізу і роздумам», другий – виробленню стратегій, а третій – практичній діяльності. Головним завданням курсів є різнобічний аналіз дизайнерської діяльності. Кожен курс включає 40 годин лекцій, які читають фахівці конкретних галузей знань. Лабораторією організовано 15 курсів, заняття на яких ведуть дизайнери з Бразилії, США, Мексики, Європи. На курсах вивчається низка спеціальних дисциплін, як-от: дизайн-менеджмент, семантика, інженерна підтримка дизайнерів, промисловий дизайн та ін. Лабораторія щорічно публікує збірники наукових статей на тему «Дизайн і культурне розмаїття».

В **Австралії** сьогодні діють понад сорок дизайнерських навчальних закладів, спеціальність «дизайнер інтер'єру» займає друге місце за кількістю студентів, що навчаються (перше місце – графічний дизайн). Особливістю освіти тут є збалансоване поєднання загально дизайнерських програм з суто професійними.

Дизайн інтер'єру в **Азії** має глибокі корені. Тут функціонують відомі університети що готують спеціалістів за спеціалізацією «дизайн інтер'єру», які знаходяться на одному професійному рівні з навчальними закладами у розвинених регіонах світу. Отримання ступеню бакалавра і магістра в галузі дизайну інтер'єру пропонують багато інститутів, такі як Raffles (Академія в Дубаї), Interior Design Institute (Інститут дизайну інтер'єру), Canadian

University Dubai (Канадський університет в Дубаї), PAD (Індійський Інститут Мистецтва та дизайну), National University of Singapore (Сінгапурський національний університет), Гонконзький політехнічний університет та інші.

Raffles (Академія в Дубаї) – вищий приватний університет заснований 1995 року. Здійснює підготовку у сфері ландшафтного дизайну. Interior Design Institute – Інститут дизайну інтер'єру пропонує курси дистанційного навчання дизайну інтер'єру, використовуючи найсучасніші методи навчання через Інтернет. Canadian University Dubai – Канадський університет в Дубаї заснований в 2006 році до його підрозділу входять Школа архітектури і дизайну інтер'єру, Школа бізнесу, Школа інженерії, прикладної науки і техніки і Школа довкілля і здоров'я.

PAD (Індійський Інститут Мистецтва та дизайну) – заснований в 1996 році Ujwal Trust з метою забезпечення розвитку мистецтва і дизайну освіти. Навчання побудоване на основі міждисциплінарних курсів. Інститут має міцну фінансову підтримку з боку держави, що забезпечує високий рівень матеріально-технічної бази: створенні дизайн-студії та виробничі центри направлені на розвиток і розробку громадських проектів.

National University of Singapore (Сінгапурський національний університет) – це головний дослідницький університет Сінгапуру, один з провідних університетів як Азії, так і світу. Так за даними QS Ratings 2013 року NUS займає 23 місце у світі, а в рейтингу спеціальностей входить в десятку кращих по інформаційних технологіях і дизайну.

Університет має саму передову базу і сучасну інфраструктуру для дослідницької і наукової роботи, завдяки чому збирає під своїм дахом кращих учених світу. Університет здійснює навчання по спільних програмах з партнерськими університетами, такими як Йельський університет і Д'юкський університет, надає стипендії студентам з високими академічними показниками.

Гонконзький політехнічний університет (The Hong Kong Polytechnic University) – це державний університет, що розташований у Гонконгу в



районі Хунхам. Його історія сягає 1937 року, але повний статус університету він отримав лише у 1994 році і на сьогодні він є одним з фінансованих установ Комітету Університетських грантів цього регіону (University Grants Committee (UGC)) [545]. Університет налічує 20 кафедр та 8 факультетів, що готують кваліфікованих спеціалістів за різними спеціальностями. Одним із факультетів є факультет дизайну заснований у 1964 році, який є важливим центром дизайнерської освіти і науковим центром у Гонконзі. Факультет намагається інтегрувати у професійній підготовці культури Сходу та Заходу, дозволяючи своїм студентам розвивати свої вподобання у міжнародній культурній свідомості, як на професійному так і на соціальному рівнях [542].

В *Японії* на розвиток дизайну інтер'єру потужно впливала і впливає традиційна культура та швидке становлення промислової індустрії. Система освіти дизайнерів у цій країні перебуває під потужним контролем з боку держави [103; 542].

В Японії вже в середній школі вводяться спеціальні заняття з кольорознавства, моделювання форм і предметів. Орігамі як мистецтво трансформації з площини – невід'ємна частина навчання. Винахідливість і просторова уява, прихильність до технології і алгоритму моделювання, абстрактне і символічне мислення – розвиваються у процесі складання об'ємних фігур з квадратного аркуша паперу.

Японський дизайн характеризується критичним мінімалізмом. Японія є країною з унікальною здатністю поважати свою історію, незважаючи на швидкість і вибуховість технологічного і соціального зростання у ній. Японський дизайн «занурений» у традиції – з інтер'єрами що у значній мірі базуються на феодальній історії країни, з використанням місцевих матеріалів, таких як рисовий папір і татамі. Японський дизайн медитативний і спокійний, і майже завжди однотипний [542].

Підготовка спеціалістів у сфері дизайну інтер'єру відбувається по всій країні, у різних університетах майже кожної префектури. Найбільші і найпрестижніші університети з підготовки дизайнерів знаходяться у Токіо.

До них відносяться: Університет Токіо (The University of Tokyo) – це дослідницький університет, що є одним з найвідоміших в Японії. Університет має великий науковий потенціал та велику кількість лабораторій. Він налічує десять факультетів, одним з яких є факультет Мистецтв та Наук [542].

Університет Мистецтв Тама (Tama Art University) – є приватним мистецьким університетом, який розташований у Токіо, Японія. Він один з кращих мистецьких шкіл в Японії. Попередником цього університету була Імператорська школа мистецтв Тама (Tama Imperial Art School (Tama Teikoku Bijutsu Gakkō)), заснована у 1935 році, яка набула статус молодшого коледжу у 1950 році, а університету – у 1953 році. В університеті є факультет мистецтва і дизайну (Faculty of Art and Design) в структурі якого є кафедра дизайну середовища, де здійснюють підготовку фахівців з дизайну інтер'єру, архітектурного та ландшафтного дизайну [542]. Також, у складі університету є сучасна бібліотека, що має великий бібліотечний фонд у галузі мистецтва і дизайну.

Університет мистецтв Мусасіно (Musashino Art University) – це вища художня школа в префектурі Токіо, що розташована у місті Кодайра. Університет було засновано у 1962 році, але його історія коренями сягає 1929 року [535]. На факультеті дизайну та образотворчого мистецтва, є кафедра промислового дизайну, де у тому числі готують фахівців у сфері дизайну інтер'єру. Студенти цього напрямку навчаються чотири роки на денній формі навчання.

Напрямок дизайн інтер'єру фокусується на питаннях з проектування житлових і комерційних приміщень, у тому числі на питаннях дизайну меблів і освітлення, які формують і зонують предметно-просторове середовище, та формують емоційний стан людини. Напрямок «дизайн інтер'єру» включає у себе проектування суспільних аспектів нашого життя, у тому числі у контексті універсального дизайну, який є невід'ємною суспільною частиною, а також вирішенням екологічних і ресурсних проблем.

Він охоплює широке коло питань знання і розуміння, необхідних для створення гармонійного естетичного предметного середовища, а також проектування «дизайну завтрашнього дня», реагуючи на варіативні мінливі потреби суспільства.

Японська Асоціація Дизайнерів Інтер'єру (JID – Japan Interior Designers' Association) була заснована у 1958 році в якості національної асоціації, для представлення інтересів дизайнерів інтер'єру в Японії.

JID позиціонується на питаннях з професійними, культурними і нормативно-правовими аспектами професії дизайнера, а також внутрішньої підтримки та заохочення розвитку сучасного дизайну.

До членів Асоціації входять, як практикуючі дизайнери інтер'єру та обладнання (меблів, освітлення тощо), так і дослідники в області дизайну інтер'єру. Асоціація включає у себе організації, компанії, дизайнерські школи і інститути, що мають відношення до галузі дизайну інтер'єру, які хочуть внести свій вклад для реалізації цілей асоціації.

Цілями асоціації є сприяння соціальному добробуту шляхом пошуку спільних рішень у проектуванні досконалого просторового середовища і підвищення соціальної ролі дизайну інтер'єру у суспільстві.

Відтак, дизайнерська школа Японії забезпечує відповідними кадрами весь діапазон японської промисловості, коли існують спеціалісти таких галунів, як: індастріал-дизайн, дизайн побутового та соціального, графічний дизайн, дизайн упаковки, дизайн візуальних комунікацій, ремісничий дизайн.

За цих умов японська школа дизайну, з одного боку, дає широкі й глибокі знання, що дозволяють досягти духовного проникнення у сутність «життя речей» та реалізувати прагматичні аспекти взаємодії з цими речами, а з іншого, реалізує досить вузькі спеціалізації, необхідної для кваліфікованої роботи в умовах реальної практики.

Своєрідністю дизайнерських шкіл Японії є поєднання передових дизайнерських практик і традиційної художньої культури, яка сягає своїм корінням у глибоку історію художнього освоєння дійсності японським

суспільством, яке зберігає національні й, взагалі, орієнтальні особливості сприйняття світу (наприклад, фен-шуй, система гармонізація людини за допомогою каліграфії та ін.) [114; 415].

Тут дизайнерські курси охоплюють як філософію, право, соціологію, етику, естетику, музику, сучасну музику, сценічне мистецтво, літературознавство, літературу, книжкову ілюстрацію; археологію, історію (знарядь праці, техніки, архітектури, мистецтв, художньої промисловості країн Заходу і Сходу), історію виготовлення виробів, друкування, моделювання одягу; культурологію (базову та порівняльну), аксіологію, психологію (зорове сприйняття світу людиною), психологію пластичних мистецтв; педагогіку, педагогічну етику; семантику та теорію інформації.

Здійснюється також пропедевтика опанування мистецтва дизайну, практичного освоєння його художніх начал. Тут знову виявляється своєрідність японської дизайнерської школи в її методичних аспектах. Критик Сідзуко Мюллер-Іосікава малює таку схему для вищого ступеня середньої школи: «Навчальні предмети з галузі мистецтва – це: 1) музика; 2) образотворче мистецтво; 3) ремісничі роботи; 4) каліграфія. Предмет «образотворче мистецтво» в свою чергу поділяється на: 1) живопис; 2) скульптуру; 3) дизайн; 4) ознайомлення з творами мистецтва. Дизайн відноситься до образотворчого мистецтва, а тому «ремісничі роботи» відокремлені від нього [393, с. 42].

Важливо зауважити, що у програмах лекційні курси тісно переплетені з практичними заняттями, що дозволяє формування у майбутніх дизайнерів як суто прагматичного, так і широкого естетичного ставлення до світу.

Відтак, тут виявляється орієнтація на широкий дизайнерських профіль, на єдність теорії і практики, що дозволяє диференціювати три групи освітніх напрямів: програми та предмети, які базуються на певному мистецтві і ремеслах; програми, успадковані від традиційних промислових мистецтв, та місцевої промисловості; програми, що стосуються тематики промислового дизайну, візуальної комунікації, дизайн середовища [392, с. 2].

У цьому зв'язку зазначимо, що у Японії створена Рада сприяння дизайну, а при раді створюються галузеві дизайн-центри. Обов'язковим є дозвіл дизайн-центрів на експорт товарів. Засновано Національний комітет з охорони авторських прав дизайнерів. Програмою розвитку дизайну передбачено створення регіональних дизайн-центрів, координація діяльності професійних, навчальних і культурних дизайнерських організацій.

На початку 80-х рр. XX ст. в *Південній Кореї* більш ніж в 60 університетах були створені факультети промислового дизайну, яким притаманний видимий ухил у бік теоретичного навчання. У числі головних новацій Корейського інституту дизайну та упаковки, що є центральним навчальним закладом, було створення Міжнародної школи дизайну для дипломованих фахівців, яка перетворилася в ефективну систему післядипломної дизайн-освіти. Основним її завданням є підготовка і перепідготовка висококваліфікованих дизайнерських кадрів, які б успішно розв'язували проблеми дизайну в країні на етнічних засадах і перетворили Південну Корею в одного з лідерів світового дизайну. Школа нині надає студентам ґрунтовну теоретичну і практичну підготовку, можливість проходити виробничу практику безпосередньо на виробництві в межах країни та за кордоном, розробляти конкретні проекти і проводити проектні дослідження. Створенню та розвитку цієї школи сприяли різні державні інституції – міністерства освіти, торгівлі, промисловості, енергетики, а також Комітет з освіти та науки національного парламенту країни.

О. Фурса наводить порівняльну таблицю розвитку дизайну і дизайн-освіти в 20-40 роки XX століття та констатує, що головна особливість (а відтак, й тенденція) розвитку дизайн-освіти полягає у дотриманні балансу між її антропоцентричною (особистісно-орієнтованою, гуманістичною, культурологічною) та техноцентричним спрямуванням процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів [399, с. 69]:

Таблиця 2.1

**Порівняльна таблиця розвитку дизайну і дизайн-освіти  
в 20-40 роки XX століття**

Хронологічні межі	ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРІОДІВ		ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ	
	Дизайн	Дизайн-освіта	Дизайн	Дизайн-освіта
20-40 роки XX століття	<p>Протодизайн. Спонтанно-романтичний доіндустріальний період. Характеризується кустарним виробництвом, задум і виконання здійснювалися одним автором. Виготовлення виробів де переважала мистецька складова давав стабільний прибуток.</p> <p>Перехід до стилю модерн, зародження дизайну як соціальної практики, злиття його з промисловим виробництвом. Становлення функціоналізму.</p>	<p>Період навчання ремісників. Початковий період руху від підготовки «кустарів-ремісників», до професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Впровадження «методу проектів».</p> <p>Початковий етап інституювання професійної педагогіки. Організація мережі професійних художніх шкіл.</p>	<p>Тенденції – збереження національно-культурної ідентичності (народництво) та пересадження на український ґрунт новітніх європейських зразків художнього самовираження (модернізм). Основні риси стилю: романтичне декорування, тонкі витончені лінії, природні форми, химерність, еротизація, колірні нюанси, глобальність естетичного проекту. Художник є архітектором, декоратором і дизайнером одночасно.</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Навчання виготовленню повсякденних речей засобами прямої передачі знань, вмінь і навичок від майстра-ремісника учневі.</li> <li>2. Перевага надається вивченню декоративно-ужиткового мистецтва.</li> <li>3. Закладаються основи художньо-промислової освіти, з'являється концепція навчання художньому конструюванню в основі якого лежало оволодіння художніми стилями модерн та конструктивізм.</li> <li>4. Поширення набуває «метод проектів».</li> </ol>

Автор О. Фурса.

Отже, цілі та зміст професійної підготовки майбутніх дизайнерів можуть трансформуватися під впливом соціокультурних змін, постійно збагачуватися новими педагогічними концепціями.

Незважаючи на відмінності між культурами розвинених країн світу й України, традиціями закордонних і вітчизняних дизайнерських шкіл, зарубіжний досвід заслуговує уважного вивчення з метою використання в теорії і практиці української дизайнерської освіти і дизайну загалом. При цьому, особливе значення має спрямованість вітчизняної дизайн-освіти на

відродження історичних традицій українського народного мистецтва у новітніх розробках майбутніх вітчизняних дизайнерів, тобто сучасних творах етнодизайну.

У результаті дослідження зарубіжного досвіду розвитку дизайн-освіти нами виділено такі особливості та тенденції зазначеного процесу:

1. Розвиток дизайн-освіти у таких країнах, як Італія, Великобританія, Скандинавські країни, США, КНР, Японія, Бразилія, відбувається за активної державної підтримки (фінансування навчальних програм, удосконалення практики, допомога в організації стажувань, напрямів і регулювання дизайн-освіти, розробка і реалізація державних програм; при цьому дизайн виступає інструментом національної політики, конструктивним фактором підвищення добробуту країни, поліпшення якості життя).

2. Нормативне забезпечення дизайн освіти потребує розвинені зв'язки із соціальними партнерами та передбачає певну інтеграцію дизайн-освіти й економіки.

3. Дизайн-освіта реалізується як безперервний освітній процес, що передбачає створення вертикалі дизайн-освіти, починаючи з дошкільних, загальноосвітніх, вищих навчальних закладів, закладів підвищення кваліфікації тощо впродовж життя.

4. Розвиток та вдосконалення дизайн-освіти передбачає раннє виявлення у дітей дизайнерських здібностей, розвиток творчого ставлення до навчання і професійної діяльності (Німеччина, Великобританія).

5. Спостерігається певна еволюція дизайн-шкіл шляхом доповнення їх педагогічною складовою, а саме проектною культурою, що дозволяє здійснювати міжпредметний синтез, створювати умови для виховання всебічно розвиненої особистості (Великобританія, Японія, Німеччина).

6. У таких країнах як Великобританія, Франція, Фінляндія, Швеція спостерігається тенденція регулювання прийому в дизайнерські виші відповідно до потреб країни, регіонів як результат прогностичних досліджень.

7. У деяких розвинених країнах світу (Франція, КНР) помічається відсутність щорічного або єдиного плану для всіх вишів, розподіл за проектними командами, а також введення індивідуальних програм.

8. Дизайнерська освіта за кордоном (у Японії, Англії, Німеччині) представлена як система організації культуротворчого середовища в суспільстві і державі, що спрямовує вищі навчальні заклади на активне застосування нових технологій у навчальному процесі, готовність до діалогу із замовником, організацію спецкурсів з визнаними у світі дизайнерами.

9. Навчання у сфері дизайн-освіти відрізняється вузькою спрямованістю, провідні викладачі – це дизайнери-практики, що мають власні студії, в які після закінчення курсу набираються найбільш талановиті випускники.

Зазалом, історично довівши свої можливості у становленні й розвитку ринкової економіки, підприємництва, матеріально-художньої культури, дизайн користувався і користується зростаючою увагою державних органів багатьох країн. Це стосується й нашої країни, де кожен вищий навчальний заклад, у якому відбувається підготовка дизайнерів, керується своєю оригінальною концепцією дизайну та індивідуальним баченням завдань, методів і засобів їх вирішення.

Таким чином, аналіз особливостей сучасної дизайнерської освіти засвідчив доцільність використання досягнень як вітчизняних, так і зарубіжних шкіл дизайну. Для цього, на пропедевтичному етапі навчання необхідно створити умови для оволодіння студентами фундаментальних знань в області дизайну, а також для підготовки студентів, що мають великий обсяг знань і досягли належного рівня професійної компетентності. Нині постає необхідність вузьконаправленого навчання під керівництвом викладача-наставника і за участю професійних фахівців для освоєння новітніх методик і технологій проектування.

Водночас існує необхідність перенесення у вітчизняну площину професійної підготовки дизайнерів практичного досвіду функціонування окремих навчальних закладів дизайн-освіти в світі та виокремлення здобутків



зарубіжних країн з метою реалізації завдань нашого дослідження. Тож у наступному параграфі обґрунтуємо структуру професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

### **2.3. Структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру**

На сучасному етапі розвитку освітній процес як у загальноосвітній, так і у вищих школах, характеризується глибокими змінами, що спрямовані на забезпечення його цілісності, системності та формування у студентів високого рівня професійної компетентності. Зміни знайшли відображення в основних нормативно-правових документах про стандарти вищої освіти. Інтеграційні процеси України до Болонського процесу також аргументують необхідність переходу на загальну термінологію освітнього процесу, за допомогою якої можна було б проаналізувати освітній процес, зокрема, його мету та результат. Стандарти професійної освіти нового покоління вже вимірюються рівнем професійної компетентності, але впровадження компетентнісного підходу в освітній процес вимагає вирішення багатьох дослідницьких завдань.

Пріоритетність дизайну і його роль як проектної художньо-творчої діяльності у сфері національної культури з властивими їй ознаками та характеристиками визначено у документах Європейського Економічного Співтовариства (1994 р.), Концепції розвитку національного дизайну (до 2010 р.), постанові Кабінету Міністрів України від 30.01.97 р. № 876 «Про Раду з дизайну», якою фактично започатковано формування системи національного дизайну.

Зазначимо, що підготовка фахівців, що проектують художнє оформлення тиражованих ідей – давно в минулому. Дизайн сьогодні – це професійна діяльність, що передбачає формування ідей і концепцій [344], упроваджує інноваційні технології, відповідає вимогам ринкової економіки

України. Саме тому фахівець цієї галузі повинен мати високу науково-проектну культуру і достатній рівень знань для формування дійсної проектної культури.

Отже, як ми вже наголошували вище, дизайн можна визначити як проектну діяльність, що поєднує у своїй структурі професійні і наукові знання на основі переосмислення проблем людини; діяльність, що має науково обґрунтовану культурно-комунікативну функцію.

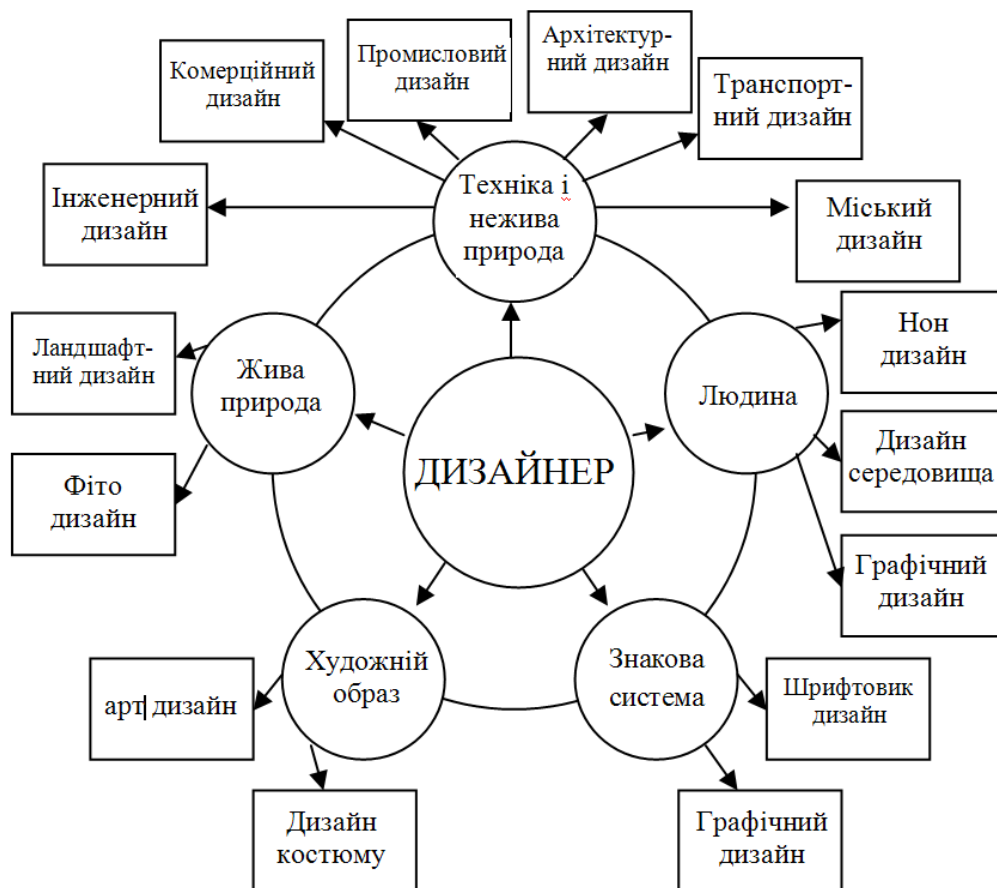
Поряд із сучасними технологіями, оригінальними проектно-технічними рішеннями, ергономічними канонами дизайн стає провідним фактором підвищення конкурентоспроможності і привабливості. Саме дизайнерське рішення часто впливає на зацікавлення продуктом. У зв'язку із цим, на перший план виходить рівень професійної компетентності дизайнера, його здатність пропонувати оригінальні ідеї, нестандартні рішення з відповідними оцінками й обґрунтуванням.

У нашій державі у сфері дизайн освіти тільки починають формуватися традиції, методологія і методики навчання. Специфіка професії дизайнера полягає у збагачення змісту і характеру робіт, що виконуються, – це пов'язано з динамікою потреб ринку. В організації підготовки фахівців з дизайну поки що переважає традиційно-освітній підхід, рішення типових професійних задач, що не відповідають реальним професійним умовам роботи дизайнера. З огляду на зростаюче значення дизайну в сучасному креативному суспільстві, підвищеному попиті на компетентних фахівців, здатних пропонувати оригінальні продукти і рішення, які б задовольняли найрізноманітніші побажання споживачів, визріває необхідність розвитку у дизайнерів творчо-модельної компоненти професійної компетенції на основі дослідницького підходу.

Значну роль у прогнозованому моделюванні образу професії (дизайну) і відтворенні професійної компетентності її носіїв (дизайнерів) відіграє вища освіта, що готує кваліфікованих фахівців у різних напрямках дизайну.

Успішність професійної діяльності дизайнера залежить від оволодіння

професійними знаннями і технологіями, від його здібностей, мотиваційно-ціннісної сфери особистості в цілому, що є важливими педагогічними складовими компетентності.



*Рис. 2.1. Система відношень дизайнера з оточуючим середовищем, за О. Ареф'євим [26, с.10].*

Досліджуючи процес навчання бакалаврів-дизайнерів, варто наголосити на зв'язку формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів із сукупністю таких чинників, а саме: художньо-проектна майстерність, упровадження новітніх технологій у галузі дизайну та естетичний «смак» майбутніх дизайнерів, що спрямовані на трансформацію предметно-просторового середовища і є основою дизайнерського професіоналізму. Виходячи з такого тлумачення, варто зазначити, що виділяючи зміст і структуру професійної компетентності дизайнера, важливо

виходити зі змісту, характеру та особливостей конкретного напрямку професійної діяльності.

Є. Климов [176] запропонував психологічну класифікацію професій, виділивши п'ять класів взаємовідносин: «людина – жива природа»; «людина – техніка і нежива природа»; «людина – людина»; «людина – знакова система»; «людина – художній образ». У свою чергу, О. Ареф'єва [26, с.10] запропонувала систему відносин дизайнера з навколишнім світом (див. рис. 2.1), відповідно до якої професію «дизайнер інтер'єру» можна віднести до класу «людина – людина», хоча важливим для неї є і критерій розумового уявлення образу, трансформування його в конкретну ідею, вирішення якої представляє собою готовий проект.

Метою діяльності дизайнера є проектування і створення предметного середовища людини (інтер'єру, одягу і т.д.), що відповідає вимогам конкурентоздатності, а це й споживчі, естетичні і технологічні вимоги. Предмет праці дизайнера інтер'єру – художньо-технічна практика проектування візуального ряду приміщень (інтер'єру) з метою оптимізації функціональної, естетичної, ергономічної та інших потреб замовника (що необхідно для втілення візуальної концепції), складання робочої документації тощо. Це саме ті завдання, які вирішує дизайнер у професійній діяльності і що передбачають естетику проекту.

За визначенням, дизайнер є проектантом нових образів, а за формою дії – виконує роль художника, створюючи естетично привабливу форму, рухаючись у своїх розробках не тільки від функції до образу, але й від образу до функції, отримуючи імпульси для творчої роботи зі сфери формальних якостей предметів (на відміну від художників, які вільні у виборі тематики і форми, дизайнери обмежені «контуром» завдань з відповідними вимогами – функціональними, матеріально-технічними, технологічними, ринковими, стильовими, соціальними тощо). Аналізуючи середовище, дизайнер, у першу чергу, розглядає його як об'ємно-просторову структуру (що має свою композицію, пластичне та кольорове рішення, тобто естетичну та образну

цілісність). Наступним кроком є оцінка функціональної адаптації (відповідність створеного проекту функціональним можливостям). При цьому аналізується співвідношення даного проекту із «середовищем експлуатації». Не менш важливим є ергономічний фактор, який визначає експлуатаційні якості проекту (зручність, виразність тощо). Наступними кроками будуть оцінка раціональності конструкцій, компоновання, оптимізації, кінематики й оцінка матеріальної бази, технології і економічного аспекту. Виходячи з такого трактування, можна припустити, що дизайнер повинен володіти також знаннями інженерії. Адже в процесі проектування виявляється прагнення до створення цілісної структури, яка б забезпечувала реалізацію поставлених завдань.

Більшість дослідників зазначає, що професія будь-якого дизайнера має свою специфіку, яка відрізняє її від інженерних та художніх професій. Дизайнер перебуває на зламі матеріальної та духовної діяльності. Його завдання – задовольняти як матеріальні, так і духовні потреби людини. Без розвитку природничо-наукових, технічних і естетичних знань, без використання досвіду й надбань живопису, скульптури, архітектури, прикладного мистецтва уявити це неможливо.

Науковому дослідженню становлення професійної компетентності у дизайнерів присвячено велику кількість робіт. Так, наприклад, Ю. Бундіна та І. Торшина розглядає професійну компетентність як цілісну інтегративну якість особистості, що дозволяє успішно виконувати виробничі завдання, взаємодіяти з іншими людьми [70, с. 92–97; 404]. При цьому структура професійної компетентності дизайнера складається з гносеологічного компоненту (передбачає адекватне сприйняття, осмислення природних і соціальних процесів світу й визначає систему знань майбутнього фахівця дизайнера), праксеологічного компоненту (включає сукупність професійних умінь, що діляться на інформаційно-аналітичні, конструктивно-графічні, проєктивні, художньо-естетичні, інструментальні, організаційні) та аксіологічного компоненту (проявляється у ціннісному ставленні до професії

дизайнера та реалізується у здатності людини змінюватись відповідно до ситуації зі збереженням певного базису, що включає цілісний світогляд і систему ціннісних орієнтирів). Науковці також виділяють умови становлення професійної компетентності студентів-дизайнерів – це освітнє середовище, професійна компетентність викладацького складу, сформована потреба в отриманні нових знань і вмінь, рефлексивна суб'єкт-суб'єктна взаємодія у творчому процесі та їх активність [70, с. 92–97]. Г. Вілкова запропонувала структурно-функціональну модель формування компетентності у процесі викладання живопису у вищому навчальному закладі [79]. Н. Вострикова аргументує важливість розвитку математичної готовності майбутніх дизайнерів до вивчення спеціальних дисциплін, що є необхідним базисом в освоєнні комп'ютерних технологій та засобів міжкультурної комунікації [89, с. 148-155]. Така потреба є беззаперечною для забезпечення конкурентоспроможності фахівця на ринку праці.

При формуванні і професійному становленні компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру потрібно провести її диференціацію на компоненти, встановивши їх функціональні зв'язки і, таким чином, провести структуризацію цього поняття.

Аналіз дисертаційних досліджень засвідчив, що у педагогіці вищої школи спостерігається чітка тенденція до збільшення кількості робіт, що стосуються формування професійної компетентності в професійній підготовці майбутніх дизайнерів. Проте в них або порушуються деякі компоненти компетентності (творча, художня, естетична, екологічна тощо), або процес формування досліджується на прикладі окремих навчальних дисциплін (живопису, макетування, комп'ютерної графіки ін.). Як було наголошено вище, фрагментарно дослідженими залишаються питання становлення професійної компетентності дизайнера інтер'єру, не визначено її структурні складові та модель реалізації освітнього процесу; відсутні чіткі критерії і методика оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера інтер'єру, теоретичні та методичні засади їх реалізації.

Питання компетентності у промисловому дизайні вивчали такі *українські науковці* (О. Бойчук, О. Васіна, В. Запорожченко, С. Мільчевич, В. Неня, О. Пальцун та ін.), а також *зарубіжні науковці* (Н. Банько, О. Ларіонова, Г. Сініцина, О. Тат'яненко та ін.).

Професійна компетентність – це готовність і здатність цілеспрямовано діяти відповідно до вимог справи, методично, організовано і самостійно розв'язувати задачі та проблеми в конкретній предметній області, а також здійснювати самооцінку результатів своєї діяльності.

Майбутній фахівець з дизайну інтер'єру предметних компетенцій може набути лише в процесі самостійно проведених досліджень, основи яких закладаються упродовж навчання у вищому навчальному закладі передусім у процесі студіювання фахових та спеціальних дисциплін, під час самостійних занять, навчальних, виробничих, переддипломних практик, виконання курсових та дипломних проектів, завдяки участі у олімпіадах, творчих конкурсах й змаганнях, – творчий та дослідницький підходи повинні інтегруватись у всі форми навчального процесу.

Послідовне використання дослідницького підходу в навчанні є дуже кропітким, наслідком чого є його обмежене використання на практиці. Сучасні інформаційні технології, перш за все, розвинуті комп'ютерні мережі, утворюють інформаційну структуру, яка дозволяє ефективно використовувати на практиці цей підхід [540, с. 313-346]. Так, наприклад, у роботі [533] науковцями запропоновано інтерактивну систему компоновання меблів, що базується на принципах проектування предметно-просторового середовища визначених у дизайні інтер'єру.

Таким чином, постає потреба в інноваційній спрямованості процесу вищої освіти, його орієнтації на активне формування теоретичної та практичної готовності майбутніх фахівців з дизайну в опануванні професійною компетентністю.

Вищим рівнем професійного становлення фахівця є професійна майстерність [284].

Компетентнісний підхід відбору, підвищення кваліфікації, підготовки і стажування давно є базою менеджменту кадрового складу підприємств, організацій, установ незалежно від форми власності [27; 515, с. 29-38]. Компетентнісний підхід містить у собі сукупність взаємопов'язаних знань, умінь, навичок і відношень, дозволяє вести підготовку більш адаптованих до сучасних умов фахівців, з навичками оцінки виробничої ситуації та адаптації до різних форм взаємодії з суспільством. Аналогічні трактування можемо знайти в роботах багатьох вчених (напр. А. Хуторського, А. Дахіна та ін.)

Сучасні вимоги до випускників вузів за напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн» сьогодні формулюються у такий спосіб:

- знання фундаментальних дисциплін і уміння застосовувати їх для прикладних рішень;
- знання основ методології науково-проектного пошуку і методів наукового дослідження (моделювання і експериментальні методи);
- дуалізм професійних знань і практичних навичок і умінь;
- комплексність підготовки, орієнтована на адаптацію до змін змісту сучасної професійної діяльності;
- здатність самостійно приймати грамотні і відповідальні рішення, використання наукових підходів до завдань, які необхідно розв'язати;
- сформованість інноваційного мислення (творчо-інноваційний компонент);
- професійне володіння сучасними інформаційними технологіями і активне використання їх у творчій роботі;
- спрямованість на досягнення результату;
- усвідомленість власної соціальної ролі і відповідальність за ухвалені рішення;
- усвідомленість необхідності безперервної освіти, самоосвіти, безперервного підвищення своєї кваліфікації, оскільки знання в сучасному суспільстві швидко «старіють» [500, с. 93].



Роль суспільних змін також істотно впливає на характер соціальних вимог до вищої освіти. Якість «освітніх» результатів розглядається як розвиток певних особистісних якостей, насамперед, становлення системи моральних цінностей.

Традиційний підхід до визначення освітньої мети аргументує рівень особистісних результатів рівнем набутих знань. При компетентнісному підході розглядається необхідність набуття практичного досвіду самостійного вирішення проблем. У першому випадку розв'язання проблеми розглядається як спосіб закріплення знань, у другому – як зміст освітньої діяльності.

Болонський процес, у свою чергу, активізував характерні освітні перетворення в європейському контексті. Серед них можна виділити [408, с.12]:

- введення нових структур кваліфікацій з використанням погоджених дескрипторів;
- прийняття порівнянних й ясних ступенів з погляду всеосяжної структури кваліфікацій європейського освітнього простору вищої освіти: бакалавр – магістр – доктор;
- упровадження системи кредитів по типу ECTS;
- упровадження компетентнісного підходу – як прояв нової студентоцентрированої орієнтації освітнього процесу;
- забезпечення релевантності ступенів «бакалавр – магістр» вимогам ринку праці, розширення можливостей працевлаштування випускників вузу;
- пошук «загальних європейських парадигм» у певних предметних областях;
- формування «європейської платформи» контролю якості і акредитації, заснованої на єдиних критеріях та ін. [117].

Державні освітні стандарти нового покоління покликані стати «домінантами» міжнародних тенденцій розвитку з урахуванням культурно-

історичної спадщини та стратегічних інтересів України. Отже, можна говорити про те, що впровадження компетентнісного підходу є одним з основних тенденцій сучасної стратегії розвитку української вищої освіти.

Як ми вже наголошували, на сьогодні у вітчизняній педагогічній теорії визначено розподіл компетенцій на ключові, загальнопредметні і предметні [435, с. 58-64], на загальні і спеціальні, на універсальні і спеціальні. Однак, існуючі проекти державного освітнього стандарту вищої дизайн-освіти за різними напрямками підготовки аргументують розмежування компетенцій на універсальні та професійні.

Універсальні компетенції випускника вузу включають [435, с.135]: *загальнонаукові компетенції* (базові знання в області художніх, гуманітарних, економічних, природничих і соціальних наук); *інструментальні компетенції* (елементарні навички роботи з комп'ютером, письмова і усна комунікація рідною мовою, знання другої мови, організаційно-управлінські навички і здібності, навички роботи з інформацією з різних джерел, базові знання в області інформатики і сучасних інформаційних технологій, навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси); *соціально-особистісні і загальнокультурні компетенції* (здатність вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального, фізичного і професійного саморозвитку й самовдосконалення; наполегливість у досягненні мети; здатність критично переосмислювати накопичений досвід, змінювати при необхідності профіль своєї професійної діяльності; етична і правова керованість; толерантність; здатність до соціальної адаптації; уміння працювати самостійно і у колективі; навички культури соціальних відносин, уміння критично переосмислювати свій соціальний досвід тощо).

*Професійні компетенції* випускника вищого навчального закладу за напрямом «дизайн» визначаються у відповідності до майбутньої професійної діяльності і можуть бути представлені у такий спосіб:

1. Оволодіння системою професійних знань, умінь та навичок, що необхідні для роботи за відповідним напрямом при дуалізмі таких якостей особистості як: самостійність, оригінальність, інтуїтивність, відповідальність, спостережливість, відкритість для сприйняття нового, реалістичність у контексті професійної проблематики.

2. Наявність та ефективне використання творчих, художніх, аналітичних здібностей, високий рівень розвитку уяви та просторово-образного мислення тощо, дозволяють плідно здійснювати професійну діяльність у відповідності з посадовими обов'язками. У цьому контексті компетенції виходять за рамки класичної тріади «знання-уміння-навички» і включають неформальні та інформальні знання, а також ноу-хау (аналіз фактів, прийняття рішень, робота з інформацією і т.п.)

3. Інтегрування знань-умінь-навичок у сучасність, що дозволяє людині виконувати професійну діяльність у сучасних ринкових умовах.

На основі аналізу нормативно-правових документів та галузевого стандарту вищої освіти України, складу професійної діяльності дизайнера інтер'єру, результатів анкетування практикуючих дизайнерів, студентів-дизайнерів і викладачів в області дизайну інтер'єру, нами були окреслені наступні найбільш значущі, з професійної точки зору, види професійної діяльності дизайнера інтер'єру (рис. 2.2).

**Художньо-графічна** діяльність полягає у володінні на досконалому та високому професійному рівні, навичками проектної графіки, різновидами художньо-графічних технік і технічних засобів; володінні професійними навичками творчого процесу художнього конструювання, макетування та моделювання; знати елементи та закони композиції; мати естетичний смак.

**Проектна** – базується на основі методики та поетапності роботи над завданням досконало володінні професійними особливостями планування творчого процесу архітектурно-художнього проектування та виконавської майстерності створення дизайн-проектів; професійно працювати з довідковою і тематичною літературою, документами, стандартами.



*Рис. 2.2. Види професійної компетентності дизайнера інтер'єру*

Зібрати та систематизувати тематичний матеріал, на основі якого провести пошукове ескізування та клаузура; самостійно проектувати окремі елементи комплексного дизайн-проекту середовища; користуватися офіційною довідниковою літературою, грамотно, зі знанням професійної термінології писати пояснювальну записку до дизайн-проектів та робити теоретичну доповідь при їх розгляді; відповідно до теоретичної підготовки досконало володіти професійними здібностями, особливостями творчого процесу художньо-графічного проектування та виконавської майстерності; відповідно до методики дизайнерського проектування виконувати у співтоваристві з провідними спеціалістами всі стадії проектування окремих виробів і комплексів; використовувати у творчій діяльності знання систем автоматичного проектування).

**Конструкторська** полягає у вмілому користуванні методичними, нормативними технічними та іншими директивними матеріалами, конструювати окремі елементи та цілі комплекси під керівництвом провідних фахівців з урахуванням вимог ергономіки та естетики виробництва і побуту;

відповідно до вимог єдиної системи конструкторської і технічної документації здійснювати пошук оптимально-раціональних варіантів конструктивного вирішення.

**Технічна** діяльність ґрунтується на володінні: навичками проектної графіки на досконалому, високому професійному рівні; різновидами графічних технік і технічних засобів макетування; всіма різновидами технік і технічних засобів виконавської майстерності; професійно використовувати у своїй творчій та виконавчій роботі сучасні технічні засоби комп'ютерної графіки; користуючись технічними засобами і професійними навичками виконувати конструктивні креслення і шаблони, готувати пояснювальну записку відповідно до об'єму проекту та вимог діючих стандартів; майстерно володіти графічними техніками, технічними засобами об'ємно-пластичного моделювання; використовуючи передовий вітчизняний та зарубіжний досвід промислового дизайну, розробляти технічну та супроводжуючу документацію до дизайн-проектів з професійним застосуванням комп'ютерної техніки чи традиційних технологій;

**Технологічна** діяльність побудована на основі знань технології матеріалів – будівельних, оздоблювальних, монументально-декоративних – застосовувати в творчій та виконавській діяльності новітні технології проектування; на основі знань технології матеріалів, вимог охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, екології, технології виробництва складати технологічну карту промислового тиражування проектного виробу; майстерно використовувати новітні технології дизайнерського проектування.

**Організаційно-управлінська** – це здатність скласти алгоритм технічної реалізації проекту, володіти організаторськими здібностями, керувати групами майстрів-виконавців і бути гідним представником національної школи дизайну в Україні та за її межами.

**Контролююча** діяльність полягає у здійсненні контролю відповідності

виробничих програм та календарних графіків роботи; визначати відповідність вимог естетики виробництва, ергономіки, наукової організації праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та екології, що передбачаються проектом; користуючись професійною підготовкою, розробляти план заходів по реалізації художньо-естетичних критеріїв мистецтва дизайну спрямованих на подальший розвиток та удосконалення соціально-культурного, побутового і економічного рівнів).

*Дослідно-експериментальна* – полягає у виконанні дизайнерських дослідно-експериментальних робіт у професійній площині.

Таким чином, можна стверджувати, що професійна компетентність випускника вузу визначається у площині професійної діяльності. Причому, конкретні види професійної діяльності, за переконанням багатьох науковців, повинні інтегруватись вищим навчальним закладом разом із роботодавцями. Так, В. Байденко наголошує, що базову частину структури компетенцій повинні визначати державні освітні стандарти вищої професійної освіти, а «компетенції випускників, що відбивають запити регіонального ринку праці, мету і позиціонування вузів, формуються останніми самостійно з їх соціальними партнерами (як профільні на основі базових компетенцій)» [39, с.12].

Отже, професійну компетентність дизайнера інтер'єру можемо розглядати як єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення проектної діяльності і характеризує його професіоналізм.

Професія майбутнього дизайнера інтер'єру передбачає знання законів композиції, живопису, графіки, устаткування, технології, скульптури і т.п. Більше того, сучасна діяльність дизайнера вимагає знань й умінь аналізу ринку й споживачів, знання в області психології сприйняття і вибору відповідних образотворчих засобів, ефективних рішень поставленого замовником завдання [418; 157, с.25-32.].

Маючи уявлення про сучасний рівень науки, тенденціях розвитку техніки і технологій, тенденції модних стилів, дизайнер інтер'єру повинен передбачати у своїх проектах розвиток, як у контексті проектних можливостей, так і суспільних запитів.

Дизайнер не просто проектує об'єкт (середовище), виходячи від функції або форми, а бачить при цьому проблему у цілому, бачить зв'язки між її елементами. Він здатний виявляти технічні протиріччя й усвідомлено орієнтувати задум на «ідеальне» рішення, коли головна функція об'єкта виконується ніби сама собою, без витрат енергії й засобів, здатний усвідомлено форсувати творчу уяву й переборювати стереотипи [11].

Науковий пошук проведений Р. Мухутдіновим виявив, що процес проектування в дизайні містить у собі формування уявного образу осмислення майбутньої композиції, що передуює безпосередній роботі з її реалізації [254].

На основі аналізу видів професійної діяльності дизайнера інтер'єру виокремлені *компоненти* його професійної компетентності.

1. **Проектно-конструктивний компонент** (поєднує проектний та конструктивний види діяльності)
2. **Технологічний компонент** (поєднує технологічний та організаційно-управлінський види діяльності)
3. **Змістово-процесуальний** (поєднує художньо-графічний та технічний види діяльності)
4. **Особистісно-корекційний** (поєднує контролюючий та дослідно-експериментальний види діяльності)

Спираючись на результати ряду робіт, зокрема [157, с. 25-32; 159, с. 21–26; 39; 408], а також на результати аналізу професійної діяльності дизайнера інтер'єру, виходячи із проведеного дослідження виділимо критерії професійної компетентності дизайнерів інтер'єру, що дає можливість побудувати структуру професійної компетентності майбутнього бакалавра з

дизайну інтер'єру (див. рис. 2.3.).

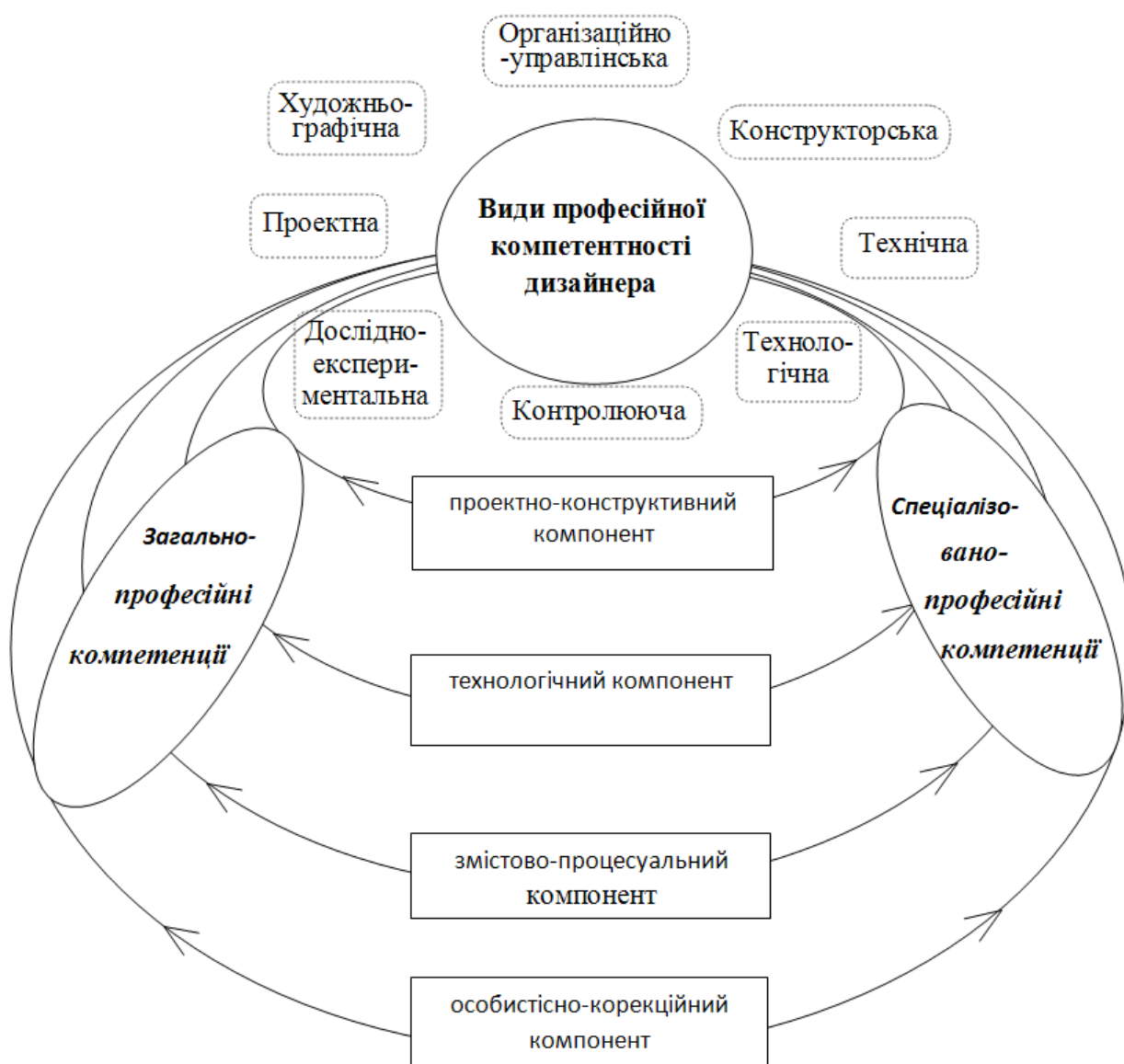


Рис.2.3. Структура професійної компетентності майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єру.

Зазначені критерії базуються на типових задачах діяльності при здійсненні певних виробничих функцій:

- **мотиваційно-ціннісний критерій** – проявляється у потребі власного вдосконалення та здійсненні професійної діяльності; містить у собі мету, мотиви, потреби, ціннісні орієнтири актуалізації у професійній діяльності; передбачає наявність професійного інтересу, що аргументує прагнення до професійно-особистісного зростання; характеризує вольову полярність професійної самореалізації; професійна самосвідомість; стійка



потреба в професійному самовдосконаленні; мотивація високих творчих досягнень у вирішенні завдань різного характеру складності, прагнення досягати необхідного рівня самооцінки й домагань у діяльності;

- **когнітивно-операційний критерій** проявляється у відповідності знань (загальнопрофесійних – за всіма професіями одного виду діяльності, професійних – загальних за всіма спеціальностями однієї професії, спеціальних – за конкретною спеціальністю, методичних – за предметом діяльності) та вмінь, навичок до їх реалізації на практиці; включає в себе сукупність професійних умінь (гностичних, аналітичних, прогностичних, проєктивних, естетичних, організаційних й управлінських), які лежать в основі вирішення професійних завдань; функціонує у вигляді системи засобів та прийомів професійної діяльності, що необхідна випускнику для проєктування власної технології функціонування у професійній площині; сукупність професійних якостей; передбачає адекватне сприйняття, осмислення природних і соціальних процесів дійсного світу і визначає систему знань майбутнього фахівця дизайнера (зміст знань, якими повинні оволодіти фахівці дизайну інтер'єру, концентрується в наступних напрямках: загальнотеоретичний базис; загальномистецький базис; спеціальні технологічні та інженерно-технічні знання; знання організаційно-технічного характеру);

- **креативно-творчий критерій** виявляється у здатності генерувати велику кількість оригінальних ідей; умінні реалізовувати сучасні проєкти; прогнозувати модні стилі та тенденції, використовуючи їх у професійній діяльності; в оволодінні просторово-уявним мисленням; здатності до критичної самооцінки; спроможності систематизувати аналоги та прототип; умінні узагальнювати та систематизувати; творчо-інноваційному прояві особистості у професійній сфері.

- **рефлексивний критерій** – проявляється у здатності аналізувати свої психологічні особливості та природні професійні задатки та передбачення,

прогнозування результатів своєї діяльності; функціонує в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; включає здатність самоналаштування на проектну діяльність, уміння мобілізувати свій професійний потенціал; оцінка й переоцінка своїх здібностей; корекція власних дій і поведінки, володіння способами професійно-особистісного самовираження, саморозвитку й самовдосконалення; розвиток власної творчої індивідуальності.

Виділення *рефлексивного критерію* професійної компетентності дуже важливе, оскільки цей критерій визначає рівень критичності в самооцінці, рівень відповідальності за результати діяльності, а також пізнання себе та самореалізацію у професійній діяльності.

*Креативно-творчий* критерій професійної компетентності поєднує ознаки обох структурних дефініцій, тобто, з одного боку, має базисний характер і властивий усім видам професійної діяльності, з іншого боку – відображає функції, завдання, етапи виконання творчої діяльності. Іншими словами, цей критерій проявляється не тільки у процесі створення нових проектів, але й у творчому підході до розв'язання будь-яких завдань у професійній площині.

Підсумовуючи відзначимо, що побудована структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру ґрунтується на художньо-графічній, проектній, конструкторській, технічній, технологічній, організаційно-управлінській, контролюючій та дослідно-експериментальній видах діяльності. З іншого боку, базисні компоненти, які мають місце у всіх видах діяльності, а саме: мотиваційно-особистісний, творчо-інноваційний, змістово-діяльнісний та рефлексивний.

Проведений аналіз дозволяє побудувати кореляційну таблицю компонентів та критеріїв професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Таблиця 2.2

**Кореляційна таблиця компонентів та критеріїв професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.**

		<b>КОМПОНЕНТИ</b>			
		<i>Проектно-конструктивний</i>	<i>Технологічний</i>	<i>Змістово-процесуальний</i>	<i>Особистісно-корекційний</i>
<b>КРИТЕРІЇ</b>	<i>Мотиваційно-ціннісний</i>	Наявність професійного інтересу, що аргументує прагнення до професійно-особистісного зростання	Мотивація високих творчих досягнень у вирішенні завдань різного характеру складності, прагнення досягати необхідного рівня самооцінки й домагань у діяльності	Наявність вольової полярності професійної самореалізації, професійної самосвідомості	Наявність потреби у власному вдосконаленні та здійсненні професійної діяльності;
	<i>Когнітивно-операційний</i>	Уміння: володіти професійними здібностями, особливостями творчого процесу художньо-графічного проектування та виконавської майстерності	Знання методики та поетапності роботи над завданням; різновидів графічних технік і технічних засобів макетування;  Уміння: володіння всіма різновидами технік і технічних засобів виконавської майстерності; скласти алгоритм технічної реалізації проекту;	Знання методики та поетапності роботи над завданням; графічних технік, технічних засобів об'ємно-пластичного моделювання; технології матеріалів – будівельних, оздоблювальних, монументально-декоративних – застосовувати в творчій та виконавській діяльності новітні технології проектування; елементи та закони композиції Уміння: макетувати та моделювати; володіти навичками з проектної графіки	Уміння: збирати та систематизовувати тематичний матеріал, на основі якого можна провести пошукове ескізування та клаузура; володіння організаторськими здібностями; виконувати дизайнерські дослідно-експериментальні роботи у професійній площині Знання: вимог естетики виробництва, ергономіки, наукової організації праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та екології

## Продовження таблиці 2.2

	<i>Креативно-творчий</i>	<p>Уміння: використовувати у творчій діяльності знання систем автоматичного проектування; користуватися методичними, нормативними технічними та іншими директивними матеріалами конструювати окремі елементи та цілі комплекси під керівництвом провідних фахівців з урахуванням вимог ергономіки та естетики виробництва і побуту</p>	<p>Уміння: професійно використовувати у своїй творчій та виконавчій роботі сучасні технічні засоби комп'ютерної графіки; майстерно використовувати новітні технології дизайнераського проектування</p>	<p>Уміння: виконувати конструктивні креслення і шаблони, готувати пояснювальну записку відповідно до об'єму проекту та вимог діючих стандартів; складати технологічну карту промислового тиражування проєктованого виробу</p>	<p>Уміння керувати групами майстрів-виконавців і бути гідним представником національної школи дизайну в Україні та за її межами; розробляти план заходів по реалізації художньо-естетичних критеріїв мистецтва дизайну спрямованих на подальший розвиток та удосконалення соціально-культурного, побутового і економічного рівнів</p>
	<i>Рефлексивний</i>	<p>Уміння: планувати творчий процес архітектурно-художнього проектування та виконавської майстерності зі створення дизайн-проектів; професійно працювати з довідковою і тематичною літературою, документами, стандартами; відповідно до методики дизайнераського проектування виконувати у співтоваристві з провідними спеціалістами всі стадії проектування</p>	<p>Уміння розробляти технічну та супроводжуючу документацію до дизайн-проектів з професійним застосуванням комп'ютерної техніки чи традиційних технологій; здатність самоналаштування на проектну діяльність, уміння мобілізувати свій професійний потенціал</p>	<p>Уміння: користуватися офіційною довідковою літературою, грамотно, зі знанням професійної термінології писати пояснювальну записку до дизайн-проектів та робити теоретичну доповідь при їх розгляді; свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень</p>	<p>Уміння: самостійно проектувати окремі елементи комплексного дизайн-проекту середовища; здійснювати контроль відповідності виробничих програм та календарних графіків роботи;</p> <p>стійка потреба в професійному самовдосконаленні; здатність аналізувати свої психологічні особливості та природні професійні задатки та передбачення, прогнозування результатів своєї діяльності; корекція власних дій і</p>

## Продовження таблиці 2.2

		окремих виробів і комплексів; здійснювати пошук оптимально-раціональних варіантів конструктивного вирішення проектних завдань;			поведінки, володіння способами професійно-особистісного самовираження, саморозвитку й самовдосконалення; розвиток власної творчої індивідуальності
--	--	---	--	--	--

У цьому контексті компетентність виходить за межі класичної тріади «знання-уміння-навички» і містить неформальні та інформальні знання, а також ноу-хау (аналіз фактів, прийняття рішень, робота з інформацією тощо), крім того, як ми уже відзначали, класичний зміст тріади в освіті доповнюється до чотирикомпонентної моделі (знання, уміння, навички, досвід (творчий, естетичний, ергономічний, ціннісний та ін.).

### Висновки до другого розділу

Відповідно до визначеної методології вивчення процесу професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру здійснено аналіз проблемного поля дослідження на філософському, загальнонауковому, конкретнонауковому рівнях.

У межах *філософської рефлексії* з позицій сучасних філософських ідей предмет дослідження усвідомлюється через його базисні культуротворчі функції (системно-інтегравальну, світоглядно-формувальну мотиваційно-особистісну, оцінно-діяльнісну) та реалізується на базі наукових принципів – гуманізації, історизму, системності, цілісності, персоніфікації, діалогічності, природовідповідності, культуровідповідності, контекстності та узгодженості тощо.

Завдяки характеристиці існуючих систем дизайн-освіти зроблено висновок про особливості та рівень розвитку сфери дизайну, її залежність від актуальних потреб суспільства, що передбачає врахування глобалізаційних тенденцій в освітній галузі з урахуванням соціальних, культурних та національних складових у формуванні професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. За таких умов формування професійної компетентності фахівців визначеного профілю аргументує наявність різнорівневої методології дослідження, яка виявляє діалектичні причинно-наслідкові ієрархічні зв'язки між аспектами у контексті загального, особливого й одиничного у межах визначених наукових підходів до аналізу сутності професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру.

У контексті *загальнонаукової методології* обґрунтовуються властивості і якості змісту, методики, технологій професійної підготовки майбутніх дизайнерів на основі застосування загальнонаукових принципів і підходів, за допомогою яких досягається отримання максимально об'єктивної, точної систематизованої інформації щодо визначеної сфери дослідження. Це, у свою чергу, дозволяє диференціювати різні аспекти професійної підготовки майбутніх дизайнерів з урахуванням історичних регіональних умов становлення дизайну та дизайн-освіти в Україні та світі.

На *конкретнонауковому* рівні аналіз проблеми формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру в системі професійної підготовки реалізується відповідно до визначених завдань, предмета й об'єкта наукового аналізу. За таких умов предмет дослідження визначається у контексті співвідношення педагогічної реальності та її інтерпретації в педагогічній науковій думці. Водночас системна деталізація і диференціація відповідних категорії засвідчує про необхідність інтеграції теоретичних та практичних аспектів проблемного поля дослідження у контексті цілісної педагогічної діяльності. При цьому враховано, що у процесі навчання студентів у вищих навчальних закладах увага традиційно зосереджується на їх мистецькій підготовці, а професійна компетентність дизайнера інтер'єру має

відображати єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення проектної діяльності, що характеризує головний аспект його професійної діяльності.

У процесі дослідження увагу зосереджено на особливостях професійної підготовки дизайнерів із визначеного напрямку в провідних країнах світу, що відображають різні парадигми професійної освіти, які дозволяють розглянути певні проблеми формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру відповідно до запитів конкретних держав та співтовариств. На основі проведеного компаративного аналізу виявлено як позитивні аспекти, так і недоліки професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, що допомагає окреслити актуальні та пріоритетні напрями оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

У ході дослідження процесу трансформаційних тенденцій розвитку дизайну й дизайн-освіти з'ясовано, що перші дизайнерські школи в їх сучасному розумінні було організовано в Західній Європі у другій половині XIX ст., зокрема у Королівському коледжі мистецтв, Саут-Кенсінгтонському коледжі (Англія), Вищій технічній школі в Цюріху (Швейцарія), Веймарській Вищій школі промислового мистецтва Баухауз (Німеччина).

Порівняльний аналіз функціонування системи освіти у різних державах світу засвідчив, що провідними дизайнерськими освітніми системами були британська, німецька, італійська та американська. У той час як нині потужний розвиток освіти дизайнерів характерний для азійських країн, в яких дизайн-освіта є інтегральною системою інтелектуальних і культуротворчих змістів, спрямованих у майбутнє та реалізованих через функціонування відомих університетів, що готують фахівців за спеціалізацією «дизайн інтер'єру». Остання за своїми професійними аспектами відповідає рівню професійної підготовки навчальних закладів розвинених регіонів світу; у деяких з них (Велика Британія, Фінляндія, Японія) проблема розвитку дизайнерської освіти безпосередньо стосується

сфери сучасної політики держави.

У результаті дослідження зарубіжного досвіду розвитку дизайн-освіти виявлено певні особливості та тенденції зазначеного процесу: розвиток дизайн-освіти у таких країнах, як Італія, Великобританія, Скандинавські країни, США, КНР, Японія, Бразилія, відбувається за активної державної підтримки; нормативне забезпечення дизайн освіти потребує розвинених зв'язків із соціальними партнерами та передбачає певну інтеграцію дизайн-освіти й економіки; дизайн-освіта реалізується як безперервний освітній процес, який передбачає раннє виявлення у дітей відповідних здібностей, розвиток творчого ставлення до навчання і професійної діяльності; спостерігається певна еволюція дизайн-шкіл шляхом доповнення їх педагогічною складовою, а саме проектною культурою, що дозволяє здійснювати міжпредметний синтез, створювати умови для виховання всебічно розвиненої особистості; відбувається регулювання прийому в дизайнерські ВНЗ відповідно до потреб країни, регіонів як результат прогностичних досліджень; у деяких розвинених країнах світу спостерігається відсутність щорічного або єдиного плану для всіх ВНЗ, розподіл за проектними командами, а також введення індивідуальних програм; навчання у сфері дизайн-освіти відрізняється вузькою спрямованістю, провідні викладачі – це дизайнери-практики, власники студій, в які після закінчення курсу приймаються найбільш талановиті випускники.

Загалом, дизайнерська освіта за кордоном представлена як система організації культуротворчого середовища в суспільстві і державі, що спрямовує вищі навчальні заклади на активне застосування нових технологій у навчальному процесі, готовність до діалогу із замовником, організацію спецкурсів з визнаними у світі дизайнерами. Вищезазначене підтверджує висновки про те, що цілі та зміст професійної підготовки майбутніх дизайнерів можуть трансформуватися під впливом соціокультурних змін, постійно збагачуватися новими педагогічними ідеями та концепціями.

Компаративний аналіз змісту сучасної дизайнерської освіти засвідчив, що у навчальній діяльності доцільно використовувати досягнення як вітчизняних, так



і зарубіжних шкіл дизайну; для цього на пропедевтичному етапі професійної підготовки слід створювати умови для оволодіння студентами фундаментальними знаннями у галузі дизайну. У свою чергу, професійна підготовка студентів, що мають відповідний рівень знань і професійну компетентність, виявляє необхідність вузьконаправленого навчання під керівництвом викладача-наставника і за участю професійних фахівців для освоєння новітніх методик і технології дизайн-проектування.

Аналіз виявлених тенденцій розвитку дизайн-освіти дозволив визначити теоретичні положення та перспективні практичні імперативи, спрямовані на актуалізацію і розвиток вітчизняного дизайну, що потребують: активної державної підтримки; розвитку зв'язків із соціальними партнерами, інтеграції дизайн-освіти й економіки; реалізації безперервної дизайн-освіти; запровадження системи раннього виявлення дизайнерських умінь; розвитку у студентів творчого ставлення до навчання і роботи; здійснення міжпредметного синтезу в системі дизайнерської освіти; підготовки дизайнерів у ВНЗ відповідно до актуальних та перспективних потреб країни; варіювання змісту щорічного планування; розподілу за проектними командами; введення індивідуальних програм.

З'ясовано, що основною вимогою сучасної освіти є підготовка компетентного дизайнера зі сформованими професійними компетенціями, які забезпечують в умовах освітніх перетворень і цивілізаційних змін здатність до самостійного й творчого виконання професійних обов'язків, самоосвітню діяльність, реалізуються готовність до саморозвитку й удосконалення.

Вивчення стану розробленості досліджуваної проблеми у педагогічній теорії й практиці професійної освіти дозволяє стверджувати про відсутність цілісного системного дослідження у цій сфері, хоча нині відбуваються певні зрушення — зокрема, пріоритетність дизайну і його роль як проектної художньо-творчої діяльності у сфері національної культури з властивими їй ознаками та характеристиками, що визначено у документах Європейського Економічного Співтовариства (1994 р.), Концепції розвитку національного

дизайну (до 2010 р.), Постанові Кабінету Міністрів України від 30.01.97 р. № 876 «Про Раду з дизайну», якою фактично започатковано формування системи національного дизайну.

За таких умов процес дослідження змісту і виокремлення структурних компонентів професійної компетентності дизайнера інтер'єру реалізувався на основі аналізу видів, характеру та особливостей визначеного напрямку професійної діяльності, мета якої є проектування і створення предметного середовища людини (інтер'єру, одягу та ін.), що відповідає економічній ситуації, культурологічним, естетичним і технологічним вимогам часу, забезпечує конкурентоздатність; предмет праці дизайнера інтер'єру полягає в художньо-технічній практиці проектування системи візуального ряду приміщень (інтер'єрів) з метою оптимізації функціональної, естетичної, ергономічної та інших потреб замовника (шляхом втілення відповідної візуальної концепції), складання робочої документації тощо, урахування психологічних особливостей сприймання людиною естетичної сфери.

Аналіз дисертаційних досліджень засвідчив, що в педагогіці вищої школи простежується чітка тенденція до збільшення кількості робіт, спрямованих на формування професійної компетентності у базовій підготовці майбутніх дизайнерів. Проте до аналізу залучаються або деякі компоненти компетентності (творча, художня, естетична, екологічна тощо), або процес її формування досліджується на прикладі окремих навчальних дисциплін (живопису, макетування, комп'ютерної графіки та ін.). Фрагментарно дослідженими залишаються питання становлення професійної компетентності дизайнера інтер'єру, не визначено її структурні складові та модель реалізації освітнього процесу; відсутні чіткі критерії і методика оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера інтер'єру, теоретичні та методичні засади їх реалізації.

З'ясовано, що *структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру* ґрунтується на художньо-графічній, проектній, конструкторській, технічній, технологічній, організаційно-управлінській, контролюючій та

дослідно-експериментальній видах діяльності та включає певні компоненти (*проектно-конструктивний, технологічний, змістово-процесуальний, особистісно-корекційний*), які реалізуються на основі низки критеріїв професійної компетентності (*мотиваційно-ціннісного, когнітивно-операційного, креативно-творчого, рефлексивного*).

Така структура професійної компетентності дозволяє більш точно визначити відповідність професійної підготовки дизайнера інтер'єру сучасним вимогам, що постають перед системою дизайн-освіти та передбачають формування у студентів проектної культури, професійного мислення й діяльності відповідно до нормативної моделі фахівця.

Результати даного розділу відображені 12 публікаціях, із них: у фахових виданнях [461; 493; 504], іноземних публікаціях [557; 560], матеріалах науково-практичних конференцій [449; 454; 463; 469; 470; 472; 478].

### **РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ**

На основі факторно-критеріальної кваліметрії у розділі обґрунтовано організаційно-методичні умови фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, які полягають у розвитку пізнавального інтересу у студентів у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру та у формуванні інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера, а також передбачають роботу з обдарованими студентами, що потребує впровадження відповідної методики дизайн-проектування у контексті професійного становлення майбутнього студентів спеціальності «Дизайн». Представлено та проаналізовано метод математичного моделювання як чинника фундаменталізації і системності в підготовці студентів-дизайнерів. Розроблено та обґрунтовано концептуальну модель професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

#### **3.1. Організаційно-методичні умови фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру**

Соціально-економічні зміни в українському суспільстві, процеси глобалізації та інформатизації, інтеграція України в європейську спільноту зумовили нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру.

Всебічний розвиток особистості майбутнього спеціаліста реалізується базисним процесом виховання і навчання. Творчі пошуки викладачів вже багато десятиліть спрямовані на впровадження дуалізму навчальної і самостійної діяльності студентів.

Наукові дослідження з освітньої підготовки фахівців дизайнерського профілю є досить новою, але важливою складовою української науки.

Концептуальні засади організації та змісту фахової підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах викладені в основних нормативно-правових документах та державних стандартах вищої освіти, в яких узагальнюються вимоги з боку держави, світового співтовариства та споживачів до змісту освіти і навчання.

Як відзначає більшість дослідників, професія спеціаліста-дизайнера будь-якої професійної сфери має специфіку, яка відрізняє її від інженерних та художніх професій. Дизайнер перебуває на зламі матеріальної і духовної діяльності, а отже його професійна діяльність має на меті задовольняти як матеріальні, так і духовні потреби людства. Без врахування та вивчення природничо-наукових, технічних і естетичних складових, без використання практичного досвіду й надбань архітектури, живопису, скульптури, прикладного мистецтва уявити його неможливо.

Проведений аналіз проблемного поля дослідження дозволяє диференціювати основні *організаційно-методичні умови* формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. Для цього уточнимо сутність терміну «умова».

Великий тлумачний словник сучасної української мови розглядає умову як необхідну обставину, «яка уможлиблює здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь» [76, с. 1506]. Водночас, «обставина» характеризується як сукупність умов, за яких що-небудь відбувається [76, с. 818]. У довідковій літературі надаються різні тлумачення поняття «умова», які мають багато спільного. Так, у «Філософському енциклопедичному словнику» умова визначається як «категорія, в якій відображено універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає і існує» [422, с. 303]. Науковці використовують поняття *фактор* як умову, рушійну силу будь-якого процесу, явища; чинник [76, с. 526].

Щодо організаційних умов, то вони безпосередньо категоріально пов'язані з поняттям організації, яке в буквальному розумінні означає «внутрішня впорядкованість», «сукупність дій щодо створення взаємозв'язків», «об'єднання людей», «узгодженість дій» та ін. [148, с.32-33]. Важливим вважаємо висновок учених стосовно того, що для організаційних умов характерними є два аспекти – впорядкованості й спрямованості.

Виходячи з поняття «організаційно-методичні умови», можемо сформулювати висновок, що для означених умов характерними є як аспект впорядкованості – у педагогічних процесах, явищах, діях, – так і аспект спрямованості – на вирішення поставлених педагогічних завдань, на досягнення ефективного педагогічного результату тощо.

Аналіз наукової літератури (В. Беліков, М. Боритко, О. Галкіна, А. Моложавенко, І. Соловцова, Л. Соколова та ін.) свідчить, що організаційно-методичні умови розроблено за останні роки у працях таких науковців, як А.Коломієць («Організаційно-методичні умови формування інформаційної культури вчителя початкових класів у процесі його професійної підготовки»), Н. Демешкан («Організаційно-методичні умови екологічної освіти майбутніх фахівців аграрної галузі в університетах Польщі»), В.Ковальчук («Організаційно-методичні умови професійної підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем»), Т. Рейзенкінд («Організаційно-методичні умови професійної поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя музики у вищих навчальних закладах»).

Зокрема М. Курач виділяє три групи умов, які сприятимуть успішній реалізації моделі методичної системи формування у майбутніх учителів технологій художньо- проектних знань й умінь.

*Зовнішні:* націленість педагогічного процесу на розвиток творчої особистості майбутнього вчителя технологій, його індивідуальності та неповторності, формування здатності до продуктивної художньо-проектної

діяльності; єдність організації репродуктивної, проблемно-пошукової і творчої діяльності, спрямованої на послідовне формування у студентів цілісної системи художньо-проектних знань та вмінь; оптимізація змісту, форм і засобів організації процесу формування у майбутніх учителів технологій художньо-проектних знань та вмінь; використання доцільних прийомів і методів формування художньо-проектних знань і вмінь студентів, які приносять максимальний ефект при відносно незначних витратах зусиль і часу.

Ці умови спрямовані на створення розвивального середовища творчої художньо-проектної діяльності студентів.

До *внутрішніх* умов учений відносить: якість мотивацій до художньо-проектної і педагогічної діяльності; зміст ціннісно-сислової сфери особистості; особливості особистості майбутнього вчителя технологій, що акумулюються в професійно важливих якостях; досвід роботи.

Матеріальні умови – забезпечують ефективність формування у майбутніх фахівців художньо-проектних знань й умінь через організацію предметного середовища. До них дослідник відніс технологічний і науково-методичний супровід художньо-проектної підготовки відповідно до її пріоритетів[208].

С. Захарова виділяє умови організації професійного навчання фахівців художнього профілю, до яких відносить:

- якісне планування навчального процесу;
- дотримання чіткої послідовності вивчення дисциплін навчального плану;
- поєднання різних форм організації навчання;
- використання сучасних педагогічних технологій;
- залучення студентів до самостійної, дослідно-пошукової діяльності;
- запровадження інноваційної системи контролю якості знань і вмінь, що ґрунтується на самооцінці власної професійно-художньої діяльності, на

взаємозв'язках змісту навчання і вимог сучасного художнього виробництва до підготовки компетентного дизайнера [155].

Т. Мала у своєму дослідженні «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у вищих навчальних закладах» виділяє три умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у ВНЗ:

- орієнтація студентів на самооцінку професійної компетентності, що сприяє розвитку рефлексивної позиції майбутнього фахівця, що у свою чергу впливає на критичний аналіз і конструктивне вдосконалення студентом власного рівня професійної компетентності.

- послідовна реалізація динамічної моделі розвитку діяльності: від навчальної до професійної діяльності.

- інтегрована міжпредметна підготовка студентів на основі художнього проектування книги[231].

Визначення організаційно-методичних умов у наукових дослідженнях відбувається по-різному: за результатами науково-теоретичного аналізу проблеми; за результатами експертного опитування досвідчених у проблемі дослідження фахівців; за результатами проведення фокус-груп, круглих столів, семінарів чи конференцій з розгляду суміжних з досліджуваною проблем; за результатами контент-аналізу наукової літератури тощо.

Враховуючи здійснений нами комплексний теоретичний аналіз проблеми дослідження та значний авторський педагогічний досвід роботи в системі дизайн-освіти, який передбачав велику кількість спостережень за педагогічним процесом та власну участь в його організації та реалізації професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, ми зупинилися на першому варіанті формулювання організаційно-педагогічних умов – на підставі науково-теоретичного аналізу проблеми дослідження та врахування власного досвіду діяльності з реалізації аксіологічних засад навчально-виховного процесу.



Тривале дослідження дало змогу обґрунтувати **організаційно-методичні умови** професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, які забезпечують організацію та функціонування інноваційного освітнього середовища з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців сфери дизайну: формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру та інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера; робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти; методика дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього студентів спеціальності «Дизайн».

Розглядаючи педагогічні умови з точки зору закономірностей навчання, Б. Купріянов [207] наголошує на потребі впровадження критеріїв ефективності реалізації всіх компонентів педагогічного процесу. Ю. Бабанський запропонував ввести в педагогіку принцип оптимальності, який вимагає, щоб навчальний процес досягав рівня функціональності, найвищого для певної ситуації [34]. Однак, у педагогічних науках критерію зазвичай відповідає кілька показників, оскільки в освітній системі причини та наслідки процесів навчання та розвитку є взаємопов'язаними та комплексними. Таким чином, використання факторного аналізу в педагогіці ґрунтується на тому, що виокремлені умови, незважаючи на їх різноманітність, мінливість і складність для діагностики, можуть бути виділені, перелічені, проранжовані та досліджені об'єктивними методами, приведені до відносно невеликої кількості загальних, комплексних і генеральних чинників (факторів) [301, с. 340].

Виділення та реєстрація чинників, які впливають на навчання, – лише початок систематичного дослідження організаційно-методичних умов. Для діагностування, прогнозування, проектування освітніх процесів, розроблення ефективних технологій управління продуктивністю навчання надзвичайно

важливим є питання ієрархії (супідрядності, співвідношення) продуктогенних чинників.

Відповідаючи на нього, необхідно визначити, які чинники найбільшою мірою визначають продуктивність навчального процесу, на які слід насамперед звертати увагу педагогам-практикам. Дослідження свідчать, що продуктивність навчання детермінована мінімальним (найменш розвинутим) фактором.

Отже, потрібно ретельно діагностувати необхідні для успішного навчання чинники, виявити, які з них найменше сформовані, а потім допрацювати (підвищити) їх до належного рівня [301, с. 350].

Зауважимо, що останнім часом у педагогічних дослідженнях набув поширення критеріальний підхід, який дозволяє, на нашу думку, виконати достатньо досконалу перевірку ефективності освітніх нововведень. Будь-яка педагогічна діагностика включає етап фронтального вивчення освітнього процесу з постановкою конкретних діагностичних завдань, а також етап перспективного та поточного планування педагогічної діяльності з реалізації отриманих діагностичних даних [277, с. 22]. У цьому контексті вважаємо доцільним виконання факторно-критеріальної кваліметрії навчально-виховного процесу, в якій організаційно-методичні умови виступають факторами, а їх конкретизація – критеріями запропонованих нововведень. Для прикладу подаємо факторно-критеріальну кваліметрію професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру за основу взято факторно-критеріальну кваліметричну модель, яку запропонувала О. Єльнікова [144].

Запропонований підхід має багато спільного з факторним аналізом, який дає можливість аналізу, діагностування, прогнозування та проектування дидактичних процесів. Вже розроблені та застосовуються прикладні комп'ютерні програми, які допомагають вирахувати все, що практично можна виміряти в навчально-виховному процесі на основі виділених факторів і знань про їх вплив на продуктивність навчання. За

оптимістичними прогнозами, впровадження й удосконалених подібних методик та електронних засобів у подальшому перетворить дидактику в точно розрахований технологічний процес досягнення заданих результатів навчання [301, с. 352].

Виявлені умови та критерії, що їх характеризують (конкретні чинники), занесені в таблицю. Кожній умові, як і кожному критерію, за допомогою експертів присвоєне певне максимальне значення (вага). Під час оцінювання яких було використано десятибальну шкалу. Запропонована таблиця відображає ідеальний (100%) стан професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру (табл.3.1). Для оцінювання рівня досліджуваного явища достатньо підставити реальні значення критеріїв, підрахувати їх суму й одержати, таким чином, ступінь відповідності організаційно-методичних умов професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру до ідеального стану.

*Таблиця 3.1*

**Факторно-критеріальна кваліметрія професійної підготовки  
фахівців з дизайну інтер'єру**

№	Фактор (пед. умова)	Критерій (конкретні чинники, що характеризують умову)	Значення	
			Vkr	Vf
1	2	3	4	5
1	формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру	– ефективне управління пізнавальною діяльністю з використанням інноваційних технологій	0,07	0,26
		– побудова змісту і структури навчального процесу відповідно до завдань і основних компонентів професійної компетентності дизайнера інтер'єру	0,05	
		– формування позитивної мотивації студентів щодо дослідницького підходу, із використанням інформаційних технологій	0,03	
		– усвідомлення потреби формування і розвитку у студентів творчого художнього мислення	0,05	
		– формування ціннісних орієнтацій, потреби у професійних досягненнях	0,04	

Продовження табл. 3.1.

2	створення інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера	– скоординоване впровадження інноваційних технологій у різних циклах підготовки майбутніх дизайнерів	0,05	0,28
		– інтегроване вивчення інноваційних технологій у процесі професійної підготовки	0,07	
		– моделювання явищ, процесів і технологій виробництва, а також виконання дипломної роботи за допомогою ІКТ		
		– науково обґрунтоване оцінювання ефективності використання ІКТ у навчальному процесі	0,04	
		– постійна робота щодо пошуку нових програмних засобів, пристосування програмного забезпечення до вимог навчального процесу, здійснення власних розробок чи вдосконалення ППЗ	0,07	
3	робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти	– залучення студентів до інтенсивної інформаційної навчальної, наукової та професійної діяльності	0,06	0,24
		– стимулювання творчої проектної діяльності майбутніх дизайнерів інтер'єру	0,06	
		– ініціативність та самоорганізація студента у процесі самостійної роботи	0,07	
		– впровадження елементів дослідницько-проектної діяльності	0,05	
4	методика дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього студентів спеціальності «Дизайн»	– здатності студента до самостійної проектної діяльності на рівні аналізу проектної ситуації та здійснення обґрунтованих дизайнерських рішень з візуальною та текстовою їх аргументацією	0,06	0,22
		– виявлення вміння студента критично осмислювати практичні проблеми, послідовно та грамотно викладати свої думки	0,05	
		– вміння студента аналізувати і систематизувати власні проектні та наукові розробки	0,05	
		– предметно-пластичне втілення проектів у пошукових макетах	0,06	
Загальна оцінка професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру				1,00

Кандидатами в експерти запросили керівників інститутів, заступників директорів з навчальної та виховної роботи, методистів. Об'єктом оцінювання стали студенти, сформованість професійної компетентності яких ми визначали. Експертів обрали за результатами аналізу анкет, які надіслали 21 особі. Всього для проведення експертного оцінювання відібрали 18 осіб. Залучення експертів здійснювали під час конференцій, семінарів, виставкових заходів, онлайн-спілкування.

О.Касьянова [170] стверджує, що основні характеристики експертів – відповідальне ставлення до експертизи, конформізм, аналітичність, широта і конструктивність мислення, колективізм, самокритичність. Та найбільш вагомий критерій добору експертів – їх компетентність, під час оцінювання якої ми скористалися методикою І. Васильєва [73].

Добираючи експертів, урахували їх педагогічний стаж, наявність праць з проблем, у рамках яких проводиться експертне оцінювання (посібники, статті, методичні рекомендації, електронні посібники), участь у заходах, спрямованих на впровадження в освітній процес інноваційних технологій, проектах, які знаходяться у площині розвитку професійної компетентності студентів дизайнерів.

Практично реалізуючи поставлені завдання, плануючи інноваційні процеси в освіті, доцільно орієнтуватися на поняття зони найближчого розвитку (Л. Виготський), яке широко використовують у проектуванні освітнього процесу. Тоді педагогічні колективи розглядатимуть і втілюватимуть у життя ті зміни, до яких вони готові (які є в зоні найближчого розвитку навчального закладу).

Для цього треба бачити комплекс практично значущих завдань закладу та співвідносити їх із реальними можливостями і на цій підставі виділяти практичні орієнтири, найближчі та віддалені цілі, які визначають зміст необхідних нововведень [12, с. 125].

Наприклад, коли зусилля педагогів спрямовані відразу на широке коло складних проблем інформатизації освіти, це приводить до формування помилкових орієнтирів, що відволікають від вирішення ключових завдань, які стоять перед навчальним закладом. Виконавши факторно-критеріальну кваліметрію навчально-виховного процесу професійної підготовки фахівців певної галузі, керівництво та педагогічний колектив чітко бачать, які складові виокремлених умов «не спрацьовують» у їхньому закладі. За допомогою такої (або подібної) кваліметрії можна проводити дослідження зміни станів моделювання процесу підготовки кваліфікованих спеціалістів у навчальних закладах; на основі формальних параметрів оцінювати ситуацію (рівень) окремого закладу в середовищі дизайну-освіти; фіксувати зміни її стану в часі; визначати орієнтири розвитку конкретного навчального закладу.

Знайдена сумарна оцінка свідчить про досягнутий рівень професійної компетентності майбутніх дизайнерів, а значення кожного критерію дозволяють керівникові та педагогічному колективу виявити резерви підвищення якості навчально-виховного процесу.

Процедура нашого аналізу складалась з трьох послідовних етапів:

1. Стандартизація заданих значень змінних ( $z$ -перетворення) та побудова матриці інтеркореляцій (обчислювалися попарні кореляції Пірсона для всіх показників).

2. Факторизація матриці кореляцій. На цьому етапі було отримано п'ять груп факторів, які характеризують внутрішню структуру досліджуваного простору ознак.

Побудова факторів із матриці інтеркореляцій здійснювалося за допомогою методу головної компоненти із наступним обертанням (ротацією) факторів за моделлю варімакс до положення, в якому вони могли бути змістовно проінтерпретовані.

3. Змістова інтерпретація результатів.

Отже, факторний аналіз за обраними змінними дозволив виокремити чотири головні умови, які сумарно пояснюють 100 % дисперсії.

Головний фактор «створення інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера» має вагу 28% та наповнена такими позитивно корелюючими змінними, як: скоординоване впровадження інноваційних технологій у різних циклах підготовки майбутніх дизайнерів; інтегроване вивчення інноваційних технологій у процесі професійної підготовки; моделювання явищ, процесів і технологій виробництва, а також виконання дипломної роботи за допомогою ІКТ; науково обґрунтоване оцінювання ефективності використання ІКТ у навчальному процесі; постійна робота щодо пошуку нових програмних засобів, пристосування програмного забезпечення до вимог навчального процесу, здійснення власних розробок чи вдосконалення ППЗ

Факторні навантаження наступної компоненти – «формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру» має вагу 26% та навантажений високими позитивними кореляціями за показниками смисложиттєвих орієнтацій: ефективне управління пізнавальною діяльністю з використанням інноваційних технологій; побудова змісту і структури навчального процесу відповідно до завдань і основних компонентів професійної компетентності дизайнера інтер'єру; формування позитивної мотивації студентів щодо дослідницького підходу, із використанням інформаційних технологій; усвідомлення потреби формування і розвитку у студентів творчого художнього мислення; формування ціннісних орієнтацій, потреби у професійних досягненнях.

Третій фактор «робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти» пояснює 24% дисперсії й охоплює позитивні кореляційні зв'язки між усіма змінними: постійна робота щодо пошуку нових програмних засобів, пристосування програмного забезпечення до вимог навчального процесу, здійснення власних розробок чи вдосконалення ППЗ; залучення студентів до інтенсивної інформаційної навчальної, наукової та професійної діяльності;

стимулювання творчої проектної діяльності майбутніх дизайнерів інтер'єру; ініціативність та самоорганізація студента у процесі самостійної роботи; впровадження елементів дослідницько-проектної діяльності.

Факторні навантаження четвертої компоненти («методика дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього студентів спеціальності «Дизайн»») пояснюють 22% дисперсії й представлені позитивними кореляціями між: здатністю студента до самостійної проектної діяльності на рівні аналізу проектної ситуації та здійснення обґрунтованих дизайнерських рішень з візуальною та текстовою їх аргументацією; виявлення вміння студента критично осмислювати практичні проблеми, послідовно та грамотно викладати свої думки; вміння студента аналізувати і систематизувати власні проектні та наукові розробки; предметно-пластичне втілення проектів у пошукових макетах.

Інтерпретацію значень коефіцієнтів кореляції здійснено на основі загальної системи класифікації кореляційних зв'язків за їх силою (див. табл. 2.2).

Таблиця 3.2

### Виявлення значущості коефіцієнтів лінійної кореляції з використанням $Z$ – критерію

Величина коефіцієнта кореляції	Напрям і характер зв'язку
<b><math>K = +1,00</math></b>	строгий прямий зв'язок (функціональний)
$0,90 < K < 1,00$	дуже сильний прямий зв'язок
$0,70 < K \leq 0,90$	сильний прямий зв'язок
$0,50 < K \leq 0,70$	помірний зв'язок
$0,30 < K \leq 0,50$	слабкий зв'язок
$0,00 < K \leq 0,30$	зв'язок практично відсутній
<b><math>K = 0,00</math></b>	немає зв'язку
$-0,30 < K \leq 0,00$	зв'язок практично відсутній
$-0,50 < K \leq -0,30$	слабкий зворотній зв'язок
$-0,70 < K \leq -0,50$	помірний зворотній зв'язок
$-0,90 < K \leq -0,70$	сильний зворотній зв'язок
$-1,00 \leq K \leq -0,90$	дуже сильний зворотній зв'язок
<b><math>K = -1,00</math></b>	строгий зворотній зв'язок (функціональний)



Величина коефіцієнта кореляції не є доказом наявності причинно-наслідкового зв'язку між досліджуваними ознаками, а тільки оцінкою міри взаємної узгодженості в змінах ознак. Щоб зробити висновок про дійсну наявність кореляційного зв'язку, необхідно перевірити значення коефіцієнта кореляції на статистичну значущість.

Для цього проведемо оцінювання значущості коефіцієнтів лінійної кореляції за  $Z$  – критерієм, який обчислюють за формулою:

$$Z = r\sqrt{n-1}$$

Отримане значення  $Z$  порівнюємо з табличним (див. табл. 2.3) для заданого рівня значущості.

Якщо  $Z > Z_{krit}$ , то зв'язок достовірний.

Таблиця 3.3

**Значення критичних точок стандартного нормального розподілу  
для різних рівнів значущості**

$\alpha$	0,015	0,02	0,05	0,10	0,25	0,30
$Z_{krit}$	2,3273	1,9100	1,6449	1,2816	0,8656	0,5244

Порівняння розрахованих значень  $Z$  – критерію з критичними значеннями (для рівнів значущості  $p < 0,05$  та  $p < 0,01$ ) показує, що для всіх пар факторних ознак виконується співвідношення  $> Z_{krit}$ .

Це означає, що дійсно існують достовірні зв'язки між визначеними факторами.

Завданням подальших досліджень є обґрунтування організаційно-методичних умов для вдосконалення роботи навчальних закладів, підвищення якості освіти дизайнерів інтер'єру.

### **3.2. Розвиток пізнавального інтересу та обдарованості студентів у системі дизайн-освіти**

Аналіз наукових джерел та сучасної соціокультурної ситуації дозволяють дійти висновку про те, професійна підготовка найбільш ефективно реалізується за умов створення відповідного соціально-педагогічного середовища навчального закладу, у якому б процес навчальної діяльності був би глибоко мотивованим не тільки орієнтирами майбутньої професійної діяльності, але й пізнавальними інтересами всіх учасників педагогічного процесу. Відтак, за сучасних економічних умов в Україні особливо гостро постають проблеми побудови дієвої системи освіти для розвитку пізнавального інтересу та обдарованості студентів, що дасть можливість конкурувати на ринку праці з провідними державами світу. Така підготовка можлива лише за умови системного та поетапного впровадження спеціалізованих програм пошуку обдарованої молоді, побудові моделі навчально-виховного процесу і розвитку обдарованих студентів.

Розвиток творчої складової у професійному становленні майбутніх дизайнерів – складний процес, що вимагає безперервної, наповненої пізнавальним змістом, суспільною значимістю, різнобічної діяльності. Однією з фундаментальних позицій у цьому є пізнавальний інтерес. Зауважимо, що висвітлення досліджень у цій роботі проведено лише у площині інтеграції пізнавального інтересу в освітній процес підготовки майбутніх дизайнерів. Зрозуміло, що він є основним при визначенні ролі і місця творчого компонента в діяльності дизайнера, але наукові пошуки з цього питання в даній роботі не розглядаються.

Пізнавальний інтерес у його загальному визначенні являє собою вибірково спрямованість особистості на предмети і явища. Ця спрямованість характеризується постійним прагненням до пізнання, до нових більш інтегрованих і глибоких знань. Систематично зміцнюючись і розвиваючись, пізнавальний інтерес набуває мотиваційної форми до освітнього процесу.

При наявності такого ставлення студента до освітнього процесу він набуває захоплюючої та високорезультативної форми.

За переконанням психологів, пізнавальний інтерес несе «пошуковий» характер. Під його впливом у людини поступово виникають питання, відповіді на які, вона сама активно знаходить. Тобто, пошукова діяльність студента реалізується з захопленням, він відчуває емоційне піднесення, задоволення від результату свого пошуку.

На наш погляд, Ю. Фокін найповніше систематизує поняття «пізнання», позиціонуючи його як шляхи поповнення об'єктивізованого досвіду людства [423]. На сьогодні відомі чотири їх види: наукове, емпіричне, художнє і таємне [135, с.145]. Наукове пізнання – пізнання особливостей об'єктивного світу в процесі наукової діяльності, що спеціально ведеться для виявлення суті і дослідження нових об'єктів і їх закономірностей. Емпіричне пізнання – пізнання особливостей об'єктивного світу у процесі практичної діяльності людини, що спрямовано на задоволення потреб у пізнанні. Художнє пізнання – образне відображення нових об'єктів і ситуацій, нових «площин» відомих об'єктів і ситуацій, що реалізується на основі образного відображення дійсності і творчій уяві суб'єкта такого пізнання. Таємне пізнання – пізнання особливостей матеріальних або ідеальних об'єктів і ситуацій, про результати якого суб'єкт повідомляє іншим людям, не маючи можливості підтвердити їх загальновизнаними способами верифікації, доказами істинності. До таємного пізнання можна віднести всі релігійні вчення і течії.

Наукове, художнє і емпіричне пізнання, у контексті професійного становлення дизайнера, доповнюють один одного, оскільки використовують різні методи, засоби і підходи до дослідження і відображення як об'єктивного, так і суб'єктивного.

Науково-педагогічні дослідження у цій площині констатують позитивний вплив пізнавального інтересу не тільки на процес і результат діяльності, але і на такі процеси як: мислення, пам'ять, уява, відчуття, що під

впливом пізнавального інтересу набувають особливої форми і спрямованості.

Пізнавальний інтерес – один з найважливіших стимулів освітнього процесу. Його вплив багатовимірний. Під впливом пізнавального інтересу навчальний процес навіть у «слабших» студентів протікає більш продуктивно.

Особливість пізнавального інтересу як мотиву [395] до процесу навчання полягає у тому, що він раніше за інші усвідомлюється студентом, ближче «стоїть» в емоційному спектрі студента.

При проведенні анкетування серед студентів мистецьких вищих навчальних закладів по темах: «Що Вас приваблює в освітньому процесі?», «Чому Ви обрали саме цю спеціальність?», більше 65 % опитаних відповіли, що «цікаво навчатися», «творча спеціальність», «професійні викладачі, що цікаво подають матеріал».

Очевидно, що рівень, глибина і диференційованість пізнавальних інтересів при цьому у різних студентів різна: деякі з них керуються лише безпосередньою цікавістю, інколи ситуативною і епізодичною, в інших він набув справжню форму думки і пошуку знань. Але спільним у всіх є те, що під впливом пізнавального інтересу освітній процес набуває особистісного характеру, а тому синтезує незрівнянно більш результативні освітні форми.

Пізнавальний інтерес при правильній педагогічній організації освітнього процесу повинен стати усталеною рисою особистості студента і здійснювати сильний вплив на його професійне становлення. Не будемо вдаватись у фізіологічну та психологічну сутність пізнавального інтересу, а розглянемо його лише у педагогічному контексті.

Пізнавальний інтерес, як і будь-яка риса особистості і мотив діяльності у студента, розвивається і формується у діяльності і, перш за все, у навчанні.

Спираючись на структуру пізнавального інтересу у певній галузі, потрібно організовувати освітній процес таким чином, щоб він стимулював розумову діяльність, відчуття і вольові прояви особистості.

Формування пізнавальних інтересів серед студентів за напрямом

«дизайн» може відбуватись двома класичними шляхами: з одного боку, сам зміст навчальних предметів повинен містити у собі цю можливість, з іншого – шляхом додаткової організації пізнавальної діяльності студентів. Обидва ці шляхи не є відокремленими один від одного, хоча мають свою досить яскраво виражену специфіку і повинні застосовуватись одночасно.

Освітній зміст – це той фундамент, на основі якого формується не тільки рівень професійної компетентності майбутнього дизайнера, але й спектр світобачення.

Але потрібно врахувати, що пізнавальний інтерес до навчання не може підтримуватись лише тільки новими яскравими «позиціями». Ще К. Ушинський писав про те, що предмет, для того, щоб стати цікавим, має бути лише частково новим, а частково – знайомим. Нове й несподіване завжди в навчальному матеріалі виступає на фоні вже відомого і зрозумілого. Тому очевидним постає проблематика підтримки пізнавального інтересу у контексті – «у знайомому матеріалі бачити нове»[416].

Стимулом пізнавальної діяльності також виступає інформатизація суспільства, доступ до сучасних науково-технічних досягнень, ноу-хау та інших. Виникає протиріччя між сучасними досягненнями науки і техніки та змістовним наповненням навчальних предметів. На подолання цих протиріч і повинні бути спрямовані зусилля сучасної вищої школи. На сьогодні, в рамках формування пізнавальних інтересів студентів, необхідно розширити рамки освітніх програм: знайомити студентів з сучасними світовими тенденціями, напрямками естетичних, ергономічних, наукових пошуків, винаходами тощо; демонструвати якісні особливості нового етапу науково-технічного розвитку; акцентувати увагу на тому, що інтегрування наукових пошуків з різних галузей породжує зародження та розвиток нових.

Розглянемо, як організація пізнавальної діяльності майбутнього дизайнера стає основою формування інтересу до навчання.

Очевидно, що не весь навчальний матеріал може бути для студента цікавим. І тоді домінує ще одне, не менш важливе джерело пізнавального

інтересу, – сам процес освітньої діяльності.

Для того, щоб синтезувати бажання у студента навчатись, потрібно розвивати прагнення у студентів до пізнавальної діяльності, а це означає, що у самому його процесі студент повинен знаходити привабливі мотиви, що б сам процес навчання містив у собі позитивні «заряди цікавості».

Як організувати такий освітній процес дають відповідь психологи: у перебудові методів пізнавальної діяльності студентів, в їх активізації можна знайти «ключ» до розв'язання цього важливого питання. Цей процес активізується, перш за все, через різноманітну самостійну роботу студентів, яку потрібно організувати у відповідності до індивідуальних особистісних інтересів.

Педагогічно невиправданим є позиція ставити студента як спостерігача і «накопичувача» знань, умінь і навичок. Потрібно поставити його в позицію людини, яка оперує знаннями, веде творчий пошук, прикладає максимум розумових, творчих і вольових зусиль до розв'язання пізнавальних завдань тощо.

Реалізація таких завдань може бути вирішена шляхом проблемного навчання [69]: при такому підході завжди виникає домінуючий інтерес до навчання. У проблемному навчанні ключовим є – проблемність матеріалу, який подається і містить у собі іноді елементи протиріч, іноді непередбачуваності.

Якщо розглядати «проблему» з філософської точки зору, то це такий різновид питання, відповідь на яке, у набутому досвіді суб'єкта, не знайдено, і тому виникає потреба у відповідних практичних та теоретичних діях, що відрізняються від простого інформаційного пошуку. Тобто, виникає певне ускладнення, ліквідувати яке студент за допомогою наявної бази знань не може, що пояснюється недостатнім його рівнем. Використання проблемних питань в освітньому процесі допомагає підвищити пізнавальний інтерес студентів до навчання, розвиває діалектичне мислення, формує активну з творчим мисленням особистість.

Питання самостійної роботи і прийоми її організації були глибоко досліджені в період виникнення і становлення проблемного навчання, що розглядалось як один з напрямів у формуванні творчого потенціалу студентів (Л. Жарова, П. Підкасистий, М. Портнов). Аналіз наукової літератури з питань індивідуалізації навчання показав, що розробка індивідуального підходу приваблювала педагогів давно (Ю. Гільбух, Л. Шевчук). В даний час загострений інтерес до проблеми індивідуалізації викликаний соціально-економічними умовами як в Україні, так і в усьому світі.

Формування і розвиток особистості здійснюються під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів (цілеспрямованих і стихійних, позитивних і негативних). Формування розглядається як надання певної форми будь-якому об'єкту дизайну. Вживання понять «формування» та «розвиток» пояснюється прагненням підкреслити єдність зовнішніх і внутрішніх процесів змін якостей особистості. Вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на формування та розвиток особистості найбільш яскраво простежується в процесі дизайн-освіти [255, с.10].

На нашу думку, у процесі навчання за напрямом «дизайн» для розвитку пізнавального інтересу у студентів доцільно застосовувати методи евристичного навчання, запропоновані А.В. Хуторським [438, с. 129], а саме: когнітивні, креативні, організаційно-діяльнісні. До традиційних методів креативного типу евристичного навчання належать: “мозковий штурм”, методи сенектики, метод емпатії та морфологічного ящика. Їх завдання – забезпечити логічну опору для реалізації мети освітнього процесу. До когнітивних методів відносять: аналогії, порівняння, класифікації, синтез та ін. Організаційно-діяльнісні методи передбачають оволодіння навчальним цілеспрямованим плануванням, організацію контролю і оцінки роботи студентів, здійснення освітньої рефлексії під час проведення занять.

Також для розвитку пізнавальних інтересів важливим є ускладнення пізнавальних задач [438]. Характер пізнавальної задачі у значній мірі впливає на діяльнісний вектор студента.

Однією зі сторін педагогічної майстерності є те, що викладач-фахівець, прогнозуючи якісні і кількісні «перспективи» успішності студента, позиціонує так навчальний матеріал, що студент поступово, але неухильно і якісно подолає все більш і більш складні його сходинки. Такий процес аргументує опанування все більш складними елементами творчого підходу до проблематики, логічного мислення, розв'язання протиріч, знаходження оптимальних шляхів тощо.

Не слід забувати, що на розвиток пізнавальних інтересів майбутнього дизайнера, у великому співвідношенні впливає ступінь його інтеграції у наукову та дослідну діяльність у вищій школі. Ця діяльність аргументує і активний пошук, і аналіз джерельної бази з цієї проблематики, і організацію спостережень, і вміння обробляти й аналізувати отримані дані, і навички науково-дослідної роботи, що в кінцевому рахунку впливає на освітні результати і самореалізацію студента в професійній площині.

Таким чином, педагогічна майстерність викладача аргументувати, пробуджувати і розвивати пізнавальні освітні інтереси серед студентів базується на здатності зробити зміст свого предмету багатим, цікавим, глибоким та привабливим, а спосіб пізнавальної діяльності – різнобарвним, творчим, продуктивним, з практичною реалізацією мети.

Дизайн, перш за все, являє собою проектно-художню діяльність, що неодмінно аргументована наявністю розвиненого творчого мислення. Отже, професійна підготовка повинна бути націлена на формування і розвиток у студентів саме творчого художнього мислення.

У професійній підготовці за напрямом «дизайн» базисними є творчі завдання і, в цілому, творчий підхід до організації освітнього процесу. Такі завдання пов'язані з уявою, заглибленням думки, активним оперуванням класичною тріадою «знання-уміння-навички», що доповнюється творчим пошуком та емоційним піднесенням. У цьому контексті мета освітнього процесу виходить за рамки опанування класичної тріади «знання-уміння-навички» і містить у собі неформальні та інформальні знання й ноу-хау



(аналіз фактів, прийняття рішень, робота з інформацією і т.п.).

Дослідницький підхід, із використанням інформаційних технологій, впливає на всі компоненти методичної системи підготовки майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру: цілі, зміст, форми, методи, засоби навчання. Організація дослідницької діяльності студентів з дизайну ґрунтується на реалізації принципу «навчання через дослідництво» (А. Алексюк, Н. Анеліна, В. Раєвський).

Важливо зазначити, що домінування творчого компоненту в процесі професійної підготовки дизайнера і формування системного мислення – це не механічне об'єднання двох паралельних видів діяльності, а певна організація процесу становлення особистості. Для того, щоб творчий підхід став ефективним засобом формування системного мислення майбутнього дизайнера, необхідно, щоб навчання здійснювалось на основі системного підходу до організації всього навчально-виховного процесу в умовах дизайн-освіти, а спрямування діяльності майбутнього дизайнера у проектну і творчу площину має стати основою сучасної професійної підготовки. Це стане неможливим без урахування здібностей і обдарованості кожного студента, його індивідуальності.

Концепція підтримки обдарованої молоді закріплена в усіх нормативно-правових актах, що регламентують діяльність вищого навчального закладу, а також Програмі розвитку обдарованих дітей та молоді в Україні, Указах Президента тощо.

Реалізація визначених положень потребує детального системного аналізу в контексті загальнодержавної системи пошуку, відбору, навчання, виховання і розвитку обдарованої молоді в Україні з залученням фахівців з різних галузей.

Загальні проблеми обдарованості висвітлено у наукових роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених: Ф. Гальтон, В. Дружинін, Н. Лейтес, Б. Теплов, С. Рубінштейн, Г. Костюк, Н. Левітов, О. Матюшкін, Дж. Рензуллі, Е. Торранс, Б. Шадріков та ін.

Поняття обдарованості різні науковці трактують по різному. Найпоширенішим є визначення німецького психолога В. Штерна: «Обдарованість – це загальна здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги; це загальна здатність психіки пристосовуватися до нових завдань і умов життя» [521].

Обдарованість – це комплекс задатків і здібностей, які за сприятливих умов дозволяють потенційно досягти значних успіхів у певному виді діяльності (чи діяльностей) порівняно з іншими людьми. Отже, обдарованість виступає як інтеграція різних здібностей з метою досягнення позитивних результатів конкретної діяльності [196, с. 158].

У педагогічній літературі представлено широко форми та методи роботи з обдарованими дітьми на прикладі загальноосвітніх навчальних закладів [22, с. 64-76].

Проте наукові дослідження мистецької освіти у контексті педагогічної роботи з обдарованою молоддю вкрай фрагментарні і потребують подальшого доопрацювання і систематизації. Так, В. Бовсунівський [51, с. 132-140] виділяє стратегічні цілі у сприянні інноваціям і творчості на всіх рівнях освіти і професійної підготовки на засадах компетентнісного підходу, розкриває питання педагогічної діагностики дизайн-обдарованості учнів загальноосвітньої школи. В. Тименко [394, с.148-151] відзначає, що існує різниця в інтелектуальній і творчій обдарованості. Дизайнеру властива інтелектуальна обдарованість, якою забезпечується гармонійна адаптація людини із середовищем. У роботі А. Руденченко [343, с.140 – 146] висвітлені проблеми навчання етнодизайну обдарованих студентів вищих мистецьких навчальних закладів в Україні.

Питання творчої обдарованості відображено у роботах О. Антонової, Дж. Гілфорда, О. Кульчицької, Ю. Клеменюк, В. Моляко, В. Моргуна та ін., в яких обдарованість позиціонується в контексті індивідуального творчомотиваційного потенціалу особистості, що є базисом в досягненні високих результатів в усіх сферах діяльності.

Базисна ціннісна орієнтація дизайн-освіти передбачає розвиток проектного мислення та оволодіння методами проектування. Важливим у цьому контексті є відбір абітурієнтів, які мають високий рівень розвитку і сприйняття проектної культури у всьому спектрі її прояву.

Цілі розвитку мистецької освіти визначено за результатами другої Світової конференції з мистецької освіти, що відбулася в Сеулі у 2010 р. під егідою ЮНЕСКО: доступність мистецької освіти; висока якість концепцій та програм; відповідність мистецької освіти сучасним викликам.

Стержневою функцією дизайну середовища є організація предметно-просторових комплексів і систем. Відповідно, область діяльності дизайнера інтер'єру достатньо містка, тому виникає потреба у фахівцях професіоналах, що здатні проектувати не тільки з урахуванням потреб споживача, але й відповідно до сучасних технологічних, соціально-економічних викликів, прогнозуючи попит окреслених тенденцій у майбутньому.

Визначена нами структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру ґрунтується на художньо-графічній, проектній, конструкторській, технічній, технологічній, організаційно-управлінській, контролюючій та дослідно-експериментальній видах діяльності. З іншого боку, були виявлені базисні компоненти, що мають місце у всіх видах діяльності, а саме: мотиваційно-особистісний, творчо-інноваційний, змістово-діяльнісний та рефлексивний. Отже, професійно-практична робота з обдарованою молоддю за напрямом дизайн повинна забезпечити [468, с. 63-64]:

- *розуміння*: сутності закономірностей процесу відображення оточуючого середовища через призму власного світогляду та творчих проектних концепцій; значення усіх етапів, складових творчого процесу дизайн-діяльності з різноспрямованими об'єктами проектування та сучасних дизайнерських прийомів, засобів проектного об'ємно-просторового моделювання; механізму аналізу та обґрунтування соціально-економічної потреби щодо розробки конкретної дизайн-продукції;

- *фахові знання* щодо: сучасного стану й тенденцій розвитку

матеріальної та художньої культури; принципів і методології здійснення класифікації об'єктів дизайну, особливостей різних груп споживачів; методології формування сучасних проектних дизайн-концепцій; шляхів розробки комплексних об'єктів дизайну; методики, практики дизайн-проектування; знання сучасні уявлення про комплексні системні підходи до аналізу, оцінки та ведення проектного процесу просторово-предметного середовища на основі синтезу логічного та образного мислення; вимог нормативних документів галузі з підготовки технічної та супровідної документації дизайн-розробки; формулювання, візуалізації, аргументації та реалізації авторських ідей при створенні дизайн-проектів різного рівня складності;

– *методологію* формулювання сучасних вимог до побудови дизайн-концепцій та практику роботи з об'ємними та площинними об'єктами; основи моніторингу ринку та попередніх дизайн-пропозицій щодо основ перспективної геометрії в дизайні предметно-просторового середовища та дизайну обладнання; процедури патентування об'єктів дизайн-проектування.

У практиці вищих закладів дизайн-освіти робота з обдарованою молоддю повинна відокремлюватись в окремий напрям з відповідними організаційними і педагогічними акцентами. Для реалізації цієї мети необхідно розробити і впровадити різні підходи по виявленню і розвитку обдарованої молоді. Тому актуальними постають питання:

- розробки психолого-педагогічної діагностики обдарованості;
- проведення науково-дослідної роботи з цієї проблематики в мистецьких вищих навчальних закладах;
- проведення педагогічного експерименту в контексті проектування і якості реалізації освітніх програм;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів у сфері дизайн-освіти з урахуванням здатності до роботи з обдарованою молоддю;
- оптимізація освітньої траєкторії в контексті роботи з

обдарованою молоддю;

- розробка навчальних і методичних матеріалів із визначеної проблематики.

Проблема професійного відбору є складною, що аргументується складністю професії дизайнера, оскільки робота дизайнера інтер'єру проявляється у дуалізмі наукових-технічних складових і здатності до художньо-образної виразності предметно-просторового середовища в проектній діяльності. У вітчизняній педагогіці ці питання відбору цілісно ще не розв'язані.

Актуальними також постає питання готовності професорсько-викладацького складу до педагогічної діагностики студентської обдарованості в умовах дизайн-освіти. У зв'язку з цим акцентуємо увагу на наступних наукових напрямках:

- педагогічна організація індивідуальної і групової діяльності обдарованої молоді;
- розробка та адаптація діагностичного інструментарію та критеріїв виявлення обдарованості серед студентів, та проектування траєкторії їх особистісного розвитку;
- розвиток пізнавальної діяльності обдарованої молоді;
- актуалізація творчої продуктивної діяльності з використання сучасних наукових здобутків по роботі з обдарованою молоддю;
- підвищення рівня професійної компетентності професорсько-викладацького складу в організації роботи з обдарованою молоддю;
- організація науково-проектної роботи з обдарованою молоддю за напрямом «дизайн»;
- реалізація наукового керівництва дослідно-експериментальними площадками у вищих навчальних закладах.

Відтак, творче мислення обдарованого дизайнера є невід'ємною умовою як успішного надбання класичної тріади (знання-вміння-навички),

так і професійного його становлення і зростання.

Пошуки оптимальних форм і методів колективної, групової та індивідуальної роботи з обдарованою молоддю на заняттях свідчать, що передумовою успішного формування у студентів проектних навичок та розвитку їх творчих здібностей є поєднання аудиторної і самостійної роботи.

Самостійна робота студента, яка має продовжувати і доповнювати аудиторну, підпорядкована загальнопедагогічним принципам: науковості, зв'язку з життям, активності і свідомого засвоєння знань, диференціації та індивідуального підходу, емоційності, компетентнісного підходу тощо. Проте самостійній роботі властиві і специфічні принципи: добровільності, динамічності, цікавості. Студент добровільно вибирає вид творчої роботи відповідно до своїх інтересів та здібностей. Опора на інтерес – важливий принцип організації самостійної творчої діяльності. Однак при цьому не слід забувати, що інтерес розглядається не тільки як педагогічний засіб викладача і мотив діяльності студента, але й результат навчально-виховного процесу. Умовою і критерієм ефективності самостійної роботи має бути ініціативність та самоорганізація студента.

Проектна практика у сфері дизайн-освіти потребує ґрунтовних знань щодо сутності творчості та особливості творчого процесу. У контексті філософської позиції, під творчістю розуміється лише те, що пов'язано зі створенням чогось нового, відмінного від уже існуючого, з точки зору психології творчість тлумачиться як процес створення нового для конкретного суб'єкта. Творчістю в дизайні називають діяльність, яка сприяє створенню, відкриттю раніш невідомого проектного рішення в контексті художньої виразності предметно-просторового середовища. Таким чином, творчий процес має об'єктивний і суб'єктивний характер.

У процесі розробки практичної системи навчання творчості обдарованої молоді, слід урахувувати, по-перше, що творчий потенціал властивий кожному студенту. Рівень же розв'язання творчих завдань

залежить від його опорних знань, розвитку психічних процесів, особистісних якостей та володіння методами й прийомами творчої діяльності. По-друге, головною і визначальною умовою творчих успіхів є наполеглива праця та наполегливість у досягненні поставленої мети.

Зазначене свідчить, що для реалізації творчого акту обдарованої молоді в процесі проектного навчання необхідно передбачати в його організації елементи суб'єктивної новизни. Таке включення має принципове значення для керування творчим процесом, дає підстави для розгляду проектно-дослідницької діяльності студентів як одного із напрямів навчально-виховної роботи. Він потребує систематичної підготовки студентів до дослідницької роботи, використовуючи різноманітні методи й організаційні форми. Отже, головним завданням викладача на цьому етапі навчання є пошук шляхів, засобів і форм організації творчої діяльності студентів у процесі професійної підготовки за напрямом «дизайн».

Науковцями (О. Антонова [21, 22, 23], Ю. Клименюк [174]) виявлено, що важливим чинником розвитку творчих здібностей студентів є наявність у них стійких спеціальних інтересів. Тому-то система організації творчої діяльності майбутніх дизайнерів, насамперед, передбачає глибоке і всебічне вивчення їх інтересів шляхом спостережень, бесід, анкетування тощо. З погляду психологів, інтерес може бути предметом спеціального наукового дослідження. Він змінюється, розвивається, вдосконалюється під впливом різноманітних засобів та методів навчання.

Так, урахування в організації проектно-дослідницької діяльності обдарованих студентів психологічного механізму евристичних процесів спрямовує викладача на використання таких педагогічних методів і прийомів, які б посилювали спонукальну роль інтересу у формуванні необхідних якостей дизайнера, розвивали позитивне емоційне ставлення до його творчої професії. У цьому випадку неприпустима переоцінка дидактичного і недооцінка виховного аспекту. Викладачу слід створити

сприятливі для студентів ситуації успіху перших творчих проектних результатів, набуття особистісних та професійних новоутворень майбутніх дизайнерів.

Науковцями доведено, що якість і ефективність проектної творчості студентів залежить від умілого поєднання їх практичної діяльності з процесом оволодіння необхідними теоретичними знаннями. Тому-то, отримавши практичне завдання, студенти спочатку ґрунтовно опрацьовують відповідну літературу і з'ясовують проектні норми, що лежать в основі дизайн-проектування. Викладач, не обмежуючи ініціативу студентів і враховуючи їх можливості, надає їм необхідну допомогу у вигляді порад та корегуванні результатів проектного рішення, пропонує джерела інформації, які відкривають шлях для творчих пошуків, спільно аналізують проектну практику відомих дизайнерів. Стимулювання керівником самостійних пошуків студентів-дизайнерів є педагогічно виправданим, оскільки за таким підходом вони не тільки спроможні виконувати проектні роботи репродуктивного характеру – «тиражування ідей», але й розвивають творчі здібності й обдарування. Оскільки дизайн сьогодні – це професійна діяльність, що передбачає формування ідей і концепцій, упровадження інноваційних технологій у різні види роботи і обов'язковим урахуванням вимог сучасної ринкової економіки України.

Перший етап процесу підготовки дизайнера інтер'єру ґрунтується на поєднанні відомого і зрозумілого, простого й доступного. Пропонуються нескладні і нетривалі завдання, але такі, що мають значення для подальшої діяльності. Скажімо, великі за обсягом завдання поділяються на низку простих, проте таких, що вміщують істотні проблеми. З часом, коли студенти набудуть практичного досвіду відбувається їх перехід на якісно новий рівень розвитку, з'являється можливість ускладнити їх творчу діяльність з урахуванням накопичених знань і рівня підготовленості. Отже, послідовне і цілеспрямоване впровадження елементів дослідницької діяльності,



ускладнення видів проектних завдань постає необхідною умовою виховання у студентів творчого ставлення до проектної роботи.

Важливим психолого-педагогічним фактором активізації творчої діяльності обдарованої молоді і розвитку її здібностей є організація наукової діяльності та створення в процесі навчання атмосфери взаєморозуміння, доброзичливості й творчого спілкування. Велику роль у розвитку творчих здібностей майбутніх дизайнерів відіграє науково-дослідна діяльність, зокрема їх участь у наукових конференціях, семінарах, проектних виставках, що дає змогу ознайомити студентів з творчими і науковими досягненнями інших студентів. Така популяризація їхніх успіхів сприяє залученню до наукової діяльності більше обдарованих студентів. Разом з тим, визнання однокурсниками творчих досягнень своїх колег є добрим стимулом до наполегливої подальшої роботи.

Таким чином, акцентуючи увагу на розвитку обдарованості в системі дизайн-освіти, перспективними напрямками постають такі:

- розробка методики діагностики обдарованості майбутніх дизайнерів;
- створення та реалізація цільових й освітніх програм у галузі дизайн-освіти по роботі з обдарованою молоддю;
- багаторівневе підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів для роботи з обдарованими студентами тощо.

Отже, на нашу думку, робота з обдарованими студентами багатовекторна. Важливо не тільки у навчальному закладі, але ще у дитинстві, у сім'ї, вчасно виявляти обдарованість і створювати у процесі навчання сприятливі умови для розвитку особистості кожного студента шляхом забезпечення позитивного інноваційного освітнього середовища. Для цього необхідно поєднання зусиль усіх суб'єктів освіти.

### **3.3. Методика дизайн-проектування в умовах інноваційного освітнього середовища**

Розглянемо процес дизайн-проектування як засобу формування просторово-предметного середовища.

Типологія об'єктів дизайну постійно розширюється. Сьогодні – це об'єкти міського середовища (вулиці, площі), ландшафтної архітектури (парки, сквери, бульвари), інтер'єри житлових і громадських будівель та їх предметне наповнення. Цей перелік свідчить про те, що дизайн-проектування є складною творчою діяльністю, у результаті якої дизайнер створює проекти різних середовищних об'єктів, тому він повинен володіти інженерно-технічними знаннями (будівельні норми, сучасні технології будівництва, економіка) і художніми (композиція, стиль, художній образ). Спеціаліст-дизайнер використовує в своїй роботі техніку викреслювання (схеми, плани, фасади, розгортки, розрізи, перспективи) та художні зображення (ескіз, подача проекту, рисунок, моделювання). Та найбільш складним завданням у роботі дизайнера є його вміння поєднати всі необхідні знання в єдиному комплексі творчого процесу проектування.

Як правило, професійному дизайнеру надане широке поле свободи для творчості і прийняття рішень. Але, творчість дизайнера – це методично організований процес, наділений певним змістом та послідовністю дій. В основі дизайн-проектування лежать науково-дослідні і художньо-творчі методи, які в реальних проектних умовах дозволяють визначати не тільки всі необхідні параметри об'єкту, але й дають можливість (особливо в період пошуку проектної ідеї) проявити індивідуальну манеру графічного виконання [228].

Навчальне дизайн-проектування (особливо на молодших курсах вищого навчального закладу) відрізняється від проектування в професійних дизайн-студіях. Його метою, перш за все, є підготовка спеціаліста-дизайнера,

а не розробка технічного дизайн-проекту для втілення в натурі. Навчальне проектування слід розглядати як засіб розвитку у студентів специфічного способу мислення і професійних навичок дизайнера. Основним завданням студентів молодших курсів є оволодіння методикою дизайн-проектування. Починаючи з нескладних об'єктів, вони повинні засвоїти основні положення і принципи, що є загальні для середовищних об'єктів різного призначення. Разом з цим навчальне проектування передбачає розвиток творчого художньо-просторового мислення, естетичного смаку і удосконалення графічної майстерності. У результаті студенти засвоюють алгоритм проектної роботи, де кінцевим продуктом виконання навчального завдання стає не тільки рівень графічної подачі проекту, але й знання, набуті в процесі його розробки [197].

Рациональна організація процесу проектування передбачає його чіткий розподіл на етапи з фіксацією початку і закінчення кожного із них у встановлені терміни (рис. 3.1). Цей процес, як правило, поділяється на *три етапи*:

- 1) підготовчий;
- 2) пошук ідеї проектного рішення та виконання ескізу;
- 3) творча розробка прийнятого ескізу до стадії проекту.

Для кожного етапу навчального проектування характерні свої завдання та форма графічного виконання. Тому робота студентів, згідно з вказаними етапами, складає сутність освоєння професійного методу. У цьому зв'язку проходження методичних етапів дизайнерського проектування повинно здійснюватися обов'язково під контролем провідного викладача. Для цього можуть використовуватися різноманітні форми роботи – в аудиторії, вдома, в бібліотеці, у вигляді консультацій з викладачем та обговорень з колегами.

*На першому (підготовчому) етапі* студент вивчає отримане ним завдання на проектування, слухає лекції по темі проектування, ознайомлюється з нормативними і методичними матеріалами, спеціальною

літературою, а також з аналогічними вітчизняними та зарубіжними об'єктами, реалізованими в натурі. Завдання на проектування визначає склад проекту і графік роботи над ним. У результаті проходження даного етапу студент в уяві повинен створити модель об'єкту проектування, а потім постаратися подати її графічно у вигляді лінійних начерків і схем, які послужать матеріалом, необхідним для початку проектування.

**На другому етапі** передбачається творчий пошук ідеї проектного рішення у вигляді *клаузури* з наступною розробкою ескізу-ідеї як основи для розробки завершальної проектної стадії – дизайн-проекту. «Клаузура», в перекладі з грецької, означає «обмежувати, закривати». Мета клаузури – використати можливості психологічної концентрації в умовах обмеженого часу, а також зафіксувати перше подання об'єкту дизайну в проектно-графічному вигляді. Виконується клаузура самостійно, без консультації педагога, протягом 4-6 годин. Техніка виконання клаузури – довільна, з застосуванням рисунків, креслень, кольорових заливок, текстових формулювань, схем тощо (рис. 3.2).

На основі вивченого завдання і виконаної клаузури настає стадія розробка ескізу ідеї, що передбачає створення концептуального рішення з графічною розробкою ескізних креслень, де генеральний план, плани поверхів, фасади, розрізи, перспективні зображення і демонстраційне креслення в цілому виконуються без детальної проробки і подаються як цілісна пропозиція. Закінчений ескіз затверджується і оцінюється педагогом (керівником проекту). Потім ескізи обговорюються і при цьому встановлюються потенційні можливості їх подальшої творчої розробки.

**На третьому етапі** здійснюється остаточна розробка проекту. Тут слід одразу уточнити, що поняття «дизайн-проектування» є узагальненою назвою всіх стадій роботи над об'єктом дизайну. Процес виконання проекту включає комплекс дій, які передбачають найбільш трудомістку, поглиблену розробку проектної теми. Саме на третьому етапі завершується формування

художньо-образного вирішення об'єкта, конкретизуються деталі функціонального, планувального і конструктивного вирішення, точно викреслюються в заданому масштабі основні проекції – плани, фасади, розрізи, розгортки, генеральний план ділянки, проставляються необхідні розміри, виконуються перспективні зображення, макет. Остаточне графічне оформлення проектного рішення здійснюється на основі робочого ескізу подачі проектної експозиції, попередньо узгодженого з керівником.

У кожній архітектурно-дизайнерській вищій школі навчальна графічна робота на молодших курсах має менший формат і більш просту форму зображення, ніж на старших курсах. У той же час алгоритм поетапної організації навчального проектування у старшокурсників все більше нагадує схему такої ж роботи: проектування реальних об'єктів спеціалістами-професіоналами сучасних дизайн-студій і архітектурно-дизайнерських організацій, за винятком змісту останньої стадії практичних розробок, яка передбачає авторське керівництво за виконанням проекту в натурі [131].

У проектній діяльності дизайнера-практика найбільш складним етапом є розробка робочих креслень, за якими будуть здійснюватися будівельні роботи. У процесі навчання цей етап відсутній, оскільки навчальні креслення не призначені для реалізації проекту, а, отже, можуть лише нагадувати робочі креслення. Тому, завершальною процедурою навчального проекту є перевірка рівня знань і умінь, отриманих студентом в процесі розробки навчального проекту.

Формами такої перевірки, залежно від умов, можуть бути післяпроектний аналіз власного проекту студента з коротким обґрунтуванням прийнятого рішення або перевірна контрольна робота у вигляді графічної моделі функціонального та художньо-образного вирішення об'єкту проектування (перевірна клаузура).

У сучасних вищих навчальних закладах архітектурно-дизайнерського спрямування навчальні графічні роботи за своїм змістом і призначенням

залежать від цілей початкового або спеціального навчання. На початкових курсах графічні роботи відіграють роль інструменту, з допомогою якого студенти засвоюють знання, які їм будуть необхідні для майбутньої професійної діяльності. Так, на 1-му курсі студенти набувають перший досвід проєкційного креслення, володіння засобами дизайнерської графіки та композиції, вміння демонструвати свої задуми першим глядачам – педагогам і товаришам по навчанню. Отримані навички розвиваються в процесі виконання нескладних графічних робіт на 2-му (частково 3-му) курсах, коли складається уява одночасно про завдання, мету і кінцевий результат демонстрації своїх проєктних задумів в графіці і макетах. Третій рік є, по суті, початком реалізації творчого потенціалу студента, формування його креативного мислення. Специфіка 3-го курсу обумовлена проведенням аудиторних практичних занять. На 4-му і 5-му курсах навчання зорієнтовано на широке використання комп'ютерної техніки. Курс «Дизайн-проєктування» тісно пов'язаний з низкою суміжних дисциплін, таких як: «проєктна графіка», «композиція», «нарисна геометрія», «основи формування середовища». Знання та навички, сформовані на цих дисциплінах, синтезуються, закріплюються і практично втілюються в конкретні дизайнерські об'єкти.

На 4-му курсі умови проєктних завдань і характер виконання навчального проєкту наближаються до креслень аналогічної складності в професійних дизайнерських майстернях. І лише невелика частина креслень виконується з дотриманням норм і правил робочого проєктування.

Наведені вище етапи проєктування властиві також для роботи професійних дизайнерів. В своїй роботі вони проходять аналогічні етапи. Але межі між цими етапами можуть бути не чіткими. Це можна пояснити тим, що знання і досвід майстра-практика дозволяють йому діяти вільно, не стереотипно. Чим досвідченіший і впевненіший в собі автор, тим швидше, чіткіше і повніше складається у нього уява про майбутній образ об'єкту.

Досвідчені і зрілі архітектори та дизайнери нерідко в змозі виконати від руки ескіз зовнішнього вигляду фасадів та інтер'єрів будівлі зі всіма деталями та дотриманням точних розмірів. Так створюється остаточний ескіз, після якого корисно зробити перерву в роботі на декілька днів (тижнів), оскільки лише через деякий час професійному майстру легше побачити недоліки ескізу, знайти шляхи до їх усунення, при цьому важливе значення має використання такої перерви на обговорення ескізу з співробітниками та замовником.

Знайомство з методами пошуку композиції проектної ідеї на прикладах реальних об'єктів відомих майстрів архітектури і дизайну (рис.3) заставляє звернути увагу як на певну схожість форм їх пошукової роботи, так і на індивідуальну манеру висловити свою думку найбільш простими і ефективними графічними засобами. У той же час наведені приклади не слід вважати об'єктом механічного копіювання в умовах навчання. Слід мати на увазі, що коли у дизайнера-практика пошук ідеї базується на набутому досвіді і культурі професійного ескізування, то у дизайнерській вищій школі студенти лише набувають подібні навички.

На початкових етапах навчання як студент, так і педагог, часто бувають незадоволені рівнем виконання ескізів. Причиною цього часто є не тільки труднощі у пошуку ідеї, але й умінні студента її грамотно оформити. За цих умов завдання педагога буде полягати в тому, щоб за зовнішньою непривабливістю ескізу розгледіти потенційні можливості якісного розвитку запропонованої ідеї. Можна показати, як і якими засобами можливо отримати оригінальне образне вирішення обраної теми. Студент бачить, як на його очах недосконалий ескіз перетворюється в ясний і виразний рисунок, але сама механіка такого естетичного перетворення для нього залишається прихованою. У таких випадках після ручного коригування ескізу педагогу доцільно запропонувати студенту власноручно виконати декілька ескізів на таку ж тему. У процесі спілкування між педагогом і студентом слід уникати директивних вказівок виконувати лише те, що запропонував педагог. В

іншому випадку неприйнятним слід вважати також цілеспрямоване заперечення всіх ідей, що пропонуються студентом. Часте повторення подібних ситуацій призводить до того, що студент позбавляється здатності до самостійного мислення і стає компілятором чужих ідей. Крім того, подібні ситуації не тільки не стимулюють студента до творчого пошуку, а навпаки, призводять до скорочення строків пошуку ідей проекту і його остаточної розробки. У результаті студент привчається до аритмічної роботи, до неможливості завершення проекту у вказані строки.

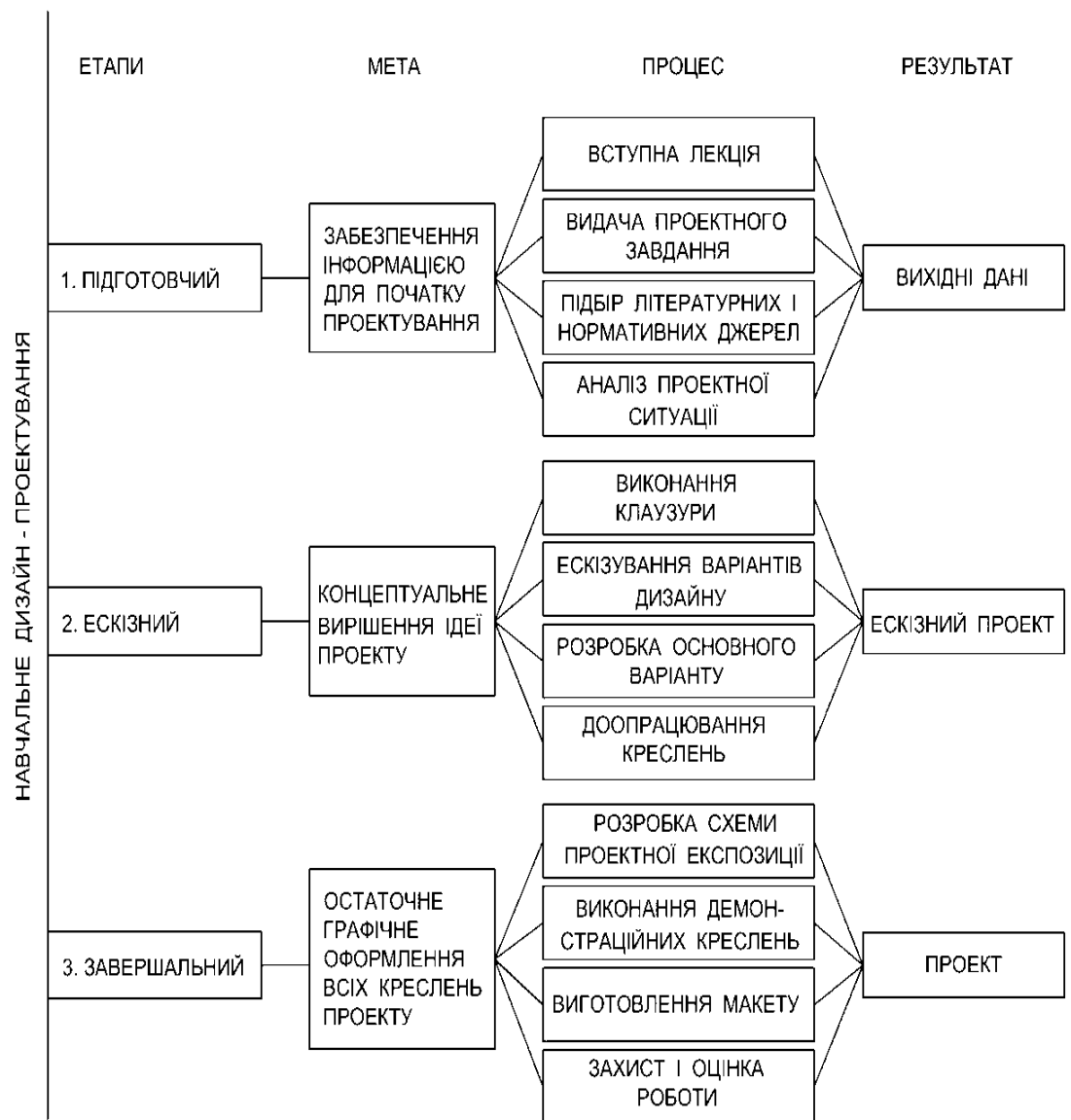


Рис.3.1. Схема поетапного виконання навчального дизайн-проекту 3 метою



уникнення вищенаведених випадків, важливо на кожному етапі проектування контролювати рівень справжнього розуміння студентом функції, форми, предметного наповнення, художньої виразності дизайнерських об'єктів, які ним зображуються в ескізі, кресленнях, комп'ютерній графіці. Лише за таких умов удосконалення проектних задумів стане продуктивним, що, в свою чергу, сприятиме розвитку просторових і образних уявлень майбутнього дизайнера середовища (див. рис. 3.1).



Рис.3.2. Приклад навчальної проектної клаузури

Таким чином, випускник вузу повинен стати професійно компетентним фахівцем у своїй галузі. У зв'язку із цим результат дизайн-освіти переорієнтується з понять «підготовленість», «освіченість», «культура», «вихованість», «кваліфікація» на поняття «компетенція», «компетентність».

Ці поняття, хоча і перебувають у взаємодії, але не ототожнюються. Інтегрованим результатом освіти у нових умовах стає компетентність, яка характеризує інтегральні характеристики якості підготовки випускника до освітнього результату.

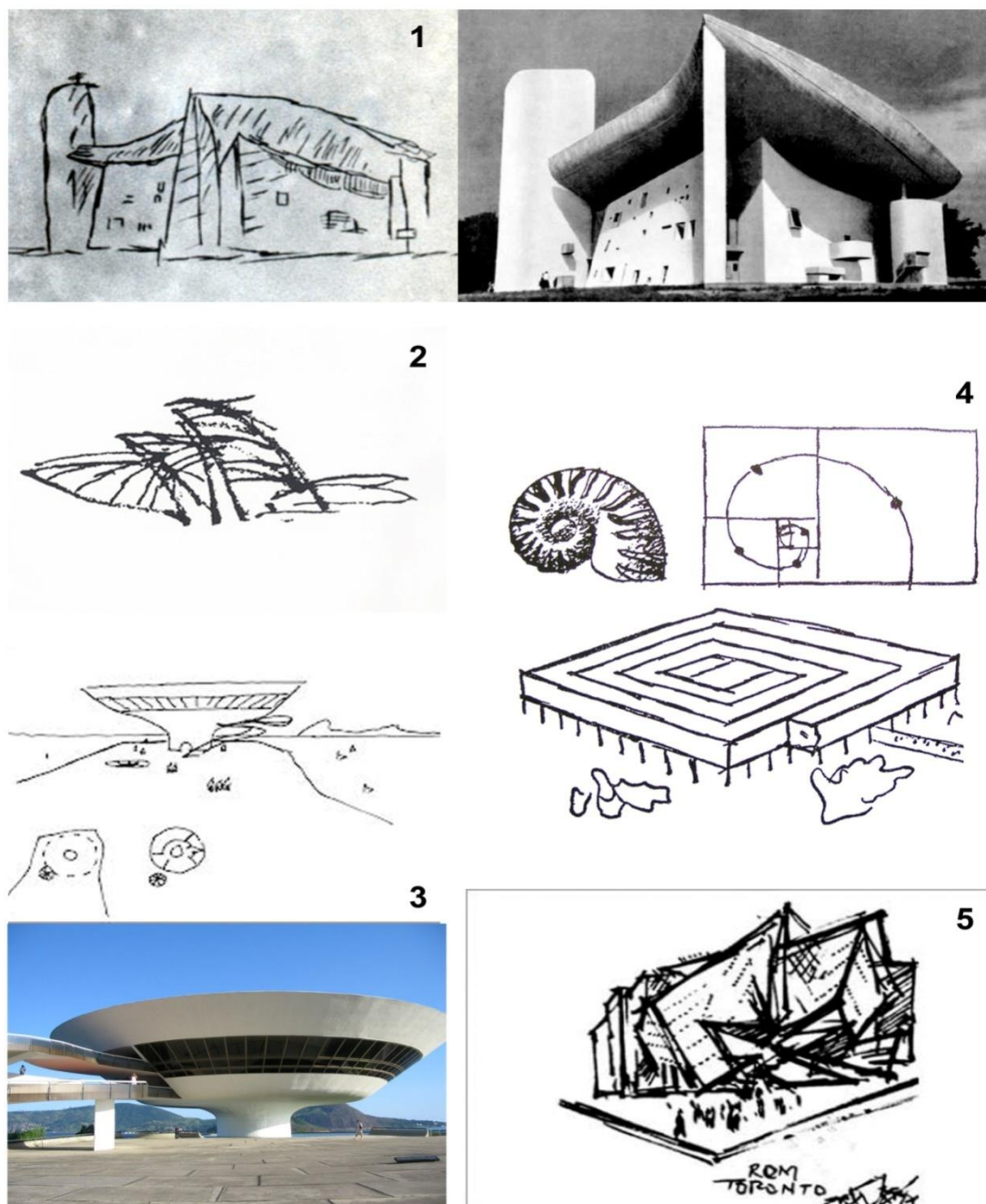


Рис.3.3. Пошукові ескізи і реалізовані об'єкти відомих архітекторів:

(1. Ле Корбюзьє. Капела в Роншані; 2. Й.Утзон. Оперний театр в

Сідней; 3. Ле Корбюзьє. Проект музею, що розвивається; 4. О.Німейєр. Музей в Каракасі; 5. Д.Лібескінд. Королівський музей «Онтаріо» в Торонто).

Компетентнісний підхід являє собою сукупність базисних принципів визначення освітньої мети, відбору її змісту, організації освітнього процесу і діагностики освітніх результатів.

Така цільова установка може бути реалізована як дидактична система підготовки компетентнісного фахівця через дотримання принципів навчання, які виступають як єдине ціле, відображаючи певну концепцію.

Багато ідей компетентнісного підходу з'явилися у результаті вивчення становища на ринку праці і визначення професійних вимог до працівника. Аналіз ринку праці привів до однозначного висновку: необхідний перехід від професійного фахівця до професійного співробітника [413, с.10].

Аналізуючі наукові дослідження за напрямом «дизайн» [3; 26; 79; 122; 181; 221; 228; 231; 233; 240; 251; 252; 273; 278; 290; 405; 429; 513; 523], приходимо до висновку, про актуальність розгляду також принципів екодизайну у контексті парадигми проектної культури. Науковці значну увагу приділяють розгляду питань екологічних загроз, інноваційних впроваджень, відродження традиційних принципів у формуванні предметно-просторового середовища, переосмислення методології використання природних образів при проектуванні об'єктів дизайну.

Екологічний підхід у дизайн-проекуванні позиціонує нову культурну площину у структурі споживчих потреб, що базується на питаннях екологічної обізнаності та доцільності, формує якісно нові ціннісні орієнтири проектного мислення майбутнього дизайнера інтер'єру.

У цих умовах важливо чітко визначити мету освіти, що аргументує очікувані результати діяльності. Розходження підходів до визначення цілей вищої дизайн-освіти полягає у розумінні сутності очікуваного результату.

Освітні державні стандарти вищої дизайн-освіти нового покоління покликані стати «провідниками» міжнародних тенденцій розвитку вищої освіти з урахуванням стратегічних інтересів і культурно-освітніх цілей.

Отже, можна говорити про те, що впровадження компетентнісного підходу являє собою одну з основних характеристик сучасної стратегії розвитку української дизайн-освіти.

У процесі реформування сучасної мистецької освіти все частіше постають питання педагогічних умов ефективності професійної підготовки за напрямом «дизайн».

Вища освіта, відповідно до Болонської Декларації, передбачає відмову від єдиної для всіх студентів освітньої траєкторії, гнучкий підхід до змісту і методів навчання. У результаті виникають певні педагогічні умови:

- варіативність освітньої траєкторії у відповідності до соціального замовлення;
- перенесення змістового акценту на самостійну проектну роботу;
- зміна форм роботи професорсько-викладацького складу.

Очевидно, що все це аргументує необхідність організації особливого освітнього середовища, що передбачає впровадження нових мистецьких освітніх технологій.

*Створення інноваційного освітнього середовища – важлива складова моделі професійної підготовки за напрямом «дизайн».*

Ефективна організація інноваційного освітнього середовища дає можливість краще пізнати індивідуальні особливості студентів, виявити серед них обдарованих і всебічно спрямовувати розвиток інтересу до навчання. Нерідко це є першим дослідницьким майданчиком, де зароджуються і втілюються у життя нові дизайн-концепції і підходи до організації предметно-просторового середовища.

Особливості інноваційного освітнього середовища у вищому навчальному закладі розглянуто в роботах С. Толстова [403], О. Гудзинського [115, с. 66-71.], Б. Сербиновського [360], Т. Хасія [433] та ін.

Для наукового базису нашого дослідження уточнимо такі поняття як «освітнє середовище» та «інноваційне освітнє середовище».

Ми погоджуємось з думкою В. Ясвіна, який під освітнім середовищем розуміє «систему впливів і умов формування особистості за заданим взірцем, а також можливостей для її розвитку, що є в соціальному і просторово-предметному оточенні» [543, с.14].

Освітнє середовище виступає функціональним і просторовим об'єднанням суб'єктів освіти, між якими встановлюються тісні різнопланові групові взаємозв'язки, яке може розглядатися як модель соціокультурного простору, де відбувається становлення особистості [171, с. 8].

Так, Т. Гущина зауважує, що педагогічний зміст освітнього середовища визначають його ключові функції [118, с.189]:

- розвиток – сприяє реалізації потенціалу кожного суб'єкту і закладу в цілому, професійно-особистісному розвитку;
- вибір цінностей – сприяє становленню загального ціннісно-змістового контексту сприйняття дійсності;
- регуляція – дозволяє регулювати діяльність суб'єктів на основі вироблених загальних норм і правил організації життєдіяльності;
- безпека – створює комфортне середовище, стає механізмом захисту суб'єктів від деструктивних тенденцій;
- фасилітуюча взаємодія – узгодження інтересів і цінностей його суб'єктів; полегшує процес взаємодії між суб'єктами в межах закладу і поза його межами.

Об'єднуючи суб'єктивний та об'єктивний погляди на «освітнє середовище», О. Язиков стверджує, що: «Освітнє середовище – це сукупність природних, фізичних та соціальних об'єктів й суб'єктів, які впливають на формування студента, на його творчий, професійний та особистісний розвиток, сприяють становленню міжсуб'єктних взаємодій та особистісно-орієнтованих педагогічних комунікацій в освітньому процесі, забезпечують умови комфортної життєдіяльності студента в навчальному закладі та поза його межами. Це середовище складає поле впливів на дитину: педагогічних, виховних, освітніх, професійних, соціокультурних» [534, с.6].

Відповідно до особливостей діяльності інноваційних закладів освіти, визначено основні вимоги до інноваційного освітнього середовища сучасного університету, в якому студент: абсолютна цінність, особистість і йому надається можливість бути собою; реалізує своє право на освіту і всебічний духовний розвиток і саморозвиток у відповідності зі своїми потребами, здібностями й можливостями; викладач розвиває свої професійні й особистісні якості, духовну культуру, організує навчально-виховну діяльність, виходячи з принципу природо- і культуровідповідності, гуманізації, естетизації на основі взаємодії загальнолюдських і національних цінностей; керівник забезпечує оптимістичний дух діяльності студента і викладача; колектив працює у творчому пошуковому режимі на основі діалогу культур; присутні гуманні, толерантні відношення партнерського співробітництва; взаємна вимогливість, повага, довіра й атмосфера спільної радості успіху як основа життєдіяльності колективу [171, с.7].

У контексті нашого дослідження необхідно з'ясувати вплив освітнього середовища на професійну підготовку, аргументація необхідності впровадження освітніх інновацій у професійній підготовці дизайнерів.

Сучасні пріоритетні напрями розвитку нашої держави аргументують вирішення проблем якості вищої дизайн-освіти, яка повинна відповідати запитам ринку. Освіта повинна стати тією домінантою, яка формує напрями розвитку економіки з результатом освіти – конкурентоспроможними фахівцями нового покоління.

Ці умови синтезують основні завдання системи дизайн-освіти – формування компетентного фахівця, що успішно організовує професійну діяльність, має здатність до адаптування у сучасному середовищі; володіє прийомами формування ефективних і естетично досконалих дизайнерських рішень; проявляє творчу ініціативу, новаторство та самостійність у прийнятті проектних рішень; розширює та поглиблює отриманий під час навчання загальний рівень фахових знань, умінь, та навичок.

Сучасний дизайнер інтер'єру повинен:

- уміти створювати виразний художній образ і композицію окремого об'єкту дизайну інтер'єру чи архітектурного середовища у поєднанні з вдалою функціонально-просторовою організацією, ергономічним обґрунтуванням прийнятого рішення, застосуванням ефективних конструкцій, матеріалів і дизайнерського обладнання;
- володіти інтегрованими компетенціями і бути здатним працювати в команді у проектній роботі;
- взаємодіяти з експертами в різних предметних областях (з пріоритетною інтеграцією інформаційних технологій, систем та ресурсів);
- оперувати практичним досвідом та впроваджувати інноваційні проектні, дослідні, конструкторські, економічні, екологічні та інші рішення;
- демонструвати високий рівень графічної культури;
- мати високий рівень креативності;
- високий рівень самоосвіти;
- мати сформоване інноваційне дивергентне мислення.

Так, В. Ясвиним запропонована трьохкомпонентна модель освітнього середовища, що містить наступні компоненти [543]: *просторово-предметний компонент* – архітектурно-естетична організація предметно-просторового середовища; *соціальний компонент* – визначається формою між вікової взаємодії; *психодидактичний компонент* – формує зміст освітнього процесу, способи діяльності та організацію навчально-виховного процесу.

Для того, щоб у повній мірі базисно розкрити сутність інноваційного освітнього середовища мистецького навчального закладу, розглянемо і сам термін «інновація». Під інновацією у педагогічному контексті ми розуміємо нововведення, якісними показниками якого виступає прогресивна динаміка розвитку університету у порівнянні з традиційними підходами.

Інноваційне освітнє середовище – це педагогічно доцільно організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості; інтегрований засіб накопичення і реалізації інноваційного потенціалу навчального закладу [543, с.110].



*Інноваційне освітнє середовище сучасного мистецького закладу ми бачимо як багатовекторне та поліфункціональне утворення, що існує й розвивається в інноваційному просторі, представленому у симбіозі ресурсів і освітнього потенціалу для забезпечення всебічного розвитку особистості (під час міжособистісних відношень, які виникають між суб'єктами даного середовища у ході реалізації своїх освітніх та самоосвітніх функцій) у відповідності до його освітньо-кваліфікаційного рівня. Як і більшість дослідників, структурно розглядаємо його поділ на *мікро-* та *макросередовище*.*

Розкриємо сутність компонентної структури інноваційного освітнього середовища, що передбачає організаційно-методичні умови ефективності моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (див. рис. 3.4.).

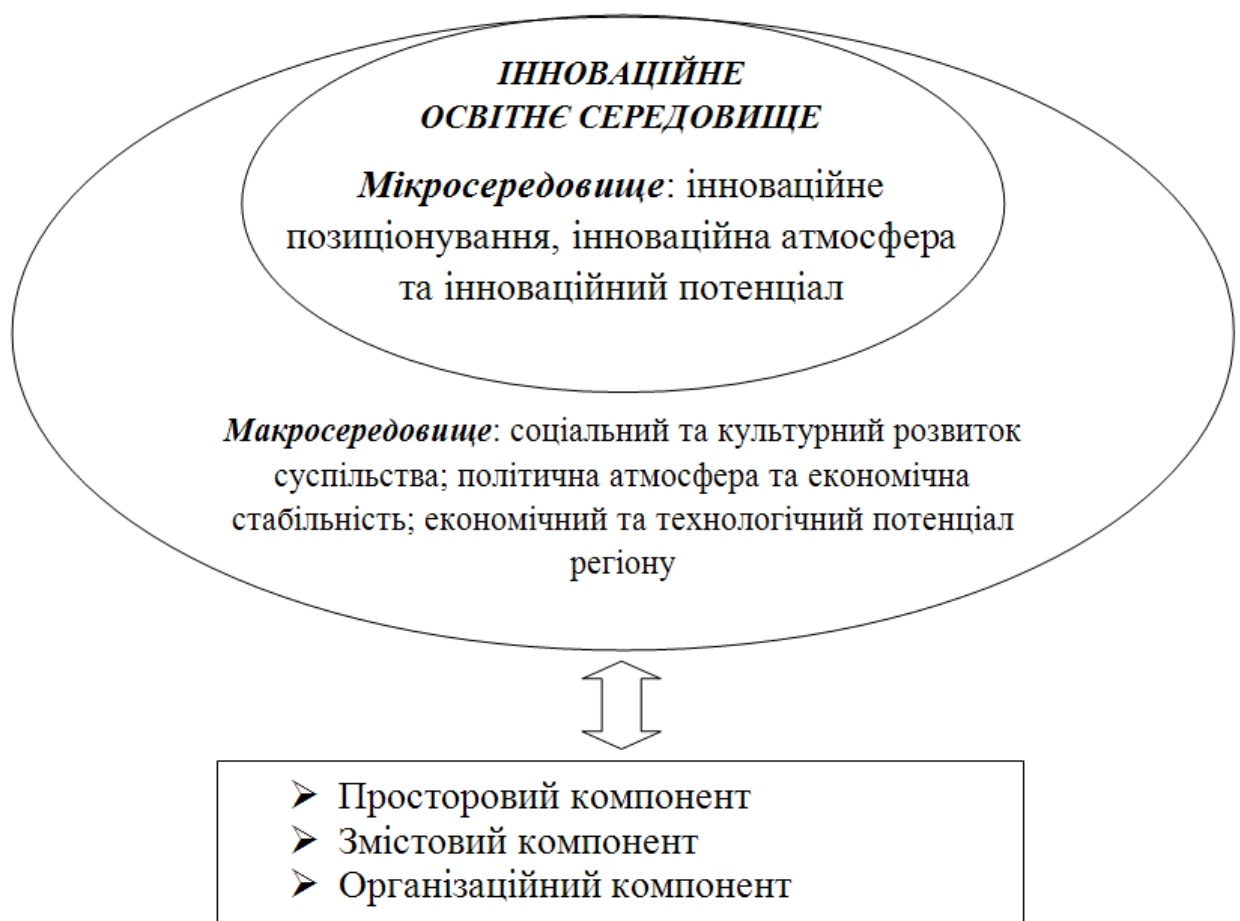


Рис. 3.4. Структура інноваційного освітнього середовища.



*Просторовий компонент* – це, насамперед, дизайнерська складова організації предметно-просторового середовища та просторова варіативність, що формує емоційну складову професійного становлення.

*Змістовий компонент* передбачає: оновлення змісту дизайн-освіти; оптимізацію навчальних планів; функціональне поєднання кафедр при організації наукової і педагогічної діяльності в рамках інтегрованого навчального простору; домінування творчо-пошукової, проектної діяльності; підсилення міжпредметних зв'язків шляхом інноваційної складової дизайн-проектування; використання авторських інноваційних освітніх технологій; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, проблемного навчання, методу проектів, що підвищують ефективність дизайн-освіти; упровадження сучасних інформаційних технологій, систем і ресурсів в навчальний процес; вільний доступ до освітніх та наукових ресурсів для самостійної роботи студентів.

*Організаційний компонент* передбачає: зміни в області виховання та соціалізації особистості; реорганізація системи керування навчальним закладом, створення в її структурі методичного, консультативного, інформаційного центрів, підсилення інституту самоврядування, розвиток форм і методів взаємодії зі стратегічними партнерами; чітке позиціонування професорсько-викладацького складу і студента, цінностей і національної складової; авторський стиль викладання і спілкування з позицій взаємоповаги і авторитету; взаєморозуміння та позитивний творчий настрій під час взаємодії всіх її учасників; розкриття особистісних і професійно-значущих якостей фахівців; багатоступенева участь всіх учасників в організації і оптимізації освітнього процесу з позицій новаторства та інновацій.

Основними умовами оновлення змісту освіти в контексті переходу до інноваційного освітнього середовища є використання сучасних інформаційних технологій, впровадження інтегрованих програм навчання з використанням навчальних моделей, проектне навчання, інтеграцію творчої

складової у всі її форми і методи, а також прогресивну організацію предметно-просторового середовища самого навчального закладу.

Технології навчання інтерпретують засоби організації навчального процесу, що базується на дуалізмі творчої діяльності педагога і студента, використанні різних форм обміну навчальною інформацією шляхом педагогічної взаємодії. Фундаментом цієї взаємодії у дизайнерів виступає здатність до творчої діяльності.

Наголосимо, що одним з твірних, у створенні інноваційного освітнього середовища, виступає процес формування у майбутніх дизайнерів творчого мислення, здатності до нових оригінальних ідей та їх реалізації.

Прагнення і здатність студента до самовдосконалення та розвитку творчого потенціалу, що трансформується у творчий досвід і є базисом самореалізації особистості в професійному аспекті, повинні стати поляризаційним вектором професійної підготовки. Звідси впливає визначення методів, засобів і прийомів генерації та розвитку творчого потенціалу студентів у просторі інноваційного освітнього середовища. Завдяки цим методам, засобам та прийомам формується творче проектне мислення, що, безперечно, містить: самостійну складову, дослідницьку компоненту, мотиваційну складову, які реалізуються через призму самовдосконалення та самореалізацію. Все це можливо тільки завдяки освітнім технологіям інноваційного характеру, що базуються на творчій складовій професійної компетентності. Отже, дуалізм творчої складової професійної діяльності студента і викладача формує інноваційність освітнього середовища.

Одним із інтегруючих складових, що об'єднують професорсько-викладацький склад, кафедри та факультети навколо освітніх процесів на різних етапах професійної підготовки, виступає інноваційне освітнє середовище, що формує засади підготовки сучасного компетентного фахівця, здатного приймати ефективні інноваційні рішення в сучасних економічних умовах.

Виділимо основні умови створення інноваційного освітнього середовища:

- студент – абсолютна цінність, який у повній мірі реалізує своє право на освіту, самоосвіту, всебічний розвиток, саморозвиток і самореалізацію;
- професійна діяльність професорсько-викладацького складу спрямована на розвиток професійних й особистісних якостей, духовної культури, що базуються на принципах гуманізації, демократизації, неперервності, системності, цілісності, культуровідповідності, варіативності і естетизації; зворотний зв'язок між викладачем і студентом реалізується шляхом партнерського співробітництва на основі взаємної вимогливості, поваги і довіри;
- наявність сучасних інформаційних технологій, матеріальної бази, систем і ресурсів;
- реалізується методологія підвищення кваліфікації у векторі впровадження інноваційних засобів, методів і прийомів освітньо – виховного процесу;
- організація роботи в контексті сучасної концепції мистецької освіти, що передбачає широке використання інформаційних ресурсів для реалізації компетентнісного підходу у вищій школі;
- формування мережі партнерства між вищими навчальними закладами, науковими організаціями, науково-педагогічними колективами, підприємствами, організаціями, установами незалежно від форм власності.
- гармонізація суб'єктності студента у процесі особистісного професійного становлення шляхом векторизації педагогічного супроводу розвитку особистості студента суб'єкт-суб'єктною домінантою;
- розробка інноваційних дієвих навчальних програм професійної підготовки, підвищення кваліфікації, перепідготовки, що орієнтовані на творчий пошуковий потенціал студента на основі діалогу культур.

Одним з основних засобів формування інноваційного освітнього

середовища тут виступає проектний метод. Творчий проект – це самостійна закінчена творча робота, в результаті якої автор створює новий продукт дизайну.

Метою проектного методу є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії – дизайні, формування у них, на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Реалізація проектного методу в інноваційному освітньому середовищі передбачає:

- засвідчення здатності студента до самостійної проектної діяльності на рівні аналізу проектної ситуації та здійснення обґрунтованих дизайнерських рішень з візуальною та текстовою їх аргументацією;
- виявлення вміння студента критично осмислювати практичні проблеми, послідовно та грамотно викладати свої думки;
- виявлення вміння студента аналізувати і систематизувати власні проектні та наукові розробки.

Очевидно, що при компетентнісному підході важливим стає реалізація педагогом окремих творчих освітніх домінант, що створюються ним базуючись на конкретній педагогічній ситуації з урахуванням певних форм і методів навчально-виховного процесу. Використання освітніх технологій завжди виступає у якості стратегії і стало пріоритетної взаємодії викладача і студента. Інноваційне освітнє середовище дозволяє спростити процес такого вибору, значно оптимізувати організацію навчально-виховної діяльності професорсько-викладацького складу в університеті.

### **3.4. Математичне моделювання як засіб фундаменталізації і системності в підготовці студентів-дизайнерів**

Роль математичного моделювання у сучасній освіті та науці настільки значна, що воно стало одним з основних інструментів наукового пізнання і знайшло широке застосування в професійній підготовці студентів-дизайнерів. Яким доводиться вирішувати широкий спектр завдань – від підготовки проекту та одержання якісної готової продукції до вирішення дизайнерських проблем. Математичне моделювання в дизайн-освіті дозволяє швидко знаходити оптимальні розв'язки зазначених завдань, допомагає при плануванні інтер'єру та у керуванні процесом його реалізації. У межах нашого дослідження математичне моделювання дозволило побудувати графоаналітичну модель «Інтеграл компетентності дизайнера», обґрунтувати оптимізаційну модель динаміки формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру на основі регресійного аналізу та здійснити багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз ефективності впровадження моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру

#### ***1. Особливості процедури математичного моделювання***

Основне завдання вищої освіти – забезпечення суспільства висококваліфікованими фахівцями, які здатні творчо застосовувати сучасні досягнення науки і техніки, впроваджувати інноваційні технології, гнучко реагувати на вимоги ринкової економіки. Вимога до активного впровадження в навчальний процес окресленого методу дослідження зумовлений його широкими системоутворювальними можливостями, дослідженню яких присвячені роботи багатьох авторів [напр. 36; 37, с.32-35;83; 134; 135; 248; 351, с.13-20.].

Сучасні досягнення науки і техніки обумовлюють необхідність нового підходу в підготовці спеціаліста в області дизайну. Підвищений інтерес до дизайн-освіти акумульований вимогами сучасного суспільства з креативним

мисленням. Це положення вимагає якісно нового підходу в підготовці кваліфікованих спеціалістів з цього напрямку. Причому завдання підготовки майбутніх дизайнерів для отримання навичок з математичного моделювання є найбільш відповідальною і трудомісткою частиною у дизайнерській освіті.

Важко переоцінити роль моделювання в професійній діяльності спеціаліста в області дизайну. Моделювання саме по собі не новий метод – формування поняття моделювання і розробка моделей відігравали життєво важливу роль в духовно-культурній діяльності людства з тих пір, як воно почало прагнути до розуміння і видозміни оточуючого середовища. Людина завжди використовувала концепцію моделювання, намагаючись уявити і виразити за її допомогою абстрактні ідеї і реальні об'єкти. Можна резюмувати, що прогрес і історія науки та техніки знайшла своє найбільш точне вираження в розвитку здібності людини створювати моделі природних явищ, понять і об'єктів.

Поняття «моделювання» у довідковій літературі визначається як «метод дослідження, при якому відбувається заміна конкретного об'єкта досліджень (оригіналу) іншим, подібним до нього (моделлю)» [374, с. 649]. У моделі відтворюються найбільш важливі компоненти, властивості, зв'язки досліджуваних систем і процесів, що дозволяє їх адекватно оцінювати, прогнозувати тенденції розвитку, а також ефективно управляти цим розвитком.

Вочевидь, що кожна модель, чи уявлення об'єкту є форма імітації. Моделювання є досить широким і недостатньо чітко визначеним поняттям, що має величезне значення для дизайнера. Моделювання розуміємо, як процес, що включає як конструювання моделі, так і її аналітичне застосування для вивчення деякої проблеми. Під моделлю реального об'єкту (системи) потрібно розуміти представлення об'єкту (системи об'єктів) в деякій формі, що відрізняється від реального втілення. Відповідно об'єкти (системи), що існують тільки на папері (знаходяться в стані планування), можуть моделюватися також як й існуючі. Зазначимо, що моделі і

функціональні співвідношення між різними її компонентами можуть містити чи не містити елементи випадковості.

Модель об'єкта (системи) може бути і точною копією цього об'єкту (хоча виконаного з іншого матеріалу і в іншому масштабі), або відображати деякі характерні властивості об'єкта в абстрактній формі.

В останні роки розробляються принципи навчального моделювання в діяльності як викладача, так і студента, з використанням графічних моделей. Докладніше про ролі моделювання в освіті і освітніх системах можна дізнатися з робіт [48, с.96-102; 80; 99, с. 119-129; 125, с. 46-60; 153, с.51-63; 168, с. 219-231;188, с.43-49; 212, с.13-23; 218, с.32-38; 248; 345; 350, с. 13-20; 391; 516; 543].

У моделюванні в навчальній діяльності можна виділити два аспекти: моделювання як зміст; моделювання як навчальна дія.

Моделювання – розглядається як засіб системності і прогнозованості, тому очевидним є його широке використання і в наукових дослідженнях професійної діяльності [251, с. 32-35; 379, с.59-60; 529, с.75-76;].

Таким чином, моделювання є прикладною методологією, що має мету: описати поведінку об'єкту (системи); побудувати гіпотези і теорії, що описують подібну поведінку (стан); використовувати отримані результати для прогнозування і змін у функціонуванні.

Вже на початку розробки теорії і методики дизайну постали питання чіткого розуміння процесу конструювання та проектування, основ технологічної обробки матеріалів, прикладної механіки, основ організації виробництва, тощо. Хоча дизайнер, аналізуючи об'єкт (виріб), в першу чергу, розглядає його в цілому як об'ємну просторову структуру (що має свою композицію, пластичне та кольорове рішення – його естетична, образна цінність). Наступний його крок – оцінка функціональної виразності виробу (відповідність створеного образу функціональним можливостям). При цьому аналізується співвідношення даного об'єкту (виробу) із «середовищем експлуатації». Також, важливим є ергономічний фактор, який визначає

експлуатаційні якості виробу (зручність керування, обслуговування, виразність, тощо). Далі йде оцінка раціональності конструкції, компоновання, оптимізації, кінематики. Наступне – оцінка матеріальної бази, технології і економічного аспекту. Тому неможливо уявити собі сучасний дизайн без широкого застосування математичного моделювання.

Під математичними моделями розуміють основні закономірності і зв'язки, притаманні явищу чи об'єкту, що вивчається. Це можуть бути формули або рівняння, набори правил або співвідношень, виражені в математичній формі [250]. Аналіз педагогічної літератури по проблемах навчання математичному моделюванню показав, що за допомогою даного підходу можливе ефективне формування у студентів таких особистісних і професійних якостей як системність і фундаменталізація знань, пізнавальний інтерес і мотивація до навчальної діяльності, продуктивність мислення та ін. Сформованість таких якостей значною мірою залежить від рівня математичної інтеграції, яка має місце в процесі підготовки фахівця, а особливо майбутнього дизайнера.

Математичне моделювання є найбільш доцільною технологією, що детермінує стиль розумової діяльності студента, оскільки виступає у ролі: продуктивної технології розв'язання професійних задач, що мають явно виражений комплексний характер (міжпредметні, творчі, дослідницькі); способу стимулювання нових підходів в осмисленні майбутньої професійної дизайнерської діяльності; засобу організації пізнавальної діяльності студентів і керування цією діяльністю; мотиву, що спонукає студентів до інноваційної практичної діяльності; доказу важливості взаємозв'язку узагальнюючих знань з різних предметних областей наук (міжпредметні зв'язки).

Проведені дослідження в цій галузі демонструють, що технологія математичного моделювання, є одним з основних методів наукового і навчального пізнання, тому його опанування здійснює величезний вплив на весь комплекс становлення професійно-особистісних якостей дизайнера.



Таким чином, технологію математичного моделювання потрібно розглядати як системний метод створення, дослідження і використання математичних моделей в процесі навчання. При цьому найбільш яскраво проявляються дві основні дидактичні особливості математичного моделювання:

- математичні моделі орієнтуються на проблемні міжпредметні задачі, під час розв’язання яких, модель виступає необхідним інструментом в проведенні досліджень при перевірці і уточненні фактів, гіпотез, оптимізації майбутнього дизайн-проекту, моделюванні «економічних» показників, тощо (прикладні оптимізаційні задачі);
- володіючи усіма властивостями навчальних моделей і будучи джерелом інформації, математична модель відіграє роль об’єкту діяльності.

Фундаментальні переваги математичного моделювання виражаються у можливості звертатись до тих аспектів базової науки, які недоступні через складність відтворення, недостатню наочність, важкість представлення і прогнозування результатів. Таким чином, математичне моделювання сприяє поглибленню розуміння студентами навчального матеріалу, «демонструє» його нові сторони. Як правило, при створенні математичної моделі не розглядаються несуттєві для дослідження властивості, що обтяжують сприйняття і аналіз, а тому в результаті полегшується виявлення взаємозв’язків і відношень між ними. Математичне моделювання у професійних задачах допомагає студентам осмислити сутність процесу дослідження, зв’язок між параметрами. При цьому управління процесом моделювання і аналіз реакції моделі на зміну умов слугують не стільки матеріалом для запам’ятовування, скільки основою для практичної діяльності. Головним аспектом навчання стає не заучування і відтворення, а сам процес мислення. Тому тут ми можемо говорити про математичне моделювання як спосіб формування системності знань, що сприятиме розвитку системного мислення.

Моделювання в самому дизайні спрямоване на розв’язання конкретних задач. Найбільш відомі: багаторівневе моделювання, стильове моделювання,

модельовання етапів дизайн програм [184; 199, с. 144 – 151; 243, с. 1-2; 244; 365, с. 50-51; 383;]. В роботах О. Соболева розроблена модель на основі маркетингового підходу в дизайні [380]. Широкого розповсюдження набуло модельовання сприйняття об'єктів дизайну [66; 75; 536]. У роботі В. Титаренко «Методика викладання декоративно-прикладної творчості» запропонована дванадцятикольорова модель зміни сприйняття кольору для художників [395]. В. Кандінським та А. Устіновим запропоновано моделі сприйняття кольору в залежності від психологічних особливостей людини [166; 414, с. 32-46]. Неоднозначність сприйняття є базовою величиною в побудові дизайнерської моделі.

Особливу увагу викликає дисертаційні дослідження М. Яковлєва «Геометричні принципи художнього формоутворення» [536] та О. Бондара «Проблема взаємозв'язку геометричних просторових уявлень у мистецтвознавстві» [60], які розкривають геометричні принципи художнього формоутворення, проблеми взаємозв'язку геометричних представлень у мистецтвознавстві (геометричне модельовання) та роботи з комп'ютерного модельовання для розробки дизайну меблів, та інтер'єру [351; 445].

Таким чином, основи інформаційної та експериментальної технічної естетики також базуються на математичному апараті.

Математичне модельовання виступає засобом не тільки пізнання законів формоутворення, їх функціональності, але й інструментом вирішення практичних завдань, які стоять перед дизайнером [98, с. 53-57.]. Саме математична модель може слугувати основою для абстрактних математичних висновків у сфері закономірності отриманої форми, її «характеру», пропорції, «ритму» тощо.

Метод математичного модельовання сприяє розвитку системного мислення майбутнього фахівця, змінює стратегію дослідження проблем і вирішення практичних завдань, створює нове уявлення про речі, змінює характер фактичних рішень і розробок.

Проте, слід пам'ятати, що освоєння технології математичного

модельовання і становлення системного мислення сучасного фахівця, – це не механічне об'єднання двох паралельних видів діяльності, а певна організація процесу формування особистості. Для того, щоб математичне модельовання стало ефективним засобом формування системного мислення майбутнього дизайнера, необхідно, щоб його освоєння здійснювалось на базисі системного підходу до організації всього навчально-виховного процесу у вищій школі, а орієнтація мислення майбутнього дизайнера – на основі системного підходу в пізнавальній і творчій діяльності, яка повинна складати «стильову» межу сучасної професійної підготовки.

Іншим важливим аспектом математичного модельовання постають психологічні засади сприйняття людиною витворів дизайнерського мистецтва.

## ***2. Психологічні засади сприйняття людиною витворів дизайнерського мистецтва***

Аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку про важливість врахування у процесі побудови системи дизайн-освіти психологічних механізмів сприйняття людиною світу та особливостей міжособистісних стосунків. У цьому зв'язку наведемо думку, яку вона висловила у дисертації «Дослідження процесів навчання і викладання у класі дизайну інтер'єру» [515], де пише про вплив на дизайн-освіту психологічних теорій (таких, як гешталь-психологія), що передбачають врахування в освітньому процесі особливостей сприйняття людиною світу за допомогою сенсорних каналів. Так, у процесі реалізації дизайнерських проектів у галузі житлового будівництва слід зважати на різні аспекти соціальної взаємодії, пов'язані з індивідуальними границями спілкування, тендерними особливостями цих границь та ін. [514, с. 29].

Для нас важливим постає пошук сенсорних універсалій, які б дозволили зрозуміти принципи оптимальної організації зовнішнього середовища. У зв'язку з цим можна говорити про концепцію універсального

семантичного простору Всесвіту (В. Налімов), яка базується на численних уявленнях сучасних дослідників щодо універсального семантичного підґрунтя світу, внесок у дослідження якого зробили архітектор К. Александер (він створив спеціальну мову, де роль слова відіграють особливі просторові блоки, що відбивають властивості Всесвіту [19, с. 126]), Ж.-П. Сартр (який «універсальний ключ» до тлумачення символів виявив у «психоаналізі предметів», що був розроблений Г. Башляром), В. Гумбольдт (у його типолого-універсалістському вченні про діахронічні універсалиї як набір правил для деякої універсальної метамови).

Г. Сковорода намагався визначити, що пов'язує матеріальну і духовну «натури» символічного світу, тобто, якщо залучати терміни семіотики, в чому виявляється зв'язок між інформою і ексформою знаку-символу. Цей напрям дозволив Г. Сковороді окреслити ідею «алфавіту світу», представленого у вигляді обмеженої кількості архетипів та їхніх «копій».

Тут також можна говорити й про запропоновану Е. Кассирером *універсалістську трактовку символічних форм*, де, згідно з уявленнями Ф. Шеллінга, сполучаються ідеальний та матеріальний ряди універсуму, коли “образ через ім'я насичується енергіями вічності”, про що писали М. Бахтін, О. Лосєв, П. Флоренський та ін.

Розглянемо *психологію суб'єктивної семантики*, що містить багато фактів, які допомагають осмислити проблему семантичного простору Всесвіту. Тут можна говорити про функціонування певних “оперативних одиниць сприйняття”, що інваріантним чином реалізують актуальний опис об'єкта і дають можливість досліджувати різноманітні семантичні поля і простори. Наприклад, в експериментах Н. Хенлі (1969 р.) була виявлена подібність значення слів, що є назвами тварин. Виявилося, що тварини мисляться респондентами не так, як це робиться в біологічних класифікаціях, що дані респонденти використовують ознаки екстралінгвістичного походження. Ч. Осгудом (1957 р.) отримані координатні вектори, котрі стійко

характеризують поняття, позначені словами різноманітних мов у рамках різноманітних культур. Були виявлені стійкі зчеплення властивостей об'єктів. Дослідження, проведені по виявленню “актуальних координат досвіду”, призвели до висновку про те, що візуальні об'єкти (подані в геометричних формах) зовнішнього середовища досить стійко й інваріантним чином характеризуються реципієнтами, котрі при цьому уживають вербальний засіб опису цих об'єктів. Даний феномен виявляє «комплекси перцептивних універсалій» [30]. При цьому дослідники не виключають існування словників візуального досвіду – кінцевих систем візуальних образів, що дозволяють стійко інтерпретувати і класифікувати усі (!) об'єкти зовнішнього світу.

Більше того, виявилось, що вербальні характеристики малюнків, запропонованих одному респонденту, можуть бути дешифровані іншим, який за цими характеристиками (за списком властивостей) спроможний побудувати (відновити) зображення, близьке вихідному. Все це переконує нас в тому, що в людства є стійкі комплекси уявлень про змістові властивості геометричних форм, таких, наприклад, як сніжинка, коло та ін.

Подібно до того, як звуки людської мови, як показали дослідження в сфері звукового символізму, змістовно мотивуються [150], так і окремі візуальні елементи середовища одержують подібну ж мотивацію і можуть оцінюватися в рамках вербальних описів, що укладаються в шкали «сила-слабкість», «доброта-жорстокість», «голод-ситість» та ін. Змістова мотивація зовнішніх стимулів характерна не тільки для звуко-візуального, але і тактильного аспектів сприйманої інформації. При цьому зображення характеризуються в першу чергу не за їх специфічними геометричними властивостями (такими, наприклад, як колоконцентрованість, розірваність та ін.), а виходячи з емоційно-оцінювального (правопівкульового) компонента взаємодії з зовнішнім світом, коли геометричні форми постають як добрі і ворожі, спокійні, ласкаві тощо.

Більш того, перцептивний фон навколишнього середовища освоюється

людиною саме на основі надання сенсорним стимулам середовища (або на основі витягування цих сенсорних стимулів) емоційно-оцінювальних характеристик, що свідчить про принципову єдність людини і навколишнього світу, про єдність фактологічного й етичного, що виявляється в антропному космологічному принципі.

Витоково будь-який об'єкт оцінюється (сприймається) на рівні правопівкульових, підсвідомо-симультанних механізмів психічної діяльності, коли виявляється феномен «першобачення» об'єкта як дещо нерозчленовано-цілісне. При цьому активна саме права емоційно-оцінювальна півкуля, що виявляє процес оцінювання не об'єкта як такого, а його відношень і зв'язків, у тому числі і зв'язків із людиною, що його сприймає, зв'язків, що характеризують ціннісно-орієнтоване ставлення до об'єкта сприйняття, а не до його властивості. Надалі на перцептивній «арені» з'являється повторне сприйняття об'єкта («другобачення»), що реалізується на рівні когнітивно-класифікаційних механізмів лівої півкулі, яка відбиває світ послідовно-вибірковим чином, охоплюючи “першобачення” концептуальною схемою.

Під час дослідження особливостей сприйняття візуальних образів з'ясувалося, що оцінки слів і зображень часто не збігаються, коли зображення і приписуване йому поняття можуть оцінюватися протилежним чином [30, с. 137]. Це свідчить про наявність первинного універсального (підсвідомо оформленого) словника людини і про його повторні вербальні (свідомі) проєкції, які не завжди відповідають своєму джерелу, що призводить до феномена розірваності людини, протиріччя між свідомістю і підсвідомістю.

Можна говорити про такі сенсорні універсальії, розроблені Арнхеймом (1974 р.), котрий побудував візуальний словник, в якому, наприклад, витягнутий перехрест характеризує такі властивості, як холодність і чистота, а округлість – доброту та ін. Семантико-перцептивні універсальії роблять сприйняття більш економним.

Зокрема, О. Вознюк зазначає, що на думку гештальтпсихологів зміст

або значення речі сприймаються нами так само безпосередньо, як її колір. Значення предмета «написано на його обличчі», а тому він володіє «фізіогномічною якістю» у тому розумінні, у якому має цю якість людина, емоції котрої виявляються «на її обличчі». У цьому контексті можна говорити про валентність речі, що доступна для сприйняття і не присвоюється об'єкту потребами спостерігача й актом його сприйняття цього об'єкта. Об'єкт репрезентує лише ті можливості, які він репрезентує [85].

На нашу думку, перцептивні універсалиї реалізуються на основі синестезії – перцептивної єдності трьох сенсорних модульностей людини кінестетичної, аудіальної, візуальної. При цьому сенсорні універсалиї мають охоплювати весь спектр проявів людської активності.

### **3.5. Концептуальна модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру**

Багатовекторний комплексний аналіз проблеми професійної підготовки за напрямом «дизайн» засвідчує, що в сучасних умовах виникла необхідність розробки нової теоретико-методологічної концепції в контексті впровадження компетентнісного підходу у вищій школі.

Побудова структури моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру базується на методологічній базі та державних освітніх стандартах та передбачає урахування сучасних наукових *підходів*: компетентнісного, структурно-системних, професійно-орієнтованих, особистісно-орієнтованих, культурологічних тощо та *принципів*: неперервності, фундаменталізації, демократизації, гуманізації, системності, культуровідповідності тощо.

Виходячи із методологічної бази та державних освітніх стандартів, констатуємо, що результат професійної підготовки майбутніх дизайнерів

інтер'єру виявляється у його аспектах – готовності до професійної діяльності і компетентності.

Для побудови нашої моделі, наведемо уточнення поняття «модель». Змістове обґрунтування такого методу пізнання як моделювання висвітлено в наукових роботах В. Афанас'євої [33], Б. Глинського [249], Н. Кузьміної [201], Ю. Кулюткіна [204], В. Штоффа [522] та інших.

Моделювання – це теоретичний метод наукового пізнання, сутність якого полягає у відтворенні характеристик деякого об'єкта на іншому об'єкті, спеціально створеному для вивчення, який називають моделлю [249, с. 107].

Модель – самостійний об'єкт, що знаходиться певній відповідності з об'єктом, що досліджується, здатний замінити останній в деяких відносинах і дає при дослідженні певну інформацію, яка переноситься за певними правилами відповідності на об'єкт, що моделюється [249, с. 88].

Модель (у педагогічному контексті) – передбачає розробку та використання моделей, що формуються шляхом спостереження в процесі навчання та спостереження за об'єктом під час його функціонування: дозволяє оцінювати значущість властивостей цілісності та виявляти властивості системи [444, с. 462].

Дизайн-освіта є системна форма організації культуро-творчого середовища в освітній установі, суспільстві і державі [181]. Науковий підхід до проблеми професійної дизайн-освіти ґрунтується на концептуальних положення вищої освіти і передбачає її розгляд як цілісного системного явища з якісним встановленням мети, структури, принципів, змісту та функцій.

Виявимо деякі аспекти цієї наукової проблеми.

**Загально-філософський** аспект професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру аргументує зворотній зв'язок на соціальні запити суспільства, що вимагають підготовку спеціаліста з позицій активного суб'єкту діяльності, носія професійних знань, людини з сучасним світоглядом, здатного вирішувати різноманітні задачі в професійній площині,



що володіє сучасними техніками і технологіями, готовим до інноваційної діяльності, професійного пошуку і самоосвіти.

Класична філософія наголошує на єдності теорії та практики, їх безпосередній вплив на організацію життєдіяльності людини та специфіку її суспільних взаємовідносин, в тому числі у взаємодії з навколишнім світом. Глибоке осмислення взаємозв'язку теорії і практики та забезпечення їх єдності інтерпретовані у працях класиків з філософії (О. Герцен, Р. Декарт, Г. Лейбніц, І. Кант та ін.).

Сучасні філософи, М. Бахтін [42], В. Біблер [49] аналізують процес професійної підготовки особистості в контексті діалогового підходу, підкреслюючи єдність теорії і практики їх впливу на організацію життєдіяльності та суспільні відносини.

Використання філософського аспекту практичного вектору професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру через призму результатів дослідження, що включають: мотивацію, мету, доцільність, предмет та об'єкт проектування, – дозволить нам аргументувати модель професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Таким чином, розгляд філософського аспекту дає нам можливість констатувати, що філософи єдині щодо процесу оволодіння теоретичними і практичними знаннями у взаємодії з навколишнім середовищем.

**Соціально-психологічний аспект** дозволяє проаналізувати розвиток ставлення студентів до дизайн-освіти в цілому, позиціонування їх професійної діяльності в суспільстві. За переконанням науковців (В. Аванесов, А. Вербицький, Л. Виготський, О. Запорожець, Л. Ітельсон, В. Ковальова, Г. Костюк, О. Леонтьєв, К. Платонов, С. Рубінштейн та ін.) позитивне відношення до майбутньої професії, наявність інтересу та здібностей до неї, престижність, задоволення матеріальних та духовних потреб у сфері обраної професії аргументують професійну спрямованість студентів.

У контексті нашого дослідження доцільно дослідити розуміння терміну «спрямованість» у психолого-педагогічній літературі.

А. Сейтешев, Е. Венек розглядають «спрямованість» як схильність до певної діяльності, що розвивається зі схильностей, від ступеня досконалості яких залежить ступінь спрямованості.

Більшість провідних вчених: Л. Божович [57], М. Левітов [219], В. Мерлін [242], В. Мясищев [256], С. Рубінштейн [339], П. Якобсон [535] та ін. позиціонують спрямованість особистості як багатогранне динамічне поняття і характеризують її як:

- систему внутрішніх умов, через які заломлюються всі зовнішні впливи, спосіб впровадження соціального досвіду;
- типологічну характеристику особистості, інтегральний показник ставлення людини до своїх основних соціальних ролей, інтерактивну сторону особистості, що характеризує людину як визначений тип;
- ядро особистості, що зумовлює її своєрідність і створює ієрархічну структуру особистості;
- міра активності стосовно оточуючих і себе, тенденцій поведінки, діяльності і спілкування;
- якість особистості, що забезпечує вироблення власних цілей життєдіяльності, як змістоутворюючу структуру особистості і т.п.

**Педагогічний аспект** демонструє, що проблематика професійної підготовки майбутніх дизайнерів є однією з найважливіших у педагогічній науці.

Зазначимо, що наукові пошуки методології дизайн-освіти були предметом вивчення не тільки педагогів, але й філософів, психологів, художників та мистецтвознавців. Філософські і психофізичні аспекти мистецької складової освіти висвітлені в роботах: В. Андрєєва, О. Асмолова, М. Бердяєва, Л. Єрмолаєвої-Томіної, Г. Костюка та ін. Позиціонування мистецтва на шляху розвитку особистості майбутнього фахівця досліджені в роботах: М. Коськова, В. Орлова, О. Отич, В. Радкевич, О. Рудницької,

В. Щербини та ін. Дизайн як особливий вид творчої художньої діяльності розглядається в працях В. Даниленка, Є. Лазарева, Ю. Легенького, М. Селівачова, О. Фурси, А. Чебикіна та ін.

Наукові пошуки щодо змісту поняття професійної компетентності висвітлені в роботах: І. Зязюна, Н. Ничкало, М. Розова, Г. Монахова, Н. Кузьміної, В. Сластьоніна, В. Беспалько, М. Євтуха, О. Дубасенюк, А. Пискунова, О. Антонової, М. Павлютенкова, А. Макарової, О. Ломакіної та ін.

Зокрема, досить широко висвітлені проблеми: теорії дизайну (Е. Ас, Д. Аркін, О. Генісаретський, В. Глазичев, Г. Мінервін, В. Сидоренко, О. Рябушин, О. Шило, В. Шимко та ін.) і історії дизайну (К. Кондратьєва, С. Хан-Магомедов та ін.), питання урбодизайну і благоустрою міського середовища (В. Ангелов, І. Добриціна, А. Єфімов, П. Нагорний, Л. Салмін та ін.); формування візуально-образної мови – М. Опалєв, О. Ганоцька; організації дослідницької діяльності з дизайну у професійних навчальних закладах – А. Алексюк, Н. Амеліна, В. Раєвський, та ін.; підготовка майбутніх дизайнерів у навчальних закладах України – С. Алексєєва, С. Зінченко, Г. Максименко, Т. Мала, Л. Оружа, В. Прусак, О. Трошкін, О. Фурса, Ю. Яворик та ін.

Модель професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру реалізується у таких її компонентах: мотиваційно-особистісний, творчо-інноваційний, змістово-діяльнісний, рефлексивний та передбачає теоретико-методологічний, змістово-мотиваційний, організаційний, методичний та рефлексивний блоки.

Насамперед, в контексті структурного базису моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру визначимо мету педагогічного процесу. Аналіз літератури з порушеної проблеми (С. Алексєєва, Є. Антанович, О. Ареф'єва, У. Арістов, В. Аронов, В. Бандорін, Т. Божко, О. Бойчук, Г. Гребенюк, В. Даниленко, А. Діжур, С. Зінченко, Г. Максименко, Н. Матяш, В. Орлов, О. Отич, Я. Пономарьов,

В. Прусак, С. Рибін, О. Рудницька, В. Савін, Н. Семенова, В. Симоненко, П. Татіївський, Л. Троєльнікова, О. Трошкін, О. Фурса, О. Хмелевський, А. Чебикін, В. Щербина, Ю. Яворик та ін.) дав можливість виділити цілі, що відповідають видам професійної підготовки: комплексне опанування знань в галузі мистецтва, функціонально-технологічних процесів, конструкцій та матеріалів, будівельних технологій, розуміння ролі форми, перспективи, пластики, значення світла, кольору, текстури та фактури в середовищі, а також опануванням технологіями формування цілого з окремих елементів і засобів його організації, специфікою художнього декору, принципами органічного поєднання образу форми з функціональною та конструктивною, а також технологічною складовими композиційно-просторової організації предметно-просторового середовища в цілому.

Засоби системного проектування послугували методологічною основою у процесі розробки моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, в базисі яких знаходяться методи та принципи системного аналізу. Визначимо і обґрунтуємо цільовий компонент запропонованої моделі, що включає потреби особистості, соціальне замовлення, освітні державні стандарти та суб'єкти професійної взаємодії.

Соціальне замовлення вищої школи аргументоване значною інноваційною динамікою сучасного ринку праці, який ставить нові вимоги до випускників вищих навчальних закладів за напрямом «дизайн». Тому в проекції на майбутнього фахівця з дизайну інтер'єру мова йде про такі особливі результати в системі його професійної підготовки, у межах яких знання є необхідною, але недостатньою умовою досягнення високої якості освіти, – про “професійну компетентність”. Актуальність її формування у майбутнього дизайнера інтер'єру пов'язана з особливою потребою суспільства у висококваліфікованих фахівцях. Таким чином, рівень результативності освіти, як його якісної характеристики, можна співвіднести з рівнем розвитку професійної культури особистості студентів, що включає оптимальну сукупність ціннісних орієнтирів і компетенцій, що дозволяють їй

розвиватися в гармонії у суспільстві і набувати соціальну та професійну стійкість.

Соціальне замовлення обумовлює мету моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. Суб'єктивний характер мети визначає особисте ставлення людини до професійної діяльності та її результатів.

Суб'єктами нашої моделі є професорсько-викладацький склад і студенти вищого навчального закладу. Вони і виступають домінантами, що корегують засоби, прийоми, методи навчально-педагогічної діяльності та проводять діагностику якості вищої освіти.

Концептуальні принципи системності і цілісності змісту професійної підготовки спеціалістів в області дизайну розглядаються в класичній системі «мета – засіб – результат», що включають: інтеграцію набутих знань і вмінь з інформаційних технологій студентів при розв'язанні професійних задач, кореляцію цілей професійної підготовки дизайнерських кадрів на посилення наукової компоненти, науково-обґрунтований дослідницький підхід до забезпечення якості професійної підготовки дизайнерів. Ці засади реалізуються критеріями відбору навчальних моделей для розв'язання професійних задач в дизайні.

Така підготовка повинна розглядатись в контексті цілісної системи, органічному симбіозі традиційних і інноваційних методів та засобів за принципом взаємного доповнення.

Компетентнісний, особистісно-орієнтований, системно-структурний підходи дозволяють виявити сутнісні характеристики, закономірності та принципи концепції професійного становлення студентів, рівні її функціонування, побудувати та обґрунтувати модель професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. Рефлексивний, варіаційний, креативний, акмеологічний, діяльнісний та культурологічний підходи забезпечують розробку методичних основ розвитку професійної культури студентів у процесі дизайн-освіти (див. рис. 3.5).

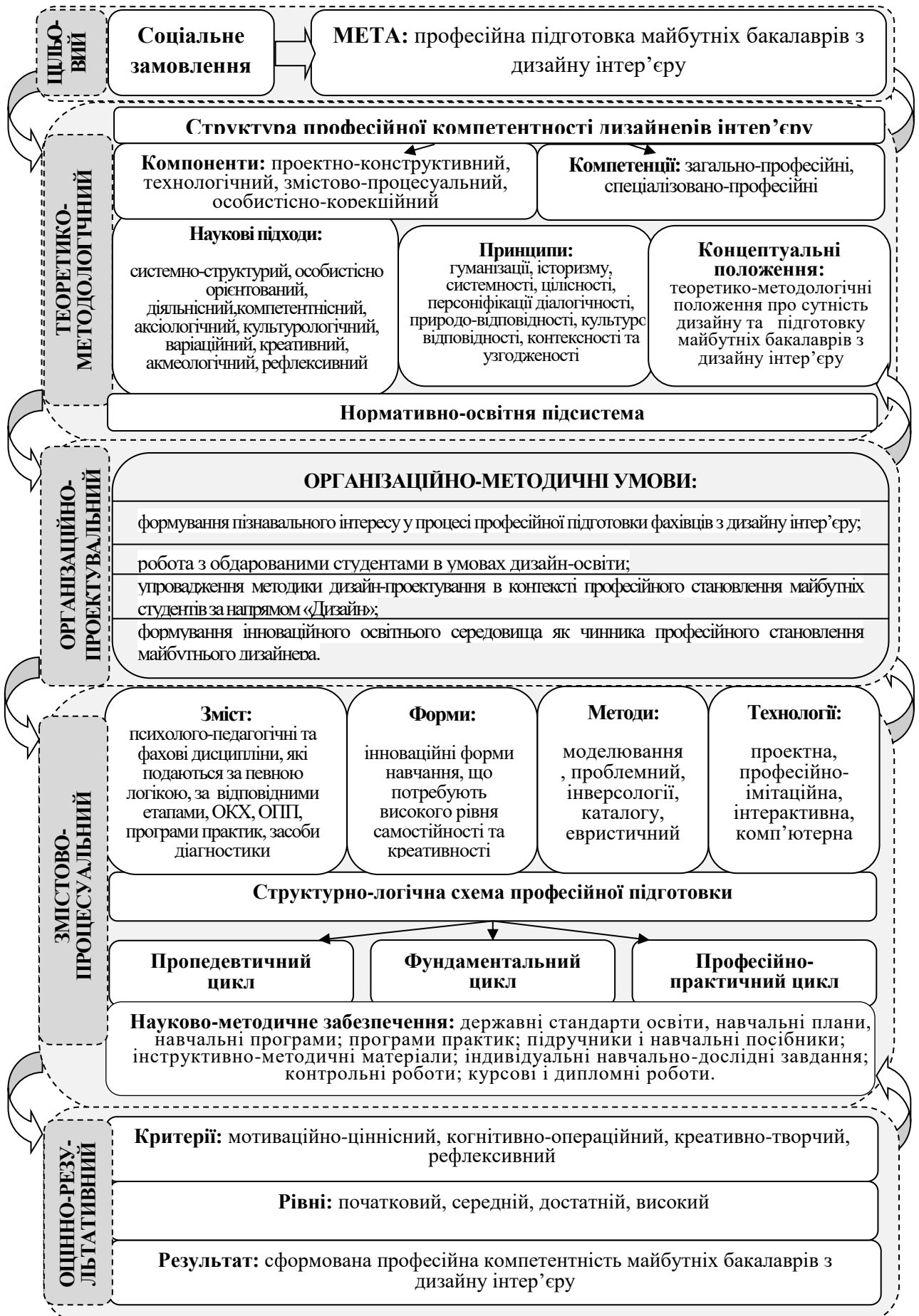


Рис. 1. Концептуальна модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру

*Теоретико-методологічний* блок моделі включає закономірності професійного становлення студентів у процесі дизайн-освіти у вузі і ґрунтується на наступних положеннях: фундаментальній професійній підготовці; сучасній мистецькій освіті; компетентнісному підході в організації навчально-виховного процесу; впровадження в дизайн навчально-цільових методів моделювання, що знаходить вираження в розробці навчальних моделей, які відображають різноманітні аспекти професійних задач проектування, виробництва і споживання.

Крім того, розробка авторської моделі аргументує розгляд педагогічних умов, ефективності професійного становлення студентів.

Оскільки професійне становлення майбутніх дизайнерів відбувається в процесі дизайн-освіти, що має змістовну, процесуальну, організаційну та результативну сторони, то структура моделі професійного становлення студентів включає п'ять взаємопов'язаних блоків: теоретико-методологічний, змістово-мотиваційний, методичний, організаційний, діагностико-контролюючий.

Спроектовано концептуальну модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (рис. 1), яка складається з таких блоків:

*цільового* (реалізує соціальне замовлення та мету професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру);

*теоретико-методологічного* (ґрунтується на закономірностях, сучасних наукових підходах, принципах професійного становлення студентів у процесі дизайн-освіти у ВНЗ та включає концептуальну основу досліджуваного процесу, його нормативно-освітній аспект);

*організаційно-проектувального* (організаційно-методичні умови, які передбачають певні напрями, а саме: формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру; робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти; упровадження методики дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутніх

студентів за напрямом «Дизайн»; формування інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера);

*змістово-процесуального* (відображає предметну специфіку процесу професійного становлення, ОКХ, ОПП, засоби діагностики, програми практик, дисципліни професійно-практичного циклу, форми, методи, відповідні технології, структурно-логічну схему професійної підготовки, її науково-методичне забезпечення; розкриває логіку розвитку проектної культури через послідовні етапи та забезпечує методику становлення проектної культури студентів, при цьому методи, прийоми, засоби та форми містять мистецьку складову і слугують методичними механізмами реалізації мети і змісту дизайн-освіти та досягнення результату – формування професійно компетентного студента);

*оцінно-результативного* (характеризує контролюючу функції досліджуваного процесу, функціонально-залежні етапи професійного становлення структурних компонентів, критерії та показники сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру).

Надання творчої свободи під час вибору методів і способів досягнення професійних результатів підвищує мотивацію студентів. Кожен студент бажає бути причетним до освітнього процесу, прийнятим колективом, відчувати повагу до його думки і відсутність тиску з боку викладача.

На цьому етапі особливого значення набуває педагогічна підтримка майбутнього дизайнера, аналіз професійних і життєвих ситуацій, адекватна оцінка своїх можливостей, особистої позиції та мотивації до самовдосконалення в професійній діяльності.

Наприклад, програма виробничої практики дозволяє студентам отримати початкові навички професії, вміння виконувати поетапне схематичне зображення дизайну певного інтер'єру, а також використовувати для цього сучасні графічні програми (3D Studio MAX, Google Scketch Up, Sweet Home 3D, Floor Plan 3D, Visi Con, PRO100, Astondizayn та інші).



Змістова частина розкриває предметну специфіку процесу професійного становлення, у якій види діяльності майбутніх дизайнерів інтер'єру (художньо-графічна; проектна; конструкторська; технічна; технологічна; організаційно-управлінська; контролююча; дослідно-експериментальна) відображають конкретний предметний зміст (див. розділ 2).

Усе це в сукупності забезпечує діяльнісну реалізацію професійного становлення студентів, позиціонує педагогічні методи, прийоми, підходи і засоби, що забезпечують формування професійної компетентності студентів у процесі дизайн-освіти.

Важливим блоком моделі є *організаційний*. Оскільки професійне становлення розглядається як системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, безперервний процес, організаційний компонент розкриває логіку розвитку проектної культури через послідовні етапи, що відображають мотиваційну, особистісно-орієнтовану, організаційну, діагностичну і контролюючу функції даного процесу. Та полягає у впровадженні організаційно-методичних умов, що відповідають за формування пізнавального інтересу до творчої діяльності у майбутніх фахівців, сприяють зацікавленості при застосуванні методики дизайн-проектування, визначають доцільне поєднання форм, методів діяльності та взаємодію суб'єктів і визначають послідовний характер протікання процесу навчання бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Вважаємо, що сукупність виділених організаційно-методичних умов у навчальному процесі сприятиме формуванню фахівця належного рівня професійної підготовки та забезпечить підвищення ефективності і якості процесу підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру в системі вищої освіти України.

Вагоме значення у поєднанні теоретико-практичного навчання і самостійної наукової і практичної діяльності студентів відіграє обраний

інструментальний засіб, що відображено у методичному блоці авторської моделі.

*Методичний* блок у комплексі своїх складових забезпечує методику розвитку проектної культури студентів, при цьому методи, прийоми, засоби та форми містять мистецьку складову і виступають методичними механізмами реалізації мети та змісту дизайн-освіти та досягнення результату – професійно-компетентного студента.

До пріоритетних засобів формування професійної компетентності у майбутніх бакалаврів було віднесено: *активні роздаткові матеріали* (наочні таблиці і посібники, зразки робіт, підручники, навчальні посібники, перегляд творчих ескізів на комп'ютері, зразки кращих робіт студентів з методичного фонду, обладнання за фахом і ін.) та *технічні засоби навчання* (електронні книги, відеотехніка, Інтернет, мультимедійні засоби навчання) *організаційно-педагогічні засобами* (навчальні плани, система завдань, комплекс навчально-методичного забезпечення, ОКХ, ОПП).

Наприклад, однією з умов удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру в процесі вивчення навчальної дисципліни «Комп'ютерне дизайн проектування» є використання наступного комплексу методів навчання (наочні, репродуктивні, проблемні, дослідницькі, модульна система, метод проектів) та методи контролю навчальної діяльності студентів (підсумкові оцінки, рубіжний контроль, групові обговорення, творчі виставки, тестові запитання, метод експертної оцінки, оцінка робіт за критеріями і показниками, спостереження за процесом зображення, виставки робіт студентів).

У базисі *рефлексивного* блоку нами виділені структурні компоненти професійного становлення, критерії та показники сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Мотиваційно-особистісний компонент передбачає активізацію художньо-образної мови, усвідомлення, корекцію, формування ціннісного ставлення до навчально-пізнавальної та професійної діяльності, процесу

розвитку проектної культури. На даному етапі відбуваються визначення наявного рівня проектної культури студентів, формування ціннісного ставлення до її розвитку, формування уявлення про майбутню професію і важливості мистецтва у системі соціальних і професійних ідеалів

Творчо-інноваційний компонент означає формування професійно значущих знань, умінь і навичок, що забезпечують розвиток проектної культури студентів у процесі дизайн-освіти у вузі. На даному етапі здійснюється активне включення студентів в інноваційну, навчально-пізнавальну діяльність з оволодіння знаннями з теоретичних галузей мистецтвознавства, соціально-культурних, композиційно-художніх та технологічних закономірностей формування гармонійного, естетичного предметно-просторового середовища. Навчаються використовувати художньо-образні засоби дизайн-діяльності, удосконалюють комунікативні вміння, необхідні для здійснення адекватної соціальної взаємодії. Міждисциплінарні наскрізні програми дозволяють розглядати історичну та соціально-культурну природу проектно-художньої діяльності. Всі отримані професійно значущі знання, вміння та навички забезпечують розвиток проектної культури студентів у процесі дизайн-освіти.

Змістово-діяльнісний компонент. Його мета полягає у формуванні комплексу компетенцій розвиненої особистості на основі набутих знань, умінь і навичок шляхом їх рефлексії, зворотного зв'язку та моніторингу. Механізм зворотного зв'язку в освітньому процесі забезпечує дуалізм процес утримання інформації, результатів проектної діяльності та власної поведінки і дозволяє студенту здійснювати своєчасне коректування своєї діяльності щодо розвитку проектної культури.

На основі творчої самостійної діяльності та рефлексії власного досвіду відбувається перехід з потенційного, когнітивного (компетенція) в актуальне, особистісну якість – компетентність [158, с. 34-42.], формуються професійно-значущі знання, вміння та якості естетичної культури особистості, представлені в наступних видах діяльності: художньо-графічній, проектній,

конструкторській, технічній, технологічній, організаційно-управлінській, контролюючій та дослідно-експериментальній.

Наступним компонентом є рефлексивний. У якому розвиток системи визначаємо як якісну, позитивну зміну, що забезпечує її більш високу ефективність (набуття системою нових функцій) [17]. До основних ознак розвитку такої системи віднесемо якісний характер змін, їх спрямованість і незворотність [10]. Рефлексивний блок включає стандартизовані засоби об'єктивного контролю рівня професійної підготовки студентів, критерії та показники, діагностику та математичні методи [472, с. 59-95.].

Наприклад, участь студентів у конкурсних роботах створює ситуацію, максимально наближену до майбутньої професійної діяльності. Та дає можливість самостійно здійснити проектування від етапу генерування ідеї до підсумкового втілення проекту в макеті, відточує здатність до антиципації (вміння прогнозування (передбачення) результату своєї діяльності ще до реалізації проекту), розвиває оціночні вміння і зіставляє навчальну діяльність до вимог майбутньої дизайн-діяльності. Педагог в такому вигляді взаємодії виконує роль консультанта.

Важливим етапом роботи над проектною ситуацією є навчально-рефлексивні діагностичні завдання (вправи на самооцінку та взаємооцінювання), що дають можливість оцінити отримані результати. Основою для реалізації ситуації рефлексивної діагностичної діяльності студентів є запитання, підготовлені як самими студентами, так і сформульовані викладачем.

Специфіка дизайнерської діяльності, що поєднує в собі художника і винахідника, крім навчально-рефлексивних завдань, заснованих на розробці моделі якоїсь системи, часто включає і її втілення – реальне конструювання. Навчально-рефлексивна ситуація у вправах такого типу, спрямована на розвиток логічних здібностей студентів у процесі синтезу найбільш прийняттого рішення з доступними технічними можливостями, що є важливою складовою професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Обґрунтування розробленої моделі та її реалізація і експериментальна перевірка у процесі впровадження методики формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру у вищих навчальних закладах України описана в наступному розділі.

### **Висновки до третього розділу**

У розділі визначено організаційно-методичні умови функціонування освітньо-виховних систем; розроблено структурно-функціональну схему професійної підготовки майбутніх дизайнерів та обґрунтовано модель професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

До організаційно-методичних умов професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру віднесено:

1) *формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру* (правильна організація пізнавальної діяльності майбутнього дизайнера стає основою формування інтересу до навчання: різноманітна самостійна робота студентів у відповідності до їхніх індивідуальних особистісних інтересів; застосовувати методи проблемного та евристичного навчання; дослідницький підхід, із використанням інформаційних технологій; ускладнення пізнавальних задач спрямованих на проектно-художню діяльність);

2) *робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти* (педагогічна організація індивідуальної та групової роботи; використання проектної практики та самостійної роботи як чинника розвитку обдарованості; науково-проектна робота; готовність професорсько-викладацького складу до роботи з обдарованою молоддю);

3) *упровадження методики дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього студентів спеціальності «Дизайн»*

(поетапне навчальне дизайн-проектування; розробка робочих креслень; використання традиційних методів із методами пошуку композиції проектної ідеї);

4) *інноваційне освітнє середовище як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера* (багатовекторне, поліфункціональне утворення, що існує і розвивається в інноваційному просторі, представленому у симбіозі ресурсів та освітнього потенціалу для забезпечення всебічного розвитку особистості у відповідності до його освітньо-кваліфікаційного рівня).

Професійне становлення майбутнього дизайнера передбачає оволодіння певною системою знань, умінь і навичок, його особистісне самовдосконалення, виховання професійно значущих якостей, активізацію творчо-проектної позиції у ставленні до роботи. Цей процес передбачає певні організаційно-методичні умови професійної підготовки, які забезпечують організацію та функціонування інноваційного освітнього середовища, що складається з трьох складових (просторової, змістової та організаційної) з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців сфери дизайну. До таких умов належить: формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру та інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера; робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти; впровадження методики дизайн-проектування у контексті професійного становлення майбутніх фахівців за напрямом «дизайн».

Обґрунтовано роль математичного моделювання як засобу фундаменталізації і системності у професійній підготовці студентів-дизайнерів, яке дозволяє швидко знаходити оптимальні розв'язки зазначених завдань, допомагає при розрахунках у плануванні інтер'єрів та у керуванні процесом його реалізації.

Спроектовано концептуальну модель розвитку професійної

компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (рис. 1), яка складається з таких блоків:

*цільового* (реалізує соціальне замовлення та мету професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру);

*теоретико-методологічного* (ґрунтується на закономірностях, сучасних наукових підходах, принципах професійного становлення студентів у процесі дизайн-освіти у ВНЗ та включає концептуальну основу досліджуваного процесу, його нормативно-освітній аспект);

*організаційно-проектувального* (організаційно-методичні умови, які передбачають певні напрями, а саме: формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру; робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти; упровадження методики дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутніх студентів за напрямом «Дизайн»; формування інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера);

*змістово-процесуального* (відображає предметну специфіку процесу професійного становлення, ОКХ, ОПП, засоби діагностики, програми практик, дисципліни професійно-практичного циклу, форми, методи, відповідні технології, структурно-логічну схему професійної підготовки, її науково-методичне забезпечення; розкриває логіку розвитку проектної культури через послідовні етапи та забезпечує методику становлення проектної культури студентів, при цьому методи, прийоми, засоби та форми містять мистецьку складову і слугують методичними механізмами реалізації мети і змісту дизайн-освіти та досягнення результату – формування професійно компетентного студента);

*оцінно-результативного* (характеризує контролюючу функції досліджуваного процесу, функціонально-залежні етапи професійного становлення структурних компонентів, критерії та показники сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру).

Результати даного розділу відображені 17 публікаціях, з них: у фахових виданнях [457; 464; 471; 466; 476; 478; 479], у колективних монографіях [473], іноземних публікаціях [562], матеріалах науково-практичних конференцій [448; 452; 451; 528; 450; 435; 477; 467].



## **РОЗДІЛ 4. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ У ПРАКТИЦІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Приєднання України до Болонської конвенції передбачає формування спільного освітнього простору, розроблення критеріїв і стандартів вищої освіти європейських країн. Сучасна орієнтація освіти на формування компетентності, як готовності і здатності людини до діяльності та спілкування, передбачає створення педагогічних умов, за яких кожен студент зможе проявити не лише інтелектуальну і пізнавальну активність, але й особистісну соціальну позицію, свою індивідуальність, проявити себе як суб'єкт навчання. Показником якості та кінцевим результатом підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру нами визначено професійну компетентність.

На підставі визначення сутності професійної компетентності студентів напряму підготовки «Дизайн» конкретизовано компоненти її структури, що дало змогу провести діагностичну роботу, виявити критерії та показники і визначити рівні сформованості означеної компетентності та перевірити ефективність запропонованої моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

### **4.1. Структурно-логічна схема професійної підготовки дизайнера інтер'єру**

Аналізуючи освітні програми і методи професійної підготовки майбутніх дизайнерів у вищій школі, ми дійшли висновку, що вони не повною мірою відповідають викликам сьогодення. Актуальними постають питання відповідності освітніх програм проектним вимогам майбутньої професії, оцінки рівня професійної компетентності випускника, ідентифікації національної складової у дизайні тощо.

Розглядаючи це питання в педагогічній площині, звернемо увагу на державні нормативні документи, де окреслено мету, зміст освіти та

відображено цикли професійної підготовки за напрямом 6.020207 «Дизайн».

Ураховуючи сказане вище, звернемо увагу на критерії формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів, що відображається у формулюванні цілей освітньої та професійної підготовки, визначенні місця фахівця у структурі господарства держави, вимоги до його компетентності та інших соціально важливих властивостей та якостей.

Фахова підготовка дизайнерів передбачає комплексне опанування знань у галузі мистецтва, функціонально-технологічних процесів, конструкцій та матеріалів, будівельних технологій, розуміння ролі форми, перспективи, пластики, значення світла, кольору, текстури та фактури в середовищі, а також опанування технологіями формування цілого з окремих елементів і засобів його організації, специфікою художнього декору, принципами органічного поєднання образу, форми з функціональною конструктивною та технологічною складовими композиційно-просторової організації предметно-просторового середовища в цілому.

Для формування критеріїв оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнерів інтер'єру проаналізуємо цикли професійної підготовки, що формують спеціаліста: пропедевтичний, фундаментальний, професійно-практичний.

*Пропедевтичний цикл* дисциплін спрямований на професійну адаптацію мислення, почуттів, візуальних особливостей сприйняття, одержання початкових засобів і навичок роботи з площиною, формою, простором, оволодіння естетичними засобами гармонізації формально-логічних композицій та численністю засобів художньої виразності площинних композицій і об'ємно – просторових структур [546]. Він включає дисципліни: «основи композиції», «проектна графіка та шрифти», «нарисна геометрія та перспектива», «дизайн-проектування», «матеріалознавство та декоративно-захисні покриття», «конструювання, дизайн об'єктів», «макетування та моделювання», «комп'ютерне дизайн-проектування», «основи формування предметно-просторового середовища», «дизайн меблів», «декоративна

пластика», «фітодизайн», «проектування об'єктів предметно-просторового середовища», «дизайн виставок».

Навчання по основним профільюючим дисциплінам «Дизайн-проектування» та «комп'ютерне дизайн-проектування» передбачає здійснення системного проектування різноманітних об'єктів відповідно до сфер життєдіяльності людини (житлове, виробниче, соціально-культурне, міське середовище).

Професійно-практичні дисципліни, які формують комплекс практичних навичок, необхідних для створення комплексних системних об'єктів предметно-просторового середовища: «декоративна дендрологія і квітникарство», «озеленення інтер'єрів», «дизайн меблів», «дизайн виставок та ярмарок», «дизайн реклами», «сучасні технології та матеріали для інтер'єру», «принципи аранжування та святковий інтер'єр», «фітодизайн», «аквадизайн», «проектування середовищних об'єктів», «дизайн виставок і ярмарок», «ергономіка».

Невід'ємною частиною освітнього процесу є реалізація проектних рішень за допомогою інформаційних технологій і комп'ютерної техніки шляхом вивчення циклу офісних і професійних графічних програм таких як: Illustrator, Photoshop, CorelDraw, 3D-MAX, ArchiCAD, AutoCAD, Revit, Microsoft Office Word; Microsoft Office Excel, Microsoft Office PowerPoint. Реалізація цього забезпечується шляхом вивчення таких дисциплін: «інформаційні технології та комп'ютерна техніка», «комп'ютерна графіка», «інформаційні технології в дизайні», «комп'ютерне дизайн-проектування», «проектна графіка та комп'ютерне забезпечення» та інших.

Навчання комп'ютерним технологіям здійснюється паралельно з дизайн-проектним циклом на основі спеціалізованого програмного забезпечення: «інформаційні технології в дизайні», «комп'ютерне дизайн-проектування», «проектна графіка».

Позааудиторна робота виступає ключовою складовою в професійній підготовці майбутніх дизайнерів, оскільки акумулює становлення професійної компетентності шляхом залучення студентів до творчих

конкурсів, наукових конференцій, майстер-класів та тематичних вечорів тощо [468, с. 61].

Аналіз галузевого стандарту вищої освіти, навчальних програм та наукового пошуку провідних спеціалістів за цим напрямом дозволяє сформулювати вимоги щодо опису освітнього результату професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру.

**Фундаментальний (природничо-науковий) цикл** підготовки фахівця з дизайну інтер'єру спрямовано на формування широкого діапазону знань, професійної ерудиції та розуміння дизайну як невід'ємної частини національної культури, а також оволодінню засобами та методами художньо-образної передачі дизайнерського рішення.

Розглянемо *блок знань та розумінь*, що повинен забезпечити:

1) *базові знання* з фундаментальних природничих наук в обсязі, що є необхідним, для освоєння загально-професійних дисциплін та використання методів наукової і проектної дизайн-діяльності у проектуванні об'єктів предметно-просторового середовища; в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; щодо програмних засобів і алгоритмів роботи в комп'ютерних мережах; основ менеджменту, принципів взаємодії виробництва і споживання соціокультурних послуг, принципів конкурентоспроможності підприємства в галузі соціокультурної діяльності, управління маркетинговими дослідженнями; з рисунку та живопису, кольорознавства, історії мистецтв, теорії та методики дизайну, пластичної анатомії, проективної геометрії;

2) *розуміння* значення формування художньої культури особистості у вихованні молодого покоління.

*Блок застосування знань і розуміння* відображено в описі результатів навчання:

1) *володіння* методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації об'єктів дизайну;

2) *уміння* використовувати інтернет-ресурси; створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси;

3) *здатність* застосовувати, розвивати та вдосконалювати набуті фахові знання для встановлення та вирішення фахових задач у професійній діяльності; застосовувати професійні підходи, методики проектування, організаційні та професійні вміння та навички в процесі дизайн-проектування; одержані теоретичні знання з фундаментальних дисциплін перекладати на мову практики; комплексно застосовувати інструменти дослідження теоретичних проблем до вирішення практичних завдань; налагоджувати ділові зв'язки з підприємницькими організаціями за професійним напрямом.

### ***Професійно-практичний цикл.***

Розглянемо *блок знань та розумінь* підготовки фахівців з дизайну інтер'єру повинен забезпечити:

1) *розуміння* суті закономірностей процесу відображення оточуючого середовища через призму власного світогляду та творчих проектних концепцій; значення усіх етапів і складових творчого процесу дизайн-діяльності з різноспрямованими об'єктами проектування; вимог нормативних документів галузі щодо підготовки технічної та супровідної документації по темі дизайн-розробки; значення сучасних дизайнерських прийомів та засобів проектного об'ємно-просторового моделювання; знання принципів і методології здійснення класифікації об'єктів дизайну; методологію формулювання сучасних вимог до побудови дизайн-концепцій;

2) поглиблені *фахові знання* щодо сучасного стану й тенденцій розвитку матеріальної та художньої культури; механізмів аналізу та обґрунтування соціально-психологічних потреб дизайн-розробки; умов класифікації об'єктів предметно-просторового середовища; методології формування сучасних проектних дизайн-концепцій; шляхів розробки комплексних об'єктів дизайну; методологію, методику, практику дизайн-проектування; методологію та практику роботи з об'ємними та площинними об'єктами; особливостей різних груп споживачів;

3) *розуміння* механізму аналізу та обґрунтування соціально-економічної потреби щодо розробки конкретної дизайн-продукції; знання особливостей

груп споживачів; процедури щодо патентування об'єктів дизайн-проектування.

*Блок застосування знань і розуміння повинен забезпечити:*

1) *здатність* застосовувати арсенал засобів образотворчого мистецтва: рисунок, колір, пластику, композицію, техніку і технологію для художнього перетворення предметно-просторового середовища; організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці; використовувати інформаційні технології (пакети прикладних графічних та офісних програм Illustrator, Photoshop, CorelDraw, 3D-MAX, ArchiCAD, AutoCAD, Revit, Microsoft Office Word; Microsoft Office Excel, Microsoft Office PowerPoint та ін.) для розв'язання експериментальних, прикладних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; до ділових комунікацій у професійній сфері, володіння основами ділового спілкування, навичками роботи в команді; вільно спілкуватися на професійні теми з використанням професійної термінології; планувати етапи розробки та реалізації складних дизайнерських проектів; здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для визначення відповідності технічних засобів і технологій вимогам проектного образу; здатність до генерації інноваційних ідей в дизайні на основі інтеграції знань та практичних навичок з різних видів мистецтв, традиційних технік та новітніх технологій; здатність застосовувати знання і уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення світового і національного дизайну та вміння їх використовувати для розв'язання професійних задач; застосовувати теоретичні знання з маркетингу у сфері дизайну для розв'язання професійних задач; самостійно чи в співавторстві створювати дизайнерські розробки об'єктів предметно-просторового середовища різноманітної складності у різних сферах діяльності з використанням сучасних технічних засобів; оформляти дизайн-проекти та результати науково-дослідних робіт з дотриманням вимог чинних стандартів; планувати, організовувати і проводити презентації дизайн-проектів; точно і стисло формулювати та візуально відтворювати вимоги до дизайн-об'єктів з використанням специфічної для мистецької галузі

термінології й технічно-графічних засобів; компетентно вирішувати професійні питання щодо всіх етапів і складових проектної діяльності з різноманітними об'єктами проектування; на основі широкої ерудиції та культури органічно поєднувати знання та практичні навички щодо системних та синергетичних підходів до проектної та експериментальної діяльності в галузі дизайну із забезпеченням відповідності результатів проектування сучасному стану та тенденціям розвитку матеріальної та художньої культури; використовувати всі сучасні дизайнерські прийоми та засоби проектного об'ємно-просторового моделювання; формулювати, візуалізувати, аргументувати та реалізувати авторську ідею при створенні дизайн-проектів різних рівнів складності та сфер діяльності людини, включаючи всі його етапи.

2) *уміння* здійснювати пошук, систематизацію, аналіз та узагальнення наукової інформації та практичних розробок у сфері дизайну;

3) *готовність* до проектування сукупності об'єктів на рівні системи; здатність адаптувати дизайнерську організаційну, технічну та технологічну діяльність до економічних вимог і умов споживчого ринку; брати участь в проектній реалізації складових дизайн-розробок, готувати технічну та супровідну документацію по темі дизайн-розробки.

*Блок формування суджень* повинен відображати:

1) *здатність* точно і стисло формулювати результати науково-прикладних досліджень з використанням специфічної для мистецької галузі термінології; здатність систематизувати, упорядковувати отримані знання і допоміжну інформацію для планування, організації та проведення проектної діяльності у галузі мистецтва і дизайну; самокритично оцінювати свої творчі здобутки, постійно поповнювати знання, підвищувати професійний рівень; засвоювати і адаптувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації до власної проектної діяльності та до традицій національної культури, розвивати національні традиції в дизайні; самокритично оцінювати свої творчі здобутки, постійно поповнювати знання, підвищувати професійний рівень дизайнера; здатність вносити пропозиції та координувати роботу

робочої групи чи підрозділу з розробки та реалізації дизайнерського проекту; здатність застосовувати сучасні уявлення про філософські основи дизайну у професійній діяльності;

2) *розуміння* концептуальних основ сучасного мистецтва і дизайну з точки зору їх естетичної сутності;

3) *уміння* здійснювати обґрунтування доречності застосування систем кодування інформації, а також мистецьких і технічно-графічних засобів для ефективного функціонування практичних розробок у сфері дизайну інтер'єру.

Підсумуємо і зазначимо, що становлення дизайн-освіти є, певною мірою, формуванням її мистецької складової. Сам дизайн є потужним базисом культурної складової суспільства і здатний суттєво впливати на економічні показники країни.

У зв'язку із цим актуальності набуває розгляд дизайнера інтер'єру в контексті сучасних економічних умов в Україні; розробка організаційно-педагогічних засад професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у вищих навчальних закладах з урахуванням історичного досвіду вітчизняних та зарубіжних дизайнерських шкіл.

Як нами відзначалось, дизайн – комплексна творча діяльність з формування та проектування предметно-просторового середовища в цілому та окремих його елементів.

Розуміння людиною краси змінювалось з плином історії. Нові технічні можливості принесли нам нові технології, з'явилися можливості спроектувати об'єкти предметно-просторового середовища більш досконалими і функціональними. Стиль життєдіяльності соціуму вплинув не тільки на окремо взяті предмети інтер'єру, але й на оформлення та декорування приміщень в цілому. Стильове рішення інтер'єру на сьогодні – це не тільки інтегрування елементів архітектури окремого історичного періоду в сучасній інтерпретації, але й проектування нових тенденцій, власні інтерпретації через призму світобачення. Стиль в інтер'єрі – це, в першу чергу, поєднання двох складових: побудова комфортного середовища



перебування для кожної людини, що знаходиться в ньому, і власна інтерпретація елементів благоустрою цього середовища з врахуванням багатьох факторів (ергономічних, функціональних, естетичних тощо).

Саме поверхнєве тлумачення поняття «інтер'єр» пов'язане з облаштуванням і оздобленням приміщення за функціональним принципом. Дизайнери розглядають інтер'єр у дуалізмі з екстер'єром – зовнішнім виглядом будівлі в цілому. Концепція архітектурного інтер'єра не може до кінця реалізуватись у вигляді окремо взятого приміщення, а проектується як система предметно-просторового середовища з відповідними акцентами, харизмою й «емоційним забарвленням».

Стиль у дизайні потрібно розуміти як певну дифузію творчої ідеї, змістове наповнення, засіб художньої виразності предметно-просторового середовища з базисом, що характеризує певний історичний період.

Освітні стандарти в Україні покликані стати «провідниками» європейських тенденцій розвитку вищої дизайн-освіти з урахуванням стратегічних інтересів і культурно-освітніх традицій України. Впровадження компетентнісного підходу являє собою одну з основних характеристик сучасної стратегії розвитку української дизайн-освіти.

Засвоєння знань є безумовно центральною частиною освітнього процесу. За визначенням С. Рубінштейна [339, с. 414-415], у нього включаються сприйняття, запам'ятовування, осмислення й оволодіння навчальним матеріалом, яке дає можливість студенту вільно його використовувати у соціальному середовищі.

Освітні результати і пріоритети в цій ситуації зміщаються від досягнення певного рівня знань, умінь і навичок до сукупності професійних компетенцій, що дозволяють успішно адаптуватися в динамічному світі. Відбувається трансформація центру уваги на саму людину, на її роль у зміні зовнішніх умов. Можна сказати, що компетентнісний підхід є реакцією професійної освіти на сучасні соціально-економічні умови [408, с.6].

Зупинимось детальніше на самій системі професійної підготовки дизайнера інтер'єру.

Система професійної підготовки дизайнера інтер'єру, ґрунтуючись на загальнометодологічних засадах та сучасних і перспективних положеннях дизайну, а також з урахуванням прогресивного освітнього досвіду з дизайну у навчальних закладах мистецького спрямування, визначає пріоритетними:

- навчання проектуванню різноманітних об'єктів середовища та його окремих елементів усіх сфер життєдіяльності людини;
- методи та засоби створення властивостей об'єктів дизайну, що визначають їх естетичні, соціально-культурні, ергономічні, екологічні, економічні, конструктивно-технологічні, функціонально-експлуатаційні, маркетингові та екологічні характеристики;
- синтез видів проектної діяльності у контексті формування гармонійного предметно-просторового середовища;
- принципи оптимальних технологій формоутворення об'єктів дизайну, їх стилістика та художньо-образна виразність;
- стилістика та художньо-образні засоби дизайн-проектування [399];
- національні етномистецькі традиції матеріальної культури в контексті сучасних тенденцій проектно-художньої творчості [399];
- екологічний дизайн як напрям проектування гармонійного предметного середовища з урахуванням вимог охорони довкілля та культури [399];
- на основі широкого діапазону професійних компетенцій за напрямом дизайн опанування методології виконання проектно-експериментальних робіт, створення різноманітних дизайн-концепцій;
- досконале володіння засобами та методами художньо-образної передачі дизайнерського рішення з обґрунтуванням творчого задуму в контексті сфер побуту, виробництва, економіки тощо;
- здатність динамічно змінювати підходи та бачення, засоби художньої виразності з ефективним прогнозуванням новітніх тенденцій та інновацій.

Визначимо пріоритетні з них для дизайну інтер'єру:

- впровадження принципів оптимальних технологій формоутворення об'єктів дизайну, їх стилістики та художньо-образних особливостей

(формоутворення складає левову частину процесу дизайнерської творчості і органічно пов'язане зі зміною структури об'єктів (виробів), тобто структуроутворенням);

- застосування широкого діапазону знань та навичок у галузі дизайну (дизайнерська творчість охоплює різні види проектних завдань і ситуацій, але предмет, об'єкт та послідовність етапів проектування від цього принципово не змінюються, але, в залежності їх характеру завдання та вимог замовника, можуть змінюватися проектні акценти, тобто перевага може віддаватися функціональному, естетичному, екологічному або іншому чиннику, для цього необхідний широкий спектр ЗУНів);

- виконання проектно-експериментальних робіт, створення різноманітних за напрямом дизайн-концепцій (відповідно до завдань дизайну проектні роботи мають бути спрямовані на створення естетично повноцінної форми промислово-технічних виробів);

- досконале володіння засобами та методами художньо-образної передачі дизайнерського рішення, при цьому обґрунтовуючи творчий задум та пов'язуючи його зі сферами побуту, виробництва, економіки;

- ефективно втілення новітніх тенденцій (перш за все передбачає аналіз нових тенденцій в сучасному дизайні, що перетворюють навколишній світ, формують особистість, створюють умови для самореалізації та самовдосконалення).

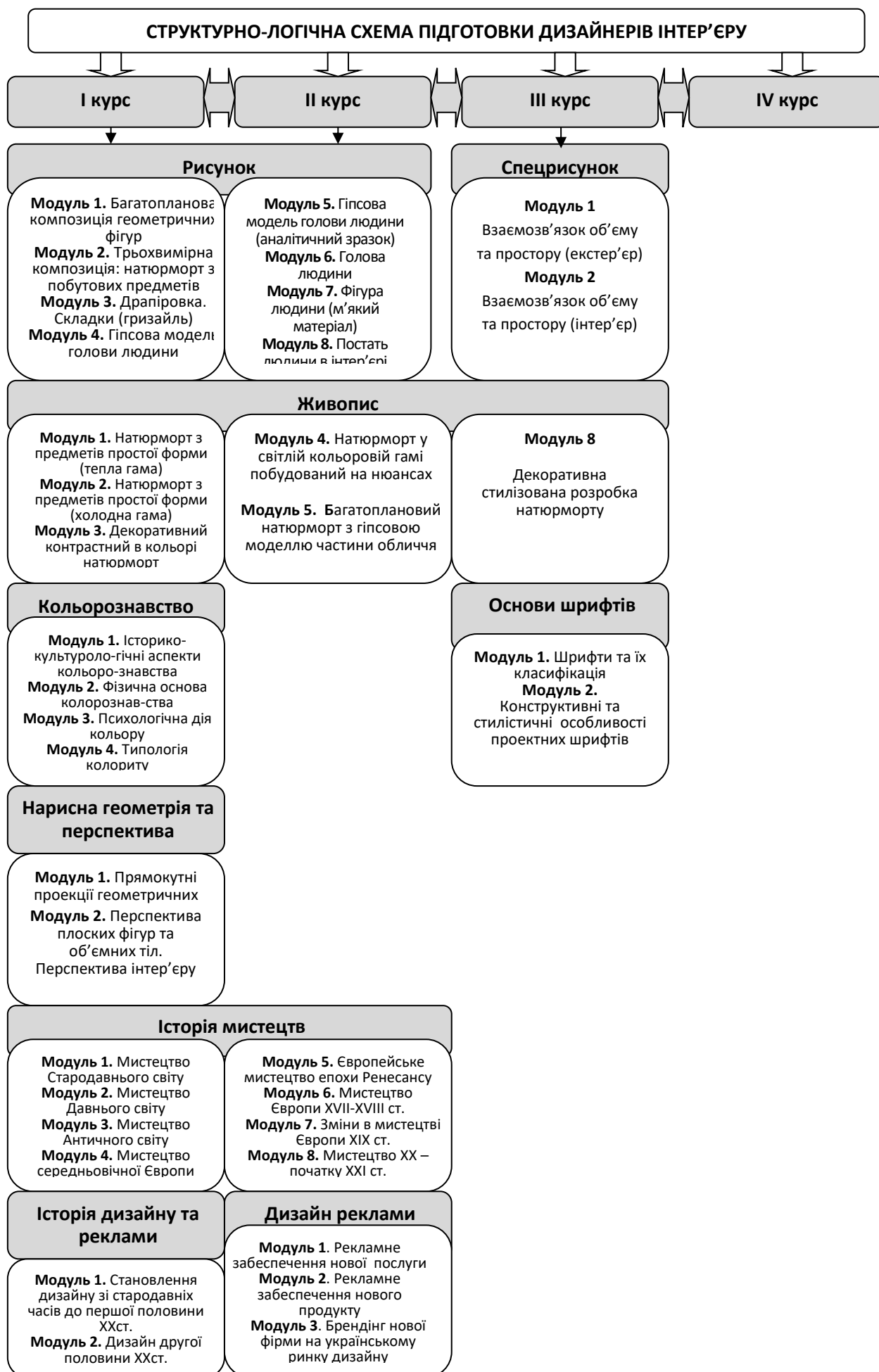
Дизайн інтер'єру передбачає:

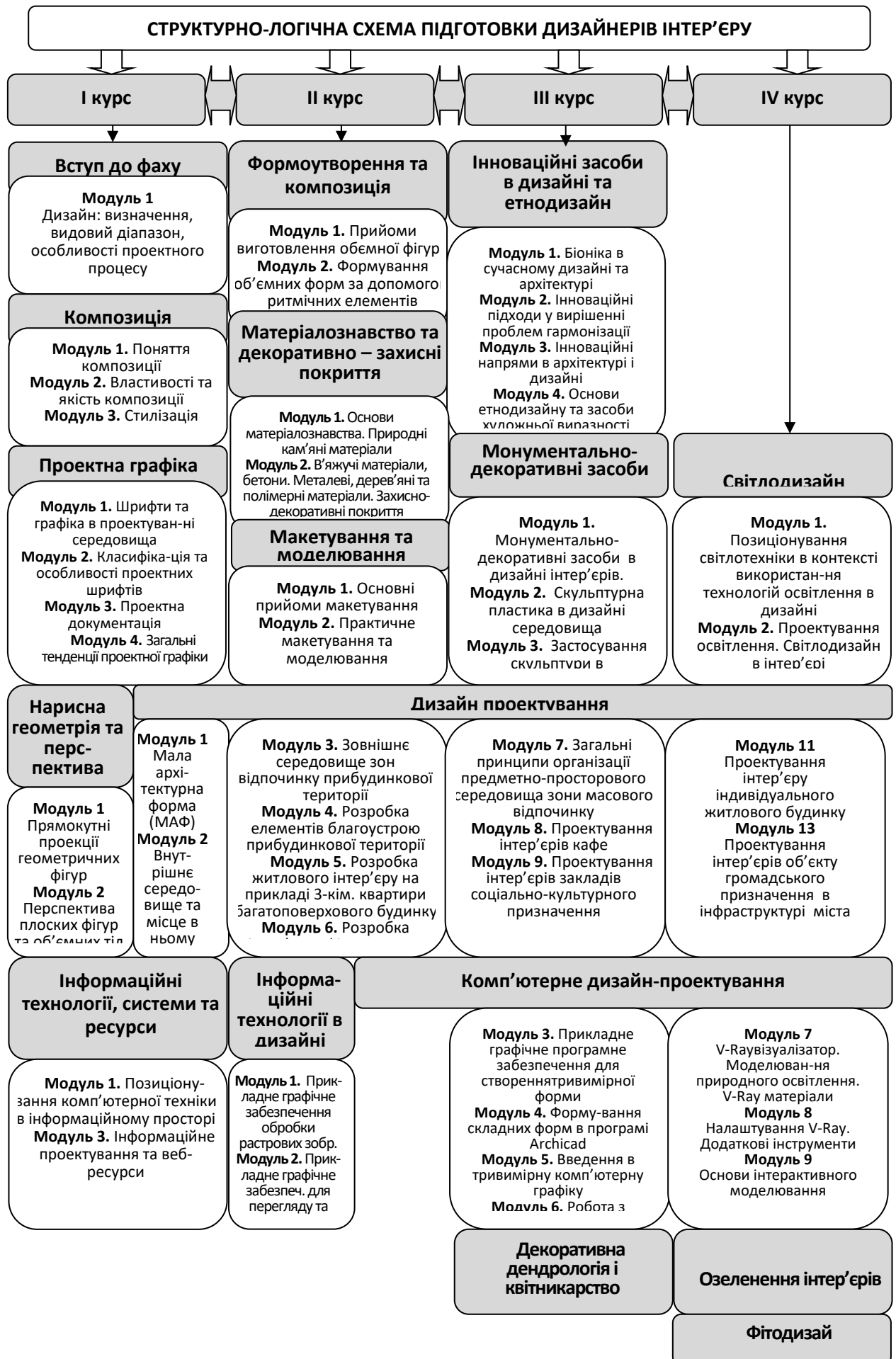
- 1) комплексне проектування об'єктів предметно-просторового середовища з урахуванням проблем взаємовідносин людини з природою;

- 2) проектування елементів благоустрою середовища; оптимізацію предметно-просторового середовища;

- 3) аналіз соціокультурного оточення з метою створення гармонійного середовища.

Дизайн інтер'єру опосередковано пов'язаний з проектуванням чи реконструкцією цивільних і житлових об'єктів, що вимагає певної професійної підготовки дизайнера для розробки необхідних проектів та ескізів (див. рис. 4.4.).





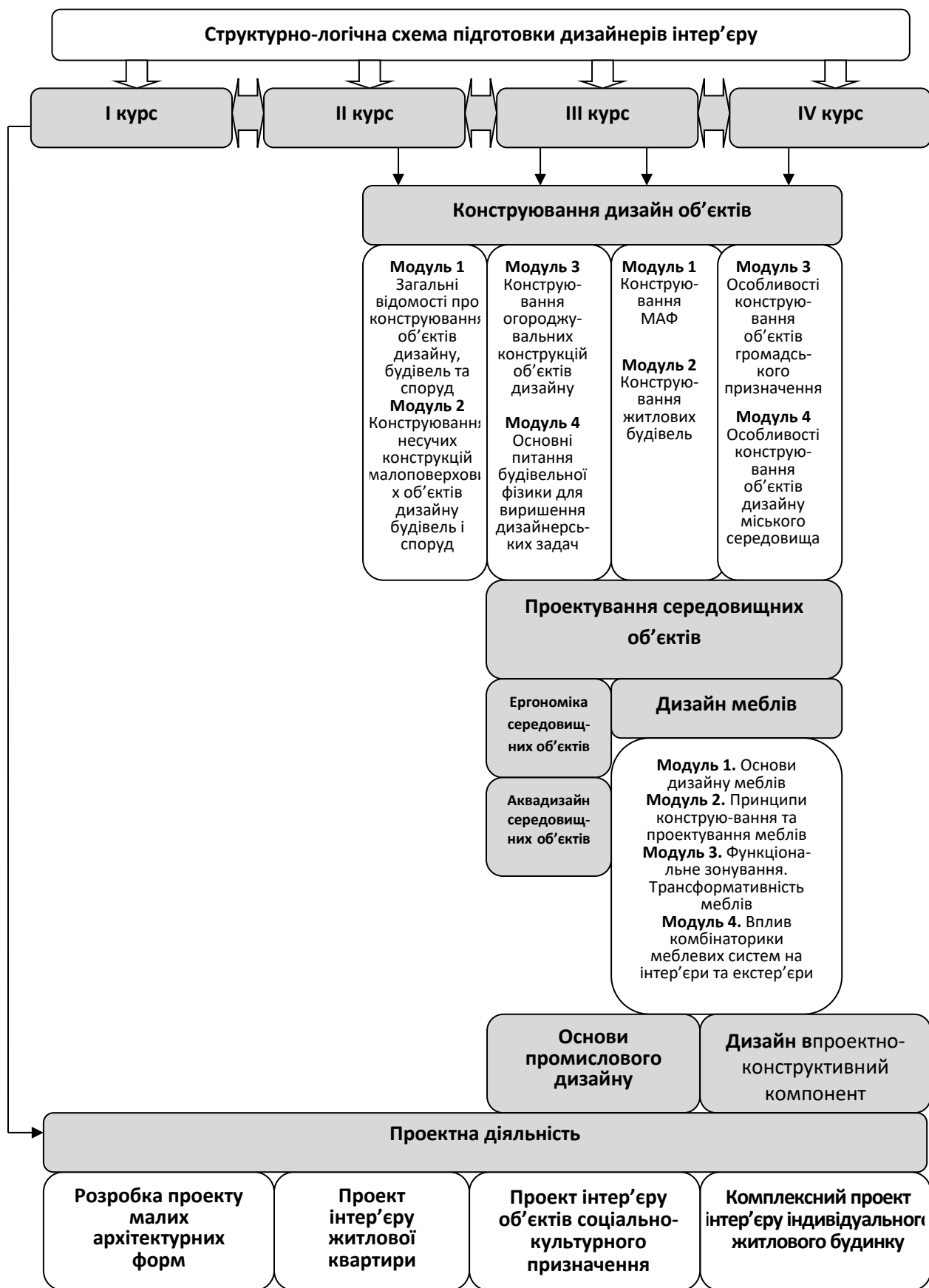


Рис. 4.4. Структурно-логічна схема професійної підготовки майбутнього дизайнера інтер'єру

Фахова підготовка дизайнерів інтер'єру передбачає комплексне оволодіння компетенціями, що дають комплексне розуміння функціонально-технологічних процесів, навички з проектування конструкцій, використання сучасних матеріалів та інноваційних технологій, позиціонування форми та перспективи проекту, гармонійне поєднання світлодизайну та кольорового рішення, текстури та фактури в предметно-просторовому середовищі, а також володіння технологіями конструювання та моделювання дизайн-об'єктів, засобами художнього декору, базисом функціонально-конструктивної і технологічної складовими у композиційно-просторовій організації предметно-просторового середовища у цілому.

Дизайн – комплексна творча діяльність з формування та проектування предметно-просторового середовища в цілому та окремих його компонентів стосовно всіх сфер життєдіяльності людини.

Система професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру повинна базуватись на сучасних і інноваційних положень дизайну, а також враховувати прогресивний освітній досвід в провідних навчальних закладах дизайн-освіти.

*Дизайн інтер'єру* передбачає комплексне проектування об'єктів предметно-просторового середовища з урахуванням проблем взаємовідносин людина – середовище в контексті їх позиціонування у соціумі, що несе функціональне навантаження – створення гармонійного середовища.

Відповідно до основних принципів Болонського процесу та нормативно-правових засад вищої освіти невід'ємною складовою функціонування вищого навчального закладу є система діагностики якості вищої освіти.

Базис якості освіти визначають такі складові: рівень сформованості соціально-особистісних, інструментальних, загальнонаукових та професійних

компетенцій; ефективність методів навчально-виховного процесу та якість освітніх послуг.

Якість особистості випускника вищого навчального закладу, тобто його особистісна компетентність і здатність соціально і професійно адаптуватися, є одним із головних показників освіти. При цьому провідною освітньою метою стає підготовка кваліфікованого спеціаліста необхідного рівня і профілю, що має можливість конкурувати на ринку праці, якому притаманні всі професійні і загальнокультурні компетенції, який усвідомлює себе як суб'єкт духовного й інтелектуального саморозвитку, носія ідей і норм, творчого перетворення дійсності. Все це вимагає нових, більш ефективних шляхів організації системи освіти і виховання у вищому навчальному закладі [189, с. 217].

Системність діагностики якості вищої освіти забезпечує не тільки контроль за студентом, але й контроль професійної ефективності професорсько-викладацького складу, що дасть можливість реалізувати основну мету вищого навчального закладу – сформувати професійно компетентного випускника.

Як відомо, контроль якості освіти проводиться ступенево: викладач – кафедра – деканат – ректорат – Міністерство освіти і науки України.

Моніторинг якості дизайн-освіти здійснюємо шляхом проведення поточного, підсумкового і ректорського контролю. Заключним етапом виступає система комплексних державних іспитів і захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (див. розділ 4.2).

Потрібно пам'ятати, що критеріями якості навчального процесу виступають: затверджені навчальні і робочі плани та графіки навчального процесу, навчальні і робочі програми дисциплін повинні відповідати Державним стандартам вищої освіти за відповідним напрямом підготовки, структурна відповідність побудови елементів навчального процесу основним засадам компетентнісного підходу, достатність та доступність методичного



забезпечення навчального процесу з актуалізацією міжпредметних зв'язків, системність і високий рівень проведення контролю навчального процесу тощо.

Для організації навчально-виховного процесу деканат, а також усі кафедри, повинні спрямовувати зусилля на те, щоб кожне лекційне, семінарське чи практичне заняття містило виховну складову, а викладання будь-якої дисципліни виховувало б у студентів не лише професійні якості, але й сприяло засвоєнню загальнолюдських норм моралі, виховувало почуття громадської та національної гідності, активну життєву позицію тощо [187].

Діяльність факультету повинна спрямовуватись на підготовку конкурентоздатних фахівців, що ґрунтується на пріоритетному значенні творчого мислення та творчого потенціалу особистості, що здатна ефективно втілювати інноваційні тенденції часу в процесі професійної проектної діяльності у створенні гармонійного предметно-просторового середовища.

Викладачі кафедри повинні приділяти посилену увагу вихованню студентської молоді, організації спілкування з ними, забезпечення їхньої високої освіченості тощо.

Тож, специфіка підготовки дизайнерів інтер'єра спрямовується на формування знань, умінь та навичок здійснення художньо-проектної діяльності. Використання інформаційних технологій систем та ресурсів у дизайні має свою специфіку – спрямованість на досягнення високого рівня практичної реалізації композиційно-художніх та технологічних аспектів проектування предметно-просторового середовища; оптимальних технологій формоутворення об'єктів дизайну в контексті їх художньої виразності; переосмислення стилістичних напрямів в дизайні.

Отже, фахова підготовка дизайнерів інтер'єру передбачає комплексність у навчально-виховному процесі, вивчення функціонально-технологічних процесів, конструкцій та матеріалів, будівельних технологій, наявність відповідних компетенцій у моделюванні форми та перспективи,

текстури та фактури, світла та кольору, специфіки художнього декорування інтер'єрів, базисом органічного поєднання образу, форми, побудови об'єктів з функціональною, конструктивною й технологічною складовими композиційно-просторової організації у цілому.

#### **4.2. Методика фахової підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру**

Науковий аналіз становлення та розвитку системи вищої дизайн-освіти резюмує прагнення соціуму до мистецької трансформації предметно-просторового середовища, з метою актуалізації їх творчих складових, що створює додаткові ступені вільності у контексті примноження досягнень суспільства, їх культурної диференціації в індивідуальній суб'єктивності.

Концептуальна мета вищої освіти за напрямом дизайн аргументує необхідність перегляду змістового наповнення її функціональних складових, яке повинно містити не тільки інноваційні досягнення науково-технічного прогресу, передові можливості інформаційних технологій та систем, а й формувати сучасного європейського фахівця з позицій національної складової самосвідомості особистості.

При професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру досить складно зорієнтуватись у системі фахових пріоритетів, до того ж фахівець повинен володіти питаннями новітніх проектних здобутків у галузі та оперувати новими зразками оздоблення. Також у самій системі дизайн-освіти є діаметрально різне бачення її структури: домінування мистецької її складової чи архітектурної. Наявність такої ситуації, на нашу думку, насамперед, зумовлена домінуванням серед представників професорсько-викладацького складу художників і архітекторів. Комплексність та міждисциплінарність у професійній підготовці дизайнера інтер'єру нівелює ці домінанти, шляхом змістового, технологічного та естетичного компонентів

у предметному наповненні курсу професійної підготовки дизайнера інтер'єру, які позиціонують цю спеціальність на ринку праці. Оптимальна організація навчального процесу, насамперед навчально-пізнавальної та проектної діяльності формує творчий потенціал дизайнера інтер'єру, його емоційну стійкість та соціальну зрілість, тобто закладає необхідні професійні характеристики сучасного дизайнера.

Дизайн-проект повинен відповідати як технологічним так і мистецьким аспектам у дизайні. Тому при розробці навчально-методичних комплексів професійних дисциплін необхідно дотримуватись сучасних наукових концепцій, виділяючи велику кількість годин на практичну підготовку спеціаліста. При цьому не слід забувати про цикл дисциплін, що формують філософський та етичний базис дизайну. Всі ці знання необхідно використовувати в педагогічній практиці у функціональному дуалізмі соціальних та природних зв'язків людини та предметно-просторового середовища.

1. Розвиток теорії і практики дизайну характеризується як відкриттям нових шляхів так і зростаючою спеціалізацією. Про це свідчить перелік засобів, що використовуються у процесі створення продуктів дизайнерського мистецтва: структурний аналіз та аналітичний поділ форм на складові елементи та зв'язки [55]; кібернетичний підхід з позиції теорії інформації і математичного аналізу [6; 55; 210; 363]; семіотичний підхід [235]; психологічні та психофізіологічні методи дослідження закономірностей сприйняття людиною витворів мистецтва тощо [109; 215] та інші.

Дизайн, безумовно, є креативно-інноваційною діяльністю і має певну мету у вигляді проектного завдання. Інноваційний процес дизайнера можна схематично зобразити так (див. рис.4.5).

Ключовий стимул творчості дизайнера – це потреби людини і суспільства в цілому. Їх потрібно знати, вивчати, досліджувати і перетворювати у предметні форми і образи, які виникають як запит на потреби. Предметна основа дизайну – багатогранний аналіз суспільних

запитів. Таким чином, вивчення «суспільного ринку» і є ключовим змістом передпроектного аналізу у роботі дизайнера. Передпроектний аналіз – проведене на початковому етапі проектування дослідження і співставлення даних про бажані функції об’єкту дизайну чи середовища, про його вигляд, функціональні, ергономічні складові, про наявність аналогів, тощо.

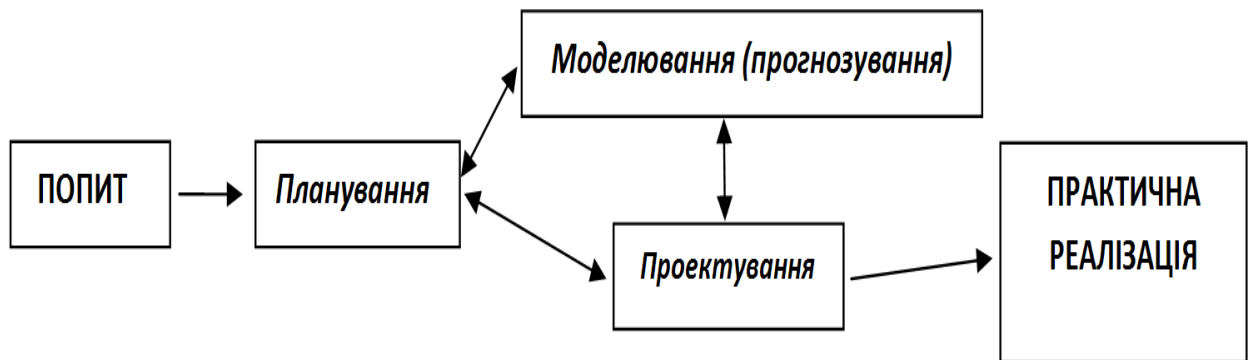


Рис. 4.5. Схема інноваційного процесу дизайнера.

Проектування – складний процес творчості, який полягає у створенні проекту-прообразу майбутнього об’єкту дизайну [43, с. 175].

Технологія проектної діяльності позиціонує творчий процес у контексті ескізного пошуку та вибору відповідного стилістичного прообразу для розв’язання поставлених проектних завдань. З іншого боку це процес, що відображає світогляд дизайнера в інтерпретації предметно-просторового середовища у відповідності до його взаємозв’язків та закономірностей.

Моделювання у дизайні є необхідною складовою у процесі проектної діяльності дизайнера. При цьому проект здобуває конкретний вид в процесі дизайнерського моделювання.

Як відомо, метод (від грец. Methodos – шлях дослідження, пізнання, теорія, вчення) – сукупність прийомів або операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретної задачі [130, с. 190]. А процес моделювання у дизайні необхідно розуміти як опис цілісного об’єкту дизайну проектними засобами.

На основі розгляду моделі професійної підготовки майбутнього дизайнера інтер'єру виявлено важливість моделювання. Його роль у процесі дизайн-проектування полягає у визначенні принципів побудови предметно-просторового середовища, на якому автор використовує власні методи художньо-конструкторського мислення, поєднуючи інформаційну архітектуру об'єкту дизайну з його просторовим проектом. Моделювання створює базис для побудови логічної структури у процесі проектування. За побудовою ці моделі можуть мати просту та складену структуру.

Навчальне моделювання – важлива складова частина методологічного арсеналу дизайн-освіти. Більше того, модель як штучне відтворення об'єкту дизайну з метою його деталізації та багаторазового дослідження є одним з базисних навчальних підходів.

Вона, перш за все, позиціонує нові проектні дані, які групуються і аналізуються у процесі дизайн-проектування. По-друге, вона є «критерієм істинності» припущень і створюється для з'ясування проектних можливостей у реалізації дизайнерських ідей чи концепцій. По-третє, через процес моделювання здійснюється взаємозв'язок дизайн-об'єкту з практикою.

Хоча сучасні наукові пошуки поділяють дизайн на теоретичну і проектну складові, у загальному процесі пізнання теоретичні і практичні методи тісно взаємозв'язані. Будь-яка модель базується на теоретичних положеннях, а практичні припущення підлягають практичній перевірці. Отже, теорія і практика – позиціонуються у контексті дуалізму процесу пізнання.

Враховуючи сутність навчально-виховного процесу, досягти бажаних результатів можна, приділяючи належну увагу інноваційним методам і підходам в організації цього процесу, характерним для дизайну. Відображення пошукового характеру педагогічної науки здійснюється в дизайн-освіті шляхом широкого використання, різних видів навчальних моделей: демонстраційних і проектних, розрахункових графічних робіт, проектних експериментальних задач тощо.

Навчальні моделі повинні охоплювати задачі, які векторизують самостійну роботу студентів у контексті формування проектного мислення і оволодіння методикою дизайн-проектування. Викладач з циклу дисциплін професійної і практичної підготовки повинен навчитись професійно з методичної і проектно-складових навчально-виховного процесу проводити навчальне моделювання, завдяки чому знайомити студентів з методами проектно-наукового дослідження, розвивати їх мислення, творчий потенціал. З метою реалізації процесу самопідготовки студентів при побудові кожної навчальної моделі необхідно вказати базову літератури, де студент може отримати всю необхідну інформацію. З метою ж розвитку критичності мислення пропонуються літературні джерела, у яких реалізуються різні підходи у реалізації проектного завдання.

На етапі самостійного опрацювання літературних джерел студенту необхідно: 1) ознайомитись з необхідною теоретичною програмою; 2) повторити пройдений навчальний матеріал, пов'язаний з темою проектної роботи; 3) продумати методику проведення проектної роботи, передбаченої у роботі; 4) пригадати /або вивчити/ принцип проектної побудови засобами комп'ютерних технологій, які використовуються у роботі; 5) обдумати відповіді на контрольні запитання; 6) систематизувати й узагальнити отриману інформацію; 7) підготувати необхідні графічні матеріали з відповідним теоретичним обґрунтуванням.

Під час виконання проектної роботи необхідно проробити самостійно всі його етапи, передбачені у навчальній моделі, консультуючись, у разі потреби, з викладачем. При цьому необхідно враховувати, що мистецтво проектного мислення не є вродженим феноменом, воно формується у процесі практичного досвіду. Щоб добре оволодіти проектними навичками, потрібні багаторазове й тривале навчальне моделювання. Причому необхідно звернути увагу на їх наочність, виразність та естетичну переконливість.

Щоб навчальні моделі були дієвими в освітньому контексті викладач повинен добре засвоїти основні вимоги щодо навчального моделювання, а

саме: 1) готовність студентів до розуміння моделі; 2) змістовність навчального моделювання; 3) наочність моделі; 4) їх простота; 5) системність; 6) виразність; 7) переконливість; 8) естетичність; 9) емоційність; 10) досконалість.

Будь-яка проектна модель викликає мимовільну увагу студентів, але вона не стабільна. Поставивши мету моделювання, викладач переводить її у довільну, викликає інтерес, мобілізує увагу на основному, готує студентів до сприйняття та усвідомлення проектного завдання.

Студенти повинні розуміти, для чого побудована модель, якими знаннями вони повинні оволодіти, що зрозуміти в результаті виконання проектного завдання. Побудова навчальних моделей без наголошення їх призначення – не ефективна.

Необхідно наголосити, що моделювання тільки тоді ефективне, коли його результат прогнозований для усіх учасників навчального процесу. Намагання ж переконати студентів у тому, що в моделі, яка недоречна, все-таки дещо потрібно, – підривав авторитету викладача, що порушує нормальний хід навчального процесу. Коли у моделюванні виникли труднощі з її демонстрацією, необхідно пояснити причину і продемонструвати хід побудови моделі повторно. А щоб уникнути цього, демонстрацію моделі слід ретельно готувати попередньою перевіркою, з'ясовуючи оптимальні умови, за яких її побудова є доцільною.

Щоб не забути тонкощів, від яких залежить ефективність побудови тих чи інших навчальних моделей для студентів необхідно їх використання фіксувати в навчальних програмах з професійних дисциплін.

Інтереси майбутньої професійної діяльності майбутніх дизайнерів інтер'єру вимагають, щоб на заняттях з дизайн-проектування і комп'ютерного дизайн-проектування вони набули вмінь й навичок у побудові й оформленні об'ємно-просторовій моделі об'єкта середовища, підготовки експозиційних матеріалів та створення комп'ютерної моделі проекту високого рівня. Суттєвим засобом формування таких умінь і навичок

є залучення студентів до активної діяльності по виконанню завдань, з використанням навчальних моделей для практичної підготовки студента. Природно, що під час виконання у початковому процесі фронтальних проектних розрахункових робіт і робіт з практичної підготовки необхідно дотримуватися тих вимог, які пред'являються у навчальному плані.

Важливою методичною вимогою є оволодіння навичками використання можливостей комп'ютерної графіки у проектуванні архітектурних об'єктів та створенні фотореалістичних зображень проекту. Не менш важливою ланкою є оволодіння методикою архітектурного та концептуального моделювання, метою яких є забезпечення необхідного обсягу теоретичних знань і практичних навичок, які дозволить майбутнім дизайнерам широко використовувати можливості інформаційних технологій архітектурного проектування у професійній діяльності, створенні проекту інформаційної моделі об'єкту дизайну, підготовці та оформленні пакету проектної документації.

Не останнє місце в підготовці майбутнього дизайнера займає питання культури оформлення проектної роботи. Оформлення слід вести охайно і грамотно. Графічні матеріали повинні бути підготовлені на належному рівні з необхідним доопрацюванням у графічних редакторах. При виконанні графічних робіт необхідно бути гранично охайним, а при роботі з комп'ютерним обладнанням строго дотримуватись правил техніки безпеки. Після закінчення практичної роботи слід впорядкувати робоче місце. Захист графічних робіт передбачає з'ясування: рівня оволодіння теоретичним матеріалом, та професійними компетенціями у побудові об'єкту дизайну. Враховується якість і індивідуальність у підготовці графічних матеріалів, а також повнота опрацювання результатів моделювання, дотримання вимог щодо оформлення графічних робіт, звання професійної літератури. Важливим професійним елементом є відповіді студента і вміння супроводжувати демонстрування графічного матеріалу змістовними, чіткими, лаконічними і вичерпними поясненнями на професійному рівні.



Власний педагогічний досвід показав, що суттєвими у підвищенні ефективності самостійної роботи студентів з професійної підготовки є орієнтація їх на методику реалізації задуму в об'ємно-просторовій моделі об'єкта середовища і раціоналізації процесу самопідготовки до практичних занять. Тому-то підбір завдань до практичних занять необхідно здійснювати з врахуванням технічних можливостей комп'ютерної лабораторій і чітким описом проектних завдань у методичній літературі.

Висвітлені питання з методичних засад впровадження навчальних моделей у системі дизайн-освіти потребують додаткового науково-педагогічного дослідження, систематизації і узагальнення. Навчальна модель у дизайні відкриває новий рівень проектного пізнання у реалізації задуму в об'ємно-просторовому моделюванні.

Звернемо увагу, що усі найпоширеніший методи моделювання у дизайні передбачають використання елементів математичного моделювання (які не завжди явно виражені), це дає можливість звертатись до тих аспектів, які недоступні через складність розуміння і відтворення, недостатню наочність, важкість представлення і прогнозування.

Стратегія математичного моделювання у дизайні повинна включати:

1. Побудову апарату математичного моделювання з врахуванням структурних особливостей: простору параметрів, елементів, функціональної залежності;
2. Розробку теорії інтеграції математичної моделі у творчий процес дизайнера і практичну перевірку її прогнозів;
3. Реалізацію розробок в практичних задачах.

Визначені проблеми доцільно вирішувати таким чином:

1. Кількість параметрів, розмірність простору є кінцево визначеними;
2. Проблема обмежень допустимих значень засобів і властивостей зводиться до калібрування моделі – процедури прив'язки умовних значень параметрів до одиниць виміру і нормативних значень;

3. Умови цілісності елементів набувають формального вираження по відношенню до цілі оптимізації чи моделювання;

4. Порівняння отриманих результатів.

Отже, математичне моделювання сприяє поглибленому аналізу дизайнером об'єкту, що проектується, «демонструє» його нові сторони.

Сучасний дизайнер – це професіонал, який здатний самостійно спроектувати об'єкт творчого пошуку без участі інших фахівців, який володіє усіма засобами і методами (у тому числі і методами моделювання).

Таким чином, ключова роль у формуванні сучасного розуміння математичних принципів формоутворення, оптимізаційного моделювання належать науково-обґрунтованим питанням інтеграції математичної моделі у творчий процес дизайнера, які у професійній кваліфікації виступають невіддільними складовими частинами творчого процесу. Ці питання, безумовно, потребують детальнішого дослідження та узагальнення, що відкриває новий «пласт» наукових досліджень.

Описані у роботі математичні моделі при діагностиці формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів відкривають якісно і кількісно новий рівень в оцінці якості вищої освіти. Аналіз наукових пошуків з цих питань (див. розділ 4.3) доводить безсистемність і суб'єктивність у виборі математичного апарату з сумнівними статистичними висновками в оцінці педагогічних процесів. Підвищення рівня фундаментальності при формуванні єдиної системи діагностики і контролю освітніх результатів, що забезпечать виявлення базисних факторів і своєчасне корегування освітнього процесу може відбутись лише шляхом інтегрування математичних моделей у цей процес.

Також математичне моделювання може виступати якісним критерієм ефективності авторських освітніх програм і проводиться в інтересах підтвердження чи спростування розробленої моделі професійної підготовки.

Інтегрування математичного моделювання у процес діагностики якості вищої освіти відкриває нові можливості в оцінці стану і ефективності

освітньої діяльності вищих навчальних закладів і, безперечно, потребує подальшого наукового пошуку. Результати отримані під час моделювання характеризуються високим ступенем об'єктивності, системності та достовірності, що виключає суб'єктивну складову дослідника.

Істотне значення для поліпшення наукового аналізу педагогічного експерименту, методики його проведення мають успішні наукові дослідження в області впровадження статистичних методів дослідження у педагогічний процес.

У зв'язку з цим нами використовувалися методи активізації творчої діяльності, які є "придатними для професійного використання винахідниками, конструкторами, технологами для покращення вирішення практичних технічних проблем": моделювання, проблемний, евристичний, «кейс-метод», «мозковий штурм» (індивідуальний та колективний). Так, важливим було використання певних інструментів творчого пошуку у системі дизайнерської діяльності.

*Алгоритм розв'язування винахідницьких задач (АРВЗ) Г. Альтшуллера* (аналіз задачі; 2) аналіз моделі задачі; 3) визначення ідеального кінцевого результату та фізичного протиріччя; 4) мобілізація та використання речовинних і польових ресурсів; 5) застосування інформаційного фонду рішень; 6) зміна і заміна завдання; 7) аналіз засобу усунення фізичного протиріччя; 8) використання отриманого результату; 9) аналіз ходу розв'язання задачі).

*Метод морфологічного аналізу та синтезу за Ф. Цвіком* (згідно з цим методом, в об'єкті винаходу виділяються декілька основних структурно-функціональних характеристик; за кожною з них складаються ряди можливих варіантів ознак, компонентів, підсистем; ці ряди об'єднуються в таблицю, тобто утворюється наочна класифікація можливих варіантів. Спираючись на таблицю, можна формувати ті чи інші комбінації рішень, вибирати з них найбільш цікаві).

*Метод організуючих понять Ф. Ханзена* (організуючі поняття – це

систематизовані керівні матеріали, які полегшують вибір оптимального варіанта вирішення переважно технічного, винахідницького, конструкторського завдання; вирішення завдання здійснюється шляхом синтезу, тобто комбінування елементів вирішення на основі аналізу організуючих понять та їх характерних ознак).

*Метод ступеневого підходу до вирішення завдання А. Фрезера* (відповідно до вихідних положень методу, вирішення деяких складних проблем може здійснюватися на основі простого аналітичного підходу, за певною системою, що передбачає сім етапів: 1) кінцеві цілі; 2) причини; 3) ознаки технічного об'єкта, що свідчать про його недоліки, відхилення від нормального режиму функціонування (ці ознаки пов'язуються з можливими причинами); 4) перешкоди на шляху вирішення завдання; 5) засоби подолання перешкод; 6) модель завдання у формі графіка, креслення, схеми тощо; 7) перевірка правильності вирішення).

*Метод каталогу Ф. Кунца* (користуючись цим методом, можна відшукати нові комбінації якостей, параметрів об'єктів, беручи за основу випадковий набір «назв» об'єктів, які вибрані із каталогу, довідника, словника тощо; завдяки такому організованому «випадковому» підходу («спроби і помилки») можна отримати нові, оригінальні та корисні дизайнерські ідеї).

*Система творчого пошуку В. Моляко* (передбачає використання та відпрацювання п'яти основних стратегій: комбінаторних дій, пошуку аналогів, реконструктивних дій, універсальної стратегії, стратегії спонтанних підстановок).

*Метод інверсології А. Есаулова* (базується на використанні психологічних особливостей творчого мислення під час пошуку ефективних технічних рішень, що дозволяє успішно долати стереотипи, «глухі кути», інерцію мислення; метод охоплює чотири операційних рівні вирішення науково-технічних завдань: а) інверсійне поєднання та розчленування об'єктів як початкова стадія творчої діяльності, що характеризує певну

впорядкованість щодо незалежних об'єктів; б) інверсійне суміщення, яке здійснюється вже не як поверхове об'єднання вихідних об'єктів, а як процес більш глибокого взаємного поєднання їх структурних елементів між собою; в) інверсійне заміщення, за допомогою якого об'єкти можуть бути заміщені один одним таким чином, що деякі елементи їх виносяться за межі системи; г) інверсійне обертання, завдяки чому об'єкт залучається до інших систем, зв'язків і виявляє нові корисні функції при мінімальних своїх перетвореннях).

*Метод семикратного пошуку Г. Буша.* Полягає у послідовному системному, багатократному використанні різних матриць типу 7х7, таблиць та інших прийомів; метод базується на «магічному» числі 7, що дорівнює обсягу оперативної пам'яті людини. Відповідно до цього, людина може одночасно ефективно розглядати, порівнювати, вивчати та перетворювати до семи предметів, понять, ідей, об'єктів; метод складається з семи стадій: 1) аналіз проблемної ситуації та суспільних потреб; 2) аналіз функцій аналогів і прототипів; 3) постановка завдання у загальному вигляді; 4) генерування винахідницьких ідей; 5) конкретизація ідей; 6) зіставлення варіантів і вибір найбільш оптимального серед них; 7) реалізація рішення; передбачається використання семи ключових запитань: хто? що? де? чим? навіщо? як? коли?; запитання спрямовані на отримання інформації про суб'єкт, об'єкт, місце, засоби, цілі, методи, час, що стосуються явища або події, які розглядаються; існує також матриця взаємодії, комбінування питань, за допомогою якої можна розширити інформацію про суб'єкт, об'єкт, місце, засоби, цілі, методи, час; у розширеній матриці кожне питання містить у собі сім підпитань, наприклад, «хто?» – винахідник, конструктор, дизайнер, стандартизатор, виробничник, споживач, продавець; «що?» – відкриття, конструкція, промисловий зразок, стандарт, технологія, речовина, товар. Аналіз сімох функцій технічних об'єктів базується на виявленні семи видів суспільних потреб. Вибір серед семи функцій здійснюється на основі використання семи методів – аналогії, інверсії, об'єднання, розчленування,

трансформації, транслокації, інтенсифікації. Усі вимоги до об'єкта об'єднані у сім груп: функціональність, надійність, довговічність; технологічні, ергономічні, економічні та патентно-правові вимоги. Спеціально розглядаються ергономічні показники технічних об'єктів: антропометричні, гігієнічні, фізіологічні (психофізіологічні), психологічні, еврифонічні (захист людини від шкідливої дії техніки), техніка безпеки, зручність комунікації. Використання вказаної системи семикратного пошуку, аналізу та синтезу ідей сприяє побудові нового оригінального об'єкта [333, с. 349-357].

#### **4.3. Практика, комплексний державний іспит і дипломний кваліфікаційний проект у системі фахової підготовки за напрямом «Дизайн»**

Більшість науковців дизайн-освіту позиціонують як методологію соціально-культурного проектування. З цього твердження випливає, що саме поняття «дизайн» охоплює всю освітню сферу, включаючи і її основні засади, а також аргументує нові принципи формування світогляду.

Дизайн-освіта виступає як особлива педагогічна область, що дозволяє екстраполювати методи і засоби проектної культури на всі рівні освіти. Поява дизайн-освіти є фактор проникнення проектної культури в сферу освіти [182, с.3].

Становлення творчого мислення у дизайнерів інтер'єру відбувається під час процесу практичної підготовки, що аргументує створення умов і наукового обґрунтування методики спеціально створеного освітнього процесу із залученням передового досвіду дизайнерських шкіл. В основі цього процесу повинна базуватись на особистісно-орієнтованому, діяльнісному та компетентнісному підходах.

Так, за уявленням І. Лернера та І. Журавльова досвід такої творчої

діяльності студент повинен отримувати шляхом розв'язання проблемних задач. Також, ми поділяємо думку Е. Ніконової, що навчально-пізнавальні компетенції виступають базисом знань, вмінь і навичок пізнавальної діяльності [263, с. 107-133]. Нами покладено ці особистісні якості, як фундаментальні у процесі творчої діяльності дизайнера інтер'єру.

Методичні прийоми засобів художньої виразності об'єкту дизайну і є тією складовою в процесі практичної підготовки студента. У відповідності до термінологічного тлумачення художній образ – це елемент художнього цілого, фрагмент якому притаманний самостійний зміст [139].

Художньому образу притаманні: функціональна забарвленість образного рішення, оригінальність, яскравість формальних рішень [336, с. 119].

Творча, пошукова, проектна діяльність майбутніх дизайнерів вимагає самостійності мислення у візуалізації об'єкту дизайну, його трансформацію та узгодженість елементів предметно-просторового середовища, що, безперечно, аргументує наявність проектного досвіду, який і отримує студент під час проходження практики та підтверджує свою професійну компетентність під час державних екзаменів та у процесі захиту дипломного проекту.

«Предмет дизайну розширюється до проектування соціального середовища, конструювання стилю і способу життя, синтезу нових культурних, моральних, соціальних цінностей. Досвід розвинених країн засвідчує, що дизайн є ключовим елементом сучасної економічної політики та забезпечує її стійкість і конкурентні переваги на світовому ринку. Прихід сучасних, небачених раніше, революційних технологій, покликаних вирішувати глобальні проблеми, вимагає спеціальних умов реалізації, їх ефективного застосування. Звідси особливі вимоги до середовища, організації життєвого простору, ергономіки, комфорту, виробничої, експлуатаційної та споживчої безпеки (фізичної, техногенної, екологічної)» [554, с. 10].

Для наочного відображення такої підготовки нами було розроблено

орієнтовну схему професійного навчання майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру в останньому семестрі представлено на рис. 4.6. [2, с. 7].



Рис. 4.6. Орієнтована схема професійної підготовки майбутніх бакалаврів дизайнерів інтер'єру (VIII семестр навчання)



Розглянемо методичну складову практичної підготовки дизайнерів більш детально.

Практична підготовка студентів з фаху регламентується згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994 р., наказами і рішеннями колегії Міністерства освіти і науки України щодо практики студентів, навчальним планом напряму підготовки «Дизайн» і державними освітніми стандартами.

Практика студентів є невід'ємною складовою, частиною процесу підготовки фахівців напряму «Дизайн» і передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

У сучасних умовах для фахівця-дизайнера особливого значення набуває самостійність і творчість у процесі розв'язання професійних завдань. Отже, важливо реалізувати не тільки необхідний рівень теоретичної підготовки, а й набуття практичних навичок, продемонструвати їх практичне впровадження в професійному контексті, що і виступає головним завдання професійної підготовки у вищому навчальному закладі.

На реалізацію цієї мети спрямований навчально-виховний процес: оптимальне поєднання теоретичного матеріалу шляхом лекційних, семінарських занять, а також апробація під час всіх видів практики.

Сучасні навчальні програми мають бути модульно-варіативними, дотримуватись інтеграції загальноосвітніх і спеціальних дисциплін, а також застосовувати наскрізний метод вивчення дисциплін, що дозволяє студенту-дизайнеру найбільш повно зануритися в атмосферу творчості і подальшої професійної діяльності. Кожен студент повинен мати можливість вибудовувати свою освітню траєкторію під керівництвом досвідченого педагога-наставника [382, с.21].

*Метою практики* є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у галузі їх майбутньої професії – дизайні інтер'єру; формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

У навчальних планах навчального закладу визначені види всіх практик, з деталізацією їх форми тривалості проведення і строків.

На молодших курсах відбувається ознайомлення студентів зі сферою їх майбутньої професійної діяльності. Завершальною ланкою практичної підготовки є переддипломна практика студентів, яка проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи або дипломного проекту. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, збирається фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи, дипломного проекту або складання державних іспитів.

Результати проходження практики використовуються при написанні звітів, курсових, кваліфікаційних (бакалаврських), дипломних і магістерських робіт.

***Зміст і послідовність практики*** визначається програмою практики, яка розробляється кафедрою дизайну у відповідності до навчального плану. На кожному етапі програма з практики містить методичні рекомендації щодо методів, засобів та форм перевірки рівня компетенцій, якими студенти мають оволодіти. Наскрізна програма практики об'єднує ці положення.

***Ознайомча практика (1 курс)*** розроблена для студентів за напрямом підготовки «Дизайн» у відповідності до навчального плану проводиться на першому курсі (другий семестр). Та має на меті розширення світогляду студентів, ознайомлення їх з відомими пам'ятками архітектури та

культурною спадщиною регіону. Набуті знання у процесі проходження зазначеного виду практики сприяють формуванню творчого компоненту у студентів, завдяки візуальному закріпленню раніше отриманих знань з мистецтвознавства, історії мистецтв, теорії дизайну, засад архітектури. Все це у майбутньому вплине на культуру техніки представлення проєктів.

**Навчальна практика** є наступною ступеневою формою в практичній підготовці майбутнього дизайнера. Її *мета полягає в:* отриманні знань про різні методи, засоби вимірювання, отримання навичок проведення обмірів фрагменту будівлі (або його інтер'єру) та його відповідного оформлення; набуття компетенцій: з методики проєктних обмірів та засобів проєктної графіки; композиційної побудови предметно-просторового середовища, відчуття досконалості художнього задуму, ідеї, структурності, форми на прикладі пам'яток архітектури та мистецтва; відчуття масштабності архітектурно організованих просторів та їх деталізації.

Мета **виробничої практики**, яку студенти проходять на 3 курсі, спрямована на формування у студентів компетенцій з методики виконання окремих проєктних робіт у дизайн-проєкті на виробничій базі дизайнерських організацій і установ; отримання практичного досвіду взаємодії із замовником послуг дизайнера інтер'єру. На 4 курсі у процесі проходження такої практики набувають умінь із проведення перед проєктного аналізу та практичного застосування методів і засобів в процесі дизайн-проєктування.

Відповідно до Закону України "Про освіту" (ст. 30) підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями з відповідною діагностикою якості вищої освіти на кожному ступеневому рівні.

У відповідності до Державного освітнього стандарту державна атестація у студентів повинна забезпечити повну, багаторівневу перевірку знань, вмінь і навичок у галузі дизайну, отриманих у процесі їх професійної підготовки.

Заключна форма державної атестації включає комплексний державний іспит та захист кваліфікаційної роботи (проекту).

Розглянемо більш детально методичну складову державної атестації за цим напрямом.

Здобуття певного кваліфікаційного рівня випускником підтверджується висновками державної екзаменаційної комісії шляхом проведення державної атестації на предмет кваліфікаційної відповідності випускника вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики після виконання відповідної освітньо-професійної програми підготовки дизайнера.

**Комплексний державний іспит** – це один із заключних етапів чотирирічного навчання підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр”, напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру» у вищому навчальному закладі.

Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки, є система компетенцій, визначеної в освітньо-кваліфікаційній характеристиці і відповідні блоки змістовних модулів, що складають нормативну частину змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівця. Для формування критеріїв оцінки рівня професійної компетентності дизайнерів інтер'єру необхідно врахувати цикли професійної підготовки, які формують фахівця. Засобами діагностики такої професійної підготовки є: комплексний державний іспит і захист дипломного проекту [245, с. 65 – 67].

Рівень професійної підготовки на комплексному державному іспиті встановлюється опосередковано за допомогою різнопланових завдань (див. додаток В):

– **теоретична частина** (питання, тести) – з метою виявлення рівня отриманих знань з циклу дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та

практичної підготовки, а також рівня світогляду і позиціонування професіоналізму як провідної якості майбутнього дизайнера інтер'єру;

– **практична частина** (виконання дизайн-розробки інтер'єру приміщення певного виду (житлове, громадське, виробниче) – з метою виявлення рівня оволодіння професійними компетенціями в процесі дизайн-проектування; рівня творчої активності, художньої виразності та креативності у реалізації власної розробки; рівень теоретичного та графічного представлення проекту; демонстрація вміння реалізувати набуті теоретичні та практичні знання; аргументація об'ємно-планувального рішення та функціональне зонування розробки та доцільність такого рішення у конкретній проектній ситуації).

На іспиті студенту пропонується підоснова: планувальні креслення приміщення об'єкту дизайну з наведеними просторовими характеристиками.

Пропонуються наступні завдання: запропонувати попередню ідею просторового художнього образу розробки – клаузуру (довільною технікою виконання).

Ескізний проект містить:

- назву проекту;
- об'ємно-планувальне рішення з відповідним функціональним зонуванням розробки та експлікацією (паспорту) використаних матеріалів;
- план підлоги та стелі (з відображенням світлотехнічного обладнання);
- розгортки по стінам;
- перспективні зображення інтер'єру приміщення з використанням засобів художньої виразності предметно-просторового середовища.

Спосіб подачі проекту (див. додаток В (Засоби діагностики якості вищої освіти, с. 5)): демонстраційний матеріал подається на аркушах формату А2-А3 (відповідно до складу проекту 2-3 листа) в дизайнерській графіці за законами художньої виразності. Всі креслення з розмірами, необхідними

відмітками і написами. Шрифти – строгі, лаконічні. Перспективне зображення побудоване за законами перспективи. Зміни у складі проекту і способи подання потрібно узгодити з головою та членами екзаменаційної комісії.

Комплексний іспит має на меті виявити ступінь професійної підготовки студента до комплексного вирішення дизайнерських завдань, що відповідають запитам сучасності і вимог сучасного рівня проектної культури, а саме (див. додаток В, с. 6):

- вміння аналізувати й узагальнювати вимоги до об'єкту проектування;
- володіння методикою проектної діяльності та вмінням чітко визначати етапи власної проектної діяльності;
- володіння навичками інтегрованого рішення проектних завдань із застосуванням знань проектно-художнього циклу, основ технологічної підготовки проектних пропозицій та психологічних властивостей сприйняття об'єктів візуальних комунікацій;
- здатність передбачати доречність застосування сучасних технологій виготовлення друкованої продукції в процесах реального виготовлення дизайн-розробок.

Технологія комплексного державного іспиту включає наступні технологічні етапи: створення системи тестових завдань та комплекту комплексних ситуаційних завдань; проведення іспиту; перевірка тестових бланків і завдань; оцінювання рівня освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв [245, 68].

Вищий навчальний заклад забезпечує дотримання правил проведення комплексного державного іспиту: уніфікація умов проведення вимірювань, методик обробки результатів тестування та форм їх подання; інформаційна та психологічна підготовка студентів до іспиту; зв'язок внутрішнього поточного педагогічного контролю вузу з єдиною галузевою системою атестації та

ліцензування фахівців; дотримання вимог секретності під час розмноження тестових завдань і завдань, їх зберігання та використання [245, 67].

Дисципліни, які виносяться на державну атестацію (див додаток Б, В): історія мистецтв, історія дизайну, композиція, кольорознавство, рисна та перспективна геометрія, проектна графіка, дизайн-проектування, комп'ютерне дизайн-проектування, типологія об'єктів середовища, матеріалознавство в дизайні, конструювання об'єктів середовища, інформаційні технології в дизайні середовища, формоутворення і композиція, макетування і моделювання, дизайн меблів, декоративна дендрологія й фітодизайн. Зміст уміння, що забезпечується у відповідності до дисциплін та зразок тестових завдань державного комплексного іспиту в університеті (див. додатки А, Б, В).

Захист випускного кваліфікаційного дипломного проекту є заключним етапом професійної підготовки у вищому навчальному закладі з формування фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру». Випускний кваліфікаційний проект характеризує рівень сформованості професійної компетентності студента; якість висвітлення проблемної ситуації; рівень самостійності в проектному мисленні; якість розробленої проектної документації; рівень креативності та інноваційних проектних рішень тощо.

Методологічна оптимізація структури становлення професійної компетентності дизайнера повинна мати мінімальну кількість компонентів, але, разом з тим, вона повинна реалізовувати задані функціональні напрями вищої дизайн-освіти [500, с. 83-104]. Деякі методичні аспекти підготовки майбутніх дизайнерів розглянуті в [315, 194].

**Головною метою** бакалаврської випускної кваліфікаційної роботи (проекту) є: перевірка отриманих під час навчання фахових знань та навичок з дизайн-проектування, демонстрація вміння реалізувати набуті теоретичні та

практичні знання, адаптувати їх до умов конкретної реальної проектної ситуації, демонстрація прийомів та методів захисту свого конструктивно-планувального та художньо-просторового рішення, вміння працювати в колективі (при умові виконання комплексної роботи) та під керівництвом фахівця (керівника випускної роботи). Бакалаврська випускна робота (проект) розробляється після успішної здачі екзаменаційної сесії, відсутності академічних заборгованостей й складанні Комплексного Державного іспиту, спрямованого на виявлення фахових знань майбутнього випускника-бакалавра [2, с. 4].

Відповідно з цим, випускна дипломна робота (проект) є кваліфікаційним документом на підставі якого Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) визначає відповідність отриманих у вищому навчальному закладі знань та навичок студента професійно-кваліфікаційному рівню “бакалавр”, а також його здатність до самостійної роботи зі спеціальності «дизайн інтер'єру». Бакалаврська випускна кваліфікаційна робота повинна виконуватись студентами-випускниками з актуальної тематики, що пов'язана з проблемами сучасного дизайну інтер'єру. Згідно з цим тематика бакалаврської випускної кваліфікаційної роботи (проекту) обирається за ініціативою студента за умови узгодження з керівником та завідувачем кафедри; рекомендується студентові рішенням кафедри.

Процес виконання бакалаврської випускної роботи (проекту) передбачає [2, с.5]:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності;
- подальший розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою дослідження та дизайн-проектування;
- формування у випускника системного бачення об'єкту проектування, етапності та комплексності виконання робіт;
- розкриття творчих навичок з формування композиційного



вирішення загальної експозиції дипломного проекту, його оформлення та представлення;

- закріплення методологічних підходів до формування творчої концепції, її розвитку та захисту в діалоговій формі на Державній екзаменаційній комісії.

Зауважимо, що тематика дипломного проектування визначається до проведення переддипломної практики і затверджується на засіданні кафедри дизайну. Як ми відмічали вище, під час проходження практики студент накопичує і систематизує проектний матеріал для випускного кваліфікаційного проекту, проводить аналіз проектної ситуації, приймає участь у реальному дизайн-проектуванні. Після успішного захисту звіту, випускник допускається до випускного кваліфікаційного проекту.

Основними *завданнями* випускної кваліфікаційної роботи (проекту) освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «бакалавр» є [2, с. 6]:

- аналіз та уточнення отриманих до проекту вихідних даних;
- знайомство з аналогами та критичний аналіз сучасних досягнень у проектуванні об'єктів предметно-просторового середовища;
- розробка загальної ідеї та концепції просторової організації об'єкту предметно-просторового середовища;
- ескізи варіантів проектного рішення та вибір оптимального варіанту;
- детальна проробка затвердженого ескізу та його реалізація в експозиційному оформленні;
- перевірка об'ємно-планувального рішення або його фрагменту в просторовій моделі (макеті).

Випускна кваліфікаційна бакалаврська робота (проект) *має за мету* (Додаток Б, с. 679):

- розширити та поглибити отриманий під час навчання загальний рівень соціально-гуманітарних, художньо-мистецьких, інженерних-технічних та економічних знань з фаху;

- проявити творчу ініціативу, новаторство та самостійність у прийнятті проектних рішень;
- закріпити основи володіння прийомами формування ефективних і естетично досконалих дизайнерських рішень;
- удосконалити художньо-графічну майстерність випускника освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «бакалавр». Випускна кваліфікаційна робота (проект) освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «бакалавр» повинна відповідати високим художньо-естетичним, інженерно-технічним та соціальним вимогам сучасного розвитку вітчизняного та міжнародного дизайну.

До переліку необхідних креслень належать наступні демонстраційні зображення [2, с. 11]:

1. *Ситуаційний план* із зазначенням об'єкту проектування.
2. *Опорні плани поверхів (поверху)* будівлі та/або приміщень, де передбачається розробка інтер'єру одного приміщення чи групи приміщень із зазначенням їх площ та експлікації за функціональним призначенням. Виконується у масштабі М 1:200, 1:100 з наведенням орієнтації за сторонами світу.
3. *Опорні плани стелі приміщення (приміщень)*, обраних для дизайн-проектування. Виконуються в М 1:100, 1:75, 1:50, 1:25 з наведенням розташування рівнів підлоги, меблів та обладнання, їх кольору та матеріалу.
4. *Проектні плани підлоги та стелі приміщень (приміщення)*. Виконуються в М 1:100, 1:75, 1:50, 1:25 в залежності від величини об'єкту з наведенням розташування рівнів підлоги, меблів та обладнання, їх кольору та матеріалу.
5. *Проектні розгортки стін* з наведенням обладнання та меблів, їх кольорового вирішення та матеріалу, виконуються в М 1:100, 1:75, 1:50, 1:25.
6. *Проект обладнання чи запропонованих меблів* – креслення елементів інтер'єрного наповнення в трьох проекціях та аксонометрії чи

перспективі кожний або за вибіркою з наведенням їх конструктивних рішень виконуються в 1:50, 1:25, 1:10, 1:5.

7. *Паспорт оздоблювальних матеріалів* з наведенням площ пофарбованих поверхонь, а також виду та назви використаного оздоблювального чи будівельного матеріалу.

8. *Перспективні зображення* запроектованих інтер'єрів.

9. *Просторова модель (макет)* простору запроектованого інтер'єру з виконанням обладнання та меблів до нього – виконується в масштабі проектного плану і передбачає розробку одного з елементів обладнання чи меблів в збільшеному (відносно макету приміщення) масштабі.

Матеріал виконання макету – кольоровий папір, картон, інші оформлювальні матеріали (за бажанням автора), які дають змогу натуралізувати сприйняття проектного рішення. Макет інтер'єру повинен бути представлений в умовному вирішенні – з метою більш повного розкриття проектного рішення.

Особливості кваліфікаційної роботи у системі фахової підготовки у восьмому семестрі четвертого року навчання наведено в методичних вказівках до розробки та захисту дипломної випускної кваліфікаційної роботи В. Абизова [2, с. 7]:

Розглянуте методичне забезпечення державної атестації за напрямом 6.020207 «Дизайн» було успішно апробовано у вищих навчальних закладах України (КНУКіМ, НАКККіМ, ІР та інших).

### **Висновки до четвертого розділу**

Зазначено, що структурно-логічна схема професійної підготовки дизайнера інтер'єру містить цілісну і взаємоузгоджену систему професійної підготовки, яка передбачає пропедевтичний, фундаментальний (природничонауковий) і професійно-практичний цикли та забезпечує

комплексне оволодіння компетенціями з метою цілісного розуміння функціонально-технологічних процесів, формування навичок з проектування конструкцій, використання сучасних матеріалів та інноваційних технологій, позиціонування форми та перспективи проекту, гармонійного поєднання світлодизайну та кольорового рішення, текстури та фактури в предметно-просторовому середовищі, а також володіння як технологіями конструювання і моделювання дизайн-об'єктів засобами художнього декору, так і базисом функціонально-конструктивної і технологічної складових композиційно-просторовій організації предметно-просторового середовища.

Методика фахової підготовки майбутніх дизайнера інтер'єру впливала з логіки розробки навчально-методичних комплексів професійних дисциплін, у процесі якої доцільно дотримуватись сучасних наукових концепцій та виділяти велику кількість годин на практичну підготовку спеціаліста. За таких умов знання необхідно використовувати в педагогічній практиці у функціональному дуалізмі соціальних та природних зв'язків людини та предметно-просторового середовища, оскільки розвиток теорії і практики дизайну характеризується як відкриттям нових шляхів так і зростаючою спеціалізацією. Про це свідчить перелік способів, що використовуються в процесі створення продуктів дизайнерського мистецтва: структурний аналіз та аналітичний поділ форм на складові елементи та зв'язки; кібернетичний підхід з позиції теорії інформації і математичного аналізу; семіотичний підхід; психологічні та психофізіологічні методи дослідження закономірностей сприйняття людиною витворів мистецтва тощо.

Методична робота окреслювала інноваційно-творчі форми роботи, які передбачали використання методу моделювання, проблемного, евристичного методу, «мозкового штурму». Застосовано специфічні інструменти творчого пошуку у системі дизайнерської діяльності, а саме: алгоритм розв'язування винахідницьких задач Г. Альтшуллера, метод морфологічного аналізу та синтезу за Ф. Цвіком; метод організуючих понять Ф. Ханзена; метод ступеневого підходу до вирішення завдання А. Фрезера; метод каталогу

Ф. Кунца; система творчого пошуку В. Моляко; метод інверсології А. Есаулова; метод семикратного пошуку Г. Буша.

Зазначені методи було інтегровано у науково-методичне забезпечення, що передбачало реалізацію технологій: проектної, професійно-імітаційної (контекстної), інтерактивної, комп'ютерної.

Для з'ясування критеріїв оцінки рівня професійної компетентності дизайнерів інтер'єру було враховано цикли професійної підготовки, у межах яких забезпечується професійно-особистісне становлення фахівців, а засобами діагностики професійної підготовки постає комплексний державний іспит і захист дипломного проекту.

Доведено, що невід'ємною складовою процесу підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру є практика, яка передбачає безперервність та послідовність проведення певних заходів у процесі навчання у вищих навчальних закладах. Розроблено систему вимог до проходження різних видів практики студентами-дизайнерами та комплексного державного іспиту і дипломного кваліфікаційного проекту в системі фахової підготовки за напрямом «дизайн».

Становлення професійної компетентності майбутнього дизайнера відображено в описі результатів навчання (знання і розуміння). Виявлено, що фундаментальна (природничонаукова) підготовка такого фахівця має забезпечити як базові знання з фундаментальних природничих наук, так і знання щодо програмних засобів і алгоритмів роботи у комп'ютерних мережах та сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій. За таких умов професійно-практична підготовка фахівця з дизайну реалізує певні організаційно-педагогічні умови щодо набуття знань, умінь, навичок, досвіду та готовності до їх використання (компетентності), що проявляється у відповідних формах навчальної діяльності та пізнавальної активності студентів, призводить до формування в студентів умінь: ставити професійні цілі, самостійно й творчо обирати способи їх досягнення, здійснювати

самоконтроль й рефлексію щодо виконання власних дій, прогнозувати шляхи підвищення продуктивності майбутньої дизайнерської роботи тощо.

З'ясовано, що фахова підготовка дизайнерів передбачає комплексне опанування знаннями у галузі мистецтва, функціонально-технологічних процесів, конструкцій та матеріалів, будівельних технологій, психологічних особливостей сприйняття людиною естетичного середовища, розуміння ролі форми, перспективи, пластики, значення світла, кольору, текстури та фактури у середовищі, а також оволодіння технологіями формування цілого з окремих елементів і засобів його організації, специфікою художнього декору, принципами органічного поєднання образу, форми з функціональною конструктивною та технологічною складовими композиційно-просторової організації предметно-просторового середовища в цілому.

Зазначено, що комплексний іспит має на меті виявити ступінь професійної підготовки студента до комплексного вирішення дизайнерських завдань, що відповідають запитам сучасності і вимог сучасного рівня проектної культури, а саме: уміння аналізувати й узагальнювати вимоги до об'єкту проектування; володіння методикою проектної діяльності та вмінням чітко визначати етапи власної проектної діяльності; володіння навичками інтегрованого рішення проектних завдань із застосуванням знань проектно-художнього циклу, основ технологічної підготовки проектних пропозицій та психологічних властивостей сприйняття об'єктів візуальних комунікацій; здатність передбачати доцільність застосування сучасних проектних технологій в процесах реалізації дизайн-розробок.

На цій основі технологія комплексного державного іспиту вміщує такі технологічні етапи: створення системи тестових завдань та комплекту комплексних ситуаційних завдань; проведення іспиту; перевірка тестових бланків і завдань; оцінювання рівня освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

За таких умов визначено освітній результат, що передбачає виділення певних рівнів сформованості професійної компетентності.

*Початковий рівень* визначається недостатністю системних знань і розуміння сутності професійної діяльності дизайнера, що не відповідає освітньо-кваліфікаційним вимогам (діагностовано нижчу ступінь сформованості компетенцій).

*Середній рівень* відображає стан підготовки, який характеризує знання і розуміння сутності професії на рівні ідентифікації та відтворення (діагностовано репродуктивний рівень вияву компетенцій).

*Достатній рівень* характеризує знання і розуміння сутнісних ознак професії, що дозволяють виконувати типові дії та розв'язувати практичні завдання з творчими елементами, що постають при виконанні професійних обов'язків (діагностовано конструктивну ступінь сформованості компетенцій).

*Високий рівень* – знання і розуміння сутності дизайнерської діяльності сформовані так, що дозволяють розв'язувати складні проблемні завдання, з обґрунтуванням вибраного способу, наявний творчий компонент при розв'язанні практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків, та здатність до систематизації та узагальнення.

Результати даного розділу відображені 11 публікаціях, з них: у фахових виданнях [448; 451; 466; 471], у колективних монографіях [462], наукових виданнях [466], матеріалах науково-практичних конференцій [451; 456; 460; 464; 465].

## **РОЗДІЛ 5. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ІНТЕР'ЄРУ**

У розділі представлено програму дослідно-експериментальної роботи, наукові основи моделювання професійної компетентності майбутніх бакалаврів; багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз ефективності впровадження компетентнісної моделі; оптимізаційну модель динаміки формування досліджуваної компетентності дизайнерів інтер'єру.

### **5.1. Програма та методика педагогічного експерименту**

Програма та методика експериментального дослідження формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру побудована на сучасній законодавчій базі (закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національна доктрина розвитку освіти, Концепція Державної програми розвитку освіти, Декларація Болонського Стратегічного Форуму, Постанови Кабінету Міністрів України, Концепція розвитку національного дизайну та ін.). У цих документах обґрунтовано напрями модернізації освіти з позицій формування науково-проектної культури дизайнера і його високий рівень професійних компетенцій з позицій національної свідомості та культурного розвитку особистості.

Дослідно-експериментальна робота та апробація розробленої методики проводилася на базі Київського національного університету культури і мистецтв (у тому числі Відокремленого підрозділу «Кіровоградський факультет КНУКіМ», Відокремленого підрозділу «Миколаївській філії КНУКіМ», Відокремленого підрозділу «Вінницький факультет КНУКіМ»), Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського



державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Київського університету культури, Мистецького інституту художнього моделювання і дизайну імені Сальвадора Далі, Інституту реклами протягом 2008 – 2017 рр. Завдяки чому вдалося інтерпретувати результати досліджень в абсолютному та порівняльному відношенні, забезпечити природний характер педагогічного експерименту в усіх дослідно-експериментальних групах та в усіх вищих навчальних закладах в умовах реального часу.

В експериментальному дослідженні на різних його структурних етапах брало участь 420 студентів, професорсько-викладацькій склад кафедр дизайну вищих навчальних закладів у кількості 38 осіб, а також 9 методистів кафедр дизайну зазначених навчальних закладів.

Пріоритетний напрям експериментальних досліджень обумовлено метою, завданнями та гіпотезою нашого дослідження – це формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру у вищому навчальному закладі. При цьому ми базувались на наукових положеннях висвітлених у роботах А. Субетто [388], О. Шихової [518], С. Сафонцева [352], Д. Новікова [266], В. Губи [238] та ін., а саме: ефективність педагогічної системи функціонально залежить від її системних складових; застосування статистичних методів дозволяє планувати експеримент ще на стадії його підготовки.

Педагогічний експеримент являє собою комплексний метод науково-педагогічного дослідження, що дозволяє: визначати взаємозв'язок між методами і засобами навчання та його результатами, отримати нові знання про причинно-наслідкові відношення між педагогічними факторами [444, с.467-468].

Основні завдання педагогічного експерименту:

1. Визначити стан дизайн-освіти та проблеми професійної підготовки у вищих навчальних закладах України;
2. Виявити можливості вдосконалення змісту, форм, засобів та методів професійної підготовки за напрямом 6.020207 «Дизайн»;

3. Здійснити апробацію розробленої концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру;

4. Розробити та упровадити науково-методичне забезпечення у дизайн-освіту;

5. Дослідити рівень сформованості професійної компетентності бакалаврів з дизайну інтер'єру на основі сучасних наукових підходів;

6. Підтвердити окреслені організаційно-методичні умови ефективності формування професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру у вищому навчальному закладі мистецького профілю.

Під час експериментальної роботи, яка здійснювалася впродовж 2008-2017 рр. у кілька етапів, досліджено ефективність розробленої моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру та науково-методичного забезпечення щодо формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру. В експериментальну методику дизайн-освіти входили як традиційні (лекційні, практичні, лабораторні і семінарські заняття, всі види практик, курсові роботи та дипломне проектування), так й інноваційні форми навчання (творчі майстерні, фестивалі дизайну, професійні тренінги тощо) у формі колективної та індивідуальної роботи студента. Мета інноваційних упроваджень полягає у самореалізації особистості та формуванні високого рівня професійної компетентності дизайнера.

7. Визначити подальші перспективні аспекти розвитку дизайн-освіти в Україні.

В експериментальному дослідженні брало участь 218 студентів в експериментальних групах та 202 студентів у контрольних групах, за напрямом підготовки «Дизайн» з зазначених вище навчальних закладів України,

Наукове дослідження включало в себе багатовекторний базис наукових, теоретичних, організаційно-методичних заходів і проводилось поетапно (див. Табл. 5.1.): пошуково-аналітичний, констатувальний, формувальний, результативний.

Таблиця 5.1.

## Етапи експериментального дослідження

<i>Назва етапу</i>	<i>Зміст етапу експерименту</i>	<i>Методи дослідження</i>
Пошуково-аналітичний етап (2008 – 2010 рр.)	На основі визначених теоретико-методологічних засад здійснити визначення мети, завдань, етапів, програми дослідження.	Аналіз психолого- педагогічної, наукової та методичної літератури.
Констатувальний етап (2010 – 2012 рр.)	Виділення структурних компонентів, критеріїв, показників та рівнів професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.	Аналіз психолого- педагогічної, наукової та методичної літератури.
	Виділення організаційно-методичних умов формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.	Аналіз психолого- педагогічної, наукової та методичної літератури; експертна оцінка.
	Вибір контрольної та експериментальної груп і перевірка їх однорідності. Виявлення базового рівня професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру.	Метод математичної статистики (критерій Пірсона), анкетування, опитування, бесіди, спостереження.
Формувальний етап (2012-2016 рр.)	Упровадження теоретико-методичних засад, концептуальної моделі формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру у навчальний процес експериментальної групи	Анкетування, тестування, проміжні зрізи.
	Виявлення підсумкового рівня професійної компетентності у експериментальній та контрольній групах	Анкетування, тестування кінцевий зріз знань.
Узагальнюючо-результативний етап (2016-2017 рр.)	Порівняльний аналіз результатів дослідження; проведення статистичної обробки; отриманих даних для визначення ступеня достовірності; розробка оптимізаційної моделі та оцінка ефективності дослідно-експериментальної роботи.	Якісний аналіз результатів контролю, кількісний аналіз результатів контролю, методи математичної статистики.
	Формулювання висновків експериментальної роботи; оформлення результатів дослідження.	Аналіз та синтез.
	Прогнозування розвитку системи професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайнерів інтер'єру	Аналіз та синтез.

На першому – пошуково-аналітичному етапі проведено аналіз наукової літератури з проблеми професійної підготовки за напрямом «дизайн» (дисертаційних досліджень, монографій, наукових статей, методичних матеріалів та ін.) з метою теоретичного обґрунтування: концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру, наукових підходів, розроблено систему критеріїв, показників та методики оцінювання рівня професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру.

На констатувальному етапі: досліджено стан проблеми професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у вищих навчальних закладах України; проведено діагностування рівня сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

На основі розробленої концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру проводилося вивчення ступеня розвитку певних компонентів особистості майбутніх дизайнерів: ціле-мотиваційної сфери, професійних здібностей, особистісних якостей тощо.

Наукове дослідження було спрямоване на вивчення:

- передумов розвитку відповідних здібностей студентів;
- ставлення майбутніх дизайнерів інтер'єру до майбутньої професії, а також професійної мотивації у виборі спеціальності;
- особистісних якостей та цінностей майбутніх дизайнерів, які безпосередньо впливають на рівень становлення їх професійної компетентності;
- можливостей навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі щодо розвитку відповідних компонентів професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру.

На цьому етапі дослідження нами вивчався досвід роботи вищих навчальних закладів в Україні. Зокрема на кафедрах дизайну Київського національного університету культури і мистецтв (у тому числі Відокремленого підрозділу «Кіровоградський факультет КНУКіМ», Відокремленого підрозділу «Миколаївській філії КНУКіМ», Відокремленого

підрозділу «Вінницький факультет КНУКиМ»), Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Київського університету культури, Мистецького інституту художнього моделювання і дизайну імені Сальвадора Далі, Інституту реклами

Так, було вивчено засоби діагностики формування професійної компетентності у студентів. До базисних критеріїв у діагностиці під час *навчального процесу* віднесено: рівень професійної вмотивованості, рівень виконання практичних та теоретичних завдань та їх результативність; застосування творчих, інноваційних рішень; володіння різними формами, методами та засобами дизайн-проектування; володіння просторовим і образним мисленням; умінні критично аналізувати результати своєї діяльності та рівень власного професійного становлення; професійно-особистісне зростання.

Важливе місце посідає дослідження способів активізації *творчої* складової професійної підготовки дизайнерів інтер'єру. З цією метою нами було проведено анкетування викладачів, що викладають дисципліни за напрямом підготовки «Дизайн» (Див. Додаток Р). Результати якого дозволили констатувати, що серед респондентів простежується перевага у виконанні студентами творчих проектних завдань (72 %), впровадженню науково-пошукової складової під час проходження всіх видів практики, виконання курсових та дипломних робіт (64 %), реалізації принципу «навчання через дослідництво» на практичних, семінарських і лабораторних заняттях (51 %). Серед допоміжних методів респондентами пропонується залучення студентів до участі у творчих заходах та фестивалях з дизайну; участь у фахових науково-практичних конференціях та семінарах; підготовці наукових публікацій тощо.

Виявлена позиція респондентів відносно домінуючих методів навчання показала, що 61 % з них використовує *наочно-інформаційні методи* і 49 %

застосовують *проблемні методи* (насамперед, *проектні методи*) навчання, які передбачають підвищення ролі самостійної складової у розв'язанні поставленої проблеми. Такі статистичні дані, за нашим переконанням, відображають недостатню індивідуальну актуалізацію творчого пошуку представників професорсько-викладацького складу кафедр дизайну, а, можливо, відірваність процесу навчання від практичної ситуації у галузі (див. рис. 5.1.).



Рис. 5.1. Домінуючі методи навчання, що використовують респонденти у навчальному процесі.

Погоджуємось з думкою А. Антюхова [24, с. 26-29], що проектне навчання передбачає дуалізм методу навчання та засобу практичного впровадження засвоєних знань, вмінь та навичок у реальній проектній ситуації. Таким чином, проектне навчання майбутніх дизайнерів інтер'єру передбачає всебічне інтегрування проектних завдань у цикл професійної та практичної підготовки та актуалізацію творчого потенціалу студента при виконанні самостійної роботи. Ці аспекти формуються професорсько-викладацьким складом кафедри і є необхідними умовами становлення професійної компетентності дизайнера інтер'єру.

Проектна діяльність повинна стати частиною навчального процесу, так як вона тісно пов'язана з фаховою діяльністю дизайнера [350, с. 80].

Домінуючим аспектом організації навчальної роботи майбутніх дизайнерів виступає тип завдань, які висвітлені у навчальних і робочих програмах курсу. Так, переважна кількість завдань містить дослідницьку складову (56 %), що передбачає пошуковий аналіз аналогів дизайн-розробки і є аргументованим з точки зору майбутніх проектних завдань дизайнера. Меншою мірою респондентами застосовуються інтегровані завдання (31 %), що передбачають міжпредметні зв'язки з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. Це, на нашу думку, пов'язано з недостатньою кількістю методичних рекомендацій за визначеним напрямом підготовки, слабкою координацією діяльності професорсько-викладацького складу кафедр та відсутністю педагогічної освіти у переважній кількості їх представників.

Безперечно, важливими аспектами у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру викладачі відзначили необхідність виробничої спрямованості при вивченні фахових дисциплін (76 %), залучення студентів до реальних проектних завдань (66 %). Зазначимо, що переважна більшість респондентів (91 %) підкреслила необхідність розвитку творчих здібностей майбутніх дизайнерів та активної *мотивації до проектної спрямованості* їх професійної діяльності, *системності і планованості* в оволодінні професійною компетентністю дизайнера інтер'єру.

Проведене анкетування дозволило визначити найбільш ефективні *підходи, методи та засоби активізації творчо-проектної діяльності* студентів: проектні методи, пошукові методи, використання різнопланових творчих завдань, самостійна робота, практична робота, участь у конкурсних заходах за фахом тощо. Не менш важливим є організація навчально-виховного процесу, зокрема побудова *освітнього середовища* як чинника професійного становлення майбутніх дизайнерів інтер'єру. Дослідження з

цього аспекту виявило його ефективні передумови: розуміння важливості проектування змісту професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру в контексті євроінтеграційних процесів в Україні, впровадження сучасних наукових підходів у дизайн-освіту, всебічного розвитку цілісної особистості у навчально-виховному процесі, розвиток базисних пріоритетів проектної культури особистості дизайнера, формування інноваційної складової навчально-виховного процесу та ін.

Важливого значення згідно з гіпотезою нашого дослідження набуває розвивальне інноваційне освітнє середовище. Так, респондентами зазначені такі умови як: наявність кадрового потенціалу кафедр дизайну та відповідний рівень їх професійної компетентності; потужна матеріально-технічна база вищого навчального закладу; упровадження індивідуальних освітніх траєкторій; відповідна мотивація як професорсько-викладацького складу, так і студентів за належні професійні і навчальні досягнення; диференційовність навчальних завдань відповідно до індивідуальних особливостей студентів; залучення молоді до науково-дослідної роботи вищого навчального закладу; планування у навчальних програмах додаткових годин для роботи з обдарованою молоддю тощо.

Викладачами також визначено основні *проблеми*, які виникають у процесі професійної підготовки за напрямом «дизайн», це, насамперед, відірваність навчального процесу від професійних запитів проектних організацій (установ), дизайнерських бюро, дизайнерських спілок та ін., низька матеріально-технічна база вищих навчальних закладів, недостатність кадрового потенціалу з необхідною фаховою освітою тощо.

Таким чином, наукове дослідження показало, що дизайн-освіта в Україні перейшла зі стадії становлення в стадію оптимізації, а вищими навчальними закладами накопичено достатньо великий досвід у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру, що відображено у системній роботі кафедр



дизайну та науково-педагогічному пошуку професорсько-викладацького складу.

Виявлено, що при побудові освітньої траєкторії найчастіше застосовується *диференціація* навчальних завдань при традиційному поділу на академічні групи та використання *наочно-інформаційних методів*, простежується проблеми у реалізації *проектного навчання*.

Методи активізації *творчої* складової у *проектній* діяльності студентів відзначаються різноплановістю і, у більшості випадків, мають професійну векторизацію.

На наступному *формуальному етапі* експерименту проводилась розробка та впровадження концептуальної моделі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру та оптимізаційної моделі діагностики якості вищої дизайн-освіти; наукового і навчально-методичного забезпечення, інноваційних форм навчання. Далі здійснювався кількісний і якісний аналіз отриманих результатів. Наприкінці експерименту підводилися підсумки, що перевірялися за допомогою методів математичної статистики. Для опису динаміки формування соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних, загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетенцій була побудована оптимізаційна модель. Для порівняння ефективності впровадження розробленої концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру із традиційними використано дисперсійний та регресійний аналіз. Результати цього етапу експериментального дослідження детально висвітлено у подальшому.

#### ***5.1.1. Діагностика сформованості професійної компетентності у майбутніх бакалаврів дизайнерів інтер'єру***

Відбір діагностичного інструментарію та діагностика сформованості професійної компетентності у майбутніх бакалаврів дизайнерів інтер'єру було реалізована на основі певних наукових підходів, зокрема

компетентностного. Наукові дослідження з проблем формування компетенцій студентів у вищих навчальних закладах простежується в сучасній педагогічній думці (А. Вербицького, І. Зимньої, А. Хуторського та ін.), де вмотивована необхідність переходу до оцінки рівня сформованості компетенцій за відповідним напрямом підготовки студента, а саме: рівня сформованості соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних, загально-професійних та спеціалізовано-професійних компетенцій.

Виходячи з положення, що при формуванні мети необхідно визначити критерії її реалізації, розглянемо процес професійної підготовки дизайнера інтер'єру у системі сучасного оцінювання та діагностики і визначимо, за нашим баченням, базисні діагностичні засоби, підходи та побудуємо математичну оптимізаційну модель на основі наукового статистичного аналізу експериментальних даних.

Така модель, на нашу думку, повинна стати однією з основних при виборі навчальних програм та оптимізації навчально-виховного процесу. Погоджуючись з думкою О. Дурневої та В. Нечаєва, під оптимізаційною моделлю ми розуміємо формалізовану мету опанування освітньо-професійною програмою підготовки фахівця з урахуванням галузевого стандарту відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за цим напрямом підготовки, що являє собою певну систему [133] обґрунтованих:

- 1) показників (компетенцій), за якими судять про ступінь відповідності випускника вимогам ринку праці;
- 2) нормативних індикаторів (кваліфікаційних вимог), що характеризують мінімальне порогове значення компетенцій, при якому можна говорити про їх сформованість;
- 3) засобів діагностики вищої освіти, що використовуються для виявлення рівня сформованості компетенцій.

При виборі діагностичних засобів, для об'єктивної оцінки рівня формування відповідних компетентностей ми виходили з положення про

максимальне наближення змісту, методів і засобів контролю до майбутньої професійної діяльності дизайнера інтер'єру, що вимагає застосування комплексного оцінювання сукупності знань, умінь, навичок та особистісних якостей майбутніх дизайнерів, які характеризують рівень їх професійної компетентності.

При розробці засобів діагностики було враховано, що:

- освітні результати діагностуються професорсько-викладацьким складом, а компетенції формуються і виявляються лише у процесі професійно-орієнтованої діяльності;
- формування компетенцій здійснюється в спеціально створеному інноваційному освітньому середовищі шляхом упровадження сучасних освітніх технологій;
- оцінне моделювання включає діагностику творчої складової у розв'язанні проектних завдань з використанням навчальних моделей, які забезпечують інноваційну складову в розв'язанні загальноприйнятих алгоритмів проектної діяльності дизайнера інтер'єру;
- при оцінці рівня сформованості компетенцій створюються максимальне наближення до майбутньої професійної практики із залученням зовнішньої виробничої апробації.

Зауважимо, що кількісна і якісна оцінка успішності студента, здійснюється відповідно до складових галузевого стандарту (освітньо-професійної програми підготовки фахівців, освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника вищого навчального закладу та засобів діагностики якості вищої освіти) за певним напрямом підготовки, одним з розробників яких є автор дисертаційного дослідження.

Оскільки питання взаємозв'язку між результатами навчання та сформованістю компетенції достатньо детально висвітлені у педагогічній літературі (наприклад, [142; 163; 441]), тому на цих питаннях ми зупинятись не будемо, а окреслимо лише методичну сторону наукового дослідження.

Схему оцінки сформованості компетенції подамо у такому вигляді (див. рис. 5.2.).



Рис. 5.2. Блок-схема оцінки сформованості компетенції майбутніх дизайнерів інтер'єру

Під час діагностики сформованості компетенцій ми опирались на нормативний базис складових галузевого стандарту: зміст умінь, що забезпечується системою змістових модулів дисциплін та практичної підготовки (див. додаток А, с. 462); перелік навчальних дисциплін і практик

(, додаток Б, с. 568-572 та додаток М); розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами й практиками та перелік сформованих компетенцій (див. ОПП, додаток Б, с. 567); нормативні форми державної атестації, що використовуються для встановлення рівня опанування особами, які навчаються у вищих навчальних закладах, відповідних змістових модулів (див. ОПП, додаток Б, с. 596); перелік соціально-особистісних, інструментальних, загальнонаукових та професійних компетенцій (див. ОКХ, додаток А, с.462-5069); перелік виробничих функцій, типових задач діяльності, зміст умінь та компетенцій, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу (див. ОКХ, додаток А-2); систему вмінь, що відображає соціально-особистісні компетенції випускників вищого навчального закладу (див. ОКХ, додаток А-3, с.504); інформаційна база, на основі якої формуються засоби об'єктивного контролю рівня професійної підготовки студентів (див. Додаток В).

Оцінювалась здатність до виконання виробничих функцій та типових для визначеної функції задач професійної діяльності. Відповідно до галузевого стандарту кожній типовій задачі відповідає компетенція, яка формується системою вмінь щодо вирішення цієї задачі діяльності.

Оцінні засоби, які використовувались під час нашого наукового дослідження, висвітлені у навчально-методичних комплексах дисциплін (НМКД), розроблених професорсько-викладацьким складом Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ) до кожної з дисциплін (з циклів соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки). Методичні матеріали діагностичного дослідження досить об'ємні і їх наведення у дисертаційній роботі не виявляється можливим у зв'язку з обмеженням за обсягом. З даними матеріалами можна ознайомитись у бібліотеці КНУКіМ та у додатках до дисертації.

Так, автором розроблені навчально-методичні комплекси з таких дисциплін, як: інформаційні технології системи та ресурси [457], інформаційні технології в дизайні середовища [466], Світлодизайн [507], Матеріалознавство в дизайні [467] та ін. У них наведено завдання з поточного і підсумкового контролю, а також критерії оцінювання, на основі яких проводилась діагностика сформованості компетенцій.

Відзначимо, що оцінка рівня сформованості компетенцій має ймовірнісну характеристику, що вимагає обґрунтованість діагностичних критеріїв та використання оціночних бальних систем.

Методику оцінювання можна подати у вигляді блок-схеми (див. рис. 5.3.).

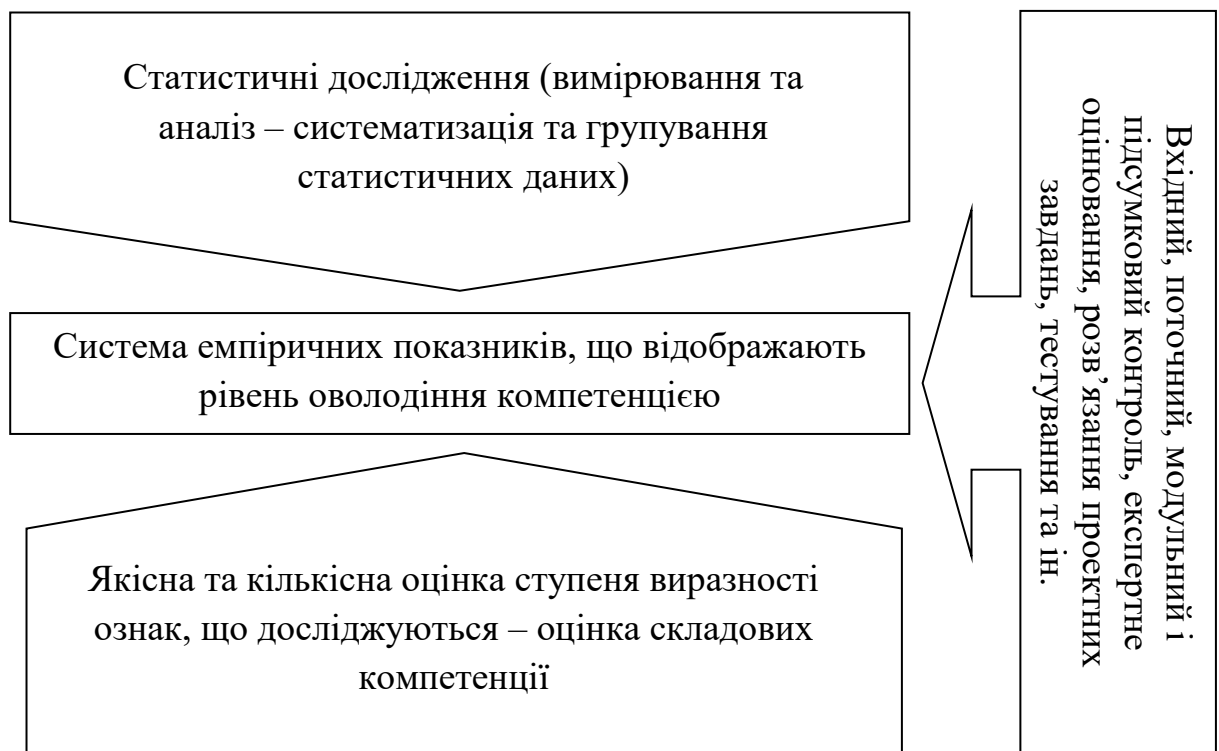


Рис. 5.3. Схема оцінювання сформованої професійної компетентності.

Для комплексної оцінки рівня оволодіння професійної компетентності в рамках окремої дисципліни (за темами, модулями) та циклу дисциплін використовувались завдання з комплексних контрольних робіт та тестові завдання – для виявлення рівня оволодіння компетенціями та їх предметних

взаємозв'язків у тій частині, що формується в рамках окремої дисципліни (циклу дисциплін).

Відповідно до галузевого стандарту професійними критеріями при діагностиці якості освіти за напрямом 6.020207 «дизайн» є (див додаток А та додаток В):

- володіння основами теоретичних знань з фаху та професійними навичками, що продемонстровані в розрахунково-графічних роботах, макетах, у відповідях на запитання екзаменаторів під час захисту роботи;
- наявність методичного підходу до вирішення практичних завдань, володіння сучасними проектними методами і прийомами;
- рівень реалізації гармонійного предметно-просторового середовища з урахуванням композиційно-художніх, техніко-економічних, конструктивних, екологічних та інших вимог, стандартів і правил;
- володіння практичними методами дизайн-проектування.

У результаті проведених досліджень і проектування, об'єкт дизайн-розробки має відповідати наступним критеріям:

- функціональна, конструктивна та образна чіткість концепції;
- відповідність призначення об'єкту;
- оптимальність засобів і прийомів художньої виразності;
- оригінальність та новизна ідеї.

Сукупність засобів контролю була спрямована на виявлення сформованості компетенцій шляхом: опитування студентів, бесіди, виконання практичних завдань, графічних робіт, тестування, шляхом використання інформаційних технологій та ін.

Зазначене дало підстави для проведення формувального етапу педагогічного експерименту, мета якого – перевірка ефективності концептуальної моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, а також результативності запропонованої методики професійної підготовки на основі багатofакторного дисперсійного

порівняльного аналізу, оптимізаційної моделі «Інтеграл компетентності дизайнера», оптимізаційної моделі динаміки формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру на основі регресійного аналізу.

### ***5.1.2. Організація формувального етапу експерименту***

Головна мета цього етапу педагогічного експерименту полягала у перевірці ефективності впровадження концептуальної моделі, науково-методичного забезпечення щодо професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

*Діагностичний етап* передбачав діагностику мотиваційної складової, творчої та інноваційної активності, початкового рівня сформованості компетенцій (соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних, загально-професійних і спеціалізовано-професійних) за допомогою різних методів та підходів (рейтингових оцінок, рівня виконання проектних завдань, творчої активності студентів, анкетування та спостереження тощо).

*Змістовий етап* – розробку оновленого змісту професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру у контексті пропедевтичного, фундаментального (природничонаукового) і професійно-практичного циклів.

*Організаційно-процесуальний етап* – розробку науково-методичного забезпечення (методичних підручників та посібників, навчально-методичних рекомендацій, методичних розробок), що відповідає сучасним вимогам за визначеним напрямом підготовки; оптимізацію форм, методів та засобів навчально-виховного процесу, спрямовані на формування високого рівня професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру, створення інноваційного освітнього середовища як чинника їх професійного становлення.

*Контрольно-корекційний етап* – здійснення контролю відповідності впроваджених програм та методів до очікуваних результатів освітньої діяльності, їх відповідності до вимог сучасних проектних запитів суспільства, розробкою плану заходів з реалізації художньо-естетичних критеріїв



мистецтва дизайну, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення аспектів природної самореалізації студента; здійсненням аналізу результатів експериментальної роботи, виявленням причинно-наслідкових зв'язків та можливих недоліків за допомогою діагностичних зрізів тощо, а також відповідних оптимізаційних корегувань освітніх методів та засобів.

Цей етап дослідження *ціннісно-мотиваційної сфери* особистості та формування *професійного самовизначення* базувався на роботах Б. Ананьєв [14, С. 23-27] Є. Головаха [111], О. Джура [128], Є. Клімов [176], Н. Нестерова [261], С. Сердюк [361, С. 62-67] та ін. з питань потреби у навчанні, змісту та мотивів навчання, мети, емоційної сфери, відношення до майбутньої професії теорії навчання.

*Мотиваційно-особистісний* компонент дослідження за наступними методиками: вивчення мотивів вибору професії (Р. Овчарова); мотивація професійного навчання (методика В. Каташева);

Методика вивчення мотивів вибору професії (Р. Овчарова) дозволяє визначити провідний тип мотивації при виборі професії. Текст опитувальника складається з двадцяти тверджень, що характеризують будь-яку професію (Див. Додаток Р-2).

Оцінювання проводилось за п'ятибальною шкалою: 5 – дуже сильно вплинуло, 4 – сильно вплинуло, 3 – посередньо вплинуло, 2 – слабо вплинуло, 1 – зовсім не вплинуло.

Таблиця 5.2.

### Мотивація вибору професії серед студентів

Мотиви	К-ть студ.	I курс	II курс	III курс	IV курс
Статусні мотиви	446	86 %	84%	85%	83%
Змістова мотивація	446	56%	58%	60%	64%
Мотиви соціальної значущості	446	47%	50%	49%	52%

Аналіз експериментальних результатів засвідчив значний вплив таких

чинників: «високі доходи» (79%), «професія близька до улюблених шкільних предметів» (64 %), «творча» (54 %). При цьому простежується позитивна динаміка творчої складової у процесі навчального процесу на старших курсах (див. табл. 5.2).

Експериментальні результати дослідження мотивації професійного навчання підтвердили важливість дослідження мотиваційної складової у процесі професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру з метою професійної корекції соціальної важливості професії дизайнера у суспільстві та активізації їх творчої самосвідомості див. рис. 5.4.

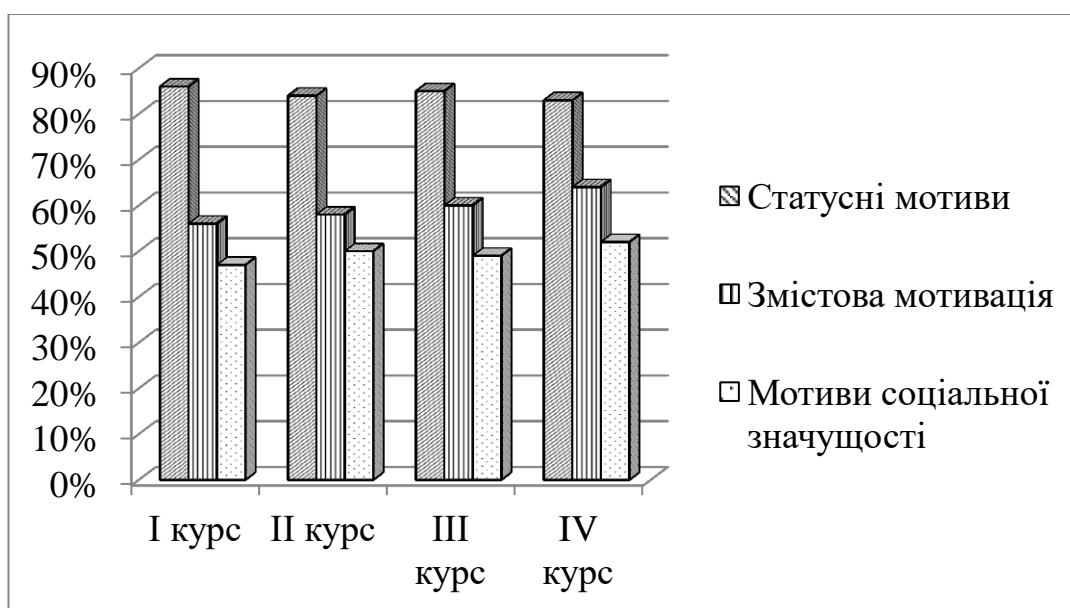


Рис. 5.4. Мотивація вибору професії серед студентів

Статистичні результати експериментального дослідження представлені у таблиці 5.3.

Таблиця 5.3.

#### Рівень мотивації професійного навчання

Рівень мотивації	I курс	II курс	III курс	IV курс
Високий	27 %	26%	29%	32%
Достатній	30%	33%	29%	49%
Середній	16%	18%	10%	11%
Початковий	27%	23%	22%	6%

Під час наукових досліджень були проаналізовані якісні і кількісні показники успішності студентів на базі раніше окреслених вищих навчальних закладів.

На етапі формування групи студентів ми користувались такими критеріями як наявність (чи відсутність) художньої освіти чи іншої спорідненої спеціальності.

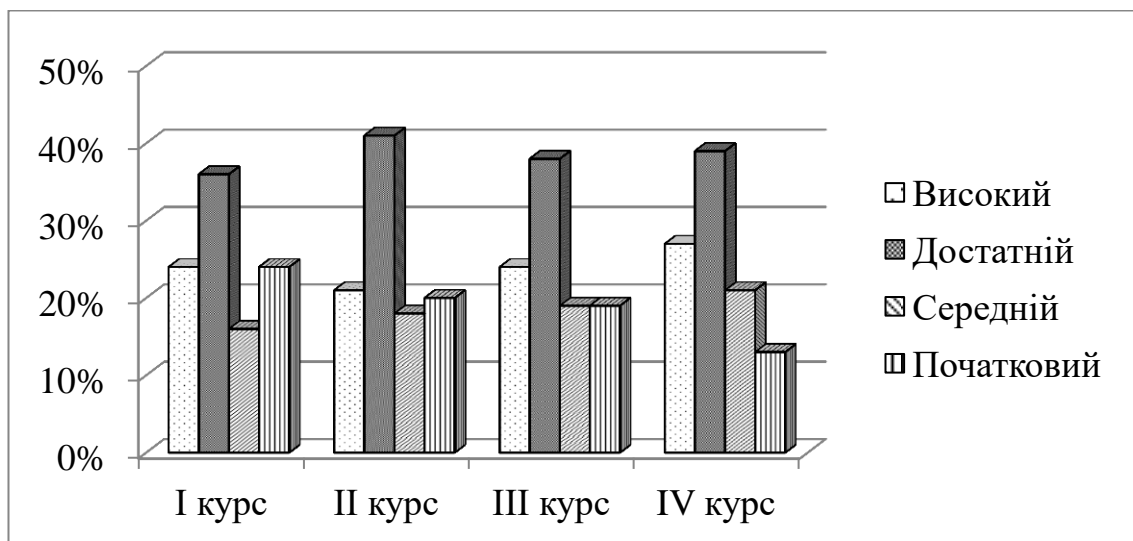


Рис. 5.5. Динаміка мотивації професійного навчання

Інтерпретація експериментальних досліджень у педагогічному контексті підтверджує високу стійкість мотиваційного рівня навчання та їх професійну цілеспрямованість (Рис. 5.5.). Отримані результати обумовлені цілеспрямованим та систематичним застосуванням проектних завдань, що відкривають студентам можливості подальшого застосування набутих знань.

Згідно програми дослідження на цьому етапі вирішувались такі завдання: провести розрахунок якісного і кількісного показників успішності у процесі професійної підготовки; виявити у студентів показники сформованості професійної компетентності з метою корегування і впровадження основних засад розробленої моделі професійної підготовки бакалаврів з дизайну інтер'єру; здійснити обробку одержаних результатів дослідження.

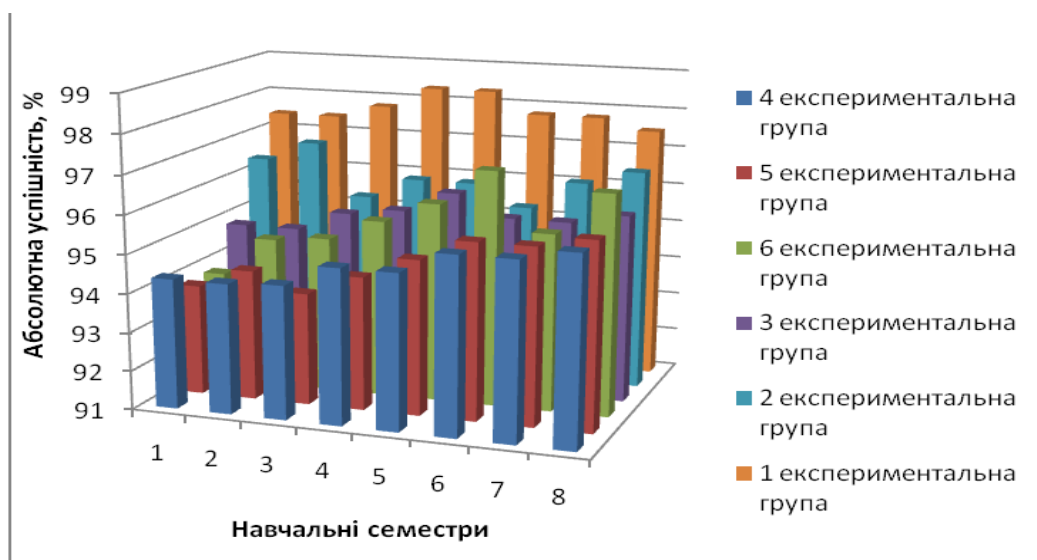


Рис.5.6. Кількісний показник успішності в різних експериментальних групах.

Отримані результати формувались табличним чином і представлені графічно рис. 5.7.

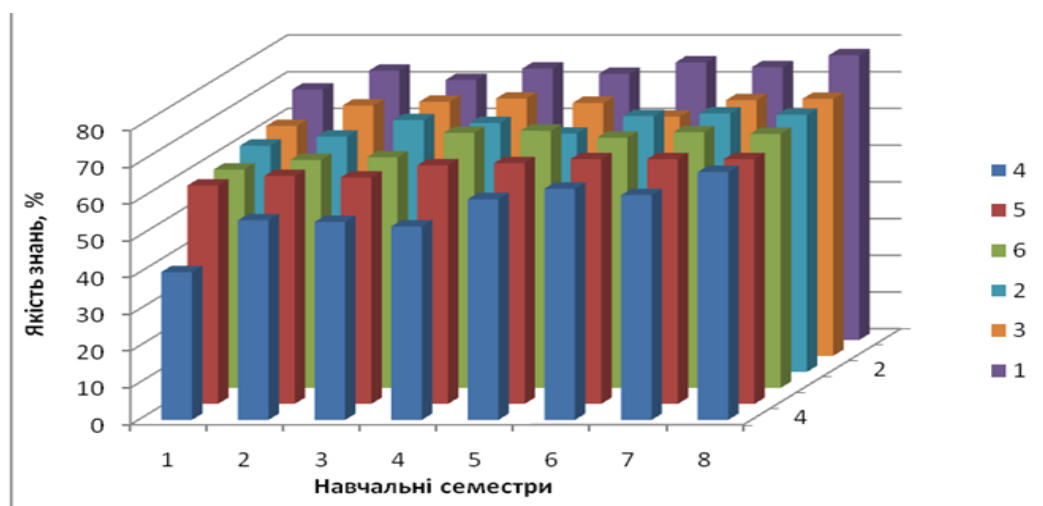


Рис. 5.7. Якісний показник успішності в різних експериментальних групах.

Після завершення експерименту простежено позитивну динаміку підвищення рівня професійної компетентності за виокремленими компонентами у студентів ЕГ у той час, як у КГ ці зміни виявилися менш значущими (див. Додаток П).

Зростання рівня професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру в ЕГ обумовлено впровадженням розробленої моделі, оскільки, як засвідчують результати математичної статистики, до експерименту статистично достовірних відмінностей між студентами КГ та

ЕГ не існувало, а після його проведення вони виявилися статистично достовірними.

Таблиця 5.4.

**Динаміка професійної компетентності майбутніх бакалаврів з  
дизайну інтер'єру**

Рівні	До експерименту				Після експерименту			
	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%
початковий	45	22,10%	47	21,40%	20	9,80%	46	21,30%
середній	107	52,90%	114	52,30%	63	31,20%	112	51,50%
достатній	41	20,10%	46	20,90%	81	40,10%	46	21,10%
високий	10	4,90%	12	5,40%	38	18,90%	13	6,10%
Всього	202	100%	218	100%	202	100%	218	100%

Засвідчено, що в ході формувального етапу експерименту найбільшою мірою вдалося підвищити рівень професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру за креативно-творчим (за всіма показниками приріст становить 19 %), мотиваційно-ціннісним (16 %) та когнітивно-операційним (14 %) критеріями. За рефлексивно-корекційним критерієм приріст виявився найнижчим і становив у цілому лише 7 %.

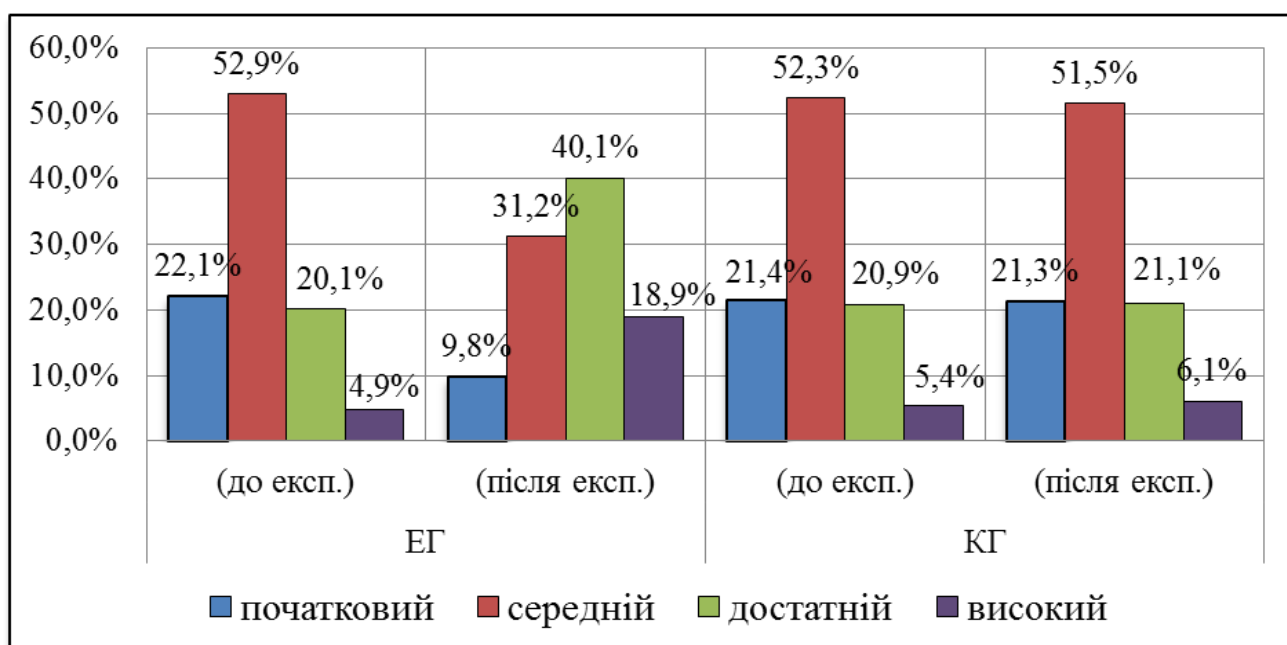


Рис. 5.8. Розподіл респондентів за рівнями професійної компетентності  
до та після експерименту

Результати контрольного зрізу (табл. 5.4 та рис. 5.5) засвідчили, що високий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну зафіксований у КГ на початку експерименту лише в 5,4 % та 6,1 % осіб – після його проведення (в ЕГ ці показники відповідно становлять 4,9 % та 18,9 %); достатній – у 20,9 % респондентів до експерименту та 21,1 % – після його завершення (в ЕГ виявлено значно вищі результати – відповідно 20,1 % та 40,1 %); середній – продемонструвала практично однакова кількість студентів КГ на початку й наприкінці експерименту – 52,3 % та 51,5 %, водночас в ЕГ кількість студентів істотно змінилась – відповідно 52,9 % та 31,2 %; початковий – у КГ жодної динаміки не виявлено (21,4 % та 20,3 % від загальної кількості респондентів), а в ЕГ показники зменшились із 22,1 % до 9,8 %, що є фактично приростом.

Як засвідчив експеримент, студенти, які мали початкову художню освіту, показували вищий показник успішності, ніж інші. Ще вищий результат показали студенти, що мали середню і вищу освіту за спорідненою спеціальністю. На останніх курсах помітна тенденція до «вирівнювання». Це досягалось завдяки впровадженню таких підходів як: особистісно-орієнтований, рефлексивний, діяльнісно-розвивальний, науково-пошуковий, системно-структурний, варіаційний, компетентнісний. Цей результат є очікуваним, оскільки у багатьох наукових роботах висвітлена проблематика ступеневої освіти.

Результати дослідження засвідчили, що студенти, які мали попередню художню освіту та освіту за спорідненими спеціальностями показали: вищий рівень в обґрунтуванні тем та напрямків проектних завдань; вищий рівень аналітично-оглядового аналізу з узагальнення; глибший рівень виявлення проблемної ситуації у проектному завданні; варіативність у застосованні оздоблювальних матеріалів; вищий рівень художньо-просторового та функціонально-планувального вирішення дизайн-ідей; вищий рівень конструктивно-технологічного вирішення дизайн-ідей тощо.

На основі отриманих показників ми можемо стверджувати про важливість наявності початкової художньої освіти при професійній

підготовці дизайнерів інтер'єру. Це, насамперед, вмотивовано інтеграцією художньої і творчої складової в освітній процес. Тому, на нашу думку, це є одним із основних критеріїв вступного відбору абітурієнтів на напрям підготовки «дизайн» шляхом проведення творчих випробувань з рисунку і живопису у мистецьких вищих навчальних закладах. Це можна сприймати на рівні прослуховування про наявність «слуху» при відборі на музичні напрями підготовки.

Відмітимо, що серед лідерів за освітніми показниками ми відокремили обдаровану молодь, їх кількість в експериментальних групах складала до 10% (до восьми студентів на потоці).

Проведене анкетування дозволило визначити найбільш ефективні *підходи, методи та засоби* активізації *творчо-проектної* діяльності студентів на формувальному етапі експерименту, до якого було залучено контрольну групу (202 особи), експериментальну (218 респондентів). Відносна однорідність студентів у КГ та ЕГ за кількісними та якісними показниками уможливила забезпечення достовірності результатів дослідження, що відбувалося на ступеневій основі у процесі формувального експерименту.

За результатами констатувального етапу експерименту з'ясовано, що за всіма компонентами професійної компетентності майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єру наявний недостатній рівень їх актуалізації. Так, з'ясовано, що серед респондентів простежується перевага у виконанні творчих проектних завдань (72 %), впровадженні науково-пошукової складової під час проходження всіх видів практики, виконання курсових та дипломних робіт (64 %), реалізації принципу «навчання через дослідництво» на практичних і семінарських заняттях (51 %). Серед допоміжних методів респондентами пропонувалося залучення студентів до участі у творчих заходах та фестивалях з дизайну; участь у фахових науково-практичних конференціях та семінарах; підготовку наукових публікацій тощо.

Його результати засвідчили, що серед респондентів простежується перевага у виконанні творчих проектних завдань (72 %), упровадженні науково-пошукової складової під час проходження всіх видів практики,

виконання курсових та дипломних робіт (64 %), реалізації принципу «навчання через дослідництво» на практичних, семінарських і лабораторних заняттях (51 %). Серед допоміжних методів респондентами пропонувалося залучення до участі у творчих заходах та фестивалях з дизайну; участь у фахових науково-практичних конференціях та семінарах; підготовку наукових публікацій тощо.

Виявлена позиція респондентів щодо домінуючих методів навчання показала, що 61 % з них використовує *наочно-інформаційні методи* і 49 % – *проблемні методи* (насамперед, *проектні*) навчання, які передбачають підвищення ролі самостійної складової у розв'язанні поставленої проблеми. Такі статистичні дані відображають недостатню індивідуальну актуалізацію творчого пошуку представників професорсько-викладацького складу кафедр дизайну, і, можливо, відірваність процесу навчання від практичної ситуації у галузі.

Проведене дослідження дозволило визначити найбільш ефективні підходи та шляхи активізації творчо-проектної діяльності студентів, що реалізовувалися шляхом використання проектних, пошукових методів, різнопланових творчих завдань, самостійної і практичної роботи, участі у конкурсних заходах за фахом тощо. Окреслимо значущість організації навчально-виховного процесу, зокрема побудови освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутніх дизайнерів інтер'єру. Виявлено його ефективні передумови: розуміння важливості проектування змісту професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру в контексті євроінтеграційних процесів в Україні, впровадження сучасних наукових підходів у дизайн-освіту, всебічного розвитку цілісної особистості у навчально-виховному процесі, розвиток базисних пріоритетів проектної культури особистості дизайнера, формування інноваційної складової навчально-виховного процесу та ін.

Важливого значення згідно концепції дослідження набуло розвивальне інноваційне освітнє середовище. У зв'язку з цим респондентами зазначені такі умови розвитку цього середовища, як: наявність кадрового потенціалу кафедр дизайну та відповідний рівень їх професійної компетентності; потужна



матеріально-технічна база вищого навчального закладу; упровадження індивідуальних освітніх траєкторій; відповідна мотивація як професорсько-викладацького складу, так і студентів за належні професійні і навчальні досягнення; диференційовність навчальних завдань відповідно до індивідуальних особливостей студентів; залучення молоді до науково-дослідної роботи вищого навчального закладу; планування у навчальних програмах додаткових годин для роботи з обдарованою молоддю тощо.

Викладачами визначено основні проблеми, які виникають у процесі професійної підготовки за напрямом «Дизайн». Це, насамперед, відірваність навчального процесу від професійних запитів проектних організацій (установ), дизайнерських бюро, дизайнерських спілок та ін., низька матеріально-технічна база вищих навчальних закладів, недостатність кадрового потенціалу з необхідною фаховою освітою тощо. За таких умов розроблено навчально-методичне забезпечення підготовки студентів за напрямом «Дизайн» та організаційно-методичне забезпечення цього процесу із відповідних навчальних дисциплін.

Формування статистичного узагальнення отриманих результатів та ефективності педагогічних технологій проводилось завдяки впровадженню регресійного моделювання та дисперсійного аналізу шляхом побудови математичних та оптимізаційних моделей, що детально описано у наступному параграфі.

## **5.2. Наукові основи моделювання професійної компетентності майбутніх бакалаврів**

### ***1. Графоаналітична модель «Інтеграл компетентності дизайнера»***

Аналіз освітніх програм провідних вузів за напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн», показав, що нині відбуваються процеси оптимізації дизайн-освіти в Україні, які впливають на методи оцінки рівня професійної

компетентності випускника. Підтвердженням цього є визначені засоби діагностики якості вищої освіти в методичних рекомендаціях з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти. Це важливий етап модернізації дизайн-освіти, що визначає перспективи підвищення професійної компетентності випускника.

Для дослідження різних педагогічних явищ доцільно використовувати їх спрощений формальний опис – математичну модель.

Моделювання у широкому сенсі є однією з основних категорій теорії пізнання і чи не єдиним науково обґрунтованим методом наукових досліджень систем і процесів будь-якої природи в багатьох сферах людської діяльності [384, с. 3].

Вітчизняний і зарубіжний науковий пошук накопичив змістовий науковий досвід упровадження математичних методів і моделей у педагогіці (Г. Александров, Е. Берднєва, В. Беспалько, М. Грабарь, К.Краснянська, І. Лебедева, Г. Суходольский, Л. Ітельсон, Л. Чуйко, Л. Шелєхова, В. Якунін та ін.); теорії і критерії оцінки якості освіти і освітніх систем (О. Бермус, Б. Гершунський, О. Макаров, В. Панасюк, М. Поташнік, Т. Родигіна, І. Салова та ін.).

Так, Л. Чуйко наводить напрями використання математичних методів у педагогіці за призначенням на:

1. Методи первинної обробки даних (шкалування, контент-аналіз, ранжування та ін.) – застосовуються для визначення рівня вимірювань, порівняння, співставлення педагогічних об'єктів.

2. Кореляційний аналіз – застосовуються для визначення структури зв'язку між явищами і ознаками педагогічних систем.

3. Регресій аналіз – застосовуються для передбачення (оцінки) взаємозв'язку між випадковими величинами педагогічного процесу.

4. Дисперсійний аналіз – застосовуються для оцінки педагогічних систем комплексом кількісних показників.

5. Кластерний аналіз – застосовуються для полегшення розуміння закономірностей функціонування педагогічних процесів і явищ, а також аналізу швидкоплинних педагогічних ситуацій.

6. Методи математичного моделювання – застосовуються для побудови математичних моделей, що описують педагогічні закономірності; для планування експерименту і всього педагогічного дослідження в цілому.

7. Методи математичного програмування – застосовуються для розв’язання проблем наукового планування і організації процесів навчання і виховання.

8. Сіткові методи – застосовуються для представлення внутрішніх зв’язків педагогічних процесів (навчальних дисциплін, розділів), а також для планування і керування навчальним процесом.

9. Методи перевірки важливості і достовірності експериментальних результатів (критерій Ст’юдента, Фішера, Макнамарі, Вілкоксона та ін.) – застосовуються для обґрунтування правдоподібності педагогічних гіпотез, розв’язання задачі розрахунку об’єму вибіркової сукупності і достовірності отриманих результатів педагогічних досліджень [508, с. 11].

Як відомо, моделювання – це дослідження об’єктів чи процесів за допомогою моделі, що є спрощеним образом реального об’єкту (процесу), побудований за допомогою логічно-математичних компонентів та віддзеркалюють ключові властивості об’єкту (процесу), що моделюється, і розглядаються як система, необхідна для спрощення дослідження.

Педагогічно-математична модель – математичний опис педагогічного об’єкту (процесу), що здійснюється з метою його дослідження, оптимізації і керування ним.

Алгоритм побудови математичної моделі включає:

- чітке усвідомлення і формулювання предмету і мети дослідження;

- в педагогічній системі, що досліджується, виділяються структурні і функціональні складові, вивчаються найбільш важливі якісні і кількісні характеристики цих елементів;
- якісно і, по-можливості, кількісно описуються взаємозв'язки між ними;
- наводяться символічні позначення для педагогічних характеристик об'єкту дослідження і формалізуються взаємозв'язки, формуючи тим самим математичну модель.
- здійснення розрахунків відповідно до математичної моделі й аналіз отриманих розрахунків;
- при необхідності здійснюється корекція моделі при недостатній повноті результатів дослідження.

Останні публікації за цим напрямом підтверджують ці положення, так, наприклад, Г. Гарафутдинова запропонувала модель формування професійної компетентності випускника вищого навчального закладу, що включає три блоки: змістовий, або організаційно-підготовчий (визначення вимог, що висуваються до фахівця: вимоги до змісту знань, умінь і навичок, які необхідні для компетентного виконання професійної діяльності за рівнями (загальнопрофесійні, професійні, спеціальні), визначення структури і складу компетенцій та якостей, конструювання навчальних планів, програм, визначення технологій формування компетенцій, розробки моніторингу освітнього процесу і сформованості компетенцій студентів); процесуальний, або виконавчий (орієнтований на здійснення педагогічної діяльності для формування компетенцій студентів, на реалізацію принципів, педагогічних умов, використання технологічних підходів у навчанні, зовнішніх і внутрішніх факторів, які забезпечать реалізацію поставленої мети); діагностичний (включає проведення моніторингу динаміки формування професійної компетентності студентів) [97, с. 57-59.].

Тому, на нашу думку, є актуальним створення саме оптимізаційної моделі для оцінки формування професійної компетентності дизайнера, що дасть можливість вчасно корегувати освітні підходи і програми з метою оптимізації цього процесу і врахування індивідуальних аспектів кожного студента. Вона є універсальною, тому може бути використана як базисна і за іншими напрямками підготовки.

Як нами вже було визначено, *професійна компетентність дизайнера* – це інтегральна якість особистості, що включає в себе загальнокультурні, професійні (спеціальні) компетенції та індивідуально-особистісні характеристики, креативність, цінності, що забезпечують успішність у професійній діяльності [500, с. 93].

Одним з головних завдань запропонованої моделі є розробка сучасних науково-методичних комплексів з навчальних дисциплін професійного циклу, удосконалення навчальних планів у рамках проблем, пов'язаних з Болонським процесом, з урахуванням перспектив розвитку дизайну; удосконалення змісту навчання, розробки нових форм та методів навчання за визначеним напрямом підготовки, а також сучасних засобів оцінного аналізу існуючого рівня професійної підготовки на ринку освітніх послуг.

Для наочності аналізу вважаємо за доцільне використати графоаналітичний підхід. Його використання дасть можливість отримати досліджувану залежність у вигляді графіка або емпіричної формули.

У науковій літературі можна зустріти, ще одну назву такого методу – «метод найменших квадратів», який передбачає побудову нормативної лінії і її емпіричного запису (формули). Найчастіше він застосовується під час дослідження певних процесів з урахуванням великої кількості різних факторів впливу.

Розв'язанню досліджуваної проблеми, на нашу думку, певним чином сприяє використання графоаналітичного моделювання, яке останнім часом набуло широкого застосування, зокрема під час оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Його зміст полягає в зонуванні простору оцінювання за ступенем розвитку кожного структурного елемента та побудові його профілю, що відповідає фактичному стану досліджуваних об'єктів. Таке моделювання має переваги наочності, врахування великого обсягу різноманітної інформації та дозволяє визначити ступінь відхилення від цільового стану в структурному розрізі. Крім того, врахування всіх суттєвих аспектів виключає необхідність ранжування показників за значущістю та усуває один із головних недоліків адитивних і мультиплікативних моделей – розгляд тільки односпрямованих оціночних показників [282].

Алгоритм графоаналітичного методу оцінки становлення професійної компетентності дизайнера за функціональними компонентами передбачає оцінку рівня сформованості найбільш значущих, з професійної точки зору, компетенцій дизайнера інтер'єру. Розглянемо це питання більш детально, врахувавши науковий пошук наведений раніше. Зауважимо, що перелік *соціально-особистісних, інструментальних, загальнонаукових компетенцій* наведено в методичних рекомендаціях МОН з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти 2013 року [245].

У додатку А-2 наведено перелік *компетенцій* за цим напрямом. Виробничі функції, типові задачі діяльності, зміст уміння та професійні компетенції, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу наведено в додатку А-3.

Освітній результат в контексті рівня сформованості професійної компетентності можна подати у вигляді блок-схеми (рис. 5.9.):

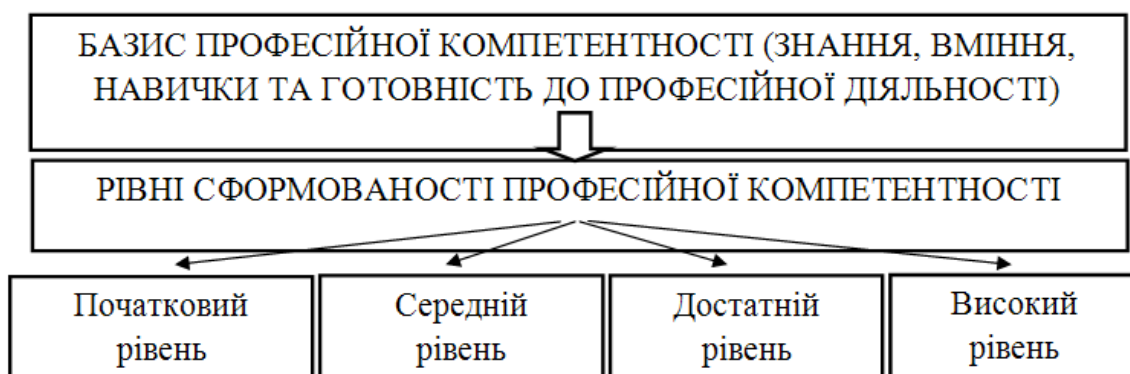


Рис. 5.9. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру

*Початковий рівень* – недостатній рівень знань і розуміння, що не відповідає освітньо-кваліфікаційним вимогам (діагностовано нижчу ступінь сформованості компетенцій).

*Середній рівень* – знання і розуміння є поверховими, на рівні ідентифікації та відтворення (діагностовано низьку ступінь сформованості компетенцій);

*Достатній рівень* – рівень знань і розуміння, що дозволяє виконувати типові дії та розв'язувати стандартні завдання на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків (діагностовано конструктивну ступінь сформованості компетенцій);

*Високий рівень* – високий рівень знань і розуміння, що дозволяє розв'язувати складні завдання, з обґрунтуванням вибраного способу, присутній високий ступінь творчого компоненту при розв'язанні практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків та здатність до систематизації та узагальнення.

Детальну характеристику рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру подано у табл. 5.4.

Таблиця 5.4.

**Характеристика рівнів сформованості  
професійної компетентності майбутнього дизайнера інтер'єру**

Рівні	Критерії
<b><i>Мотиваційно-особистісний компонент</i></b>	
початковий	Слабкі мотиваційно-ціннісні установки, емоційно-вольові, комунікативно-рефлексивні властивості недостатньо виражені.
середній	Присутні мотиваційно-ціннісні установки, емоційно-вольові, комунікативно-рефлексивні властивості.
достатній	Наявні достатні мотиваційно-ціннісні установки, емоційно-вольові, комунікативно-рефлексивні властивості.
Високий	Розвинені високі мотиваційно-ціннісні установки, емоційно-вольові, комунікативно-рефлексивні властивості
<b><i>Змістово-діяльнісний компонент</i></b>	
початковий	Уривчасті знання теоретичні знання в області дизайну. Відсутність достатніх знань і прийомів варіювання технік створення дизайну інтер'єру.
середній	Частково систематизовані теоретичні знання в області дизайну. Теоретичні знання про різні моделі і техніках, ситуативне використання їх на практиці.
достатній	Систематизовані теоретичні знання в області дизайну. Теоретичні знання про різні моделі і техніки створення дизайну інтер'єру, регулярне, планомірне та доцільне їх використання на практиці.
високий	Достатній обсяг систематизованих знань в області дизайну: знання про засадничі поняття дизайну інтер'єру, законів лінійної та повітряної перспективи, основні принципи конструктивної побудови дизайну інтер'єру, знання основ анатомії, знання про різні матеріали і їх використання. Уміння варіювати техніки, стилі імпровізувати в залежності від контексту.
<b><i>Творчо-інноваційний компонент</i></b>	
початковий	Дизайнерське мислення розвинене на недостатньому рівні, естетичні емоції, уява. Низький рівень естетичного смаку, недостатнє володіння емоційно виразними засобами вирішення поставленого завдання.
середній	Дизайнерське мислення присутнє, уява не досить розвинена, середній рівень естетичного смаку, поставленого завдання вирішуються під керівництвом викладача.



## Продовження табл. 5.4

достатній	Дизайнерське мислення, естетичні емоції, розвинена уява, достатній рівень естетичного смаку. Поставлені завдання вирішуються самостійно.
високий	Дизайнерське мислення, естетичні емоції, розвинена уява, високий рівень естетичного смаку. Володіння методами передачі свого сприйняття видимого світу в образотворчому, інтерпретованому образі, поставлені завдання вирішуються самостійно та креативно.
<b>Рефлексивний компонент</b>	
початковий	Недостатнє володіння технічними прийомами дизайну в області вирішення практичних завдань, для здійснення творчого проектного задуму.
середній	Середній ступінь володіння технічними прийомами дизайну в області вирішення практико-орієнтованих завдань, для здійснення творчого проектного задуму. Уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності розвинені на недостатньому рівні.
достатній	Самостійне виправлення композиційних завдань, для здійснення творчого проектного задуму; розвинені уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності; розвинений достатній рівень здатності до передбачення та прогнозування результатів своєї діяльності
високий	Високий рівень здатності аналізувати свої психологічні особливості та природні професійні задатки; розвинені уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; розвинена здатність до передбачення та прогнозування результатів своєї діяльності

Наголосимо, що серед студентів рівень яких відповідає високому було відокремлено групу обдарованої молоді, яка в відсотковому відношенні складає до 10 %. Обдаровані студенти демонструють високий науковий рівень у вирішенні професійних завдань та у них виражена інноваційна складова у проектних рішеннях.

Узагальнюючи наявний досвід, приходимо до висновку, що методологічну оптимізацію структури, становлення професійної

компетентності дизайнера, з урахуванням *виробничих функцій* та *типових задач діяльності*, доцільно проводити методом порівняльної комплексної рейтингової оцінки за допомогою системи показників за такими функціональними компонентами (див. § 2.3.):

Перший блок – *«Мотиваційно-особистісний компонент»* – потребує аналізу показників:

- рівня потреби власного удосконалення та здійснення професійної діяльності;
- мети, мотивів, потреби, ціннісних орієнтирів актуалізації в професійній діяльності;
- наявності професійного інтересу, що аргументує прагнення до професійно-особистісного зростання;
- вольової полярності професійної самореалізації.

У другому блоці – *«Творчо-інноваційний компонент»* – розглядається:

- відповідності знань, умінь, навичок до їх реалізації на практиці;
- система засобів та прийомів професійної діяльності, що необхідна випускнику для проектування власної **технології** функціонування у професійній площині.

У третьому блоці – *«Змістово-діяльнісний компонент»* – необхідно проаналізувати: рівень здатності до генерування оригінальних ідей; вміння реалізовувати сучасні проекти; здатності до прогнозування модних стилів та тенденцій у професійній площині; рівень просторово-уявного мислення; здатності до критичної самооцінки; здатності до систематизування аналогів та прототипів; вмінні узагальнювати та систематизувати; рівень творчо-інноваційного прояву особистості у професійній площині.

Четвертий блок – *«Рефлексивний компонент»* – передбачає аналіз: психологічних особливостей та природних професійних задатків; вміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного

розвитку, особистісних досягнень; рівня сформованості таких якостей і властивостей як: ініціативність, послідовність, схильність до самоаналізу і самооцінки, здатність до передбачення та прогнозування результатів своєї діяльності.

***Алгоритм графоаналітичної моделі «Інтеграл компетентності майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єру»:***

При визначенні загального рівня сформованості професійної компетентності обов'язково враховуємо рівень оволодіння кожною з соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних та професійних компетенцій.

Подамо вихідні дані у вигляді матриці  $(A_{ij})$ , де  $i$  відповідає номеру показника ( $i = 1, 2, \dots, k$ ), а  $j$  – компетенції, що розглядається ( $j = 1, 2, \dots, n$ ).

Для кожного блоку знаходимо математичне сподівання показників.

Матриця вихідних даних набуде вигляду  $M_{i,j}$ , де  $i$  відповідає номеру блока ( $i = 1 \dots n$ ), а  $j$  – компетенції, що розглядається ( $j = 1, 2, \dots, m$ ).

У кожному блоці показників знаходиться оптимальне значення при урахуванні коефіцієнтів чутливості та кількості показників у вигляді матриці-рядка  $B = (b_1 \dots b_n)$  і проводиться ранжування.

Далі знаходимо добуток  $B \cdot M$  у вигляді матриці-рядка  $D(d_1, \dots, d_n)$ , елементи якої характеризують якісний рівень оволодіння студентом кожної з компетенцій. Трансформуємо отриманий у ході ранжування добуток у довжину радіус-вектора кожного з секторів.

Довжину радіусів знаходимо у вигляді добутку середнього бала успішності  $C$  на якісний рівень оволодіння певною компетенцією  $d_j$ , тобто  $R_i = C \cdot d_j$ , де  $C$  – середній бал успішності,  $d_j$  – рівень оволодіння компетенцією.

Далі, знаходимо площу кожного з секторів  $S_j(\alpha_j, R_j)$ , де  $\alpha_j$  – кут сектора в

радіанах,  $R_j$  – радіус сектора.  $\alpha_j = k \cdot d_j$ , де  $k$  – коефіцієнт пропорційності, який функціонально залежить від курсу.

Шляхом сумування даних по заданій області проводимо оцінку сформованості професійної компетентності випускника  $K_3$ .

Модель має чотири функціональні зони відповідно до блоків, які застосовані у розглянутій системі показників.

Слід звернути увагу на декілька теоретичних аспектів, які необхідно враховувати при обґрунтуванні методико-педагогічних рішень. Існує зв'язок між формою та розміром кола професійної компетентності і його рівнем сформованості. Рівень сформованості професійної компетенції може бути умовно класифікувати за розміром:

- початковий (до 30 умовних одиниць);
- середній (у межах 31 – 69 умовних одиниць);
- достатній (у межах 70 – 89 умовних одиниць);
- високий (у межах 90 – 100 умовних одиниць) (див. рис. 5.10).

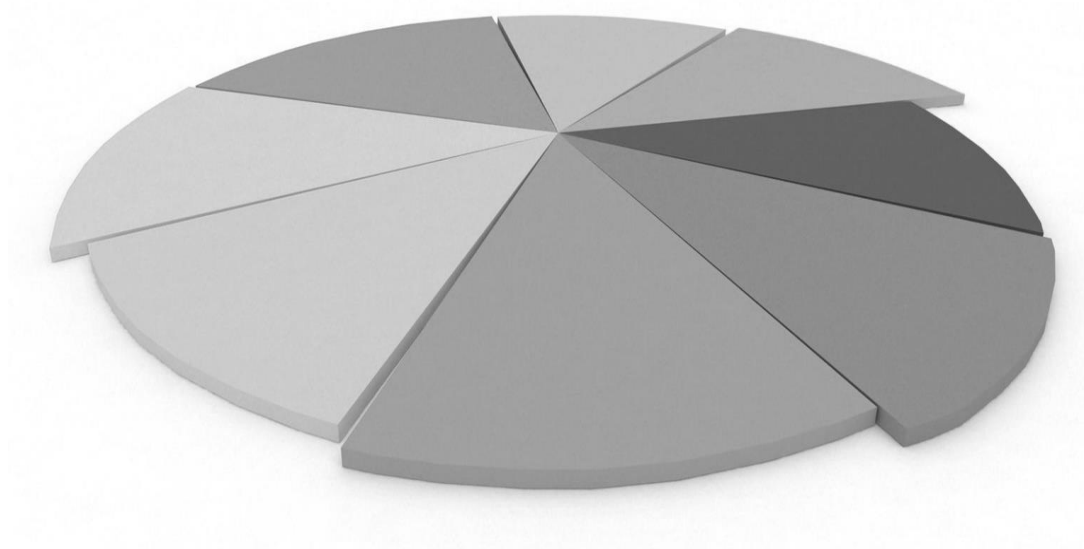


Рис. 5.10. Схема оцінки сформованості професійної компетентності майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єру.

Якщо графічна модель має правильну форму (радіус-вектори, що створюють її близькі за довжиною і дуги приблизно рівні), то педагогічна модель формування професійної компетенції є збалансованою.

Це в свою чергу є основою успішного формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, якщо ж спостерігається дисгармонія довжин радіус-векторів, то модель професійної підготовки потребує негайних перетворень, для забезпечення покращення збалансованості її структурних елементів (див. рис. 5.11).

Зазначимо, що дослідження процесу формування професійної компетентності необхідно проводити систематично, протягом всіх чотирьох курсів, при необхідності корегуючи освітні підходи і програми, якщо виявлена дисгармонія збалансованості її структурних елементів.

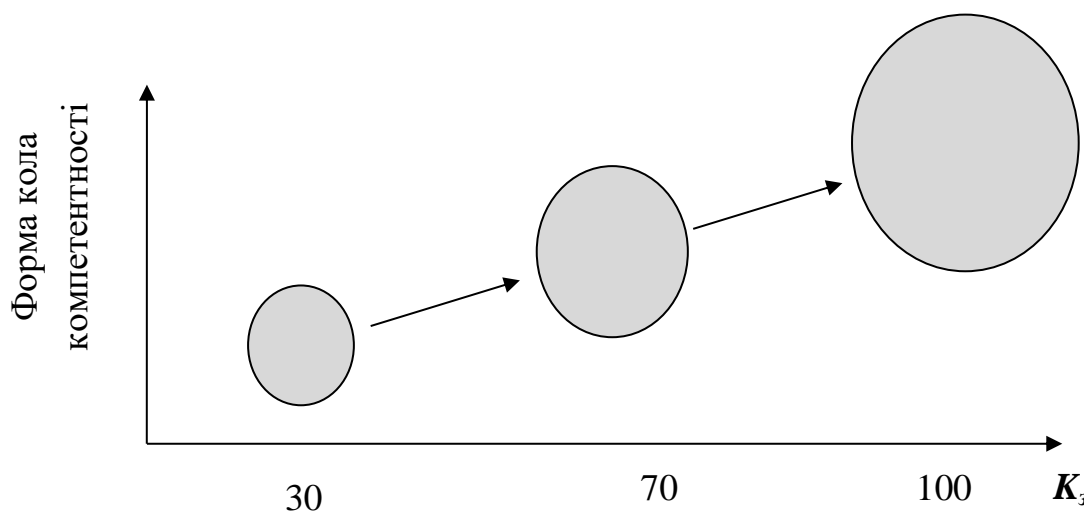


Рис.5.11. Рівень сформованості професійної компетентності дизайнера.

Цей метод дозволяє системно встановити як кількісні, так і якісні рівні сформованості окремих компонентів професійної компетентності дизайнера інтер'єру, і на основі цього своєчасно обґрунтувати та вжити методичних заходів щодо підвищення ефективності педагогічного процесу.

В основу розрахунку рівня професійної компетентності покладено порівнювання фахівця за кожним з чотирьох названих функціональних блоків з компетентнісним профілем напряму підготовки. Таким чином, базою

для рейтингової оцінки рівня професійної компетентності є не суб'єктивні думки експертів-науковців, притаманні більшості інших методик оцінювання, а якість дизайн-освіти, досягнута в реальній конкурентній боротьбі на ринку освітніх послуг.

***Оптимізаційна модель динаміки формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру на основі регресійного аналізу***

З метою перевірки ефективності запропонованої концептуальної моделі підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру нами було проведено експериментальне дослідження. У процесі якого нами були заплановані результати, які б довели переваги авторської моделі та показали можливості її використання у навчально-виховному процесі дизайнерської підготовки студентів у ВНЗ.

В. Загвязинський вважає, що за призначенням психолого-педагогічні дослідження поділяються на: методи збору фактичного матеріалу, його теоретичної інтерпретації, спрямованого перетворення й методи діагностики, пояснення, прогнозування, корекції, статистичної обробки матеріалу та інші [152]. За рівнями проникнення в сутність досліджуваних психолого-педагогічних явищ він виділяє дві групи методів: емпіричного й теоретичного дослідження.

Перша група методів заснована на досвіді, практиці, експерименті та ін., а друга пов'язана з абстрагуванням від почуттєвої реальності, побудовою моделей і т. п. Аналогічний підхід до класифікації методів психолого-педагогічних досліджень можна зустріти й у роботах В. Давидова. На його думку, до теоретичних методів дослідження необхідно віднести теоретичний аналіз і синтез, абстрагування й конкретизацію, індукцію й дедукцію, метод моделювання, а до емпіричних – спостереження, бесіду, опитувальні методи (анкетування, інтерв'ювання, тестування, соціометрія), експеримент та ін. [120].

Поряд з названими групами методів учені вважають за необхідне

виділити в окрему групу допоміжні методи психолого-педагогічного дослідження, до яких відносяться математичні й статистичні методи інтерпретації результатів наукової праці.

Розглянемо сутність використаних методів у нашому дослідженні.

Метод дисперсійного аналізу був розроблений біологом Р. Фішером в 1925 році і застосовувався спочатку для оцінки експериментів в рослинництві. П. Образцов визначає згаданий метод, як – метод, що використовується для вивчення однієї або декількох одночасно діючих і незалежних змінних на змінність спостережуваної ознаки» [268].

Важливою вимогою оптимізаційних моделей є їх стійкість, за умови можливих змін зовнішніх та внутрішніх умов, а також стійкість по відношенню до тих, чи інших, можливих змін самої моделі досліджуваної педагогічної системи [437, с.157].

Оптимізаційна модель – важлива складова частина методологічного арсеналу педагогічної науки. Більше того, математична модель як засіб діагностики педагогічного процесу, з метою його спостереження і детального вивчення, може стати одним з основних методів корегування цього багатовекторного процесу.

Така модель, по-перше, дає змогу одержати більш точні емпіричні дані реалізації освітніх програм, які систематизуються і узагальнюються. По-друге, вона є критерієм успішності запропонованих освітніх підходів і здійснюється в інтересах підтвердження чи спростування вже існуючих педагогічних концепцій.

Математично ототожнюємо компетентність із площею «сегментованого кола», а рівень сформованості кожної з компетенцій ототожнюється з площею сектора. Для цього «сегментоване коло» умовно розбиваємо на сектори з радіусами  $R_j$ , кути яких визначаються відповідно до рівня оволодіння кожною з компетенцій.

При системному аналізі досліджуваних досить часто може постати проблема багатовимірності їх опису. Це типово для статистичної обробки

інформації багатьох задач в області педагогіки [107], техніки [320; 321] та ін.

Методи багатовимірного аналізу – найбільш дієвий кількісний інструмент дослідження педагогічних явищ, що описуються за допомогою великої кількості організаційно-педагогічних факторів. До них відносяться: метод ранжирування багатовимірних величин, кластерний аналіз, таксономія, факторний аналіз. Формально дисперсійний аналіз не можна трактувати як елемент цієї групи методів, але в ньому закладена подібна до перерахованих вище методів ідеологія [274]. Кластерний аналіз найбільш яскраво відображає риси багатовимірного аналізу в класифікації, факторний аналіз – у дослідженні зв'язків. Дисперсійний аналіз орієнтований на виявлення залежності зміни числових характеристик досліджуваної величини, що залежить від деякого якісного показника. Цей метод часто називають методом планування експерименту [446].

Тому, вважаємо за доцільне – використати саме метод дисперсійного аналізу. Метою якого є перевірка значущості відмінності між середніми за допомогою порівняння дисперсій.

Дисперсію вимірюваної ознаки розкладають на незалежні складові, кожна з яких характеризує вплив того чи іншого фактора або їх взаємодії. Подальше порівняння таких доданків дозволяє оцінити значимість кожного досліджуваного фактору, а також їх комбінації.

При істинності нульової гіпотези (про рівність середніх в декількох групах спостережень, вибраних з генеральної сукупності), оцінка дисперсії, пов'язаної з внутрішньогрупової мінливістю, повинна бути близькою до оцінки груповий дисперсії.

Використання дисперсійного аналізу дає можливість визначити не тільки вплив фактора, за яким зроблено групування значень певної ознаки, а й інших факторів на зміну результативної ознаки і разом з тим допоможе об'єктивно оцінити достовірність висновків про залежність між ознаками. Для цього у процесі формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру потрібно провести її диференціацію на компоненти,



встановивши їх функціональні зв'язки і, таким чином, провести структурування цього поняття.

Це стає можливим за умови використання спрощеного формального опису – математичної моделі.

Так, нами запропонована оптимізаційна модель «Інтеграл компетентності дизайнера» (див. рис. 5.12).

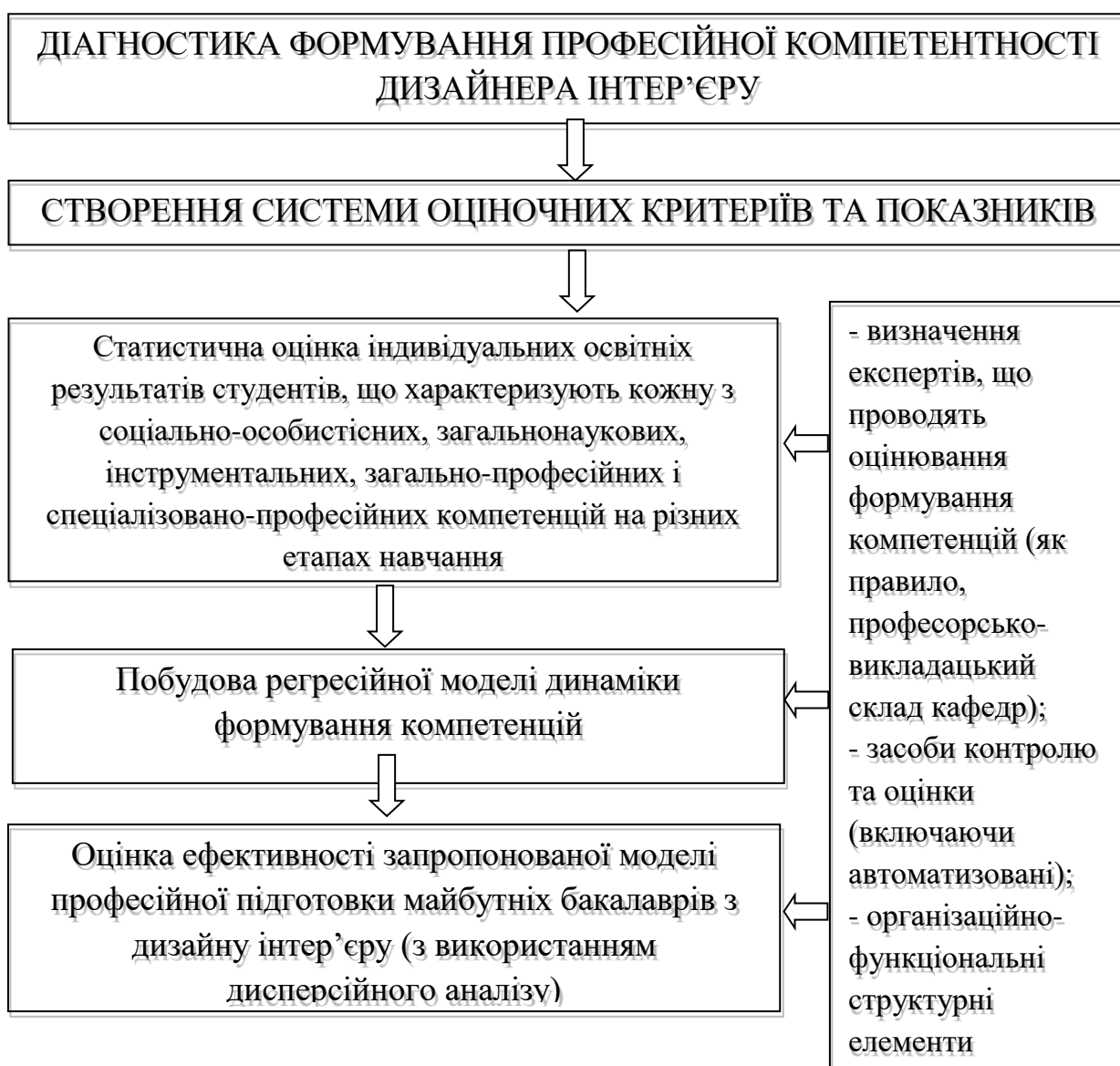


Рис. 5.12. Оптимізаційна модель оцінки формування професійної компетентності дизайнера інтер'єру

Розроблений алгоритм оптимізаційного методу оцінки становлення професійної компетентності дизайнера, за функціональними компонентами передбачає оцінку рівня формування найбільш значущих, з професійної точки зору, компетенцій дизайнера інтер'єру (соціально-особистісних, інструментальних, загальнонаукових і професійних) [472, с. 59-95.].

Методологічну структуру становлення професійної компетентності дизайнера, з урахуванням виробничих функцій і типових завдань діяльності, доцільно проводити методом порівняльної комплексної рейтингової оцінки за допомогою системи показників за функціональними компонентами: проектно-конструктивний, технологічний, змістово-процесуальний, особистісно-корекційний блоки.

Означений метод набув широкого застосування у процесі підведення підсумків роботи, оцінки виконання плану навчальної роботи. Його використання пов'язане зі складністю досліджуваних педагогічних явищ і процесів, їх багатогранністю та неоднозначністю. У цих умовах дати цілісну оцінку вказаних явищ за допомогою одного показника неможливо. Тому використовується система різноимених показників.

Для приведення їх до однієї основи з подальшим об'єднанням в інтегральний показник використовується прийом стандартизації, який зводиться до перерахунку всіх показників в єдину стандартну форму. При цьому індивідуальні значення показників замінюються на відносні величини, ранги, бали, стандартні відхилення та ін.

У такому випадку доречно використати регресійне моделювання. Оскільки, регресійна модель застосовується для кількісного опису залежності деякої величини (в нашому випадку – рівень сформованості певної компетенції) від ряду факторів, що на неї впливають (рівень початкової освіти, рік навчання, методики навчання та ін.). Як правило, врахування усіх факторів неможливе у зв'язку з їх великою кількістю, або є занадто складним. Тому виділяються найбільш значущі фактори, що вважаються пояснювальними (незалежними) змінними, а вплив інших факторів

враховується за допомогою деякої випадкової величини, що входить у модель. Унаслідок цього і залежну змінну необхідно розглядати як випадкову.

Нехай маємо  $n$  факторів, яким відповідають незалежні змінні  $X_1, X_2 \dots X_n$  і залежну змінну  $y$  (рівень сформованості певної компетенції). Випадкову величину  $y$  вважаємо неперервною з певним законом розподілу.

У традиційній постановці завдання регресійного моделювання передбачається таким чином, що умовні розподіли  $Y$  при кожному допустимому значенні незалежних змінних *нормальні*.

Однак, це припущення не використовується при побудові моделі, а лише при її аналізі.

Змінні  $X_i$  ( $i = 1 \dots n$ ) можуть бути як випадковими, так і не випадковими, в такому разі їх значення задані чи відомі точно.

У загальному випадку регресійна модель набуває такого вигляду [420]:

$$Y = f(X_1, X_2, \dots X_n) + \varepsilon,$$

де  $\varepsilon$  – випадкова величина, яка виражає вплив неврахованих факторів.

Природним вибором функціональної частини випадкової величини  $y$  виступає її середнє значення, тобто умовне математичне сподівання  $M_x(Y)$  отримане при заданому наборі значень функціональних змінних  $(x_1, x_2 \dots x_n)$ .

Таким чином, при природному виборі функціональної частини рівняння регресійної моделі буде таким:

$$Y = M_x(Y) + \varepsilon,$$

Передбачається також некорельованість випадкових помилок і змінних  $X$ , і це дозволяє провести аналіз одержаної регресійної моделі.

### ***Функціональна і кореляційна залежність випадкових величин.***

Важливо зазначити, що залежність, при якій кожному значенню однієї змінної відповідає певний розподіл іншої змінної, називається статистичною [420].

Введення поняття статистичного зв'язку аргументується тим, що вимірювання змінних супроводжується певними випадковими помилками, а також тим, що на залежну змінну впливає ряд неврахованих факторів.

У зв'язку з неоднозначністю статистичної залежності між  $y$  і  $x$ , для вченого представляє інтерес усереднене по  $x$  математичне сподівання  $M_x(Y)$ . Наприклад, середній рівень сформованості професійної компетентності дизайнера інтер'єру у певній експериментальній групі.

Як відомо, з курсу математичної статистики [420], кореляційною залежністю між двома змінними називається функціональна залежність між значеннями однієї з них і умовним математичним очікуванням іншої.

Кореляційна залежність представимо у вигляді:

$$M_x(Y) = \varphi(x).$$

При цьому залежна змінна  $y$  називається функцією відгуку, результативна змінна, а незалежна змінна  $x$  – вхідна, пояснювальна. Рівняння, розглянуте вище, називається модельним рівнянням регресії, функція  $\varphi(x)$  – модельною функцією регресії, а її графік – модельною лінією регресії.

Для опису результатів моделювання та їх аналізу необхідно знати умовний закон розподілу залежної змінної:  $X = x$ . Завдяки тому, що дослідник має лише вибірку з пар значень  $(x, y)$  обмеженої кількості  $n$ , у статистиці таку інформацію отримати, як правило, не вдається. За таких обставин оцінюється функція регресії оцінюється за вибіркою.

Цією оцінкою виступає вибіркове рівняння регресії:

$$\hat{y} = \hat{\varphi}(x, a_0, a_1, \dots, a_n)$$

де  $\hat{y}$  – групова середня змінної  $y$  (при  $X = x$ );  $a_0, a_1, \dots, a_n$  – параметри функції.

### ***Експериментальні дані в регресійному моделюванні***

Щоб отримати досить достовірні й інформативні дані про формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру, необхідно мати вибірку

спостережень досить великого обсягу (велика кількість експериментальних груп з достатньою кількістю студентів у кожній). Вибірка спостережень залежної змінної формування компетенцій і, як результат становлення професійної компетентності дизайнера, є реперної точкою нашого оптимізаційного дослідження.

Наші вибірки являють собою набори значень  $(x_{i1}; x_{i2} \dots x_{in}, y_i)$ ,  $(i = 1 \dots m)$ , де  $n$  – кількість змінних,  $m$  – число спостережень.

Число спостережень  $m$ , в нашому випадку, велика і значно перевищує число незалежних змінних. При цьому виконується умова некорельованості їх збурень:

$$r(\varepsilon_i, \varepsilon_j) = 0 \quad \text{при } i \neq j,$$

де  $r(\varepsilon_i, \varepsilon_j)$  – коефіцієнт кореляції між збуреннями  $\varepsilon_i$  і  $\varepsilon_j$ .

Ця умова істотно спрощує модель і її статистичний аналіз.

Зокрема, у випадку однієї пояснюючої змінної, регресійна модель, побудована на основі вибірки експериментальних даних  $(x_i, y_i)$ , має вигляд:

$$y_i = f(x_i) + \varepsilon_i, \quad i = 1 \dots m.$$

Припускається також, що випадкові складові задовольняють умовам:

$$M(\varepsilon_i) = 0,$$

$$r(\varepsilon_i, \varepsilon_j) = 0,$$

$$D(\varepsilon_i) = \sigma^2,$$

де остання умова – це умова гомоскедастичності (постійність дисперсій помилок регресії). У цьому випадку розподілу величин  $y_j$  відрізняються лише значенням математичного сподівання.

Якщо пояснювальна змінна – рік навчання, то експериментальні данні можна розглядати і як динамічний ряд. Це дозволяє описати динаміку формування компетенції щодо вирішення типових задач професійної діяльності. У теорії статистичного аналізу [420], динамічний ряд – це вибірка спостережень, у якій важливі не тільки самі спостережувані значення

функціональних величин, але і порядок їх слідування. Найчастіше впорядкованість обумовлена тим, що експериментальні дані представляють собою серію спостережень однієї і тієї ж функціональної величини у впорядковані часові моменти (тимчасовий ряд). При цьому передбачається, що тип розподілу випадкової величини залишається одним і тим же (наприклад, нормальним), але параметри його змінюються залежно від часових проміжків.

### *Побудова лінійної регресійної моделі*

Нехай визначено характер експериментальних даних і відокремлено певний набір пояснювальних змінних (наприклад, незалежна змінна – рік навчання, а залежна – рівень сформованості компетенції щодо вирішення типових задач професійної діяльності).

Для того, щоб знайти частину залежної змінної, тобто величину  $M_x(Y)$ , будується вибіркове рівняння регресії.

Ця процедура складається з двох етапів [420]:

1) визначається параметричне сімейство, до якого належить шукана функція  $M_x(Y)$ , тобто

$$M_x(Y) = \hat{\phi}(x, a_0, a_1 \dots a_n),$$

де  $a_0, a_1 \dots a_n$  – параметри, що оцінюються;

2) знаходяться оцінки параметрів цієї функції за допомогою методів математичної статистики (як правило – метод найменших квадратів).

Відповідно до методу найменших квадратів невідомі параметри  $a_0$  і  $a_1$  вибираються з умови, що сума квадратів відхилень їх емпіричних значень  $y_i$  від значень  $\hat{y}_i$ , знайдених за рівнянням

$$\hat{y} = a_0 + a_1(x),$$

була мінімальною:

$$S = \sum_{i=1}^m (\hat{y}_i - y_i)^2 = \sum_{i=1}^m (a_0 + a_1 x_i - y_i)^2 \rightarrow \min$$

На підставі необхідної умови екстремуму функції двох змінних  $S = S(a_0, a_1)$  прирівнюємо до нуля її частинні похідні:

$$\begin{cases} \frac{\partial S}{\partial a_0} = 2 \sum_{i=1}^n (a_0 + a_1 x_i - y_i) = 0 \\ \frac{\partial S}{\partial a_1} = 2 \sum_{i=1}^n (a_0 + a_1 x_i - y_i) x_i = 0 \end{cases}$$

після перетворень отримаємо систему нормальних рівнянь для визначення параметрів лінійної регресії:

$$\begin{cases} a_0 n + a_1 \sum_{i=1}^n x_i = \sum_{i=1}^n y_i \\ a_0 \sum_{i=1}^n x_i + a_1 \sum_{i=1}^n x_i^2 = \sum_{i=1}^n x_i y_i \end{cases}$$

Розділивши обидві частини рівнянь на  $n$ , одержимо систему рівнянь:

$$\begin{cases} a_0 + a_1 \bar{x} = \bar{y} \\ a_0 \bar{x} + a_1 \bar{x}^2 = \overline{xy}; \end{cases}$$

Уточнимо, що середні значення визначаються за формулами:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n},$$

$$\bar{y} = \frac{\sum_{i=1}^n y_i}{n},$$

$$\overline{xy} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i}{n},$$

$$\overline{x^2} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2}{n}.$$

Шляхом підстановки значення з першого рівняння системи у рівняння регресії отримаємо:

$$\hat{y} - \bar{y} = a_1 (x - \bar{x}),$$

де  $a_1$  – вибірковий коефіцієнт регресії  $Y$  по  $X$  (коеф. регресії  $Y$  по  $X$  показує, на скільки у середньому одиниць змінюється змінна  $Y$  при збільшенні змінної  $X$  на 1).

Розв'язуючи систему нормальних рівнянь, отримаємо:

$$b_1 = \frac{\overline{xy} - \bar{x}\bar{y}}{\overline{x^2} - \bar{x}^2} = \frac{\overline{\text{cov}(X,Y)}}{S_x^2},$$

де  $S_x^2$  – вибірка дисперсія змінної  $X$ :  $S_x^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2}{n} - (\bar{x})^2$ ,

$\overline{\text{cov}(X,Y)}$  – вибірка коваріація.

### ***Оцінка значущості рівняння регресії в оптимізаційній моделі.***

Як відомо, з курсу математичної статистики перевірити значущість рівняння регресії, означає виявити відповідність математичної моделі експериментальним даним [420].

Така перевірка значущості рівняння регресії здійснюється на основі дисперсійного аналізу. У математичній статистиці дисперсійний аналіз виступає як самостійний метод. У нашому випадку він використовується у якості допоміжного для якісної оцінки регресійної моделі.

В основі методу аналізу розсіювання (варіації) лежить припущення, що дослід достовірний, якщо розсіювання його більше, ніж між повтореннями одного варіанта. А якщо зміна показників за повтореннями від випадкових причин перевищує зміну у показниках, викликаних фактором, що вивчають у досліді, то такий дослід вважається недостовірним.

Отже, в основу дисперсійного аналізу покладено розкладання загального варіювання експериментальних даних на його складові, які обумовлюють досліджуваними, супутніми та контрольованими факторами, і розчленування неврахованого варіювання, що виникає у зв'язку з експериментальними помилками.

Дисперсійний аналіз експериментальних даних, отриманих методом



організованих повторень, дає змогу виключити вплив неоднорідності умов у процесі формування професійної компетенції майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, що значно підвищує їх точність.

У дослідях мінливість показників обумовлена дією досліджуваних факторів, а також причинами випадкового характеру. Загальне варіювання (мінливість або розсіювання) показників повторень  $C_y$  можна розділити на три частини: варіювання варіантів  $C_v$ , варіювання повторень  $C_p$  і випадкове, залишкове варіювання  $C_z$ .

Загальне розсіювання характеризується сумою квадратів відхилень усіх спостережень від загальної середньої і числом ступенів волі, що дорівнюють числу окремих квадратів, які увійшли в цю суму, мінус одиниця. Сума квадратів відображає масу варіювання матеріалу, а число ступенів волі – об'єм цієї маси. Потім із загального розсіювання віднімають розсіювання за варіантами, повтореннями і одержують залишкове (випадкове), розсіювання.

Визначення випадкового варіювання  $C_z$  дає можливість визначити помилку досліду, найменшу суттєву різницю і з'ясувати, з якою вірогідністю можна стверджувати про ефект впровадження запропонованої моделі.

Суттєвість (достовірність) одержаних у досліді випадкових поодиноких відмінностей між середніми окремих варіантів визначають за методом аналізу розсіювання.

Відповідно до дисперсійного аналізу (див., наприклад, [420]) повна сума квадратів відхилень окремих значень залежної змінної від середнього розкладається на два доданки:

$$Q = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 = \sum_{i=1}^n [(\hat{y}_i - \bar{y}) + (y_i - \hat{y}_i)]^2 = \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2 + \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2 + 2 \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})(y_i - \hat{y}_i).$$

Продемонструємо, що

$$2 \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})(y_i - \hat{y}_i) = 0.$$

$$\hat{y}_i - \bar{y} = a_1(x_i - \bar{x}),$$

$$\hat{y}_i - \bar{y} = y_i - a_0 - a_1 x_i = y_i - (\bar{y} - a_1 \bar{x}) - a_1 x_i = (y_i - \bar{y}) - a_1(x_i - \bar{x}).$$

Тобто:

$$2 \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})(y_i - \hat{y}) = 2a_1 \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y}) - 2a_1^2 \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 = 0.$$

Отже:

$$Q = Q_R + Q_E,$$

де  $Q$  – загальна сума квадратів відхилень залежної змінної від середньої,  $Q_R$  – сума квадратів, що обумовлена регресією,  $Q_E$  – залишкова сума квадратів, яка характеризує вплив факторів, що не були враховані.

Схема дисперсійного аналізу має вигляд [див. табл. 5.5]:

Таблиця 5.5.

Схема дисперсійного аналізу

Компоненти дисперсії	Сума квадратів	Число степенів свободи	Середні квадрати
Регресія	$Q_R = \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2$	$k - 1$	$S_R^2 = \frac{Q_R}{k - 1}$
Залишкова	$Q_E = \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2$	$n - k$	$S^2 = \frac{Q_E}{n - k}$
Загальна	$Q = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2$	$n - 1$	

$k$  – число параметрів рівняння регресії, що підлягають оцінці;  $n$  – число спостережень.

Величину  $Q$  можна обрахувати і за формулою:

$$Q = \sum_{i=1}^n (y_i)^2 - \frac{(\sum_{i=1}^n y_i)^2}{n}.$$

При відсутності лінійної залежності між залежною і пояснюючими змінними випадкові величини  $S_R^2$  і  $S^2$  мають  $\chi^2$ -розподіл відповідно з  $k - 1$  і  $n - k$  степенями вільності, а їх відношення – F-розподіл з такими самими степенями вільності. Це відношення виступає в ролі тестової статистики:

$$F = \frac{Q_R(n - k)}{Q_E(k - 1)} = \frac{S_R^2}{S^2}.$$

Для перевірки вибирається рівень значимості  $\alpha$  – це ймовірність помилки першого роду, тобто ймовірність відхилення правильної гіпотези, в

даному випадку – гіпотези про значущість знайденого рівняння. Як правило,  $\alpha = 0.01 \dots 0.05$ .

Значення, отримане при спостереженні  $F$  порівнюється із критичним  $F_{\alpha, m_1, m_2}$ : якщо  $F > F_{\alpha, m_1, m_2}$ , то рівняння регресії є значущим на рівні  $\alpha$ .

де  $F_{\alpha, m_1, m_2}$  – табличне значення F-критерію Фішера-Снедекора, визначене на рівні значущості  $\alpha$  при  $m_1 = k - 1$  і  $m_2 = n - k$  степенях вільності,

У випадку лінійної парної регресії  $k = 2$ , і вибіркове рівняння регресії є значущим на рівні  $\alpha$ , якщо

$$F = \frac{Q_R(n-2)}{Q_E} > F_{\alpha, 1, n-2}.$$

Відзначимо, що значущість вибіркового рівняння парної лінійної регресії може бути перевірена і шляхом оцінки значущості коефіцієнта  $a_1$ , який, має  $t$ -розподіл Ст'юдента з  $m = n - 2$  степенями вільності.

Рівняння парної лінійної регресії або коефіцієнт регресії  $a_1$  значущі на рівні  $\alpha$ , якщо спостережуване значення статистики  $t$ -критерію Ст'юдента

$$t = \frac{a_1 - 0}{s} \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

за абсолютною величиною більше критичного ( $|t| > t_{1-\alpha; n-2}$ ). Тут

$$s^2 = \frac{1}{n-2} \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - y_i)^2$$

незміщена оцінка дисперсії залишків.

Можна показати, що для парної лінійної моделі обидва способи перевірки значимості з використанням F- і t- критеріїв рівносильні, оскільки вони пов'язані співвідношенням  $F = t^2$ .

Однією з найбільш змістових оцінок якості рівняння регресії є коефіцієнт детермінації, який можна визначити за формулою:

$$R^2 = \frac{Q_R}{Q} = 1 - \frac{Q_E}{Q}.$$

Його величина показує, яка частка варіації залежної змінної обумовлена варіацією пояснюючої змінної ( $0 \leq R^2 \leq 1$ ).

Чим ближче значення  $R^2$  до 1, тим вища якість апроксимації емпіричних даних при регресії (при  $R^2 = 1$  – емпіричні точки  $(x_i, y_i)$ , що лежать на лінії регресії; при  $R^2 = 0$  – варіація залежної змінної повністю обумовлена впливом неврахованих у моделі змінних, і лінія регресії паралельна до осі абсцис).

При відомому коефіцієнті детермінації  $R^2$  статистику критерію значущості рівняння регресії можна подати у вигляді:

$$F = \frac{Q_R(n-k)}{(1-R^2)(k-1)} > F_{\alpha, m_1, m_2}.$$

Зауважимо, що коефіцієнт детермінації дорівнює квадрату коефіцієнта кореляції ( $R^2 = r^2$ ) при побудові парної лінійної регресійної моделі.

Наприклад, у нашій моделі достатньо високе значення  $R^2$  свідчить про стійку динаміку формування компетенції щодо вирішення типових задач професійної діяльності.

Використання цієї моделі дає можливість кількісно оцінити динаміку формування професійних компетенції щодо вирішення типових задач професійної діяльності.

Регресійна модель побудована для опису динаміки формування компетенцій. Спостереження проводились в експериментальних та контрольних групах, критеріями поділу, як і раніше, виступало наявність у студента попередньої художньої освіти чи іншої за спорідненою спеціальністю. Відзначимо, що наведені нижче експериментальні данні є усередненими за якісними і кількісними показниками груп студентів, що в повному обсязі виконали навчальне навантаження і мали позитивні рейтингові бали з усіх дисциплін, їх професійний рівень відповідав освітньо-кваліфікаційному рівню «бакалавр». Досліджувалась динаміка формування загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетенцій.

Зауважимо, що для оцінки рівня сформованості професійної компетентності майбутнього дизайнера інтер'єру також було враховано і рівень сформованості соціально-особистісних, загальнонаукових, та інструментальних компетенцій.

Вихідні дані для кожної моделі – набір спостережень  $(x_i; y_i)$ ,  $i = 1, \dots, n$ , де  $n$  – кількість спостережень,  $x_i$  – номер семестру в кінці якого проводилось оцінювання,  $y_i$  – рівень сформованості певної компетенції студента.

Регресійна модель має вигляд:  $y_i = \alpha_0 + \alpha_1 x_i + \varepsilon_i$ ,

де  $M[Y | x] = \alpha_0 + \alpha_1 x$  – невідома функція регресії. Оцінювання проводились анонімно, тому можна вважати, що залишки  $\varepsilon_i$  є незалежними. Враховуючи, що рівень компетенції формується під впливом багатьох факторів, можна вважати залишки розподілені за нормальним законом.

Побудова вибіркового рівняння регресії  $\hat{y} = a_0 + a_1 x$  і його аналіз проводиться в такій послідовності:

1. Обчислюються середні значення:

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i, \quad \bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i, \quad \overline{x^2} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i^2, \quad \overline{xy} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i y_i, \quad \overline{y^2} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i^2.$$

2. Враховуються коефіцієнти :

$$a_1 = \frac{\overline{xy} - \bar{x} \bar{y}}{\overline{x^2} - \bar{x}^2}, \quad a_0 = \bar{y} - a_1 \bar{x}$$

та вибіркве рівняння регресії:  $\hat{y} = a_0 + a_1 x$ .

3. За знайденим рівнянням обраховуються прогнозовані значення:

$$\hat{y}_i = a_0 + a_1 x_i.$$

4. Обчислюється оцінка дисперсії залишків:  $s^2 = \frac{1}{n-2} \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2$ .

5. Знаходяться дисперсії коефіцієнтів  $a_1$  та  $a_0$ :

$$\sigma_1^2 = \frac{s^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}, \quad \sigma_0^2 = \frac{s^2 \bar{x}^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

6. Для заданого рівня значущості  $\alpha$  знаходяться довірчі інтервали для коефіцієнтів  $a_0$  та  $a_1$  відповідно:

$$(a_0 - t_{1-\alpha; n-2} \sigma_0; a_0 + t_{1-\alpha; n-2} \sigma_0), (a_1 - t_{1-\alpha; n-2} \sigma_1; a_1 + t_{1-\alpha; n-2} \sigma_1).$$

7. Обраховуються суми квадратів відхилень  $Q$  залежної змінної від її середнього та складові цієї суми зумовлені регресією  $Q_R$  та залишками  $Q_e$ :

$$Q = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2, \quad Q_R = \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2, \quad Q_e = \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2.$$

8. Обчислюється коефіцієнт детермінації:  $R^2 = \frac{Q_R}{Q}$ .
9. Для перевірки гіпотези про значущість рівняння регресії обчислюється вибіркове значення статистики Фішера:  $F = \frac{(n-2)Q_R}{Q_e}$ .

Якщо обраховане значення більше ніж критичне  $F_{кр} = F_{\alpha;1;n-2}$ , то гіпотеза про незначущість рівняння регресії відхиляється на рівні  $\alpha$ .

*1. Групи студентів, що не мали початкової художньої освіти чи освіти за іншою спорідненою спеціальністю*

У спостереженнях отримано усереднені дані по 15 групах протягом I – VIII семестрів (дані за 0 семестр відповідають результатам початкового констатувального зрізу).

Дані наведено в умовних одиницях.

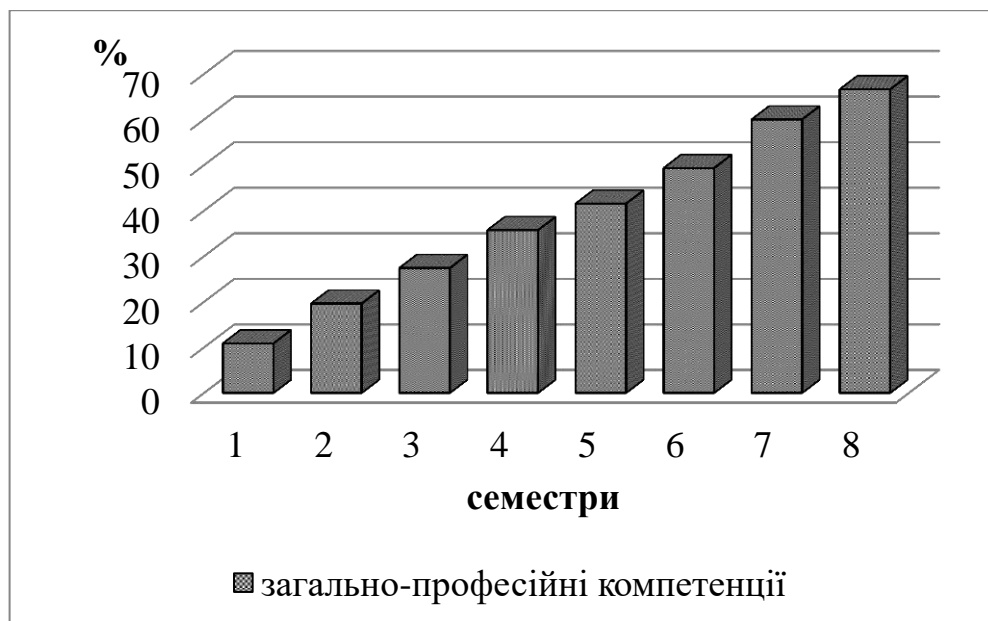


Рис. 5.13. Динаміка формування загально-професійних компетенцій у студентів, що не мали початкової художньої освіти

Діаграма підтверджує зростання рівня загально-професійних компетенцій у студентів, що не мали початкової художньої освіти із кожним семестром навчання. Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів (Додаток Ж)..

Отже, об'єм вибірки становить  $n = 135$ . Кількість степенів вільності величин  $t$  та  $s^2$  становить  $n-2 = 133$ , а для величини  $F$  кількість степенів вільності 1 та  $n-2$ . Тому критичне значення статистики критерію Фішера:  $F_{кр} = 3,912$ .

Отримані результати засвідчили, що зростання кількісних показників не є випадковою величиною, а обумовлене застосуванням у процесі підготовки студентів запропонованої моделі та методики підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

а) загально-професійні компетенції:

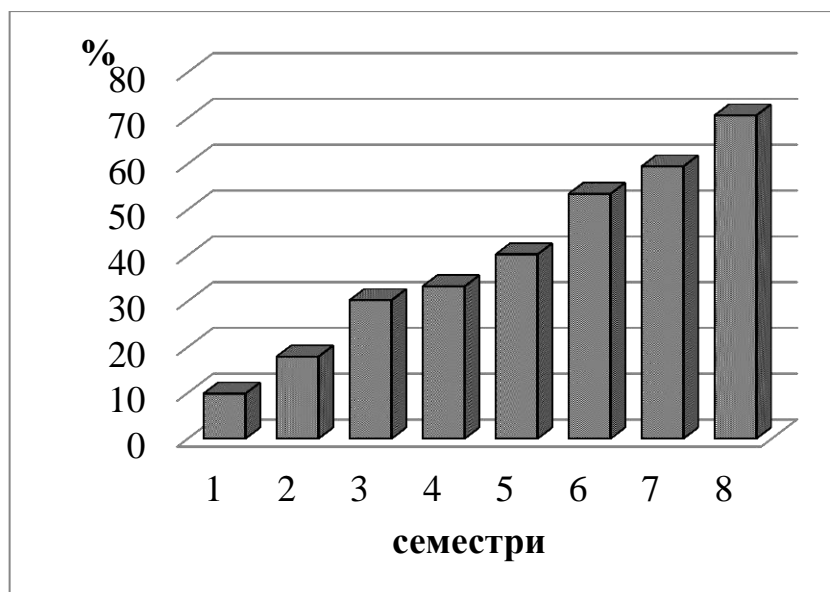


Рис. 5.14. Динаміка формування спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що не мали початкової художньої освіти

Діаграма підтверджує зростання рівня спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що не мали початкової художньої освіти із кожним семестром навчання. Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Представимо отримані результати таблично.

Таблиця 5.6.

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	2,92	0,43	6,73	(2,06; 3,78)
$a_1$	7,97	0,09	87,47	(7,79; 8,15)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 2.734$ . Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9829$ . Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 7651$

б) спеціалізовано-професійні компетенції

Таблиця 5.7.

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	1,63	0,55	2,94	(2,98; 6,44 )
$a_1$	8,40	0,12	72,31	( 7,62; 8,35 )

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 3.483$   
Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9752$  Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 5229$ . Отримані результати, підтверджую достовірність отриманих результатів та ефективність запропонованої моделі.

## 2. Групи студентів, що мали початкову художню освіту

В спостереженнях отримано усереднені дані по 15 групах протягом 1 – 8 семестрів (дані за 0 семестр відповідають результатам початкового констатувального зрізу).

Дані наведено в умовних одиницях.



Отже, об'єм вибірки становить  $n = 135$ . Кількість степенів вільності величин  $t$  та  $s^2$  становить  $n-2 = 133$ , а для величини  $F$  кількість степенів вільності 1 та  $n-2$ . Тому критичне значення статистики критерію Фішера:

$$F_{кр} = 3,912 \text{ (Додаток 3)}$$

а) загально-професійні компетенції

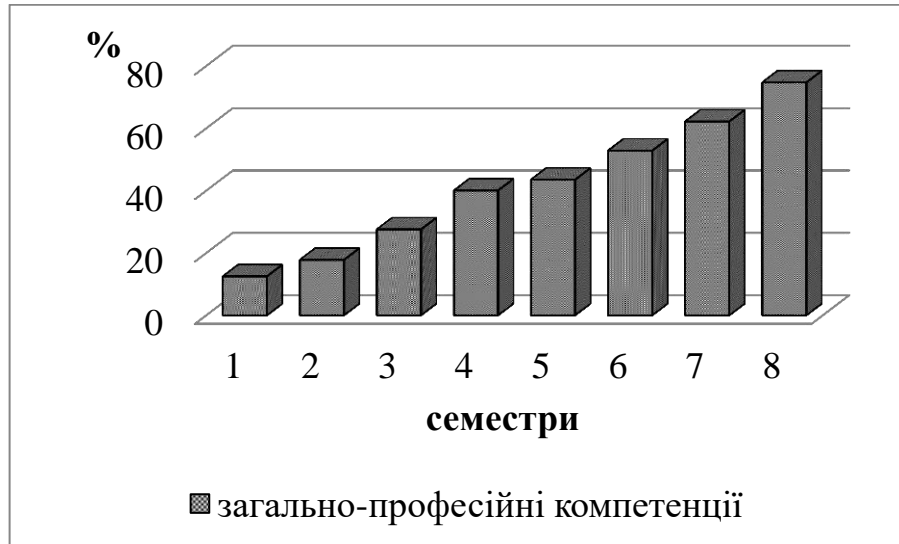


Рис. 5.15. Динаміка формування загально-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту

Діаграма підтверджує зростання рівня загально-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту із кожним семестром навчання. Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.8.

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	2,35	0,57	4,13	(1,22; 3,48)
$a_1$	8,70	0,12	72,66	(8,46; 8,93)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 3.59$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9754$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 5280$

б) спеціалізовано-професійні компетенції

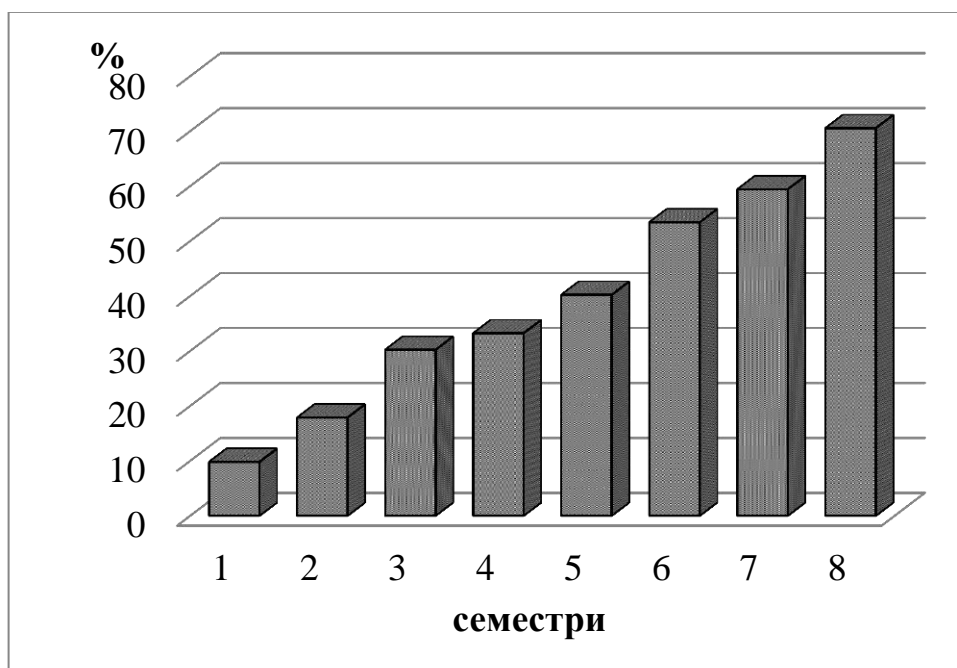


Рис. 5.16. Динаміка формування спеціально-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту

Діаграма підтверджує зростання рівня спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту із кожним семестром навчання.

Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.8.

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	4,68	0,59	8,00	(3,52; 5,84 )
$a_1$	8,58	0,12	69,78	(8,33; 8,82)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 3.688$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9734$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 4870$

Отримані результати, підтверджую достовірність отриманих результатів та ефективність запропонованої моделі.

### 3. Групи студентів, що вже мали професійну освіту

У спостереженнях отримано усереднені дані по 15 групах протягом 3 – 8 семестрів (дані за 2 семестр відповідають результатам початкового констатувального зрізу).

Дані наведено в умовних одиницях.

Отже об'єм вибірки становить  $n = 105$ .

Кількість степенів вільності величин  $t$  та  $s^2$  становить  $n-2 = 103$ , а для величини  $F$  кількість ступенів свободи 1 та  $n-2$ .

Тому критичне значення статистики критерію Фішера:

$F_{кр} = 3,933$  (Додаток К)

а) загально-професійні компетенції

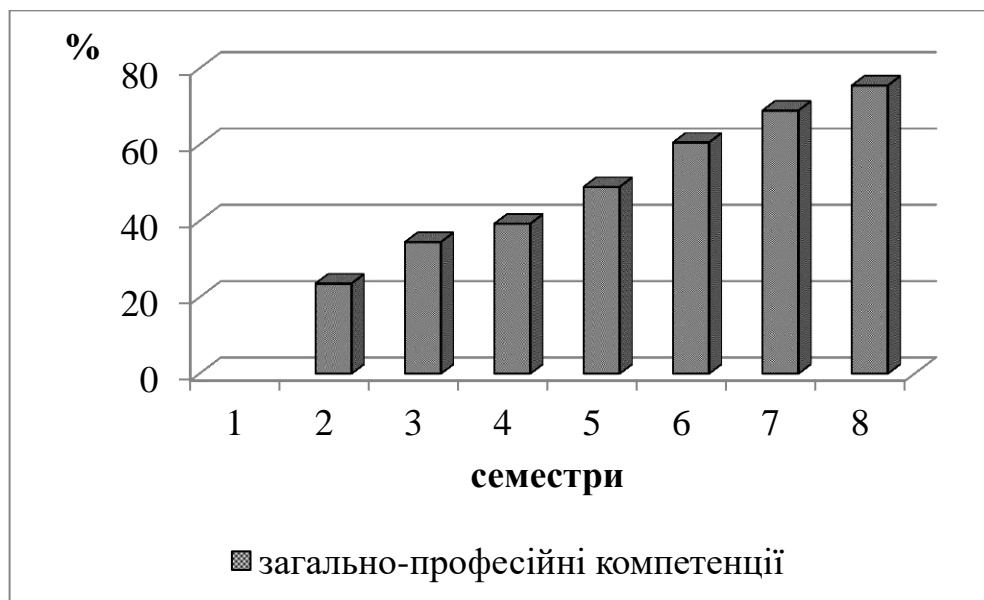


Рис. 5.17. Динаміка формування загально-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту

Отримані дані засвідчують зростання рівня загально-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту із кожним

семестром навчання. Це зумовлене планомірним та систематичним використанням впровадженої моделі та методики формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.9.

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	5,32	0,82	6,48	(3,69; 6,95)
$a_1$	8,88	0,15	58,27	(8,58; 9,18)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 3.124$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9706$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 3395$

д) спеціалізовано-професійні компетенції

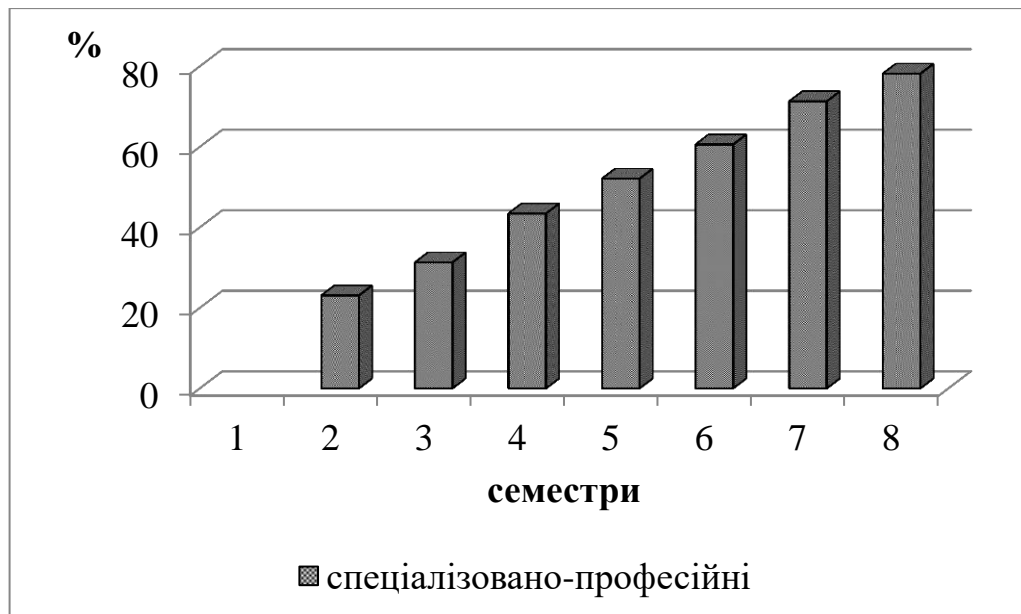


Рис. 5.18. Динаміка формування спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту

Діаграма підтверджує зростання рівня спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що мали початкову художню освіту із кожним семестром навчання.

Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.10

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	3,55	0,73	4,84	(2,09; 5,00)
$a_1$	9,48	0,14	69,84	(9,21; 9,75)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 2.783$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9793$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 4877$

Отримані результати, підтверджую достовірність отриманих результатів та ефективність запропонованої моделі.

*4. Групи студентів, що вже мали вищу освіту за спорідненим напрямом*

В спостереженнях отримано усереднені дані по 15 групах протягом 5 – 8 семестрів (дані за 4 семестр відповідають результатам початкового констатувального зрізу).

Дані наведено в умовних одиницях.

Отже об'єм вибірки становить  $n = 105$ , а кількість степенів вільності величин  $t$  та  $s^2$  становить  $n-2 = 73$ , а для величини  $F$  кількість степенів вільності 1 та  $n-2$ .

Тому критичне значення статистики критерію Фішера  $F_{кр} = 3,972$  (Додаток Л).

## а) загально-професійні компетенції

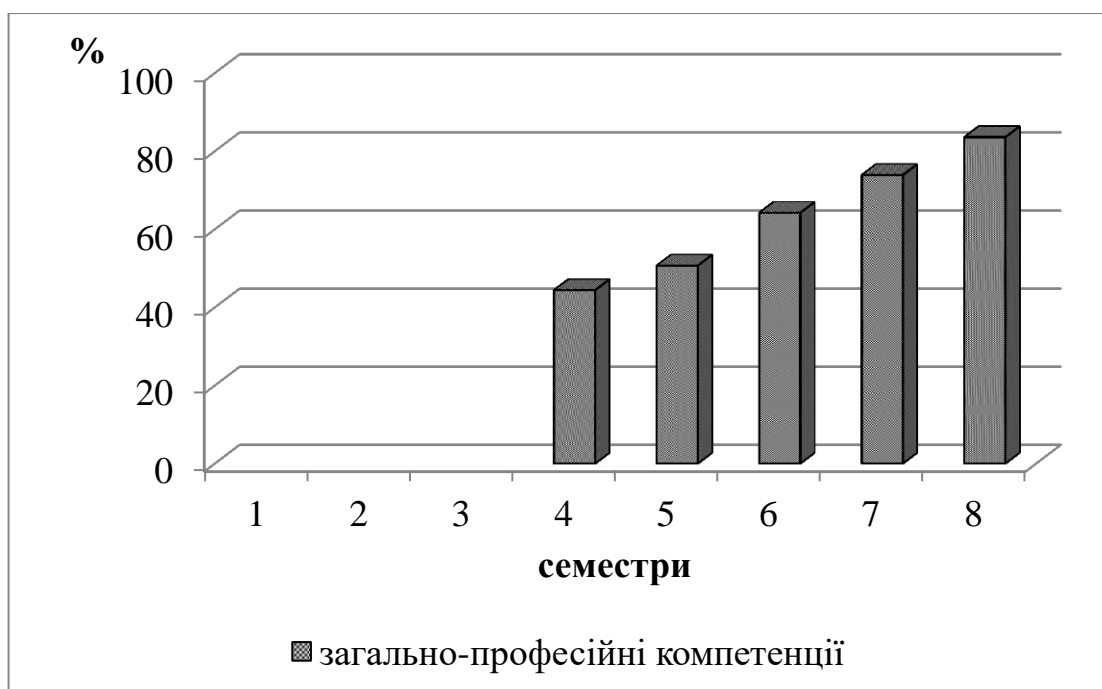


Рис. 5.19. Динаміка формування загально-професійних компетенцій у студентів, що вже мали вищу освіту за спорідненим напрямом

Діаграма підтверджує зростання рівня загально-професійних компетенцій у студентів, що вже мали вищу освіту за спорідненим напрямом.

Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.11

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	0,52	1,89	0,28	(-3,24; 4,28)
$a_1$	10,37	0,31	33,85	(9,76; 10,98)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 3.751$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9401$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 1146$

## б) спеціалізовано-професійні компетенції

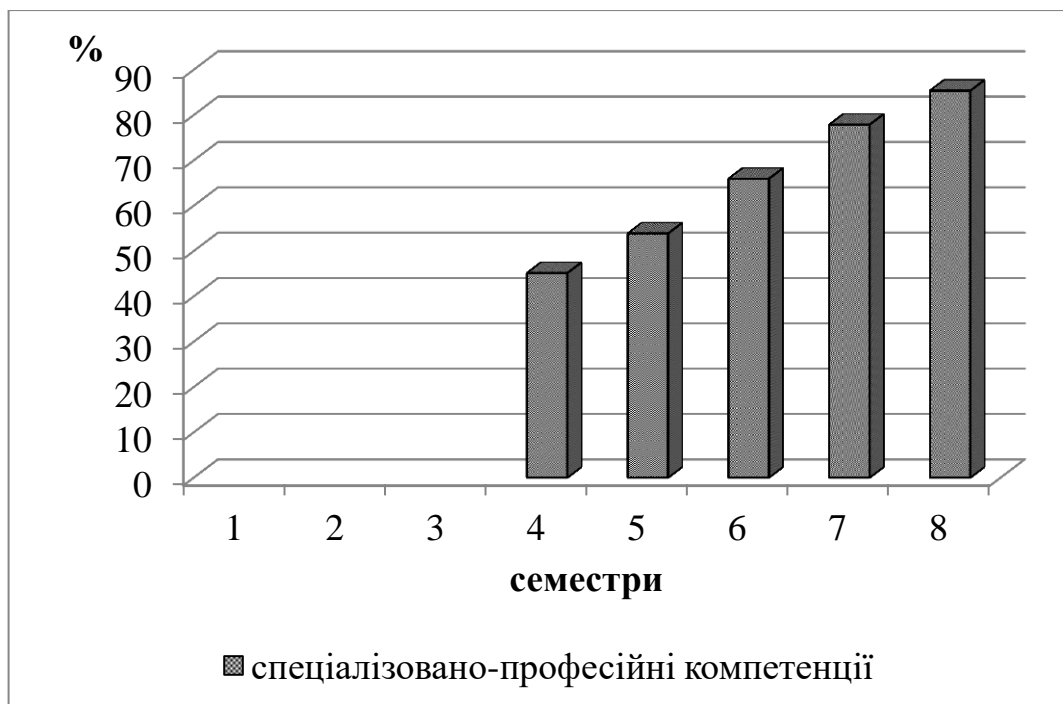


Рис. 5.20 Динаміка формування спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що вже мали вищу освіту за спорідненим напрямом

Діаграма підтверджує зростання рівня спеціалізовано-професійних компетенцій у студентів, що вже мали вищу освіту за спорідненим напрямом із кожним семестром навчання.

Проведемо статистичний аналіз для підтвердження достовірності отриманих результатів.

Таблиця 5.12

Результати статистичного аналізу

Коефіцієнт	Оцінка коефіцієнта	Середньоквадратичне відхилення оцінки	Вибіркове значення статистики Ст'юдента	Довірчий інтервал для коефіцієнта з надійністю 0,95
$a_0$	1,77	1,44	1,23	(-1,10; 4,65)
$a_1$	10,56	0,23	45,05	(10,09; 11,03)

Оцінка середньоквадратичного відхилення залишків  $s^2 = 2.871$

Коефіцієнт детермінації  $R^2 = 0.9653$

Вибіркове значення статистики критерію Фішера  $F = 2030$

Результати експерименту показують загальну лінійну динаміку зростання з часом рівня оволодіння компетенціями (загальнонауковими, професійними), що підтверджує гіпотезу часової функціональної їх залежності (див. розділ 5.3).

Використання цієї моделі дає можливість кількісно оцінити динаміку формування компетенцій, щодо вирішення типових задач професійної діяльності, що забезпечує кількісну діагностику моделі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру, для вчасного забезпечення покращення збалансованості її структурних елементів.

Для порівняння ефективності впровадження запропонованої моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру із існуючими нами буде використано дисперсійний аналіз, результати якого буде висвітлено у наступному розділі.

### **5.3. Багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз ефективності впровадження моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру**

Дисперсійний аналіз є статистичним методом для аналізу статистичного спостереження, результати якого залежать від різних одночасно діючих факторів і застосовується для відбору найбільш значущих факторів та оцінки їх впливу на процес, що досліджується [179] .

За допомогою дисперсійного аналізу встановлюються зміни дисперсії результату експерименту при зміні рівнів факторів, що досліджуються. Класичні методи дисперсійного аналізу базуються на таких положеннях: розподіл вхідних величин нормальний; дисперсії експериментальних даних



однакові для всіх умов експерименту у тому числі виконаних на різних рівнях фактору, що досліджується. Детально теорія дисперсійного аналізу описана в роботі Г. Шефе «Дисперсійний аналіз» [517]. Ми ж його використали для перевірки запропонованої моделі.

### *Двофакторний дисперсійний аналіз*

При проведенні дисперсійного аналізу повинні виконуватися наступні статистичні допущення: незалежно від рівня фактора величини відгуку мають нормальний (Гаусівський) закон розподілу і однакову дисперсію. Така рівність дисперсій називається гомогенністю.

Таким чином, зміна способу обробки позначається лише на становищі випадкової величини відгуку, яке характеризується середнім значенням або медіаною. Тому все спостереження відгуку належать до сімейства нормальних розподілів.

Отже, дисперсійний аналіз спирається на припущення про нормальний закон розподілу і рівність дисперсій на всіх рівнях кожного з факторів. Нормальний закон розподілу (закон Гауса) відіграє виключно важливу роль в теорії ймовірностей і займає серед інших законів розподілу особливий стан. Оскільки він найчастіше зустрічається на практиці. Головна його особливість полягає в тому, що він є граничним законом, до якого наближаються інші закони розподілу.

Для перевірки гіпотези про нормальний закон розподілу застосуємо тест Шапіро-Вілкі [431].

Критерій Шапіро-Вілкі використовується для перевірки гіпотези  $H_0$ : «випадкова величина  $X$  розподілена нормально» і є одним найбільш ефективних критеріїв перевірки нормальності. Критерій, перевіряючі нормальність вибірки, є окремим випадком критеріїв згоди.

Статистикою у цьому тесті є величина

$$W = \frac{(\sum_{i=1}^n a_i x_{(i)})^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2},$$

де  $x_1, x_2, \dots, x_n$  – вибірка,  $x_{(i)}$  –  $i$ -та порядкова статистика

$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$  – вибіркове середнє. Константи  $a_i$  визначаються за формулою

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) = \frac{m^T V^{-1}}{\sqrt{m^T V^{-1} V^{-1} m}},$$

де  $m = (m_1, m_2, \dots, m_n)^T$ , а  $m_1, m_2, \dots, m_n$  – математичні сподівання порядкових статистик незалежних випадкових величин зі стандартним нормальним розподілом,  $V$  – коваріаційна матриця цих порядкових статистик.

Значення коефіцієнтів  $a_1, a_2, \dots, a_n$  наведені в довідниках [179] або [431] (див. додаток Н), як і критичні значення статистики  $W(t)$ , залежні від рівня значущості  $\alpha$  (і від об'єму вибірки  $n$ ). Якщо  $W < W(\alpha)$ , то основна гіпотеза про нормальний розподіл відхиляється.

Перевірку гіпотез про рівність дисперсій декількох генеральних сукупностей здійснюємо за допомогою критерію Бартлетта [179].

Нехай є  $k$  вибірок об'ємом  $n_i$  ( $i = 1, 2, \dots, k$ ),  $S_i^2$  – їх вибіркові дисперсії. Статистикою дисперсії є величина:

$$\chi^2 = \frac{(N-k) \ln S_p^2 - \sum_{i=1}^n (n_i - 1)}{1 + \frac{1}{3(k-1)} \left( \sum_{i=1}^k \frac{1}{n_i - 1} - \frac{1}{N-k} \right)}, \text{ де } N = \sum_{i=1}^k n_i, S_p^2 = \frac{1}{N-k} \sum_{i=1}^k (n_i - 1) \cdot S_i^2.$$

Величина  $\chi^2$  має наближено розподіл  $\chi^2$ -квадрат з  $k-1$  степенню вільності.

Критичним значенням є  $\chi_{кр}^2 = \chi_{k-1, 1-\alpha}^2$  – квантиль порядку  $1-\alpha$  для цього розподілу, де  $\alpha$  – рівень значущості.

Якщо  $\chi^2 > \chi_{кр}^2$ , то основна гіпотеза про рівність дисперсій вибірок відхиляється.

Розглянемо схему дисперсійного аналізу для випадку двох факторів і однакової кількості спостережень на всіх парах рівнів. Матриця спостережень має вигляд (табл. 5.13):

Таблиця 5.13

$A \backslash B$	$B_1$	$B_2$	...	$B_q$
$A_1$	$x_{111}, x_{112}, \dots, x_{11n}$	$x_{111}, x_{112}, \dots, x_{11n}$	...	$x_{1q1}, x_{1q2}, \dots, x_{1qn}$
$A_2$	$x_{211}, x_{212}, \dots, x_{21n}$	$x_{221}, x_{222}, \dots, x_{22n}$	...	$x_{2q1}, x_{2q2}, \dots, x_{2qn}$
...	...	...	...	...
$A_p$	$x_{p11}, x_{p12}, \dots, x_{p1n}$	$x_{p21}, x_{p22}, \dots, x_{p2n}$	...	$x_{pq1}, x_{pq2}, \dots, x_{pqn}$

де  $A_1, A_2, \dots, A_p$  – рівні фактору  $A$ ,  $p$  – їх кількість.  $B_1, B_2, \dots, B_q$  – рівні фактору  $B$ ,  $q$  – їх кількість,  $n$  – кількість спостережень для кожної пари рівнів  $A_i, B_j$ .

Кожне спостереження можна представити у вигляді:

$$x_{ijk} = \mu + \alpha_i + \beta_j + (\alpha\beta)_{ij} + \varepsilon_{ijk},$$

де  $\mu$  – загальне середнє,

$\alpha_i$  – ефект, обумовлений впливом  $i$ -го рівня фактору  $A$ ,

$\beta_j$  – ефект, обумовлений впливом  $j$ -го фактору  $B$ ;

$(\alpha\beta)$  – ефект взаємодії факторів  $A$  та  $B$ ,  $\varepsilon_{ijk}$  – випадкова величина, що виражає вплив не врахованих факторів.

В класичному дисперсійному аналізі припускається, що величини  $\varepsilon_{ijk}$  мають нормальний розподіл з нульовим математичним сподіванням і однаковою дисперсією  $\sigma^2$ .

У випадку, що розглядається, основна тотожність дисперсійного аналізу має вигляд:

$$Q = Q_1 + Q_2 + Q_3 + Q_4, \text{ де } Q_1 = nv \sum_{i=1}^p (\bar{x}_{i..} - \bar{x})^2, \quad Q_2 = np \sum_{j=1}^q (\bar{x}_{.j.} - \bar{x})^2,$$

$$Q_3 = n \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^q (\bar{x}_{ij.} - \bar{x}_{i..} - \bar{x}_{.j.} + \bar{x})^2, \quad Q_4 = nv \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^q \sum_{k=1}^n (\bar{x}_{ijk} - \bar{x}_{ij.})^2,$$

$$Q = \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^q \sum_{k=1}^n (x_{ijk} - \bar{x})^2, \quad \bar{x}_{ij.} = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n x_{ijk} - \text{середнє значення в клітинці } (i, j),$$

$\bar{x}_{i..} = \frac{1}{q} \sum_{j=1}^q x_{ij}$  – середнє значення в рядку  $i$ ,  $\bar{x}_{.j} = \frac{1}{p} \sum_{i=1}^p \bar{x}_{ij}$  – середнє значення в стовпчику  $j$ ,  $\bar{x} = \frac{1}{pq} \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^q \bar{x}_{ij}$  – загальне середнє значення.  $Q$  – загальна сума квадратів відхилень від середнього значення  $\bar{x}$ .  $Q_1$  – сума квадратів різниць між середніми по рядках і загальним середнім, характеризує вплив фактора  $A$ .  $Q_2$  – сума квадратів різниць між середніми по стовпчиках і загальним середнім, характеризує вплив фактора  $B$ .  $Q_3$  – сума квадратів, що оцінює взаємодію факторів  $A$  і  $B$ .  $Q_4$  – залишкова сума, яка характеризує вплив неврахованих факторів.

Величини  $\frac{Q_1}{\sigma^2}, \frac{Q_2}{\sigma^2}, \frac{Q_3}{\sigma^2}, \frac{Q_4}{\sigma^2}, \frac{Q}{\sigma^2}$  мають закони розподілу хі-квадрат з  $q-1$ ,  $p-1$ ,  $(q-1)(p-1)$ ,  $pq(n-1)$  та  $pqn-1$  степенями вільності.

Оцінки дисперсій мають вигляд:

$$\text{загальної} - S^2 = \frac{Q}{pqn-1}, \text{ зумовленої фактором } A - S_A^2 = \frac{Q_1}{q-1},$$

$$\text{зумовленої фактором } B - S_B^2 = \frac{Q_2}{p-1}, \text{ зумовленої взаємодією факторів} -$$

$$S_{AB}^2 = \frac{Q_3}{(p-1)(q-1)}, \text{ залишкової} - S_0^2 = \frac{Q_4}{pq(n-1)}.$$

Знаючи оцінки дисперсій можна перевірити гіпотези:

$$H_A : \alpha_i = 0, i = 1, 2, \dots, p$$

$$H_B : \beta_j = 0, j = 1, 2, \dots, p$$

$$H_{AB} : (\alpha\beta)_{ij} = 0, i = 1, 2, \dots, p; j = 1, 2, \dots, q$$

Гіпотеза  $H_A$  означає, що вплив фактора  $A$  на величину  $x$  відсутній.  $H_B$  означає відсутність впливу фактора  $B$ .  $H_{AB}$  – відсутність взаємодії факторів  $A$  і  $B$ .

Для заданого рівня значущості знаходяться критичні значення – квантилі порядку  $1-\alpha$  розподілів Фішера

$$F_{1-\alpha}(p-1, pq(n-1)), F_{1-\alpha}(q-1, pq(n-1)), F_{1-\alpha}((p-1)(q-1), pq(n-1)).$$

Якщо  $F_A = \frac{S_A^2}{S_0^2} > F_{1-\alpha}(p-1, pq(n-1))$ , то гіпотеза  $H_A$  відхиляється,

аналогічно якщо  $F_B = \frac{S_B^2}{S_0^2} > F_{1-\alpha}(q-1, pq(n-1))$ , то гіпотеза  $H_B$  відхиляється,

якщо  $F_{AB} = \frac{S_{AB}^2}{S_0^2} > F_{1-\alpha}((p-1)(q-1), pq(n-1))$ , то гіпотеза  $H_{AB}$  відхиляється.

Відхилення гіпотези свідчить про вплив відповідного фактору чи взаємодії факторів.

Проаналізуємо експериментальні данні.

Розглядаються два фактори: А – методика, В – попередня освіта. Фактор А має два рівні –  $A_1$  – традиційна методика,  $A_2$  – нова методика. Фактор В має чотири рівні –  $B_1$  – відсутність початкової художньої освіти чи освіти за іншою спорідненою спеціальністю,  $B_2$  – початкова художня освіта,  $B_3$  – професійна освіта,  $B_4$  – наявність вищої освіти за споріднененим напрямом.

В таблиці наведено усереднені дані по 15 групах з кожною комбінацією рівнів факторів.

*а) Загально-професійні компетенції (у%).*

Таблиця 5.13

Результати дисперсійного аналізу.

	$B_1$	$B_2$	$B_3$	$B_4$
$A_1$	60, 58, 58, 56, 54, 60, 62, 53, 58, 60, 54, 53, 60, 68, 60	61, 63, 65, 68, 70, 73, 62, 70, 72, 61, 70, 64, 65, 67, 71	70, 62, 67, 64, 66, 67, 70, 64, 67, 71, 64, 63, 70, 69, 68	79, 72, 77, 80, 73, 75, 75, 71, 79, 80, 73, 78, 80, 72, 78
$A_2$	68, 68, 67, 66, 68, 65, 71, 65, 67, 66, 62, 63, 65, 71, 67	68, 73, 75, 72, 77, 73, 82, 75, 76, 68, 77, 73, 77, 77, 77	79, 72, 77, 72, 77, 76, 76, 77, 77, 80, 71, 80, 74, 75, 73	84, 79, 80, 81, 87, 81, 85, 80, 87, 81, 82, 90, 86, 82, 89

Перевіримо гіпотези про нормальний закон розподілу для кожної комбінації рівнів факторів. У всіх випадках об'єм вибірки  $n=15$ . Рівень

значущості покладемо  $\alpha=0,05$ . Тоді критичне значення статистики Шапіро-Вілکا  $W(\alpha)=0.881$  (через  $S_{ij}^2$  позначено знаменник у формулі для  $W$ ).

$$A_1, B_1 : S_{11}^2 = 220.9, W = 0.904 > W(\alpha), A_1, B_2 : S_{12}^2 = 234.4, W = 0.929 > W(\alpha),$$

$$A_1, B_3 : S_{13}^2 = 116.4, W = 0.934 > W(\alpha), A_1, B_4 : S_{14}^2 = 151.7, W = 0.888 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_1 : S_{21}^2 = 87.6, W = 0.952 > W(\alpha), A_2, B_2 : S_{22}^2 = 187.3, W = 0.919 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_3 : S_{23}^2 = 114.9, W = 0.942 > W(\alpha), A_2, B_4 : S_{24}^2 = 173.6, W = 0.919 > W(\alpha).$$

Таким чином, у всіх випадках вибіркві значення не суперечать припущенню про нормальний розподіл.

Для перевірки гіпотези про рівність дисперсій всіх генеральних сукупностей обчислимо відповідні дисперсії  $S_{ij}^2 = \frac{1}{n-1} S_y^2$ :

$$S_{11}^2 = 15.781, S_{12}^2 = 16.743, S_{13}^2 = 8.314, S_{14}^2 = 10.838,$$

$$S_{21}^2 = 6.257, S_{22}^2 = 13.381, S_{23}^2 = 8.210, S_{24}^2 = 12.400.$$

Вибіркове значення статистики Бартлетта  $\chi^2 = 5.506$ .

Критичне значення для рівня значущості  $\alpha = 0.005$  і кількості вибірок  $k = 8$  рівне  $\chi_{кр}^2 = 14.067$ .

Оскільки  $\chi^2 < \chi_{кр}^2$ , то гіпотеза про рівність дисперсій підтверджується.

Результати дисперсійного аналізу:

Таблиця 5.14

Результати дисперсійного аналізу.

	Дисперсія	Кількість степенів вільності	Статистика	Критичне значення
Фактор А	$S_A^2 = 1579,211$	1	$F_A = 103.077$	$F_{0,95}(1,112) = 3,926$
Фактор В	$S_B^2 = 736,011$	3	$F_B = 48.014$	$F_{0,95}(3,112) = 2.686$
Взаємодія факторів	$S_{AB}^2 = 2,144$	3	$F_{AB} = 0.14$	$F_{0,95}(3,112) = 2.686$
Залишки	$S_0^2 = 15,321$	112		

Для факторів А та В вибірове значення статистики перевищує критичне, а для взаємодії факторів – не перевищує.

Отже, можна стверджувати (з рівнем значущості 0,05), що вплив рівнів обох факторів на загально-професійні компетенції є значущим, в той час як взаємодію факторів можна вважати незначущою.

**б) Спеціалізовано-професійні компетенції (у %).**

*Таблиця 5.15*

Результати дисперсійного аналізу.

	$B_1$	$B_2$	$B_3$	$B_4$
$A_1$	59, 68, 61, 67, 63, 65, 65, 60, 58, 66, 63, 66, 63, 61, 65	61, 68, 65, 58, 70, 62, 69, 66, 63, 64, 64, 63, 62, 61, 62	72, 69, 71, 72, 65, 72, 68, 68, 73, 71, 77, 71, 63, 71, 68	75, 76, 78, 79, 79, 77, 76, 78, 77, 75, 73, 77, 82, 72, 75
$A_2$	68, 66, 74, 72, 73, 71, 70, 75, 72, 73, 71, 69, 69, 68, 67	73, 71, 71, 70, 70, 77, 74, 67, 79, 71, 77, 74, 71, 74, 76	79, 80, 72, 80, 76, 80, 77, 80, 80, 74, 80, 82, 75, 77, 81	86, 91, 81, 84, 86, 84, 85, 87, 86, 88, 86, 86, 86, 84, 83

Перевіримо гіпотези про нормальний закон розподілу для кожної комбінації рівнів факторів. У всіх випадках об'єм вибірки  $n=15$ , рівень значущості  $\alpha=0.005$ , критичне значення статистики  $W(\alpha)=0.881$

$$A_1, B_1 : S_{11}^2 = 127.3, W = 0.956 > W(\alpha),$$

$$A_1, B_2 : S_{12}^2 = 149.7, W = 0.953 > W(\alpha),$$

$$A_1, B_3 : S_{13}^2 = 160.9, W = 0.943 > W(\alpha),$$

$$A_1, B_4 : S_{14}^2 = 87.6, W = 0.973 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_1 : S_{21}^2 = 99.7, W = 0.973 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_2 : S_{22}^2 = 150.0, W = 0.957 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_3 : S_{23}^2 = 116.4, W = 0.890 > W(\alpha),$$

$$A_2, B_4 : S_{24}^2 = 73.7, W = 0.931 > W(\alpha).$$

Отже, для кожної комбінації рівнів факторів гіпотеза про нормальний розподіл спостережень підтверджується.

Перевіримо гіпотезу про рівність дисперсій для всіх комбінацій рівнів факторів. Вибіркові дисперсії

$$S_{11}^2 = 9.095, S_{12}^2 = 10.695,$$

$$S_{13}^2 = 11.495, S_{14}^2 = 6.258,$$

$$S_{21}^2 = 7.124, S_{22}^2 = 10.714,$$

$$S_{23}^2 = 8.314, S_{24}^2 = 5.267.$$

Вибіркове значення статистики критерію Бартлетта  $\chi^2 = 3.617 < \chi_{кр}^2 = 14.067$ , тому гіпотеза про рівність всіх дисперсій підтверджується.

Таблиця 5.16

Результати дисперсійного аналізу.

	Дисперсія	Кількість степенів вільності	Статистика	Критичне значення
Фактор А	$S_A^2 = 1751,211$	1	$F_A = 75.613$	$F_{0,95}(1,112) = 3,926$
Фактор В	$S_B^2 = 529,9$	3	$F_B = 22.88$	$F_{0,95}(3,112) = 2.686$
Взаємодія факторів	$S_{AB}^2 = 2,678$	3	$F_{AB} = 0.116$	$F_{0,95}(3,112) = 2.686$
Залишки	$S_0^2 = 23,16$	112		

Для факторів А та В вибіркове значення статистики перевищує критичне, а для взаємодії факторів – не перевищує.

Отже, можна стверджувати (з рівнем значущості 0,05), що вплив рівнів обох факторів на спеціалізовано-професійні компетенції є значущим, в той час як взаємодію факторів можна вважати незначущою.



Застосування дисперсійний аналізу допомогло встановити, наскільки вибіркові показники зв'язку результативного і факторних ознак достатні для поширення одержаних за вибіркою даних на генеральну сукупність.

Таким чином запропонована модель професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру є більш ефективною від традиційної.

Після завершення експерименту простежено позитивну динаміку підвищення рівня професійної компетентності за виокремленими компонентами у студентів ЕГ, у той час, як у КГ ці зміни виявилися менш значущими. Зростання рівня професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру в ЕГ обумовлено впровадженням розробленої моделі, оскільки, як засвідчують результати математичної статистики, до експерименту статистично достовірних відмінностей між студентами КГ та ЕГ не існувало, а після його проведення вони виявилися статистично достовірними.

Засвідчено, що в ході формувального етапу експерименту більшою мірою вдалося підвищити рівень професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру за креативно-творчим (за всіма показниками приріст становить 19 %), мотиваційно-ціннісним (16 %) та когнітивно-операційним (14 %) критеріями. За рефлексивно-корекційним критерієм приріст виявився найнижчим і становив лише 7 %.

#### **5.4. Перспективи дослідження проблеми дизайн-освіти**

Перспективним, на нашу думку, є подальше впровадження у систему професійної підготовки майбутніх дизайнерів акмеологічного підходу. На сьогодні приділяється недостатньо уваги ступеню розвитку відповідним професійно-формуєчим особистісним якостям та вмінням випускника, а

також їхній динаміці у процесі навчання. Відкритими залишаються питання можливостей використання вузівського етапу формування професійно-формуєчих якостей дизайнера на основі акмеологічного підходу і стратегії самореалізації, що включають самодіагностику, аналіз результатів власної діяльності в обраному напрямку, самооцінку досягнутого рівня професійної компетенції і конкурентоспроможності.

Сукупність психолого-педагогічних умов реалізації акмеологічного підходу у вищій дизайн-освіті, на нашу думку, визначається: розумінням сутності самого акмеологічного підходу у дизайн-освіті; акмеологічною спрямованістю особистості як мети реалізації цього підходу; створенням гармонійних умов для засвоєння студентами прогресивних, сучасних методик і технологій навчання і виховання; самовдосконаленням і саморозвитком студентів.

Як видно (див. рис. 5.21), модель реалізації акмеологічного підходу визначає наступну послідовність етапів його реалізації: педагогічно-організаційний – педагогічна майстерність професорсько-викладацького складу у реалізації акмеологічного підходу у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру (акмеологічні знання, методи і умови акмеологічного орієнтування дизайн-освіти, професійна спрямованість педагога, самоаналіз і планування професійних завдань); основний – спрямований на реалізацію акмеологічного підходу у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру (акмеологічна спрямованість особистості майбутніх дизайнерів шляхом цілеспрямованого впровадження професорсько-викладацьким складом кафедри в освітній діяльності діагностованих якісних психолого-педагогічних умов його реалізації); корекційний – діагностика і аналіз рівня сформованості акмеологічної спрямованості особистості майбутнього дизайнера і при необхідності коректування навчально-виховного процесу.

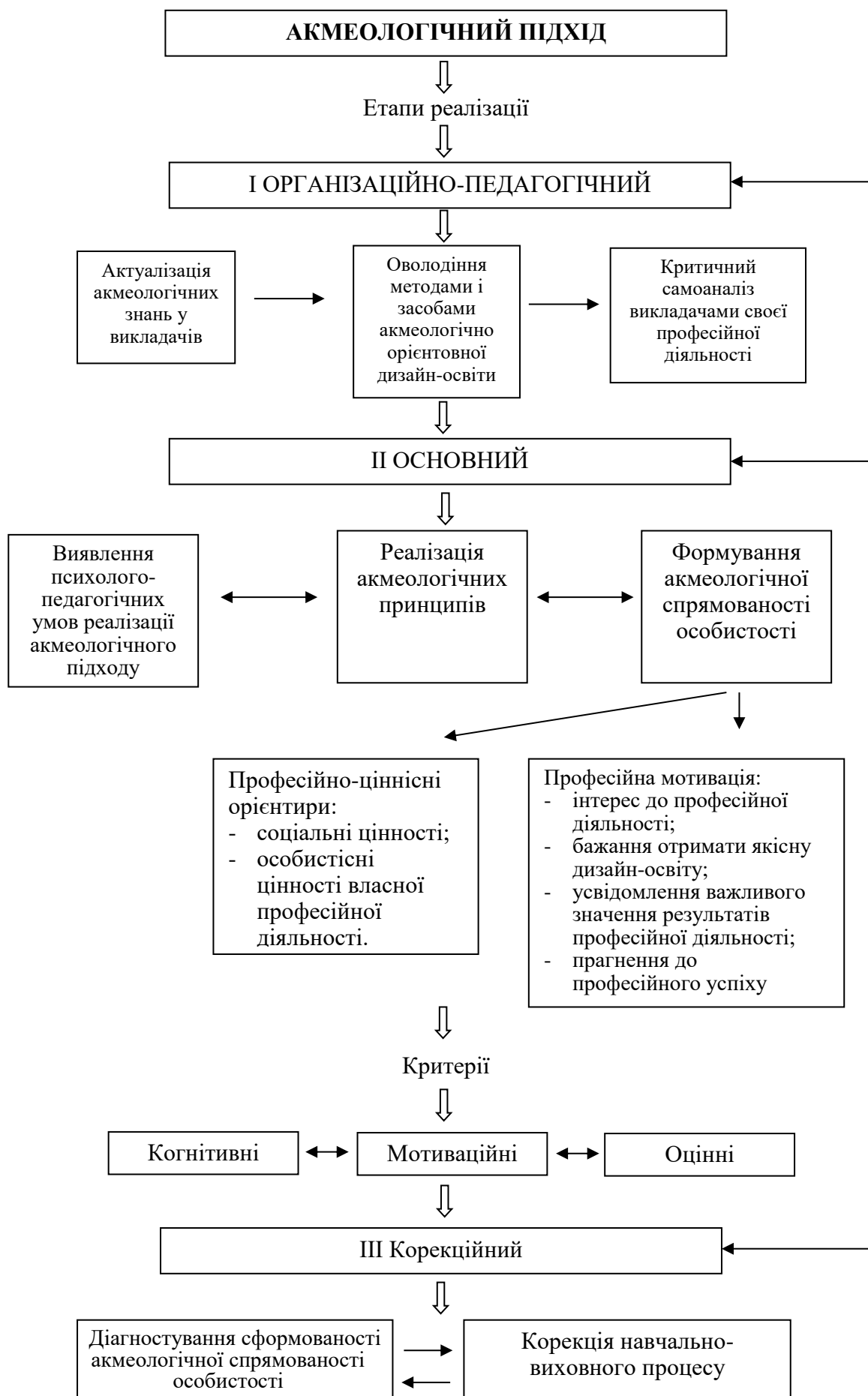


Рис. 5.21. Модель реалізації акмеологічного підходу у дизайн-освіті

Аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку, що рівень сформованості акмеологічної спрямованості в освітньому процесі можна оцінити за такими критеріями: усвідомлення змісту професійно-дизайнерських цінностей і їх упровадження як предметних мотиваційних орієнтирів професійного становлення і самовдосконалення особистості; усвідомлення особистісної мети у професійній підготовці та саморозвитку; гармонізація професійних уподобань і прагнень; корекційний – діагностика і аналіз рівня сформованості акмеологічної спрямованості особистості майбутнього дизайнера і при необхідності коректування навчально-виховного процесу.

Проведений теоретичний аналіз та результати педагогічного експерименту дозволяють дійти висновку про необхідність впровадження у систему дизайн-освіти певних перспективних аспектів.

Потрібна активна державна підтримка системи дизайн-освіти, у тому числі у контексті розробки і реалізації державних програм, фінансування навчальних програм, допомога в організації стажувань, оскільки дизайн як культурологічний феномен виступає інструментом національної політики, конструктивним чинником підвищення соціально-економічного становища країни та передбачає певну інтеграцію дизайн-освіти й економічної галузі.

При цьому нормативне забезпечення дизайн освіти реалізується у контексті зв'язків освітньої галузі із соціальними партнерами (підприємцями та організаціями).

Дизайн-освіта має реалізуватися як освіта впродовж життя, тобто безперервний процес, який створення вертикалі дизайн-освіти, починаючи з дошкільних, загальноосвітніх, вищих навчальних закладів, закладів підвищення кваліфікації.

У розвитку системи дизайн-освіти вкрай необхідним є педагогічний моніторинг освітніх установ з метою раннього виявлення у дітей дизайнерських здібностей.

Доцільною є також і доповнення дизайн-освіти, яка реалізує комплексну інженерно-конструкторську діяльність, педагогічною складовою, проектною культурою, що дозволить здійснювати міжпредметний синтез, створюючи певні умови для розвитку всебічно розвиненої особистості.

Відтак, дизайнерська освіта має бути реалізована як система організації культуротворчого соціально-педагогічного середовища в суспільстві. Це, у свою чергу, потребує всебічної взаємодії дизайн-освітніх установ із замовниками.

Відтак, дизайн реалізує поєднання матеріальної і художньої культури, суспільства, є певною поєднувальною ланкою між культурним та матеріальним аспектами людської цивілізації.

При цьому існує певна доцільність використання досягнень як вітчизняних, так і зарубіжних шкіл дизайну, що створює позитивні умови для оволодіння студентами фундаментальних знань у галузі дизайну.

Загалом, перспективними напрями розвитку дизайн-освіти є побудова компетентнісної моделі професійної підготовки у системі вищої дизайн-освіти та упровадження в цю систему моделювання як важливої складової методологічного арсеналу дизайн-освіти, що відкриває якісно і кількісно новий рівень в оцінці якості вищої дизайн-освіти. При цьому важливим постають наукові пошуки у галузі дизайн-освіти шляхом позиціонування різних видів навчальних моделей (демонстраційних і проектних, розрахункових графічних робіт, проектних експериментальних задач тощо).

Аналіз виявлених тенденцій розвитку дизайн-освіти у контексті їх суперпозиції з основними концепціями реформування і модернізації вітчизняної дизайн-освіти дозволив визначити теоретичні положення та перспективні практичні імперативи, спрямовані на актуалізацію і розвиток вітчизняного дизайну, що вимагають: активну державну підтримку; розвиток зв'язків з соціальними партнерами, інтеграцію дизайн-освіти й економіки; реалізацію безперервної дизайн-освіти; систему раннього виявлення

дизайнерських умінь, розвиток у студентів творчого ставлення до навчання і роботи; здійснення міждисциплінарного синтезу в системі дизайнерської освіти; підготовку дизайнерів у вузах відповідно до актуальних та перспективних потреб країни; варіювання щорічного планування; розподіл за проектними командами, а також введення індивідуальних програм.

### **Висновки до п'ятого розділу**

Розроблення програми дослідно-експериментальної роботи передбачало визначення цілей, завдань, етапів, змісту, методів і діагностичних завдань, що здійснювалось шляхом перевірки ефективності авторської моделі системи підготовки майбутніх дизайнерів до професійної діяльності.

Представлено наукові основи моделювання професійної компетентності майбутніх бакалаврів, яке реалізує: графоаналітичну модель «Інтеграл компетентності дизайнера»; багатофакторний дисперсійний порівняльний аналіз ефективності впровадження моделі розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру; оптимізаційну модель динаміки формування професійної компетентності дизайнерів інтер'єру на основі регресійного аналізу для оцінки формування професійної компетентності дизайнера, що дає можливість вчасно корегувати освітні підходи і програми з метою оптимізації навчального процесу і врахування індивідуальних аспектів кожного студента.

Функціональний аналіз передбачав виділення структурних зв'язків у системі підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у процесі виявлення значущості коефіцієнтів лінійної кореляції з використанням Z- критерію. Засоби системно-структурного аналізу слугували основною для виявлення вірогідності та значущості запропонованих моделей під час проведення

експериментального дослідження. Застосування математичного моделювання полягало: в побудові апарату математичної моделі, врахуванні її структурних особливостей (простору параметрів, елементів, функціональної залежності); розробці теорії інтеграції математичної моделі у творчий процес дизайнера; реалізації розробок практичних задач; виступало якісним критерієм ефективності. Оптимізаційне моделювання слугувало у науковому обґрунтовані питання інтеграції математичної моделі у процес професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. Регресійне моделювання та дисперсійний аналіз застосовувались під час побудови математичних та оптимізаційних моделей, а використання графоаналітичного методу передбачало оцінку становлення професійної компетентності дизайнера за функціональними компонентами до розробленого алгоритму.

Зазначено, що головним завдання моделювання професійної компетентності майбутніх бакалаврів є: удосконалення змісту навчальної діяльності, обґрунтування нових форм та методів навчання за напрямом підготовки «Дизайн»; розробка сучасних науково-методичних комплексів з навчальних дисциплін професійного циклу; удосконалення навчальних планів у контексті проблем, пов'язаних з імплементацією головних аспектів Болонської декларації; розробка сучасних засобів моніторингу (оцінки та аналізу) наявного рівня професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру на ринку освітніх послуг; урахування перспектив розвитку дизайну та дизайн-освіти.

На основі концептуальної моделі професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру реалізовано *констатувальний етап педагогічного експерименту*, в ході якого визначено ступінь розвитку певних компонентів особистості майбутніх дизайнерів: ціннісно-мотиваційної сфери, професійних здібностей, особистісних якостей тощо. Дослідження було спрямоване на вивчення: передумов розвитку відповідних здібностей студентів; ставлення майбутніх дизайнерів інтер'єру до майбутньої професії,

а також професійної мотивації у виборі спеціальності; особистісних якостей та цінностей майбутніх дизайнерів, які безпосередньо впливають рівень становлення їх професійної компетентності; можливостей навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі щодо розвитку відповідних компонентів професійної компетентності майбутніх фахівців.

Обґрунтуванню підлягало чотири блоки оцінювання навчальних досягнень студентів напряму підготовки «Дизайн»:

– *особистісно-корекційний* (рівень потреби власного вдосконалення та здійснення професійної діяльності, мета мотиви, потреби, ціннісні орієнтації актуалізації у професійній діяльності, наявність професійного інтересу, що аргументує прагнення до професійно-особистісного зростання, вольові якості професійної самореалізації, здатність до критичної самооцінки, психологічні особливості та природні професійні задатки, уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень, ініціативність, послідовність, схильність до самоаналізу, здатність до передбачення та прогнозування результатів своєї діяльності);

– *проектно-конструктивний та технологічний* (відповідність знань, умінь, навичок до їх реалізації на практиці, система засобів та прийомів професійної діяльності, що необхідна випускнику для проектування власної технології функціонування у професійній площині, здатність до виконання виробничих функцій та типових для визначеної функції задач професійної діяльності);

– *змістово-процесуальний* (здатність до генерування креативних ідей, уміння реалізовувати сучасні проекти, здатності до прогнозування модних стилів та тенденцій у професійній площині, рівень просторово-уявного мислення, здатність до систематизації аналогів та прототипів витворів дизайнерського мистецтва, уміння узагальнювати та систематизувати, рівень творчо-інноваційного прояву особистості у професійній площині).



Отже, оцінювалася здатність до виконання виробничих функцій та типових для визначеної функції задач професійної діяльності, оскільки, відповідно до галузевого стандарту кожній типовій задачі відповідає компетенція, яка формується в контексті системи вмінь щодо її вирішення у сфері професійної діяльності.

Значущість оцінних засобів, які використовувались під час наукового дослідження, висвітлено в навчально-методичних комплексах дисциплін (НМКД), розроблених професорсько-викладацьким складом Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ) до кожної з дисциплін (з циклів соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничонаукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки).

Кількісну оцінку динаміки формування професійних компетенцій щодо вирішення типових задач професійної діяльності було здійснено шляхом регресійного моделювання. Експериментальні результати засвідчують загальну лінійну динаміку зростання з часом рівня оволодіння компетенціями (загально-професійними, спеціалізовано-професійними), що залежить від наявності у респондентів початкової освіти за спорідненими спеціальностями. Дослідження засвідчило, що студенти, які мали початкову художню освіту та освіту за спорідненими спеціальностями виявили вищий рівень художньо-просторового, конструктивно-технологічного та функціонально-планувального вирішення дизайн-ідей.

Результатом формувального етапу педагогічного експерименту підтверджено ефективність авторської концептуальної моделі. За таких умов виявлено, що дизайн-освіта в Україні перейшла зі стадії становлення в стадію оптимізації, а вищими навчальними закладами накопичено достатньо великий досвід у професійній підготовці майбутніх дизайнерів інтер'єру, що відображено у системній роботі кафедр дизайну та науково-педагогічному пошуку професорсько-викладацького складу.

Результати даного розділу відображені 14 публікаціях, з них: у фахових виданнях [459; 460], у колективних монографіях [473], іноземних публікаціях [557; 561], науково-методичних виданнях [449; 457; 458; 467], матеріалах науково-практичних конференцій [463; 465; 468; 472].

## ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Теоретичне обґрунтування та практичне розв'язання актуальної наукової проблеми професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру дозволило зробити такі висновки:

1. Здійснено історико-педагогічний аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру на різних етапах суспільного розвитку. Виявлено спільні та відмінні риси у системах підготовки майбутніх дизайнерів різних країн, що стало теоретичним підґрунтям для розроблення авторської концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру.

Історико-педагогічний аналіз проблемного поля дослідження засвідчив про фрагментарність і нерівномірності розвитку складових дизайн-освіти. Доведено, що дизайн – це одночасно продукт культури, інструмент культурного будівництва і чинник, який активно впливає на формування культури соціумів; історія дизайну як виду проектно-художньої діяльності розгортається у взаємодії із науково-технічною, візуальною та художньою культурою, тому ця історія відображає вплив новацій і винаходів у техніці, інженерній і художній творчості.

Основою для визначення етапів становлення дизайну інтер'єру стали узагальнення результатів досліджень науковців, які розглядають окремі історико-методичні аспекти розвитку системи дизайн-освіти, підготовки дизайнерів у вищій школі, заходи державних органів влади з реформування освіти з позиції дизайну, прогресивні ідеї видатних педагогів з проблеми професійної підготовки дизайнерів тощо. За таких умов основні періоди становлення поняття «інтер'єр» визначається розвитком художніх стилів й оснащенням приміщень, що формувалися під впливом культур та звичаїв, клімату та наявних оздоблювальних матеріалів, наукових винаходів і торгівлі, а також залежало від соціально-політичних та економічних подій, що відбувалися у суспільстві

2. Досліджено й науково обґрунтовано теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру на основі сучасних наукових підходів. Виокремлено такі її методологічні та загальнодидактичні принципи: гуманізації, історизму, системності, цілісності, персоніфікації діалогічності, природовідповідності, культуровідповідності, контекстності та узгодженості тощо.

З'ясовано, що головною вимогою сучасної мистецької освіти є підготовка компетентного дизайнера зі сформованими професійними компетенціями, які забезпечують в умовах освітніх перетворень і змін здатність до самостійного виконання професійних обов'язків, самоосвіти, готовність до саморозвитку й удосконалення. Вивчення стану розробленості досліджуваної проблеми у педагогічній теорії й практиці професійної освіти дозволяє стверджувати про відсутність цілісного системного дослідження у цій сфері.

На основі проведеного теоретичного аналізу та досвіду професійної підготовки майбутніх бакалаврів із дизайну інтер'єру доведено доцільність застосування системно-структурного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, аксіологічного, культурологічного, варіаційного, креативного, акмеологічного та рефлексивного підходів у організації навчально-виховного процесу за напрямом підготовки «Дизайн».

Підтверджено, що професійна підготовка майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єра є комплексним педагогічним процесом формування професійної компетентності за допомогою діагностичного інструментарію завдяки базисним діагностичним засобам, а також математичної оптимізаційної моделі на основі системно-статистичного аналізу експериментальних даних.

3. У результаті аналізу категоріально-понятійного аналізу проблемного поля дослідження («дизайн», «дизайн інтер'єру», «професійна підготовка», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність дизайнера інтер'єру») визначено дизайн як професійну

діяльність, що передбачає побудову дизайн-концепцій; інтегрує інноваційні проектні здобутки, здійснює варіативний зворотний зв'язок з ринковими економічними викликами.

У межах дослідження «професійна компетентність дизайнера інтер'єру» розглядається як інтегральна якість особистості, що реалізує готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності (проектування предметно-просторового середовища з позицій художньо-просторових, функціонально-планувальних, конструктивно-технологічних рішень з урахування ергономічних, техніко-економічних та інших показників для забезпечення зручності й естетично доцільної взаємодії середовища з людьми) на основі сформованих знань, умінь, навичок і відповідних професійно-особистісних якостей.

4. Розроблено і обґрунтовано сутнісні ознаки, структуру, критерії, показники та рівні становлення професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну інтер'єру. Структура професійної компетентності дизайнера інтер'єру ґрунтується на художньо-графічній, проектній, конструкторській, технічній, технологічній, організаційно-управлінській, контролюючій та дослідно-експериментальній видах діяльності. Визначена структура, яку окреслено на основі вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду, розглядається як органічна єдність виокремлених компонентів (проектно-конструктивного, технологічного, змістово-процесуального, особистісно-корекційного), актуалізація яких реалізується відповідно до певних критеріїв (мотиваційно-ціннісного, когнітивно-операційного, креативно-творчого, рефлексивного).

Аналіз галузевого стандарту вищої освіти, навчальних програм та наукового пошуку провідних спеціалістів за напрямом «Дизайн» дало змогу сформулювати вимоги щодо характеристики освітнього результату професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру та розробити структурно функціональну схему їх підготовки за циклами. За таких умов

виділено чотири рівні сформованості професійної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру: початковий, середній, достатній, високий.

З'ясовано, що структура професійної підготовки студентів досліджуваного напрямку забезпечується реалізацією концептуальної моделі, а її результатом є набута професійна компетентність майбутніх дизайнерів інтер'єру.

5. На основі теоретичного аналізу та педагогічного досвіду виявлено організаційно-методичні умови професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру: формування пізнавального інтересу у процесі професійної підготовки фахівців з дизайну інтер'єру (різноманітна самостійна робота студентів відповідно до їхніх індивідуальних особистісних інтересів; застосування методів проблемного та евристичного навчання; дослідницький підхід із використанням інформаційних технологій; ускладнення пізнавальних задач спрямованих на проектно-художню діяльність); робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти (використання проектної практики та самостійної роботи як чинника розвитку обдарованості; науково-проектна діяльність; готовність професорсько-викладацького складу до роботи з обдарованою молоддю); упровадження методики дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутніх студентів за напрямом «Дизайн» (поетапне навчальне дизайн-проектування; розробка робочих креслень; поєднання традиційних методів із методами пошуку композиції проектної ідеї); інноваційне освітнє середовище як чинника професійного становлення майбутнього дизайнера (багатовекторне, поліфункціональне утворення, що існує і розвивається в інноваційному просторі, представленому у симбіозі ресурсів та освітнього потенціалу для забезпечення всебічного розвитку особистості професіонала).

6. Обґрунтовано й розроблено методику формування досліджуваної компетентності майбутніх бакалаврів із дизайну інтер'єру, що визначалася оновленим змістом й структурою професійної підготовки та напрямками дослідження і впливала з логіки розробки навчально-методичних

комплексів професійних дисциплін, сучасних наукових концепцій та змісту знань, які мають відображати функціональний дуалізм соціо-природних зв'язків людини й її предметно-просторового середовища.

Зазначено, що методична робота реалізовувала інноваційно-творчі форми роботи, які передбачали як використання традиційних методів навчальної діяльності (моделювання, проблемного, евристичного методу, «мозкового штурму»), так і застосування специфічних інструментів творчого пошуку у системі дизайнерської діяльності.

Показано, що підготовку майбутнього дизайнера інтер'єру здійснено за діагностичним, змістовим, організаційно-методичним, контрольнo-корекційним етапами. Зазначено, що кожному з них властива рівнева характеристика (низький, середній, достатній і високий рівні професійної готовності). Для її вивчення обґрунтовано критерії оцінювання та показники їх виявлення.

Обґрунтовано роль математичного моделювання як засобу фундаменталізації і системності в професійній підготовці студентів-дизайнерів, що дозволяє швидко знаходити оптимальні розв'язки окреслених завдань, допомагає при плануванні інтер'єру та керуванні процесом його реалізації.

7. Спроековано концептуальну модель розвитку професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, яка складається з таких блоків, як цільовий (реалізує соціальне замовлення та мету професійної підготовки майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру), теоретико-методологічний (містить концептуальну основу досліджуваного процесу, його нормативно-освітній аспект), організаційно-проектувальний (організаційно-методичні умови, які передбачають певні напрями роботи), змістово-процесуальний (відображає предметну специфіку процесу професійного становлення, засоби діагностики, програми практик, дисципліни професійно-практичного циклу, форми, методи, відповідні технології, структурно-логічну схему професійної підготовки, її науково-методичне забезпечення), оцінно-результативний

(характеризує контролюючу функції досліджуваного процесу, функціонально-залежні етапи професійного становлення структурних компонентів, критерії та показники сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру).

З метою вдосконалення й корегування процесу професійної підготовки майбутнього дизайнера інтер'єру розроблено оптимізаційну модель «Інтеграл компетентності дизайнера», результатом реалізації якої визначено сформованість відповідного рівня професійної компетентності студента-дизайнера.

У результаті моніторингу стану професійної компетентності майбутніх фахівців визначеного профілю з'ясовано, що традиційні підходи до професійної підготовки не забезпечують належного формування спрямованості особистості на дизайнерську діяльність.

Досліджено, що змістова частина навчальних програм підготовки бакалаврів з дизайну інтер'єру та їх реалізація в сучасних вищих навчальних закладах лише частково забезпечують відповідний рівень теоретико-методичних знань, соціально-комунікативних умінь і навичок. Отже, підготовка майбутнього дизайнера до реалізації професійної діяльності є недостатньою.

Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що практично за всіма компонентами професійної компетентності майбутнього бакалавра з дизайну інтер'єру наявний недостатній рівень її сформованості.

Внесено певні корективи у змістову й процесуальну складові фахової підготовки з метою оптимізації професійної мотивації, підвищення рівня сформованості комунікативних та організаторських умінь, адаптаційного потенціалу майбутніх дизайнерів, морально-естетичної обізнаності тощо.

Розроблено структуру інноваційного середовища, яка вміщує три складові (просторову, змістову, організаційну) та концептуальну модель розвитку професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру, що передбачає певні блоки (цільовий, теоретико-методологічний,



організаційно-проектувальний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний), взаємодія яких забезпечує цілеспрямоване формування професійної компетентності у фахівців до визначеного виду діяльності.

Упровадження концептуальної моделі розвитку професійної підготовки здійснювалося в межах визначених етапів формування професійної компетентності. Результати формувального етапу педагогічного експерименту засвідчили ефективність упровадження авторської моделі. Репрезентативність вибірки та достовірність отриманих даних підтверджено за допомогою методів математичної статистики, зокрема  $\lambda$ -критерію Колмогорова-Смірнова.

8. Розроблено навчально-методичне забезпечення системної підготовки студентів за спеціальністю «Дизайн» та організаційно-методичні засоби організації цього процесу із навчальних дисциплін («Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Матеріалознавство», «Світлодизайн»); підготовлено та впроваджено навчальні посібники: «Математичне моделювання у сучасному професійному дизайні: теорія, методологія, практика», «Основи світлотехніки для дизайнерів», «Світлодизайн»; монографії «Професійна підготовка дизайнерів інтер'єру: теорія, методика, практика». Автор є одним з розробників складових галузевого стандарту вищої освіти (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, засоби діагностики якості вищої освіти) в галузі знань 0202 «Мистецтво», освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру» (2014 р.).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Подальшого наукового пошуку потребує: побудови моделі професійної підготовки у системі вищої дизайн-освіти; упровадження в освітній процес навчального моделювання як важливої складової методологічного арсеналу дизайн-освіти; дослідження пошукового характеру педагогічної науки у дизайн-освіті шляхом позиціонування різних видів навчальних моделей

(демонстраційних і проектних, розрахункових графічних робіт, проектних експериментальних задач тощо); розробки теорії інтеграції математичної моделі у творчий процес дизайнера і практичну перевірку її прогнозів; реалізації математичного моделювання при діагностиці формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів, що сприятиме підвищенню якісного і кількісного рівня в оцінці якості вищої дизайн-освіти.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абизов В. А. Теорія розвитку архітектурно-будівельних систем / Вадим Адільович Абизов. – К. : Вид-во КНУКІМ, 2009. – 240 с.
2. Абизов В. А. Методичні вказівки до розробки та захисту дипломної випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», спеціалізації «Дизайн середовища») / В. А. Абизов, О. І. Сєдак. – Київ : КНУКіМ, 2011. – 29 с.
3. Авраменко Е. О. Психологические особенности становления профессиональной памяти дизайнеров : дисс. ... кандидата психол. наук : 19.00.01 / Авраменко Елена Олеговна. – Х. : Украинская инженерно-технологическая академия, 1997. – 185 с.
4. Автандилов Г. Г. Пособие для определения цвета / Г. Г. Автандилов. – Нальчик, 1964. – 231 с.
5. Адашкина Н. Л. Об особенностях современного подхода к художественным вопросам формообразования в пространственных искусствах и дизайне / Н. Л. Адашкина // Техническая эстетика : сб. научн. трудов ВНИИТЭ. – М., 1979. – Вып. 20. – С. 94–108.
6. Азгальдов Г. Г. Квалиметрия в архитектурно-строительном проектировании. – М. : Стройиздат, 1989. – 272 с.
7. Аксіологічний вимір педагогічних інновацій [Текст] / В. Орлов // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць. – Київ ; Полтава : ІПОД НАПН України, 2011. – Вип. 2. – С. 159–167.
8. Александров Н. Н. От деконструктивизма к стилистике оригами [Електронний ресурс] / Н. Н. Александров. – Режим доступу до журн. : <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0016/001d/00162517.htm>
9. Александров Н. Н. Три категориальных волны в архитектуре и дизайне XX века [Електронний ресурс] / Н. Н. – Режим доступу до журн. : <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0001/005a/00011508.htm>

10. Алексеев П. В. Когнитивное и ценностное / П. В. Алексеев, А. В. Панин // Философия. – М. : «Проспект», 1999. – С.285–299.
11. Альтшуллер Г. С. Жизненная стратегия творческой личности // Грани творчества / Г. С. Альтшуллер, И. М. Верткин. – Свердловск : Средне-Уральское книжное издательство, 1989. – 129 с.
12. Альтшуллер Г. С. Творчество как точная наука / Г. С. Альтшуллер. – М. : Советское радио, 1979. – 176 с.
13. Американские школы дизайна // Дизайн США. – М., 1989. – 64 с.
14. Ананьев Б. Г. К психологизации студенческого возраста / Борис Герасимович Ананьев // Современные психолого-педагогические проблемы высшей школы. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1974. – С. 44–49.
15. Ананьев Б. Г. Познавательные потребности и интересы / Борис Герасимович Ананьев // Ученые записки ЛГУ. Серия «Философские науки». – Л., 1959. – Вып.16, № 265. – С. 41–60.
16. Ананьев Б. Г. К психофизиологии студенческого возраста// Современные психологические проблемы высшей школы. – 2000. – №2. – С. 23–27.
17. Андреев В. И. Педагогика творческого самообразования : [учеб. пособ.] / Валентин Иванович Андреев. – Казань : Казанский ун-т, 2000. – Кн. 2. – 608 с.
18. Андреева О. П. Педагогические условия формирования профессиональной компетентности у будущего специалиста-дизайнера в процессе обучения рисунку в вузе / О. П. Андреева // Вестник ЧГПУ им. И. Я. Яковлева. – 2010. – № 3(67). Т.2. – С. 21–22.
19. Анисимов А. В. Информатика. Творчество. Рекурсия / А. В. Анисимов. – К. : «Наукова думка», 1988. – 224 с.
20. Анохин П. К. Избранные труды / П. К. Анохин. – М. : Наука, 1978. – 400 с.
21. Антонова О. Є. Підготовка майбутнього вчителя до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи : [монографія] /

О. Є. Антонова, Ю. М. Клименюк. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 264 с.

22. Антонова О. Є. Теоретичні та методичні засади навчання педагогічно обдарованих студентів : [монографія] / О. Є. Антонова. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 472 с.

23. Антонова О. Є. Система роботи з обдарованими учнями у закладах нового типу (досвід роботи шкіл м. Житомира) / О. Є. Антонова // Науково-методична співпраця в системі університет – середній та вищий навчальний заклад : зб. наук.-метод. праць / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Житомирський держ. ун-т, 2004. – С. 64–76.

24. Антюхов А. В. Проектное обучение в высшей школе : проблемы и перспективы /А. В. Антюхов // Высшее образование в России. – 2010. – №10.– С. 26–29.

25. Араухо И. Архитектурная композиция / И. Араухо. – М. : Высшая школа, 1982.– 207 с.

26. Арефьева О. В. Профессиональная подготовка студентов-дизайнеров в процессе обучения компьютерной графике : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. В. Арефьева. – Магнитогорск, 2007. – 21 с.

27. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами / М. Армстронг ; пер. с англ. под ред. С. К. Мордовина. – [8-е изд.]. – СПб. : Питер, 2005. – 832с.

28. Аронов В. Традиции дизайнерского образования в Великобритании / В. Аронов // Подготовка дизайнеров за рубежом : [сб. трудов]. – М. : ВНИИТЭ, 1986. – № 50. – С. 13–28.

29. Арсеньев А. С. Глобальный кризис и личность / А. С. Арсеньев // Мир психологии и психология в мире. – 1994. – № 10. – С. 4–26.

30. Артемьева Е. Ю. Психология субъективной семантики / Е. Ю. Артемьева. – М. : Изд. МГУ, 1980. – 128 с.

31. Асмолов А. Г. Психология личности. Принципы общепсихологического анализа : учеб. пособ. [для студ. вузов, обуч. на спец. «Психология»] / А. Г. Асмолов. – М. : МГУ, 1990. – 367 с.
32. Афанасьев В. Г. Общество : системность, познание и управление / В. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1981. – 432 с.
33. Афанасьев В. Г. Социальная информация и управление обществом / В. Г. Афанасьев. – М., 1975. – 495 с.
34. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса : методические основы / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 2007. – 192 с.
35. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды /Ю. К. Бабанский ; сост. М. Ю. Бабанский. – М. : Педагогика, 1989. – 558 с.
36. Бабкіна Р. М. Математичне моделювання – метод пізнання навколишнього світу [Електронний ресурс] / Р. М. Бабкіна // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ : БДПУ, 2005. – №1. – Режим доступу : [http://www.bdpu.org/scientific\\_published/pedagogics\\_1\\_2005/20](http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2005/20)
37. Баврин И. И. Математическое моделирование в системе высшего педагогического образования / И. И. Баврин // Известия РАО. – 2000. – №1. – С. 32–35.
38. Байденко В. Компетенции в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода) / В. Байденко // Высшее образование в России. – 2004. – № 11. – С. 3–13.
39. Байденко В. И. Выявление состава компетенций выпускников вузов как необходимый этап проектирования ГОС ВПО нового поколения :метод. пособие/ В. И. Байденко. – М. : Исслед. центр проблем качества подгот. специалистов, Российский новый университет, 2004. – 86с.
40. Балл Г. О. Про психологічний зміст особистісної свободи / Г. О. Балл //Педагогіка і психологія. – 1996. – №3. – С. 18–26.
41. Банько Н. А. Формирование профессионально-педагогической компетентности как компонента профессиональной подготовки менеджеров :

[монографія] / Н. А. Банько. – Волгоград : ВолгГТУ, 2004. – 75 с.

42. Бахтин М. М. Парадоксы диалога / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1993. – 129 с.

43. Безродний П. П. Архітектурні терміни : короткий російсько-український тлумачний словник / П. П. Безродний ; за ред. В. В. Савченка. – [2-ге вид., випр. і допов.]. – К. : Вища шк., 2008. – 263 с.

44. Бердяев Н. А. Кризис искусства / Н. А. Бердяев. – М. : СП Интерпринт, 1990. – 48 с.

45. Бердяев Н. А. Опыт парадоксальной этики / Н. А. Бердяев. – М., 2003. – 701 с.

46. Бердяев Н. А. Философия свободного духа / Н. А. Бердяев. – М. : Республика, 1994. – 278 с.

47. Бех І. Д. Виховання особистості : [у 2 кн.]. Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.

48. Бешенков С. А. Формализация и моделирование / [Бешенков С. А., Лыскова В. Ю., Матвеева Н. В. и др.] // Информатика и образование. – 1999. – №6. – С. 21–27.

49. Библер В. С. Школа диалога культур : основы программы / В. С. Библер. – Кемерово : Алеф, 1992. – 93 с.

50. Блауберг И. В. Философский принцип системности и системный поход / Блауберг И. В., Садовский В. Н., Юдин Э. Г. // Вопросы философии. – 1978. – №8. – С. 28–52.

51. Бовсунівський В. Педагогічна діагностика обдарованості у процесі дизайн-діяльності / В. Бовсунівський // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – № 3. – 268 с.

52. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей / Д. Б. Богоявленская. – М. : «Академия», 2002. – 320 с.

53. Боднар О. Я. «За» і «проти» європейського вектора розвитку дизайн-освіти в Україні / О. Я. Боднар // Вісник Львівської академії мистецтв.

– Львів, 1999. – Спецвипуск. – С. 178–181.

54. Боженко Ю. Г. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования / Ю. Г. Боженко. – Х. : «Вища школа», 1984. – 184 с.

55. Боженко Ю. Г. Эстетические свойства архитектуры. Моделирование и проектирование / Ю. Г. Боженко. – К. : «Будівельник», 1990. – 144 с.

56. Божко Т. О. Методичні основи удосконалення проектування продукції графічного дизайну: дис. ... кандидата мистецтвознавства : 17.00.07 / Божко Тетяна Олександрівна. – К., 2011. – 168 с.

57. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Психологическое исследование / Л. И. Божович. – М. : Просвещение, 1968. – 464 с.

58. Бойчук А. В. Первые шаги в дизайне / А. В. Бойчук, И. С. Шмалько // Техническая эстетика. – 1990. – № 9. – С. 11–14.

59. Болотов В. А. Компетентностная модель : от идеи к образовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8–14.

60. Бондар О. Я. Проблема взаимосвязи геометрических пространственных представлений в искусствоведении: дис. ... доктора искусствоведения : 17.06.00 / Бондар Олег Ярославович. – М. : ВНИИТЭ, 1994. – 248 с.

61. Бондар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці : сутність та структура / С. Бондар // Освіта і управління. – 2007. – № 2. – С. 93–99.

62. Бондаренко В. В. Современные педагогические технологии / Бондаренко В. В., Ланских М. В., Бондаренко Ю. В. – Харьков : ХНАДУ, 2011. – 146 с.

63. Бордовская Н. В. Педагогика : [учеб. пособ.] / Н. В. Бордовская, А. А. Реан. – СПб. : Питер, 2006. – 304 с.

64. Бортников С. Д. Формирование профессиональных компетенций на



основе культурологического подхода в дизайн-образовании / С. Д. Бортников, Т. В. Пойдина // Мир науки, культуры, образования. – 2009. – №7(19). – С. 159–161.

65. Борытко Н. М. Профессионально-педагогическая компетентность педагога [Электронный ресурс] : интернет-журнал «Эйдос» / Н. М. Борытко // Центр дистанционного образования «Эйдос». – 2007. – 30 сентября. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-10.htm>., с.4

66. Боумен У. Графическое представление информации / У. Боумен. – М. : Мир, 1971. – 228 с.

67. Бранский В. П. Глобализация и синергетический историзм / В. П. Бранский, С. Д. Пожарский. – СПб. : «Политехника», 2004. – 400 с.

68. Брунер Дж. Психология познания. За пределами непосредственной информации / Дж. Брунер ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1977. – 413 с.

69. Брушлинский А. В. Психология мышления и проблемное обучение / А. В. Брушлинский. – М. : «Знание», 1983. – 96 с.

70. Бундина Ю. М. Формирование профессиональной компетентности студентов-дизайнеров как аксиологическая проблема / Ю. М. Бундина // Вестник Одесского государственного университета. – 2006. – Т. 1, № 6 (июнь). – С. 92–97.

71. Вакуленко В. М. Акмеологічний підхід у теорії й практиці вищої педагогічної освіти України, Білорусі, Росії (порівняльний аналіз) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Вакуленко В. М. – Луганськ, 2008. – 562 с.

72. Валеева Н. Ш. Формирование профессиональной компетентности у будущих инженеров : зарубежный и отечественный опыт / Н. Ш. Валеева, Н. И. Самойлова. – Казань : Изд-во Казан. гос. технолог. ун-та, 2005. – 116 с.

73. Васильев И. Б. Теоретико-методологические основы профессиональной педагогики : дидактический аспект : [монография] / И. Б. Васильев. – Алматы : АГТУ, 2011. – 467 с.

74. Вахитова В. Г. Психолого-педагогические аспекты компетентностного подхода в системе высшего профессионального

образования / В. Г. Вахитова // Вестник Томского государственного педагогического университета. – 2011. – Вып. 10. – С. 9–12.

75. Веккер Л. М. Восприятие и основы его моделирования / Л. М. Веккер. – Л. : Изд-во Ленинградского университета, 1964. – 194 с.

76. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. гол. ред. В. Бусел]. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.

77. Видт И. Е. Культурологическая интерпретация эволюции образовательных моделей / И. Е. Видт // Педагогика. – 2003. – №3. – С. 32–38.

78. Викулина М. А. Структура поэтапного становления будущего педагога в условиях высшего образования : сущность ключевых понятий / М. А. Викулина // Понятийный аппарат педагогики и образования : сб. науч. тр. / отв. ред. М. А. Галагузова. – Екатеринбург : Изд-во "СВ-96", 2001. – Вып. 4. – 432 с.

79. Вилкова А. А. Формирование компетентности в процессе обучения живописи у специалиста-дизайнера в вузе : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / А. А. Вилкова. – Ульяновск, 2007. – 26 с.

80. Винайкина Н. П. Основы моделирования познавательной деятельности учащихся : практ.-ориентир. учеб. пособие / Н. П. Винайкина. – Белгород : Изд-во БелГУ, 2000. – 206 с.

81. Вишнякова Н. Ф. Креативная психопедагогика : Психология творческого обучения / Н. Ф. Вишнякова. – Минск : Изд. НИОРБ «Поли Биг», 1995. – 239 с.

82. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. за модульно-рейтинг. системою навч. [для студентів магістратури] / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с.

83. Власов Д. А. Математические модели и методы внутримодельных исследований / Д. А. Власов, Н. В. Монахов, В. М. Монахов. – М. : Альфа, 2007. – 365 с.

84. Вознюк О. В. Педагогічна синергетика : генеза, теорія і практика : [монографія] / О. В. Вознюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. – 708 с.

85. Вознюк О.В. Головні закономірності розвитку мистецтва як форми суспільної свідомості – важливий ресурс мистецької освіти // / О. В. Вознюк / Актуальні питання мистецької педагогіки : зб. наук. праць / гол. ред. І.М. Шоробура. – Хмельницький ТОВ Поліграфіст, 2017. – Вип. 6. – С. 13-20.

86. Волков С. А. Принципы и механизмы творения в природе и творчества человека / С. А. Волков // Личность и Культура. – 2004. – № 3. – С. 27–31.

87. Волошин А. В. Об эстетике фракталов и фрактальности искусства / А. В. Волошин // Синергетическая парадигма, линейное мышление в науке и искусстве. – М. : Прогресс-Традиция, 2002. – С. 213–246.

88. Воронов Н. В. Очерки истории отечественного дизайна / Н. В. Воронов. – М. : МГХПУ, 1997. – 191 с.

89. Вострикова Н. А. О подготовке дизайнеров в структуре высшего образования / Н. А. Вострикова // Материалы международной научно-практической конференции “РУДН – Знанием объединимся. Итоги 50 лет подготовки кадров для развивающихся стран мира” под эгидой ЮНЕСКО 3-6 февраля 2010 г. – М. : РУДН, 2010. – С. 148–155.

90. Вульфсон Б. Л. Сравнительная педагогика :История и современные проблемы / Б. Л. Вульфсон. – М. : Изд-во УРАО, 2003. – 232 с.

91. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский ;общ. ред. В. В. Иванова. – [3-е изд.]. – М. : Искусство, 1986. – 573 с.

92. Высшее образование в XXI веке. Подходы и практические меры // Всемирная конференция по высшему образованию / ЮНЕСКО. – Париж, 1998. – 271 с.

93. Вышеславцев Б. П. Этика преображенного Эроса. Проблемы закона и благодати / Б. П. Вышеславцев. – М., 1994. – 68 с.

94. Гаджиев Ч. М. Социально-психологические проблемы

коллективного творчества / Ч. М. Гаджиев. – Баку : Изд-во «ЭЛМ», 1982. – 63 с.

95. Галеев Б. Человек, искусство, техника : проблемы синестезии в искусстве и технике / Б. Галеев. – Казань : Изд. КГУ, 1987. – 263 с.

96. Гальперин П. Я. Методы обучения и умственное развитие ребенка / П. Я. Гальперин. – М., 1985. – 45 с.

97. Гарафутдинова Г. Р. Модель формирования профессиональной компетентности выпускника вуза / Г. Р. Гарафутдинова // Фундаментальные исследования. Серия “Педагогические науки”. – 2008. – №5. – С. 57–59.

98. Гаркавченко С. С. Математичне моделювання асортименту виробів зі шкіри з використанням фіктивних змінних / С. С. Гаркавченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №4. – С. 53–57.

99. Гафурова Н. В. Интеллектуально-личностная модель образования как условие развития одаренности учащихся на этапе «школа-вуз» / Н. В. Гафурова // Инновации в образовании. – 2004. – №4. – С. 119–129.

100. Генисаретский О. К. Экологический дизайн : поиски, результаты / О. К. Генисаретский // Техническая эстетика. – М., 1988. – № 5. – С. 1–8.

101. Генисаретский О. Эстетические концепции современного дизайна и практика художественного проектирования в развитых странах / О. Генисаретский. – М. : ГБЛ, 1988. – 32 с.

102. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (В поисках практико-ориентированных образовательных концепций) / Б. С. Гершунский. – М. : Изд-во «Современник», 1998. – 608 с.

103. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века : учеб. пособие для самообразования / Б. С. Гершунский. – М. : Пед. о-во России, 2002. – 512 с.

104. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С. И. Гессен ; отв. ред. и сост. П. В. Алексеев. – М. : Школа-Пресс, 1995. – 448 с.

105. Гладких В. Г. Креативность будущего дизайнера / В. Г. Гладких,

О. П. Тарасова, О. Н. Шевченко // Высшее образование в России. – 2009. – №3. – С. 131–136.

106. Глазычев В. О дизайне. Очерки по теории и практике дизайна на западе / В. Глазычев. – М., 1970. – 192 с.

107. Глас Дж. Статистические методы в педагогике и психологии / Глас Дж., Стэнли Дж. – М. : Прогресс, 1976.

108. Гнатюк Л. Р. Особливості формотворення середовища навчальних закладів / Л. Р. Гнатюк, Ю. Е. Кучеренко // Теорія та практика дизайну. – 2013. – Вип. 3. – С. 23–30.

109. Голан А. Миф и символ / А. Голан. – М. : Русслит, 1993. – 375 с.

110. Голобородько О. А. Особистісно орієнтована парадигма та її роль в оновленні морально-виховного процесу [Електронний ресурс] / О. А. Голобородько // Вторая научно-практическая конференция "АЛЪЯНС НАУК: ученый ученому" (3-7 октября 2005 г.). – Режим доступа : [http://www.confcontact.com/okt\\_all.php](http://www.confcontact.com/okt_all.php)

111. Головаха Е. И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи : [монография] / Е. И. Головаха. – К. : Либідь, 2005. – 165 с.

112. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.

113. Гончарова Е. В. Инновации и проблемы дизайн-образования в контексте общекультурных ценностей / Е. В. Гончарова // Омский научный вестник. – 2013. – №1(115). – С. 223–225.

114. Григорьева Т. П. Японская художественная традиция / Татьяна Петровна Григорьева. – М. : Наука, 1979. – 368 с.

115. Гудзинский А. О. Трансфер знаний – функция инновационного университета / А. О. Гудзинский // Высшее образование в России. – 2009. – №9. – С. 66–71.

116. Гузій М. М. Інформатика : навч.-метод. посіб. [для слухачів Всеукраїнської заочної хімічної школи] / Гузій М. М., Прокудін Г. С.,

Шевцова Є. В. ; за ред. О. В. Лісового. – К., 2012. – 90 с.

117. Гурье Л. И. Моделирование системы педагогических компетенций научно-педагогических кадров высшей профессиональной школы : [монография] / Л. И. Гурье. – Казань : РИЦ «Школа», 2009. – 168 с.

118. Гущина Т. Н. Педагогическая сущность феномена «образовательная среда» : по материалам исследования / Т. Н. Гущина // Общество. Среда. Развитие. – 2011. – № 4. – С. 187–190.

119. Давидов В. В. Теория развивающего обучения / В. В. Давидов. – М. : ИНТОР, 1996. – 544с.

120. Даниленко В. Дизайн : [підруч.] / В. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.

121. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури : [монографія] / В. Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ ; Колорит, 2005. – 243 с.

122. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : дис. ... доктора мистецтвознавства : 05.01.03 / Даниленко Віктор Якович. – Л., 2006. – 375 с.

123. Даниленко В. Я. Дизайнерська освіта України у Європейському контексті / В. Я. Даниленко // Вісник Львівської академії мистецтв. – Львів, 1999. – Спецвипуск. – С. 173–177.

124. Данилов М. А. Взаимоотношение всеобщей методологии науки и специальной методологии педагогики / М. А. Данилов // Проблемы социалистической педагогики. – М. : Педагогика, 1973. – 168 с.

125. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование как средство модернизации образования в открытом информационном сообществе / А. Н. Дахин // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – №4. – С.46–60.

126. Дахин А. Н. Компетенция и компетентность : сколько их у российского школьника? / А. Н. Дахин // Стандарты и мониторинг в

образовании. – 2004. – №2. – С. 42–47.

127. Декрет Совнаркома об образовании ВХУТЕМАСа. Цит. по : Ленин о литературе и искусстве. – М., 1957. – С. 537.

128. Делягин М. Г. Мировой кризис : Общая теория глобализации : [курс лекций] / М. Г. Делягин. – М. : ИНФРА, 2003. – 768 с.

129. Джура О. Д. Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості [Текст] : дис. ... кандидата філос. наук : 09.00.03 / Джура Олександр Дмитрович. – К., 2005. – 196 с.

130. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник/ [Г. Б. Минервин, В. Т. Шимко, А. В. Ефимов и др.].– М. : «Архитектура – С», 2004.– 288 с.

131. Дизайнерська діяльність : стандарти і розцінки. Довідково-методичний посібник для дизайнерів-практиків / [В. О. Свірко, А. Л. Рубцов, О. В.Бойчук та ін.] ; за ред. В. О. Свірка. – Київ : ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2013. – 232 с.

132. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога : [монографія] / О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2005. – 367 с.

133. Дурнева Е. Е. Построение компетентностной модели выпускника МГГУ имени М. А. Шолохова : [учеб. пособие] / Е. Е. Дурнева, В. Д. Нечаев. – М. : РИЦ МГГУ им. М. А. Шолохова, 2010. – 109 с.

134. Дутка Г. Я. Загальнонаукові підходи реалізації принципу фундаменталізації у професійній освіті : методичні рекомендації / Ганна Дутка. – Львів : Сполом, 2007. – 32 с.

135. Дутка Г. Я. Фундаменталізація математичної освіти майбутніх економістів : [монографія] / Г. Я. Дутка ; наук. ред. М. І. Бурда. – К. : УБС НБУ, 2008. – 478 с.

136. Дюла Лакатош. Анализ структуры интересов и профессиональной направленности студентов на материале Венгерских высших учебных заведений : дисс. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Дюла Лакатош. – Л., 1978. – 171 с.

137. Елочкин М. Е. Введение в современный дизайн : [учебно-метод. пособ.] / М. Е. Елочкин. – М., 2005. – 304 с.
138. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
139. Енциклопедія радянська. – К., 1978. – 1140 с.
140. Еремина Л. И. Развитие креативности личности : психологический аспект / Л. И. Еремина // Общество : социология, психология, педагогика. – 2014. – № 1. – С. 42–47.
141. Ермолаєва-Томина Л. Б. Психология художественного творчества : [учеб. пособ. для вузов] / Л. Б. Ермолаєва-Томина. – М. : Академ. проект, 2003. – 302 с.
142. Ефремова Н. Ф. Формирование и оценивание компетенций в образовании : [монография] / Н. Ф. Ефремова. – Ростов-на-Дону : «Аркол», 2010. – 386 с.
143. Євтух В. Б. Тенденції етнонаціонального розвитку українського суспільства / В. Б. Євтух // Етнічні спільноти України : довідник / Ін-т етнічних, регіональних та діаспорознавчих студій. – К. : Фенікс, 2001. – С. 4–13.
144. Єльнікова О. В. Вимірювання рівня інформатизації навчального закладу [Електронний ресурс] / О. В. Єльнікова // Народна освіта : електронне наукове фахове видання. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/NarOsv/2008-2/08eovinz.htm>.
145. Єременко І. І. Активізація креативного мислення студентів – дизайнерів одягу / І. І. Єременко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2009. – № 1. – С. 46–55.
146. Жаркова Т. И. Тематический словарь методических терминов по иностранному языку / Т. И. Жаркова, Г. В. Сороковых – [2-е изд. стер.]. – М. : ФЛИНТА, 2014. – 320 с.
147. Жижин К. С. Принципы личностно ориентированного обучения в



образовательных учреждениях / К. С. Жижин, Н. С. Королева, О. Н. Фурдей // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2012. Выпуск №5. – С. 38–41.

148. Життєва компетентність особистості : [наук.-метод. посіб.] / за ред. Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова, Г. М. Несень. – К. : Богдана, 2003. – 520 с.

149. Жог В. И. Единство симметрии и асимметрии в научном познании / В. И. Жог // Философские науки. – 1984. – № 4. – С. 39–48.

150. Журавлев А. П. Звук и смысл / А. П. Журавлев. – М. : Просвещение, 1981. – 176 с.

151. Загв'язинський В. І. Педагогічна творчість учителя / В. І. Загв'язинський // Хрестоматія : педагогічна творчість і майстерність [укл. Н. В. Гузій]. – К. : ВІПОЛ, 2000. – С. 13–20.

152. Загвязинский В. Методология и методы психолого-педагогического исследования : [учеб. пособ.] / В. Загвязинский, Р. Атаханов. – М. : Академия, 2001. – 208 с.

153. Зайцев В. В. Методологические предпосылки построения концепции начального образования на основе принципа свободы / В. В. Зайцев // Magister. – 2000. – №6. – С. 51–63.

154. Занков Л. В. Избранные педагогические труды / Л. В. Занков. – М. : Педагогика, 1990. – 418 с.

155. Захарова С. Г. Психологічно-педагогічні аспекти підготовки майбутніх фахівців з дизайну : [монографія] / С. Г. Захарова. – Запоріжжя : КПУ, 2011. – 302 с.

156. Зеер Э. Компетентностный подход / Э.Зеер // Высшее образование в России. – 2004. – №4. – С. 15–22.

157. Зеер Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Э. Зеер, Э. Совманык // Высшее образование в России. – 2005. – №4. – С. 25–32.

158. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. –

2003. – №5. – С. 34–42.

159. Зимняя И. А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический подход) / Ирина Алексеевна Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2006. – №8. – С. 21–26.

160. Зінченко С. В. Підготовка майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах до викладацької діяльності: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Зінченко Світлана Володимирівна. – К., 2009. – 337 с.

161. Иванова С. В. Формирование профиля кандидата на основе стратегических и текущих целей организации [Электронный ресурс] / С. В. Иванова. – Режим доступа : [http://www.rosbo.ru/articles.php?cat\\_id=5&id=161](http://www.rosbo.ru/articles.php?cat_id=5&id=161)

162. Игошин В. И. Система оценки уровня сформированности компетенций и результатов обучения : методич. рекоменд. / [В. И. Игошин, С. Н. Филиппченко, Л. Н. Тернова и др. ]. – М. ; Саратов ; СПб., 2014. – 33 с.

163. Игошин В.И. Бакалавры и магистры педагогического образования – учителя XXI века. / В. И. Игошин // Актуальные проблемы непрерывного математического образования: сб. науч. трудов. / Отв. редактор к. ф.-м. н. Захаров А. М. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 2014. – 480 с. – С. 34 – 39.

164. Ильязова М. Д. Компетентность, компетенция, квалификация – основные направления современных исследований / М. Д. Ильязова // Профессиональное образование. Столица [Научные исследования в образовании]. – 2008. – № 1. – С. 28–31.

165. Калина Н. Д. Конструктивный подход к формированию контрольной рефлексии будущего дизайнера / Н. Д. Калина // Гуманитарные исследования в Восточной Сибири и на Дальнем Востоке. – 2011. – №2. – С. 131–136.

166. Кандинский В. О духовном в искусстве (Живопись) / В. Кандинский. – Л. :Фонд «Ленинградская галерея», 1990. – 65 с.

167. Кардаш О. В. Дизайн інтер'єру як об'єкт теоретичних досліджень

/ О. В. Кардаш // Теорія та практика дизайну. – 2012. – Вип. 1. – С. 33–40.

168. Карпенко М. П. Современная модель общего образования на основе экспертного исследования / М. П. Карпенко // Мир психологии. – 1999. – №1. – С. 219–231.

169. Карсавин Л. П. Философия истории / Л. П. Карсавин. – СПб., 1993. – 512 с.

170. Касьянова О. М. Педагогічна експертиза : технологія та можливості застосування в системі післядипломної освіти / О. М. Касьянова // Післядипломна освіта в Україні. – 2005. – № 1. – С. 93–96.

171. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / А. І. Каташов. – Луганськ, 2001. – 20 с.

172. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / А. І. Каташов. – Луганськ, 2001. – 320 с.

173. Квач Н. В. Проблемы становления профессионального обучения дизайнеров интерьера / Н. В. Квач // Проблемы теории и практики подготовки специалиста : межвуз. сб. науч. тр. – Н. Новгород : НГЛУ, 2003. – Вып 1. – С. 96–99.

174. Клименюк Ю. М. Підготовка майбутнього вчителя до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Ю. М. Клименюк. – Житомир, 2009. – 20 с.

175. Климов В. П. Дизайн-образование : концептуальные версии / В. П. Климов, Е. В. Ткаченко // Образование и наука. – 2000. – № 3. – С. 94–100.

176. Климов В. П. Развитие идей дизайн-образования в профессионально-педагогической парадигме : [монография] / В. П. Климов, Г. П. Климова. – Екатеринбург : Изд-во РГППУ, 2009. – 109 с.

177. Климов Е. А. Образ мира в разнотипных профессиях : [учеб. пособие] / Е. А. Климов. – М. : Изд-во МГУ, 1995. – 224 с.
178. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения : [монография] / Е. А. Климов. – М. : Логос, 2006. – 345 с.
179. Кобзар А. И. Прикладная математическая статистика : [для инженеров и науч. сотрудников] / А. И. Кобзар. – М. : ФИЗМАТЛИТ, 2006. – 816 с.
180. Ковешникова Н. А. Дизайн : история и теория : учеб. пособие [для студ. арх. и дизайнер. спец.] / Наталия Алексевна Ковешникова. – М. : Омега – Л, 2007. – 223 с.
181. Кожуховская С. М. Дизайн-образование. Структура. Содержание и методы реализации : автореф. дис. на соиск. уч. степени докт.пед.наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / С. М. Кожуховская. – М., 2011. – 40 с.
182. Кожуховская С. М. Дизайн-образование. Структура. Содержание и методы реализации : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Кожуховская Светлана Махтиевна. – М. : МГПУ, 2011. – 406 с.
183. Кожуховская С. М. Личностно-ориентированный подход в реализации многоуровневой схемы подготовки профессионального педагога в области дизайна / С.М. Кожуховская// Научные исследования в образовании. – 2009. – Вип. №12. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/journal/n/nauchnye-issledovaniya-v-obrazovanii>
184. Колейчук В. Ф. Визуальная культура – визуальное мышление в дизайне / [Колейчук В. Ф., Лаврентьев А. Н., Рачеева И. В. и др.] ; под ред. О. И. Генисаретского. – М. : ВНИИТЭ, 1990. – 207 с.
185. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи стандартів вищої освіти (Додаток 1 до наказу Міністерства освіти України від 31.07.1998 р. № 285 зі змінами та доповненнями) // Вища освіта : Інформаційний вісник. – 2003. – № 10. – С. 5–82.
186. Кондратьева К. А. Дизайн и экология культуры /

К. А. Кондратьева. – М. : МВХПУ им. Строганова, 2000. – 105 с.

187. Концептуальні засади виховної роботи в Українській інженерно-педагогічній академії [Електронний ресурс]. – Харків, 2009. – Режим доступу : <http://library.uipa.edu.ua/about/events/itemlist/user/42-superuser.html?start=100>

188. Корнетов Г. Б. Парадигмы базовых моделей образовательного процесса / Г. Б. Корнетов // Педагогика. – 1999. – №3. – С. 43–49.

189. Коробий Е. Б. Использование принципов образовательного моделирования при подготовке бакалавров по направлению 072500 «Дизайн» в ходе проектной деятельности / Е. Б. Коробий // Теория и практика общественного развития. – 2013. – №11. – С. 217–221.

190. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Григорій Силівич Костюк ; за ред. Л. К. Проколієнко. – К. : Рад. шк., 1989. – 608 с.

191. Коськов М. О. Предметное творчество : в 3 ч. / М. Коськов. – СПб. : ТОО Фирма Икар, 1996. – 172 с.

192. Кошенов К. С. Дизайн как средство развития профессиональных умений студентов художественно-графических факультетов : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / К. С. Кошенов. – М., 2007. – 22 с.

193. Кравцов В. А. Философия образования в истории русской мысли : [монография] / В. А. Кравцов. – М. : Изд-во РУДН, 2002. – 229 с.

194. Краевский В. В. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах / В. В. Краевский, А. В. Хуторской // Педагогика. – 2003. – № 2. – С. 3–10.

195. Кремер Н. Ш. Теория вероятностей и математическая статистика / Н. Ш. Кремер. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Юнити-Дана, 2004. – 573 с.

196. Кривий Ю. Розвиток творчої обдарованості підлітків у процесі художньо-конструкторської діяльності / Ю. Кривий // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла

Тичини / [гол. ред. : М. Т. Мартинюк]. – Умань : ПП Жовтий О.О. – 2012. – Ч. 2. – 348 с.

197. Кудряшев К. В. Архитектурная графика : [учеб. пособие для вузов] / К. В. Кудряшев. – М. : Стройиздат, 1990. – 312 с.

198. Кузнецова А. Я. Философский анализ гуманистических идей образования в контексте современного научного мировоззрения [Электронный ресурс] / А. Я. Кузнецова // Фундаментальные исследования. – 2006. – №7. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/journal/n/fundamentalnye-issledovaniya>

199. Кузнецова И. А. К вопросу моделирования объектов искусства и дизайна / И. А. Кузнецова // Геометричне та комп'ютерне моделювання. – Х., 2004. – Вип. 8. – С. 144–151.

200. Кузьмин В. П. Системность как ступень научного познания / В. П. Кузьмин // Системные исследования. – М., 1973. – С. 76–107.

201. Кузьмина Н. В. Методы исследования педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1970. – 114 с.

202. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – М. : Высшая школа, 1990. – 119 с.

203. Кулененок В. В. Системный подход как методологическая основа проектирования процесса дизайн-образования на художественно-графическом факультете / В. В. Кулененок // Искусство и культура. – 2011. – N 2 (2). – С. 128–134.

204. Кулюткин Ю. Н. Психология обучения взрослых / Ю. Н. Кулюткин. – М. : Просвещение, 1985. – 128 с.

205. Кулюткин Ю. Н. Рефлексивная регуляция мыслительных действий / Ю. Н. Кулюткин // Психологические исследования интеллектуальной деятельности. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1979. – С. 22–29.

206. Куписевич Ч. Основы общей дидактики / Ч. Куписевич. – М., 1986. – 368 с.

207. Куприянов Б. В. Гипотеза кандидатской диссертации (о многообразии педагогических условий) / Б. В. Куприянов // Наука и практика воспитания и дополнительного образования. – 2006. – № 4. – С. 100–108.

208. Курач М. С. Художньо-проектна підготовка майбутніх учителів технологій в педагогічній теорії і практиці як педагогічна проблема [Електронний ресурс] / М. С. Курач // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи. – 2015. – Вип. 52. – С. 140–147. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu\\_5\\_2015\\_52\\_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2015_52_26)

209. Курьерова Г. Итальянская модель дизайна : проектно-поисковые концепции второй половины XX века / Г. Курьерова. – М. : ВНИИТЭ, 1993. – 148 с.

210. Куценко Л. Н. Идентификация трехмерных объектов при помощи центральных моментов их изображений / Л. Н. Куценко // Прикладна геометрія та інженерна графіка. – К. : КДТУБА, 1996. – Вип. 59. – С. 145–149.

211. Лаврентьев А. Н. История дизайна : [учеб. пособие] / А. Н. Лаврентьев. – М. : Гардарики, 2006. – 303 с.

212. Лазарев В. С. О развивающихся педагогических системах [Модели образования] / В. С. Лазарев // Педагогика. – 2002. – №8. – С. 13–23.

213. Лазарев Е. Н. Дизайн как фактор формирования эстетической культуры / Е. Н. Лазарев, Н. П. Валькова. – Л., 1974. – 46 с.

214. Лазарев Е. Н. Дизайн как технико-эстетическая система : автореф. дисс. на соискание учен. степени доктора искусствовед. : спец. : 17.00.06 «Техническая эстетика» / Е. Н. Лазарев. – М., 1984. – 32 с.

215. Лановенко О. П. Художественное восприятие. Опыт построения общетеоретической модели / О. П. Лановенко. – К. : Наукова думка, 1987. – 246 с.

216. Ларионова Г. А. Компетенции в профессиональной подготовке студентов вуза : [монография] / Г. А. Ларионова. – Челябинск : ЧГАУ, 2004. –

169 с.

217. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании / О. Е. Лебедев // Школьные технологии в образовании. – 2004. – №5. – С. 1–3.

218. Лебедева И. П. Математическое моделирование в педагогическом исследовании: [монография] / И. П. Лебедева. – СПб. ; Пермь, 2003. – 122 с.

219. Левитов Н. Д. О психических состояниях человека / Н. Д. Левитов. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.

220. Легенький Ю. Г. Дизайн : культурология и эстетика / Ю. Г. Легенький. – М., 2000. – 352 с.

221. Легенький Ю. Г. Дизайн : культурологія та естетика : [посіб. для худож. та техн. вузів] / Юрій Григорович Легенький ; Київ. держ. ун-т. технологій та дизайну. – К. : КДУТД, 2000. – 271 с.

222. Легенький Ю. Г. Історія дизайну : [посіб. для студ.] / Юрій Григорович Легенький. – К. : ДАККиМ, 2006. – 559 с.

223. Лейтес Н. С. Возрастная одаренность и индивидуальные различия / Н. С. Лейтес. – М. : МОДЭК, 1997. – 448 с.

224. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения : в двух томах / Алексей Николаевич Леонтьев. – М. : Педагогика, 1983. – Т.2. – 318 с.

225. Лернер И. Я. Проблемное обучение / И. Я. Лернер. – М. : Знание, 1974. – 64 с.

226. Ломакина О. Е. Формирование профессиональной компетенции будущего учителя иностранного языка : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. Е. Ломакина. – Волгоград : ВГПУ, 1998. – 23 с.

227. Лопанова Е. В. Профессионально-педагогическая компетентность преподавателя вуза : структура, содержание, оценка сформированности [Электронный ресурс] / Е. В. Лопанова // Современные проблемы науки и образования : электронный науч. журнал. – 2014. – №6. – Режим доступа : <http://www.science-education.ru/120>



228. Майк В. Лин. Современный дизайн. Пошаговое руководство. Техника рисования во всех видах дизайна : от эскиза до реального проекта / Майк В. Лин ; пер. с англ. О. П. Бурмаковой. – М. : АСТ : Астрель, 2010. – 199 с.

229. Максимова В. Н. Акмеология : новое качество образования : [книга для педагога]. – СПб. : Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2002. – 99 с.

230. Мала Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. В. Мала. – Луганськ, 2008. – 23 с.

231. Мала Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у вищих навчальних закладах : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Мала Тетяна Василівна. – Луганськ, 2008. – 292 с.

232. Малафіїк І. В. Дидактика : [навч. посіб.] / І. В. Малафіїк. – К. : Кондор, 2005. – 397 с.

233. Малік Т. В. Дизайн середовища : витоки, типологія, основи теорії : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / Т. В. Малік. – К. : Павленко, 2012. – 111 с.

234. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів освіти] / Т. В. Малік. – К., 2003. – 192 с.

235. Мапкузон В. Ф. Семиотика и художественные проблемы предметно-пространственной среды / В. Ф. Мапкузон // Эстетические проблемы дизайна. – М. : ВНИИТЭ, 1978. – С. 50–55.

236. Маслов А. Теорія інформаційного суспільства як методологічна основа теорії інформаційної економіки [Електронний ресурс] / А. Маслов. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/teoriya-informatsiynogo-suspilstva-yak-metodologichna-osnova-teoriyi-informatsiynoyi-ekonomiki>

237. Маслоу А. Психология бытия / А. Маслоу. – М., 1997. – 182 с.

238. Математические методы в педагогической теории и практике (измерения, вычисления, методы математического моделирования и

статистики) : [учеб. пособ. для вузов] / под ред. д. п. н., проф. Губы В. П., д. п. н., проф. Сенькиной Г. Е. – М. : «Принт-Экспресс», 2011. – 270 с.

239. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении / А. М. Матюшкин. – М. : Педагогика, 1972. – 168 с.

240. Махмутов М. И. Проблемное обучение : основные вопросы теории / М. И. Махмутов. – М., 1975. – 368 с.

241. Менчинская Н. А. Психологические основы обучения / Н. А. Менчинская // Основы дидактики / под ред. Б. П. Есипова. – М. : Просвещение, 1967. – С. 132–175.

242. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности / В. С. Мерлин. – М. : Педагогика, 1986. – 189 с.

243. Методика художественного конструирования / [Соловьев Ю. Б., Сидоренко В. Ф., Кузьмичев Л. А. и др.] ; под ред. Ю. Б. Соловьева. – [2-е изд.]. – М. : ВНИИТЭ, 1983. – 166 с.

244. Методика художественного конструирования. Дизайн–программа / под ред. Кузмичева Л. – М. : ВНИИТЭ, 1989. – 168 с.

245. Методичні рекомендації з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (компетентнісний підхід) [Електронний ресурс] / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. – К., 2013. – 90 с. – Режим доступу : <http://iitzo.gov.ua>

246. Мигаль С. П. Львівська дизайнерська школа : становлення, проблеми, перспективи / С. П. Мигаль // Діалог культур : Україна у світовому контексті : худож. освіта : [зб. наук. праць]. – Львів : Світ, 2000. – Вип. 5. – С. 410–421.

247. Михайлов Ф. Т. Философия образования : ее реальность и перспективы / Ф. Т. Михайлов // Вопросы философии. – 1999. – №8. – С. 92–118.

248. Михайлова Н. Н. Технология моделирования содержания образования : [учебно-практ. пособие] / Н. Н. Михайлова. – М. : ИРПО, 2001. – 128 с.

249. Моделирование как метод научного исследования : гносеологический анализ / Б. А. Глинский [и др.]. – М. : Изд-во Москва ун-та, 1995. – 248 с.
250. Моделювання систем : конспект лекцій / В. М. Задачин, І. Г. Конюшенко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. – 268 с.
251. Можаров М. С. Концептуальные основы использования когнитивного моделирования в процессе профессиональной подготовки будущих педагогов / М. С. Можаров // Педагогическое образование и наука. – 2003. – №1. – С. 32–35.
252. Морозов С. М. Психологическая теория деятельности история и перспективы. Курс лекций / С. М. Морозов. – М. : МГППУ ; РИЦ ПиПЛ, 2007. – 126 с.
253. Мухаметзянова Г. В. Педагогическая стратегия трансформации качественного образования студента средней профессиональной школы / Г. В. Мухаметзянова // Профессиональное образование в России : методология и теория / Г. В. Мухаметзянова и др. – Казань : ИПП ПОР АО, 2005. – 319 с.
254. Мухутдинов Р. Ф. Дифференцированная профессиональная подготовка дизайнера в художественном ССУЗ : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Р. Ф. Мухутдинов. – Казань, 1999. – 16 с.
255. Мышинская М. С. Творческое развитие личности студентов вуза на основе индивидуализации дизайн-образования : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / М. С. Мышинская. – Магнитогорск, 2010. – 23 с.
256. Мясичев В. М. Избранные психологические произведения / В. М. Мясичев. – М. : Просвещение, 1975. – 432 с.
257. Назарова С. И. Теоретико-методологические основы непрерывного профессионального образования в сфере дизайна / С. И. Назарова // Научно-

технические ведомости СПбГПУ. Гуманитарные и общественные науки. – 2013. – №2. – С. 114–120.

258. Найдёнов М. И. Групповая рефлексия в решении творческих задач при различной степени готовности к интеллектуальному труду : дисс. ... кандидата психол. наук : 19.00.01 / Найденов Михаил Иванович. – К., 1989. – 239 с.

259. Найденов М. И. Творческий рефлексивно-групповой тренинг / М. И. Найденов, Л. А. Найденова // Интеллектуальные системы и творчество. – Новосибирск, 1991. – С. 86–98.

260. Найденова Л. А. Роль рефлексивного потенциала группы в активации творческих способностей учащихся : дисс. ... кандидата психол. наук : 19.00.01 / Найденова Любовь Антоновна. – К., 1993. – 192 с.

261. Нестерова Н. Б. Ценностное отношение студентов к учебным дисциплинам как фактор успешности : [монография] / Н. Б. Нестерова. – М. : Наука, 1984. – 285 с.

262. Никитина И. Е. Специфика дизайна как современного средства проектирования социокультурного пространства : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. философ. наук : спец. 24.00.01 «Теория и история культуры» / И. Е. Никитина. – Ростов-на-Дону, 2007. – 21 с.

263. Никонова Е. Р. Компетентностная составляющая подготовки архитекторов к профессиональной деятельности в процессе социального проектирования в вузе / Е. Р. Никонова // Перспективы науки и образования. – 2013. – №5. – С. 107–133.

264. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія / Н. Г. Ничкало // Неперервна професійна освіта : теорія і практика. – 2001. – Вип. 1. – С. 9–22.

265. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма / Т. В. Ніколаєва. – К. : Арістей, 2005. – 214 с.

266. Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи) / Д. А. Новиков. – М. : МЗ-Пресс, 2004. – 67 с.
267. Новиков А. М. Постиндустриальное образование / Александр Михайлович Новиков. – М. : Эгвес, 2008. – 136 с.
268. Образцов П. И. Методология и методы психолого-педагогических исследований : [курс лекций] / П. И. Образцов. – Орел, 2002. – 292 с.
269. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу : стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 6–15.
270. Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах : [монографія] / Олена Іванівна Огієнко ; за ред. Н. Г. Ничкало. – Суми : Еллада, 2008. – 444 с.
271. Оконь В. Введение в общую дидактику / В. Оконь. – М., 1990. – 383 с.
272. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру : [навч. посіб.] / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. – К. : НАУ, 2011. – 228 с.
273. Організація дослідницької діяльності учнів з дизайну в професійних навчальних закладах художнього профілю : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Алексеева Світлана Володимирівна. – К., 2010. – 259 с.
274. Орехов Н. А. Математические методы и модели в экономике / Н. А. Орехов, А. Г. Левин, Е. А. Горбунова. – М. : ЮНИТИ, 2004. – 302 с.
275. Орлов В. Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін : теорія і технологія [монографія] / Валерій Федорович Орлов ; за заг. ред. І. А. Зязюна. – К. : Наукова думка, 2003. – 262 с.
276. Орлов В. Ф. Теоретичні та методичні засади професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін : дис... доктора пед. наук : 13.00.04 / Орлов Валерій Федорович. – К., 2004. – 542 с.

277. Орлов А. А. Мониторинг инновационных процессов в образовании / А. А. Орлов // Педагогика. – 1996. – № 3. – С. 25–37.

278. Оружа Л. В. Підготовка майбутніх фахівців з дизайну у вищому навчальному закладі : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Оружа Лариса Володимирівна. – К., 2011. – 224 с.

279. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / [Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О.М. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

280. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання : теоретичний і методичний аспекти : [монографія] / О. М. Отич ; за наук. ред. І. А. Зязюна. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 752 с.

281. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Отич Олена Миколаївна. – К., 2009. – 456 с.

282. Оцінка економічного потенціалу підприємств роздрібної торгівлі : [монографія] / Н. О. Власова, О. В. Носова, Н. С. Краснокутська, О. С. Маковоз. – Харків : ХДУХТ, 2011. – 230 с.

283. Павловская Е. Э. Дизайн рекламы. Поколение NEXТ / Елена Эммануиловна Павловская. – СПб. : Питер, 2003. – 320 с.

284. Павловская Е. Э. Дизайн-образование : в поисках стратегий развития / Е. Э. Павловская, Е. П. Постникова // Вестник ОГУ. – 2007. – №76 / октябрь. – С. 22-27.

285. Павлютенков Е. М. Рабочая книга руководителя школы. Ч.3 : Методическая работа в школе : организация и управление / Е. М. Павлютенков, В. В. Крыжко. – Запорожье, 1994. – 105 с.

286. Падалка О. С. Педагогічні технології / О. С. Падалка, А. С. Нісімчук, І. О. Смолюк, О. Т. Шпак. – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1995. – 254 с.

287. Пазинич С. М. Всебічний розвиток креативної педагогіки –

необхідна умова успішного розвитку суспільства / С. М. Пазинич // Теорія і практика матеріально-художньої культури. – 2007. – №9. – С. 63–69.

288. Паламарчук В. Ф. Дидактические условия формирования мышления учащихся в процессе обучения : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Паламарчук Валентина Федоровна. – К., 1984. – 327 с.

289. Пальчевський С. С. Акмеологія : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / С. С. Пальчевський. – К. : Кондор, 2008. – 398 с.

290. Панкина М. В. Феномен экологического дизайна : онтологический анализ : [монография] / М. В. Панина. – М. : Наука : Информ, 2014. – 156 с.

291. Папанек В. Дизайн для реального мира / Виктор Папанек ; пер. с англ. – М. : Изд. Д. Аронов, 2004. – 416 с.

292. Пасічний А. М. Дизайн. Образотворче мистецтво : Словник-довідник / А. М. Пасічний. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. – 51 с.

293. Паспорт спеціальності 17.00.07 «Дизайн» [Електронний ресурс] / Вища атестаційна комісія України ; Постанова № 64-06/6 від 14.06.2007. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/basevw/ua-wmpwcr.htm>

294. Педагогическая антропология : [учеб. пособ.] / авт.–сост. Б. М. Бим-Бад. – М. : Изд-во УРАО, 1998. – 576 с.

295. Педагогический энциклопедический словарь / [гл. ред. Б. М. Бим-Бад ; редкол. : М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др.]. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.

296. Перминова Л. М. Теоретические и методологические основы развития современной дидактики / Л. М. Перминова // Педагогика. – 2013. – № 5. – С. 35–40.

297. Петров Ю. Н. Педагогические подходы профессионального развития бакалавров дизайна / Ю. Н. Петров, Н. С. Петрова // Педагогика. Общество. Право. – 2014. – №1(9). – С. 30–38.

298. Пехота О. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : [навч. посіб.] / О. М. Пехота та ін. – К. : В-во А.С.К., 2003. – 240 с.

299. Письменна Н. Особистісно-орієнтований підхід у контексті гуманізації навчально-виховного процесу / Н. Письменна // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. – № 8 (Ч. 1. – С. 250–254.

300. Плеханов Г. В. Избранные философские произведения / Г. В. Плеханов. – М. : Политиздат, 1956. – Т. 1. – 847 с.

301. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс : учеб. для студ. пед. вузов : [в 2 кн.] / И. П. Подласый. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1 : Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

302. Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс]: наказ Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

303. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 7–25.

304. Пономарев Я. А. Психология творчества / Я. А. Пономарев. – М. : Изд-во «Наука», 1976. – 304 с.

305. Пономарев Я. А. Психология творчества / Я. А. Пономарев. – М. : Изд-во «Наука», 1996. – 314 с.

306. Постанова Кабінету Міністрів України «Про першочергові заходи розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі України, об'єктах житлової виробничої і соціально-культурної сфер» від 20.01.97 р. № 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/37-97-%D0%BF>

307. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.96 р. № 65 «Про



затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/876-96-%D0%BF>

308. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.07.96 р. № 876 «Про Раду з дизайну» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п>

309. Практична педагогіка виховання /за ред. М. Ю. Красовицького. – Івано-Франківськ, 2000. – 412с.

310. Проблема субъекта в психологической науке /отв. ред. член-корр. РАН, проф. А. В. Брушлинский, канд. психол. наук М. И. Воловикова, проф. В. Н. Дружинин. – М. : Изд-во «Академический проект», 2000. – 320 с.

311. Прогностическая концепция целей и содержания образования / под ред. И. Я. Лернера, И. К. Журавлева. – М. : ИТП и МИО, 1994. – 131 с.

312. Професійна освіта : Словник : навч. посіб. / [уклад. С. У. Гончаренко та ін.] ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища шк., 2000. – 380 с.

313. Профессиональная педагогика : учеб. для студ., обучающихся по педагог. специальностям и направлениям. – М. : Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. – 512 с.

314. Прусак В. Ф. Методологічні підходи до підготовки дизайнерів у вищих навчальних закладах / В. Ф. Прусак // Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Вип. 61. – 2006. – С. 131–138.

315. Прусак В. Ф. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Прусак Володимир Федорович. – Івано-Франківськ, 2006. – 300 с.

316. Прусак В. Ф. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. Ф. Прусак. – К., 2006. – 23 с.

317. Прусак В. Ф. Підготовка дизайнерів у вищих навчальних закладах (методологічні підходи) / В. Ф. Прусак // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2007. – № 7. – С. 98–104.

318. Пряхникова Е. Ю. Профорієнтація : учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Е. Ю. Пряхникова, Н. С. Пряхников. – М. : Изд. центр «Академия», 2005. – 496 с.

319. Психологическая теория деятельности : история и перспективы : курс лекций : учеб. пособ. [для студ. высших учеб. заведений, обучающихся по направлению и специальностям психологии] / С. М. Морозов. – М. : Московск. городской психол.-педагог.ун-т, 2007. – 126 с.

320. Пугачев В. С. Теория вероятностей и математическая статистика / В. С. Пугачев. – М. : Наука, 1979. – 496 с.

321. Пугачев В. С. Основы статистической теории автоматических систем / В. С. Пугачев, И. Е. Казаков, Л. Г. Евланов. – М. : Машиностроение, 1974. – 560 с.

322. Пузанов В. И. Дизайнерская модель культуры / В. И. Пузанов //Техническая эстетика. – 1989. – Вип. 11. – С. 16–19.

323. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у країнах Західної Європи в другій половині ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. П. Пуховська. – К., 1998. – 41 с.

324. Пуховська Л. П. Європейський вимір шкільної й педагогічної освіти : етапи розвитку / Л. П. Пуховська // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – № 2. – С. 80–82.

325. Равен Дж. Компетентность в современном обществе : выявление, развитие, реализация / Дж. Равен ; пер. с англ. – М. : Когнито-Центр, 2002. – 396 с.

326. Радкевич В. О. Дидактичні основи формування змісту професійно-художньої освіти / В. О. Радкевич // Професійна освіта : ціннісні орієнтири

сучасності : [зб. наук. праць] / за заг. ред. І. А. Зязюна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К. ; Харків, 2009. – С. 363–371.

327. Радкевич В. О. Художня культура у системі формування творчої особистості фахівця / В. О. Радкевич / Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр. щорічник / за ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – К., 2006. – Вип. VIII. – С. 219 – 229.

328. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Радкевич Валентина Олександрівна. – К., 2010. – 456 с.

329. Радъярд Д. Планетаризация сознания. От индивидуального к целому / Д. Радъярд. – М. : Ваклер, 1995.

330. Реан А. А. Психология и педагогика / А. А. Реан, Н. В. Бордовская, С. И. Розум. – СПб. : Питер, 2002. – 432 с.– (Серия «Учебник нового века»).

331. Репкина Н. В. Что такое обучение? Научно-популярный очерк / Н. В. Репкина. – Томск : «Пеленг», 1993. – 64 с.

332. Рефлексія в дизайні : Особливості та роль / Т. Габрель // Сучасне мистецтво. – 2013. – Вип. 9. – С. 36–37.

333. Рижова І. С. Дизайн як фактор гармонізації відносин суспільства і особистості : методологічні засади : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / І. С. Рижова. – К., 2008. – 32 с.

334. Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості. – Київ, Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 424 с.

335. Розанов В. В. Религия, философия, культура / В. В. Розанов. – М. : Республика, 1992. – 389 с.

336. Розенсон И. А. Основы теории дизайна : [учеб. для ВУЗов] / Инна Александровна Розенсон. – СПб. : Питер, 2008. – 219 с.

337. Романов В. А. Ценностные ориентации студентов как аспект представления о профессиональной культуре личности / В. А. Романов //

Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки. – Вип. №1–2. – 2012. – С. 344–350.

338. Романова Л. Н. Формирование профессиональной компетентности студентов факультетов дизайна в системе вузовской подготовки / Л. Н. Романова // Теоретические и практические проблемы современного образования : материалы Междунар. науч.-пед. конф. 14 июня 2012 г. – Краснодар : КСЭИ, 2012. – С. 84–89.

339. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – Изд-во «Питер», 2002. – 720 с.

340. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – М., 1973. – 520 с.

341. Рубинштейн С. Л. Человек и мир / С. Л. Рубинштейн // Методологические и теоретические проблемы психологии. – М., 1969. – С. 348–374.

342. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : [навч. посіб.] / О. П. Рудницька. – К., 2002. – 270 с.

343. Руденченко А. Етнодизайн як міждисциплінарний феномен створення творчого освітнього простору / А. Руденченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини / [ред. кол. Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О.О. – 2014. – Вип. 10. Ч. 3. – 304 с.

344. Румянцева Э. Л. Дизайн-образование в контексте проектной культуры [Электронный ресурс] // Рынок легкой промышленности. – 2005. – №41. – Режим доступа : <http://www.rustm.net/catalog/article/256.html>

345. Русских Г. А. Дидактические основы моделирования современного учебного занятия / Г. А. Русских // Методист. – 2003. – №1. – С.30–39.

346. Руткевич М. Н. Философское значение концепции устойчивого развития / М. Н. Руткевич // Вопросы философии. – 2002. – №11. – С. 24–35.

347. Рюмин В. А. Глобализация в социально-философском

измерении :сб. материалов конф. / В. А. Рюмин. – СПб. : Санкт-Петербургское философское общество, 2003. – 345 с.

348. Савельев Н. Н. Река времени / Н. Н. Савельев. – М. : Пересвет, 2002. – 264 с.

349. Сазонов К. А. Система комп'ютерного дизайну корпусної мебелі WOODY 2.0 / К. А. Сазонов // Геоаметрическое и компьютерное моделирование : энергосбережение, экология, дизайн :сб. науч. тр. Киевского национального университета технологий и дизайна. Спецвыпуск. – К. : Випол, 2004. – С. 25–28.

350. Саитбаталова А. В. Особенности проектного обучения студентов-дизайнеров в вузе / А. В. Саитбаталова // Педагогическое образование в России. – 2013. – № 6. – С. 80.

351. Самохвалова И. А. Моделирование как средство развития пространственного мышления / И. А. Самохвалова // Педагогическая мастерская. – 2003. – №6. – С. 13–20.

352. Сафонцев С. А. Образовательная квалиметрия как фактор повышения эффективности контроля качества процесса обучения : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Сафонцев Сергей Александрович. – Ростов н/Д, 2004. – 395 с.

353. Сахарова Н. С. Категории «компетентность» и «компетенция» в современной образовательной парадигме / Н. С. Сахарова // Вестник ОГУ. – 1999. – №3. – С. 51–58.

354. Селівачов М. Р. Історико-культурний аспект дизайну / М. Р. Селівачов // Дизайн-освіта – 2003 : досвід, проблеми, перспективи : зб. мат. Всеукр. наук.-метод. конф. / за заг. ред. В.Я. Даниленка. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 312 с.

355. Селівачов М. Р. Українська народна орнаментика XIX–XX ст. (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мистецтвознавства : спец. 17.00.06 «Декоративне і

прикладне мистецтво» / М. Р. Селівачов. – К. : ІМФЕ ім. М. Рильського, 1996. – 44 с.

356. Семенець С. П. Теорія задач розвивальної математичної освіти [Електронний ресурс] / С. П. Семенець. – Режим доступу : [http://www.nbu.gov.ua/old\\_jrn/Soc\\_Gum/Dmpd/2008\\_30/\\_30/130\\_134\\_30\\_2008.pdf](http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Dmpd/2008_30/_30/130_134_30_2008.pdf)

357. Семенець С. П. Навчальне моделювання методів доведення в шкільному курсі математики / С. П. Семенець // Математика в школі. – 2006. – №9. – С. 12–16.

358. Семенов И. Н. Методика исследования личности в группе при коллективном решении творческих задач / И. Н. Семенов // Личность в психологическом эксперименте. – М., 1973. – С. 94–115.

359. Семенов И. Н. Рефлексика педагогического творчества : от рефлексивно-гуманитарной культурадигмы в психологии к рефлексивно-гуманистической культурадигме в педагогике / И. Н. Семенов // Рефлексивная психология и педагогика на рынке услуг : [материалы науч.-практ. семинара]. – Винница, 1991. – С. 2–23.

360. Сербиновский Б. Ю. Инновационная модель и интегрированная информационная среда в управлении университетом нового типа / Б. Ю. Сербиновский, Б. Б. Сербиновский, Л. М. Егорова ; Юж. федеральный ун-т. – Новочеркасск : ЮРГТУ (НПИ), 2009. – 226 с.

361. Сердюк С. М. Формування навчальної та професійної мотивації / С. М. Сердюк // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 10 (269), Ч. I. – С. 62–67.

362. Сериков В. В. Личностно-ориентированное образование : к разработке дидактической концепции / В. В. Сериков // Педагогика. – 1994. – №5. – С. 16–21.

363. Серов С. И. Прикладная графика вчера, сегодня и... / Сергей Иванович Серов // Реклама. – 1987. – № 5. – С.13–17.

364. Сидоренко В. Ф. Генезис проектной культуры и эстетика

дизайнерского творчества : автореф. дисс. на соискание учен. степени докт. искусствознания : спец. 17.00.06 «Техническая эстетика и дизайн» / В. Ф. Сидоренко. – М. : ВНИИТЭ, 1990. – 24 с.

365. Сидоренко В. Ф. Категория стиля в структуре эстетического сознания дизайнера / В. Ф. Сидоренко // Проблемы формализации средств художественной выразительности. Стиль, фирменный стиль, стайлинг, мода. – М. : ВНИИТЭ, 1980. – С. 50–51.

366. Сидоренко В. Ф. Образование, образ культуры / В. Ф. Сидоренко // Техническая эстетика. – 1989. – №12. – С. 1–2.

367. Системні ідеї у дизайні : історичний екскурс / Н. В. Скляренко// Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. – 2013. – Вип. 19(2). – С. 272–276.

368. Сікора Я. Б. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики засобами моделювання : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Сікора Ярослава Богданівна. – Житомир, 2010. – 258 с.

369. Скляренко Н. В. Принцип взаємодії дизайн-системи і середовища у проектуванні об'єктів зовнішньої реклами / Н. В. Скляренко // Теорія та практика дизайну. – 2013. – Вип. 4. – С. 160–170.

370. Сластенин В. А. Введение в педагогическую аксиологию : учеб.пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / В. А. Сластенин, Г. И. Чижакова. – М. : Изд. центр «Академия», 2003. – 192 с.

371. Сластёнин В. А. Педагогика / В. А. Сластенин. – М. : Высшая школа, 1977. – 324 с.

372. Сластенин В. А. Педагогика/ В. А. Сластенин. – М. : Школа-Пресс, 2009. – 512 с.

373. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис. Граматика / О. М. Сліпушко. – К. : «Криниця», 1999. – 511 с.

374. Словник іншомовних слів / [уклад. : С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута]. – К. : Наук. думка, 2000. – 680 с.

375. Словник іншомовних слів : 23000 слів та термінологічних словосполучень / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.

376. Словник культурологічних термінів для студентів усіх спеціальностей заочної та денної форм навчання / уклад. О. Д. Паршакова. – Краматорськ : ДДМА, 2009. – 41 с.

377. Словник української мови. – К. : Вид-во «Наукова думка», 1971. – Т. 3. – 748 с.

378. Словник української мови. – К. : Вид-во «Наукова думка», 1973. – Т. 4. – 840 с.

379. Смолянинова О. Г. Содержание образования педагога : требуется модель развития / О. Г. Смолянинова // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2001. – №6. – С.59–60.

380. Соболев О. В. Інтеграція дизайну і маркетингу в сучасній проектній культурі : дис. ... кандидата мистецтвознавства : 05.01.03 / Соболев Олександр Валерійович. – Х., 2004. – 219 с.

381. Соловьев В. С. Чтения о богочеловечестве / В. С. Соловьев // Сочинения : в 2 т. – М., 1989.

382. Соловьева А. В. Формирование профессиональной компетентности будущих дизайнеров в негосударственных вузах : автореф. дисс. на соискан. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / А. В. Соловьева. – М. : Институт содержания и методов обучения, 2010. – 23 с.

383. Средства дизайн-программирования / В. Сидоренко, Л. Кузьмичев и др. – М. : ВНИИТЭ, 1987. – 83 с.

384. Станжицький О. М. Основи математичного моделювання : [навч. посіб.] / О. М. Станжицький, Є. Ю. Таран, Л. Д. Гординський. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2006. – 96 с.

385. Стенгерс И. Порядок из хаоса : новый диалог человека с природой / И. Стенгерс, И. Пригожин. – М., 1986. – 123 с.

386. Степанов С. Ю. Принципы рефлексивной психологии



педагогического творчества / [С. Ю. Степанов, Г. Ф. Похмелкина, Т. Ю. Колошина, Т. В. Фролова] // Вопросы психологии. – 1991. – №5. – С. 5–14.

387. Степанов С. Ю. Психология рефлексии : проблемы и исследования / С. Ю. Степанов // Вопросы психологии. – 1985. – № 3. – С. 31–40.

388. Субетто А. И. Введение в квалиметрию высшей школы : [в 2 кн.] / А. И. Субетто. – М. : Исслед. центр проблем качества подгот. специалистов, 1991. – Кн. 2. : Концепция квалиметрии. Система категорий и понятий. – 1991. – 122 с.

389. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 2. – 657 с.

390. Татіївський П. М. Зародження і початковий етап розвитку технічної естетики в Україні / П. М. Татіївський // Дослідницькі та науково-методичні праці / Укр. акад. мистецтв. – К., 1999. – Вип. 6. – С. 93–99.

391. Тестов В. А. «Жесткие» и «мягкие» модели обучения / В. А. Тестов // Педагогика. – 2004. – №8. – С. 35–39.

392. Тименко В. П. Початкова дизайн-освіта : теорія і практика формування конструктивних умінь особистості : монографія [Текст] / В. П. Тименко. – К. : Пед. думка, 2010. – 380 с.

393. Тименко В. П. Дизайн і технології в системі неперервної освіти / В. П. Тименко // Дизайн-освіта : профільне навчання старшокласників (програми, календарні плани і не тільки...) [упоряд. М. Голубенко, В. Вдовченко, В. Тименко]. – К. : Вид. дім «Шкіл. світ» ; Вид. Л. Голіцина, 2006. – С. 126–127.

394. Тименко В. П. Підготовка майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах / Тименко В. П. // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – 2011. – С. 148–151.

395. Титаренко В. П. Методика викладання декоративно-прикладної творчості / В. П. Титаренко. – Полтава, 2004. – 249 с.

396. Титаренко В. П. Розвиток дизайн-освіти у вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] / В. П. Титаренко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія : педагогіка. – 2016. – № 2. – С. 288–290. – Режим доступу : <http://pedagogica.tnpu.edu.ua/титаренко-в-п/>

397. Титаренко В. П. Теоретичний аналіз педагогічної проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів технологічної освіти / В. П. Титаренко // Гуманізація навчально-виховного процесу : [зб. наук. пр. / ред. проф. В. І. Сипченко]. – Слов'янськ : СДПУ, 2010. – Вип. LIII. Ч. II. – С. 67–76.

398. Ткаченко Е. В. Организация, структура и содержание подготовки педагогов профессионального образования в области дизайна (дизайнеров-педагогов) / Е. В. Ткаченко, С. М. Кожуховская // Образование и наука. – 2001. – №4(10). – С. 136–147.

399. Ткаченко Е. В. Дизайн-образование : концептуальные версии / Е. В. Ткаченко, В. П. Климов // Вестник Учебно-методического объединения по профессионально-педагогическому образованию / Рос. гос. проф.-пед. ун-т. – Екатеринбург, 2007. – Вып. 2 (41) : Дизайн-образование : спецвыпуск. – С. 50–58.

400. Ткаченко Е. В. Концепция непрерывного дизайн-образования / Е. В. Ткаченко, С. М. Кожуховская // Профессиональное образование. – 2006. – №8. – С. 4–43.

401. Тлумачний словник найбільш вживаних термінів з образотворчого мистецтва для учнів загальноосвітніх шкіл / укл. С. К. Щербенко. – Черкаси : ОПОПІ, 2010. – 56 с.

402. Тлумачний словник української мови / за ред. В. С. Калашника. – Х. : Прапор, 2002. – С. 529, 634.

403. Толстов С. Н. Инновационный потенциал и образовательная среда как акмеологические ресурсы развития / С. Н. Толстов // Научный журнал КубГАУ. – 2012. – №79(05). – 14 с.

404. Торшина И. Б. Формирование профессиональной компетентности будущего дизайнера по костюму (На материале художественного проектирования школьной одежды) : автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / И. Б. Торшина. – Курск, 2002. – 20 с.

405. Третьякова Т. А. Формирование профессиональной культуры будущих инженеров ландшафтного дизайна : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Т. А. Третьякова. – С., 2008. – 23 с.

406. Тур Р. І. Педагогічна рефлексія – основа формування творчого саморозвитку особистості / Р. І. Тур // Управління школою. – 2004. – №13. – С. 17–23.

407. Турчин В. В. Особливості формування проектно-образного мислення дизайнера : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 05.01.03 «Технічна естетика» / В. В. Турчин. – Х., 2004. – 20 с.

408. Тухбатулина Л. М. Формирование творческого компонента профессиональной компетенции дизайнера в процессе проектного обучения : [монография] / Л. М. Тухбатулина, Л. И. Гурье. – Казань : ООО «Вестфалика», 2010. – 158 с.

409. Удод Т. С. Готовність майбутніх дизайнерів до професійної діяльності в контексті компетентнісного підходу : [метод. рекомендації] / Тетяна Сергіївна Удод. – Львів : НЛТУ України, 2006. – 28 с.

410. Удріс Н. С. Реклама як засіб формування сучасного способу життя міського населення України : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. соціологічних наук : спец. : 22.00.04 «Спеціальні та галузеві соціології» / Н. С. Удріс. – Харків, 2003. – 20 с.

411. Уидет С. Руководство по компетенциям / С. Уидет, С. Холлифорд ; пер. с англ. – М. : НІРРО, 2003. – 228с.

412. Уинстон П. Искусственный интеллект / П. Уинстон. – М. : Мир, 1980. – 518 с.
413. Устин В. Б. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика / Виталий Борисович Устин. – М. : АСТ : Астрель, 2009. – 254 с.
414. Устинов А. Г. К вопросу о семантике цвета в эргономике и дизайне / А. Г. Устинов // Дизайн знаковых систем : Психолого-семиотические проблемы. Труды ВНИИТЭ. – М., 1984. – №27. – С. 32–46.
415. Устинов А. Г. Японская модель дизайнерского образования / А. Г. Устинов // Техническая эстетика. – 1986. – №11. – С. 22–32.
416. Ушинский К. Д. Собр. соч. : в 11 т. / Ушинский К. Д. – М.-Л., 1948-1952. – Т.2. – С. 251–253.
417. Фалько В. П. Формирование художественно-проектной компетенции педагога профессионального обучения в области дизайна : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В. П. Фалько. – Екатеринбург, 2009. – 27 с.
418. Фалько В. П. Дизайн интерьера : пути совершенствования учебного процесса / В. П. Фалько // Вестник Учебно-методического объединения по профессионально-педагогическому образованию. – Екатеринбург, 2007. – Вып. 2 (41) : Дизайн-образование : спецвыпуск. – С. 141–145.
419. Федоров Н. Ф. Философия общего дела / Н. Ф. Федоров. – М. : Мысль, 1982. – 475 с.
420. Ферстер Э. Методы корреляционного и регрессионного анализа / Э. Ферстер, Б. Ренц ; пер. с нем. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 304 с.
421. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. – М. : Политиздат, 1991. – 559 с.
422. Философский энциклопедический словарь. – М. : Сов. энцикл., 1983. – 840 с.

423. Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе. Методология, цели и содержание, творчество / Ю. Г. Фокин. – М. : Изд. центр «Академия», 2002. – 208 с.

424. Франк С. Л. Духовные основы общества / С. Л. Франк. – М., 1992.

425. Фридланд А. Я. О методологии моделирования / А. Я. Фридланд, И. А. Фридланд // Педагогическая информатика. – 2004. – №3. – С. 96–102.

426. Фурса О. Тенденції створення компетентнісної моделі сучасного фахівця-дизайнера / О. Фурса // Наукові записки КДПУ. Серія : Педагогічні науки / ред. В. В. Радул (та ін.). – Кіровоград : КДПУ, [б. р.], 2012. – Вип. 103. – С. 340–349.

427. Фурса О. О. Організаційно-педагогічні засади навчально-виховного процесу у мистецькому коледжі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. О. Фурса. – К., 2005. – 21 с.

428. Фурса О. Педагогічне проектування і моделювання систем професійної підготовки майбутніх дизайнерів [Електронний ресурс] / О. Фурса // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2012. – № 2. – С. 35–39. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/had\\_2012\\_2\\_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2012_2_12)

429. Фурса О. Проблеми проектування багатоступеневої моделі дизайн-освіти О. Фурса // Професійне становлення особистості. – 2013. – № 3. – С. 6–17.

430. Фурса О. О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина XX – початок XXI століття) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Фурса Оксана Олександрівна. – Житомир, 2014. – 492 с.

431. Хан Г. Статистические модели в инженерных задачах / Г. Хан, С. Шапиро. – М. : Мир, 1969. – 395 с.

432. Харбатович С. В. Теоретичні аспекти моделювання як методу наукового дослідження / С. В. Харбатович // Вісник ЧНПУ. Серія «Педагогічні науки». – Чернігів : ЧДПУ, 2012. – Вип. 96. – С. 184–188.

433. Хасия Т. В. Педагогические инновационные технологии в вузе [Текст] / Т. В. Хасия // Актуальные вопросы современной педагогики : материалы междунар. науч. конф. (г. Уфа, июнь 2011 г.). – Уфа : Лето, 2011. – С. 120–122.

434. Хомяков А. С. О старом и новом / А. С. Хомяков. – М., 1988.

435. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования /А. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 58–64.

436. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Ученик в обновляющейся школе : [сб. науч. трудов] / под ред. Ю. И. Дика, А. В. Хуторского. – М. : ИОСО РАО, 2002. – С. 135–157.

437. Хуторской А. В. Методика личностно – ориентированного обучения. Как обучать всех по – разному? : [пособ. для учителя] / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во ВЛАДОС – ПРЕСС, 2005. – 383с.

438. Хуторской А. В. Развитие одарённости школьников : методика продуктивного обучения : [пособ. для учителя] / А. В. Хуторской. – М. : ВЛАДОС, 2000. – 320 с.

439. Хуторской А. В. Современная дидактика : учебное пособие / А. В. Хуторской. – [2-е изд., перераб.]. – М. : Высшая школа, 2007. – 639 с.

440. Чебикин А. В. Академія мистецтва України і художня освіта / А. В. Чебикин // Художня освіта в Україні : сучасний стан проблеми розвитку : матеріали наук.-практич. конф. / [упоряд. Г. Г. Васильєва ; Академія мистецтв України]. – К., 1998. – С. 13–18.

441. Чельшкова М.Б. Оценивание компетенций в образовании : [учеб. пособ.] / Чельшкова М. Б., Звонников В. И., Давыдова О. В. – М., 2011. – 229 с.

442. Червова А. А. Реализация компетентностного подхода в процессе подготовки педагога профессионального обучения в области дизайна / А. А. Червова, Ю. А. Аникова // Вестник Нижегородского университета им.

Н. И. Лобачевского. – 2012. – № 5 (1). – С. 36–39.

443. Черников А. В. Геометрические алгоритмы конструирования декоративных изображений с использованием конформных преобразований : дисс. ... кандидата техн. наук : 05.01.03 / Черников Александр Викторович. – К., 1999. – 352 с.

444. Чернілевський Д. В. Методологія наукової діяльності : навч. посіб. : / [Д. В. Чернілевський, О. Є. Антонова, О. В. Вознюк та ін.] ; за ред. проф. Д. В. Чернілевського. – [2-ге вид., допов.]. – Вінниця : Вид-во АМСКП, 2010. – 484 с.

445. Чернышева А. Г. Балльно-рейтинговая система контроля и оценки при формировании проектно-информационной компетенции будущих педагогов профессионального обучения в области дизайна [Электронный ресурс] / А. Г. Чернышева // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. –2013. – Вип. №3.– Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/journal/n/vestnik-chelyabinskogo-gosudarstvennogo-pedagogicheskogo-universiteta>

446. Четыркин Е. М. Вероятность и статистика / Е. М. Четыркин, И. Л. Калихман. – М. : Финансы и статистика, 1982.

447. Чечко Т. Н. От школьных учебных умений к вузовским академическим компетенциям : [монография] / Т. Н. Чечко. – Мозырь : УО МГПУ им. И. П. Шамякина, 2011. – 276 с.

448. Чирчик С. В. Багатофакторна дисперсійна модель як засіб діагностики якості дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Глобалізація напрямів дизайну в умовах постіндустріальних трансформацій : матеріали наук. конф., 8–9 квітня 2016 р., Київ. – К., 2016.

449. Чирчик С. В. Дизайн-проекування у системі професійної підготовки майбутнього дизайнера середовища / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2016. – №2 (139). – С. 32–40.

450. Чирчик С. В. Позиціонування практики у системі фахової підготовки за напрямом «дизайн» / С. В. Чирчик // Образование и эпоха

(актуальная научная парадигма) : монография / [В. Б. Атипин, О. Н. Балоян, С. А. Баляева и др.] ; под. общей ред. проф. О. И. Кирикова. – М. : Наука : информ ; Воронеж : ВГПУ, 2015. – Кн. 5. – С. 200–210.

451. Чирчик С. В. Акмеологічний підхід в професійному становленні майбутніх дизайнерів [Електронний ресурс] / С. В. Чирчик // Людина – Культура – Мистецтво – Творча особистість : тези III Міжнар. Інтернет-конф. – Луганськ, 2011. – Режим доступу : <http://lgiki.com.ua/forum/akmeologichniy-pidhid-u-profesiynomu-stanovlenni-aybutnih-dizayneriv>

452. Чирчик С. В. Акмеологічний підхід у професійній підготовці майбутніх дизайнерів / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2011. – № 5–6. – С. 33–38.

453. Чирчик С. В. Деякі структурні особливості формування професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну / С. В. Чирчик // Мистецька освіта в правовому полі : стан, проблеми, шляхи вирішення : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 3-4 листопада, 2011 р., Київ / МІХМіД імені Сальвадора Далі. – К., 2011. – С. 88–93.

454. Чирчик С. В. Діагностика сформованості компетенцій у студентів у системі дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Професійна мистецька освіта і художня культура : виклики ХХІ століття : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 квіт. 2016 р., Київ / за заг. ред. В. О. Огнев'юка. – К. : Київськ. ун-т. ім. Б. Грінченка, 2016. – С. 720–727.

455. Чирчик С. В. Діагностика сформованості професійних компетенцій у студентів у системі дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Проблеми та перспективи розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в рекламній індустрії : зб. праць / [ред. кол. : В. Б. Захожай (гол. ред.), С. С. Бойко, І. І. Каліна та ін.]. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2016. – С. 219–222.

456. Чирчик С. В. До питання становлення системи дизайн-освіти в Україні / С. В. Чирчик // Проблеми та перспективи розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в умовах глобалізації та розбудови



української держави : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., 29 березня 2017 р., Київ. – К., 2017.

457. Чирчик С. В. Інформаційні технології в дизайні середовища : [навч.-метод. комплекс дисципліни] / С. В. Чирчик. – К. : КНУКіМ, 2014. – 65 с.

458. Чирчик С. В. Інформаційні технології, системи та ресурси : [навч.-метод. комплекс дисципліни] / С. В. Чирчик. – К. : КНУКіМ, 2014. – 65 с.

459. Чирчик С. В. Компетентнісний підхід в дизайн-освіті / С. В. Чирчик // Еліта і обдарованість : точки перетину : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Інститут обдарованої дитини НАПН України. – К., 2010. – С. 209–213.

460. Чирчик С. В. Комплексный государственный экзамен как способ диагностики качества высшего дизайн-образования / С. В. Чирчик // Педагогика. Достижения, проекты, гипотезы : сборник науч. докладов, 29-30 декабря 2014 г., Варшава. – Варшава-Краков : Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2014. – С. 110–117.

461. Чирчик С. В. Концептуальна модель підготовки дизайнерів середовища у вищому навчальному закладі / С. В. Чирчик // Актуальні проблеми дизайн-освіти в європейському вимірі : тези VI Всеукр. наук.-практ. конф., 22-23 квітня 2015 р., Київ / КНУКіМ. – К., 2015.

462. Чирчик С. В. Математичне моделювання у сучасному професійному дизайні : методологія, теорія, практика : [монографія] / С. В. Чирчик. – К. : Тонар, 2010. – 94 с.

463. Чирчик С. В. Математичне моделювання як засіб фундаменталізації і системності в професійній підготовці майбутніх дизайнерів / С. В. Чирчик // Вісник КНУКіМ. Серія «Педагогіка»: зб. наук. праць. – К. : КНУКіМ, 2010. – Вип. 22. – С. 94–97.

464. Чирчик С. В. Математичне моделювання як засіб у професійній підготовці майбутніх дизайнерів / С. В. Чирчик // Становлення образотворчого мистецтва в сучасному соціокультурному просторі :

матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / Луганський державний інститут культури і мистецтв. – Луганськ, 2010. – С. 148–151.

465. Чирчик С. В. Математичний алгоритм оптимізаційної моделі «Інтеграл компетентності дизайнера» / С. В. Чирчик // Наукові пошуки XXI століття : молодіжний вимір : тези III Міжнар. дистанційної наук.-практ. конф., 2 жовтня 2015 р. / Інститут розвитку дитини НПУ ім. М.П. Драгоманова. – С. 426–430.

466. Чирчик С. В. Математичні передумови регресійного моделювання в оптимізаційній моделі «Інтеграл компетентності дизайнера» / С. В. Чирчик // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – К., 2015. – Вип. 85. – С. 217–223.

467. Чирчик С. В. Матеріалознавство в дизайні : [навч.-метод. комплекс дисципліни] / С. В. Чирчик. – К. : КНУКіМ, 2014. – 53 с.

468. Чирчик С. В. Чирчик С. В. Методологічні аспекти підготовки майбутніх дизайнерів / С. В. Чирчик // Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи : зб. наук. праць / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]. – К. ; Луганськ : Вид-во «НОУЛІДЖ», 2014. – Вип. 1(8). – С. 59–68.

469. Чирчик С. В. Методологія дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього дизайнера середовища / С. В. Чирчик, М. Й. Жук // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв [Текст] : зб. наук. праць / за ред. В. Я. Даниленка. – Х. : ХДАДМ, 2013. – № 4. – С. 4–9.

470. Чирчик С. В. Модель професійної підготовки дизайнерів інтер'єру / С. В. Чирчик // Міжнародна діяльність університетів як фактор інноваційного розвитку вищої школи : тези Міжнар. наук.-практ. конф., 18 вересня 2015 р., Маріуполь. – Маріуполь, 2015. – С. 196.

471. Чирчик С. В. Наука і дизайн-освіта (огляд) / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2010. – № 11. – С. 87–93.

472. Чирчик С. В. Оптимізаційна модель «Інтеграл компетентності дизайнера» / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2014. – № 2. – С. 59–95.

473. Чирчик С. В. Основи світлотехніки для дизайнерів : [навч. посіб.] / С. В. Чирчик. – Чернігів : Вид. Лозовий В. М., 2012. – 184 с. – (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1/11-1867 від 13.02.12).

474. Чирчик С. В. Чирчик С. В. Оцінка якості вищої дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Сучасні проблеми підготовки вчителя і його професійного удосконалення : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 5-6 листопада, 2015 р., Чернігів. – Чернігів, 2015.

475. Чирчик С. В. Оцінка якості вищої дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. – Вип. 130. – С. 106–110.

476. Чирчик С. В. Перспективи впровадження компетентнісного підходу в дизайн-освіті / С. В. Чирчик // Мистецтво і дизайн : традиції, пошук, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну ім. С. Далі. – К., 2011. – С. 97–102.

477. Чирчик С. В. Перспективи математичного моделювання в дизайн-освіті / С. В. Чирчик // Освіта та наука в умовах глобальних викликів : тези III Міжнар. наук.-практ. конф. / Центр розвитку освіти, науки та інновацій. – Сімферополь-Судак, 2010. – С. 44–46.

478. Чирчик С. В. Передумови математичного моделювання в дизайн-освіті / С. В. Чирчик // Вища школа : національні пріоритети і європейські орієнтири : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2010. – С.19–20.

479. Чирчик С. В. Перспективи реалізації компетентнісного підходу в професійній підготовці студентів за напрямом «дизайн» / С. В. Чирчик // Вікові особливості формування інтелекту : матеріали Всеукр. конф. / Інститут обдарованої дитини НАПН України. – К., 2011. – С. 33–37.

480. Чирчик С. В. Підготовка дизайнерів інтер'єру в системі неперервної дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Проблеми та перспективи

розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в рекламній індустрії: матеріали V наук.-практ. конф., 26 березня 2015 р., Київ. – К., 2015.

481. Чирчик С. В. Підготовка спеціаліста-дизайнера в умовах організації інноваційного освітнього середовища / С. В. Чирчик // Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Житомир, 2012. – С. 20.

482. Чирчик С. В. Пізнавальний інтерес як методологічний аспект професійного становлення майбутнього дизайнера / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2013. – № 2. – С. 73–79.

483. Чирчик С. В. Позиціонування дипломного кваліфікаційного проекту в системі фахової підготовки за напрямом «дизайн» / С. В. Чирчик // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. праць / В. М. Мадзігон (гол. ред.) та ін. – К.: Інформаційні системи, 2014. – Вип. 12. – С. 108–111.

484. Чирчик С. В. Позиціонування історико-архітектурної спадщини України в контексті професійного становлення майбутніх дизайнерів / С. В. Чирчик // Методологія збереження та розвитку народної архітектури у культурному ландшафті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 листопада 2015 р., Київ. – К., 2015.

485. Чирчик С. В. Поняття «компетенція», «компетентність», «професійна компетентність» у науці як ціннісні орієнтири дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – Вип. 54. – С. 82–85.

486. Чирчик С. В. Проблема професійного становлення майбутніх дизайнерів у контексті креативного підходу / С. В. Чирчик // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. – Київ-Вінниця, 2012. – Вип. 71. – С. 263–266.

487. Чирчик С. В. Проблема професійного становлення майбутніх дизайнерів у контексті креативного підходу / С. В. Чирчик // Світоглядні та методологічні принципи креативності в освітній системі сьогодення: Всеукр.

круглий стіл (14 лютого 2012 р., Житомир) / Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Житомир, 2012. – С. 9.

488. Чирчик С. В. Проблеми глобалізації в культурі / С. В. Чирчик // Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент. – К., 2010. – №5. – С. 62–67.

489. Чирчик С. В. Проектування освітлювального обладнання предметно-просторового середовища з елементами етнодизайну / С. В. Чирчик // Етнодизайн у контексті інновацій ХХІ століття : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 16-17 квітня 2014 р., Київ. – К., 2014.

490. Чирчик С. В. Професійна підготовка майбутніх дизайнерів інтер'єру як методологічна проблема / С. В. Чирчик // Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції : матеріали III Міжнар. конгресу, 4-6 листопада 2015 р., Полтава. – Полтава, 2015.

491. Чирчик С. В. Реформування системи підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні / С. В. Чирчик // Правове регулювання вищої освіти України : сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Європейський університет. – К., 2009. – С. 202–203.

492. Чирчик С. В. Робота з обдарованими дітьми – від теорії до практики / С. В. Чирчик // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : [зб. наук. праць]. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2015. – Вип. 3. – С. 362–368.

493. Чирчик С. В. Робота з обдарованими студентами в умовах дизайн-освіти / С. В. Чирчик // Художні практики на початку ХХІ століття : новації, тенденції, перспективи : матеріали наук.-практ. конф., 25 листопада 2016 р., Київ / Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука. – К., 2016. – С. 101–103.

494. Чирчик С. В. Роль математичного моделювання у дизайні / С. В. Чирчик // Вісник ЧНПУ. Серія «Педагогічні науки». – Чернігів : ЧДПУ, 2010. – Вип. 77. – С. 346–349.

495. Чирчик С. В. Світлодизайн – естетичний та композиційний вимір / С. В. Чирчик // Міське середовище – XXI ст. Архітектура. Будівництво. Дизайн : тези І Міжнар. наук.-практ. конгресу, 10-14 лютого 2014 р., Київ. – К., 2014. – С. 285–286.

496. Чирчик С. В. Світлодизайн – художньо-образна інтерпретація та композиційні перетворення / С. В. Чирчик // Сьомий тиждень мистецтв : матеріали наук.-практ. конф., 11-15 листопада 2013 р., Київ. – К., 2013.

497. Чирчик С. В. Світлодизайн : [навч. посіб.] / С. В. Чирчик. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2016. – 160 с.

498. Чирчик С. В. Склад і структура професійної компетенції дизайнера інтер'єру / С. В. Чирчик // Синергетика і творчість : матеріали Всеукр. конф. / Інститут обдарованої дитини НАПН України. – К., 2011. – С. 270–284.

499. Чирчик С. В. Средства диагностики качества высшего образования по специальности «дизайн интерьера» / С. В. Чирчик // Образовательно-инновационные технологии : теория и практика : монография / [М. П. Волощук, Б. Г. Еропкин, Ф. А. Ильясова и др.] ; под общей ред. проф. О. И. Кирикова. – М. : Наука : информ ; Воронеж : ВГПУ, 2014. – Кн. 22. – С. 70–83.

500. Чирчик С. В. Структурні складові професійної компетентності дизайнера інтер'єру / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2012. – № 7. – С. 83–104.

501. Чирчик С. В. Структурно-логічна схема підготовки дизайнера інтер'єру / С. В. Чирчик // Вища школа. – 2014. – № 10 (123). – С. 71–82.

502. Чирчик С. В. Сучасні проблеми глобалізації культури і освіти / С. В. Чирчик // Українська культура та ментальність : самобутність в умовах глобалізації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Центр розвитку освіти, науки та інновацій. – Сімферополь, 2010. – С. 85–86.

503. Чирчик С. В. Творчість як базисне поняття у професійному становленні майбутнього дизайнера середовища / С. В. Чирчик // Етнодизайн : європейський вектор розвитку і національний контекст :

матеріали наук. конф., 16-18 жовтня, 2013 р., Полтава / Полтавський обласний інститут післядипломної освіти. – Полтава, 2013.

504. Чирчик С. В. Формування інноваційного освітнього середовища як фактора професійного становлення майбутніх дизайнерів інтер'єру / С. В. Чирчик // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. – Вип.125. – С. 41–45.

505. Чирчик С. В. До проблеми діагностики якості вищої дизайн-освіти / С. В. Чирчик, С. В. Можаровський // Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – № 3. – С. 71–76.

506. Чирчик С. В. Оптимізаційна модель оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера / С. В. Чирчик, В. В. Соломатова // Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – № 5. – С. 77–79.

507. Чирчик С. В. Світлодизайн : [навч.-метод. комплекс дисципліни] / С. В. Чирчик, О. М. Яремчук. – К. : КНУКіМ, 2014. – 55 с.

508. Чуйко Л. В. Математические методы в педагогике как условие совершенствования качества образования : автореф. дисс. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Л. В. Чуйко. – Смоленск, 2006. – 21 с.

509. Чумаков А. Н. Глобализация. Контуры целостного мира : [монография] / А. Н. Чумаков. – М. : ТК Велби ; Изд-во Проспект, 2005. – 432 с.

510. Чурляева Н. П. Обеспечение качества подготовки инженеров в рыночных условиях на основе компетентностного подхода : автореф. дисс. на соиск. учен. степени докт. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования»; 13.00.08 «Теория и методика

профессионального образования» / Н. П. Чурляева. – Красноярск, 2007. – 44 с.

511. Шалаев В. П. Мировоззрение как фактор национальной безопасности в условиях глобального мира [Электронный ресурс] / В. П. Шалаев // Регионология. – 2008. – №3. – Режим доступа : <http://regionsar.ru/node/165>

512. Швець О. А. Особливості творчого розвитку дизайнера на початковому етапі професійної діяльності / О. А. Швець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.18. – С. 408–412.

513. Швець О. А. Творчий розвиток фахівця з дизайну на засадах компетентнісного підходу у процесі підвищення кваліфікації : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Швець Олена Анатоліївна. – Вінниця, 2012. – 246 с.

514. Шенаев В. Н. Глобализация – объективный мировой процесс / В. Н. Шенаев // Многоликая Европа : пути развития. – М., 2002. – 420 с.

515. Шестак Н. В. Компетентностный подход в дополнительном профессиональном образовании / Н. В. Шестак, В. П. Шестак // Высшее образование в России. – 2009. – №3. – С. 29–38.

516. Шестернинов Е. Е. Моделирование креативной образовательной среды в муниципальной системе образования / Е. Е. Шестернинов. – М. : Лилия ЛТД, 2000. – 64с.

517. Шеффе Г. Дисперсионный анализ / Г. Шеффе. – М. : Наука, 1980. – 512 с.

518. Шихова О. Ф. Теория и технология квалиметрии образовательного стандарта высшего профессионального образования : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Шихова Ольга Федоровна. – Ижевск, 2006. – 410 с.

519. Шкиль О. С. Особенности профессиональной подготовки бакалавра дизайна в условиях компетентностного подхода / О. С. Шкиль // Теория и практика общественного развития. – 2013. – Вып. №3. – С.118–120.

520. Шмагалю Р. Рух за мистецьку академію у Львові в першій третині



XX століття / Р. Шмагало // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2001. – № 1. – С. 9–17.

521. Штерн В. Одаренность детей и подростков и методы ее исследования / В. Штерн ; [пер. с нем.]. – К. : Книгоспілка, 1926. – 409 с.

522. Штофф В. А. Моделирование и философия / В. А. Штофф. – М. : Наука, 1966. – 301 с.

523. Шумега С. С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра : [навч. посіб.] / С. С. Шумега. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 298 с.

524. Щербакова Т. Н. К вопросу о структуре образовательной среды учебных учреждений / Т. Н. Щербакова // Молодой ученый. – 2012. – №5. – С. 545–548.

525. Щербина В. Г. Композиційні вправи як засіб управління розвитком творчих здібностей студентів художньо-графічного факультету [Текст] : навч.- метод. посіб. / В. Г. Щербина ; Криворізький держ. педагогічний ін-т. – Кривий Ріг : [б.в.], 1998. – 90 с.

526. Щербина В. Г. Система композиційних вправ у змісті підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Щербина Володимир Григорович. – К., 2000. – 274 с.

527. Щербина В. Г. Система композиційних вправ у змісті підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. Г. Щербина. – К., 2000. – 24 с.

528. Эльконин Д. Б. Избранные психологические труды / Д. Б. Эльконин. – М. : Педагогика, 1989. – 560 с.

529. Энциклопедия профессионального образования : [в 3 т.] / под ред. С. Я. Батышева. – М. : АПО, 1999. – Т.2. – С. 75–76.

530. Юдин Э. Г. Системный подход и принцип деятельности : Методологические проблемы современной науки : [монография] / Э. Г. Юдин. – М. : Изд-во «Наука», 1978. – 391 с.

531. Юдин Э. Г. Становление и сущность системного подхода / Э. Г. Юдин. – М. : Наука, 1973. – 270 с.
532. Юсупов Э. С. Словарь терминов архитектуры / Э. С. Юсупов. – Л. : Фонд «Ленинградская галерея», 1994. – 432 с.
533. Ягупов В. В. Педагогіка : [навч. посіб.] / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.
534. Языков О. І. Моделювання освітнього середовища навчальних закладів системи ПТО [Електронний ресурс] / О. І. Языков. – Режим доступу : [http:// fs.ptu.ua>wps/files.get.php?id=6678](http://fs.ptu.ua>wps/files.get.php?id=6678)
535. Якобсон П. М. Психологические проблемы мотивации поведения человека / П. М. Якобсон. – М. : Просвещение, 1969. – 317 с.
536. Яковлєв М. І. Геометричні принципи художнього формоутворення : дис. ... доктора техн. наук : 05.01.03 / Яковлєв Микола Іванович. – К., 1999. – 352 с.
537. Яковлєв Р. Художник і українське ділове життя 1920–30-х років : візуальна ідентифікація стосунків / Р. Яковлєв // Народознавчі зошити. – 1997. – № 1. – С. 39.
538. Яковлєв М. І. Сучасні проблеми дизайн-освіти / М. І. Яковлєв // Геометричне моделювання, енергозбереження, екологія і дизайн : матеріали наук.-практ. конф. 19-23 верес. 2005 р. – Крим : Новий світ, 2005. – С. 29–35.
539. Якса Н. В. Теоретичні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах полікультурності Кримського регіону : [монографія] / Н. В. Якса ; наук. ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2006. – 433 с.
540. Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів : теорія і методика міжкультурної взаємодії в умовах Кримського регіону : [монографія] / Н. В. Якса. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 568 с.
541. Якса Н. В. Розробка змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів з міжкультурної взаємодії / Н. В. Якса // Педагогічний процес : теорія і практика : [зб. наук. праць] / гол. ред. С. О. Сисоєва ; Ін-т

педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України. – К. : Вид-во "ЕКМО", 2008. – Вип. 1. – С. 235–245.

542. Японський дизайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.interior-design-school.net/article\\_internationalinteriordesign.htm](http://www.interior-design-school.net/article_internationalinteriordesign.htm)

543. Ясвин В. А. Образовательная среда : от моделирования к проектированию / В. А. Ясвин. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. :Смысл, 2001. – 366 с.

544. Яценко Т. С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися : кн. для учителя / Т. С. Яценко. – К. : Освіта, 1993. – 207 с.

545. About the Campus – The Hong Kong Polytechnic University // Retrieved. – 2013. – 2 April.

546. AcademieGrandesTerres[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academie-grandes-terres.fr>

547. American Society of Interior Designers (n.d.). NCIDQ's interior design definition and scope of services[Електронний ресурс] // Retrieved. – 2003. – October 10. – Режим доступу : [http://www.asid.org/asid2/pubs/Definition%20of%20interior%20 design%202.pdf](http://www.asid.org/asid2/pubs/Definition%20of%20interior%20design%202.pdf)

548. AmheimR. ArtandVisualPerception. Newversion / R. Amheim. – Berkley, LosAngeles : UniversityofCaliforniaPress, 1974. – 392 p.

549. Auge M. Krise der Identität oder Krise des Andersseins? Die Beziehung zum Anderen in Europa /M. Auge // Kaschuba W. Kulturen – Identitäten – Diskurse. Perspektiven Europäischer Ethnologie. – Berlin, 1995. – S. 85–99.

550. Babinski G. Pogranicze polsko-ukraińskie : etniczność, zróżnicowanie religijne, tożsamość / G. Babinski. – Kraków : Nomos, 1997. – 271 s.

551. Bandura A. Self-efficacy : Toward to unifying theory of behavioral change / Bandura A. // Psychological review. – 1977. – Vol.84. № 2. – P. 191–205.

552. Bokszański Z. Tożsamości zbiorowe / Z. Bokszański. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. – 296 s.

553. Brass P. Ethnicity and Nationalism : Theory and Comparison / P. Brass. – London : Sage, 1991. – 358 p.

554. Bredikhin A. P. The current state of design and design education in Russia : problems, trends, prospects / A. P. Bredikhin // Design and Design Education in Multicultural space in the present : Materials of Intern. Scientific-practical conference / Ed. A. P. Bredikhin. Voronezh : Publishing house of Kursk State University Press, 2010. – P. 8–14.

555. Brubaker R. Nacjonalizm inaczej : struktura narodowa i kwestie narodowe w nowej Europie / R. Brubaker ; przełoż. J. Luczyński. – Warszawa ; Kraków : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1998. – 242 s.

556. Burszta W. J. Różnorodność i tożsamość. Antropologia jako kulturowa refleksyjność / W. J. Burszta. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 2004. – 209 s.

557. Chyrchuk S. Competencies formation diagnostics of students in the system of higher education / S. Chyrchuk // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka : wydanie specjalne. – 2016. – №11–16. – С. 6–10.

558. Chyrchuk S. Conceptual model of professional training of future interior designers / S. Chyrchuk // Збірник наукових доповідей. «Педагогіка. Актуальні наукові дослідження. Теорія, практика. – Познань, 2015. – С. 77–85.

559. Chyrchuk S. Conceptual provisions and scientific approaches to problem research / S. Chyrchuk // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2016. – IV (49). – P.27–32.

560. Chyrchuk S. Foreign experience of design education / S. Chyrchuk // Modern Science – Moderní věda. – Praha. – Česká republika, Nemoros, 2016. – №6. – P. 97–104.

561. Chyrchuk S. Organizational and methodological justification conditions of future interior designers' professional training model/ S. Chyrchuk // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka : wydanie specjalne. – 2017. – № 30-31.

562. Chyrchuk S. The composition and structure of interior designer professional competence / S. Chyrchuk // *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka* : wydanie specjalne. – 2016. – №17-18. – P. 66–71.

563. Dashevsky A. Ethnic Identification among American Jews. Socialization and Social Structure / A. Dashevsky, H. M. Shapiro. – Lexington, 1974. – P. 4–7.

564. Edensor T. Tożsamość narodowa, kultura popularna i życie codzienne / T. Edensor. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2004. – 267 s.

565. Eisenstadt S. N. Die Konstruktion nationaler Identitäten in vergleichender Perspektive / S. N. Eisenstadt // *Nationale und kulturelle Identität : Studien zur Entwicklung des kollektiven Bewusstseins in der Neuzeit*. B. Giesen – Hrsg. 1. Aufl. – Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1991. – S. 21–42.

566. Fenton S. Etniczność / S. Fenton. – Warszawa : Wyd. «Sic!», 2007. – 251 s.

567. Gerbner G. Growing up with television : The cultivation perspective / [G. Gerbner, L. Gross, M. Morgan, N. Signorielli, and J. Shanahan] // *Media effects: Advances in theory and research*. – Hillsdale, NJ : Erlbaum, 1994. – P. 17–41.

568. Hall R. B. National collective identity : Social constructs and international systems / R. B. Hall. – New-York : Columbia University Press, 1999. – 397 p.

569. Identity of ethnic groups and communities : The Results of Slovak Ethnological Research / ed. by G. Kilianová and E. Riečanská. – Bratislava : Institute of Ethnology of Slovak Academy of Sciences. – 165 p.

570. Kelly G. A. The Psychology of Persona Constructs. Volume 1: A Theory of Personality. Volume 2: Clinical Diagnosis and Psychotherapy / G. A. Kelly. – New York : Norton, 1955. – 345 p.

571. Kilianová G. Kolektívna pamäť a konštrukcia identity : Pohrebne rituality v strednej Európe medzi tradíciou a modernou / G. Kilianová // *Kolektívne*

identity v strednej Európe v období moderny. – Bratislava, 1999. – № 61-82. – S. 22–29.

572. Kundera M. Tożsamość / M. Kundera. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 2001. – 106 s.

573. Pile G. History of interior design / John Pile, Judith Gura. –498 p.

574. Simon Herbert A. The Sciences of the Artificial [Електроннийресурс] / Herbert A. Simon ; Massachusetts Institute of Technology. – [3 rd ed.]. – Massachusetts : MIT Press, 1996. – Режимдоступу : [https://monoskop.org/images/9/9c/Simon\\_Herbert\\_A\\_The\\_Sciences\\_of\\_the\\_Artificial\\_3rd\\_ed.pdf](https://monoskop.org/images/9/9c/Simon_Herbert_A_The_Sciences_of_the_Artificial_3rd_ed.pdf)

575. Smit A. D. Etniczne źródła narodów / Smit A. D. ; przekład M. Głowacka-Grajper. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2009. – 385 s.

576. Smit A. D. Nacjonalizm / A. D. Smit ; przełoż. E. Chomicka. – Warszawa : Wyd. «Sic!», 2000. – 212 s.

577. Harrel T. W. Industrial Psychology / T. W. Harrel. – N. Y., 1958. – P. 1–2.

578. Webster's New International Dictionary of English Language. – Springfield, Mass, 1957. – 473 p.

579. Żelazny W. Etniczność. Ład – konflikt – sprawedliwość / W. Żelazny. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 2006. – 261 s.

## ДОДАТКИ

---

ФРАГМЕНТИ  
СКЛАДОВИХ ГАЛУЗЕВОГО СТАНДАРТУ  
(одним з розробників яких є автор рукопису)

**ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКИ**  
**«БАКАЛАВР»**

---

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ** 0202 МИСТЕЦТВО


**НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ** 6.020207 Дизайн

**КВАЛІФІКАЦІЯ** 3471 Дизайнер-виконавець інтер'єру



# ГАЛУЗЕВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ПОГОДЖЕНО  
Перший заступник Міністра  
освіти і науки України  
«»  
М. Суліма  
р.

ПОГОДЖЕНО  
Заступник Міністра соціальної  
політики України – керівник апарату  
«»  
В. М. Коломієць  
«04» лютого 2014 р.

## ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА

**«БАКАЛАВР»**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ**

**0202 «МИСТЕЦТВО»**

(шифр та назва галузі знань)

**НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ**

**6.020207 «ДИЗАЙН\*»**

(код і назва напрямку підготовки)

**КВАЛІФІКАЦІЯ**

**3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру»**

(код і назва кваліфікації)

*Видання офіційне*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Київ  
2014**

# ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

## освітньо-кваліфікаційної характеристики

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Галузь знань

Напрямок підготовки

Спеціальність

Кваліфікація

Міністерство освіти і науки України

“ПОГОДЖЕНО”

Департамент вищої освіти

Відділ  
документального  
забезпечення (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

М. П.

Голова НМК/підкомісії

(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Керівник базового навчального закладу

Ректор (директор)

Київського національного університету

культури і мистецтв

(повна назва базового ВПЗ)

Поплавський М.М.  
(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

М. П.

Бакалавр

(назва)

0202 Мистецтво

(шифр та назва згідно з Переліком 20\_\_)

6.020207 «Дизайн\*»

(код та назва згідно з Переліком 20\_\_)

(код та найменування спеціальності)

3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру»

(код та назва згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010)

Міністерство соціальної політики України

“ПОГОДЖЕНО”

Департамент праці та зайнятості

(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

Спільний представницький орган  
роботодавців

“ПОГОДЖЕНО”

(назва відповідного органу організацій роботодавців)

(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

Керівник розробки

Кандидат історичних наук, доцент Директор ІДіР  
(науковий ступінь та вчене звання, посада)Київського національного університету культури  
і мистецтв

(повна назва ВПЗ)

Соломатова В.В.  
(підпис) (прізвище та ініціали)  
“ ” 20\_\_ р.

## Передмова

### І РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Міністерства освіти і науки України

### ВНЕСЕНО

КИЇВСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

(назва базового вищого навчального закладу)

### 2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства освіти і науки України

від 14.02.2014 р. № 154

### 3 ВВЕДЕНО вперше

(вперше, другою редакцією, із змінами та доповненнями)

### 4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

1. СОЛОМАТОВА Вікторія Василівна – кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту дизайну та реклами Київського національного університету культури і мистецтв
2. АБИЗОВ Вадим Адільевич — доктор архітектури, професор, завідуючий кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
3. БОНДАР Ігор Савич – заслужений працівник культури України, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв
4. ЧИРЧИК Сергій Васильович — кандидат фізико-математичних наук, заступник завідувача кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
5. ЯРЕМЧУК Олег Михайлович — старший викладач кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв

Фахівець здатний виконувати зазначену(і) професійну(і) роботу(и) за ДК 003:2010:

Код	Назва	NACE (Rev. 1.1)	ISIC (Rev. 4)
<b>C</b>	<b>ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ</b>		<b>C</b>
31	Виробництво меблів		31
31.0	Виробництво меблів		310
31.01	Виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі	35.50*	3100*
		36.11*	3100*
31.02	Виробництво кухонних меблів	36.11*	3100*
		36.13*	3100*
31.03	Виробництво матраців	36.15	3100*
31.09	Виробництво інших меблів	36.11*	3100*
		36.14*	3100*
32	Виробництво іншої продукції		32
<b>F</b>	<b>БУДІВНИЦТВО</b>		<b>F</b>
41	Будівництво будівель		41
41.2	Будівництво житлових і нежитлових будівель		410*
41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель	20.30*	4100*
		45.23*	4100*
42	Будівництво споруд	70.11*	42
43.3	Роботи із завершення будівництва		433
43.9	Інші спеціалізовані будівельні роботи		439
<b>J</b>	<b>ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ</b>		<b>J</b>
62.09	Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем	30.02*	6209
		72.22*	6209
<b>M</b>	<b>ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ</b>		<b>M</b>
71.11	Діяльність у сфері архітектури	74.20*	7110*
74.1	Спеціалізована діяльність із дизайну		741
74.10	Спеціалізована діяльність із дизайну	74.87*	7410
81	Обслуговування будинків і територій		81
81.3	Надання ландшафтних послуг		813
81.30	Надання ландшафтних послуг	01.41*	8130
82	Адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги		82
<b>P</b>	<b>ОСВІТА</b>		<b>P</b>
85	Освіта		85
85.1	Дошкільна освіта		851
85.10	Дошкільна освіта	80.10*	8510*
85.2	Початкова освіта		851
85.20	Початкова освіта	80.10*	8510*
85.3	Середня освіта		852
85.31	Загальна середня освіта	80.21	8521
85.32	Професійно-технічна освіта	63.22*	8522
		80.42*	8522
85.4	Вища освіта		853
85.41	Професійно-технічна освіта на рівні вищого професійно-технічного	80.30*	8530*

	навчального закладу		
85.42	Вища освіта	80.30*	8530*
85.5	Інші види освіти		854
5.6	Допоміжна діяльність у сфері освіти		855
85.60	Допоміжна діяльність у сфері освіти	74.14*	8550
R	МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ ТА ВІДПОЧИНОК		R
90	Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг		90
90.0	Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг		900
0.03	Індивідуальна мистецька діяльність	92.31*	9000*
		92.40*	9000*
91.03	Діяльність із охорони та використання пам'яток історії, будівель та інших пам'яток культури	92.52*	9102*
91.04	Функціонування ботанічних садів, зоопарків і природних заповідників	92.53	9103
S	НАДАННЯ ІНШИХ ВИДІВ ПОСЛУГ		S
96	Надання інших індивідуальних послуг		96

і може займати первинні посади

КОД КП	ПРОФЕСІЙНА НАЗВА РОБОТИ
2452.2	Дизайнер графічних робіт
2452.2	Дизайнер інтер'єру
2452.2	Дизайнер меблів
2452.2	Дизайнер промислових виробів та об'єктів
2213.2	Фахівець з ландшафтного дизайну
3310	Фахівці з початкової освіти
3330	Фахівці в галузі спеціалізованої (особливої) освіти
3436	Помічники керівників
3436.3	Помічники керівників малих підприємств без апарату управління
347	Декоратори, артисти, спортсмени та організатори у сфері культури та мистецтва
3471	Декоратори та комерційні дизайнери
3476	Організатори у сфері культури та мистецтва
3479	Інші фахівці у сфері культури та мистецтва

нормативний документ, в якому вони встановлені)

**Критерії та показники для відбору учнівської молоді на навчання  
за напрямом підготовки 6.020207 „Дизайн”  
Дизайн середовища**

	<b>Рівень відповідності критеріям</b>
<b>Здібності:</b>	
<b>1. Організаторські</b>	Уміння організувати колектив на проведення групових, художньо-масових заходів серед однолітків у школі та поза школою
<b>2. Комунікативні</b>	Високий рівень комунікативності, уміння вести бесіду з різними категоріями людей
<b>3. Академічні</b>	Достатньо високий рівень успішності, а також уміння доступно пояснювати навчальний матеріал
<b>4. Мовні</b>	Грамотна, чітка, правильна вимова
<b>Нахили:</b>	
<b>1. До творчості</b>	Участь у творчих гуртках, у конкурсах та в олімпіадах з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, наявність творчих робіт
<b>2. До творчо-комунікативної діяльності</b>	Потяг до взаємодії з людьми, бажання надати допомогу, бути корисним людям
<b>Загальнокультурний рівень</b>	Основні знання з гуманітарних, соціально-економічних дисциплін, науки. Загальна ерудиція. Широке коло інтересів та захоплень.
<b>Соціальна активність</b>	Наявність громадського доручення у межах навчального закладу та молодіжних об'єднань
<b>Самооцінка</b>	Адекватність власної оцінки наявним здатностям
<b>Професійна спрямованість</b>	Наявність бажання стати дизайнером, вести творчу художньо-проектну діяльність, організувати власний бізнес.

## Додаток А-1

Таблиця – Соціально-особистісні, інструментальні, загальнонаукові та професійні компетенції

Компетенція	Шифр компетенції
1	2
<b>Компетенції соціально-особистісні:</b>	<b>КСО</b>
- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи;	КСО 01
- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя;	КСО 02
- здатність учитися;	КСО 03
- здатність до критики й самокритики;	КСО 04
- креативність, здатність до системного мислення;	КСО 05
- адаптивність і комунікабельність;	КСО 06
- наполегливість у досягненні мети;	КСО 07
- турбота про якість виконуваної роботи;	КСО 08
- толерантність;	КСО 09
- екологічна грамотність.	КСО 10
<b>Загальнонаукові компетенції:</b>	<b>КЗН</b>
- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;	КЗН-1
- базові знання фундаментальних розділів математики, в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії;	КЗН-2
- базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси;	КЗН-3
- базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін;	КЗН-4
- базові знання в галузі, необхідні для освоєння загальнопрофесійних дисциплін.	КЗН-5
<b>Інструментальні компетенції</b>	<b>КІ</b>
- здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою;	КІ-1
- знання іншої мови(мов);	КІ-2
- навички роботи з комп'ютером;	КІ-3
- навички управління інформацією;	КІ-4
- дослідницькі навички.	КІ-5
<b>Професійні компетенції:</b>	
<b>загально-професійні:</b>	<b>КЗП</b>
Здатність застосовувати арсенал засобів образотворчого мистецтва: рисунок, колір, пластику, композицію, техніку і технологію для художнього	КЗП-01

перетворення оточуючого середовища	
Здатність самокритично оцінювати свої творчі здобутки, постійно поповнювати знання, підвищувати професійний рівень	КЗП-02
Здатність викладати дисципліни мистецького напрямку із застосуванням психолого-педагогічних знань	КЗП-03
Здатність застосовувати основні методи аналізу, опису, порівняння, класифікації, оцінювання творів мистецтва та дизайнерських розробок	КЗП-04
Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці у галузі	КЗП-05
Здатність використовувати інформаційні технології для розв'язання експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності	КЗП-06
Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, володіння основами ділового спілкування, навичками роботи в команді	КЗП-07
Здатність вільно спілкуватися на професійні теми з використанням професійної термінології та графічних засобів	КЗП-08
Здатність засвоювати і адаптовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації до власної професійної діяльності	КЗП-09
Здатність застосовувати знання з основ наукових досліджень для планування, організації та проведення наукових досліджень у галузі мистецтва і дизайну	КЗП-10
Здатність застосовувати знання з основ наукових досліджень для планування, організації та проведення наукових досліджень у галузі педагогіки	КЗП-11
Розуміння значення формування художньої культури особистості у вихованні молодого покоління	КЗП-12
Здатність точно і стисло формулювати результати науково-прикладних досліджень з використанням специфічної для мистецької галузі термінології	КЗП-13
Розуміння суті закономірностей процесу відображення оточуючого середовища через призму власного світогляду	КЗП-14
Здатність застосовувати в професійній діяльності знань права на об'єкти інтелектуальної власності	КЗП-15
Знання й застосування у практиці викладання мистецьких дисциплін основних положень, ідей, принципів Болонської декларації	КЗП-16
<b>Спеціалізовано-професійні</b>	<b>КСП</b>
Здатність засвоювати і адаптувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації до традицій національної культури та розвивати національні традиції в дизайні	КСП-01
Здатність самокритично оцінювати свої творчі здобутки, постійно поповнювати знання, підвищувати професійний рівень дизайнера	КСП-02
Здатність планувати етапи розробки та реалізації складних дизайнерських проектів	КСП-03
Глибоке розуміння концептуальних основ сучасного мистецтва і дизайну з точки зору їх естетичної сутності	КСП-04
Здатність самостійно чи в співавторстві створювати дизайнерські розробки середовищних об'єктів різноманітної складності з використанням сучасних технічних засобів	КСП-05
Здатність до моніторингу ринку та обґрунтування дизайнерських пропозицій щодо формування та розвитку предметно-просторового середовища	КСП-06
Здатність готувати технічну та супровідну проектну документацію по темі	КСП-07



дизайн-розробки	
Здатність до генерації інноваційних ідей в дизайні на основі інтеграції знань та практичних навичок з різних видів мистецтв, традиційних технік та новітніх технологій	КСП-08
Здатність застосовувати арсенал засобів образотворчого мистецтва: рисунок, колір, пластику, композицію, техніку і технологію для розробки дизайн-проектів	КСП-09
Здатність застосовувати знання і уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення світового і національного дизайну та вміння їх використовувати для розв'язання професійних задач	КСП-10
Здатність застосовувати знання й уміння в галузі комп'ютерних технологій для вирішення професійно профільованих завдань	КСП-11
Уміти здійснювати пошук, систематизацію, аналіз та узагальнення наукової інформації та практичних розробок у сфері дизайну	КСП-12
Здатність координувати роботу з розробки та реалізації дизайнерського проекту як самостійно так і в творчому колективі	КСП-13
Здатність передбачати та ініціювати тенденції в проектуванні просторово-предметного середовища	КСП-14
Здатність оформляти дизайн-проекти та звіти з проектних і науково-дослідних робіт з дотриманням вимог чинних стандартів	КСП-15
Здатність планувати, організовувати і проводити презентації дизайн-проектів	КСП-16
Здатність застосовувати сучасні уявлення про філософські основи дизайну у професійній діяльності	КСП-17
Готовність здійснювати пошук та втілювати інноваційні художньо-технологічні рішення та адаптувати їх до умов конкретної реальної проектної ситуації	КСП-18
Здатність формулювати, аргументувати, візуалізувати та реалізувати авторську ідею при створенні дизайн-проектів об'єктів різноманітної складності	КСП-19
Здатність аналізувати та застосовувати функціональні, об'ємно-планувальні та художньо-стилістичні засади формування об'єктів соціально-культурного призначення	КСП-20
Здатність прогнозувати тенденції розвитку дизайну середовища об'єктів соціально-культурного призначення	КСП-21

Таблиця – Виробничі функції, типові задачі діяльності, зміст уміння та компетенції, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу

Номер та назва виробничої функції.	Назва типової задачі діяльності	Шифр типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння	Шифр компетенції
1	2	3	4	5	6
<b>1. Дослідницька</b>	Дослідження історичних тенденцій, окремих етапів розвитку дизайну та умов створення об'єктів мистецтва та дизайну	ПФ.Д.01.	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01.3Р .О.1	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-08 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01.3Р .О.2	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-08 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє аналізувати</b>	ПФ.Д.03.П П.О.1	КЗП-02 КЗП-04

			елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму		КЗП-08 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> досліджувати історико- культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03.П П.О.2	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> досліджувати на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01.3Р .О.3	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> аналізувати окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти</b> <b>фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо- проектної діяльності	ПФ.Д.01.3Р .Р.1	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-08 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03.П П.О.3	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до	ПФ.Д.01.3Р .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12

			середньовіччя		
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися в</b> розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01.3Р .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися в</b> розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01.3Р .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01.3Р .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-08 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися в</b> розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01.П Р.Н.1	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися в</b> розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01.П Р.Н.2	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє</b> <b>орієнтуватися в</b>	ПФ.Д.01.3Р .Р.	КЗП-02 КЗП-04

			розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття		КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.</b>	ПФ.Д.01.П Р.Н.З	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.</b>	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття</b>	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє орієнтуватися у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.</b>	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-12
			<b>Вміє орієнтуватися у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва</b>	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04

			України		КСП-12
			<b>Вміє встановлювати зв'язки між</b> художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення , притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє встановлювати зв'язки між</b> матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12
			<b>Вміє встановлювати зв'язки між</b> художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01.ЗР .Р.	КЗП-02 КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-12

<b>2. Аналітич на</b>	Аналіз прогресивного досвіду створення середовищних об'єктів та об'єктів візуальних комунікацій	ПФ.Д.02.	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення , притаманні українським митцям.</b>	ПФ.Д.02.ЗР .О.2	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-10 КСП-20
			<b>Вміє аналізувати зразки сучасного дизайну з точки зору стилістики</b>	ПФ.Д.02.ЗР .О.1	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-10 КСП-20
			<b>Вміє аналізувати принципи формоутворення знаково- символічних образів</b>	ПФ.Д.02.ЗР .О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-10 КСП-20
			<b>Вміє аналізувати сучасні тенденції та напрями розробки меблів</b>	ПФ.Д.02.ЗР .О.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-10 КСП-20
			<b>Вміє виявляти тенденції розвитку сучасного дизайну</b>	ПФ.Д.02.ЗР .Р.1	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-10 КСП-20 КСП-21
			<b>Вміє орієнтуватися в напрямах, стилях і видах декоративно- прикладного мистецтва</b>	ПФ.Д.02.ЗР .Р.2	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04 КСП-20
			<b>Вміє досліджувати новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища</b>	ПФ.Д.02.П П.О.	КЗП-04 КЗП-06 КЗП-10 КЗП-14 КСП-04 КСП-07 КСП-09 КСП-10 КСП-11

					КСП-12 КСП-17 КСП-18 КСП-20 КСП-21
			<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-10 КЗП-14 КСП-04 КСП-07 КСП-09 КСП-10 КСП-11 КСП-12 КСП-17 КСП-18 КСП-20
			<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-08 КЗП-09 КСП-01 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-20
			<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-08 КЗП-09 КСП-01 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-20
<b>3. Експерт на</b>	Експертна оцінка вимог створення дизайн-об'єктів та забезпечення єдності естетичних та функціональних якостей	ПФ.Д.03.	<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03.П П.О.4	КЗП-04 КСП-03 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-08 КЗП-14 КСП-09
			<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-08 КСП-09



			композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація		
			<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-08 КСП-09
			<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-08 КСП-09
			<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-06 КЗП-08 КЗП-09 КЗП-14 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-07 КСП-09 КСП-12 КСП-15 КСП-18 КСП-19
			<b>Вміє аналізувати</b> об'ємні скульптурні форми з точки зору конструктивно- площинних, пропорційних, пластанатомічни х знань	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно- просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-09 КЗП-14 КСП-03 КСП-04 КСП-09 КСП-10 КСП-12

			природного оточення або міського середовища		КСП-18 КСП-20 КСП-21
			<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-03 КСП-04 КСП-07 КСП-10 КСП-12 КСП-18
			<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03.П П.О.	КЗП-04 КЗП-10 КЗП-13 КЗП-14 КСП-04 КСП-10 КСП-12 КСП-18
			<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-09 КЗП-14 КСП-03 КСП-05 КСП-08 КСП-09 КСП-12 КСП-13 КСП-14 КСП-18 КСП-19
			<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03.П П.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-18
			<b>Вміє встановлювати</b>	ПФ.Д.03.П П.Р.	КЗП-04 КЗП-14

			доцільність використання матеріалу		КСП-18
			<b>Вміє виявляти критерії</b> функціональної та естетичної цінності продукту дизайну	ПФ.Д.03.П Р.О.1	КЗП-04 КЗП-12 КСП-01 КСП-04 КСП-06 КСП-10 КСП-12 КСП-19
			<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04 КСП-20
			<b>Вміє виявляти</b> образно-стилістичні характеристики художнього витвору	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04 КСП-20
			<b>Вміє визначати засоби художньої виразності і</b> принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03.П Р.О.3	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04 КСП-20
			<b>Вміє визначати засоби художньої виразності,</b> притаманні українським майстрам.	ПФ.Д.03.П Р.О.4	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-20
			<b>Вміє визначати принципи формоутворення,</b> притаманні українським	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04 КСП-20

			майстрам		
			<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схем и функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-01 КЗП-06 КЗП-14 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-07 КСП-09 КСП-11 КСП-15 КСП-18 КСП-19
			<b>Вміє аналізувати та використовувати особливості</b> планувальної структури міст	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-01 КЗП-06 КЗП-14 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-07 КСП-09 КСП-11 КСП-15 КСП-18 КСП-19
			<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи житлових будівель і споруд	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи громадських будівель і споруд	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє аналізувати основні компоненти і елементи</b> ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє аналізувати та оцінювати особливості</b>	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04

			формування комплексної зеленої зони міста		
			<b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів</b>	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє орієнтуватися у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища</b>	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє орієнтуватись в еколого-біологічних і декоративних властивостях основних рослин, які використовують ся в оформленні інтер'єрів</b>	ПФ.Д.03.П Р.О.	КЗП-04 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах декоративно-</b>	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04

			прикладного мистецтва		
			<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє орієнтуватися у</b> візуальному матеріалі та визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, застосовані майстрами зарубіжного мистецтва	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно – прикладного мистецтва технологіям та соціальним умовам виникнення	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04
			<b>Вміє досліджувати</b> особливості дизайну історико-культурної спадщини	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-01 КСП-04
			<b>Вміє самостійно проводити збір</b> вихідної інформації, аналізу аналогів та прототипи об'єкту розробки	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє самостійно</b>	ПФ.Д.03.П	КЗП-04

			<b>проводити</b> опис вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки	Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє обґрунтувати</b> доречність застосування матеріалу	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє здійснювати оптимальний вибір</b> матеріалів при розробці дизайн-проектів	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє обґрунтувати</b> вибір відповідних оздоблювальних матеріалів	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє аналізувати</b> кліматичні умови проектування середовищних об'єктів та обирати ефективні рішення	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє формулювати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-10
			<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції з огляду на функціональне та естетичне	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-10

			значення		
			<b>Вміє обґрунтувати та доводити доречність і необхідність застосування дизайнерських технологій в процесі проектування середовищних об'єктів та систем</b>	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-10
			<b>Вміє враховувати антропометричні, гігієнічні, психофізіологічні і психологічні показники для створення ергономічного дизайн-об'єкту</b>	ПФ.Д.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-10
<b>3. Соціаль-но-аналітич-на</b>	Експертна оцінка вимог безпеки життєдіяльності та екологічної культури	СП.Д.04.	<b>Вміє аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації, ефективно оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу, самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення екстремальних</b>	СП.Д.04.3 П.Р.1	КЗП-05



			ситуацій		
			<b>Вміє оцінювати</b> обставини, що виникають внаслідок стихійного лиха та аварій, приймати відповідні рішення щодо їх ліквідації	СП.Д.04.3 П.Р.3	КЗП-05
			<b>Вміє</b> <b>аналізувати</b> психофізіологічн і особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки, розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток, визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності	СП.Д.04.3 П.Р.2	КЗП-05
			<b>Вміє</b> <b>аналізувати</b> <b>вплив</b> <b>антропогенних</b> <b>факторів</b> на навколишнє середовище	СП.Д.04.3 П.Р.	КЗП-05
			<b>Вміє</b> <b>здійснювати</b> <b>заходи</b> щодо самозахисту і захисту персоналу від наслідків стихійного лиха та застосування	СП.Д.04.3П .Р.4	КЗП-05

			сучасної зброї, ефективно надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим		
<b>3. Прогностична</b>	Вивчення і формування нових соціальних та естетичних запитів	ПФ.Д.05.	<b>Вміє виявляти</b> точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості	ПФ.Д.05.3 Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє аналізувати</b> основні бізнес стратегії з метою опанування їх у сучасному бізнесі	ПФ.Д.05.3 Р.Р.	КСП-06
			<b>Вміє здійснювати аналіз</b> ефективності реклами в середовищі	ПФ.Д.05.3 Р.Р.	КСП-06
			<b>Вміє формулювати та обґрунтовувати</b> проблеми, притаманні об'єктам майбутньої розробки в контексті покращення їх дизайнерських та ергономічних показників	ПФ.Д.05.3 Р.Р.	КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє визначати та обґрунтовувати стратегію, напрямки</b> подальшої дизайнерської розробки	ПФ.Д.05.3 Р.Р.	КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє визначити</b> місце та роль меблів в	ПФ.Д.05.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04

			життєдіяльності людини		КСП-06
			<b>Вміє передбачати</b> розвиток форм і типів меблів у зв'язку з динамічними змінами стилєвих напрямів та художніх тенденцій	ПФ.Д.05.П Р.Р.	КЗП-04 КЗП-14 КСП-04 КСП-06
<b>4.Проекту вальна</b>	Встановлення вимог до об'єктів проектування та виконання проекту згідно встановлених вимог	ПФ.Е.01.	<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-04 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє використовувати</b> нормативну базу для розробки та створення об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.Е.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє комплексно застосувати</b> знання з формування середовищних об'єктів	ПФ.Е.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06
			<b>Вміє розробляти</b> складові проектної концепції з розкриттям наступних аспектів: образу, композиційно-пластичних, кольорографічних, функціональних, морфологічних, конструктивно-технологічних,	ПФ.Е.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10

			ергономічних, екологічних тощо		
			<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01.П Р.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє обирати методи</b> художнього конструювання, проектування та формування середовища	ПФ.Е.01.П Р.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
<b>5. Евристична</b>	Евристичне застосування принципів створення об'єктів мистецтва та дизайну	ПФ.Е.02.	<b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Е.02.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів	ПФ.Е.02.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11

			<b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору	ПФ.Е.02.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11
			<b>Вміє розробляти</b> композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів	ПФ.Е.02.П П.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11
			<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій	ПФ.Е.02.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11
			<b>Вміє враховувати</b> вплив формоутворюючих законів ландшафтного дизайну на екстер'єрні меблі	ПФ.Е.02.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-06 КСП-10
			<b>Вміє витримати стилеві характеристики</b>	ПФ.Е.02.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення	ПФ.Е.02.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-06 КЗП-14 КСП-04

			поставленої задачі		КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11
<b>6.Образотворча</b>	Формування проектних пропозицій з урахуванням сучасних тенденцій та новітніх технологій в створенні дизайн-об'єктів	ПФ.Е.03.	<b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двомірному та тримірному просторі методами комбінаторних конструкцій	ПФ.Е.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09 КСП-10 КСП-11
			<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції в об'ємі	ПФ.Е.03.П П.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09
			<b>Вміє враховувати</b> ергономічні аспекти проектування меблів	ПФ.Е.03.П П.Р.	КЗП-06 КЗП-09 КСП-03
			<b>Вміє враховувати</b> вплив різних форм організації нашого життя на принципи архітектурно-дизайнерських рішень	ПФ.Е.03.П Р.Р.	КЗП-05 КЗП-14 КСП-06
		СВ.Е.03.	<b>Вміє використовувати технології створення</b> декоративних елементів для інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09
			<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної	СВ.Е.03. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09

			стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль		КСП-20
			<b>Вміє проектувати та створювати малі архітектурні форми в дизайні інтер'єру</b>	СВ.Е.03. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє використовувати досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи</b>	СВ.Е.03. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09 КСП-20
			<b>Вміє розробляти актуальну та конкурентоспроможну концепцію реклами</b>	СВ.Е.03. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09
			<b>Вміє розробляти дизайн-проекти виставкових стендів сучасними техніко-графічними методами</b>	СВ.Е.03. ПП.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє користуватись композиційними прийомами озеленення інтер'єрів</b>	СВ.Е.03. ПП.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09
<b>7. Технол огічна</b>	Забезпечення детальної проробки та необхідного	ПФ.Е.04.	<b>Вміє підпорядковувати дрібні деталі цілісному враженню за</b>	ПФ.Е.04.П П.Н	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-08 КСП-09

	ступеню опрацювання об'єкту на кожній стадії проектування		допомогою засобів художньої виразності		
			<b>Вміє використовуват и</b> прийоми скульптурного ліплення	ПФ.Е.04.П П.Н	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє використовуват и</b> в ліпленні різновиди рельєфу та пластики	ПФ.Е.04.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відтворювати і</b> відчувати існуючу кольорову гаму	ПФ.Е.04.П П.О.	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створювання дизайн- пропозиції щодо композиційно- пластичного та кольоро- фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04.П П.О.02	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту	ПФ.Е.04.П П.О.03	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
		СВ.Е.04	<b>Вміє розробляти композиції</b> на задану тему для їх подальшого втілення в пластичному матеріалі	СВ.Е.04. ПП.Н.01	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє підготовляти</b> та попередньо обробляти пластичний матеріал для	СВ.Е.04. ПП.Н.02	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09



			подальшого використання при ліпленні		
			<b>Вміє формувати складові проекту інтер'єру</b> із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.01	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє розробляти конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання</b>	СВ.Е.04. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє розробляти плани будівель та споруд</b>	СВ.Е.04. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє розробляти елементи фірмового стилю для наданого об'єкта проектування</b>	СВ.Е.04. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє забезпечувати поглиблену проробку проекту в графічному варіанті та об'ємному рішенні ескізних варіантів об'єктів проектування</b>	СВ.Е.04. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09

			<b>Вміє забезпечувати редагування властивостей остаточних дизайн-рішень по визначеним моделям об'єкту проектування у вигляді ілюстративного матеріалу</b>	СВ.Е.04. ПП.О.	КЗП-01 КЗП-14 КСП-04 КСП-09
<b>8. Організаційна</b>	Планування часу і послідовності процесу виконання проектного завдання, контроль за термінами та якістю виконання	ПФ.С.01.	<b>Вміє орієнтуватись в основних документах законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями</b>	ПФ.С.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05 КСП-06
			<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію після аналізу проектної ситуації</b>	ПФ.С.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05 КСП-06 КСП-07
			<b>Вміє планувати основні етапи розробки та реалізації проекту</b>	ПФ.С.01.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10

			<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05 КСП-06 КСП-07
		СП.С.01.	<b>Вміє здійснювати заходи</b> щодо самозахисту і захисту персоналу від наслідків стихійного лиха та застосування сучасної зброї, ефективно надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим	СП.С.01.П П.Р.	КЗП-05
	Забезпечення якості виконання проектної документації згідно діючим стандартам архітектурно-будівельної галузі	ПФ.С.02.	<b>Вміє оформлювати проектну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02.П П.Н.	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем	ПФ.С.02.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10

			розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.		
			<b>Вміє враховувати</b> антропометричні ознаки тіла людини при проектуванні дизайн-об'єкту	ПФ.С.02.П П.Р.02	КЗП-01 КЗП-06 КСП-07 КСП-09
			<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02.П П.Р.03	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє проектувати</b> зимовий сад згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.С.02.П П.Р.04	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02.П П.Р.05	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02.П П.Р.06	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє враховувати вимоги</b>	ПФ.С.02.П П.Р.07	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03

			нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища		КСП-05
			<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02.П П.Р.08	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	ПФ.С.02.П П.Р.09	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> діючих будівельних та санітарно-гігієнічних нормативов, каталогах виробів і матеріалів	ПФ.С.02.П П.Р.10	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування	ПФ.С.02.П П.Р.11	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10

<b>9. Професійно-технічна</b>	Забезпечення якості виконання та індивідуалізації технічно-графічних способів представлення об'єктів мистецтва та дизайну	ПФ.С.03.	<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03.П П.Н.02	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє виявляти</b> особливості різних типів композиції завдяки виразності матеріалу та <b>підкреслювати цілісність</b> художньої єдності формального рішення	ПФ.С.03.П П.Н.03	КЗП-01 КЗП-04
			<b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб, паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгортки	ПФ.С.03.П П.Н.04	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи	ПФ.С.03.П П.Н.05	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати</b> різні способи	ПФ.С.03.П П.Н.06	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09

			побудови перспективи об'ємних фігур		
			<b>Вміє практично застосовувати принципи побудови композиції</b>	ПФ.С.03.П П.Н.07	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє користуватися методами стилізації природних форм</b>	ПФ.С.03.П П.Н.08	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє дотримуватися правил складання геометричної побудови елементів ордеру</b>	ПФ.С.03.П П.Н.09	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє використовувати графічні техніки штрихування, відмивки, креслення</b>	ПФ.С.03.П П.Н.10	КЗП-01 КСП-09
			<b>Вміє виявляти принципи пропорціонування ордерної системи</b>	ПФ.С.03.П П.Н.11	КЗП-01 КЗП-06 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб</b>	ПФ.С.03.П П.Н.12	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати закономірності оптичних ілюзій в дизайні</b>	ПФ.С.03.П П.Н.13	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати закономірності розташування предметів на</b>	ПФ.С.03.П П.Н.14	КЗП-01 КСП-04 КСП-09

			площині аркуша		
			<b>Вміє застосовувати навички</b> побудови зображення предметів за законами лінійної перспективи, враховуючи візуальні деформації в зображенні перспективних скорочень при створенні графічними засобами ілюзії об'єму предметів у просторі	ПФ.С.03.П П.Н.15	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє будувати пропорційні співвідношення</b> за допомогою зорових вимірювань предметів один до одного та окремих їх частин до цілого	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати практичні навички</b> вимірювання загальних пропорцій і пропорційних співвідношень	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє використовувати закономірності</b> розташування частин обличчя	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відтворювати</b> пластичні характеристики обличчя за	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09



			допомогою світлотіні		
			<b>Вміє моделювати графічними засобами зображення голови людини з урахуванням законів перспективи за допомогою конструктивної схеми</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє візуально визначати пропорційні співвідношення між зображуваними частинами обличчя</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє враховувати індивідуально-психологічні відмінності під час малювання голови натурника</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє підпорядкувати деталі моделювання цілісному враженню</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє дотримуватись правил виконання лінійно-конструктивної побудови малюнка пів фігури людини</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє виявляти об'єм засобами світлотіні, дотримуючись суворої методичної послідовності</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09

			будови зображення		
			<b>Вміє визначати</b> конструктивні пропорцій тіла людини під одягом та зв'язок одягу з пластичною формою людини	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє виявляти</b> конструктивно- структурні, пропорційні і динамічні закономірності фігури людини	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє</b> <b>відтворювати</b> ритм, загальний рух та характерні пропорції фігур у взаємодії	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє визначати</b> характеру руху та виявляти цілісність живої рухомої фігури	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє формувати</b> <b>загальні риси</b> пропорційного співвідношення частин людського тіла і виконувати зарисовки	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє</b> <b>створювати</b> моделі тіла людини за ступенями розвитку м'язів	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відрізняти</b> м'язи людини за впливом на них соціальних, професійних факторів та статевих особливостей	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09

			кісток та м'язів		
			<b>Вміє користуватися</b> анатомічною термінологією для позначення кісток скелету, м'язів та пояснення їх топографії	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відображати у конструктивній побудові рисунку</b> тіла людини індивідуальні властивості пропорцій, професійні, статеві та вікові особливості	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відрізняти і виражати графічними засобами</b> пластику рухів людини	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє використовувати закономірності</b> створення кольоро-тонального короткочасного етюду-пошуку простого натюрморту	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє виконувати композиційно-графічне рішення</b> зображень для подальшої роботи живописними матеріалами	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє виконувати</b> кольорову	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09

			прописку загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови композиції		
			<b>Вміє відтворювати живописними засобами</b> тональні співвідношення предметного змісту натюрморту	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відтворювати і живописними засобами</b> матеріальність і фактуру предметів простого натюрморту	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> зображення елементів композиції загальному рішення	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відобразити</b> сутність моделі за допомогою живописно-пластичної будови портрета	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відтворювати</b> об'єм і матеріальність за допомогою різних живописних технік	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє</b>	ПФ.С.03.П	КЗП-01

			<b>використовувати можливості</b> живописних матеріалів і техніки для створення емоційно-художнього образу складного натюрморту	П.Н.	КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє визначати</b> взаємне розташування предметів в багатопредметній композиції	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє втілювати</b> основні принципи композиційно-художнього формоутворення та відтворювати кольорову гармонію	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє передавати якості</b> моделі за умови міцної живописно-конструктивної побудови	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє практично відтворювати</b> ілюзію руху лінійного силуету та імітувати глибину плоского зображення	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє використовувати</b> методи графічної формалізації та гармонізації об'єктів	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09

			замальовок елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму		
			<b>Вміє працювати з інформаційним и джерелами</b>	ПФ.С.03.П П.Н.1	КЗП-04 КСП-11
			<b>Вміє відтворювати у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючи х елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)</b>	ПФ.С.03.П П.Н.2	КЗП-01 КЗП-04 КСП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати закони композиції при макетуванні</b>	ПФ.С.03.П П.Н.3	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє користуватись основними прийомами формоутворення</b>	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє</b>	ПФ.С.03.П	КЗП-01

			<b>виконувати</b> композиційну побудову пластики поверхонь	П.Н.	КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє виразно передавати</b> елементи оточуючого середовища для створення образу запроектованого об'єкту	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє виконувати</b> об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє застосовувати</b> знання про декоративні властивості деревних рослин	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03.П П.Н.	КСП-04 КСП-12 КСП-14
			<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-09 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє проектувати</b> та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості	ПФ.С.03.П П.Н.61	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08

			квітково-декоративних рослин		КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки	ПФ.С.03.П П.Н.62	КЗП-05 КЗП-06 КСП-11 КСП-16
			<b>Вміє користуватися</b> Photoshop та CorelDRAW як засобом трансформації та візуалізації зображень растрової та векторної графіки	ПФ.С.03.П П.Н.63	КЗП-06 КСП-11
			<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення	ПФ.С.03.П П.Н.64	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє використовувати</b> знання щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03.П П.Н.65	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє виконувати</b> обміри фрагменту інтер'єру або екстер'єру об'єктів архітектури або дизайну	ПФ.С.03.П П.Н.66	КЗП-01 КСП-09
			<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних	ПФ.С.03.П П.Н.67	КЗП-01 КСП-09



			характеристик архітектурної форми у вигляді кроків обмірів з відповідними проекціями		
			<b>Вміє розробляти</b> основні види проекційного креслення та комплексні креслення	ПФ.С.03.П П.Н.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє робити вибір</b> між програмами векторної та растрової графіки, керуючись поставленою задачею	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-06 КСП-04 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє</b>	ПФ.С.03.П	

			<b>відобразити</b> реальні умови рельєфу місцевості ділянки проектування	П.Р.	
			<b>Вміє робити</b> основні операції, що виконуються над об'єктами в комп'ютерній графіці	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>відобразити</b> реальні умови місцевості ділянки проектування, ан туражу та освітлення	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>відобразити</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>відобразити</b> додаткові характерні елементи оточення	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-06 КСП-05 КСП-11
			<b>Вміє</b> <b>моделювати</b> елементи інтер'єру та декор	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05

			<b>Вміє використовувати отримані знання у створенні аналогової бази дизайн-проектування</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09 КСП-10
			<b>Вміє використовувати прийоми виконання архітектурних обмірів</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-05 КЗП-14 КСП-04 КСП-05 КСП-06 КСП-08 КСП-09
			<b>Вміє приймати самостійне рішення щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-04 КЗП-05 КЗП-06 КСП-03 КСП-04 КСП-05 КСП-06
			<b>Вміє складати необхідну проектну документацію</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-05 КЗП-15 КСП-03 КСП-05
			<b>Вміє передбачати майбутнє кольоро-тональне рішення зображень на основі етюдів-пошуків</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-04 КСП-04 КСП-09
			<b>Вміє передавати рух фігур в динаміці та особливості інтер'єру за допомогою кольоро-тонального рішення зображень на основі етюдів-пошуків</b>	ПФ.С.03.П П.Р.	КЗП-01 КЗП-04 КСП-04 КСП-09

**Таблиця - Соціально-особистісні компетенції випускників вищого навчального закладу та система умінь, що їх відображає**

<b>Компетенція, щодо вирішення проблем та задач соціальної діяльності, інструментальних та загальнонаукових задач</b>	<b>Шифр компетенції</b>	<b>Зміст уміння</b>	<b>Шифр уміння</b>
1	2	3	4
<b>Компетенції соціально-особистісні:</b>	КСО		
розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики);	КСО-01	Формувати культуру поведінки як одну із основних умов ефективного функціонування учбового колективу, усвідомлювати необхідність узгодження особистої поведінки з інтересами суспільства, колективу.	КСО-01 ПР.Р.01
		Сприяти переростанню знань моральних норм на переконання, що гарантують моральність вчинків, виховувати навички свідомої саморегуляції вчинків.	КСО-01 ПР.Р.02
		Застосовувати та гармонійно поєднувати різноманітні форми й методи виховної роботи.	КСО-01 ЗП.Р.03
розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя;	КСО-02	Розумітись на принципах класифікації небезпек.	КСО-02 ПР.Р.01
		Усвідомлювати роль довкілля в системі життєдіяльності людини.	КСО-02 ПР.Р.02
		Володіти засобами забезпечення безпеки довкілля в системі життєдіяльності людини.	КСО-02 ЗП.Р.03
		Орієнтуватись в особливостях фізіологічної та психологічної витривалості людини, усвідомлюючи шляхи підвищення її життєдіяльності.	КСО-02 ЗП.Р.04
		Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, сприяючи їх попередженню або вирішенню.	КСО-02 ЗР.Р.05
		Розумітись на засобах надання першої допомоги при різних раптових ушкодженнях, захворюваннях.	КСО-02 ЗП.Р.06
		Дотримуватись чинного законодавства з охорони праці і техніки безпеки у виробничій діяльності.	КСО-02 ЗП.О.07

		Розумітись на класифікаціях травм та ушкоджень, їх причинах і наслідках, використовуючи відповідні диференційовані засоби захисту.	КСО-02 ЗР.Р.08
		Надавати першу допомогу потерпілому, сприяючи, при необхідності, його подальшій госпіталізації.	КСО-02 ЗП.Н.09
здатність учитися;	КСО-03	Визначати і формувати соціально-значущі мотиви професійної діяльності.	КСО-03 ПР.Р.01
		Цілеспрямовано виховувати працелюбність, зацікавлене, творче ставлення до професії.	КСО-03 ПР.Р.02
		Розвивати творчі здібності залежно від індивідуальних нахилів і можливостей учнів (студентів).	КСО-03 ПР.Р.03
		Формувати індивідуальну педагогічну майстерність фахівця, власний стиль викладання.	КСО-03 ПР.Р.04
здатність до критики й самокритики;	КСО-04	Формувати естетичний смак, здатність досягнути прекрасне та його відмінність від потворного за для з'ясування рівня художнього твору	КСО-04 ЗР.О.01
		Використовувати критичну рефлексію для аналізу та оцінки художнього явища.	КСО-04 ЗР.О.02
		Формувати естетичне неприйняття творів низького художнього рівня, спотворених при втіленні дій, вчинків людей, негативних явищ дійсності.	КСО-04 ЗР.О.03
		Адекватно оцінювати рівень власних творчих доробків і потенціалу.	КСО-04 ЗП.Р.04
		Відчувати потребу у власному самовдосконаленні.	КСО-04 ЗР.Р.05
креативність, здатність до системного мислення;	КСО-05	Орієнтуватись в сучасних видах навчання, адаптувати їх до професійної діяльності.	КСО-05 ПР.Р.01
		Застосовувати принципи і методи розвитку креативності у професійній діяльності.	КСО-05 ПР.Р.02
		Аналізувати різноманітні психологічні фактори впливу на формування творчих здібностей особистості.	КСО-05 ЗП.Р.03
		Визначати оптимальні прийоми, спрямовані на особистісний розвиток.	КСО-05 ЗП.Р.04
адаптивність і комунікабельність;	КСО-06	Вміти адаптуватись до певних виробничих обставин, максимально використовуючи можливості творчої самореалізації.	КСО-06 ЗП.Р.01

		Виховувати здатність до спільної діяльності, прислухатись до точки зору опонентів.	КСО-06 ПР.Р.02
		Виховувати в собі вміння спілкуватись.	КСО-06 ПР.Р.03
наполегливість у досягненні мети;	КСО-07	Визначати та формувати соціально значущі мотиви професійної діяльності.	КСО-07 ПР.Р.01
		Цілеспрямовано виховувати працелюбність, творче, зацікавлене ставлення до професії.	КСО-07 ПР.Р.02
		Культивувати постійну потребу пізнання і творення.	КСО-07 ЗР.О.03
турбота про якість виконуваної роботи;	КСО-08	Проводити заняття з фахових дисциплін з використанням відповідних для певного рівня освіти та підготовки методик навчання;	КСО-08 ПР.О.01
		Впроваджувати у творчий процес сучасні технології.	КСО-08 ПР.О.02
		Усвідомлювати відповідальність за кінцевий результат.	КСО-08 ЗП.Р.03
толерантність;	КСО-09	Володіти етикетом, вміти будувати поведінку у професійних і міжособистісних стосунках.	КСО-09 ПР.Р.01
		Дотримуватись толерантності по відношенню до інших національних культур, традицій і звичаїв.	КСО-09 ПР.Р.02
		Запобігати виникненню конфліктів у виробничій сфері на міжнаціональній основі.	КСО-09 ПР.Р.03
екологічна грамотність.	КСО-10	Розуміти необхідність досягнення гармонійних взаємовідносин людини і природного середовища як безальтернативну умову існування цивілізацій.	КСО-10 ПР.Р.01
		Розумітися на структурі природного середовища, взаємозв'язку всіх його складових.	КСО-10 ПР.Р.02
		Спрямовувати різноманітні форми професійної діяльності на пропаганду охорони природного середовища.	КСО-10 ПР.Р.03
<b>Загальнонаукові компетенції:</b>	КЗН		

базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;	КЗН-01	Усвідомлювати особливості філософії як форми духовного осягнення світу.	КЗН-01 ЗР.О.01
		Розуміти зміст базових категорій і понять, особливості основних філософських шкіл.	КЗН-01 ЗР.О.02
		Усвідомлювати роль філософії в сучасному світі, її вплив на формування нових стилів мислення.	КЗН-01 ЗР.О.03
		Осягати своєрідність світу культури і предметні форми його виразу.	КЗН-01 ЗР.О.04
		Визначати природу, суспільство, людину і зв'язки, що виникають між ними як об'єктами філософського осмислення.	КЗН-01 ЗР.О.05
		Розумітись на специфіці мистецтва як предметної форми культури.	КЗН-01 ЗР.О.06
		Визначати предмет, основні категорії, завдання і функції педагогіки.	КЗН-01 ПР.О.07
		Орієнтуватися у закономірностях і принципах педагогічного процесу.	КЗН-01 ЗП.Р.08
		Володіти технологією педагогічного процесу.	КЗН-01 ЗП.Р.09
		Керуватись закономірностями і принципами навчання у виробничій сфері, добираючи оптимальні для професійної діяльності.	КЗН-01 ЗП.О.10
		Визначати форми організації навчання, добирати оптимальні методи і засоби.	КЗН-01 ЗП.О.11
		Визначати генезис психологічної науки, її предмет, основні категорії.	КЗН-01 ПР.О.12
		Виявляти місце психології в системі інших наук, орієнтуватися в її галузях, методах та методологічних принципах дослідження.	КЗН-01 ЗП.О.13
		Орієнтуватися в основних проблемах психології, визначаючи засоби їх вирішення.	КЗН-01 ЗП.О.14
		Виявляти специфічний вплив основних функцій психіки на процес і результати професійної діяльності.	КЗН-01 ЗП.О.15

	Враховувати психологічні особливості різних вікових категорій у професійній діяльності.	КЗН-01 ЗП.О.16
	Розумітись на суті історичних процесів	КЗН-01 ЗР.О.17
	Аналізувати і узагальнювати історичний матеріал у певній історичній системі, розглядати найважливіші події і явища української історії в контексті світової історії	КЗН-01 ЗП. О.18
	Орієнтуватись у науковій періодизації історії	КЗН-01 ЗР.О.19
	Аналізувати потрібну інформацію з минулого і сучасного історії України	КЗН-01 ЗР.О.20
	Застосовувати набуті знання з історії при вивченні інших гуманітарних дисциплін	КЗН-01 ЗП.Р.21
	Розуміти громадську суспільність як взаємопов'язану цінність	КЗН-01 ЗП.Р.22
	Визначати основні етапи, тенденції розвитку соціологічної думки	КЗН-01 ЗП.Р.23
	Розглядати соціологічні знання як пізнавальну основу формування особистих соціологічних конструктів	КЗН-01 ЗП.О.24
	Усвідомлювати і науково оцінювати значущість і досвід конкретних соціологічних дій як окремих особистостей	КЗН-01 ЗР.О.25
	Усвідомлювати діапазон суджень , отже і можливості соціологічних дій при виборі найефективнішого їх варіанту	КЗН-01 ЗП.О.26
	Усвідомлювати необхідність творчого підходу до соціологічних знань	КЗН-01 ПР.Р.27
	Здійснювати вплив однієї спільноти на іншу використовуючи наукові підходи до навколишньої соціальної дійсності та можливості їх змін , отже здійснювати регулятивний вплив на соціальні процеси	КЗН-01 ЗП.О.28
	Розглядати українську культуру як продукт розвитку суспільства, сукупність матеріальних і духовних цінностей	КЗН-01 ЗП.О.29
	Розуміти українську культуру як повноправний та унікальний елемент світової культури	КЗН-01 ЗР.О.30
	Визначати особливості розвитку української культури на певних історичних етапах	КЗН-01 ЗП.О.31
	Виявляти елементи, що характеризують і визначають розвиток культури: культуро формувальні чинники географічного середовища, політичну і правову культуру, культуру побуту	КЗН-01 ЗП.О.32



		Розумітись на загальних засадах економічного життя суспільства	КЗН-01 ЗП.О.33
		Розумітись на закономірностях розвитку економічної системи	КЗН-01 ЗП.О.34
		Усвідомлювати механізми дії економічних законів	КЗН-01 ЗП.Р.35
		Визначати принципові риси основ соціально-економічних систем та напрямки їх еволюцій	КЗН-01 ЗП.О.36
		Визначати роль економічної теорії в розробці шляхів трансформації економіки в соціально-орієнтовану ринкову економічну систему	КЗН-01 ЗР.О.37
		Виявляти міцні, постійні, істотні зв'язки, взаємозв'язки між економічними явищами, процесами, відносинами, величинами і показниками, що їх характеризують	КЗН-01 ЗР.О.38
		Розумітись в економічних категоріях	КЗН-01 ЗП.Р.39
Базові знання фундаментальних розділів математики, в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії;	КЗН-02	Володіти вміннями проводити розрахунки педагогічного навантаження, пропорційності співвідношення навчальних годин за розділами програми тощо.	КЗН-02 ПР.О.01
		Володіти прийомами використання математичних методів в процесі складання кошторису майбутнього творчого проекту.	КЗН-02 ПР.О.02
базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати Інтернет ресурси;	КЗН-03	Розумітись на функціональних можливостях комп'ютерно-інформаційних систем.	КЗН-03 ЗП.О.01
		Володіти засобами комп'ютерного опрацювання текстових документів.	КЗН-03 ПР.О.02
		Орієнтуватись у комп'ютерних можливостях передачі інформації, використовуючи Інтернет, електронну пошту тощо.	КЗН-03 ЗП.О.03
		Орієнтуватись у спеціалізованих програмах, спрямованих на професійну діяльність, засобах їх створення.	КЗН-03 ЗП.О.04
		Володіти технологіями роботи у мережі Інтернет.	КЗН-03 ЗП.О.05
базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально професійних дисциплін;	КЗН-04	Усвідомлювати мистецтво як творче відображення дійсності в художніх образах, специфічну форму суспільної свідомості та людської діяльності.	КЗН-04 ЗР.Р.01
		Розумітись у специфіці кожного з видів мистецтв, особливостях їх виразально-зображальних засобів і жанрового різноманіття	КЗН-04 ЗП.Р.02
		Орієнтуватись в художніх стилях, специфіці їх втілення в різних видах мистецтв	КЗН-04 ЗП.Р.03

		Розуміти особливості розвитку мистецтв на різних їх етапах.	КЗН-04 ЗП.Р.04
базові знання в галузі, необхідні для освоєння загально-професійних дисциплін.	КЗН-05	Розуміти процеси становлення і етапи розвитку світового фотомистецтва, виявляти ознаки художньо-естетичних напрямів.	КЗН-05 ЗР.О.02
		Визначати види напрямки, форми, своєрідність фотомистецтва.	КЗН-05 ЗР.О.03
		Усвідомлювати своєрідність вітчизняного фотомистецтва.	КЗН-05 ЗП.О.04
		Розуміти , систему виражально-зображальних засобів фотомистецтва.	КЗН-05 ЗР.О.01
<b>Інструментальні компетенції</b>	КІ		
здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою;	КІ-01	Вільно користуватись двома формами ділового мовлення – усною і письмовою.	КІ-01 ПР.О.01
		Володіти основними правилами оформлення документації рідною мовою.	КІ-01 ЗП.О.02
знання іншої мови(мов);	КІ-02	Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.	КІ-02 ЗП.О.03
навички роботи з комп'ютером;	КІ-03	Володіти навичками введення, обробки, збереження і виведення інформації.	КІ-03 ЗП.Н.04
навички управління інформацією;	КІ-04	Використовувати джерела інформації для формування інформаційної бази фахових дисциплін.	КІ-04 ЗП.Н.01
		Використання сучасних інформаційних технологій для удосконалення процесу навчання, вирішення виробничих проблем.	КІ-04 ПР.Р.02
дослідницькі навички.	КІ-05	Досліджувати фактори впливу на розвиток фотомистецтва.	КІ-05 ПР.Р.01
		Враховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід шукати оптимальні шляхи удосконалення діяльності фотоіндустрії та закладів мистецької освіти.	КІ-05 ПР.Р.02
<b>Професійні компетенції:</b>			
<b>загально-професійні:</b>	КЗП		
Здатність застосовувати арсенал засобів образотворчого мистецтва: рисунок, колір, пластику, композицію, техніку і технологію для художнього перетворення оточуючого середовища	КЗП-01	<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціонування графічної композиції	ПФ.Д.03 .ПП.О.
		<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація	ПФ.Д.03 .ПП.О.
		<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03 .ПП.О.

	<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ПП.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схем и функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє аналізувати та використовувати особливості</b> планувальної структури міст	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ПП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01 .ПП.Р.
	<b>Вміє обирати методи</b> художнього конструювання, проектування та формування середовища	ПФ.Е.01 .ПР.Р.
	<b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Е.02 .ПП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів	ПФ.Е.02 .ПП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору	ПФ.Е.02 .ПП.Н.
	<b>Вміє розробляти</b> композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів	ПФ.Е.02 .ПП.О.
	<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій	ПФ.Е.02 .ПП.Р.

	<b>Вміє витримати стильові характеристики</b>	ПФ.Е.02 .ЛП.Р.
	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі	ПФ.Е.02 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двомірному та тримірному просторі методами комбінаторних конструкцій	ПФ.Е.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції в об'ємі	ПФ.Е.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє використовувати технології</b> створення декоративних елементів для інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє проектувати та створювати</b> малі архітектурні форми в дизайні інтер'єру	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє використовувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти актуальну та конкурентоспроможну концепцію</b> реклами	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> дизайн-проекти виставкових стендів сучасними техніко-графічними методами	СВ.Е.03. ПП.Н.
	<b>Вміє користуватись</b> композиційними прийомами озеленення інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.Р.
	<b>Вміє підпорядковувати дрібні деталі</b> цілісному враженню за допомогою засобів художньої виразності	ПФ.Е.04 .ЛП.Н
	<b>Вміє використовувати</b> прийоми скульптурного ліплення	ПФ.Е.04 .ЛП.Н
	<b>Вміє використовувати</b> в ліпленні різновиди рельєфу та пластики	ПФ.Е.04 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати і відчувати</b> існуючу кольорову гаму	ПФ.Е.04 .ЛП.О.
	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04 .ЛП.О.0 2
	<b>Вміє забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту	ПФ.Е.04 .ЛП.О.0 3
	<b>Вміє розробляти композиції</b> на задану тему для їх подальшого втілення в пластичному матеріалі	СВ.Е.04. ПП.Н.01

	<b>Вміє підготовляти</b> та попередньо обробляти пластичний матеріал для подальшого використання при ліпленні	СВ.Е.04. ПП.Н.02
	<b>Вміє формувати складові проекту</b> інтер'єру із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.01
	<b>Вміє розробляти</b> конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> плани будівель та споруд	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> елементи фірмового стилю для наданого об'єкта проектування	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє забезпечувати поглиблену проробку проекту</b> в графічному варіанті та об'ємному рішенні ескізних варіантів об'єктів проектування	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє забезпечувати</b> редагування властивостей остаточних дизайн-рішень по визначеним моделям об'єкта проектування у вигляді ілюстративного матеріалу	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє планувати основні етапи розробки та реалізації проекту</b>	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.	ПФ.С.02 .ЛП.Р.
	<b>Вміє враховувати</b> антропометричні ознаки тіла людини при проектуванні дизайн-об'єкту	ПФ.С.02 .ЛП.Р.02
	<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02 .ЛП.Р.03
	<b>Вміє проектувати</b> зимовий сад згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.С.02 .ЛП.Р.04
	<b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування	ПФ.С.02 .ЛП.Р.11
	<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 2
	<b>Вміє виявляти</b> особливості різних типів композиції завдяки виразності матеріалу та <b>підкреслювати цілісність</b> художньої єдності формального рішення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 3

	<b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб, паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгортку	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 4
	<b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 5
	<b>Вміє застосовувати</b> різні способи побудови перспективи об'ємних фігур	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 6
	<b>Вміє практично застосовувати</b> принципи побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 7
	<b>Вміє користуватися</b> методами стилізації природних форм	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 8
	<b>Вміє дотримуватися правил</b> складання геометричної побудови елементів ордеру	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 9
	<b>Вміє використовувати</b> графічні техніки штрихування, відмивки, креслення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 0
	<b>Вміє виявляти принципи</b> пропорціонування ордерної системи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 1
	<b>Вміє застосовувати</b> на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 2
	<b>Вміє застосовувати</b> закономірності оптичних ілюзій в дизайні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 3
	<b>Вміє застосовувати</b> закономірності розташування предметів на площині аркуша	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 4
	<b>Вміє застосовувати навички</b> побудови зображення предметів за законами лінійної перспективи, враховуючи візуальні деформації в зображенні перспективних скорочень при створенні графічними засобами ілюзії об'єму предметів у просторі	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 5
	<b>Вміє будувати пропорційні співвідношення</b> за допомогою зорових вимірювань предметів один до одного та окремих їх частин до цілого	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє застосовувати практичні навички</b> вимірювання загальних пропорцій і пропорційних співвідношень	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> розташування частин обличчя	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> пластичні характеристики обличчя за допомогою світлотіні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.

	<b>Вміє моделювати графічними засобами</b> зображення голови людини з урахуванням законів перспективи за допомогою конструктивної схеми	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє візуально визначати</b> пропорційні співвідношення між зображуваними частинами обличчя	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє враховувати</b> індивідуально-психологічні відмінності під час малювання голови натурника	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє підпорядкувати</b> деталі моделювання цілісному враженню	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє дотримуватись правил виконання</b> лінійно-конструктивної побудови малюнка пів фігури людини	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> об'єм засобами світлотіні, дотримуючись суворої методичної послідовності будови зображення	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> конструктивні пропорції тіла людини під одягом та зв'язок одягу з пластичною формою людини	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> конструктивно-структурні, пропорційні і динамічні закономірності фігури людини	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> ритм, загальний рух та характерні пропорції фігур у взаємодії	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> характеру руху та виявляти цілісність живої рухомої фігури	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє формувати загальні риси</b> пропорційного співвідношення частин людського тіла і виконувати зарисовки	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> моделі тіла людини за ступенями розвитку м'язів	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє відрізняти</b> м'язи людини за впливом на них соціальних, професійних факторів та статевих особливостей кісток та м'язів	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє користуватися</b> анатомічною термінологією для позначення кісток скелету, м'язів та пояснення їх топографії	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє відображати у конструктивній побудові рисунку</b> тіла людини індивідуальні властивості пропорцій, професійні, статеві та вікові особливості	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє відрізняти і виражати графічними засобами</b> пластику рухів людини	ПФ.С.03 .ПП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> створення кольоро-тонального короткочасного етюд-пошуку простого натюрмрту	ПФ.С.03 .ПП.Н.

	<b>Вміє виконувати композиційно-графічне рішення</b> зображень для подальшої роботи живописними матеріалами	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати</b> кольорову прописку загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати живописними засобами</b> тональні співвідношення предметного змісту натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати і живописними засобами</b> матеріальність і фактуру предметів простого натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> зображення елементів композиції загальному рішенню	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відобразити</b> сутність моделі за допомогою живописно-пластичної будови портрета	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> об'єм і матеріальність за допомогою різних живописних технік	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати можливості</b> живописних матеріалів і техніки для створення емоційно-художнього образу складного натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> взаємне розташування предметів в багатопредметній композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє втілювати</b> основні принципи композиційно-художнього формоутворення та відтворювати кольорову гармонію	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє передавати якості</b> моделі за умови міцної живописно-конструктивної побудови	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє практично відтворювати</b> ілюзію руху лінійного силуету та імітувати глибину плаского зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати</b> методи графічної формалізації та гармонізації об'єктів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати у формі копій та замальовок</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати у формі копій та замальовок</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.С.03 .ЛП.Н.2



	<b>Вміє застосовувати закони композиції при макетуванні</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.3
	<b>Вміє користуватись основними прийомами формоутворення</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати композиційну побудову пластики поверхонь</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виразно передавати елементи оточуючого середовища для створення образу запроєктованого об'єкту</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє застосовувати знання про декоративні властивості деревних рослин</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє проектувати та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості квітково-декоративних рослин</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 1
	<b>Вміє виконувати обміри фрагменту інтер'єру або екстер'єру об'єктів архітектури або дизайну</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 6
	<b>Вміє відображати отримані дані щодо геометричних характеристик архітектурної форми у вигляді кроків обмірів з відповідними проекціями</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 7
	<b>Вміє розробляти основні види проекційного креслення та комплексні креслення</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє обирати необхідну точку зору для подачі моделі</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє створювати необхідні елементи згідно проекту</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє моделювати елементи інтер'єру та декор</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати отриманні знання у створенні аналогової бази дизайн-проекування</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати прийоми виконання архітектурних обмірів</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє передбачати майбутнє кольоро-тональне рішення зображень на основі етюдів-пошуків</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє передавати рух фігур в динаміці та особливості інтер'єру за допомогою кольоро-тонального рішення зображень на основі етюдів-пошуків</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Р.

Здатність самокритично оцінювати свої творчі здобутки, постійно поповнювати знання, підвищувати професійний рівень	КЗП-02	<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
		<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
		<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.2
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
Здатність застосовувати основні методи аналізу, опису, порівняння, класифікації, оцінювання творів мистецтва та дизайнерських розробок	КЗП-04	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
		<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
		<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.1
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.2
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.3
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
	<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
	<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1
	<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах</b> декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.2
	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проєктів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
	<b>Вміє досліджувати</b> досвід проєктування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
	<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
	<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03 .ЛП.О.4
	<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> об'ємні скульптурні форми з точки зору конструктивно-площинних, пропорційних, пластанатомічних знань	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, виявляти домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє визначати</b> головні проєктні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проєктування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.

	<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03 .ПП.Р.
	<b>Вміє встановлювати доцільність</b> використання матеріалу	ПФ.Д.03 .ПП.Р.
	<b>Вміє виявляти критерії</b> функціональної та естетичної цінності продукту дизайну	ПФ.Д.03 .ПР.О.1
	<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє виявляти</b> образно-стилістичні характеристики художнього витвору	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.О.3
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> , притаманні українським майстрам.	ПФ.Д.03 .ПР.О.4
	<b>Вміє визначати принципи формоутворення</b> , притаманні українським майстрам	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> та класифікувати типи житлових будівель і споруд	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> та класифікувати типи громадських будівель і споруд	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> основні компоненти і елементи ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> та оцінювати особливості формування комплексної зеленої зони міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз</b> території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в еколого-біологічних і декоративних властивостях основних рослин, які використовуються в оформленні інтер'єрів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в напрямках, стилях і видах декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.Р.

	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі та визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, застосовані майстрами зарубіжного мистецтва	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно –прикладного мистецтва технологіям та соціальним умовам виникнення	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє досліджувати</b> особливості дизайну історико-культурної спадщини	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізи аналогів та прототипи об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє самостійно проводити</b> опис вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє визначити</b> місце та роль меблів в життєдіяльності людини	ПФ.Д.05 .ЛР.Р.
	<b>Вміє передбачати</b> розвиток форм і типів меблів у зв'язку з динамічними змінами стилєвих напрямів та художніх тенденцій	ПФ.Д.05 .ЛР.Р.
	<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє виявляти</b> особливості різних типів композиції завдяки виразності матеріалу та <b>підкреслювати цілісність</b> художньої єдності формального рішення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 3
	<b>Вміє працювати з інформаційними джерелами</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1
	<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилєутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.С.03 .ЛП.Н.2
	<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє передбачати</b> майбутнє кольоро-тональне рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє передавати</b> рух фігур в динаміці та особливості інтер'єру за допомогою кольоро-тонального рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛП.Р.

Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці у галузі	КЗП-05	<b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз</b> території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища	ПФ.Д.03 .ПР.О.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в еколого-біологічних і декоративних властивостях основних рослин, які використовуються в оформленні інтер'єрів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
		<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізи аналогів та прототипи об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє самостійно проводити</b> опис вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє обґрунтувати</b> доречність застосування матеріалу	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє здійснювати оптимальний вибір</b> матеріалів при розробці дизайн-проектів	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє обґрунтувати</b> вибір відповідних оздоблювальних матеріалів	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> кліматичні умови проектування середовищних об'єктів та обирати ефективні рішення	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє формулювати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції з огляду на функціональне та естетичне значення	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє обґрунтувати та доводити доречність і необхідність застосування</b> дизайнерських технологій в процесі проектування середовищних об'єктів та систем	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> антропометричні, гігієнічні, психофізіологічні і психологічні показники для створення ергономічного дизайн-об'єкту	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
		<b>Вміє аналізувати та оцінювати</b> небезпечні ситуації, ефективно оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу, самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення екстремальних ситуацій	СП.Д.04 .ЗП.Р.1



	<b>Вміє оцінювати</b> обставини, що виникають внаслідок стихійного лиха та аварій, приймати відповідні рішення щодо їх ліквідації	СП.Д.04 .ЗП.Р.3
	<b>Вміє аналізувати</b> психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки, розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток, визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності	СП.Д.04 .ЗП.Р.2
	<b>Вміє аналізувати вплив антропогенних факторів</b> на навколишнє середовище	СП.Д.04 .ЗП.Р.
	<b>Вміє здійснювати заходи</b> щодо самозахисту і захисту персоналу від наслідків стихійного лиха та застосування сучасної зброї, ефективно надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим	СП.Д.04 .ЗП.Р.4
	<b>Вміє виявляти</b> точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості	ПФ.Д.0 5.ЗР.Р.
	<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати нормативну базу</b> для розробки та створення об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє комплексно застосувати знання з</b> формування середовищних об'єктів	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> складові проектної концепції з розкриттям наступних аспектів: образу, композиційно-пластичних, кольорографічних, функціональних, морфологічних, конструктивно-технологічних, ергономічних, екологічних тощо	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє обирати методи</b> художнього конструювання, проектування та формування середовища	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Е.02 .ЛП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів	ПФ.Е.02 .ЛП.Н.

	<b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору	ПФ.Е.02 ЛП.Н.
	<b>Вміє розробляти</b> композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів	ПФ.Е.02 ЛП.О.
	<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій	ПФ.Е.02 ЛП.Р.
	<b>Вміє враховувати</b> вплив формоутворюючих законів ландшафтного дизайну на екстер'єрні меблі	ПФ.Е.02 ЛП.Р.
	<b>Вміє витримати стильові характеристики</b>	ПФ.Е.02 ЛП.Р.
	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі	ПФ.Е.02 ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двомірному та тримірному просторі методами комбінаторних конструкцій	ПФ.Е.03 ЛП.О.
	<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції в об'ємі	ПФ.Е.03 ЛП.О.
	<b>Вміє враховувати</b> вплив різних форм організації нашого життя на принципи архітектурно-дизайнерських рішень	ПФ.Е.03 ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати технології створення</b> декоративних елементів для інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє проектувати та створювати</b> малі архітектурні форми в дизайні інтер'єру	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє використовувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти актуальну та конкурентоспроможну концепцію</b> реклами	СВ.Е.03. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> дизайн-проекти виставкових стендів сучасними техніко-графічними методами	СВ.Е.03. ПП.Н.
	<b>Вміє користуватись</b> композиційними прийомами озеленення інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.Р.
	<b>Вміє формувати складові проекту</b> інтер'єру із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.01

	<b>Вміє розробляти</b> конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> плани будівель та споруд	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє планувати основні етапи розробки та реалізації проекту</b>	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє здійснювати заходи</b> щодо самозахисту і захисту персоналу від наслідків стихійного лиха та застосування сучасної зброї, ефективно надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим	СП.С.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє оформлювати проектну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02 .ЛП.Н.
	<b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.	ПФ.С.02 .ЛП.Р.
	<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02 .ЛП.Р.03
	<b>Вміє проектувати</b> зимовий сад згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.С.02 .ЛП.Р.04
	<b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02 .ЛП.Р.05
	<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02 .ЛП.Р.06

	<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.07
	<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.08
	<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	
	<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> діючих будівельних та санітарно-гігієнічних нормативов, каталогах виробів і матеріалів	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.10
	<b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.11
	<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.0 2
	<b>Вміє виразно передавати</b> елементи оточуючого середовища для створення образу запроєктованого об'єкту	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
	<b>Вміє проектувати</b> та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості квітково-декоративних рослин	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.6 1
	<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.6 2
	<b>Вміє розробляти</b> основні види проекційного креслення та комплексні креслення	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
	<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє моделювати</b> елементи інтер'єру та декор	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє використовувати отриманні знання</b> у створенні аналогової бази дизайн-проектування	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє використовувати</b> прийоми виконання архітектурних обмірів	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє складати</b> необхідну проектну документацію	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.

Здатність використовувати інформаційні технології для розв'язання експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності	КЗП-06	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схем и функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати та використовувати особливості</b> планувальної структури міст	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі	ПФ.Е.02 .ЛП.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> ергономічні аспекти проектування меблів	ПФ.Е.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> антропометричні ознаки тіла людини при проектуванні дизайн-об'єкту	ПФ.С.02 .ЛП.Р.02
		<b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб, паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгортки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 4
		<b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 5
		<b>Вміє практично застосовувати</b> принципи побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 7
		<b>Вміє користуватися</b> методами стилізації природних форм	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 8
		<b>Вміє дотримуватися правил</b> складання геометричної побудови елементів ордеру	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 9
		<b>Вміє виявляти принципи</b> пропорціонування ордерної системи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 1
		<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 2
		<b>Вміє користуватись</b> Photoshop та CorelDRAW як засобом трансформації та візуалізації зображень растрової та векторної графіки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 3
		<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 4
		<b>Вміє використовувати знання</b> щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 5

		<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє робити вибір</b> між програмами векторної та растрової графіки, керуючись поставленою задачею	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє робити</b> основні операції, що виконуються над об'єктами в комп'ютерній графіці	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> реальні умови місцевості ділянки проектування, антуражу та освітлення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> додаткові характерні елементи оточення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, володіння основами ділового спілкування, навичками роботи в команді	КЗП-07		
Здатність вільно спілкуватися на професійні теми з використанням професійної термінології та графічних засобів	КЗП-08	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилютворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1

		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
Здатність засвоювати і адаптовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації до власної проектної діяльності	КЗП-09	<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> ергономічні аспекти проектування меблів	ПФ.Е.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ЛП.Н.

Здатність застосовувати знання з основ наукових досліджень для планування, організації та проведення наукових досліджень у галузі мистецтва і дизайну	КЗП-10	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
		<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
		<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, виявляти фактори, що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.2
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.



		<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ПР.Н.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проєктів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проєктування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
Розуміння значення формування художньої культури особистості у вихованні молодого покоління	КЗП-12	<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти критерії</b> функціональної та естетичної цінності продукту дизайну	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1

Здатність точно і стисло формулювати результати науково-прикладних досліджень з використанням специфічної для мистецької галузі термінології	КЗП-13	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
		<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
		<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, виявляти фактори, що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.2
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

		<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ПР.Н.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
Розуміння суті закономірностей процесу відображення оточуючого середовища через призму власного світогляду	КЗП-14	<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ПП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2

	<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
	<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
	<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
	<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.1
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.2
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.3
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
	<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
	<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1
	<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах</b> декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.2
	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ПП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> об'ємні скульптурні форми з точки зору конструктивно-площинних, пропорційних, пластанатомічних знань	ПФ.Д.03 .ПП.О.
	<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ПП.О.

	<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє встановлювати доцільність</b> використання матеріалу	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє виявляти</b> образно-стилістичні характеристики художнього витвору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> , притаманні українським майстрам.	ПФ.Д.03 .ЛП.О.4
	<b>Вміє визначати принципи формоутворення</b> , притаманні українським майстрам	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схем и функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати та використовувати особливості</b> планувальної структури міст	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи житлових будівель і споруд	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи громадських будівель і споруд	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> основні компоненти і елементи ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє аналізувати та оцінювати</b> особливості формування комплексної зеленої зони міста	ПФ.Д.03 .ЛП.О.

	<b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз</b> території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватись</b> в еколого-біологічних і декоративних властивостях основних рослин, які використовуються в оформленні інтер'єрів	ПФ.Д.03 .ПР.О.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в напрямках, стилях і видах декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі та визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, застосовані майстрами зарубіжного мистецтва	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно –прикладного мистецтва технологіям та соціальним умовам виникнення	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє досліджувати</b> особливості дизайну історико-культурної спадщини	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізи аналогів та прототипи об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє самостійно проводити</b> опис вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє обґрунтувати</b> доречність застосування матеріалу	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє здійснювати оптимальний вибір</b> матеріалів при розробці дизайн-проектів	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє обґрунтувати</b> вибір відповідних оздоблювальних матеріалів	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> кліматичні умови проектування середовищних об'єктів та обирати ефективні рішення	ПФ.Д.03 .ПР.Р.
	<b>Вміє формулювати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ПР.Р.

	<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції з огляду на функціональне та естетичне значення	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє обґрунтувати та доводити</b> доречність і необхідність застосування дизайнерських технологій в процесі проектування середовищних об'єктів та систем	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє враховувати</b> антропометричні, гігієнічні, психофізіологічні і психологічні показники для створення ергономічного дизайн-об'єкту	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.
	<b>Вміє виявляти</b> точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості	ПФ.Д.0 5.3Р.Р.
	<b>Вміє формулювати та обґрунтовувати</b> проблеми, притаманні об'єктам майбутньої розробки в контексті покращення їх дизайнерських та ергономічних показників	ПФ.Д.0 5.3Р.Р.
	<b>Вміє визначати та обґрунтовувати</b> стратегію, напрямки подальшої дизайнерської розробки	ПФ.Д.0 5.3Р.Р.
	<b>Вміє визначити</b> місце та роль меблів в життєдіяльності людини	ПФ.Д.05 .ЛР.Р.
	<b>Вміє передбачати</b> розвиток форм і типів меблів у зв'язку з динамічними змінами стилєвих напрямів та художніх тенденцій	ПФ.Д.05 .ЛР.Р.
	<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє використовувати</b> нормативну базу для розробки та створення об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє комплексно застосувати</b> знання з формування середовищних об'єктів	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> складові проектної концепції з розкриттям наступних аспектів: образу, композиційно-пластичних, кольорографічних, функціональних, морфологічних, конструктивно-технологічних, ергономічних, екологічних тощо	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01 .ЛП.Р.
	<b>Вміє обирати</b> методи художнього конструювання, проектування та формування середовища	ПФ.Е.01 .ЛР.Р.
	<b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Е.02 .ЛП.Н.



		<b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів	ПФ.Е.02 .ПП.Н.
		<b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору	ПФ.Е.02 .ПП.Н.
		<b>Вміє розробляти</b> композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів	ПФ.Е.02 .ПП.О.
		<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій	ПФ.Е.02 .ПП.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> вплив формоутворюючих законів ландшафтного дизайну на екстер'єрні меблі	ПФ.Е.02 .ПП.Р.
		<b>Вміє витримати стилеві характеристики</b>	ПФ.Е.02 .ПП.Р.
		<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі	ПФ.Е.02 .ПП.Р.
		<b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двомірному та тримірному просторі методами комбінаторних конструкцій	ПФ.Е.03 .ПП.О.
		<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції в об'ємі	ПФ.Е.03 .ПП.О.
		<b>Вміє враховувати</b> вплив різних форм організації нашого життя на принципи архітектурно-дизайнерських рішень	ПФ.Е.03 .ЛР.Р.
		<b>Вміє використовувати технології створення</b> декоративних елементів для інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.О.
		<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.03. ПП.О.
		<b>Вміє проектувати та створювати</b> малі архітектурні форми в дизайні інтер'єру	СВ.Е.03. ПП.О.
		<b>Вміє використовувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	СВ.Е.03. ПП.О.
		<b>Вміє розробляти актуальну та конкурентоспроможну концепцію реклами</b>	СВ.Е.03. ПП.О.
		<b>Вміє розробляти</b> дизайн-проекти виставкових стендів сучасними техніко-графічними методами	СВ.Е.03. ПП.Н.
		<b>Вміє користуватись</b> композиційними прийомами озеленення інтер'єрів	СВ.Е.03. ПП.Р.

	<b>Вміє підпорядковувати дрібні деталі цілісному враженню за допомогою засобів художньої виразності</b>	ПФ.Е.04 .ПП.Н
	<b>Вміє використовувати</b> прийоми скульптурного ліплення	ПФ.Е.04 .ПП.Н
	<b>Вміє використовувати</b> в ліпленні різновиди рельєфу та пластики	ПФ.Е.04 .ПП.Н.
	<b>Вміє відтворювати і відчувати існуючу кольорову гаму</b>	ПФ.Е.04 .ПП.О.
	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створювання дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04 .ПП.О.0 2
	<b>Вміє забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту	ПФ.Е.04 .ПП.О.0 3
	<b>Вміє розробляти композиції</b> на задану тему для їх подальшого втілення в пластичному матеріалі	СВ.Е.04. ПП.Н.01
	<b>Вміє підготовляти</b> та попередньо обробляти пластичний матеріал для подальшого використання при ліпленні	СВ.Е.04. ПП.Н.02
	<b>Вміє формувати складові проекту</b> інтер'єру із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.01
	<b>Вміє розробляти</b> конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> плани будівель та споруд	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє розробляти</b> елементи фірмового стилю для наданого об'єкта проектування	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє забезпечувати поглиблену проробку проекту</b> в графічному варіанті та об'ємному рішенні ескізних варіантів об'єктів проектування	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє забезпечувати</b> редагування властивостей остаточних дизайн-рішень по визначеним моделям об'єкту проектування у вигляді ілюстративного матеріалу	СВ.Е.04. ПП.О.
	<b>Вміє планувати основні етапи розробки та реалізації проекту</b>	ПФ.С.01 .ПП.Р.
	<b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.	ПФ.С.02 .ПП.Р.

		<b>Вміє проектувати</b> зимовий сад згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.С.02 .ЛП.Р.04
		<b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування	ПФ.С.02 .ЛП.Р.11
		<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 2
		<b>Вміє виразно передавати</b> елементи оточуючого середовища для створення образу запроєктованого об'єкту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
		<b>Вміє проектувати</b> та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості квітково-декоративних рослин	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 1
		<b>Вміє розробляти</b> основні види проєкційного креслення та комплексні креслення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
		<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проєкту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє моделювати</b> елементи інтер'єру та декор	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати отриманні знання</b> у створенні аналогової бази дизайн-проектування	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> прийоми виконання архітектурних обмірів	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
Здатність застосовувати в професійній діяльності знань права на об'єкти інтелектуальної власності	КЗП-15	<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проєктної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проєктної ситуації	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє оформлювати проєктну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02 .ЛП.Н.

		<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.03
		<b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02 .ПП.Р.05
		<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02 .ПП.Р.06
		<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.07
		<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.08
		<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	ПФ.С.02 .ПП.Р.09
		<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> діючих будівельних та санітарно-гігієнічних нормативів, каталогах виробів і матеріалів	ПФ.С.02 .ПП.Р.10
		<b>Вміє складати</b> необхідну проектну документацію	ПФ.С.03 .ПП.Р.
<b>Спеціалізовано-професійні</b>	КСП		
Здатність засвоювати і адаптувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації до традицій національної культури та розвивати національні традиції в дизайні	КСП-01	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, виявляти домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ПП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> особливості дизайну історико-культурної спадщини	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.

		<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.С.03 .ПП.Н.2
Здатність планувати етапи розробки та реалізації складних дизайнерських проектів	КСП-03	<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03 .ЛП.О.4
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє оформлювати проектну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02 .ЛП.Н.

		<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.03
		<b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02 .ПП.Р.05
		<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02 .ПП.Р.06
		<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.07
		<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.08
		<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	ПФ.С.02 .ПП.Р.09
		<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> діючих будівельних та санітарно-гігієнічних нормативов, каталогах виробів і матеріалів	ПФ.С.02 .ПП.Р.10
		<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ПП.Р.
		<b>Вміє складати</b> необхідну проектну документацію	ПФ.С.03 .ПП.Р.
Глибоке розуміння концептуальних основ сучасного мистецтва і дизайну з точки зору їх естетичної сутності	КСП-04	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ПР.Н.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ПР.Н.2

	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ПР.Н.1
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ПР.Н.2
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ПР.Н.3
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє аналізувати</b> концептуальні основи різноманітних художніх течій	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між матеріально-художньою культурою та філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
	<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
	<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
	<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1

		<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах</b> декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.2
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проєктів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проєктування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03 .ЛП.О.4
		<b>Вміє аналізувати</b> проєктну ситуацію для підготування необхідної передпроєктної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> об'ємні скульптурні форми з точки зору конструктивно-площинних, пропорційних, пластанатомічних знань	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє застосовувати</b> на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 2
		<b>Вміє застосовувати</b> закономірності оптичних ілюзій в дизайні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 3
		<b>Вміє застосовувати</b> закономірності розташування предметів на площині аркуша	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 4
		<b>Вміє застосовувати навички</b> побудови зображення предметів за законами лінійної перспективи, враховуючи візуальні деформації в зображенні перспективних скорочень при створенні графічними засобами ілюзії об'єму предметів у просторі	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 5



	<b>Вміє будувати пропорційні співвідношення</b> за допомогою зорових вимірювань предметів один до одного та окремих їх частин до цілого	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє застосовувати практичні навички</b> вимірювання загальних пропорцій і пропорційних співвідношень	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> розташування частин обличчя	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> пластичні характеристики обличчя за допомогою світлотіні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє моделювати графічними засобами</b> зображення голови людини з урахуванням законів перспективи за допомогою конструктивної схеми	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє візуально визначати</b> пропорційні співвідношення між зображуваними частинами обличчя	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє враховувати</b> індивідуально-психологічні відмінності під час малювання голови натурника	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє підпорядкувати</b> деталі моделювання цілісному враженню	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє дотримуватись правил виконання</b> лінійно-конструктивної побудови малюнка пів фігури людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> об'єм засобами світлотіні, дотримуючись суворої методичної послідовності будови зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> конструктивні пропорцій тіла людини під одягом та зв'язок одягу з пластичною формою людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> конструктивно-структурні, пропорційні і динамічні закономірності фігури людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> ритм, загальний рух та характерні пропорції фігур у взаємодії	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> характеру руху та виявляти цілісність живої рухомої фігури	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє формувати загальні риси</b> пропорційного співвідношення частин людського тіла і виконувати зарисовки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> моделі тіла людини за ступенями розвитку м'язів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відрізняти</b> м'язи людини за впливом на них соціальних, професійних факторів та статевих особливостей кісток та м'язів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє користуватися</b> анатомічною термінологією для позначення кісток скелету, м'язів та пояснення їх топографії	ПФ.С.03 .ЛП.Н.

	<b>Вміє відображати у конструктивній побудові рисунку</b> тіла людини індивідуальні властивості пропорцій, професійні, статеві та вікові особливості	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відрізняти і виражати графічними засобами</b> пластику рухів людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> створення кольоро-тонального короткочасного етюду-пошуку простого натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати композиційно-графічне рішення</b> зображень для подальшої роботи живописними матеріалами	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати</b> кольорову прописку загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати живописними засобами</b> тональні співвідношення предметного змісту натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати і живописними засобами</b> матеріальність і фактуру предметів простого натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> зображення елементів композиції загальному рішенню	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відобразити</b> сутність моделі за допомогою живописно-пластичної будови портрета	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> об'єм і матеріальність за допомогою різних живописних технік	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати можливості</b> живописних матеріалів і техніки для створення емоційно-художнього образу складного натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> взаємне розташування предметів в багатопредметній композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє втілювати</b> основні принципи композиційно-художнього формоутворення та відтворювати кольорову гармонію	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє передавати якості</b> моделі за умови міцної живописно-конструктивної побудови	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє практично відтворювати</b> ілюзію руху лінійного силуету та імітувати глибину плаского зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати</b> методи графічної формалізації та гармонізації об'єктів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати</b> методи графічної формалізації та гармонізації об'єктів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.

		<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції при макетуванні	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.3
		<b>Вміє користуватись</b> основними прийомами формоутворення	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє виконувати</b> композиційну побудову пластики поверхонь	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє виконувати</b> об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє застосовувати знання</b> про декоративні властивості деревних рослин	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.
		<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
		<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
		<b>Вміє передбачати</b> майбутнє кольоро-тональне рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
		<b>Вміє передавати</b> рух фігур в динаміці та особливості інтер'єру за допомогою кольоро-тонального рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
Здатність самостійно чи в співавторстві створювати дизайнерські розробки середовищних об'єктів різноманітної складності з використанням сучасних технічних засобів	КСП-05	<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛПІ.О.
		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛПІ.Р.
		<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями	ПФ.С.01 .ЛПІ.Р.

	<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє оформлювати проектну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02 .ЛПІ.Н.
	<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування об'єктів просторово-предметного середовища	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.03
	<b>Вміє скласти</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.05
	<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.06
	<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.07
	<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.08
	<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.09
	<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> діючих будівельних та санітарно-гігієнічних нормативов, каталогах виробів і матеріалів	ПФ.С.02 .ЛПІ.Р.10
	<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.6 4
	<b>Вміє використовувати знання</b> щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03 .ЛПІ.Н.6 5
	<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє робити вибір</b> між програмами векторної та растрової графіки, керуючись поставленою задачею	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.
	<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03 .ЛПІ.Р.

		<b>Вміє робити</b> основні операції, що виконуються над об'єктами в комп'ютерній графіці	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> реальні умови місцевості ділянки проектування, антуражу та освітлення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> додаткові характерні елементи оточення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє складати</b> необхідну проектну документацію	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
Здатність до моніторингу ринку та обґрунтування дизайнерських пропозицій щодо формування та розвитку предметно-просторового середовища	КСП-06	<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03 .ЛП.О.4
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє враховувати</b> вплив різних форм організації нашого життя на принципи архітектурно-дизайнерських рішень	ПФ.Е.03 .ЛР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувальної, функціональної та художньої реалізації об'єкту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.

Здатність готувати технічну та супровідну проектну документацію по темі дизайн-розробки	КСП-07	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, виявляти домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ЛП.Р.
		<b>Вміє враховувати</b> антропометричні ознаки тіла людини при проектуванні дизайн-об'єкту	ПФ.С.02 .ЛП.Р.02
Здатність до генерації інноваційних ідей в дизайні на основі інтеграції знань та практичних навичок з різних видів мистецтв, традиційних технік та новітніх технологій	КСП-08	<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
Здатність застосовувати арсенал засобів образотворчого мистецтва: рисунок, колір, пластику, композицію, техніку і технологію для розробки дизайн-проектів	КСП-09	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.

	<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
	<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
	<b>Вміє враховувати</b> антропометричні ознаки тіла людини при проектуванні дизайн-об'єкту	ПФ.С.02 .ЛП.Р.02
	<b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб, паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгортки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 4
	<b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 5
	<b>Вміє застосовувати</b> різні способи побудови перспективи об'ємних фігур	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 6
	<b>Вміє практично застосовувати</b> принципи побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 7
	<b>Вміє користуватися</b> методами стилізації природних форм	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 8
	<b>Вміє дотримуватися правил</b> складання геометричної побудови елементів ордеру	ПФ.С.03 .ЛП.Н.0 9
	<b>Вміє використовувати</b> графічні техніки штрихування, відмивки, креслення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 0
	<b>Вміє виявляти принципи</b> пропорціонування ордерної системи	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 1
	<b>Вміє застосовувати</b> на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 2
	<b>Вміє застосовувати</b> закономірності оптичних ілюзій в дизайні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 3
	<b>Вміє застосовувати</b> закономірності розташування предметів на площині аркуша	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 4
	<b>Вміє застосовувати навички</b> побудови зображення предметів за законами лінійної перспективи, враховуючи візуальні деформації в зображенні перспективних скорочень при створенні графічними засобами ілюзії об'єму предметів у просторі	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1 5

	<b>Вміє будувати пропорційні співвідношення</b> за допомогою зорових вимірювань предметів один до одного та окремих їх частин до цілого	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє застосовувати практичні навички</b> вимірювання загальних пропорцій і пропорційних співвідношень	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> розташування частин обличчя	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> пластичні характеристики обличчя за допомогою світлотіні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє моделювати графічними засобами</b> зображення голови людини з урахуванням законів перспективи за допомогою конструктивної схеми	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє візуально визначати</b> пропорційні співвідношення між зображуваними частинами обличчя	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє враховувати</b> індивідуально-психологічні відмінності під час малювання голови натурника	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє підпорядкувати</b> деталі моделювання цілісному враженню	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє дотримуватись правил виконання</b> лінійно-конструктивної побудови малюнка пів фігури людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> об'єм засобами світлотіні, дотримуючись суворої методичної послідовності будови зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> конструктивні пропорції тіла людини під одягом та зв'язок одягу з пластичною формою людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виявляти</b> конструктивно-структурні, пропорційні і динамічні закономірності фігури людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> ритм, загальний рух та характерні пропорції фігур у взаємодії	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє визначати</b> характеру руху та виявляти цілісність живої рухомої фігури	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє формувати загальні риси</b> пропорційного співвідношення частин людського тіла і виконувати зарисовки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє створювати</b> моделі тіла людини за ступенями розвитку м'язів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відрізняти</b> м'язи людини за впливом на них соціальних, професійних факторів та статевих особливостей кісток та м'язів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє користуватися</b> анатомічною термінологією для позначення кісток скелету, м'язів та пояснення їх топографії	ПФ.С.03 .ЛП.Н.



	<b>Вміє відображати у конструктивній побудові рисунку</b> тіла людини індивідуальні властивості пропорцій, професійні, статеві та вікові особливості	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відрізняти і виражати графічними засобами</b> пластику рухів людини	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати закономірності</b> створення кольоро-тонального короткочасного етюду-пошуку простого натюрморту	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати композиційно-графічне рішення</b> зображень для подальшої роботи живописними матеріалами	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати</b> кольорову прописку загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови композиції	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє передавати якості</b> моделі за умови міцної живописно-конструктивної побудови	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє практично відтворювати</b> ілюзію руху лінійного силуету та імітувати глибину плаского зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє використовувати</b> методи графічної формалізації та гармонізації об'єктів	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.С.03 .ЛП.Н.2
	<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції при макетуванні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.3
	<b>Вміє користуватись</b> основними прийомами формоутворення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати</b> композиційну побудову пластики поверхонь	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє виконувати</b> об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
	<b>Вміє застосовувати знання</b> про декоративні властивості деревних рослин	ПФ.С.03 .ЛП.Н.

		<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
		<b>Вміє виконувати</b> обміри фрагменту інтер'єру або екстер'єру об'єктів архітектури або дизайну	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 6
		<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик архітектурної форми у вигляді кроків обмірів з відповідними проєкціями	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 7
		<b>Вміє передбачати</b> майбутнє кольоро-тональне рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє передавати</b> рух фігур в динаміці та особливості інтер'єру за допомогою кольоро-тонального рішення зображень на основі етюдів-пошуків	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
Здатність застосовувати знання і уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення світового і національного дизайну та вміння їх використовувати для розв'язання професійних задач	КСП-10	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проєктів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проєктування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, виявляти домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.

Здатність застосовувати знання й уміння в галузі комп'ютерних технологій для вирішення професійно профільованих завдань	КСП-11	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє працювати з інформаційними джерелами</b>	ПФ.С.03 .ЛП.Н.1
		<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 2
		<b>Вміє користуватись</b> Photoshop та CorelDRAW як засобом трансформації та візуалізації зображень растрової та векторної графіки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 3
		<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 4
		<b>Вміє використовувати знання</b> щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 5
		<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє робити вибір</b> між програмами векторної та растрової графіки, керуючись поставленою задачею	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє робити</b> основні операції, що виконуються над об'єктами в комп'ютерній графіці	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> реальні умови місцевості ділянки проектування, антуражу та освітлення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє відображати</b> додаткові характерні елементи оточення	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03 .ЛП.Р.

Уміти здійснювати пошук, систематизацію, аналіз та узагальнення наукової інформації та практичних розробок у сфері дизайну	КСП-12	<b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ЛП.О.1
		<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ЛП.О.2
		<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3
		<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, виявляти фактори, що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ЛП.О.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від античності до середньовіччя	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ від середньовіччя до бароко.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 18 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.1
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.	ПФ.Д.01 .ЛП.Н.2
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.

		<b>Вміє орієнтуватися в розмаїтті</b> мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЛР.Н.3
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє орієнтуватися</b> у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
Здатність координувати роботу робочої групи чи підрозділу з розробки та реалізації дизайнерського проекту	КСП-13	<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
Здатність передбачати та ініціювати тенденції в проектуванні просторово-предметного середовища	КСП-14	<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03 .ЛП.Н.
		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.

Здатність оформляти дизайн-проекти та звіти з проектних і науково-дослідних робіт з дотриманням вимог чинних стандартів	КСП-15	<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
Здатність планувати, організовувати і проводити презентації дизайн-проектів	КСП-16	<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки	ПФ.С.03 .ЛП.Н.6 2
Здатність застосовувати сучасні уявлення про філософські основи дизайну у професійній діяльності	КСП-17	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
Готовність здійснювати пошук та втілювати інноваційні художньо-технологічні рішення та адаптувати їх до умов конкретної реальної проектної ситуації	КСП-18	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє робити</b> композиційний аналіз, <b>виявляти</b> домінуючі, акцентні, повторювані елементи, <b>простежувати</b> тектоніку будівлі, особливості застосування матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє збирати, обробляти, аналізувати систематизувати</b> науково-технічну інформацію з матеріалів наукових, історичних та літературних джерел	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
Здатність формулювати, аргументувати, візуалізувати та	КСП-19	<b>Вміє встановлювати доцільність</b> використання матеріалу	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
		<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ЛП.О.

реалізувати авторську ідею при створенні дизайн-проектів об'єктів різноманітної складності		<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ЛП.Р.
Здатність аналізувати функціональні, об'ємно-планувальні та художньо-стилістичні засади формування об'єктів соціально-культурного призначення	КСП-20	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2
		<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1
		<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.
		<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1
		<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах</b> декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.2
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> досвід проектування та будівництва зимових садів в країнах Західної Європи	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє аналізувати</b> особливості формування зимових садів в сучасному архітектурному середовищі	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє робити аналіз</b> аналогів та дизайн-концепцій вирішення виставкового об'єкту	ПФ.Д.02 .ЛР.О.
		<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
Здатність прогнозувати тенденції розвитку дизайну середовища об'єктів соціально-культурного призначення	КСП-21	<b>Вміє виявляти особливості</b> об'ємної або об'ємно-просторової побудови архітектурного об'єкту в контексті природного оточення або міського середовища	ПФ.Д.03 .ЛП.О.
		<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ЛП.О.
		<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1

**Додаток Б**

ФРАГМЕНТИ  
СКЛАДОВИХ ГАЛУЗЕВОГО СТАНДАРТУ  
(одним з розробників яких є автор рукопису)

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**  
**«БАКАЛАВР»**

---

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ** 0202 МИСТЕЦТВО

**НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ** 6.020207 Дизайн

**КВАЛІФІКАЦІЯ** 3471 Дизайнер-виконавець інтер'єру



## ДОДАТОК 2

### ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-професійної-програми

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Бакалавр

(назва)

Галузь знань

0202 Мистецтво

(шифр та назва згідно з Переліком 20\_\_)

Напрямок підготовки

6.020207 «Дизайн\*»

(код та назва згідно з Переліком 20\_\_)

Спеціальність

(код та найменування спеціальності)

Кваліфікація

3471 «Дизайнер-виконавець  
інтер'єру»

(код та назва згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010)

Міністерство освіти і науки України

“ПОГОДЖЕННЯ”

Департамент вищої освіти

Центр документального забезпечення

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

М.П. Голова НМД підкомісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

Керівник базового навчального закладу

Ректор (директор)

Київського національного університету

культури і мистецтв

(повна назва базового ВНЗ)

Подласький М.М.

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

М.П.

Керівник розробки

Кандидат історичних наук, доцент Директор ІДІР  
(науковий ступінь та вчене звання, посада)

Київського національного університету культури  
і мистецтв

(повна назва ВНЗ)

Соломатова В.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

## Передмова

І РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Міністерства освіти і науки України

ВНЕСЕНО

КИЇВСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

(назва базового вищого навчального закладу)

## 2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства освіти і науки України

від 14.02.2014 р. № 154

3 ВВЕДЕНО вперше

(вперше, другою редакцією, із змінами та доповненнями)

## 4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

1. СОЛОМАТОВА Вікторія Василівна – кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту дизайну та реклами Київського національного університету культури і мистецтв
2. АБИЗОВ Вадим Адільєвич — доктор архітектури, професор, завідуючий кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
3. БОНДАР Ігор Савич — заслужений працівник культури України, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв
4. ЧИРЧИК Сергій Васильович — кандидат фізико-математичних наук, заступник завідувача кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
5. ЯРЕМЧУК Олег Михайлович — старший викладач кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв

## Додаток Б-1

**Таблиця – Розподіл змісту освітньо-професійної програми та навчального часу за циклами підготовки**

<i>Термін навчання(років)</i>				
Загальний навчальний час підготовки (нормативна та варіативна частини)	академічних годин	національних кредитів	кредитів ECTS	У відсотках від загального навчального часу підготовки
				<b>100%</b>
Навчальний час за циклами (академічних годин/ національних кредитів/ кредитів ECTS.	1	2	3	4
Гуманітарної та соціально-економічної підготовки	<b>486</b>	<b>1296</b>	<b>36</b>	<b>15%</b>
Математичної та природничо-наукової підготовки	<b>648</b>	<b>1728</b>	<b>48</b>	<b>20%</b>
Професійної та практичної підготовки	<b>2105</b>	<b>5616</b>	<b>156</b>	<b>65%</b>

*Примітка.* Навчальний час, що передбачений для засвоєння нормативної частини змісту ОПП, повинен становити 60...65% від загального навчального часу підготовки студентів.

Таблиця – Система змістових модулів

Зміст уміння, що забезпечується	Шифр уміння	Назва змістового модуля	Шифр змістового модуля
1	2	3	4
<b>Дисципліни природничо-наукової (фундаментальної) підготовки</b>			
		<b><u>Основи екології і безпеки життєдіяльності (в т.ч. Охорона праці)</u></b>	ПНЗЕ 1
<b>Вміє аналізувати та оцінювати</b> небезпечні ситуації, ефективно оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу, самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення екстремальних ситуацій	СП.Д.04. ЗП.Р.1	<i>Принципи аналізу і оцінювання небезпечної ситуації, особистої і колективної безпеки, методики приймання рішень та послідовності по вжиттю заходів виходу з екстремальних ситуацій.</i>	ПНЗЕ 1.01
<b>Вміє аналізувати</b> психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки, розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток, визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності	СП.Д.04. ЗП.Р.2	<i>Вплив психофізіологічних особливостей людини на формування безпеки людини. Законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності</i>	
<b>Вміє оцінювати</b> обставини, що виникають внаслідок стихійного лиха та аварій, приймати відповідні рішення щодо їх ліквідації	СП.Д.04. ЗП.Р.3	<i>Класифікація і нормування шкідливих та небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини, методів підвищення безпеки технічних засобів та технологічних процесів, характеристики осередків ураження, які виникають у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу.</i>	ПНЗЕ 1.02

<b>Вміє здійснювати заходи</b> щодо самозахисту і захисту персоналу від наслідків стихійного лиха та застосування сучасної зброї, ефективно надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим	СП.Д.04. ЗП.Р.4	<i>Сучасні засоби захисту населення від загрозливих факторів аварій, катастроф, стихійного лиха, тощо. Основи організації та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт</i>	
		<b><u>Інформаційні технології, системи та ресурси</u></b>	ПНЗЕ 2
<b>Вміє професійно використовувати</b> комплекс апаратних засобів обчислювальної техніки (персональний комп'ютер). Вміє професійно використовувати можливості системного програмного забезпечення.	ПФ.С.07 .ЗР.Н.1	Позиціонування комп'ютерної техніки в інформаційному просторі	ПНЗЕ 2.01
<b>Вміє ефективно використовувати</b> можливості службового програмного забезпечення, обирати потрібні програми для виконання фахових завдань і ефективно їх використовувати. Вміє сканувати графічні зображення та редагувати оцифровані растрові документи. Вміє створювати та редагувати растрові зображення.	ПФ.С.07 .ЗР.Н.2		
<b>Вміє готувати</b> графічні зображення для публікації в мережі Інтернет. Розробляти інформаційну архітектуру веб-сайту	ПФ.С.07 .ЗР.Н.3	Інформаційне проектування та веб-ресурси	ПНЗЕ 2.02
<b>Вміє створювати та публікувати</b> веб-сторінки. Створювати анімаційні веб-банери	ПФ.С.07 .ЗР.Н.4		
		<b><u>«Історія мистецтва»</u></b>	ПНЗЕ 3

<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття.</p> <p><b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього твору.</p> <p><b>Використовувати</b> отриманні знання у створенні аналогової бази для при розробці художньо-образних рішень у дизайн-проектуванні та проектній графіці.</p>	ПФ.Д.01 .ПР.Н.1	<i>Зарубіжне мистецтво 17-19 ст.</i>	ПНЗЕ 3.01
<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості.</p> <p><b>Вміє використовувати</b> отриманні знання у створенні аналогової бази при розробці художньо-образних рішень у дизайн-проектуванні та проектній графіці.</p>	ПФ.Д.01 .ПР.Н.2	<i>Зарубіжне мистецтво 19-20 століть</i>	ПНЗЕ 3.02
<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття.</p> <p><b>Вміє визначати</b> засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським майстрам.</p> <p><b>Вміє використовувати</b> отриманні знання у дизайн-проектуванні та проектній графіці.</p>	ПФ.Д.01 .ПР.Н.3	<i>Українське мистецтво від давнини до XX століття</i>	ПНЗЕ 3.03

<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ України 20 століття, у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України.</p> <p><b>Вміє визначати</b> засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям.</p> <p><b>Використовувати</b> отриманні знання у створенні аналогової бази дизайн-проекування .</p>	ПФ.Д.01 .ПР.Н.4	<i>Українське мистецтво XX ст.</i>	ПНЗЕ 3.04
<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в напрямках, стилях і видах декоративно-прикладного мистецтва . <b>Вміє визначати</b> засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p><b>Вміє визначати</b> відповідність творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.</p> <p><b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.</p>	ПФ.Д.01 .ПР.Н.5	<i>Зв'язок декоративно-прикладного мистецтва і дизайну</i>	ПНЗЕ 3.05
<b>Дисципліни загально-професійної підготовки</b>			
		<b><u>«Історія дизайну»</u></b>	<b>ПП 2</b>
<p><b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилютворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII-XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)</p>	ПФ.Д.01 .ЗР.О.1	<i>Витоки синтезованої техніко-художньої діяльності</i>	ПП 2.01

<b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту	ПФ.Д.01 .ЗР.О.2		
<b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.Д.03 .ПП.О.1		
<b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору	ПФ.Д.03 .ПП.О.2		
<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.03 .ПП.О.3		
<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03 .ПП.О.4		
<b>Вміє виявляти критерії</b> функціональної та естетичної цінності продукту дизайну	ПФ.Д.03 .ПР.О.1		
<b>Вміє працювати з</b> інформаційними джерелами	ПФ.С.03 .ПП.Н.1		
<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)	ПФ.С.03 .ПП.Н.2		
<b>Вміє аналізувати</b> зразки сучасного дизайну з точки зору стилістики	ПФ.Д.02 .ЗР.О.1	<i>Розвиток світоглядних основ дизайнерської діяльності на рубежі XVIII-XIX ст.</i>	ПП 2.02
<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції при макетуванні	ПФ.С.03 .ПП.Н.3		
<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01 .ЗР.О.3	<i>Дизайн як специфічний вид професійної діяльності і загальнокультурне явище (XX – поч. XXI ст.)</i>	ПП 2.03
<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.1		
<b>Вміє визначати засоби</b> художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні	ПФ.Д.02 .ЗР.О.2	<i>Теоретичні основи становлення і розвитку дизайнерської освіти</i>	ПП 2.04



українським митцям.			
<b>Вміє виявляти тенденції розвитку сучасного дизайну</b>	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.1		
<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах декоративно-прикладного мистецтва</b>	ПФ.Д.02 .ЗР.Р.2		
<b>Вміє визначати відповідність творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.</b>	ПФ.Д.03 .ПР.О.2		
<b>Вміє визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.</b>	ПФ.Д.03 .ПР.О.3		
<b>Вміє визначати засоби художньої виразності, притаманні українським майстрам.</b>	ПФ.Д.03 .ПР.О.4		
		<b><u>«Рисунок»</u></b>	<b>ПП 3</b>
Грамотно <b>розташовувати</b> предмети в площині аркуша.	ПФ.С.06 ПП.Н.1		
<b>Вміє практично застосовувати</b> поняття просторового плану, виконувати збалансовану композицію, тонально-конструктивну побудову геометричних форм.	ПФ.С.00 1.ПП.Н. 1		
Засобами лінійної побудови та перспективи <b>вміє передавати ракурс та конструкцію</b> предметів відносно точки зору того, хто рисує.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1	<i>Багатопланова композиція геометричних фігур</i>	ПП 3.01
За допомогою зорових вимірювань <b>грамотно будувати пропорційні співвідношення</b> предметів один до одного та окремих їх частин до цілого.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2		
Грамотно використовуючи графічні можливості матеріалу, <b>моделювати</b> окремі дрібні деталі з урахуванням <b>загального</b> пластичного рішення завдання.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3	<i>Композиція з архітектурними деталями й драпіровками</i>	ПП 3.02

<b>Вміє передати</b> конструктивну основу складок драпірування, єдність конструктивного та тонального узагальнення.	ПФ.С.06 .ПП.Н.4		
<b>Вміє побудувати об'ємні зображення</b> побутових предметів у перспективі, активно моделювати об'єм світлотінню засобами тонального малюнку та на цій основі дати декоративно-узагальнене переосмислення натури.	ПФ.С.06 .ПП.Н.5	<i>Багатопланова композиція геометричних об'ємів у перспективі</i>	ПП 3.03
За допомогою тону й тональних відношень <b>будувати об'ємну форму</b> за законами <b>світлотіні</b> та її градацій (поиск, світло, напівтінь, тінь власна, рефлекс, тінь падаюча).	ПФ.С.06 .ПП.Н.6		
<b>Вміє</b> засобами лінійної побудови і перспективи <b>передати ракурс, та конструкцію предметів</b> їх просторове положення відносно одне одного, та того хто малює.	ПФ.С.06 .ПП.Н.7		
<b>Практично володіє розумінням</b> узагальненої форми голови людини та її основних формоутворюючих площин у їх взаємозв'язку.	ПФ.С.06 .ПП.Н.8	<i>Гіпсова модель голови людини (обрубковка)</i>	ПП 3.04
Засобами лінійної побудови <b>вміє передавати рух</b> голови й <b>ракурс</b> відносно лінії горизонту та точки зору того, хто рисує.	ПФ.С.06 .ПП.Н.9		
<b>Вміє грамотно і послідовно вирішувати задачі</b> композиційного, конструктивного та тонального вирішення більш складного та деталізованого зображення голови людини.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 0		
За допомогою зорових вимірювань грамотно будувати <b>пропорційні співвідношення</b> голови, звертаючи увагу на <b>конструктивні</b> особливості даної моделі.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 1		
<b>Вміє застосувати напрацьовані навички</b> аналізу й синтезу при зображенні об'ємної форми для графічного відтворення живої	ПФ.С.07 .ПП.Н.	<i>Голова людини</i>	ПП 3.05

натури.			
За допомогою тону й тональних відношень будувати <b>об'ємну форму</b> , використовуючи закони <b>світлотіні</b> , виявляти умови освітлення голови.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 2		
За допомогою ліній, тону та градацій світлотіні будувати <b>об'ємну форму</b> , вирішуючи <b>конструктивні та об'ємно-просторові</b> характеристики моделі.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 3		
<b>Вміє врахувати особливості</b> ракурсу і просторового розташування у композиційному рішенні, дати переконливе конструктивне рішення з правильною постановкою фігури, тонально-виразну характеристику.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 4		
Грамотно <b>розміщувати</b> зображення чоловічої або жіночої статури з опорою на одну ногу в аркуші паперу.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 5		
Засобами лінійної побудови <b>передавати рух</b> статури, зв'язувати опорну ногу з площиною, спостерігати взаємозв'язок вертикальних та поперечних осей.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 6		
<b>Вміє відрізнати</b> відділи скелету, з'єднання кісток, моделювати графічними засобами скелет людини.	ПФ.С.06 .ПР.Р.	<i>Рисунок фігури людини м'якими матеріалами</i>	ПП 3.06
<b>Вміє розподіляти</b> м'язи людини за групами: м'язи тулуба; м'язи верхніх кінцівок; м'язи нижніх кінцівок; м'язи голови та шиї; застосовувати отримані знання при графічному моделюванні фігури людини.	ПФ.Д.03 .ПР.О.5		
<b>Вміє виражати</b> графічними засобами пластику рухів людини.	ПФ.С.06 .ПР.Р.		
За допомогою зорових вимірювань грамотно будувати <b>пропорційні співвідношення</b> статури та її окремих частин, звертаючи увагу на відхилення від <b>канонічних пропорцій</b> .	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 7		
<b>Вміє створити</b> декоративно-площинну стилізацію натюрморту в інтер'єрі з вільним вибором матеріалу.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 8	<i>Багатоплановий складний натюрморт в інтер'єрі</i>	ПП 3.07

<b>Володіє засобами образно-асоціативного і декоративного переосмислення</b> натури, формально змістовного поєднання зображення людини та органічного для неї середовища.	ПФ.С.06 .ПП.Н.1 9		
Грамотно використовувати <b>графічний матеріал</b> для найбільш виразного виконання зображення.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 0		
		<b><u>«Живопис»</u></b>	<b>ПП 4</b>
<b>Вміє будувати композиційне рішення</b> натюрморту виходячи з візуальних особливостей елементів, моделювати засобами кольору й тону форми геометричних предметів в єдиному просторі.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 1	<i>Натюрморт з геометричних фігур різного кольору</i>	ПП 4.01
Будувати <b>композиційно-графічне</b> рішення натюрморту для подальшої роботи живописними матеріалами.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 2		
<b>Передбачати майбутнє кольоро-тональне рішення</b> натюрморту на основі етюдів-пошуків.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 3		
<b>Вміє враховувати</b> в живописному втіленні закономірності денного освітлення. Відносні тепло-холодні співвідношення світла й тіні, відмінність характеристик кольору при відмінних джерелах освітлення.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 4	<i>Натюрморт при денному освітленні</i>	ПП 4.02
Виконувати <b>першу кольорову прописку</b> (підмальовок) загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови натюрморту.	ПФ.Е.02 .ПП.Н.1		
Відшукувати основну <b>світлотну та колірну</b> провідну пляму, враховуючи <b>тепло-холодні градації</b> для загального колористичного рішення натюрморту.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 5		
<b>Врахування специфіки штучного освітлення.</b> Практичне поглиблене опанування поняттями	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 6	<i>Натюрморт при штучному освітленні</i>	ПП 4.03

загального тону, світлотіньового контрасту та рефлексу.			
<b>Визначати</b> живописними засобами <b>матеріальність</b> та <b>фактуру</b> предметного змісту натюрморту.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 7		
<b>Узагальнювати</b> та <b>підпорядковувати</b> зображення елементів натюрморту загальному рішенню.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 8		
<b>Вміння працювати з</b> напруженими кольоровими контрастами та засвоєння методів їх гармонізації. Виявлення декоративної основи зображення.	ПФ.С.07 .ПП.Н.		
<b>Вміння розробити</b> багатоелементну складну декоративно-площінну композицію в оригінальному поєднанні живописних матеріалів.	ПФ.С.06 .ПП.Н.2 9	<i>Декоративний контрастний в кольорі натюрморт</i>	ПП 4.04
<b>Грамотно використовувати можливості</b> живописного матеріалу і техніки для створення емоційно-художнього образу натюрморту.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 0		
<b>Вміння розробити</b> зображення без застосування сильних контрастів світлотіні та кольору. Продумана послідовна робота над нюансами форми як один з двох основних методів пластичної артикуляції.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 1		
<b>Передбачати майбутнє кольоро-тональне й композиційне рішення</b> складного натюрморту на основі <b>етюдів-пошуків</b> .	ПФ.Е.02 .ПП.Н.2	<i>Натюрморт у світлій кольоровій гамі, побудований на нюансах</i>	ПП 4.05
Будувати <b>композиційно-графічне</b> рішення натюрморту для подальшої роботи живописними матеріалами.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 2		
Виконувати <b>першу прописку</b> (підмальовок) загальних колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови натюрморту і гіпсової класичної голови.	ПФ.Е.02 .ПП.Н.3		
<b>Вміє закономірно побудувати</b> композицію за рахунок правильної градації ступеню контрастності та деталізації просторових планів цілого, в той же час підкреслюючи головне.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 3	<i>Багатоплановий натюрморт з гіпсовою моделлю частини лиця (око, ніс)</i>	ПП 4.06

Визначати живописними засобами <b>матеріальність</b> та <b>фактуру</b> оточуючих предметів, драпіровок і гіпсової голови.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 4		
<b>Узагальнювати</b> та <b>підпорядковувати</b> зображення <b>чисельних елементів</b> натюрморту і <b>гіпсової голови</b> загальному рішенню.	ПФ.Е.04 .ПП.Н.1		
Грамотно <b>використовувати</b> <b>можливості живописних матеріалів і техніки</b> для створення емоційно-художнього образу складного натюрморту.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 5		
<b>Вміє досягнути єдності</b> композиційного, геометрично-конструктивного, анатомічного й живописного підходів.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 6	<i>Голова людини</i>	ПП 4.07
Відшукувати основну <b>світлотну та колірну</b> пляму з урахуванням <b>тепло-холодних градацій</b> для загального колористичного рішення.	ПФ.Е.04 .ПП.Н.2		
<b>Поглиблене опанування навичок</b> живописно-конкретного та узагальнено-декоративного відображення натури.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 7	<i>Фігура людини</i>	ПП 4.08
<b>Вміння послідовного й цілісного осмислення</b> характеру всіх зображальних можливостей композиції виходячи з образно-змістовного задуму.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 8	<i>Фігура людини в середовищі</i>	ПП 4.09
		<b><u>«Композиція»</u></b>	<b><i>ПП 5</i></b>
<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03 .ПП.О.5	<i>Площинні композиції</i>	ПП 5.01
<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація	ПФ.Д.03 .ПП.О.6		
<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03 .ПП.О.7		
<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03 .ПП.О.8		
<b>Вміє виявляти принципи</b> пропорціювання ордерної системи	ПФ.С.03 .ПП.Н.4		

<b>Вміє використовувати методи моделювання у техніці паперової пластики</b>	ПФ.С.03 .ПП.Н.5	<i>Об'ємно-просторові композиції. Глибинно-просторова композиція</i>	ПП 5.02
<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03 .ПП.Н.6		
<b>Вміє виявляти</b> особливості різних типів композиції завдяки виразності матеріалу та <b>підкреслювати цілісність</b> художньої єдності формального рішення	ПФ.С.03 .ПП.Н.7		
<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції заданої теми для створення концептуального підґрунтя дизайн-розробки	ПФ.Е.04 .ПР.О.1		
<b>Вміє проводити пошукове макетування</b> в масштабі та в натуральному розмірі в м'яких та твердих матеріалах об'ємно-просторового рішення	ПФ.Е.02 .ПП.Н.4	<i>Асоціативні тематичні композиції</i>	ПП 5.03
<b>Вміє створювати</b> образно виразну глибинно-просторову асоціативну тематичну композицію	ПФ.Е.02 .ПП.Н.5		
<b>Вміє використовувати</b> поняття асоціативність, метафора, творчо відображати задану тему у вигляді дизайн-пропозиції	ПФ.Е.04 .ПР.О.2		
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольору-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04 .ПП.Н.3		
<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03 .ПП.О.9	<i>Композиції малих архітектурних форм</i>	ПП 5.04
<b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ПП.Р.1		
<b>Вміє формулювати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта	ПФ.Д.03 .ПР.Р.1		
<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу	ПФ.Д.03 .ПР.Р.2		

композиції з огляду на функціональне та середовищне значення			
<b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації	ПФ.С.01 .ПП.Р.1		
<b>Вміє використовувати</b> графічні техніки штрихування, відмивки, креслення	ПФ.С.03 .ПП.Н.8		
<b>Вміє застосовувати</b> на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб	ПФ.С.03 .ПП.Н.9		
		<b><u>«Кольорознавство»</u></b>	<b>ПП 6</b>
<b>Вміє аналізувати</b> структуру кольору, відтворювати тональний та хроматичний ряд будь-якого зображення. <b>Вміє використовувати</b> закономірності механічного та оптичного змішування кольору в живопису та дизайні.	ПФ.С.06 .ПП.Н.3 9	Фізичні основи вчення про колір	ПП 6.01
<b>Вміє використовувати</b> можливості кольорового контрасту та нюансу для створення образно-асоціативних декоративних та живописно-просторових композицій.	ПФ.С.06 .ПП.Н.4 0		
<b>Вміє відтворювати</b> дванадцятикольорний хроматичний ряд (спектр), типи кольорової організації композиції: ізохромія, хомеохромія, мірохромія. <b>Вміє використовувати</b> закони оптичного змішування кольору в живопису і дизайні (пойкілохромія).	ПФ.С.06 .ПП.Н.4 1	Психологічні особливості сприяння кольору; збагачення кольорів, розгортання кольору на формі.	ПП 6.02
<b>Вміє використовувати</b> співвідношення простих і складних кольорів, співвідношення напівтонів, що складають форму предмету, та їх колористичне збагачування. <b>Вміє використовувати</b> закони декоративного та живописного вираження кольору в образно-асоціативній кольоровій композиції.	ПФ.С.06 .ПП.Н.4 2		



		<b><u>«Нарисна геометрія та перспектива»</u></b>	<b>ПП 7</b>
<b>Вміє</b> практично застосовувати принципи побудови композиції	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 0	Прямокутні проєкції геометричних фігур	ПП 7.01
<b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб,паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгорток	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 1		
<b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 2	Перспектива. Перспектива об'ємних тіл. Перспектива інтер'єру.	ПП 7.02
<b>Вміє застосовувати</b> різні способи побудови перспективи об'ємних фігур	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 3		
<b>Дисципліни професійної і практичної підготовки</b>			
		<b><u>«Проектна графіка»</u></b>	<b>ПП 8</b>
<b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.3	Шрифти та графіка в проєктуванні середовища	ПП 8.01
<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 4		
<b>Вміє розробляти</b> шрифтові елементи фірмового стилю для наданого об'єкта проєктування	СВ.Е.04. ПП.О.1	Шрифти, класифікація та особливості проєктних шрифтів	ПП 8.02
<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проєктів дизайну середовища	ПФ.Д.02 .ПП.О.1	Сучасні тенденції та класичні приклади проєктної графіки	ПП 8.03
<b>Вміє оформлювати проєктну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02 .ПП.Н.1	Загальні тенденції проєктної графіки	ПП 8.04
		<b><u>«Проектування в дизайні середовища»</u></b>	<b>ПП 9</b>
<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що	СВ.Е.03. ПП.О.1	Мала архітектурна форма (МАФ) у зовнішньому середовищі.	ПП 9.01

характеризують заданий стиль			
<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізу аналогів та прототипи об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.3	<i>Внутрішнє середовище та місце в ньому малих архітектурних форм (МАФ).</i>	ПП 9.02
<b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Е.02 .ПП.Н.6		
<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схем и функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.О.6	<i>Зовнішнє середовище. Розробка зони відпочинку прибудинкової території.</i>	ПП 9.03
<b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.	ПФ.С.02 .ПП.Р.1		
<b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми	ПФ.С.02 .ПП.Р.2		
<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01 .ПП.Р.1	<i>Зовнішнє середовище. Розробка елементів благоустрою прибудинкової території.</i>	ПП 9.04
<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки	ПФ.Д.03 .ПР.Р.4	<i>Внутрішнє середовище. Розробка житлового інтер'єру на прикладі 3-кімн. квартири в багатоповерховому будинку.</i>	ПП 9.05
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створювання дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04 .ПП.О.1		
<b>Вміє формувати складові проекту</b> інтер'єру із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.2	<i>Внутрішнє середовище. Розробка громадського інтер'єру на прикладі перепланування 3-кімн. квартири в офісне приміщення.</i>	ПП 9.06
<b>Вміє розробляти складові проекту</b> зони масового відпочинку при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.04. ПП.О.3	<i>Загальні принципи організації предметно-просторового середовища зони масового відпочинку</i>	ПП 9.07
<b>Вміє формувати складові</b>	СВ.Е.04.	<i>Проектування літнього кафе</i>	ПП 9.08

<b>проекту</b> об'ємно-просторового рішення літнього кафе в зоні масового відпочинку із детальною розробкою інтер'єру та деталей інтер'єру	ПП.О.4	<i>в зоні масового відпочинку</i>	
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04 .ПП.О.2	<i>Проектування об'єктів соціально-культурного призначення в міському середовищі</i>	ПП 9.09
<b>Вміє формувати складові проекту</b> об'ємно-просторового рішення закладів соціально-культурного призначення	ПФ.Е.04 .ПП.О.3	<i>Проектування інтер'єрів закладів соціально-культурного призначення</i>	ПП 9.10
<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізу аналогів та прототипи об'єкту розробки при проектуванні території індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04 .ПП.О.4	<i>Проектування території індивідуального житлового будинку</i>	ПП 9.11
<b>Вміє самостійно формувати складові проекту</b> об'ємно-просторового рішення індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04 .ПП.О.5	<i>Проектування індивідуального житлового будинку</i>	ПП 9.12
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення інтер'єру індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04 .ПП.О.6	<i>Проектування інтер'єру житлового приміщення індивідуального житлового будинку</i>	ПП 9.13
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення інтер'єру будь-якого приміщення індивідуального житлового будинку, зберігаючи всі особливості, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.04 .ПП.О.7	<i>Проект інтер'єру допоміжного приміщення індивідуального житлового будинку</i>	ПП 9.14
		<b><u>«Комп'ютерні технології в проектуванні середовища»</u></b>	<b>ПП 10</b>
<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик архітектурної форми у вигляді креслень з відповідними проекціями	СВ.С.02. ЗП.Н.1	<i>Принципи роботи програми ArchiCAD. Графічні примітиви.</i>	ПП 10.01

<b>Вміє розробляти</b> комплексні креслення на різних стадіях виконання дизайн-проекту	СВ.С.02. ЗП.Н.2		
<b>Вміє виконувати</b> опорні та ситуаційні плани, плани поверхів архітектурних об'єктів, схеми функціонального зонування території та приміщень, схеми рухів щодо об'єкту розробки за допомогою ЕОМ та програми ArchiCAD	СВ.С.02. ЗП.Н.3		
<b>Вміє опрацьовувати</b> необхідну інформацію щодо об'єкта проектування та відображати її у вигляді відповідних креслень за допомогою ЕОМ	СВ.С.02. ЗР.Р.1		
<b>Вміє виконувати</b> ескізні, технічні та робочі проекти на ЕОМ з використанням програми ArchiCAD	СВ.Е.04. ЗП.Н.1	Тривимірне конструювання в програмі ArchiCAD	ПП 10.02
<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.С.03 .ЗП.Н.1		
<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні оздоблювальні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03 .ЗП.Н.2		
<b>Вміє використовувати</b> можливості ЕОМ та програми ArchiCAD для ескізування та розробки складових частин проекту	СВ.С.03. ПП.Н.1		
<b>Вміє створити</b> тривимірну модель об'єкта проектування	ПФ.С.03 .ЗП.Н.3	Моделювання об'єктів в програмі ArchiCAD	ПП 10.03
<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 5		
<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03 .ЗП.Р.1		
<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для найкращого позиціювання моделі			
<b>Вміє створювати</b> фотореалістичну візуалізацію об'єкту проектування у відповідному природному оточенні	СВ.Е.03. ЗП.Н.1	Створення реалістичних зображень в програмі ArchiCAD	ПП 10.04
<b>Вміє відображати</b> реальні умови рельєфу місцевості ділянки проектування	ПФ.С.03 .ЗП.Н.4		
<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи оточення згідно проекту	ПФ.С.03 .ЗП.О.1		

<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	Ф.С.03.3 П.О.2		
<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки та програмного забезпечення при створенні дизайн-проектів з використанням програми ArchiCAD	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 6	<u><b>Курсова робота з Комп'ютерних технологій в проектуванні середовища</b></u>	
<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик об'єкту	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 7	(3DStudioMAX) Введення в тривимірну комп'ютерну графіку	ПП 10.05
<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03 .ПП.Р.1		
<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03 .ПП.Р.2	Робота з матеріалами	ПП 10.06
<b>Вміє відображати</b> реальні умови рельєфу місцевості ділянки проектування	ПФ.С.03 .ПП.Р.3	Моделювання рельєфу	ПП 10.07
<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.С.03 .ПП.Р.4	Основи інтерактивного моделювання. Основи полігонального моделювання.	ПП 10.08
<b>Вміє відображати</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03 .ПП.Р.5	V-Ray візуалізатор. Моделювання природного освітлення. V-Ray матеріали	ПП 10.09
<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03 .ПП.Р.6		
<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03 .ПП.Р.7	Налаштування V-Ray візуалізатора. Додаткові інструменти V-Ray візуалізатора	ПП 10.10
<b>Вміє відображати</b> додаткові характерні елементи оточення	ПФ.С.03 .ПП.Р.8		
		<u><b>«Ландшафтне проектування»</b></u>	<b>ПП 12</b>
<b>Вміє аналізувати</b> основні компоненти і елементи ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03 .ПР.О.7	Виникнення і розвиток ландшафтного дизайну, типологія, компоненти і елементи ландшафтних об'єктів	ПП 12.01
<b>Вміє застосовувати</b> знання з класифікації зелених насаджень та основних об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03 .ПР.О.8	Головні композиційні компоненти і елементи об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.02
<b>Вміє застосовувати</b> різноманітні прийоми планування і стилі в	ПФ.Д.03 .ПР.О.9		

ландшафтному дизайні			
<b>Вміє використовувати нормативну базу</b> для розробки та створення об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.Е.01 .ПП.Р.2	<i>Типи ландшафтів і візуальна комунікація в ландшафтному дизайні</i>	ПП 12.03
<b>Вміє аналізувати та оцінювати</b> особливості формування комплексної зеленої зони міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.10	<i>Садово-паркові ландшафти, колористика і графічні прийоми, зображення об'єктів ландшафтного дизайну</i>	ПП 12.04
<b>Вміє розробляти</b> композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів	ПФ.Е.02 .ПП.О.1		
		<b><u>Типологія середовищних об'єктів»</u></b>	<b>ПП 13</b>
<b>Вміє комплексно застосувати</b> знання з формування середовищних об'єктів	ПФ.Е.01 .ПП.Р.3	<i>Загальні вимоги до формування середовища</i>	ПП 13.01.
<b>Вміє враховувати</b> вплив різноманітних чинників на організацію предметно-просторового середовища та дизайнерські рішення	ПФ.Е.03 .ПР.Р.1		
<b>Вміє аналізувати</b> основні вимоги до формування та розвитку середовища, а також функціонально-технологічні та планувально-просторові рішення будівель і споруд	ПФ.Е.03 .ПР.Р.2		
<b>Вміє проводити</b> передпроектний аналіз та самостійно розробляти дизайн-концепцію	ПФ.Е.03 .ПР.Р.3		
<b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів	ПФ.С.02 .ПП.Р.3		
<b>Вміє орієнтуватися</b> у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища	ПФ.Д.03 .ПР.О.11	<i>Житлове та громадське середовища</i>	ПП 13.02
<b>Вміє обґрунтувати та доводити доречність і необхідність застосування</b> дизайнерських технологій в процесі проектування середовищних об'єктів та систем	ПФ.Д.03 .ПР.Р.5		
<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі	ПФ.Е.02 .ПР.Р.		
<b>Вміє визначати та</b>	СВ.Д.05.	<i>Міське та промислове середовище</i>	ПП 13.03.

<b>обґрунтовувати напрямки</b> стратегію, подальшої дизайнерської розробки	ЗР.Р.1		
<b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору	ПФ.Е.02 .ПП.Н.7		
<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій міського та промислового середовища	ПФ.Е.02 .ПП.Р.1		
<b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій транспортного середовища	ПФ.Е.02 .ПП.Р.2	<i>Транспортне середовища та середовище, що трансформується</i>	ПП 13.04
		<b>«Матеріалознавство в дизайні»</b>	<b>ПП 14</b>
<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03 .ПП.Р.2	<i>Основи матеріалознавства. Природні кам'яні матеріали</i>	ПП 14.01
<b>Вміє встановлювати доцільність</b> використання матеріалу	ПФ.Д.03 .ПП.Р.3	<i>Керамічні та складові матеріали</i>	ПП 14.02
<b>Вміє обґрунтувати</b> доречність застосування матеріалу	ПФ.Д.03 .ПР.Р.6	<i>В'язучі матеріали, бетони. Металеві, деревні та полімерні матеріали. Захисно-декоративні покриття</i>	ПП 14.03
<b>Вміє здійснювати оптимальний вибір</b> матеріалів при розробці дизайн-проектів	ПФ.Д.03 .ПР.Р.7	<i>Будівельні матеріали спеціального призначення</i>	ПП 14.04
		<b>«Конструювання середовищних об'єктів»</b>	<b>ПП 15</b>
<b>Вміє точно дотримуватись вимог нормативної літератури</b> щодо проектування житлових будинків	ПФ.С.02 .ПП.Р.4	<i>Загальні відомості про конструювання об'єктів дизайну, будівель та споруд</i>	ПП 15.01
<b>Вміє розробляти</b> плани малоповерхових будівель та споруд, <b>забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту проектування згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	СВ.Е.04. ПП.О.5	<i>Конструювання несучих конструкцій малоповерхових об'єктів дизайну, будівель та споруд.</i>	ПП 15.02
<b>Вміє аналізувати</b> кліматичні умови проектування середовищних об'єктів та обирати ефективні рішення	ПФ.Д.03 .ПР.Р.8	<i>Конструювання огорожувальних конструкцій об'єктів дизайну.</i>	ПП.14.03
<b>Вміє враховувати</b> конструктивні особливості багатоповерхових будівель та споруд	ПФ.Е.04 .ПП.О.8	<i>Основні питання будівельної фізики для вирішення дизайнерських задач.</i>	ПП 15.04

<b>Вміє розробляти</b> плани житлових будівель та споруд, <b>забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту проектування згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.Е.04 .ПП.О.9	<i>Конструювання житлових будівель</i>	ПП 15.05
<b>Вміє створювати об'єкти</b> малих архітектурних форм для сучасного ландшафтного дизайну згідно стилевих особливостей об'єкту проектування, стилевим та художньо-естетичним вимогам	ПФ.Е.04 .ПП.О.1 0	<i>Конструювання малих архітектурних форм для сучасного ландшафтного дизайну</i>	ПП 15.06
<b>Вміє використовувати</b> архітектурно-конструктивні особливості багатоповерхових житлових будівель та громадських споруд в процесі виконання дизайн-проектів	ПФ.Е.04 .ПП.О.1 1	<i>Особливості конструювання об'єктів громадсько призначення.</i>	ПП 15.07
<b>Вміє використовувати знання</b> з конструктивних особливостей багатоповерхових житлових будівель та громадських споруд в процесі виконання дизайн-проектів	ПФ.С.02 .ПП.Р.5	<i>Особливості конструювання об'єктів дизайну міського середовища.</i>	ПП 15.08
		<b><u>Практика навчальна</u></b>	<b>ПП 16</b>
<b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства .	ПФ.Д.01 .ЗР.Р.2	<i>Практика мистецька</i>	ПП 16.01
<b>Вміє моделювати</b> елементи інтер'єру та декор	ПФ.С.03 .ПП.Р.9		
<b>Вміє використовувати отриманні знання</b> у створенні аналогової бази дизайн-проектування	ПФ.С.03 .ПП.Р.10		
<b>Вміє виконувати</b> обміри фрагменту інтер'єру або екстер'єру об'єктів архітектури або дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 8		
<b>Вміє використовувати</b> прийоми виконання архітектурних обмірів	ПФ.С.03 .ПП.Р.11		
		<b><u>Практика виробнича</u></b>	<b>ПП 17.01</b>
<b>Вміє обґрунтувати</b> вибір відповідних оздоблювальних матеріалів	ПФ.Д.03 .ЛР.Р.9	<i>Практика виробнича</i>	ПП 17.01
<b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або	ПФ.С.01 .ПП.Р.2		



майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями			
<b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування	ПФ.С.02 .ПП.Р.6		
<b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувального, функціонального та художнього рішення об'єкту	ПФ.С.03 .ПП.Р.12		
<b>Вміє скласти</b> необхідну проектну документацію	ПФ.С.03 .ПП.Р.13		
<b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз</b> території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів	ПФ.Д.03 .ПР.О.12		
<b>Вміє розробляти</b> складові проектної концепції з розкриттям настуПНЗЕ їх аспектів: образу, композиційно-пластичних, кольорографічних, функціональних, морфологічних, конструктивно-технологічних, ергономічних, екологічних тощо	ПФ.Е.01 .ПП.Р.4		
<b>Вміє формулювати та обґрунтовувати</b> проблеми, притаманні об'єктам майбутньої розробки в контексті покращення їх дизайнерських та ергономічних показників	СВ.Д.05. ЗР.Р.2		
<b>Вміє забезпечувати поглиблену проробку проекту</b> в графічному варіанті та об'ємному рішенні ескізних варіантів об'єктів проектування	СВ.Е.04. ПП.О.6		
<b>Вміє забезпечувати редагування властивостей</b> остаточних дизайн-рішень по визначеним моделям об'єкту проектування у вигляді ілюстративного матеріалу	СВ.Е.04. ПП.О.7		
<b>Дисципліни самостійного вибору навчального закладу</b>			
		<b><u>«Менеджмент та маркетинг в дизайні»</u></b>	<b>ВНЗ 6</b>

<b>Вміє аналізувати</b> основні бізнес стратегії з метою опанування їх у сучасному бізнесі.	СВ.Д.05. ЗР.Р.3	<i>Теоретичні основи маркетинг fashion-бізнесу</i>	ВНЗ 6.01
<b>Вміє використовувати</b> отримані знання для просування власного дизайнерського бренду на ринок індустрії дизайну	ПФ.С.01 .ПП.Р.3	<i>Маркетингова комунікаційна політика</i>	ВНЗ 6.02
		<b><u>«Інформаційні технології в дизайні середовища»</u></b>	<b>ВНЗ 7</b>
<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки при створенні елементів дизайн-проекту	ПФ.С.03 .ПП.Н.1 9	<i>Прикладне графічне програмне забезпечення для перегляду та редагування зображень.</i>	ВНЗ 7.01
<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 0	<i>Прикладне графічне програмне забезпечення для створення зображень.</i>	ВНЗ 7.02
<b>Вміє користуватись</b> Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW як засобом трансформації та візуалізації зображень растрової та векторної графіки	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 1		
<b>Вміє використовувати знання</b> щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 2		
		<b><u>«Формоутворювання та композиція»</u></b>	<b>ВНЗ 8</b>
<b>Вміє користуватися</b> методами стилізації природних форм	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 3	<i>Прийоми виготовлення об'ємної форми</i>	ВНЗ 8.01
<b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів	ПФ.Е.02 .ПП.Н.8		
<b>Вміє дотримуватися правил</b> складання геометричної побудови елементів ордеру	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 4	<i>Формування об'ємних форм за допомогою ритмічних елементів</i>	ВНЗ 8.02
<b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двовірному та тривірному просторі методами комбінаторних конструкцій	ПФ.Е.03 .ПП.О.1		
		<b><u>«Макетування та моделювання»</u></b>	<b>ВНЗ 9</b>
<b>Вміє користуватись</b> основними прийомами формоутворення	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 5	<i>Макетні прийоми виявлення та розробки поверхні</i>	ВНЗ 9.01
<b>Вміє виконувати</b> композиційну побудову пластики поверхонь			

<b>Вміє виразно передавати</b> елементи оточуючого середовища для створення образу запроєктованого об'єкту	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 6	<i>Вияв об'ємної форми та глибинного простору в середовищі</i>	ВНЗ 9.02
<b>Вміє виконувати</b> об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 7		
		<b><u>«Монументальні декоративні засоби в дизайні середовища»</u></b>	<b>ВНЗ 10</b>
<b>Вміє аналізувати</b> об'ємні скульптурні форми з точки зору конструктивно-площинних, пропорційних, пластанатомічних знань	ПФ.Д.03 .ПП.О.1 0	<i>Загальні поняття про монументально-декоративні засоби середовища в інтер'єрі</i>	ВНЗ 10.01
<b>Вміє застосовувати</b> закони композиції в об'ємі	ПФ.Е.03 .ПП.О.2	<i>Загальні поняття про монументально-декоративні засоби в зовнішньому середовищі</i>	ВНЗ 10.02
<b>Вміє використовувати</b> прийоми скульптурного ліплення при формуванні пластичних декоративних середовищних об'єктів	ПФ.Е.04 .ПП.Н.4		
<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> основні види джерел світла та світлотехнічні прилади	ПФ.Е.04 .ПП.Н.5	<i>Позиціонування світлотехніки в контексті використання технологій освітлення в дизайні.</i>	ВНЗ 10.03
<b>Вміє використовувати</b> основні світлотехнічні матеріали	ПФ.Е.04 .ПП.Н.6		
<b>Вміє використовувати</b> способи управління кольором	ПФ.Е.04 .ПП.Н.7		
<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи освітлювальних систем	ПФ.Е.04 .ПП.Н.8	<i>Проектування освітлення. Світлодизайн</i>	ВНЗ 10.04
<b>Вміє застосовувати</b> системи освітлення та управляти ними	ПФ.Е.04 .ПП.Н.9		
<b>Вміє використовувати</b> в ліпленні різновиди рельєфу та пластики	ПФ.Е.04 .ПП.Н.1 0	<i>Рельєф та пластика як засоби вираження об'єму</i>	ВНЗ 10.05
<b>Вміє виконувати</b> скульптурний барел'єф обличчя та голови людини з використанням всіх різновидів тезнік ліплення.	ПФ.Д.03 .ПР.О.13	<i>Виконання скульптурного барел'єфу обличчя та голови людини</i>	ВНЗ 10.06
		<b><u>«Містобудівні особливості формування середовища»</u></b>	<b>ВНЗ 11</b>
<b>Вміє досліджувати</b> особливості дизайну історико-культурної спадщини	ПФ.Д.03 .ПР.Р.10	<i>Основні поняття та структура навколишнього середовища</i>	ВНЗ 11.01
<b>Вміє втілювати</b> основні положення щодо формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ПП.Р.5		

<b>Вміє узагальнювати та підпорядковувати</b> загальні характеристики навколишнього середовища та його складові	ПФ.С.02 .ПП.Р.7		
<b>Вміє використовувати</b> терміни та визначення щодо системи формування навколишнього середовища	ПФ.Е.01 .ПП.Р.6		
<b>Вміє використовувати цілісний підхід</b> до формування зовнішнього та внутрішнього середовища	ПФ.Е.01 .ПП.Р.7		
<b>Вміє аналізувати та використовувати особливості</b> планувальної структури міст	ПФ.Д.03 .ПР.О.14	<i>Містобудування в дизайні</i>	ВНЗ 11.02
<b>Вміє враховувати вимоги</b> нормативної літератури щодо факторів та умов формування міського середовища	ПФ.С.02 .ПП.Р.8		
<b>Вміє враховувати особливості</b> планувальної структури міських та сільських поселень	ПФ.С.02 .ПП.Р.9		
<b>Вміє аналізувати вплив антропогенних факторів</b> на навколишнє середовище та об'єкти історико-культурної спадщини	СП.Д.04. ЗП.Р.5		
<b>Вміє використовувати цілісний підхід</b> до формування комплексних зелених зон, садів, скверів, бульварів, курортно- рекреаційних та природно-заповідних територій	ПФ.Е.04 .ПП.О.1 2		
<b>Вміє обирати методи</b> художнього конструювання, проектування та формування середовища	ПФ.Е.01 .ПР.Р.1	<i>Засоби формування міського середовища</i>	ВНЗ 11.03
<b>Вміє аналізувати та класифікувати</b> типи житлових будівель і споруд	ПФ.Д.03 .ПР.О.15		
<b>Вміє аналізувати</b> транспортну систему, інженерне обладнання територій	ПФ.Д.03 .ПР.О.16		
<b>Вміє використовувати відповідні засоби</b> при формуванні середовища відкритих просторів та організації середовища інтер'єрів	ПФ.Д.03 .ПР.О.17		
<b>Вміє виконувати</b> специфічні завдання формування середовища для періодичних та динамічних явищ	ПФ.Д.03 .ПР.О.18		
<b>Вміє обирати технічні засоби</b> формування середовища на різних	ПФ.Д.03 .ПР.О.19		

стадіях його створення			
<b>Вміє аналізувати</b> особливості структурно-просторової організації територій	ПФ.Д.03 .ПР.О.20	<i>Особливості структурно-просторової організації територій</i>	ВНЗ 11.04
<b>Вміє розрізняти</b> процеси концентрації та інтеграції, <b>визначати</b> головні ознаки міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.21		
<b>Вміє виконувати</b> функціональне зонування території міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.22		
<b>Вміє виконувати</b> завдання по формуванню загальноміських та спеціалізованих центрів у системі громадських центрів міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.23		
<b>Вміє виконувати</b> завдання по формуванню зон відпочинку у системі озеленення міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.24		
<b>Вміє використовувати</b> відповідні засоби при композиційній побудові архітектурно-ландшафтного образу міста	ПФ.Д.03 .ПР.О.25		
		<b><u>«Інноваційні напрями в дизайні та етнодизайні»</u></b>	<b>ВНЗ 12</b>
<b>Вміє орієнтуватися</b> у формотворчих особливостях і тектоніці будівель і споруд на основі біоніки.	ПФ.Е.02 .ПП.Р.3	<i>Біостиль ХХІІ. Формотворчі особливості тектоніки надвисотних споруд на основі біоніки. БІОДИЗАЙН</i>	ВНЗ 12.01
<b>Вміє використовувати знання</b> з цифрових технологій для створення об'єктів дигітального дизайну та багатовимірного змінного простору	ПФ.Е.02 .ПП.Р.4	<i>Експерименти в дизайні МЕТАМОРФОЗИ простору. Новаторські концепції простору. Простір: структура та образи. Дигітальне проектування</i>	ВНЗ 12.02
<b>Вміє комплексно застосувати знання</b> з використання альтернативних форм енергії для створення екологічно чистого середовища та простору дизайн-об'єктів	ПФ.Е.02 .ПП.Р.5	<i>Альтернативні форми використання енергії. Використання сонячної енергії в об'єктах дизайну середовища та відповідні функціонально-просторові, конструктивно-інженерні і художньо-образні рішення.</i>	ВНЗ 12.03
<b>Вміє визначати та обґрунтовувати стратегію, напрямки</b> подальшої дизайнерської розробки з використання прогресивних прийомів екодизайну та етнодизайну	ПФ.Е.02 .ПП.Р.6	<i>Екологічні будівлі та екополіси. Етнодизайн</i>	ВНЗ 12.04

Дисципліни вільного вибору студентів			
		<u>«Дизайн меблів»</u>	ВСТ 6
<b>Вміє визначити</b> місце та роль меблів в життєдіяльності людини	СВ.Д.05. ПР.Р.1	<i>Основні поняття та характеристики в дизайні меблів</i>	ВСТ 6.01
<b>Вміє передбачати</b> розвиток форм і типів меблів у зв'язку з динамічними змінами стилевих напрямів та художніх тенденцій	СВ.Д.05. ПР.Р.2		
<b>Вміє враховувати</b> ергономічні аспекти проектування меблів	ПФ.Е.03 .ПП.Р.1	<i>Принципи проектування та конструювання меблів</i>	ВСТ 6.02
<b>Вміє розробляти</b> конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання	СВ.Е.04. ПП.О.8		
<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02 .ЗР.О.4	<i>Функціональне зонування інтер'єру за допомогою меблів. Трансформативність меблів</i>	ВСТ 6.03
<b>Вміє враховувати</b> вплив формоутворюючих законів ландшафтного дизайну на екстер'єрні меблі	ПФ.Е.02 .ПП.Р.7	<i>Вплив комбінаторики меблевих систем на інтер'єри та екстер'єри</i>	ВСТ 6.04
		<u>«Декоративна дендрологія та фітодизайн»</u>	ВСТ 7
<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 8	<i>Загальні відомості про деревні рослини, найпоширеніші види дерев і кущів</i>	ВСТ 7.01
<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.2 9		
<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей голонасінних деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 0		
<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей покритонасінних деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 1		
<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 2	<i>Квіти і газони в ландшафтному дизайні</i>	ВСТ 7.02
<b>Вміє проектувати</b> та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості квітково-декоративних рослин	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 3		
<b>Вміє проектувати</b> та розробляти квітники, різні за стилем	ПФ.С.03 .ПП.Н.3		

	4		
<b>Вміє використовувати</b> асортимент трав для влаштування газонів при створенні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 5		
<b>Вміє розробляти</b> газони, різні за конструкцією та технологією створення	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 6		
<b>Вміє використовувати</b> розмаїття рослин у створенні комфортного мікросередовища приміщень різного функціонального призначення	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 7	<i>Екологічна організація внутрішнього середовища та асортимент рослин для формування інтер'єру</i>	ВСТ 7.03
<b>Вміє застосовувати</b> екологічний підхід при організації внутрішнього середовища житлових і громадських будівель	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 8		
<b>Вміє використовувати</b> еколого-біологічні і декоративні властивості основних рослин, які використовуються в оформленні інтер'єрів	ПФ.С.03 .ПП.Н.3 9		
<b>Вміє застосовувати різноманітні</b> композиційні прийоми при створенні флористичних композицій в інтер'єрах та зимових садах	ПФ.С.03 .ПП.Н.4 0	<i>Композиційні прийоми і особливості створення флористичних композицій в інтер'єрах та зимових садах</i>	ВСТ 7.04
<b>Вміє враховувати</b> вплив особливостей флори при формуванні фітокомпозицій в інтер'єрах і зимових садах	ПФ.С.03 .ПП.Н.4 1		
<b>Вміє забезпечити</b> належний агротехнічний догляд за декоративними та кімнатними рослинами	ПФ.С.03 .ПП.Н.4 2		
		<u><i>Державна атестація</i></u>	

## Додаток Б-3

Таблиця – Перелік навчальних дисциплін і практик

Шифр навчальної дисципліни або практики	Назва навчальної дисципліни або практики	Назва блоку змістових модулів, що входить до навчальної дисципліни або практики	Шифр блоку змістових модулів, що входить до навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифри змістових модулів, що входять до блоку змістових модулів
<i>1. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки</i>					
ГП 1	Історія України	Стародавня доба, період середньовіччя та початок нової історії на території України	ГП 1.01	Стародавня доба	ГП 1.01.01-05
				Княжа доба	
				Литовсько-польська доба.	
				Виникнення українського козацтва	
				Доба козацько-гетьманської держави (середина XVII – кінець XVIII ст.)	
		Україна у нову та новітню добу (к. XVIII-XXI ст.)	ГП 1.02	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій	ГП 1.02.01-05
				Україна в роки визвольних змагань(1917 – 1920рр.)	
				Україна у 20-30 роках XX століття	
				Україна в роки Другої світової війни	
				Радянська Україна в 1945-1991роки XX століття. Сучасна Україна	
ГП 2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	Українська мова в контексті суспільних явищ сучасності. Функціональні стилі СУЛМ	ГП 2.01	Вступ. «Українська мова (за проф. спрямуванням)». Предмет і завдання курсу.	ГП 2.01.01-06
				Українська мова – державна мова України. Мова і професія	
				Сучасна українська	



				літературна мова. Система та структура мови. Норми СУЛМ.	
				Функціональні стилі СУЛМ. Загальна характеристика.	
				Науковий стиль мови і мовлення, його призначення, мовні особливості й жанрові різновиди.	
				Сфера використання та мовні особливості ОДС.	
		Культура професійного мовлення	ГП 2.02	Мова усного професійного спілкування	ГП 2.02.01-05
				Лексика і фразеологія в професійному мовленні	
				Професійна термінологія. Українська лексикографія. Професійні словники.	
				Морфологічні норми у професійному мовленні.	
				Синтаксис і пунктуація у професійному мовленні.	
		Офіційно-діловий стиль. Синтаксис і пунктуація у професійному мовленні.	ГП 2.03	Сфера використання та мовні особливості ОДС. Документ як писемна форма офіційно-ділового стилю. Документи щодо особового складу.	ГП 2.03.01-03
				Довідково-інформаційні, обліково-фінансові, господарсько-договірні, організаційні документи. Службові листи.	

				Синтаксичні й пунктуаційні норми у професійному мовленні.	
ГП 3	Історія української культури	Розвиток української культури від стародавньої доби до початку XIV ст.	ГП 3.01	Предмет та завдання курсу. Категорії культури	ГП 3.01.01-05
				Культура первісного суспільства: особливості синкретичного світогляду	
				Основні етапи розвитку культури праслов'ян на українських землях	
				Культура Київської Русі	
				Галицький та литовський періоди в історії української культури (XII-XIV ст.)	
		Розвиток української культури у нову та новітню добу.	ГП 3.02	Становлення української народності та національної культури у XV–XVI ст.	ГП 3.02.01-05
				Українська культура у XVII–XVIII ст.	
				Українська культура у XIX – початку XX ст.	
				Культура Радянської України	
				Розвиток культури у незалежній Україні	
ГП 4	Іноземна мова	Базові мовні вміння і навички	ГП 4.01	Базові мовні вміння і навички	ГП 4.01.01
		Поглиблення мовної діяльності фахового спрямування	ГП 4.02	Поглиблення мовної діяльності фахового спрямування	ГП 4.02.01
		Застосування знань іноземної мови в професійній діяльності	ГП 4.03	Застосування знань іноземної мови в професійній діяльності	ГП 4.03.01
ГП 5	Філософія	Предмет	ГП 5.01	Вступ до філософії.	ГП 5.01.01-

		філософії. Головні проблеми філософії		Генезис філософії	03
				Філософія Стародавнього світу	
				Середньовічна філософія. Філософія епохи Відродження і Нового часу	
		Розвиток філософії.	ГП 5.02	Німецька класична філософія	ГП 5.02.01-07
				Російська та українська філософія	
				Сучасна філософія (XIX - XXI ст.)	
				Онтологія: вчення про буття. Онтологічні моделі світу	
				Гносеологія	
				Світ культури: своєрідність і предметні форми вираження	
				Філософія XXI ст. і глобальні проблеми цивілізації	
ГП 6	Політологія	Базові засади політології	ГП 6.01	Основи кримінального права України	ГП 6.01.01-05
				Політика як суспільне явище	
				Політична влада	
				Основні віхи політичної науки	
				Розвиток політичної думки України	
				Політична система суспільства	
		Політичні процеси та світова політика	ГП 6.02	Політичні вибори і виборчі системи	ГП 6.02.01-06
				Політичний процес та політична діяльність	
				Політика та особа.	
				Політична культура	
				Політичні еліти. Політичне лідерство	
				Основні ідейно-політичні течії сучасності	
				Міжнародні відносини та	

				зовнішня політика	
	<i>2. Цикл математичної, природничо-наукової підготовки</i>				
ПНЗЕ 1	Основи екології і безпеки життєдіяльності (в т.ч. Охорона праці).	Загальні основи екології	ПНЗЕ 1.01	Вступ. Еволюція відносин між природою і людиною.	ПНЗЕ 1.01.01-12
				Структура природного середовища	
				Екологічні катастрофи і небезпеки природного і антропогенного походження	
				Господарська діяльність людини і довкілля	
				Правові аспекти взаємодії природи і суспільства	
				Екологічні проблеми охорони літосфери	
				Екологічні проблеми охорони атмосфери	
				Екологічні проблеми охорони гідросфери	
				Екологічні проблеми охорони біосфери	
				Новітні напрями екології	
				Екологічні проблеми України	
				Міжнародні аспекти екології та шляхи збереження життя на Землі	
		Загальні основи безпеки життєдіяльності	ПНЗЕ 1.02	Безпека життєдіяльності як категорія	ПНЗЕ 1.02.01-08
				Людина як біосоціальна складова ойкумени	
				Надання першої долікарської медичної допомоги	
				Організація і управління безпекою життєдіяльності	
				Небезпеки глобального	

				характеру	
				Природні небезпеки	
				Небезпеки виробничого середовища	
				Побутові небезпеки	
ПНЗЕ 2	Інформаційні технології, системи та ресурси	Позиціонування комп'ютерної техніки в інформаційному просторі	ПНЗЕ 2.01	Інформаційні технології. Основні поняття та визначення.	ПНЗЕ 2.01.01-04
				Загальні відомості про ПК та операційну систему Windows. Текстовий процесор.	
				Графічний редактор. Графічні формати і кольорові схеми у дизайні.	
				Системи обробки табличної інформації. Бази даних. Комп'ютерні презентації та публікації.	
		Інформаційне проектування та веб-ресурси	ПНЗЕ 2.02	Мережні технології. Відомості про комп'ютерні мережі.	ПНЗЕ 2.02.01-03
				Основні об'єкти Інтернету. Морфологічна структура веб-сайту. Навігація в Інтернеті.	
				Створення, публікація та підтримка веб-ресурсів. Практикум створення веб-сайту.	
ПНЗЕ 3	Історія мистецтв	Мистецтво Давнього Світу	ПНЗЕ 3.01	Вступ до історико-культурного вивчення мистецтва.	ПНЗЕ 3.01.01-06
				Первісне мистецтво.	
				Мистецтво Давнього Єгипту.	
				Мистецтво Стародавнього Сходу.	
				Античне мистецтво.	
				Стародавнє	

				мистецтво східних слов'ян.	
		Мистецтво доби Середньовіччя	ПНЗЕ 3.02	Мистецтво Візантії V-VIII століття. Теологічна основа мистецтва західноєвропейського Середньовіччя. Романське мистецтво. Готика. Схоластика. Мистецтво Київської Русі. Мистецтво України періоду феодальної роздрібненості. Мистецтво України польсько-литовської доби.	ПНЗЕ 3.02.01-06
		Мистецтво епохи Відродження	ПНЗЕ 3.03	Народження гуманізму. Італійське Відродження. Північний Ренесанс. Нідерланди. Західноєвропейське бароко. Мистецтво України козацької доби.	ПНЗЕ 3.03 .01-04
		Мистецтво Нового часу (XVIII-XIX ст.)	ПНЗЕ 3.04	Європейський класицизм доби абсолютизму. Рококо – мистецтво галантної доби. Романтизм як естетичний напрям у мистецтві. Реалізм як художній метод. Імпресіонізм, постімпресіонізм. Українське мистецтво Нового часу.	ПНЗЕ 3.04.01
		Мистецтво Новітньої доби	ПНЗЕ 3.05	Модерн – стиль, що поєднав традиції Західного та Східного мистецтва. Символізм як естетично-філософська основа модерну. Мистецтво України кінця XIX –	ПНЗЕ 3.05.01-05

				початку ХХ століття. Український неоромантизм.		
				Авангард у світі та в Україні.		
				Мистецтво України в умовах зростання національно-культурної ідентичності.		
ПНЗЕ 4	Мистецтвознавство	Теоретичні та методологічні аспекти мистецтвознавства	ПНЗЕ 4.01	Мистецтвознавство як наука. Предмет та завдання курсу. Теорія, історія, критика	ПНЗЕ 4.01.01-06	
				Художній процес. Види мистецтва та їх зв'язок		
				Мистецтво як процес пізнання		
				Творчий метод у мистецтві. Реалізм та модернізм		
				Художні стилі		
				Народне мистецтво в системі художньої культури		
		Твір та глядач	ПНЗЕ 4.02	Живопис як вид мистецтва		ПНЗЕ 4.02.01-07
				Жанри живопису: історичний; побутовий; інтер'єр		
				Пейзаж; анімалістичний жанр; натюрморт		
				Портретний жанр		
				Скульптура: образ та зміст		
				Станкова скульптура та дрібна пластика		
					Графіка	
	3. Цикл професійної та практичної підготовки					
ПП 1	Вступ до фаху	Особливості професійної діяльності	ПП 1.01	Інформаційна природа суспільства III тисячоліття. Функціонування інформації в соціумі.	ПП 1.01.01-06	
				Особливості сучасного дизайну в умовах світової		

				економіки, конкуренції на ринку.	
				Професіограма як модель професії.	
				Структура творчої особистості.	
				Специфіка роботи в творчому колективі.	
				Основні напрями в дизайні освіти.	
ПП 2	«Історія дизайну»	Витоки техніко- художньої діяльності	ПП 2.01	Витоки синтезованої техніко-художньої діяльності	ПП 2.01.01
		Становлення та розвиток дизайну	ПП 2.02	Розвиток світоглядних основ дизайнерської діяльності на рубежі XVIII-XIX ст.	ПП 2.02.01- 03
				Дизайн як специфічний вид професійної діяльності і загальнокультурне явище (XX – поч. XXI ст.)	
				Теоретичні основи становлення і розвитку дизайнерської освіти	
ПП 3	«Рисунок»	Натюрморт	ПП 3.01	Багатопланова композиція геометричних фігур	ПП 3.01.01- 04
				Багатопланова композиція з предметів побуту та атрибутів мистецтва	
				Композиція з архітектурними деталлями й драпіровками	
				Багатопланова композиція геометричних об'ємів у перспективі	
		Зображення людини	ПП 3.02	Гіпсова модель голови людини (обрубковка)	ПП 3.02.01- 04
				Гіпсова модель	



				голови людини (античний зразок)	
				Голова людини	
				Рисунок фігури людини м'якими матеріалами	
		Багатоплановий складний натюрморт в інтер'єрі	ПП 3.03	Багатоплановий складний натюрморт в інтер'єрі	ПП 3.03.01
ПП 4	«Живопис»	Натюрморт	ПП 4.01	Натюрморт з геометричних фігур різного кольору	ПП 4.01.01- 05
				Натюрморт при денному освітленні	
				Натюрморт при штучному освітленні	
				Декоративний контрастний в кольорі натюрморт	
				Натюрморт у світлій кольоровій гамі, побудований на нюансах	
		Живописне зображення людини	ПП 4.02	Багатоплановий натюрморт з гіпсовою моделлю частини лиця (око, ніс)	ПП 4.02.01- 04
				Голова людини	
				Фігура людини	
				Фігура людини в середовищі	
ПП 5	«Композиція »	Поняття композиції	ПП 5.01	Поняття композиції	ПП 5.01.01- 02
				Властивості та якості композиції	
		Стилізація	ПП 5.02	Стилізація	ПП 5.02.01
		Комбінаторика	ПП 5.03	Комбінаторика	ПП 5.03.01
ПП 6	«Кольорозна вство»	Вчення про колір	ПП 6.01	Фізичні основи вчення про колір	ПП 6.01.01- 02
		Психологічні особливості сприяння кольору.		Психологічні особливості сприяння кольору; збагачення кольорів, розгортання кольору на формі.	

ПП 7	«Нарисна геометрія та перспектива»	Прямокутні проекції геометричних фігур	ПП 7.01	Прямокутні проекції геометричних фігур	ПП 7.01.01
		Перспектива	ПП 7.02	Перспектива. Перспектива об'ємних тіл. Перспектива інтер'єру.	ПП 7.02.01
ПП 8	«Проектна графіка	Графіка	ПП 8.01	Графіка в проектуванні середовища	ПП 8.01.01-02
				Класифікація та особливості проектних шрифтів	
		Тенденції проектної графіки	ПП 8.02	Сучасні тенденції та класичні приклади проектної графіки	ПП 8.02.01-02
				Загальні тенденції проектної графіки.	
ПП 9	«Проектування в дизайні середовища»	Мала архітектурна форма (МАФ) у середовищі.	ПП 9.01	Мала архітектурна форма (МАФ) у зовнішньому середовищі.	ПП 9.01.01-04
				Внутрішнє середовище та місце в ньому малих архітектурних форм (МАФ).	
		Зовнішнє середовище.	ПП 9.02	Зовнішнє середовище. Розробка зони відпочинку прибудинкової території.	ПП 9.02.01-02
				Зовнішнє середовище. Розробка елементів благоустрою прибудинкової території.	

		Внутрішнє середовище.	ПП 9.03	Внутрішнє середовище. Розробка житлового інтер'єру на прикладі 3-кімн. квартири в багатоповерховому будинку.	ПП 9.03.01-02
				Внутрішнє середовище. Розробка громадського інтер'єру на прикладі перепланування 3-кімн. квартири в офісне приміщення.	
		Проектування середовища в зоні масового відпочинку	ПП 9.04	Загальні принципи організації предметно-просторового середовища зони масового відпочинку	ПП 9.04.01-02
				Проектування літнього кафе в зоні масового відпочинку	
		Проектування об'єктів соціально-культурного призначення в міському середовищі	ПП 9.05	Проектування об'єктів соціально-культурного призначення в міському середовищі	ПП 9.05.01-02
				Проектування інтер'єрів закладів соціально-культурного призначення	
ПП 10	«Комп'ютерні технології в проектуванні середовища»	Принципи роботи програми ArchiCAD	ПП 10.01	Принципи роботи програми ArchiCAD. Графічні примітиви.	ПП 10.01.01-04
				Тривимірне конструювання в програмі ArchiCAD	
				Моделювання об'єктів в програмі ArchiCAD	
				Створення реалістичних зображень в програмі ArchiCAD	

		3DStudioMAX	ПП 10.02	(3DStudioMAX) Введення в тривимірну комп'ютерну графіку	ПП 10.02.01-03
				Робота з матеріалами	
				Моделювання рельєфу	
		V-Ray візуалізатор.	ПП 10.03	Основи інтерактивного моделювання. Основи полігонального моделювання.	ПП 10.03.01-03
				V-Ray візуалізатор. Моделювання природного освітлення. V-Ray матеріали	
				Налаштування V- Ray візуалізатора. Додаткові інструменти V-Ray візуалізатора	
ПП 12	«Ландшафтн е проектуванн я»	Виникнення і розвиток ландшафтного дизайну, типологія, компоненти і елементи ландшафтних об'єктів	ПП 12.01	Виникнення і розвиток ландшафтного дизайну, типологія, компоненти і елементи ландшафтних об'єктів	ПП 12.01.01
		Головні композиційні компоненти і елементи об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.02	Головні композиційні компоненти і елементи об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.02.01
		Ландшафтне проекткування	ПП 12.03	Типи ландшафтів і візуальна комунікація в ландшафтному дизайні	ПП 12.03.01
			ПП 12.04	Садово-паркові ландшафти, колористика і графічні прийоми, зображення об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.04.01
ПП 13	«Типологія	Загальні вимоги до	ПП	Загальні вимоги до	ПП 13.01.01

	середовищних об'єктів»	формування середовища	13.01	формування середовища	
		Житлове та громадське середовища	ПП 13.02	Житлове та громадське середовища	ПП 13.02.01
		Міське та промислове середовище	ПП 13.03	Міське та промислове середовище	ПП 13.03.01
		Транспортне середовища та середовище, що трансформується	ПП 13.04	Транспортне середовища та середовище, що трансформується	ПП 13.04.01
ПП 14	«Матеріалознавство в дизайні»	Основи матеріалознавства	ПП 14.01	Основи матеріалознавства. Природні кам'яні матеріали	ПП 14.01.01
				Керамічні та складові матеріали	
		Будівельні матеріали	ПП 14.02	В'язучі матеріали, бетони. Металеві, деревні та полімерні матеріали. Захисно-декоративні покриття	ПП 14.02.01-02
				Будівельні матеріали спеціального призначення	
ПП 15	«Конструювання середовищних об'єктів»	Загальні відомості про конструювання об'єктів дизайну, будівель та споруд	ПП 15.01	Загальні відомості про конструювання об'єктів дизайну, будівель та споруд	ПП 15.01.01
		Основні питання будівельної фізики для вирішення дизайнерських задач.	ПП 15.02	Конструювання несучих конструкцій малоповерхових об'єктів дизайну, будівель та споруд.	ПП 15.02.01-03
				Конструювання огорожувальних конструкцій об'єктів дизайну.	
				Основні питання будівельної фізики для вирішення дизайнерських задач.	
		Особливості конструювання	ПП 15.03	Конструювання житлових будівель	ПП 15.03.01-04
				Конструювання малих архітектурних форм для сучасного ландшафтного	

				дизайну	
				Особливості конструювання об'єктів громадсько призначення.	
				Особливості конструювання об'єктів дизайну міського середовища.	
<b>II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</b>					
	<b>2.1. ДИСЦИПЛІНИ САМОСТІЙНОГО ВИБОРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ</b>				
ВНЗ 1	Основи наукових досліджень	Процес наукового дослідження	ВНЗ 1.01	Наука як сфера людської діяльності.	ВНЗ 1.01.01-04
				Характеристика та етапи наукового дослідження.	
				Тема наукового дослідження.	
				Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі.	
		Методологія наукового дослідження	ВНЗ 1.02	Методологія як сукупність прийомів дослідження	ВНЗ 1.02.01-03
				Методи наукового дослідження.	
				Етапи роботи над науковим дослідженням. Оформлення роботи. Захист.	
ВНЗ 2	Психологія	Теоретичні та методологічні аспекти психології	ВНЗ 2.01	Психологія як наука	ВНЗ 2.01.01-03
				Психічні процеси	
				Психічні властивості особистості, утворення, стани	
		Соціально-психологічні феномени особистості в групі	ВНЗ 2.02	Особистість і діяльність	ВНЗ 2.02.01-02
				Особистість у системі міжособових відносин	
ВНЗ 3	Культурологія	Становлення культурології як науки	ВНЗ 3.01	Культурологія як наука.	ВНЗ 3.01.01-04
				Основні концепції культурології.	

				Методологічні засади культурології.	
				Загальні проблеми культури.	
				Походження та історичний розвиток культури.	
		Актуальні проблеми культурології.	ВНЗ 3.02	Культура в системі суспільних відносин.	ВНЗ 3.02.01-05
				Культура в житті людини.	
				Західний тип культури.	
				Східний тип культури.	
				Перспективи сучасної культурології.	
ВНЗ 4	Економіка	Основи ринкової економіки	ВНЗ 4.01	Економічна теорія: предмет та методи економічного дослідження	ВНЗ 4.01.01-05
				Економічні системи суспільства і власність	
				Ринок: суть, структура та механізм функціонування	
				Підприємство та підприємництво у сучасній економічній системі	
				Формування доходів у ринковій економіці	
		Макроекономічні аспекти розвитку економіки	ВНЗ 4.02	Національна економіка та циклічність її розвитку	ВНЗ 4.02.01-05
				Безробіття та інфляція	
				Державне регулювання ринкової економіки	
				Фінансово-кредитна система	
				Світове господарство та закономірності його розвитку	
ВНЗ 5	Правознавст	Загальні положення та	ВНЗ	Поняття, ознаки та походження	ВНЗ

	во	правовий статус особи	5.01	<div>держави</div> <div>Поняття і ознаки права. Правовідносини та юридична відповідальність</div> <div>Основи конституційного устрою України</div> <div>Конституційно-правовий статус особи в Україні</div> <div>Система органів державної влади в Україні</div> <div>Правове регулювання майнових та особистих немайнових відносин</div>	5.01.01-06
		Правове регулювання майнових і особистих відносин	ВНЗ 5.02	<div>Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин</div> <div>Правове регулювання трудових відносин</div> <div>Правове регулювання підприємницької діяльності</div> <div>Основи екологічного і земельного законодавства України</div> <div>Адміністративні правовідносини та адміністративна відповідальність.</div>	ВНЗ 5.02.01-06
ВНЗ 6	Менеджмент і маркетинг в дизайні	Основи менеджменту.	ВНЗ 6.01	<div>Еволюція концепції управління.</div> <div>Організація і управління.</div> <div>Теоретичні основи управління.</div> <div>Сутність і взаємозв'язок функцій управління.</div> <div>Внутрішня і зовнішня середовища організації.</div> <div>Соціальна відповідальність і</div>	ВНЗ 6.01.01-08



				етика бізнесу.	
				Типи організаційних структур управління організацією, основні тенденції їх вдосконалення.	
				Соціально-психологічні аспекти управління.	
		Маркетинг у сфері культури та мистецтва.	ВНЗ 6.02	Сутність і основні функції маркетингу в мистецтві.	ВНЗ 6.02.01-06
				Основні принципи і цілі маркетингу в мистецтві. Види маркетингу. Завдання та концепції управління маркетингом.	
				Система маркетингової інформації та процес маркетингових досліджень.	
				Види мистецької діяльності. Структура управління та органи культури. Мистецькі організації та їх правовий статус.	
				Пріоритети підтримки та розвитку культури і мистецтва.	
				Компетентність сучасного арт-менеджера.	
ВНЗ 7	«Інформаційні технології в дизайні середовища»	Прикладне графічне програмне забезпечення для перегляду та редагування зображень.	ВНЗ 7.01	Прикладне графічне програмне забезпечення для перегляду та редагування зображень.	ВНЗ 7.01.01
		Прикладне графічне програмне забезпечення для створення зображень.	ВНЗ 7.02	Прикладне графічне програмне забезпечення для створення зображень.	ВНЗ 7.02.01
ВНЗ 8	«Формоутво	Прийоми	ВНЗ	Прийоми	ВНЗ 8.01.01

	рювання та композиція»	виготовлення об'ємної форми	8.01	виготовлення об'ємної форми	
		Формування об'ємних форм за допомогою ритмічних елементів	ВНЗ 8.02	Формування об'ємних форм за допомогою ритмічних елементів	ВНЗ 8.02.01
ВНЗ 9	«Макетування та моделювання»	Макетні прийоми виявлення та розробки поверхні	ВНЗ 9.01	Макетні прийоми виявлення та розробки поверхні	ВНЗ 9.01.01
		Вияв об'ємної форми та глибинного простору в середовищі	ВНЗ 9.02	Вияв об'ємної форми та глибинного простору в середовищі	ВНЗ 9.02.01
ВНЗ 10	«Монументальні декоративні засоби в дизайні середовища»	Загальні поняття про монументально-декоративні засоби середовища	ВНЗ 10.01	Загальні поняття про монументально-декоративні засоби середовища в інтер'єрі	ВНЗ 10.01.01-02
				Загальні поняття про монументально-декоративні засоби в зовнішньому середовищі	
		Проектування освітлення.	ВНЗ 10.02	Позиціонування світлотехніки в контексті використання технологій освітлення в дизайні.	ВНЗ 10.02.01-02
				Проектування освітлення. Світлодизайн	
		Рельєф та пластика як засоби вираження об'єму	ВНЗ 10.03	Рельєф та пластика як засоби вираження об'єму	ВНЗ 10.03.01-02
				Виконання скульптурного барел'єфу обличчя та голови людини	
ВНЗ 11	«Містобудівні особливості формування середовища»	Основні поняття та структура навколишнього середовища	ВНЗ 11.01	Основні поняття та структура навколишнього середовища	ВНЗ 11.01.01
		Містобудування в дизайні	ВНЗ 11.02	Містобудування в дизайні	ВНЗ 11.02.01
		Засоби формування міського середовища	ВНЗ 11.03	Засоби формування міського середовища	ВНЗ 11.03.01
		Особливості структурно-	ВНЗ 11.04	Особливості структурно-просторової	ВНЗ 11.04.01

		просторової організації територій		організації територій	
ВНЗ 12	«Інноваційні напрями в дизайні та етнодизайн»	Біостиль ХХІІ. Формотворчі особливості тектоніки надвисотних споруд на основі біоніки. БЮДИЗАЙН	ВНЗ 12.01	Біостиль ХХІІ. Формотворчі особливості тектоніки надвисотних споруд на основі біоніки. БЮДИЗАЙН	ВНЗ 12.01.01
		Експерименти в дизайні МЕТАМОРФОЗИ простору. Новаторські концепції простору. Простір: структура та образи. Дигітальне проектування	ВНЗ 12.02	Експерименти в дизайні МЕТАМОРФОЗИ простору. Новаторські концепції простору. Простір: структура та образи. Дигітальне проектування	ВНЗ 12.02.01
		Альтернативні форми використання енергії. Використання сонячної енергії в об'єктах дизайну середовища та відповідні функціонально-просторові, конструктивно-інженерні і художньо-образні рішення.	ВНЗ 12.03	Альтернативні форми використання енергії. Використання сонячної енергії в об'єктах дизайну середовища та відповідні функціонально-просторові, конструктивно-інженерні і художньо-образні рішення.	ВНЗ 12.03.01
		Екологічні будівлі та екополіси. Етнодизайн	ВНЗ 12.04	Екологічні будівлі та екополіси. Етнодизайн	ВНЗ 12.04.01

## 2.2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА

ВСТ 1	Логіка	Основні категорії логіки	ВСТ 1.01	Предмет, мета та завдання дисципліни.	ВСТ 1.01.01-04
				Виникнення та розвиток логіки.	
				Поняття як основна форма мислення.	
				Судження як логічна форма відображення реальності.	
		Закони логіки	ВСТ 1.02	Основні закони логіки.	ВСТ 1.02.01-03
				Умовивід.	
				Доведення та переконання.	

ВСТ 2	Соціологія	Становлення та розвиток соціології як науки	ВСТ 2.01	Соціологія як наука. Предмет, об'єкт, закони і категорії соціології	ВСТ 2.01.01-05
				Структура і функції соціології як науки	
				Основні етапи і тенденції розвитку соціологічної думки	
				Суспільство як соціальна система: сутність, типи, тенденції розвитку	
				Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства	
		Основні предметні поля та напрямки розвитку соціологічної науки	ВСТ 2.02	Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль	ВСТ 2.02.01-05
				Соціальні зміни та соціальні процеси	
				Соціальні інститути суспільства та соціальні організації	
				Особистість у системі соціальних зв'язків	
				Культура як соціальний феномен	
ВСТ 3	Діловий етикет	Етикет як форма і правила поведінки людини у суспільстві	ВСТ 3.01	Діловий етикет – невід'ємна складова корпоративної культури	ВСТ 3.01.01-08
				Прийом як засіб спілкування. Ділові прийоми	
				Проведення презентацій. Основні моменти організації	
				Пакет представницької документації. Рекламні функції	
				Візитні картки: їх види та мова	
				Урочисті прийоми: основні моменти організації та проведення	

				Правила сервірування столу, етикет їжі	
				Значення зовнішнього вигляду у створенні іміджу професіонала	
				Етикет у побуті. Світський етикет	
				ВСТ 3.02	
ВНЗ 4	Українська та зарубіжна література	Літературний процес кінця XIX - поч. XX ст.	ВНЗ 4.01	Етикет міжособистісного спілкування	ВСТ 3.02.01-03
				Ми в гостях, гості у нас	
				Етикет подарунків	
				Відвідування театрів, кінотеатрів, концертів, ресторанів, кафе	
		Літературний процес другої пол. XX ст. - поч.. XXI ст.	ВНЗ 4.02	Загальна характеристика літературного процесу кінця XIX поч. XX ст.	ВНЗ 4.01.01-04
				Модернізм як мистецьке явище кінця XIX– початку XX ст.	
				Тенденції розвитку та пошук героя в літературі початку XX ст.	
				Новаторство художнього образу в літературі 20-40-х років XX ст.	
				Література періоду другої світової війни.	ВНЗ 4.02.01-05
				Література першого повоєнного десятиліття	
				Тенденції літературного процесу 50–60-х р.	
				Західна література кінця XX ст.	
ВСТ 5	Етнографія	Проблеми, поняття, джерела та методи етнографії	ВСТ 5.01	Українська сучасна література.	ВСТ 5.01.01-05
				Етнографія – наука про народи.	
				Категорія етносу в етнології.	
				Історія етнографії та її сучасні концепції.	
				Традиційна	

				культура та її основні риси.	
				Класифікація народів світу. характеристика етносів.	
		Етнографія слов'янських народів.	ВСТ 5.02	Слов'янські етноси у часі і просторі.	ВСТ 5.02.01-04
				Етнографія східних слов'ян.	
				Етнографія західних слов'ян.	
ВСТ 6	«Дизайн меблів»	Основні поняття та характеристики в дизайні меблів	ВСТ 6.01	Основні поняття та характеристики в дизайні меблів	ВСТ 6.01.01
				Проектування та конструювання меблів	
		Проектування та конструювання меблів	ВСТ 6.02	Принципи проектування та конструювання меблів	ВСТ 6.02.01-03
				Функціональне зонування інтер'єру за допомогою меблів. Трансформативність меблів	
				Вплив комбінаторики меблевих систем на інтер'єри та екстер'єри	
ВСТ 7	«Декоративна дендрологія та фітодизайн»	Загальні відомості про рослини	ВСТ 7.01	Загальні відомості про деревні рослини, найпоширеніші види дерев і кущів	ВСТ 7.01.01-02
				Квіти і газони в ландшафтному дизайні	
		Створення флористичних композицій	ВСТ 7.02	Екологічна організація внутрішнього середовища та асортимент рослин для формування інтер'єру	ВСТ 7.02.01-02
				Композиційні прийоми і особливості створення флористичних композицій в інтер'єрах та зимових садах.	

## Додаток Б-4

**Таблиця – Розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами й практиками та перелік сформованих компетенцій**

Цикл	Навчальні цикли та передбачувані результати їх засвоєння	Перелік дисциплін	Загальна кількість годин/нац. кредитів	Кредитів ECTS	Шифри сформованих компетенцій
1	2	3	4	5	6
Нормативна частина	Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки	Історія України	108	3	КЗН-1; КЗП-13
		Українська мова (за професійним спрямуванням)	108	3	КІ-1; КЗП-07; КЗП-08; КЗП-12
		Історія української культури	72	2	КЗН-1; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-11; КЗП-13; КСП-01; КЗН-4
		Іноземна мова	180	5	КСО-03; КСО-07; КІ-2; КЗП-02; КЗП-07; КЗП-08
		Філософія	108	3	КЗН-1; КЗН-4; КЗП-13; КСП-05
		Політологія	72	2	КЗН-1; КЗП-13
	Цикл математичної, природничо-наукової підготовки	Основи екології і безпеки життєдіяльності (в т.ч. Охорона праці)	72	2	КСО 01; КСО 02; КСО 10; КЗП-05; КЗП-13
		Інформаційні технології, системи та ресурси	144	4	КСО-07; КСО08; КЗН-3; КІ-3; КЗП-02; КЗП-06
		Історія мистецтв	432	12	КЗН-4; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-13
		Мистецтвознавство	144	4	КЗН-4; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-13
	Цикл професійної та практичної підготовки	Вступ до фаху	72	2	КЗП-01; КЗП-05; КЗП-15; КСП-02; КСП-09; КСП-17

		Історія дизайну	108	3	КЗН-4; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-13
		Рисунок	342	9,5	КСО- 03; КСО-04; КСО-07; КЗН-4; КЗП-01 КЗП-02; КСП-12
		Живопис	342	9,5	КСО- 03; КСО-04; КСО- 07; КЗН-4; КЗП-01; КЗП-02; КСП-12
		Композиція	126	3,5	КСО-03; КСО-04; КСО- 05; КСО-07; КСО-08 КЗП-01; КЗП-02; КСП-03; КСП-12
		Кольорознавство	72	2	КСО- 03; КСО-04; КСО-07; КЗН-4; КЗП-01; КЗП-02
		Нарисна геометрія та перспектива	72	2	
		Проектна графіка	108	3	КЗП-01; КСП-09; КСП-17
		Проектування в дизайні середовища	846	23,5	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-01; КЗП-02; КЗП-04; КЗП-08; КСП-02; КСП-03; КСП-04; КСП-07; КСП-12
		Комп'ютерні технології в проектуванні середовища	720	20	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-05



					КСП-11
		Ландшафтне проектування	270	7,5	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КСП-11
		Типологія середовищах об'єктів	144	4	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Матеріалознавство в дизайні	108	3	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Конструювання середовищних об'єктів	270	7,5	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Практика навчальна	216	6	КЗН-4; КЗП-01 КЗП-02; КЗП-03 КЗП-04; КЗП-08 КЗП-09; КСП-01 КСП-02; КСП-03; КСП-12
		Практика виробнича	1080	30	КЗН-4; КЗП-01 КЗП-02; КЗП-03 КЗП-04; КЗП-08 КЗП-09; КСП-01 КСП-02; КСП-03 КСП-04; КСП-06 КСП-07; КСП-12
	Загальна кількість годин/нац. кредитів на нормативну частину		6372	177	
Варіа-		Основи наукових досліджень	72	2	КСО-05; КСО-08; КІ-4;

Тивна частина					КІ-5; КЗП-10; КЗП-12; КЗП-14; КСП-10
	Психологія	108	3		КСО-04; КСО-05; КСО-06; КСО-09; КЗН-1; КЗН-4; КСП-10
	Культурологія	72	2		КЗН-1; КЗН-4; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-08; КЗП-09; КЗП-11; КСП-01
	Економіка	108	3		КЗН-1; КЗН-4; КЗП-08
	Правознавство	108	3		КЗН-1; КЗН-4; КЗП-08
	Логіка	72	2		КСО-04; КСО-05; КСО-06; КСО-09; КЗП-07
	Соціологія	108	3		КСО-05; КСО-06
	Діловий етикет	72	2		КЗН-4; КСО-09
	Українська і зарубіжна література	144	4		КЗН-1; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-11; КЗП-13; КСП-01; КЗН-4
	Етнографія	72	2		КЗН-1; КЗП-03; КЗП-04; КЗП-09; КЗП-11; КЗП-13; КСП-01; КЗН-4
	Дизайн меблів	144	4		КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-12; КСП-14
	Декоративна дендрологія та фітодизайн	144	4		КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КСП-12
	Менеджмент та	144	4		КСО-03; КСО-04;

		маркетинг в дизайні			КСО-05; КСО-07; КЗП-07; КСП-03; КСП-06
		Інформаційні технології в дизайні середовища	108	3	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-05 КСП-11
		Формоутворення та композиція	108	3	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Інноваційні напрями в дизайні та етнодизайн	144	4	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-07; КСП-03; КСП-06
		Макетування та моделювання	90	2,5	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Монументальні декоративні засоби в дизайні	198	5,5	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-01; КЗП-05; КЗП-14; КСП-14
		Містобудівні особливості формування середовища	144	4	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-07; КСП-03; КСП-06; КСП-20; КСП-21
		Державна атестація	108	3	КСО-03; КСО-04; КСО-05; КСО-07; КЗП-07; КСП-03; КСП-06; КСП-13; КСП-15; КСП-16; КСП-20; КСП-21
	Загальна кількість годин/нац. кредитів на варіативну частину		2268	63	

*Примітка* Вибіркова частина складається з частини самостійного вибору навчального закладу та частини вільного вибору студентів (окрім ОПП підготовки молодшого спеціаліста).

**Додаток Б-5****Нормативні форми державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах**

Нормативні форми державної атестації, що використовуються для встановлення рівня опанування особами, які навчаються у вищих навчальних закладах, відповідних змістових блоків модулів:

<b>Форми державної атестації</b>		<b>Шифри блоків змістовних модулів</b>
Державний іспит	Тест	ПНЗЕ ЗЕ 3, ПП 2, ПП 5, ПП 6, ПП 7, ПП 8, ПП 9, ПП 10, ПП 12, ПП 13, ПП 14, ПП 15, ВНЗ 7, ВНЗ 8, ВНЗ 10, ВСГ 6, ВСГ 7.
Випускна кваліфікаційна робота		ПНЗЕ ЗЕ 2, ПНЗЕ ЗЕ 3, ПП 2, ПП 5, ПП 6, ПП 7, ПП 8, ПП 9, ПП 10, ПП 12, ПП 13, ПП 14, ПП 15, ВНЗ 6, ВНЗ 7, ВНЗ 8, ВНЗ 10, ВСГ 6, ВСГ 7.

ФРАГМЕНТИ  
СКЛАДОВИХ ГАЛУЗЕВОГО СТАНДАРТУ  
(одним з розробників яких є автор рукопису)

**ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**  
**«БАКАЛАВР»**  
\_\_\_\_\_  
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ** 0202 МИСТЕЦТВО  
**НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ** 6.020207 Дизайн  
**КВАЛІФІКАЦІЯ** 3471 Дизайнер-виконавець інтер'єру

# ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ засобів діагностики якості вищої освіти

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Бакалавр  
(назва)

Галузь знань

0202 Мистецтво  
(шифр та назва згідно з Переліком 20\_\_)

Напрямок підготовки

6.020207 «Дизайн\*»  
(код та назва згідно з Переліком 20\_\_)

Спеціальність

(код та найменування спеціальності)

Кваліфікація

3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру»  
(код та назва згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010)

Міністерство освіти і науки України

“ПОГОДЖЕНО”

Департамент вищої освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

М.П.

Голова ІМК/підкомісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

Керівник базового навчального закладу  
Ректор (директор)  
Київського національного університетукультури і мистецтв  
(повна назва ВНЗ)

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

М.П.

Керівник розробки

Кандидат історичних наук, доцент Директор ІДІР  
(науковий ступінь та вчене звання, посада)Київського національного університету культури і мистецтв  
(повна назва ВНЗ)

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20\_\_ р.

## Передмова

### І РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Міністерства освіти і науки України

### ВНЕСЕНО

КИЇВСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

(назва базового вищого навчального закладу)

### 2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства освіти і науки України

від 14.02.2014 р. № 154

### 3 ВВЕДЕНО вперше

(вперше, другою редакцією, із змінами та доповненнями)

### 4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

6. СОЛОМАТОВА Вікторія Василівна – кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту дизайну та реклами Київського національного університету культури і мистецтв
7. АБИЗОВ Вадим Адільевич — доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
8. БОНДАР Ігор Савич – заслужений працівник культури України, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв
9. ЧИРЧИК Сергій Васильович — кандидат фізико-математичних наук, заступник завідувача кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв
10. ЯРЕМЧУК Олег Михайлович — старший викладач кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв

## **Засоби діагностики якості вищої освіти**

**Комплексний державний екзамен** є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти фахової підготовки студентів. Рівень фахової підготовки встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою завдань і складається з:

- **теоретичної частини** (питання, тестові завдання) з метою виявлення рівня знань з фундаментальних, професійно-практичних дисциплін, дисциплін варіативного циклу, а також рівню світоглядної спрямованості та бачення науково-практичних проблем професійної діяльності дизайнера;
- **практичної частини** (виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфер життєдіяльності людини (житлове, громадське, виробниче) з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення) з метою виявлення рівня володіння засобами та методами художньо-образної передачі дизайнерського рішення, здатності аргументувати та візуалізувати творчий задум, а також перевірка отриманих під час навчання фахових знань та навичок з дизайн-проектування, демонстрація вміння реалізувати набуті теоретичні та практичні знання, адаптувати їх до умов конкретної реальної проектної ситуації, демонстрація прийомів та методів захисту свого конструктивно-планувального та художньо-просторового рішення. (див. Методичні вказівки до розробки та захисту дипломної випускної кваліфікаційної роботи (проекту).

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики (висота розгортки, фотофіксація тощо). зовнішній вигляд.

### **Завдання проектування:**

1. Розробити клаузуру\* (ескізне зображення у вільній техніці виконання ідеї дизайн-проекту).
- 1.1. Склад ескізного проекту інтер'єру:
  - назва проекту (шрифтовий напис);
  - планувальне рішення з розташуванням меблів та обладнання, з експлікацією (паспортом) матеріалів та кольорів, експлікацією основних функціональних зон приміщення ;
  - план підлоги;
  - план стелі з показом освітлювального обладнання;
  - основні розгортки(2-3);
  - перспективне зображення приміщення в кольорі та деталі інтер'єру (меблі, обладнання, декоративний елемент).

**Спосіб подання проекту:** демонстраційний матеріал подається на аркушах формату А2-А3 (відповідно до складу проекту 2-3 аркуші) в дизайнерській графіці за законами художньої виразності. Усі креслення з розмірами, відмітками, необхідними позначками та надписами. Шрифти строгі, лаконічні. Перспективне зображення підлягає побудові по законам перспективи. Зміни у складі проекту та способи подання треба погодити з головою та членами екзаменаційної комісії.

Матеріали: туш, перо, олівці, кольорові олівці, акварель, гуаш тощо за вибором студента.

### **Основними завданнями виконання кваліфікаційного проекту є:**

- закріплення та поглиблення теоретичних знань з фахових дисциплін;
- розвиток умінь самостійно систематизувати та аналізувати проектну інформацію з конкретної теми;
- оволодіння методикою досліджень, узагальнень, творчого пошуку;
- розвиток вмінь і навичок використовувати теоретичні знання з професійно-орієнтованих та спеціальних дисциплін для вирішення конкретних завдань, відповідно до специфіки обраного об'єкту проектування;



- розвивати здібності до порівняння, узагальнення та класифікації отриманої інформації для розв'язання конкретного завдання;
- закріпити навички самостійного ведення проектно – пошукової діяльності та оформлення проектної документації;
- вміння формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з процесу проектних пошуків.

Загальними вимогами до кваліфікаційного проекту є:

- створення концепції проекту та обґрунтування її доцільності;
- формування ескізних пропозицій щодо візуального упорядкування експозиційного матеріалу на основі створеної концепції проекту;
- чітка композиційна побудова;
- глибина проробки проектної пропозиції;
- дотримання певної стилістичної основи;
- вміння приймати та обґрунтовано захищати проектне рішення;
- вміння грамотно і на високому художньо-творчому рівні представляти проектний матеріал.

Комплексний екзамен має за мету виявити ступінь професійної підготовки студента до комплексного вирішення дизайнерських завдань, що відповідають запитам розвиненого інформаційно-технологічного середовища і вимогам сучасного рівня проектної культури, а саме:

- вміння аналізувати та узагальнювати вимоги до об'єкта проектування;
- володіння методикою проектної діяльності і вмінням чітко визначати етапи власної проектно-прогностичної діяльності;
- володіння навичками інтегрованого вирішення проектних завдань із застосуванням знань проектно-мистецького циклу, основ технологічної підготовки проектних пропозицій та психологічних властивостей сприйняття об'єктів візуальних комунікацій;

здатність передбачати доречність застосування сучасних технологій виготовлення друкованої рекламної продукції в процесах реального виготовлення дизайн-розробок.

Інформаційна база для створення засобів діагностики у вигляді комплексного державного екзамену наведена в додатках А, Б, В

Технологія комплексного державного екзамену включає такі технологічні етапи: створення системи тестових завдань і комплексу комплексних ситуаційних задач; проведення екзамену; перевірка тестових бланків та задач; оцінювання рівня освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

Вищий навчальний заклад забезпечує дотримання правил проведення комплексного державного екзамену:

уніфікація умов проведення вимірювань, методик обробки результатів тестування та форм їхнього подання;

інформаційна та психологічна підготовка студентів до екзамену;

зв'язок внутрішнього поточного педагогічного контролю вищого навчального закладу з єдиною галузевою системою атестації та ліцензування фахівців;

дотримання вимог секретності під час розмноження тестових завдань і задач, їх зберігання та використання.

## Дисципліни, що виносяться на державну атестацію

№ з/п	Шифр навчальної дисципліни за ОПП	Дисципліна, що виносяться на державну атестацію
1	2	3
1	ПНЗЕ 3	Історія мистецтв
2	ПП 2	Історія дизайну
3	ПП 5	Композиція
4	ПП 6	Кольорознавство
5	ПП 7	Нарисна геометрія та перспектива
6	ПП 8	Проектна графіка
7	ПП 9	Проектування в дизайні середовища
8	ПП 10	Комп'ютерні технології в проектуванні середовища
9	ПП 12	Ландшафтне проектування
10	ПП 13	Типологія середовищних об'єктів
11	ПП 14	Матеріалознавство в дизайні
12	ПП 15	Конструювання середовищних об'єктів
13	ВНЗ 7	Інформаційні технології в дизайні середовища
14	ВНЗ 8	Формоутворення та композиція
15	ВНЗ 10	Макетування та моделювання
16	ВСГ 6	Дизайн-меблів
17	ВСГ 7	Декоративна дендрологія та фітодизайн

## Інформаційна база державної атестації

Дисципліна	Зміст уміння, що забезпечується	Шифр уміння	Назва змістовного модуля	Шифр змістового модуля
1	2	3	4	5
<b>Історія мистецтв</b>	Вміє орієнтуватися в розмаїтті мистецьких явищ 17 – першої половини 19 століття. Вміє аналізувати особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього твору. Використовувати отриманні знання у створенні аналогової бази для при розробці художньо-образних рішень у дизайн-проектуванні та проектній графіці.	ПФ.Д.01. ПР.Н.	Зарубіжне мистецтво 17-19 ст.	ПНЗЕ 3.01
<b>Історія мистецтв</b>	Вміє орієнтуватися в розмаїтті <b>мистецьких явищ</b> другої половини 19–20 століття, аналізувати концептуальні основи різноманітних художніх течій, виявляти точки перетину образотворчого мистецтва та промисловості. Вміє використовувати отриманні знання у створенні аналогової бази при розробці художньо-образних рішень у дизайн-проектуванні та проектній графіці.	ПФ.Д.01. ПР.Н.  ПФ.Д.01. ПР.Н.	Зарубіжне мистецтво 19 -20 століть	ПНЗЕ 3.02
<b>Історія мистецтв</b>	Вміє орієнтуватися в розмаїтті <b>мистецьких явищ</b> України від давнини до 20 століття, у візуальному матеріалі з історії образотворчого мистецтва України від давнини до 20 століття. Вміє визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським майстрам. Вміє використовувати отриманні знання у дизайн-проектуванні та проектній графіці.  Вміє орієнтуватися в розмаїтті <b>мистецьких явищ</b> України 20 століття, у візуальному матеріалі з образотворчого мистецтва України.	ПФ.Д.01. ПР.Н.	Українське мистецтво XX ст.	ПНЗЕ 3.03

	Вміє визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні українським мистцям. Використовувати отриманні знання у створенні аналогової бази дизайн-проектування .	ПФ.Д.01. ПР.Н.0		
<b>Історія мистецтв</b>	Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах декоративно-прикладного мистецтва . Визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.	ПФ.Д.01. ПР.Н.0	Декоративно-прикладне мистецтво	ПНЗЕ 3.04
<b>Історія мистецтв</b>	Вміє визначати відповідність творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення. Вміє визначати засоби художньої виразності і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.	ПФ.Д.01. ПР.Н.	Зв'язок декоративно-прикладного мистецтва і дизайну	ПНЗЕ 3.05
<b>Історія дизайну (за фаховим спрямуванням)</b>	<b>Вміє аналізувати зразки</b> сучасного дизайну з точки зору стилістики  <b>Вміє застосовувати</b> закони композиції при макетуванні	ПФ.Д.02. ЗР.О.  ПФ.С.03. ПП.Н.	Розвиток світоглядних основ дизайнерської діяльності на рубежі XVIII-XIX ст.	ПП 2.02
<b>Історія дизайну (за фаховим спрямуванням)</b>	<b>Вміє досліджувати</b> на практиці композиційні основи та тектонічні особливості ордерної архітектури	ПФ.Д.01. ЗР.О.	Дизайн як специфічний вид професійної діяльності і загальнокультурне явище (XX – поч. XXI ст.)	ПП 2.03
	<b>Вміє аналізувати</b> окремі етапи розвитку дизайну, <b>виявляти фактори</b> , що вплинули на формування цього виду художньо-проектної діяльності	ПФ.Д.01. ЗР.Р.		

Історія дизайну (за фаховим спрямуванням)	<p><b>Вміє аналізувати</b> найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм, ампір)</p> <p><b>Вміє аналізувати</b> особливості еволюції просторових рішень в образотворчому мистецтві, виявляти образно-стилістичні характеристики художнього об'єкту</p> <p><b>Вміє аналізувати</b> елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму</p> <p><b>Вміє досліджувати</b> історико-культурологічні аспекти семантики та символіки кольору</p>	ПФ.Д.01. ЗР.О.	Витоки синтезованої техніко-художньої діяльності	ПП 2.01
	<b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу	ПФ.Д.01. ЗР.Р.		
	<b>Вміє визначати особливості</b> складових елементів інтер'єру	ПФ.Д.03. ПП.О.		
	<b>Вміє виявляти критерії</b> функціональної та естетичної цінності продукту дизайну	ПФ.Д.03. ПР.О.		
	<b>Вміє працювати з інформаційними джерелами</b>	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок найдавніші зразки матеріальної праукраїнської культури, а також елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору античної доби, доби середньовіччя, основних стилеутворюючих елементів європейських інтер'єрів XVII- XVIII століть (бароко, рококо, класицизм,	ПФ.С.03. ПП.Н.		

	ампір)			
<b>Історія дизайну (за фаховим спрямуванням)</b>	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні українським митцям.	ПФ.Д.02. ЗР.О.	Теоретичні основи становлення і розвитку дизайнерської освіти	ПП 2.04
	<b>Вміє виявляти тенденції</b> розвитку сучасного дизайну	ПФ.Д.02. ЗР.Р.		
	<b>Вміє орієнтуватися в напрямках, стилях і видах</b> декоративно-прикладного мистецтва	ПФ.Д.02. ЗР.Р.		
	<b>Вміє визначати відповідність</b> творів декоративно-прикладного мистецтва технологіям та соціально-культурним запитам, що обумовили їх створення.	ПФ.Д.03. ПР.О.		
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> і принципи формоутворення, притаманні творам декоративно-прикладного мистецтва.	ПФ.Д.03. ПР.О.		
	<b>Вміє визначати засоби художньої виразності</b> , притаманні українським майстрам.	ПФ.Д.03. ПР.О.		
<b>Композиція</b>	<b>Вміє аналізувати</b> принципи побудови структури та способи пропорціювання графічної композиції	ПФ.Д.03. ПП.О.	Площинні композиції	ПП 5.01
	<b>Вміє виявляти</b> основні категорії площинної композиції: статика, динаміка, простір, об'єм, деформація.	ПФ.Д.03. ПП.О.		
	<b>Вміє орієнтуватись у формах та способах</b> пластичного рішення площинної композиції	ПФ.Д.03. ПП.О.		
	<b>Вміє проводити аналіз</b> композиційної структури	ПФ.Д.03. ПП.О.		
	<b>Вміє виявляти принципи</b> пропорціювання ордерної системи	ПФ.С.03. ПП.Н.		

<b>Композиція</b>	<b>Вміє використовувати методи моделювання</b> у техніці паперової пластики	ПФ.С.03. ПП.Н.	Об'ємно-просторові композиції. Глибинно-просторова композиція	ПП 5.02
	<b>Вміє графічними засобами</b> створювати композиційне рішення композицій з заданих елементів у трьохмірному вигляді, створювати дизайн-пропозиції щодо кольорово-фактурного рішення завдання	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє виявляти</b> особливості різних типів композиції завдяки виразності матеріалу та <b>підкреслювати цілісність</b> художньої єдності формального рішення	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції заданої теми для створення концептуального підґрунтя дизайн-розробки	ПФ.Е.04. ПР.О.		
<b>Композиція</b>	<b>Вміє проводити пошукове макетування</b> в масштабі та в натуральному розмірі в м'яких та твердих матеріалах об'ємно-просторового рішення	ПФ.Е.02. ПП.Н.	Асоціативні тематичні композиції	ПП 5.03
	<b>Вміє створювати</b> образно виразну глибинно-просторову асоціативну тематичну композицію	ПФ.Е.02. ПП.Н.		
	<b>Вміє використовувати</b> поняття асоціативність, метафора, творчо відображати задану тему у вигляді дизайн-пропозиції	ПФ.Е.04. ПР.О.		
	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольору-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04. ПП.Н.		
<b>Композиція</b>	<b>Вміє аналізувати</b> проектну ситуацію для підготування необхідної передпроектної документації	ПФ.Д.03. ПП.О.	Композиції малих архітектурних форм	ПП 5.04

Кольорознавство	<p><b>Вміє орієнтуватися</b> в розмаїтті мистецьких явищ давнього світу. Вміє аналізувати структуру кольору, відтворювати тональний та хроматичний ряд будь-якого зображення. Вміє використовувати закономірності механічного та оптичного змішування кольору в живопису та дизайні.</p>	ПФ.С.06. ПП.Н.	Фізичні основи вчення про колір	ПП 6.01
	<p><b>Вміє використовувати можливості кольорового контрасту та нюансу</b> для створення образно-асоціативних декоративних та живописно-просторових композицій.</p>	ПФ.С.06. ПП.Н.		
Кольорознавство	<p><b>Вміє відтворювати дванадцятикольорийний хроматичний ряд (спектр), типи кольорової організації композиції:</b> ізохромія, хомеохромія, мірохромія. Вміє використовувати закони оптичного змішування кольору в живопису і дизайні (пойкілохромія). <b>Вміє використовувати</b></p>	ПФ.С.06. ПП.Н.	Психологічні і особливості сприйняття кольору; збагачення кольорів, розгортання кольору на формі.	ПП 6.02
	<p><b>співвідношення простих і складних кольорів, співвідношення напівтонів, що складають форму предмету, та їх колористичне збагачування.</b> Вміє використовувати закони декоративного та живописного вираження кольору в образно-асоціативній кольоровій композиції.</p>	ПФ.С.06. ПП.Н.		
	<p><b>Вміє визначати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта</p>	ПФ.Д.03. ПП.Р.		



	<p><b>Вміє формулювати</b> головні проектні проблеми, які необхідно вирішити в процесі проектування об'єкта</p> <p><b>Вміє аналізувати та формалізувати</b> характер образу композиції з огляду на функціональне та середовищне значення</p> <p><b>Вміє підготувати необхідну передпроектну документацію</b> після аналізу проектної ситуації</p> <p><b>Вміє використовувати</b> графічні техніки штрихування, відмивки, креслення</p> <p><b>Вміє застосовувати</b> на практиці закони оптичного змішування кольорів, фізико-хімічні і оптичні властивості фарб</p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.Д.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.С.01. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>		
<b>Нарисна геометрія та перспектива</b>	<p><b>Вміє практично застосовувати</b> принципи побудови композиції</p> <p><b>Вміє розробляти</b> креслення об'ємних тіл (куб, паралелепіпед, куля, піраміда, конус, призма, циліндр тощо) та їх розгортки</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Прямокутні проєкції геометричних фігур	ПП 7.01
<b>Нарисна геометрія та перспектива</b>	<p><b>Вміє використовувати алгоритм</b> побудови на площині лінійної перспективи та обирати її елементи</p> <p><b>Вміє застосовувати</b> різні способи побудови перспективи об'ємних фігур</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	<p>Перспектива</p> <p>Перспектива об'ємних тіл. Перспектива інтер'єру.</p>	ПП 7.02
<b>Проектна графіка</b>	<p><b>Вміє аналізувати</b> принципи формоутворення знаково-символічних образів</p> <p><b>Вміє відтворювати</b> у формі копій та замальовок елементи облаштування інтер'єрів, меблювання, внутрішнього та архітектурного декору в тенденціях історизму</p>	<p>ПФ.Д.02. ЗР.О.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Шрифти та графіка в проектуванні середовища	ПП 8.01

<b>Проектна графіка</b>	<b>Вміє розробляти</b> шрифтові елементи фірмового стилю для наданого об'єкта проектування	СВ.Е.04. ПП.О.	Шрифти, класифікація та особливості проектних шрифтів	ПП 8.02
<b>Проектна графіка</b>	<b>Вміє досліджувати</b> новітні елементи графічної подачі проектів дизайну середовища	ПФ.Д.02. ПП.О.	Сучасні тенденції та класичні приклади проектної графіки	ПП 8.03
<b>Проектна графіка</b>	<b>Вміє оформлювати проектну документацію</b> згідно європейських стандартів та сучасних українських нормативів	ПФ.С.02. ПП.Н.	Загальні тенденції проектної графіки	ПП 8.04
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.03. ПП.О.	Мала архітектурна форма (МАФ) у зовнішньому середовищі	ПП 9.01
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналізу аналогів та прототипи об'єкту розробки <b>Вміє стилізувати</b> розроблені малі архітектурні форми під заданий інтер'єрний об'єкт	ПФ.Д.03. ПР.Р.  ПФ.Е.02. ПП.Н.	Внутрішнє середовище та місце в ньому малих архітектурних форм (МАФ).	ПП 9.02
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє розробляти</b> малі архітектурні форми, при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	ПФ.Е.01. ПП.Р.	Зовнішнє середовище. Розробка елементів благоустрою прибудинкової території.	ПП 9.04
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє аналізувати</b> опорні та ситуаційні плани, виконувати схеми функціонального зонування та схеми рухів щодо об'єкту розробки	ПФ.Д.03. ПР.О.	Зовнішнє середовище. Розробка зони відпочинку прибудинкової території.	ПП 9.03

	<p><b>Вміє розраховувати</b> на основі нормативів та стандартів кількість мешканців відповідно до етажності будівлі, визначати кількість людей, що мешкають за місцем розробки, аналізувати їх вікове розподілення та потреби в функціональних зонах прибудинкової території.</p> <p><b>Вміє складати</b> відповідні таблиці та схеми</p>	<p>ПФ.С.02. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.02. ПП.Р.</p>		
Проектування в дизайні середовища	<p><b>Вміє самостійно проводити</b> збір вихідної інформації, аналіз аналогів та прототипів об'єкту розробки</p> <p><b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання</p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.Е.04. ПП.О.</p>	Внутрішнє середовище. Розробка житлового інтер'єру на прикладі 3-кімн. квартири в багатоповерховому будинку.	ПП 9.05
Проектування в дизайні середовища	<b>Вміє формувати складові проекту</b> інтер'єру із детальною розробкою деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.	Внутрішнє середовище. Розробка громадського інтер'єру на прикладі перепланування 3-кімн. квартири в офісне приміщення.	ПП 9.06
Проектування в дизайні середовища	<b>Вміє розробляти складові проекту</b> зони масового відпочинку при попередньому аналізі опорної стилістики ландшафтного об'єкту, визначення елементів, що характеризують заданий стиль	СВ.Е.04. ПП.О.	Загальні принципи організації предметно-просторового середовища зони масового відпочинку	ПП 9.07

<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє формувати складові проекту</b> об'ємно-просторового рішення літнього кафе в зоні масового відпочинку із детальною розробкою інтер'єру та деталей інтер'єру	СВ.Е.04. ПП.О.	Проектування літнього кафе в зоні масового відпочинку	ПП 9.08
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення завдання	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проектування об'єктів соціально-культурного призначення в міському середовищі	ПП 9.09
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє формувати складові проекту</b> об'ємно-просторового рішення закладів соціально-культурного призначення	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проектування інтер'єрів закладів соціально-культурного призначення	ПП 9.10
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє самостійно проводити збір</b> вихідної інформації, аналізу аналогів та прототипи об'єкту розробки при проектуванні території індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проектування території індивідуального житлового будинку	ПП 9.11
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє самостійно формувати складові проекту</b> об'ємно-просторового рішення індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проектування індивідуального житлового будинку	ПП 9.12
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення інтер'єру індивідуального житлового будинку	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проектування інтер'єру житлового приміщення індивідуального житлового будинку	ПП 9.13
<b>Проектування в дизайні середовища</b>	<b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для створення дизайн-пропозиції щодо композиційно-пластичного та кольоро-фактурного рішення інтер'єру будь-якого приміщення індивідуального житлового будинку,	ПФ.Е.04. ПП.О.	Проект інтер'єру допоміжного приміщення індивідуального	ПП 9.14

	зберігаючи всі особливості, що характеризують заданий стиль		житлового будинку	
Комп'ютерні технології в проектуванні середовища	<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик архітектурної форми у вигляді креслень з відповідними проекціями	СВ.С.02.3 П.Н.	Принципи роботи програми ArchiCAD. Графічні примітиви.	ПП 10.01
	<b>Вміє розробляти</b> комплексні креслення на різних стадіях виконання дизайн-проекту	СВ.С.02.3 П.Н.		
	<b>Вміє виконувати</b> опорні та ситуаційні плани, плани поверхів архітектурних об'єктів, схеми функціонального зонування території та приміщень, схеми рухів щодо об'єкту розробки за допомогою ЕОМ та програми ArchiCAD	СВ.С.02.3 П.Н.		
	<b>Вміє опрацьовувати</b> необхідну інформацію щодо об'єкта проектування та відображати її у вигляді відповідних креслень за допомогою ЕОМ	СВ.С.02.3 Р.Р.		
Комп'ютерні технології в проектуванні середовища	<b>Вміє виконувати</b> ескізні, технічні та робочі проекти на ЕОМ з використанням програми ArchiCAD	СВ.Е.04.3 П.Н.	Тривимірне конструювання в програмі ArchiCAD	ПП 10.02
	<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.С.03. ЗП.Н.		
	<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні оздоблювальні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03. ЗП.Н.		
	<b>Вміє використовувати</b> можливості ЕОМ та програми ArchiCAD для ескізування та розробки складових частин проекту	СВ.С.03. ПП.Н.		

<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє створити</b> тривимірну модель об'єкта проектування	ПФ.С.03.ЗП.Н.	Моделювання об'єктів в програмі ArchiCAD	ПП 10.03
	<b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту	ПФ.С.03.ПП.Н.		
	<b>Вміє створити</b> необхідний рівень освітленості тривимірної моделі	ПФ.С.03.ЗП.Р.		
	<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для найкращого позиціонування моделі	ПФ.С.03.ЗП.Р.		
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє створювати</b> фотореалістичну візуалізацію об'єкту проектування у відповідному природному оточенні	СВ.Е.03.ЗП.Н.	Створення реалістичних зображень в програмі ArchiCAD	ПП 10.04
	<b>Вміє відображати</b> реальні умови рельєфу місцевості ділянки проектування	ПФ.С.03.ЗП.Н.		
	<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи оточення згідно проекту	ПФ.С.03.ЗП.О.		
	<b>Вміє моделювати</b> різні умови освітлення для більшої виразності моделі	ПФ.С.03.ЗП.О.		
	<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки та програмного забезпечення при створенні дизайн-проектів з використанням програми ArchiCAD	ПФ.С.03.ПП.Н.		
	<b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик об'єкту	ПФ.С.03.ПП.Н.	Курсова робота з Комп'ютерних технологій в проектуванні середовища	ПП 11

<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<p><b>Вміє відображати</b> отримані дані щодо геометричних характеристик об'єкту</p> <p><b>Вміє користуватись методикою</b> створення комп'ютерної моделі проекту</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p>	<i>Введення в тривимірну комп'ютерну графіку (3DStudioMAX)</i>	ПП 10.05
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє налаштовувати</b> різноманітні архітектурні матеріали та створювати бібліотеки матеріалів	ПФ.С.03. ПП.Р.	<i>Робота з матеріалами</i>	ПП 10.06
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє відображати</b> реальні умови рельєфу місцевості ділянки проектування	ПФ.С.03. ПП.Р.	<i>Моделювання рельєфу</i>	ПП 10.07
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє створювати</b> необхідні елементи згідно проекту	ПФ.Е.02. ЗР.Н.	<i>Основи інтерактивного моделювання. Основи полігонального моделювання.</i>	ПП 10.08
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє відображати</b> природне освітлення ділянки проектування	ПФ.С.03. ПП.Р.	<i>V-Ray візуалізатор. Моделювання природного освітлення. V-Ray матеріали</i>	ПП 10.09
<b>Комп'ютерні технології в проектуванні середовища</b>	<b>Вміє обирати</b> необхідну точку зору для подачі моделі	ПФ.С.03. ПП.Р.	<i>Налаштування V-Ray візуалізатора. Додаткові інструменти V-Ray візуалізатора</i>	ПП 10.10
<b>Ландшафтне проектування</b>	<b>Вміє аналізувати</b> основні компоненти і елементи ландшафтного дизайну	ПФ.Д.03. ПР.О.	<i>Виникнення і розвиток ландшафтного дизайну, типологія,</i>	ПП 12.01

			компоненти і елементи ландшафтних об'єктів	
<b>Ландшафтне проектування</b>	<p><b>Вміє застосовувати знання з класифікації зелених насаджень та основних об'єктів ландшафтного дизайну</b></p> <p><b>Вміє застосовувати різноманітні прийоми планування і стилі в ландшафтному дизайні</b></p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.О.</p> <p>ПФ.Д.03. ПР.О.</p>	Головні композиційні і компоненти і елементи об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.02
<b>Ландшафтне проектування</b>	<p><b>Вміє використовувати нормативну базу для розробки та створення об'єктів ландшафтного дизайну</b></p>	ПФ.Е.01. ПП.Р.	Типи ландшафтів і візуальна комунікація в ландшафтному дизайні	ПП 12.03
<b>Ландшафтне проектування</b>	<p><b>Вміє аналізувати та оцінювати особливості формування комплексної зеленої зони міста</b></p> <p><b>Вміє розробляти композиційні рішення дизайну садово-паркових ландшафтів</b></p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.О.</p> <p>ПФ.Е.02. ПП.О.</p>	Садово-паркові ландшафти, колористика і графічні прийоми, зображення об'єктів ландшафтного дизайну	ПП 12.04
<b>Типологія середовищних об'єктів</b>	<p><b>Вміє комплексно застосувати знання з формування середовищних об'єктів</b></p> <p><b>Вміє враховувати вплив різних форм організації нашого життя на принципи архітектурно-дизайнерських рішень</b></p> <p><b>Вміє аналізувати вплив основних чинників формування та розвитку середовища, функціонально-технологічних схем середовища на принципи архітектурно-дизайнерських рішень</b></p>	<p>ПФ.Е.01. ПП.Р.</p> <p>ПФ.Е.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.Е.03. ПР.Р.</p>	Загальні вимоги до формування середовища	ПП 13.01



	<p><b>Вміє проводити</b> передпроектний аналіз та самостійно розробляти дизайн-концепцію</p> <p><b>Вміє дотримуватись</b> загальних вимог до створення найбільш поширених типів та видів середовищних об'єктів</p>	<p>ПФ.Е.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.С.02. ПП.Р.</p>		
Типологія середовищних об'єктів	<p><b>Вміє орієнтуватися</b> у формах, способах і правилах архітектурно-дизайнерського проектування житлових та громадських споруд, формуванні міського середовища</p> <p><b>Вміє обґрунтувати та доводити</b> доречність і необхідність застосування дизайнерських технологій в процесі проектування середовищних об'єктів та систем</p> <p><b>Вміє добирати ефективні засоби</b> для професійного рішення поставленої задачі</p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.О.</p> <p>ПФ.Д.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.Е.02. ПР.Р.</p>	Житлове та громадське середовища	ПП 13.02
Типологія середовищних об'єктів	<p><b>Вміє визначати та обґрунтовувати стратегію, напрямки</b> подальшої дизайнерської розробки</p> <p><b>Вміє створювати</b> первинні об'ємно-пластичні композиції геометричного виду обмеженого та необмеженого, замкнутого та незамкнутого простору</p> <p><b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій міського та промислового середовища</p>	<p>СВ.Д.05.3 Р.Р.</p> <p>ПФ.Е.02. ПП.Н.</p> <p>ПФ.Е.02. ПП.Р.</p>	Міське та промислове середовище	ПП 13.03
Типологія середовищних об'єктів	<p><b>Вміє застосовувати</b> принципи структурної пластики у проектуванні об'ємно-пластичних композицій транспортного середовища</p>	<p>ПФ.Е.02. ПП.Р.</p>	Транспортне середовища та середовище, що трансформується	ПП 13.04

<b>Матеріалознавство в дизайні</b>	<b>Вміє аналізувати</b> властивості сучасних матеріалів	ПФ.Д.03. ПП.Р.	<i>Основи матеріалознавства. Природні кам'яні матеріали</i>	ПП 14.01
<b>Матеріалознавство в дизайні</b>	<b>Вміє встановлювати доцільність</b> використання матеріалу	ПФ.Д.03. ПП.Р.	<i>Керамічні та складові матеріали</i>	ПП 14.02
<b>Матеріалознавство в дизайні</b>	<b>Вміє обґрунтувати</b> доречність застосування матеріалу	ПФ.Д.03. ПР.Р.	<i>В'язучі матеріали, бетони. Металеві, деревні та полімерні матеріали. Захисно-декоративні покриття</i>	ПП 14.03
<b>Матеріалознавство в дизайні</b>	<b>Вміє здійснювати оптимальний вибір</b> матеріалів при розробці дизайн-проектів	ПФ.Д.03. ПР.Р.	<i>Будівельні матеріали спеціального призначення</i>	ПП 14.04
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє точно дотримуватись вимог</b> нормативної літератури щодо проектування житлових будинків	ПФ.С.02. ПП.Р.	Загальні відомості про конструювання об'єктів дизайну, будівель та споруд	ПП 15.01
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє розробляти</b> плани малоповерхових будівель та споруд, <b>забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту проектування згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	СВ.Е.04. ПП.О.	Конструювання несучих конструкцій малоповерхових об'єктів дизайну, будівель та споруд.	ПП 15.02
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє аналізувати</b> кліматичні умови проектування середовищних об'єктів та обирати ефективні рішення	ПФ.Д.03. ПР.Р.	Конструювання огорожувальних конструкцій об'єктів дизайну.	ПП 15.03
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє враховувати</b> конструктивні особливості багатоповерхових будівель та споруд	ПФ.Е.04. ПП.О.	Основні питання будівельної фізики для	ПП 15.04

			вирішення дизайнерських задач.	
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє розробляти</b> плани житлових будівель та споруд, <b>забезпечувати</b> поглиблену проробку об'єкту проектування згідно нормативним та художньо-естетичним вимогам	ПФ.Е.04. ПП.О.	Конструювання житлових будівель	ПП 15.05
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє створювати об'єкти</b> малих <i>архітектурних форм для сучасного ландшафтного дизайну згідно стилевих особливостей</i> об'єкту проектування, стилевим та художньо-естетичним вимогам	ПФ.Е.04. ПП.О.	Конструювання малих архітектурних форм для сучасного ландшафтного дизайну	ПП 15.06
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє використовувати</b> архітектурно-конструктивні особливості багатоповерхових житлових будівель та громадських споруд в процесі виконання дизайн-проектів	ПФ.Е.04. ПП.О.	Особливості конструювання об'єктів громадсько призначення .	ПП 15.07
<b>Конструювання середовищних об'єктів</b>	<b>Вміє використовувати</b> знання з конструктивних особливостей багатоповерхових житлових будівель та громадських споруд в процесі виконання дизайн-проектів	ПФ.С.02. ПП.Р.	Особливості конструювання об'єктів дизайну міського середовища.	ПП 15.08
<b>Інформаційні технології в дизайні середовища</b>	<b>Вміє професійно використовувати</b> можливості операційної системи електронно-обчислювальної техніки при створенні елементів дизайн-проекту	ПФ.С.03. ПП.Н.	Прикладне графічне програмне забезпечення для перегляду та редагування зображень.	ВНЗ 7.01
<b>Інформаційні технології в дизайні середовища</b>	<b>Вміє професійно створювати</b> векторні та растрові зображення  <b>Вміє користуватись</b> Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW як засобом трансформації та візуалізації зображень растрової та векторної графіки  <b>Вміє використовувати знання</b> щодо моделювання простору з метою створення певного образу елемента середовища	ПФ.С.03. ПП.Н.  ПФ.С.03. ПП.Н.  ПФ.С.03. ПП.Н.	Прикладне графічне програмне забезпечення для створення зображень	ВНЗ 7.02

<b>Формоутворення та композиція</b>	<p><b>Вміє користуватися</b> методами стилізації природних форм</p> <p><b>Вміє створювати</b> орнаментальні композиції за допомогою графічних засобів</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.Е.02. ПП.Н.</p>	Прийоми виготовлення об'ємної форми	ВНЗ 8.01
<b>Формоутворення та композиція</b>	<p><b>Вміє дотримуватися правил</b> складання геометричної побудови елементів ордеру</p> <p><b>Вміє розробляти</b> композиції на основі стилізованих елементів у двомірному та тримірному просторі методами комбінаторних конструкцій</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.Е.03. ПП.О.</p>	Формування об'ємних форм за допомогою ритмічних елементів	ВНЗ 8.02
<b>Макетування та моделювання</b>	<p><b>Вміє користуватись</b> основними прийомами формоутворення</p> <p><b>Вміє виконувати</b> композиційну побудову пластики поверхонь</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Макетні прийоми виявлення та розробки поверхні	ВНЗ 10.01
<b>Макетування та моделювання</b>	<p><b>Вміє виразно передавати</b> елементи оточуючого середовища для створення образу запроєктованого об'єкту</p> <p><b>Вміє виконувати</b> об'ємні композиції на основі закономірностей побудови форм в макеті об'єкту дизайну</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Вияв об'ємної форми та глибинного простору в середовищі	ВНЗ 10.02
<b>Дизайн-меблів</b>	<p><b>Вміє визначити</b> місце та роль меблів в життєдіяльності людини</p> <p><b>Вміє передбачати</b> розвиток форм і типів меблів у зв'язку з динамічними змінами стильових напрямів та художніх тенденцій</p>	<p>СВ.Д.05. ПР.Р.</p> <p>СВ.Д.05. ПР.Р.</p>	Основні поняття та характеристики в дизайні меблів	ВСТ 6.01
<b>Дизайн-меблів</b>	<p><b>Вміє враховувати</b> ергономічні аспекти проектування меблів</p> <p><b>Вміє розробляти</b> конструктивні вирішення меблевих виробів та елементів з'єднання</p>	<p>ПФ.Е.03. ПП.Р.</p> <p>СВ.Е.04. ПП.О.</p>	Принципи проектування та конструювання меблів	ВСТ 6.02

Дизайн-меблів	<b>Вміє аналізувати</b> сучасні тенденції та напрями розробки меблів	ПФ.Д.02. ЗР.О.	Функціональ не зонування інтер'єру за допомогою меблів. Трансформа тивність меблів	ВСТ 6.03
Дизайн-меблів	<b>Вміє враховувати</b> вплив формоутворюючих законів ландшафтного дизайну на екстер'єрні меблі	ПФ.Е.02. ПП.Р.	Вплив комбінатори ки меблевих систем на інтер'єри та екстер'єри	ВСТ 6.04
Декоративна дендрологія та фітодизайн	<b>Вміє використовувати</b> особливості деревних рослин в ландшафтному дизайні	ПФ.С.03. ПП.Н.	Загальні відомості про деревні рослини, найпоширен іші види дерев і кущів	ВСТ 7.01
	<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей голонасінних деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03. ПП.Н.		
Декоративна дендрологія та фітодизайн	<b>Вміє використовувати</b> особливості властивостей покритонасінних деревних рослин при формуванні об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03. ПП.Н.	Квіти і газони в ландшафтно му дизайні	ВСТ 7.02
	<b>Вміє використовувати</b> терміни і поняття, пов'язані з квітковим оформленням об'єктів ландшафтного дизайну	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє проектувати</b> та оформлювати різні типи квітників, враховуючи особливості квітково-декоративних рослин	ПФ.С.03. ПП.Н.		
Декоративна дендрологія та фітодизайн	<b>Вміє проектувати</b> та розробляти квітники, різні за стилем	ПФ.С.03. ПП.Н.		
	<b>Вміє використовувати</b>			

	<p>асортимент трав для влаштування газонів при створенні об'єктів ландшафтного дизайну</p> <p><b>Вміє розробляти</b> газони, різні за конструкцією та технологією створення</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>		
Декоративна дендрологія та фітодизайн	<p><b>Вміє використовувати</b> розмаїття рослин у створенні комфортного мікросередовища приміщень різного функціонального призначення</p> <p><b>Вміє застосовувати</b> екологічний підхід при організації внутрішнього середовища житлових і громадських будівель</p> <p><b>Вміє використовувати</b> еколого-біологічні і декоративні властивості основних рослин, які використовуються в оформленні інтер'єрів</p>	<p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Екологічна організація внутрішнього середовища та асортимент рослин для формування інтер'єру	ВСТ 7.03
Декоративна дендрологія та фітодизайн	<p><b>Вміє застосовувати різноманітні</b> композиційні прийоми при створенні флористичних композицій в інтер'єрах та зимових садах</p> <p><b>Вміє враховувати</b> вплив особливостей флори при формуванні фітокомпозицій в інтер'єрах і зимових садах</p> <p><b>Вміє забезпечити</b> належний агротехнічний догляд за декоративними та кімнатними рослинами</p>	<p>ПФ.С.05. ЗП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p>	Композиційні прийоми і особливості створення флористичних композицій в інтер'єрах та зимових садах	ВСТ 7.04
Практика:				

-навчальна	<p>З метою оволодіння професійними навичками уміти: аналізувати композиційну побудову, форму і стилістичні особливості об'єктів архітектури, мистецтва і дизайну, виявляти і в лаконічній формі відтворювати їх характерні ознаки.</p> <p><b>Вміє встановлювати зв'язки</b> між художньо-образним рішенням твору та релігійними, філософсько-естетичними, етичними уявленнями суспільства.</p> <p><b>Вміє моделювати</b> елементи інтер'єру та декор.</p> <p><b>Вміє використовувати отримані знання</b> у створенні аналогової бази дизайн-проекування</p> <p><b>Вміє виконувати</b> обміри фрагменту інтер'єру або екстер'єру об'єктів архітектури або дизайну</p> <p><b>Вміє використовувати</b> прийоми виконання архітектурних обмірів</p>	<p>ПФ.Д.01. ЗР.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Н.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p>	Вивчення пам'яток архітектури, визначення ознак мистецького стилю і мистецтв	ПП 16
- виробнича	<p><b>Вміє обґрунтувати</b> вибір відповідних оздоблювальних матеріалів</p> <p><b>Вміє орієнтуватись в основних документах</b> законодавства, посадових інструкціях, структурі проектної організації або майстерні, плані робіт, зв'язках між структурними підрозділами, між організацією-проектувальником та вищестоячими установами й організаціями-виконавцями</p> <p><b>Вміє розробляти</b> плани приміщень згідно заданої схеми будинку та умов проектування</p> <p><b>Вміє приймати самостійне рішення</b> щодо планувального, функціонального та художнього рішення об'єкту</p> <p><b>Вміє складати</b> необхідну проектну документацію</p> <p><b>Вміє здійснювати передпроектний аналіз</b> території, комплексу природно-кліматичних умов, історико-культурний аналіз оточуючого середовища і ділянки проектування, соціологічний аналіз груп споживачів</p>	<p>ПФ.Д.03. ПР.Р.</p> <p>ПФ.С.01. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.02. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p> <p>ПФ.С.03. ПП.Р.</p> <p>ПФ.Д.03. ПР.О.</p>	Практика виробнича	ПП 17

	<p><b>Вміє розробляти</b> складові проектної концепції з розкриттям наступних аспектів: образу, композиційно-пластичних, кольорографічних, функціональних, морфологічних, конструктивно-технологічних, ергономічних, екологічних тощо</p>	ПФ.Е.01. ПП.Р.		
	<p><b>Вміє формулювати та обґрунтовувати</b> проблеми, притаманні об'єктам майбутньої розробки в контексті покращення їх дизайнерських та ергономічних показників</p>	СВ.Д.05.3 Р.Р.		
	<p><b>Вміє забезпечувати поглиблену проробку проекту</b> в графічному варіанті та об'ємному рішенні ескізних варіантів об'єктів проектування</p>	СВ.Е.04. ПП.О.		
	<p><b>Вміє забезпечувати редагування властивостей</b> остаточних дизайн-рішень по визначеним моделям об'єкту проектування у вигляді ілюстративного матеріалу</p>	СВ.Е.04. ПП.О.		



**Додаток В-3****Зразок тестових завдань до державного комплексного екзамену**

Назва вищого навчального закладу    Київський національний університет культури і мистецтв  
 Освітньо-кваліфікаційний рівень    «бакалавр»  
 Галузь знань    0202 Мистецтво  
 Напрямок підготовки    6.020207 Дизайн

**Екзаменаційний білет № 1****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Історія мистецтв» і «Декоративна дендрологія та фітодизайн». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 2****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Конструювання середовищних об'єктів» і «Історія дизайну». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 3****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Матеріалознавство в дизайні» і «Формоутворення та композиція». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 4****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Конструювання середовищних об'єктів» і «Типологія середовищних об'єктів». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 5****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Нарисна геометрія та перспектива» і «Інформаційні технології в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 6****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Формоутворення та композиція» і «Кольорознавство». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 7****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Комп'ютерні технології в проектуванні середовища» і «Дизайн-меблів». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 8****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Композиція» і «Інформаційні технології в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 9****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Матеріалознавство в дизайні» і «Декоративна дендрологія та фітодизайн». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 10****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Конструювання середовищних об'єктів» і «Інформаційні технології в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 11****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Проектування в дизайні середовища» і «Історія дизайну». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 12****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Нарисна геометрія та перспектива» і «Ландшафтне проектування». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 13****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Дизайн-меблів» і «Формоутворення та композиція». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 14****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Проектування в дизайні середовища» і «Матеріалознавство в дизайні». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 15****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Композиція» і «Інформаційні технології в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 16****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Ландшафтне проектування» і «Типологія середовищних об'єктів». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 17****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Проектна графіка» і «Макетування та моделювання». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 18****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Типологія середовищних об'єктів» і «Інформаційні технології в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 19****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Нарисна геометрія та перспектива» і «Проектування в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 20****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Формоутворення та композиція» і «Дизайн-меблів». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 21****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Проектна графіка» і «Конструювання середовищних об'єктів». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 22****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Кольорознавство» і «Комп'ютерні технології в проектуванні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 23****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Історія дизайну» і «Композиція». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери громадської життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_



**Екзаменаційний білет № 24****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Історія мистецтв» і «Проектування в дизайні середовища». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери виробничої життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

**Екзаменаційний білет № 25****1. Теоретична частина**

Виконати тести з дисциплін «Матеріалознавство в дизайні» і «Декоративна дендрологія та фітодизайн». Тести додаються.

**2. Практична частина**

Виконати дизайн-розробку певного об'єкту середовища відповідно до сфери житлової життєдіяльності людини з детальною проробкою одного інтер'єру приміщення.

Студенту видається підоснова: планування приміщення об'єкту та його існуючі просторові характеристики з фотофіксацією.

Затверджено на засіданні

Циклової комісії \_\_\_\_\_

Протокол № \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20 \_\_ р.

Голова циклової комісії \_\_\_\_\_

## Тести з дисципліни «Історія мистецтв»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<p><b>1. Який стиль в мистецтві є найпомпезніший:</b></p> <p>а) готика; б) бароко; в) класицизм; г) модерн.</p>	<p><b>2. Монументальний живопис має такі різновиди:</b></p> <p>а) мозаїка, фреска, пейзаж, портрет, натюрморт, декоративний живопис, мініатюра та іконопис; б) мозаїка, фреска; в) мозаїка, фреска, декоративний живопис, мініатюра та іконопис; г) мозаїка, фреска, декоративний живопис.</p>
<p><b>3. Який твір мистецтва не належить до «семи чудес світу»:</b></p> <p>а) „Сади Семіраміди”; б) „Статуя Афіни на Акрополі”; в) „Олександрійський маяк”; г) „Статуя Зевса в Олімпі”.</p>	<p><b>4. В якому столітті виник візантійський іконопис:</b></p> <p>а) V століття; б) I століття до н. е.; в) XXI століття; г) I століття;</p>
<p><b>5. Культура якого народу ставиться першоосновою для формування римського мистецтва:</b></p> <p>а) етрусків; б) ацтеків; в) індусів; г) візантійців.</p>	<p><b>6. Хто є автором роботи «Темна вечеря» на стіні трапезної монастиря в Мілані:</b></p> <p>а) Леонардо да Вінчі; б) Т'єполо; в) Рафаель; г) Джорджоне.</p>
<p><b>7. Яке зображення передбачає традиційна канонічна Християнська ікона:</b></p> <p>а) профіль; б) у <math>\frac{3}{4}</math>; в) анфас; г) зі спини.</p>	<p><b>8. В якому з найдавніших мистецтв каліграфія цінувалася нарівні з живописом:</b></p> <p>а) індійському; б) єгипетському; в) шумерському; г) китайському.</p>
<p><b>9. Хто із художників є автором картини «Дівчинка на кулі»:</b></p> <p>а) А. Матіс; б) П. Гоген; в) П. Пікассо; г) П. Сезан.</p>	<p><b>10. Який із стилів наслідував античні зразки:</b></p> <p>а) класицизм; б) ренесанс; в) готика; г) модерн.</p>

## Тести з дисципліни «Історія дизайну»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<p><b>1. Оберіть правильний перелік всіх видів дизайну:</b></p> <p>а) промисловий дизайн, графічний дизайн, дизайн середовища та дизайн одягу;</p> <p>б) дизайн інтер'єру, дизайн одягу;</p> <p>в) архітектура та декоративне мистецтво;</p> <p>г) ландшафтний дизайн, монументальний живопис.</p>	<p><b>2. Які функції промислового дизайну:</b></p> <p>а) покращує естетичний вигляд виробу;</p> <p>б) привертає увагу споживача;</p> <p>в) допомагає підкреслити індивідуальність людини;</p> <p>г) сприяє поширенню продукції чи виробу.</p>
<p><b>3. Від якого слова походить назва «футуризм»:</b></p> <p>а) минуле;</p> <p>б) майбутнє;</p> <p>в) прекрасне;</p> <p>г) нове?</p>	<p><b>4. В якому з напрямків мистецтва використовуються елементи театралізації:</b></p> <p>а) концептуалізм;</p> <p>б) соцреалізм;</p> <p>в) соц-арт;</p> <p>г) перформанс.</p>
<p><b>5. Яке значення терміна «еклектичний»:</b></p> <p>а) послідовний;</p> <p>б) пов'язаний з минулим;</p> <p>в) поєднуючий різностильові елементи;</p> <p>г) новаторський?</p>	<p><b>6. Що означає термін «експресіонізм»:</b></p> <p>а) емоційність;</p> <p>б) враження;</p> <p>в) романтичність;</p> <p>г) музичність.</p>
<p><b>7. В якій країні виникла течія в мистецтві «імпресіонізм»:</b></p> <p>а) в Англії;</p> <p>б) у Франції;</p> <p>в) в Італії;</p> <p>г) в Німеччині.</p>	<p><b>8. В якому з стилів найбільше застосовувалося золото при оформленні інтер'єрів:</b></p> <p>а) класицизм;</p> <p>б) ренесанс;</p> <p>в) бароко;</p> <p>г) модерн.</p>
<p><b>9. Який із стилів наслідував античні зразки:</b></p> <p>а) класицизм;</p> <p>б) ренесанс;</p> <p>в) готика;</p> <p>г) модерн.</p>	<p><b>10. Синтез мистецтв – це:</b></p> <p>а) механічне об'єднання окремих видів мистецтва;</p> <p>б) хаотичне та непередбачене явище;</p> <p>в) створення органічної художньої цілісності;</p> <p>г) цілеспрямована дія яка має чіткі правила?</p>

## -Тести з дисципліни «Композиція»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +

<p><b>1. Гармонія в композиції досягається за рахунок:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) рівноваги елементів композиції;</li> <li>б) зміни масштабу елементів;</li> <li>в) підпорядкованості елементів;</li> <li>г) композиційної паузи.</li> </ul>	<p><b>2. Членування фронтальної поверхні досягається за рахунок:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) циркульних ліній;</li> <li>б) криволінійних ліній (орнамент);</li> <li>в) глибинного рельєфу;</li> <li>г) наскрізними прорізами.</li> </ul>
<p><b>3. Колірна гармонія – це:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) перевага одного кольору;</li> <li>б) поєднання якомога більшої кількості кольорів;</li> <li>в) зв'язок, розмірність, погодженість, єдність кольорів;</li> <li>г) гама споріднених відтінків або врівноваженість контрастних кольорів.</li> </ul>	<p><b>4. Основними видами композиції є:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) площинна;</li> <li>б) об'ємна;</li> <li>в) просторова;</li> <li>г) прозора.</li> </ul>
<p><b>5. Що таке метр в композиції:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) повторювання у композиції однакових елементів через однакові інтервали;</li> <li>б) гармонійне розташування у композиції однакових елементів через інтервали, що змінюються на однакову величину;</li> <li>в) збільшення або зменшення елементів через інтервали, що змінюються;</li> <li>г) ряд, в якому підкреслюється стан спокою, стійкості, нерухомості.</li> </ul>	<p><b>6. Що таке композиційна рівновага:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) повне співвідношення за формою, розташуванням, величиною однієї половини цілого іншій половині;</li> <li>б) такий стан форми, при якому всі її елементи й частини врівноважені між собою;</li> <li>в) відсутність зорового руху;</li> <li>г) узгодженість розмірних показників складових форми.</li> </ul>
<p><b>7. Що таке золотий перетин:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) розрахована розмірна система, в якій відношення елементів форми організують об'ємно-просторову структуру;</li> <li>б) пропорції, створені за рахунок зміни розмірів на однаковий інтервал;</li> <li>в) пропорції, в яких менша частина цілого так відноситься до більшої, як більша частина до цілого (до суми меншої та більшої);</li> <li>г) пропорції, які можна відобразити як <math>\sqrt{2}</math>, <math>\sqrt{3}</math>, <math>\sqrt{5}</math>, <math>\sqrt{8}</math>.</li> </ul>	

## Тести з дисципліни «Кольорознавство»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +

<p><b>1. Яке поєднання кольорів вважають ознакою даосизму:</b></p> <p>а) червоне і чорне; б) жовте і синє; в) біле і чорне; г) зелене і жовте.</p>	<p><b>2. Що таке насиченість кольору:</b></p> <p>а) ступінь кольоровості плями порівняно до однакової з нею за світлістю ахроматичною плямою; б) різновид кольорів в межах одного тону; в) ступінь кольоровості плями порівняно з чорним; г) ступінь кольоровості плями порівняно з білим?</p>
<p><b>3. Жовті кольори сприймаються досить яскраво:</b></p> <p>а) по всьому зоровому полі; б) у центрі зорового поля; в) на периферії зорового поля; г) при розташування за принципом симетрії.</p>	<p><b>4. Слабкі тональні контрасти:</b></p> <p>а) згладжують межі колірних плям; б) посилюють межі; в) не впливають на сприйняття меж колірних плям; г) впливають незначною мірою.</p>
<p><b>5. Колірне вирішення інтер'єрів враховує:</b></p> <p>а) призначення приміщення, його розмір, вік і стать людини, її професію; б) розмір приміщення; в) вік і стать людини; г) економічні розрахунки проекту.</p>	<p><b>6. Сприйняття кольору в просторі залежить від:</b></p> <p>а) повітряної перспективи; б) колірно-повітряної перспективи, освітленості та психофізіологічного впливу кольорів на людину; в) якості фактур та покриття; г) освітленості.</p>
<p><b>7. Які фактори оточуючого середовища не призводять до швидкої втомлюваності:</b></p> <p>а) неправильне, надто слабе чи надто сильне освітлення; б) шум; в) погана якість повітря; г) гармонійні пастельні кольори.</p>	<p><b>8. Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b></p> <p>а) перспективному зменшенні розміру предметів; б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення; в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення; г) зменшенні сили тональності.</p>
<p><b>9. Для чого не застосовують колір в інтер'єрі:</b></p> <p>а) для полегшення орієнтації в просторі; б) для створення потрібного психофізіологічного стану; в) для вирішення композиційних задач; г) для зміни фактури поверхні.</p>	<p><b>10. Визначити, що таке «колористика»:</b></p> <p>а) система знань про колір; б) психологічна оцінка кольору; в) сукупність колірних характеристик певного дизайнерського середовища; г) методика кількісного визначення кольору.</p>

## Тести з дисципліни «Нарисна геометрія та перспектива»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +

<p><b>1. Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b></p> <p>а) перспективному зменшенні розміру предметів;</p> <p>б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>г) зменшенні сили тональності.</p>	<p><b>2. Визначити, що таке «маштаб» споруди:</b></p> <p>а) відношення росту людини до розмірів споруди;</p> <p>б) співвідношення дійсних розмірів споруди та її зображення у зменшеному або збільшеному вигляді;</p> <p>в) візуальне оцінювання розмірів споруди;</p> <p>г) співвідношення розмірів частин і цілого споруди.</p>
<p><b>3. Що таке конструктивні лінії:</b></p> <p>а) контури форми в цілому та її деталей;</p> <p>б) контури форми в цілому та її деталей, а також видимі лінії з'єднання складових частин та деталей форми;</p> <p>в) лінії різноманітних оздоблень;</p> <p>г) лінії членувань.</p>	<p><b>4. Як називаються проектні документи ортогональних креслень зовнішніх стін:</b></p> <p>а) розгортки;</p> <p>б) плани;</p> <p>в) фасади;</p> <p>г) фрагменти.</p>
<p><b>5. Установити відповідність Конструктивний розмір це:</b></p> <p>а) розмір між координаційними осями будівлі</p> <p>б) проектний розмір елемента, який відрізняється від координатного розміру на величину двох конструктивних зазорів або конструктивного шва</p> <p>в) фактичний розмір елемента, який відрізняється від конструктивного на величину, визначену допуском ДСТУ, що залежить від встановленого класу точності для кожного типу виробів</p> <p>г) розмір виготовленого елемента.</p>	<p><b>6. Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b></p> <p>а) перспективному зменшенні розміру предметів;</p> <p>б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>г) зменшенні сили тональності.</p>
<p><b>7. Яка фігура утвориться в перерізі прямокутного циліндра горизонтальною січною площиною?</b></p> <p>а) еліпс</p> <p>б) прямокутник</p> <p>в) коло</p> <p>г) парабола</p>	<p><b>8. Які з названих проектних документів належать до неортогональних креслень:</b></p> <p>а) генеральний план житлового будинку;</p> <p>б) плани поверхів житлового будинку;</p> <p>в) фасади житлового будинку;</p> <p>г) перспективне зображення житлового будинку?</p>

## Тести з дисципліни «Проектна графіка»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Яка техніка не належить до графічної:</b> а) офорт; б) літографія; в) пастель; г) фреска.	<b>2. Яка з графічних технік виконується на металі:</b> а) літографія; б) <i>офорт</i> ; в) <i>акватинта</i> ; г) клілографія
<b>3. Що таке оптична ілюзія:</b> а) тримірний малюнок на асфальті; б) фізична втома; в) міраж; г) помилка зорового апарату.	<b>4. Назвати основні характеристики шрифтів, які використовуються в дизайнерському проекті:</b> а) Читабельність, строгість та відповідність стилістиці проекту; б) Має бути вирішений в загальній стилістиці проекту, нести самостійну художню цінність, бути цікавим; в) Має бути строгим та лаконічним; г) Має бути виконаний виключно рукописно.
<b>5. Що таке розгортки внутрішніх стін будинку:</b> а) ортогональні креслення внутрішніх стін будинку, виконані у певному масштабі; б) геометричні параметри внутрішніх стін будинку; в) параметри візуального сприйняття внутрішнього простору будинку; г) огорожувальні поверхні приміщень будинку.	<b>6. В якому напрямку виразити на форматі паперу найактивніший рух?</b> а) по центру знизу догори. б) по центру зверху до низу. в) з правого нижнього кута вгору по діагоналі до лівого верхнього кута. г) з лівого нижнього кута вгору по діагоналі до правого верхнього кута
<b>7. Проектна подача основних креслень планів виконується:</b> а) З максимальною передачею якостей матеріалів, у відповідному масштабі, із зазначенням умовних позначень та експлікацією приміщень; б) Виключно в чорно-білому виконанні; в) Виключно в кольоровому виконанні; г) Із урахуванням потреб та побажань замовника.	<b>8. Визначити поняття «експозиція»:</b> а) систематизоване за певними ознаками розміщення експонатів на виставці – предметів, товарів, результатів досліджень тощо. б) виставка товарів народного господарства. в) періодичний перегляд за певними ознаками виставок. г) щоквартальна організація виставок за певною спеціалізованою ознакою-товарів, реклам, макетів, проектів.
<b>9. Що символізують в рекламній графіці прямі лінії?</b> а) нескінченність. б) прямоту. в) активність г) агресію	<b>10. В якому з найдавніших мистецтв каліграфія цінувалася нарівні з живописом:</b> а) індійському; б) єгипетському; в) шумерському; г) китайському?

## Тести з дисципліни «Проектування в дизайні середовища»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<p><b>1. Яка послідовність виконання дизайнерського проекту:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) виконуються натурні замальовки предметів та відтворюються в точності на іншому об'єкті;</li> <li>б) аналізується об'єкт, пропонуються ідеї та рішення, здійснюється виконання проекту та авторський нагляд;</li> <li>в) пропонується ідея;</li> <li>г) пропонуються фото та журнали аналогічних об'єктів.</li> </ul>	<p><b>2. Функціональне зонування приміщень в інтер'єрі допомагає:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) раціонально поділити внутрішній простір відповідно до різного призначення;</li> <li>б) правильно вирішити внутрішній простір об'єкта;</li> <li>в) надати перебуванню замовника в запроектованому об'єкті максимальної комфортності і приємності.</li> <li>г) поділити приватну та гостьову території в об'єкті.</li> </ul>
<p><b>3. Кошторисна документація до дизайн-проекту це:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) комплект креслень з розрахунками балансу проектної території;</li> <li>б) зведений кошторисний розрахунок вартості реалізації будівництвом об'єкту дизайну;</li> <li>в) документація з проведення інженерно-конструктивних робіт;</li> <li>г) експозиційна частина дизайн-проекту?</li> </ul>	<p><b>4. Які установи здійснюють нагляд та контроль за дотриманням усіх норм та правил в проекті?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) установа-розробник проекту;</li> <li>б) нововідтворена Державна структура Держархбудконтроль України;</li> <li>в) узгоджуючі органи та структури;</li> <li>г) представник замовника?</li> </ul>
<p><b>5. Що входить в перший етап дизайнерського проекту:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) архітектурний ескіз;</li> <li>б) розробка робочого ескізу;</li> <li>в) аналіз проектної ситуації та збір вихідних даних;</li> <li>г) розробка робочого проекту.</li> </ul>	<p><b>6. Які основні екологічні параметри внутрішнього середовища?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) температура;</li> <li>б) освітлення;</li> <li>в) відносна вологість повітря;</li> <li>г) повітряний режим?</li> </ul>
<p><b>7. Назвати основні складові дизайнерського ескізного проекту:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) демонстраційна (графічна) частина, записка та макет;</li> <li>б) макет, планшети, анотація;</li> <li>в) демонстраційна частина та пояснювально-розрахункова записка;</li> <li>г) кошторис та роздруківки.</li> </ul>	<p><b>8. Хто може бути розробником завдання на проектування (АПЗ):</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) замовник проекту;</li> <li>б) проектна організація чи проектант-виконавець;</li> <li>в) погоджувальні організації та структури;</li> <li>г) державні органи, що відповідають за проектування?</li> </ul>
<p><b>9. Затвердження проектної документації інвестором (замовником) це:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) заходи, направлені на інженерні вишукування;</li> <li>б) прийняття під повну відповідальність замовника рішень, передбачених у проектній документації;</li> <li>в) авторський нагляд за реалізацією проектного рішення;</li> <li>г) визначення категорії складності об'єкту дизайну?</li> </ul>	<p><b>10. Який з наведених принципів найбільше впливає на формування дизайну інтер'єрів житлового будинку:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) принцип узгодження побажань власника житлового будинку;</li> <li>б) принцип врахування функціонального призначення житлового будинку і окремих його складових;</li> <li>в) принцип врахування художньо-естетичних засад оформлення інтер'єрів житлового будинку;</li> <li>г) принцип обов'язкового дотримання санітарно-гігієнічних норм при формуванні дизайну інтер'єрів житлового будинку?</li> </ul>



## **-Тести з дисципліни «Комп'ютерні технології в проектуванні середовища»**

### **■ Примітка:**

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Новітні комп'ютерні технології в дизайні?</b> а) роблять сучасні проекти нецікавими та однаковими; б) дозволяють дизайну розвиватися одночасно з оточуючим світом; в) допомагають відтворити дизайнерський задум на значно кращому технічному рівні; г) розширюють інструментальну базу сучасного дизайнера.	<b>2. До якого класу програмного забезпечення належить 3DStudioMAX Designer?</b> а) дизайнерського; б) інженерного; в) конструкторського; г) архітектурний дизайн.
<b>3. Які інструменти формотворення тривимірних об'єктів базуються на кривих лініях?</b> а) Boolean; б) Lathe; в) Sweep; г) Tweest.	<b>4. З яких категорій піделементів складається крива лінія?</b> а) ребер; б) сегментів; в) полігонів; г) контрольних точок.
<b>5. Які властивості матеріалу моделює параметр Bump?</b> а) прозорість; б) рельєф; в) колір; г) відзеркалення.	<b>6. Назвіть найменш ресурсомікий спосіб моделювання рослин:</b> а) проф.бібліотеки рослин; б) текстуровані матеріали; в) генератори рослин; г) полігонального моделювання.
<b>7. Скільки типів кривизни контрольних точок кривої?</b> а) 4 (Corner, Smooth, Bezier , Bezier Corner); б) 3 (Corner, Smooth, Bezier); в) 3(Smooth, Bezier , Bezier Corner); г) 5 (Corner, Smooth, Bezier , Cycle, Bezier Corner);	<b>8. Скільки кадрів в 1 сек. телевізійного стандарту NTSC?</b> а) 25; б) 30; в) 24; г) 15.
<b>9. Які з наведених джерел освітлення використовуються для моделювання прямого сонячного світла?</b> а) Vray Light; б) Omni; в) Spotlight; г) Direction.	<b>10. Які з наведених термінів відносяться до назв алгоритмів розрахунку дифузійного освітлення?</b> а) brut force; б) displacemant; в) photon map; г) shell.

## -Тести з дисципліни «Ландшафтне проектування»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Який рельєф паркових територій найбільше придатний для влаштування кам'янистих садів:</b> а) позитивних форм; б) негативних форм; в) нейтральних форм; г) змішаних форм?	<b>2. Визначити, в якій країні започатковане геометричне (регулярне) планування парків:</b> а) Італія; б) Англія; в) Іспанія; г) Франція.
<b>3. Які фактори оточуючого середовища не призводять до швидкої втомлюваності:</b> а) надто слабке чи надто сильне освітлення; б) шум; в) погана якість повітря; г) гармонійні пастельні кольори?	<b>4. Що таке мікроландшафтний фрагмент?</b> а) бонсай б) колаж в) природний ландшафт г) ікебана
<b>5. Які найбільш характерні малі архітектурні форми застосовуються при оформленні зимових садів?</b> а) декоративні водойми б) фонтани в) перголи г) трельяжі	<b>6. Які основні принципи впливають на формування ландшафтно-рекреаційних територій?</b> а) кліматичні фактор б) соціальні потреби в) екологічні фактори г) антропологічні фактори
<b>7. До складу документації ландшафтного проекту входить:</b> а) генеральний план б) дендроплан в) план будівлі д) разбивочне креслення	<b>8. Що таке генеральний план присадибної ділянки житлового будинку:</b> а) складова частина проектної документації житлового будинку; б) математично розрахована площа території присадибної ділянки житлового будинку; в) ортогональна проекція на горизонтальну площину всіх елементів, розміщених на присадибній ділянці, у заданому масштабі; г) контури території присадибної ділянки.

## Тести з дисципліни «Типологія середовищних об'єктів»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +

<p><b>1. Визначити форму штучного предметно-природного середовища:</b></p> <p>а) транспорт; б) комунікації; в) місто; г) суспільство.</p>	<p><b>2. Визначити приміщення житлового будинку, що призначене для літнього відпочинку:</b></p> <p>а) лоджія; б) балкон; в) веранда; г) тераса.</p>
<p><b>3. Визначити, до якого типу споруд міського середовища відноситься «обеліск»:</b></p> <p>а) до монументальної споруди; б) до малої форми; в) до меморіальної споруди; г) до скульптурної споруди.</p>	<p><b>4. Як називається елемент будівлі, що використовується для природного пішохідного переміщення людей з одного поверху на інший:</b></p> <p>а) сходи; б) підйомний кран; в) ліфт; г) ескалатор.</p>
<p><b>5. Визначити поняття «планувальна структура» споруди:</b></p> <p>а) зв'язок всіх планувальних елементів споруди за художньо-естетичними ознаками; б) функціонально-планувальне розміщення окремих частин та елементів споруди на планах поверхів; в) композиційне розміщення всіх елементів споруди на планах поверхів; г) технологічні основи побудови планів споруди.</p>	<p><b>6. Установити відповідність Мансардний поверх це:</b></p> <p>а) поверх, розташований між поверхнею даху і перекриттям над останнім поверхом будівлі; б) поверх, вигороджений усередині горищного простору, утвореного похилим дахом, і призначений для розміщення житлових приміщень в) поверх, призначений для розміщення інженерного устаткування і прокладання комунікацій г) поверх, розташований вище рівня землі</p>
<p><b>7. Які найбільш характерні малі архітектурні форми застосовуються при оформленні зимових садів?</b></p> <p>а) декоративні водойми; б) фонтани; в) перголи; г) трельяжі.</p>	<p><b>8. Що таке цивільне будівництво:</b></p> <p>а) житлова забудова; б) промислова забудова; в) житлова та громадська забудова; г) громадська забудова.</p>

## Тести з дисципліни «Матеріалознавство в дизайні»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Який будівельний матеріал в найбільшій мірі використовується при будівництві зимових садів:</b> а) метал; б) скло; в) залізобетон; г) цегла.	<b>2. Який з матеріалів не використовували скульптори Давньої Греції:</b> а) гіпс; б) мармур; в) теракота; г) бронза.
<b>3. Визначити, що таке «внутрішня структура» матеріалу, з якого виготовлено предмет дизайну:</b> а) фактура; б) текстура; в) поліхромія; г) рівновага.	<b>4. Який із цих матеріалів найбільше придатний для теплоізоляції:</b> а) фольгоізол; б) мінеральна вата; в) брізол; г) металеві листи;
<b>5. Яка гірська кам'яна порода має небезпечний рівень радіонуклідів для людини:</b> а) мармур; б) гіпс; в) базальт; г) вапняк-черепашник.	<b>6. Який із цих матеріалів являється конструктивним:</b> а) мінераловатна плита; б) бітумна черепиця; в) пінополістирол; г) пінобетон.
<b>7. Який із наведених матеріалів являється негорючим:</b> а) пінополістирол; б) деревина; в) цегла; г) руберойд?	<b>8. Який із наведених матеріалів не являється гіроскопічним:</b> а) дерево; б) цегла; в) скло; г) газобетон.
<b>9. Який з матеріалів, однаково широко застосовується в інтер'єрі але відноситься до штучних:</b> а) камінь; б) скло; в) дерево; г) ракушняк?	<b>10. Антисептики застосовуються:</b> а) Для підвищення вогнестійкості деревини; б) Для захисту з деревини від загнивання; в) Для імітаційного оздоблення матеріалів із деревини звичайних порід; г) Для збереження природного кольору свіжого розрізу деревини?

## -Тести з дисципліни «Конструювання середовищних об'єктів»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +

<p><b>1. Оберіть сучасний тип конструктивної системи житлового будинку, яка найбільше забезпечує найбільш вільне та гнучке планування:</b></p> <p>а) з об'ємних блоків;  б) з поперечними несучими стінами;  в) каркасна система;  г) з продовжними несучими стінами.</p>	<p><b>2. Будівлі, в яких стіни змонтовані з великих штучних каменів називають:</b></p> <p>а) цегляними,  б) панельними,  в) великоблочними,  г) монолітними</p>
<p><b>3. Перекриття - це:</b></p> <p>а) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент;  б) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи;  в) верхня зовнішня огорожувальна конструкція, призначена для ізоляції та захисту внутрішнього простору будівлі від атмосферних опадів, вітру, негативних температур та сонячного перегріву;  г) конструктивний елемент, висотою в один або декілька поверхів, яка спирається на фундамент і передає йому тільки вертикальне навантаження від власної ваги?</p>	<p><b>4. Несуча стіна - це стіна яка:</b></p> <p>а) спирається на фундамент і сприймає навантаження крім власної ваги навантаження від перекриття, даху та інших конструкцій;  б) стіна, висотою в один або декілька поверхів, яка спирається на фундамент і передає йому тільки вертикальне навантаження від власної ваги  в) стіна, яка сприймає навантаження від власної ваги ( в межах одного поверху) та передає ці навантаження на міжповерхове перекриття  г) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент</p>
<p><b>5. Дах - це:</b></p> <p>а) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент  б) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи  в) верхня зовнішня огорожувальна конструкція, призначена для ізоляції та захисту внутрішнього простору будівлі від атмосферних опадів, вітру, негативних температур та сонячного перегріву  г) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи</p>	<p><b>6. Цоколь будівлі – це:</b></p> <p>а) Нижня частина фасаду, яка захищає його від механічних пошкоджень і забруднень;  б) Зовнішня стіна підвального приміщення;  в) Різновид стрічкового фундаменту;  г) Фундаментна залізобетонна стіна?</p>

## Тести з дисципліни «Інформаційні технології в дизайні середовища»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Програма ACDSee - це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) програма для перетворення векторної графіки в растрову;</li> <li>б) програма для побудови віртуального об'єкту;</li> <li>в) програма для перегляду, коригування та сортування файлів;</li> <li>г) програма для підготовки рекламної продукції до друку</li> </ul>	<b>2. Програма Adobe Photoshop – це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) універсальна програма для сканування, художньої обробки та створення растрових зображень;</li> <li>б) графічна програма для створення креслень;</li> <li>в) зручна програма для редагування текстів;</li> <li>г) спеціальна програма для рішення систем рівнянь</li> </ul>
<b>3. Програма Microsoft Paint – це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) програма для додрукарської підготовки поліграфічної продукції;</li> <li>б) простий растровий графічний редактор, що входить до складу усіх операційних систем Windows;</li> <li>в) програма для розробки архітектурно-дизайнерських рішень та проектної документації;</li> <li>г) програма для моделювання рослин та ландшафтного оточення об'єкту що проектується</li> </ul>	<b>4. Програма Adobe Illustrator використовується для:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) для створення багатофункціональних проектів та додрукарської підготовки поліграфічної продукції;</li> <li>б) для створення бухгалтерської документації та ведення бухгалтерського обліку;</li> <li>в) для створення каталогів растрових зображень та їх збереження;</li> <li>г) для створення каталогів та баз даних бібліотек</li> </ul>
<b>5. Програма CorelDRAW – це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) текстовий перевірючий редактор;</li> <li>б) растровий художній редактор;</li> <li>в) графічний допоміжний редактор;</li> <li>г) векторний графічний редактор?</li> </ul>	<b>6. В основу концепції роботи програми ArchiCAD покладено:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) перспективну проекцію;</li> <li>б) віртуальне будівництво;</li> <li>в) v-ray візуалізацію;</li> <li>г) принцип «всі люди – брати»?</li> </ul>
<b>7. Програма ArchiCAD – це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) програма для створення та редагування растрових зображень;</li> <li>б) програма для до друкарської підготовки поліграфічної продукції;</li> <li>в) програма для розробки архітектурно-дизайнерських рішень та проектної документації;</li> <li>г) програма для моделювання рослин та ландшафтного оточення об'єкту що проектується?</li> </ul>	<b>8. В програмі ArchiCAD одночасно будуються:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) план поверхів, фасад, розріз, тривимірна модель об'єкту;</li> <li>б) вікна, двері, перекриття, покрівля об'єкту;</li> <li>в) освітлення, ландшафт, природне оточення об'єкту;</li> <li>г) розміри, написи, розгортки об'єкту?</li> </ul>
<b>9. Графічні примітиви в програмі ArchiCAD – це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) інструменти створення ландшафту;</li> <li>б) інструменти створення тривимірної моделі;</li> <li>в) інструменти створення двовимірних креслень;</li> <li>г) інструменти створення штучного освітлення?</li> </ul>	<b>10. Бібліотеки програми ArchiCAD використовуються для:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) зберігання тривимірних об'єктів та елементів облаштування;</li> <li>б) зберігання інструкцій з користування програмою;</li> <li>в) зберігання родинних фотографій;</li> <li>г) зберігання проектної документації?</li> </ul>

## -Тести з дисципліни «Формоутворення та композиція»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<b>1. Визначити правильну послідовність видів композиції по мірі їх складності:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) об'ємна, фронтальна, об'ємно-просторова;</li> <li>б) фронтальна, об'ємна, об'ємно-просторова;</li> <li>в) об'ємно-просторова, фронтальна;</li> <li>г) фронтальна, об'ємно-просторова, об'ємна.</li> </ul>	<b>2. Що таке динамічна композиція:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) композиція, що підкреслює стан спокою, стійкості, нерухомості;</li> <li>б) композиція, що побудована на рівномірному чергуванні елементів;</li> <li>в) композиція, в якій наявний розвиток, зміна, певний напрямок, зоровий рух;</li> <li>г) композиція, в якій рівність частин та їх розташування замінюються рівновагою несхожих одна на одну частин.</li> </ul>
<b>3. Визначити форму предмета, яка поширюється в двох вимірах:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) лінійна форма;</li> <li>б) об'ємна форма;</li> <li>в) площинна форма;</li> <li>г) форма круга.</li> </ul>	<b>4. Визначити кінцеву мету архітектурної композиції:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) побудова частин об'єкту через однакові інтервали;</li> <li>б) досягнення гармонії об'єкту;</li> <li>в) найвищий рівень оволодіння художніми прийомами;</li> <li>г) найвище художньо-естетичне досягнення.</li> </ul>
<b>5. Як називається один із методів художнього формоутворення, що полягає у використанні мотивів відомих творів:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) плагіат;</li> <li>б) копіляція;</li> <li>в) ремінісценція;</li> <li>г) стилізація?</li> </ul>	<b>6. Як досягається рельєфна пластика криволінійним орнаментом:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) надрізами;</li> <li>б) прорізами;</li> <li>в) відгинанням;</li> <li>г) складанням.</li> </ul>
<b>7. Якими засобами отримати пластику куба:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) об'ємною формою;</li> <li>б) слабким рельєфом форми;</li> <li>в) глибоким рельєфом форми;</li> <li>г) фронтальним рельєфом форми.</li> </ul>	<b>8. Комбінаторика як засіб композиції утворення різноманітних видівсполучень:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) одним елементом утворює різноманітні види сполучень;</li> <li>б) двома елементами;</li> <li>в) трьома елементами;</li> <li>г) більш ніж трьома елементами.</li> </ul>
<b>9. Що є фігурами обертання :</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) циліндр;</li> <li>б) сфера;</li> <li>в) тор;</li> <li>г) куб.</li> </ul>	<b>10. Що таке відкрита композиція:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) композиція, передає ідею замкнутості, а також непорушності, стійкості;</li> <li>б) композиція, що побудована на рівномірному чергуванні елементів;</li> <li>в) композиція, що передає відчуття простору, широти простору;</li> <li>г) композиція, в якій рівність частин та їх розташування замінюються рівновагою несхожих одна на одну частин.</li> </ul>

### Тести з дисципліни «Макетування та моделювання»

▪ **Примітка:**

- **можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;**
- **варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначайте знаком +**

<p><b>1. Виберіть найбільш точне визначення статичної форми:</b></p> <p>а) симетрія;  б) асиметрія;  в) маса;  г) центр тяжіння.</p>	<p><b>2. Дизайнерський проект виконується із розподілом на такі етапи:</b></p> <p>а) клаузула, ескізний проект, проект;  б) опрацювання креслень деталей та об'ємно – просторових зображень;  в) виконання начерків та ескізів, із подальшим виконанням макету;  г) опрацювання описання у вигляді пояснювальної записки, виконання макету.</p>
<p><b>3. Визначити форму предмета, яка поширюється в двох вимірах:</b></p> <p>а) лінійна форма;  б) об'ємна форма;  в) площинна форма;  г) форма круга.</p>	<p><b>4. В яких стадіях проектування застосовується макетування:</b></p> <p>а) ескізний проект;  б) проект;  в) робочий проект;  г) робоче креслення.</p>
<p><b>5. Прийоми макетування:</b></p> <p>а) композиція з окремих деталей;  б) композиція площини, композиція об'єму;  в) просторова композиція з одного листа паперу;  г) фрагментація ділянки паперу.</p>	<p><b>6. Які є види показу рельєфу в макеті:</b></p> <p>а) плоский рельєф;  б) простий;  в) складний;  г) похилий.</p>



## -Тести з дисципліни «Дизайн-меблів»

### ▪ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<p><b>1. Антропологія вивчає:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) особливості зорового сприйняття у людини;</li> <li>б) античну естетику;</li> <li>в) морфологію, розміри та параметри тіла людини;</li> <li>г) композиційні особливості.</li> </ul>	<p><b>2. Які стадії не відносяться до життєвого циклу проектування меблів?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) розробка ідеї</li> <li>б) виготовлення дослідних зразків</li> <li>в) виробництво</li> <li>г) транспортування</li> <li>д) експлуатація</li> </ul>
<p><b>3. Розкрити вимогу до проектування меблевих систем – «технологічність»:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) технологічність, це можливість виготовлення продукту сучасним інструментарієм, використання сучасних матеріалів, оснащення;</li> <li>б) технологічність, це висока точність інструментів в процесі виготовлення меблів;</li> <li>в) технологічність, це ступінь відповідності матеріалів для виготовлення меблевої одиниці згідно проекту;</li> <li>г) технологічність, це високі технології.</li> </ul>	<p><b>4. Розкрити вимогу до проектування меблевих систем –«функціональність»</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) функціональність, це відповідність форми і конструкції меблів призначенню, їх практичність та корисність.</li> <li>б) це функції меблів надавати послуги людині.</li> <li>в) від слова «функціонувати», в залежності від призначення.</li> <li>г) функціональність, це виконання меблями тих чи інших функцій спрямованих на виконання конкретних операцій.</li> </ul>
<p><b>5. Розкрити вимогу до проектування меблевих систем –«естетичність»</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) це категорії краси, прекрасного, сучасного, філософії, гедоністичної функції, культурологічності (традиції) в меблях.</li> <li>б) це наука про красу в меблях.</li> <li>в) це категорії високого й низького, комічного й трагічного, радісного і сумного в меблях.</li> <li>г) це філософська категорія яка формує зовнішній вигляд меблів, їх художній образ.</li> </ul>	<p><b>6. Визначити поняття «меблі»:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) це системи які відповідають за життєдіяльність людини;</li> <li>б) меблі – це системи для комфортного впорядкування речей та процесів людської життєдіяльності, спрямовані на чітке виконання робочих операцій збереження та відновлення людських сил;</li> <li>в) меблі – це допоміжні системи що забезпечують комфорт і продуктивність людському тілу, і оперування ним при виконанні людиною спеціалізованих функцій;</li> <li>г) меблі – це допоміжні системи що спеціалізують людину на певному виді діяльності, забезпечують комфорт у впорядкуванні та зберіганні речей, продуктивності праці та відпочинку, й інших фаз життєдіяльності людини.</li> </ul>

## Тести з дисципліни «Декоративна дендрологія та фітодизайн»

### ■ Примітка:

- можлива кількість правильних відповідей - від однієї до чотирьох;
- варіант відповіді, яку вважаєте правильною, позначаєте знаком +

<p><b>1. Який тип ландшафту повинен переважати в парку у Лісостеповій зоні України:</b></p> <p>а) відкритий; б) закритий; в) напіввідкритий; г) водний?</p>	<p><b>2. Назвати основні декоративні якості дерев, які потрібно врахувати при озелененні меморіальних комплексів:</b></p> <p>а) форма крони; б) форма, фактура і колір стовбура; в) забарвлення листя; г) забарвлення квітів і плодів.</p>
<p><b>3. Який тип газону відрізняється високим ступенем стійкості і швидким відновленням:</b></p> <p>а) партерний; б) спортивний; в) звичайний; г) лучний?</p>	<p><b>4. Який найголовніший принцип підбору деревних рослин при створенні міських вуличних насаджень:</b></p> <p>а) екологічний; б) фітоценотичний; в) систематичний; г) фізіономічний.</p>
<p><b>5. Які найбільш поширені життєві форми деревних рослин у ландшафтному дизайні?</b></p> <p>а) дерева б) кущі в) напівкущі г) ліани</p>	<p><b>6. Вказати основний принцип підбору деревних рослин при озелененні магістральної вулиці:</b></p> <p>а) екологічний б) фітоценотичний в) систематичний г) художньо-декоративний</p>
<p><b>7. Які квітково-декоративні рослини цвітуть наприкінці літа?</b></p> <p>а) гвоздика турецька б) флокс волотистий в) рудбекія г) жоржина культурна</p>	<p><b>8. Які з наведених нижче типів відносяться до фізіологічних листяних типів дерев?</b></p> <p>а) група тисових типів б) група дубових типів в) група платанових типів г) кущі широколистих лісів</p>
<p><b>9. Які квітники відносяться до регулярних типів?</b></p> <p>а) клумби б) переносні квітники в) бордюри г) міксбортери</p>	<p><b>10. Які види газонних трав відносяться до родини злакових?</b></p> <p>а) мітлиця б) лядвенець в) конюшина г) пирій</p>

**6.2. Технології виконання та захисту дипломних проектів (робіт)** є основним засобом об'єктивного контролю рівня професійної підготовки студентів.

**Дипломна робота** передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (моделювання та дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем у відповідній галузі знань. Для інженерних напрямів підготовки дипломна робота повинна мати характер прикладного наукового дослідження об'єкта діяльності.

**Дипломний проект** передбачає виявлення рівня володіння засобами та методами художньо-образної передачі дизайнерського рішення, здатності аргументувати та візуалізувати творчий задум. Як правило, передбачає синтез об'єкта (фізичного або ідеального) проектування, який оптимально відповідає вимогам завдання. Дипломний проект, як правило, включає елементи ескізного та технічного проектів і оформлюється згідно з вимогами до експозиційного матеріалу та технічної документації. (Проект – комплект технічної документації, який включає опис об'єкта, що проектується, разом з обґрунтуваннями, розрахунками, кресленнями тощо).

Метою бакалаврської випускної кваліфікаційної роботи (проекту) є: перевірка отриманих під час навчання фахових знань та навичок з дизайн-проектування, демонстрація вміння реалізувати набуті теоретичні та практичні знання, адаптувати їх до умов конкретної реальної проектної ситуації, демонстрація прийомів та методів захисту свого конструктивно-планувального та художньо-просторового рішення, вміння працювати в колективі (при умові виконання комплексної роботи) та під керівництвом фахівця (керівника випускної роботи). Бакалаврська випускна робота (проект) розробляється після успішної здачі екзаменаційної сесії, відсутності академічних заборгованостей й складанні Комплексного Державного іспиту, спрямованого на виявлення фахових знань майбутнього випускника-бакалавра.

Для створення дипломних проектів за спеціалізацією «**дизайн середовища**» кафедрою рекомендовано наступні теми:

1. Проект вечірнього та святкового освітлення вулиці міста.
2. Дизайн-проект дитячого ігрового майданчика в парковій зоні міста.
3. Дизайн-проект трансформативного модульного павільйону недільного ярмарку.
4. Дизайн-проект модульних елементів комплексного благоустрою та озеленення міста.
5. Проект малого саду в системі мікрорайонної забудови.
6. Проект озеленення та комплексного благоустрою території дошкільного дитячого закладу.
7. Проект озеленення та комплексного благоустрою території пляжної зони міста.
8. Проект саду квітів.
9. Проект озеленення та комплексного благоустрою штучного водоймища.
10. Проект інтер'єрів дитячого садку.
11. Дизайн-проект «вхідної групи» та зовнішнього благоустрою громадської будівлі.
12. Дизайн-проект комплексного облаштування пішохідної вулиці міста.
13. Проект реконструкції міського середовища історичного центру міста.
14. Дизайн-проект об'єктів громадського призначення вбудованих в перші поверхи житлових будинків.
15. Проект святкового художньо-декоративного оформлення й вечірнього підсвітлення центральної площі міста до Новорічних свят.
16. Проект святкового художньо-декоративного оформлення й вечірнього освітлення центру міста до Дня Незалежності.
17. Ландшафтний дизайн території позаміської зупинки з автозаправочною станцією.
18. Дизайн-проект мостового переходу.
19. Проект інтер'єрів музею.

20. Проект інтер'єрів готелю.
21. Проект інтер'єрів громадської будівлі.
22. Прийоми благоустрою міських рекреаційних зон.
23. Засоби формування дизайну виставкових комплексів.
24. Особливості створення пішохідних вулиць в історичних районах великих міст.
25. Прийоми формування зовнішнього або внутрішнього середовища спортивно-оздоровчих та культурно-розважальних комплексів.
26. Проект інтер'єрів ресторану.
27. Проект інтер'єрів кафе.
28. Проект інтер'єрів магазину.
29. Проект інтер'єрів школи.
30. Проект інтер'єрів поліклініки.
31. Проект інтер'єрів салону краси.
32. Дизайн-проект трансформативного пересувного театру.
33. Дизайн-проект офісних приміщень проектного бюро.
34. Дизайн-проект художньої майстерні.
35. Дизайн-проект літнього кафе у парку.
36. Дизайн-проект виставкового павільйону в міській забудові або в парковій зоні.
37. Проект благоустрою й озеленення морської набережної.
38. Ландшафтний дизайн парку атракціонів і розваг.
39. Проект озеленення та комплексного благоустрою території промислового підприємства.
40. Дизайн-проект літньої бази відпочинку.
41. Дизайн-проект художньої галереї.
42. Дизайн-проект міні-готелю (мотелю) в заміській зоні.
43. Дизайн-проект пансіонату відпочинку в заміській зоні.
44. Проект музичного парку.
45. Проект парку світових цивілізацій.

46. Проект озеленення та комплексного благоустрою рекреаційної зони міста.
47. Проект ландшафтного дизайну території для проведення щорічних виставок квітів.
48. Проект загальноміського парку культури і відпочинку.
49. Проект меморіального парку.
50. Проект парку-музею «просто неба».
51. Проект гідропарку (аквапарку).
52. Проект етнографічного парку.
53. Проект виставкового парку.
54. Проект дитячого парку.
55. Проект музичного парку.
56. Проект парку світових цивілізацій.
57. Проект озеленення та комплексного благоустрою рекреаційної зони міста.
58. Дизайн-проект телевізійної студії для проведення тематичної передачі.
59. Дизайн-проект літньої естради (трибун для проведення громадських заходів) у місті.
60. Дизайн-проект павільйону міського автотранспорту (невеликого автовокзалу).
61. Дизайн-проект комплексного благоустрою території історико-архітектурного заповідника.
62. Проект озеленення та комплексного благоустрою набережної міста.
63. Проект озеленення та комплексного благоустрою території школи.
64. Проект комплексного благоустрою та озеленення території адміністративно-громадської споруди.

Відповідно з цим випускна дипломна робота (проект) є кваліфікаційним документом, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) визначає відповідність отриманих у вищому навчальному закладі знань та навичок студента професійно-кваліфікаційному рівню “Бакалавр” та його здатність до самостійної роботи у галузі дизайну зовнішнього та внутрішнього середовища. Бакалаврська випускна

кваліфікаційна робота повинна виконуватись студентами-випускниками з актуальної тематики, пов'язаної з проблемами сучасного дизайну середовища. Згідно з цим тематика бакалаврської випускної кваліфікаційної роботи (проекту): обирається за ініціативою студента за умовами погодження керівником та завідувачем кафедри; рекомендується студентові рішенням кафедри дизайну середовища.

Випускна кваліфікаційна робота (проект) має наступні складові:

- проектне завдання, розроблене й затверджене до початку виконання випускної проектної роботи;
- обґрунтування теми чи напрямку проектування - теоретичні і методологічні положення проектної роботи;
- аналітично-оглядовий розділ (реферат) з узагальнення існуючого досвіду з аналогових проектних робіт, науково-дослідних розробок та виявлення проблемної ситуації у виданому проектному завданні;
- художньо-просторове та функціонально-планувальне вирішення дизайн-ідеї;
- конструктивно-технологічне вирішення дизайн-ідеї;
- техніко-економічні показники та застосовані оздоблювальні матеріали.

Процес виконання бакалаврської випускної роботи (проекту) передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності;
- подальший розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою дослідження та дизайн-проектування;
- формування у випускника системного бачення об'єкту проектування, етапності та комплексності виконання робіт;
- розкриття творчих навичок з формування композиційного вирішення загальної експозиції дипломного проекту, його оформлення та представлення;

- закріплення методологічних підходів до формування творчої концепції, її розвитку та захисту в діалоговій формі на Державній екзаменаційній комісії.

Виконання проектного завдання студент здійснює, керуючись настановами керівника проекту або консультанту, які допомагають визначити специфічні особливості проектного завдання та проблеми, що необхідно розв'язати, в процесі проектної діяльності.

Студенти мають право запропонувати на розгляд кафедри застосування пропонованої тематики співвідносно різноманітних підприємств та закладів народного господарства, обґрунтувати доречність створення для певних підприємств інформаційно-рекламний супровід.

Завдання на дипломний проект відображає інтегровану сутність дизайн-діяльності й системне впровадження компетенцій, набутих під час навчання на ОКР бакалавра.

Тему дипломного проекту варто визначити до переддипломної практики. Під час проходження практики студент підбирає матеріали з теми випускної кваліфікаційної роботи, вивчає вихідні дані, і бере участь в реальному чи експериментальному проектуванні. Після звітування студента за результатами проходження переддипломної практики, він допускається до роботи над випускною кваліфікаційною роботою (проектом).

Дипломний проект виявляє ступінь професійної підготовки студента до комплексного вирішення об'ємно-дизайнерських чи середовищних завдань, які відповідають науковим, технічним і матеріальним можливостям сучасності. Ця мета реалізується у виконанні проекту з актуальної конкретної теми з дизайну середовища міста чи сільського поселення або дизайну інтер'єру та його обладнання житлової чи громадської будівлі або споруди.



**Основними завданнями випускної кваліфікаційної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки “Бакалавр” (проекту) є:**

- аналіз та уточнення отриманих до проекту вихідних даних;
- знайомство з аналогами та критичний аналіз сучасних досягнень у проектуванні об’єктів дизайну зовнішнього та внутрішнього середовища;
- розробка загальної ідеї–концепції просторової організації об’єкту дизайну середовища;
- ескізування варіантів проектного рішення та вибір оптимального варіанту;
- детальна проробка затвердженого ескізу та його реалізація в експозиційному оформленні;
- перевірка об’ємно-планувального рішення або його фрагменту в просторовій моделі (макеті).

Випускна кваліфікаційна бакалаврська робота (проект) має за мету:

- розширити та поглибити отриманий під час навчання загальний рівень соціально-гуманітарних, художньо-мистецьких, інженерних-технічних та економічних знань з фаху;
- проявити творчу ініціативу, новаторство та самостійність у прийнятті проектних рішень;
- закріпити основи володіння прийомами формування ефективних і естетично досконалих дизайнерських рішень;
- удосконалити художньо-графічну майстерність випускника освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки “Бакалавр”.

Випускна кваліфікаційна робота (проект) освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки “Бакалавр” повинна відповідати високим художньо-естетичним, інженерно-технічним та соціальним вимогам сучасного розвитку вітчизняного та міжнародного дизайну.

Технологія виконання дипломних проектів (робіт) створюється і подається в стандартах вищої освіти вищих навчальних закладів.

Захист дипломних проектів (робіт) проводиться на відкритому засіданні державної комісії, яка створюється та діє у порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади України у галузі освіти й науки (відповідним положенням).

## **Критерії оцінювання дипломних робіт (проектів)**

Випускна робота зі спеціальності - “Дизайн”, спеціалізації - “Дизайн середовища”, освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки - “Бакалавр” у вигляді випускної роботи (проекту) з пояснювальною запискою повинна відповідати державним вимогам, бути актуальною, достатньо обґрунтованою і розробленою, свідчити про професійну підготовленість випускника до самостійної практичної роботи в якості дизайнера нескладних об’єктів або помічника дизайнера чи архітектора вищої кваліфікації.

Загальний критерій якості проекту – доцільне функціонально-планувальне, конструктивне, художньо-образне вирішення і детальна розробка усіх частин проекту: генплан, поверхові плани із розміщенням меблів та обладнання, фасади чи розгортки, інтер’єр, перспектива, макет, конструктивні розрізи і вузли, фрагменти інтер’єру, меблів і обладнання у крупному масштабі, пояснювальна записка.

У відповідності до освітньо-кваліфікаційної програми і освітньо-кваліфікаційної характеристики професійними критеріями при оцінюванні випускної роботи бакалавра зі спеціальності “Дизайн середовища” є:

- володіння основами теоретичних знань з фаху та професійними навичками, що продемонстровані в випускній роботі, пояснювальній записці, макеті, у відповідях на запитання членів ДЕК під час захисту роботи;
- наявність методичного підходу до вирішення практичних завдань, володіння сучасними проектними методами і прийомами роботи;
- вміння створення гармонійного зовнішнього та внутрішнього середовища з урахуванням композиційно-художніх, техніко-економічних, конструктивних, екологічних та інших вимог, стандартів і правил;
- володіння практичними методами проектування зовнішнього та внутрішнього середовища.

В результаті проведених досліджень і проектування об'єкт розробки дипломної роботи має відповідати наступним критеріям:

- функціональна, конструктивна та образна ясність концепції;
- відповідність призначення об'єкту;
- доцільність засобів і прийомів художньої виразності;
- оригінальність та новизна ідеї.

Дипломний проект має мати відповідне естетичне оформлення щодо загальної композиції та цілісності демонстраційно-експозиційних матеріалів і пояснювальної записки до них, художнього рівня й якості проектної графіки та виконання макету-моделі.

## Оцінка

## Критерії оцінювання

“Відмінно”

Випускна кваліфікаційна робота (проект), пояснювальна записка до неї, сам захист проекту свідчать про отримані під час навчання базові знання, уміння та фахові навички випускника комплексно вирішувати творчу проектну задачу: створювати виразний художній образ і композицію окремого об'єкту дизайну інтер'єру чи архітектурного середовища у поєднанні з вдалою функціонально-просторовою організацією, ергономічним обґрунтуванням прийнятого рішення, застосуванням ефективних конструкцій, матеріалів і дизайнерського обладнання, демонструючи високий рівень графічної культури. Відповіді на запитання членів ДЕК відповідають базовому рівню знань в галузі дизайну інтер'єру та міського середовища, за змістом вірні, повні та ґрунтовні

“Добре”

Випускна кваліфікаційна робота (проект), пояснювальна записка, захист проекту свідчать про

отримані під час навчання базові знання, вміння та навички випускника комплексно вирішувати творчу проектну задачу: створювати виразний художній образ і композицію архітектурного об'єкту і архітектурного середовища у поєднанні з вдалою функціонально-просторовою організацією, ергономічним обґрунтуванням прийнятого рішення, застосуванням ефективних конструкцій, матеріалів і дизайнерського обладнання, демонструючи достатній рівень графічної майстерності, але має окремі недоліки, які істотно не впливають на якість проекту. Відповіді на запитання членів ДЕК вірні, але не достатньо повні та обґрунтовані.

“Задовільно”

Випускна кваліфікаційна робота (проект), пояснювальна записка, захист проекту свідчать про отримані під час навчання базові знання, вміння та навички випускника комплексно вирішувати творчу проектну задачу: створювати певний художній образ і композицію об'єкту дизайну інтер'єру та міського середовища у поєднанні з раціональною функціонально-просторовою їх організацією, застосуванням сучасних конструкцій, матеріалів і дизайнерського обладнання, демонструючи посередній рівень графічної культури та художнього оформлення проекту. Наявність недоліків та помилок у функціонально-планувальній організації об'єкту та його художньо-образному вирішенню. Відповіді на запитання членів ДЕК подані з певними неточностями, недостатньо повні та ґрунтовні.

“Незадовільно”

Випускна кваліфікаційна робота (проект), пояснювальна записка, захист проекту свідчать про

неспроможність випускника комплексно вирішувати творчу проектну задачу, внаслідок чого у проектному рішенні є значні помилки у створенні художньо-дизайнерського образу проектованого об'єкту, певним чином порушені вимоги функціонально-просторової та ергономічної організації архітектурного середовища, застосовані неефективні конструкції, матеріали і дизайнерське обладнання, продемонстровано невисокий рівень графічної майстерності в оформленні проекту. Більшість відповідей на запитання членів ДЕК неточні та необгрунтовані.

**6.3. Тестовий державний екзамен** є засобом об'єктивного контролю рівня професійної підготовки студентів.

Тестовий екзамен проводиться для встановлення рівня сформованості певних умінь (якості вирішення окремих задач діяльності або рівня сформованості певних здатностей). Рівень сформованості умінь встановлюється опосередковано за допомогою ситуаційних тестів.

Технологія тестового екзамену (стандартизованого тестового контролю) являє собою замкнутий цикл, що включає такі технологічні етапи:

- створення системи базових тестових завдань, із яких складаються ситуаційні тести;
- конструювання тесту;
- проведення тестового іспиту;
- оцінювання ступеня досягнення рівня професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

У таблиці Додатка А подається система базових тестових завдань, яка структурно-змістовно відповідає окремим умінням з системи умінь, і подана в ГСВОУ\_\_\_\_\_ "Талузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика".

*Примітка.* У таблиці Додатка А шифри базових тестових завдань указані за структурою:

а) шифр базових тестових завдань, що складають комплекс цілей професійної підготовки:

б) шифр базових тестових завдань, що складають комплекс цілей освітньої підготовки фахівця:

X. XX. XX. XX

номер базового  
тестового завдання,  
наскрізний для даного  
уміння  
шифр уміння

3. XX. XX. XX

номер базового тестового  
завдання, наскрізний для  
даного уміння  
шифр уміння  
шифр уміння

3.

Зміст базових тестових завдань (ситуаційних тестів) ґрунтується на інформаційній базі, на основі якої формуються засоби об'єктивного контролю рівня професійної підготовки студентів.

Структура системи базових тестових завдань є основою проектування ситуаційних тестів і може змінюватися за формою, зберігаючи при цьому зміст після кожного використання тесту залежно від валідності одержаних результатів.



Таблиця – Система базових тестових завдань

<b>Шифр уміння</b>	<b>Базове тестове завдання</b>	<b>Шифр базового тестового завдання</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Який стиль в мистецтві є найпомпезніший:</b> а) готика; б) бароко; в) класицизм; г) модерн.	<b>3. XX. ЗР. 01</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Монументальний живопис має такі різновиди:</b> а) мозаїка, фреска, пейзаж, портрет, натюрморт, декораційний живопис, мініатюра та іконопис; б) мозаїка, фреска; в) мозаїка, фреска, декоративний живопис, мініатюра та іконопис; г) мозаїка, фреска, декоративний живопис.	<b>3. XX. ЗР. 02</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Який твір мистецтва не належить до «семи чудес світу»:</b> а) „Сади Семіраміди”; б) „Статуя Афіни на Акрополі”; в) „Олександрійський маяк”; г) „Статуя Зевса в Олімпі”.	<b>3. XX. ЗР. 03</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>В якому столітті виник візантійський іконопис:</b> а) V століття; б) I століття до н. е.; в) XXI століття; г) I століття;	<b>3. XX. ЗР. 04</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Хто є автором роботи «Таємна вечеря» на стіні трапезної монастиря в Мілані:</b> а) Леонардо да Вінчі; б) Т`єполо; в) Рафаель; г) Джорджоне.	<b>3. XX. ЗР. 05</b>

ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>В якому з найдавніших мистецтв каліграфія цінувалася нарівні з живописом:</b> а) індійському; б) єгипетському; в) шумерському; г) китайському.	<b>3. XX. ЗР. 06</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Який із стилів наслідував античні зразки:</b> а) класицизм; б) ренесанс; в) готика; г) модерн.	<b>3. XX. ЗР. 07</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Культура якого народу ставиться першоосною для формування римського мистецтва:</b> а) етрусків; б) ацтеків; в) індусів; г) візантійців.	<b>3. XX. ЗР. 08</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Яке зображення передбачає традиційна канонічна Християнська ікона:</b> а) профіль; б) у $\frac{3}{4}$ ; в) анфас; г) зі спини.	<b>3. XX. ЗР. 09</b>
ПФ.Д.01.ПР. Н.	<b>Хто із художників є автором картини «Дівчинка на кулі»:</b> а) А. Матіс; б) П. Гоген; в) П. Пікассо; г) П. Сезан.	<b>3. XX. ЗР. 10</b>
ПФ.Д.01.ЗР. О.	<b>Оберіть правильний перелік всіх видів дизайну:</b> а) промисловий дизайн, графічний дизайн, дизайн середовища та дизайн одягу; б) дизайн інтер'єру, дизайн одягу; в) архітектура та декоративне	<b>3. XX. ЗР. 11</b>

	мистецтво; г) ландшафтний дизайн, монументальний живопис.	
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>Від якого слова походить назва «футуризм»:</b> а) минуле; б) майбутнє; в) прекрасне; г) нове?	<b>3. XX. 3Р. 12</b>
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>Яке значення терміна «еклектичний»:</b> а) послідовний; б) пов'язаний з минулим; в) поєднуючий різностильові елементи; г) новаторський?	<b>3. XX. 3Р. 13</b>
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>В якій країні виникла течія в мистецтві «імпресіонізм»:</b> а) в Англії; б) у Франції; в) в Італії; г) в Німеччині.	<b>3. XX. 3Р. 14</b>
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>Який із стилів наслідував античні зразки:</b> а) класицизм; б) ренесанс; в) готика; г) модерн.	<b>3. XX. 3Р. 15</b>
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>Які функції промислового дизайну:</b> а) покращує естетичний вигляд виробу; б) привертає увагу споживача; в) допомагає підкреслити індивідуальність людини; г) сприяє поширенню продукції чи виробу.	<b>3. XX. 3Р. 16</b>
ПФ.Д.01.3Р. О.	<b>В якому з напрямків мистецтва використовуються елементи театралізації:</b> а) концептуалізм; б) соцреалізм;	<b>3. XX. 3Р. 17</b>

	в) соц-арт; г) перфоманс.	
ПФ.Д.01.ЗР. О.	<b>Що означає термін «експресіонізм»:</b> а) емоційність; б) враження; в) романтичність; г) музичність.	<b>3. XX. ЗР. 18</b>
ПФ.Д.01.ЗР. О.	<b>В якому з стилів найбільше застосовувалося золото при оформленні інтер'єрів:</b> а) класицизм; б) ренесанс; в) бароко; г) модерн.	<b>3. XX. ЗР. 19</b>
ПФ.Д.01.ЗР. О.	<b>Синтез мистецтв – це:</b> а) механічне об'єднання окремих видів мистецтва; б) хаотичне та непередбачене явище; в) створення органічної художньої цілісності; г) цілеспрямована дія яка має чіткі правила?	<b>3. XX. ЗР. 20</b>
ПФ.Д.03.ПП. О.	<b>Гармонія в композиції досягається за рахунок:</b> а) рівноваги елементів композиції; б) зміни масштабу елементів; в) підпорядкованості елементів; г) композиційної паузи.	<b>3. XX. ЗП. 01</b>
ПФ.Д.03.ПП. О.	<b>Колірна гармонія – це:</b> а) перевага одного кольору; б) поєднання якомога більшої кількості кольорів; в) зв'язок, розмірність, погодженість, єдність кольорів; г) гама споріднених відтінків або врівноваженість контрастних кольорів.	<b>3. XX. ЗП. 01</b>
ПФ.Д.03.ПП.	<b>Що таке метр в композиції:</b>	<b>3. XX. ЗП. 02</b>

О.	<ul style="list-style-type: none"> <li>а) повторювання у композиції однакових елементів через однакові інтервали;</li> <li>б) гармонійне розташування у композиції однакових елементів через інтервали, що змінюються на однакову величину;</li> <li>в) збільшення або зменшення елементів через інтервали, що змінюються;</li> <li>г) ряд, в якому підкреслюється стан спокою, стійкості, нерухомості.</li> </ul>	
ПФ.Д.03.ПП. О.	<p><b>Що таке золотий перетин:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) розрахована розмірна система, в якій відношення елементів форми організують об'ємно-просторову структуру;</li> <li>б) пропорції, створені за рахунок зміни розмірів на однаковий інтервал;</li> <li>в) <i>пропорції, в яких менша частина цілого так відноситься до більшої, як більша частина до цілого (до суми меншої та більшої);</i></li> <li>г) пропорції, які можна відобразити як <math>\sqrt{2}</math>, <math>\sqrt{3}</math>, <math>\sqrt{5}</math>, <math>\sqrt{8}</math>.</li> </ul>	<b>3. XX. ЗП. 03</b>
ПФ.Д.03.ПП. О.	<p><b>Членування фронтальної поверхні досягається за рахунок:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) циркульних ліній;</li> <li>б) криволінійних ліній (орнамент);</li> <li>в) глибинного рельєфу;</li> <li>г) наскрізними прорізами.</li> </ul>	<b>3. XX. ЗП. 04</b>
ПФ.Д.03.ПП. О.	<p><b>Основними видами композиції є:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) площинна;</li> <li>б) об'ємна;</li> <li>в) просторова;</li> <li>г) прозора.</li> </ul>	<b>3. XX. ЗП. 05</b>
ПФ.Д.03.ПП. О.	<p><b>Що таке композиційна рівновага:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) повне співвідношення за формою, розташуванням, величиною однієї половини цілого іншій половині;</li> <li>б) такий стан форми, при якому всі її елементи й частини врівноважені між собою;</li> </ul>	<b>3. XX. ЗП. 06</b>

	<p>в) відсутність зорового руху;  г) узгодженість розмірних показників складових форми.</p>	
ПФ.С.06.ПП. Н.	<p><b>Яке поєднання кольорів вважають ознакою даосизму:</b></p> <p>а) червоне і чорне;  б) жовте і синє;  в) біле і чорне;  г) зелене і жовте.</p>	<b>3. XX. ЗП. 07</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<p><b>Жовті кольори сприймаються досить яскраво:</b></p> <p>а) по всьому зоровому полі;  б) у центрі зорового поля;  в) на периферії зорового поля;  г) при розташування за принципом симетрії.</p>	<b>3. XX. ЗП. 08</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<p><b>Колірне вирішення інтер'єрів враховує:</b></p> <p>а) призначення приміщення, його розмір, вік і стать людини, її професію;  б) розмір приміщення;  в) вік і стать людини;  г) економічні розрахунки проекту.</p>	<b>3. XX. ЗП. 09</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<p><b>Які фактори оточуючого середовища не призводять до швидкої втомлюваності:</b></p> <p>а) неправильне, надто слабе чи надто сильне освітлення;  б) шум;  в) погана якість повітря;  г) гармонійні пастельні кольори.</p>	<b>3. XX. ЗП. 10</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<p><b>Для чого не застосовують колір в інтер'єрі:</b></p> <p>а) для полегшення орієнтації в просторі;  б) для створення потрібного психофізіологічного стану;  в) для вирішення композиційних</p>	<b>3. XX. ЗП. 11</b>

	задач; г) для зміни фактури поверхні.	
ПФ.С.06.ПП. Н.	<b>Що таке насиченість кольору:</b> а) ступінь кольоровості плями порівняно до однакової з нею за світлістю ахроматичною плямою; б) різновид кольорів в межах одного тону; в) ступінь кольоровості плями порівняно з чорним; г) ступінь кольоровості плями порівняно з білим?	<b>3. XX. 3П. 12</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<b>Слабкі тональні контрасти:</b> а) згладжують межі колірних плям; б) посилюють межі; в) не впливають на сприйняття меж колірних плям; г) впливають незначною мірою.	<b>3. XX. 3П. 13</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<b>Сприйняття кольору в просторі залежить від:</b> а) повітряної перспективи; б) колірно-повітряної перспективи, освітленості та психофізіологічного впливу кольорів на людину; в) якості фактур та покриття; г) освітленості.	<b>3. XX. 3П. 14</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<b>Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b> а) перспективному зменшенні розміру предметів; б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення; в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення; г) зменшенні сили тональності.	<b>3. XX. 3П. 15</b>
ПФ.С.06.ПП. Н.	<b>Визначити, що таке «колористика»:</b> а) система знань про колір; б) психологічна оцінка кольору;	<b>3. XX. 3П. 16</b>

	<p>в) сукупність колірних характеристик певного дизайнерського середовища;</p> <p>г) методика кількісного визначення кольору.</p>	
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b></p> <p>а) перспективному зменшенні розміру предметів;</p> <p>б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення;</p> <p>г) зменшенні сили тональності.</p>	<b>3. XX. 3П. 17</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Що таке конструктивні лінії:</b></p> <p>а) контури форми в цілому та її деталей;</p> <p>б) контури форми в цілому та її деталей, а також видимі лінії з'єднання складових частин та деталей форми;</p> <p>в) лінії різноманітних оздоблень;</p> <p>г) лінії членувань.</p>	<b>3. XX. 3П. 18</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Установити відповідність</b></p> <p><b>Конструктивний розмір це:</b></p> <p>а) розмір між координаційними осями будівлі</p> <p>б) проектний розмір елемента, який відрізняється від координатного розміру на величину двох конструктивних зазорів або конструктивного шва</p> <p>в) фактичний розмір елемента, який відрізняється від конструктивного на величину, визначену допуском ДСТУ, що залежить від встановленого класу точності для кожного типу виробів</p> <p>г) розмір виготовленого елемента.</p>	<b>3. XX. 3П. 19</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Яка фігура утвориться в перерізі прямокутного циліндра горизонтальною січною площиною?</b></p> <p>а) еліпс</p> <p>б) прямокутник</p>	<b>3. XX. 3П. 20</b>



	<p>в) коло г) парабола</p>	
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Визначити, що таке «маштаб» споруди:</b> а) відношення росту людини до розмірів споруди; б) співвідношення дійсних розмірів споруди та її зображення у зменшеному або збільшеному вигляді; в) візуальне оцінювання розмірів споруди; г) співвідношення розмірів частин і цілого споруди.</p>	<b>3. XX. 3П. 21</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Колірно-повітряна перспектива виявляється в:</b> а) перспективному зменшенні розміру предметів; б) зменшенні чіткості обрисів предметів залежно від їх віддалення; в) зменшенні чіткості обрисів, сили тональності та насиченості предметів залежно від їх віддалення; г) зменшенні сили тональності.</p>	<b>3. XX. 3П. 22</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Які з названих проектних документів належать до неортогональних креслень:</b> а) генеральний план житлового будинку; б) плани поверхів житлового будинку; в) фасади житлового будинку; г) перспективне зображення житлового будинку?</p>	<b>3. XX. 3П. 23</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Визначити, що таке «маштаб» споруди:</b> а) відношення росту людини до розмірів споруди; б) співвідношення дійсних розмірів споруди та її зображення у зменшеному або збільшеному вигляді;</p>	<b>3. XX. 3П. 24</b>

	<p>в) візуальне оцінювання розмірів споруди;</p> <p>г) співвідношення розмірів частин і цілого споруди.</p>	
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Яка техніка не належить до графічної:</b></p> <p>а) офорт;</p> <p>б) літографія;</p> <p>в) пастель;</p> <p>г) фреска.</p>	<b>XX. XX. ПП. 01</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Що таке оптична ілюзія:</b></p> <p>а) тримірний малюнок на асфальті;</p> <p>б) фізична втома;</p> <p>в) міраж;</p> <p>г) помилка зорового апарату.</p>	<b>XX. XX. ПП. 02</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Що таке розгортки внутрішніх стін будинку:</b></p> <p>а) ортогональні креслення внутрішніх стін будинку, виконані у певному масштабі;</p> <p>б) геометричні параметри внутрішніх стін будинку;</p> <p>в) параметри візуального сприйняття внутрішнього простору будинку;</p> <p>г) огорожувальні поверхні приміщень будинку.</p>	<b>XX. XX. ПП. 03</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Проектна подача основних креслень планів виконується:</b></p> <p>а) З максимальною передачею якостей матеріалів, у відповідному масштабі, із зазначенням умовних позначень та експлікацією приміщень;</p> <p>б) Виключно в чорно-білому виконанні;</p> <p>в) Виключно в кольоровому виконанні;</p> <p>г) Із урахуванням потреб та побажань замовника.</p>	<b>XX. XX. ПП. 04</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Що символізують в рекламній графіці прямі лінії?</b></p> <p>а) нескінченність.</p> <p>б) прямоту.</p>	<b>XX. XX. ПП. 05</b>

	<p>в) активність г) агресію</p>	
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Яка з графічних технік виконується на металі:</b></p> <p>а) літографія; б) <i>офорт</i>; в) <i>акватинта</i>; г) клілографія</p>	<b>XX. XX. ПП. 06</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Назвати основні характеристики шрифтів, які використовуються в дизайнерському проекті:</b></p> <p>а) Читабельність, строгість та відповідність стилістиці проекту; б) Має бути вирішений в загальній стилістиці проекту, нести самостійну художню цінність, бути цікавим; в) Має бути строгим та лаконічним; г) Має бути виконаний виключно рукописно.</p>	<b>XX. XX. ПП. 07</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>В якому напрямку виразити на форматі паперу найактивніший рух?</b></p> <p>а) по центру знизу догори. б) по центру зверху до низу. в) з правого нижнього кута вгору по діагоналі до лівого верхнього кута. г) з лівого нижнього кута вгору по діагоналі до правого верхнього кута</p>	<b>XX. XX. ПП. 08</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>Визначити поняття «експозиція»:</b></p> <p>а) систематизоване за певними ознаками розміщення експонатів на виставці – предметів, товарів, результатів досліджень тощо. б) виставка товарів народного господарства. в) періодичний перегляд за певними ознаками виставок. г) щоквартальна організація виставок за певною спеціалізованою ознакою-товарів, реклам, макетів, проектів.</p>	<b>XX. XX. ПП. 09</b>
ПФ.Д.02.3Р. О.	<p><b>В якому з найдавніших мистецтв каліграфія цінувалася нарівні з живописом:</b></p>	<b>XX. XX. ПП. 10</b>

	а) індійському; б) єгипетському; в) шумерському; г) китайському?	
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Яка послідовність виконання дизайнерського проекту:</b> а) виконуються натурні замальовки предметів та відтворюються в точності на іншому об'єкті; б) аналізується об'єкт, пропонуються ідеї та рішення, здійснюється виконання проекту та авторський нагляд; в) пропонується ідея; г) пропонуються фото та журнали аналогічних об'єктів.	<b>XX. XX. ПП. 11</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Кошторисна документація до дизайн-проекту це:</b> а) комплект креслень з розрахунками балансу проектної території; б) зведений кошторисний розрахунок вартості реалізації будівництвом об'єкту дизайну; в) документація з проведення інженерно-конструктивних робіт; г) експозиційна частина дизайн-проекту?	<b>XX. XX. ПП. 12</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Що входить в перший етап дизайнерського проекту:</b> а) архітектурний ескіз; б) розробка робочого ескізу; в) аналіз проектної ситуації та збір вихідних даних; г) розробка робочого проекту.	<b>XX. XX. ПП. 13</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Назвати основні складові дизайнерського ескізного проекту:</b> а) демонстраційна (графічна) частина, записка та макет; б) макет, планшети, анотація; в) демонстраційна частина та пояснювально-розрахункова записка; г) кошторис та роздруківки.	<b>XX. XX. ПП. 14</b>

ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Затвердження проектної документації інвестором (замовником) це:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) заходи, направлені на інженерні вишукування;</li> <li>б) прийняття під повну відповідальність замовника рішень, передбачених у проектній документації;</li> <li>в) авторський нагляд за реалізацією проектного рішення;</li> <li>г) визначення категорії складності об'єкту дизайну?</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 15</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Функціональне зонування приміщень в інтер'єрі допомагає:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) раціонально поділити внутрішній простір відповідно до різного призначення;</li> <li>б) правильно вирішити внутрішній простір об'єкта;</li> <li>в) надати перебуванню замовника в запроектованому об'єкті максимальної комфортності і приємності.</li> <li>г) поділити приватну та гостьову території в об'єкті.</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 16</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Які установи здійснюють нагляд та контроль за дотриманням усіх норм та правил в проекті?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) установа-розробник проекту;</li> <li>б) нововідтворена Державна структура Держархбудконтроль України;</li> <li>в) узгоджуючі органи та структури;</li> <li>г) представник замовника?</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 17</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Які основні екологічні параметри внутрішнього середовища?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) температура;</li> <li>б) освітлення;</li> <li>в) відносна вологість повітря;</li> <li>г) повітряний режим?</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 18</b>
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Хто може бути розробником завдання на проектування (АПЗ):</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) замовник проекту;</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 19</b>

	б) проектна організація чи проектант-виконавець; в) погоджувальні організації та структури; г) державні органи, що відповідають за проектування?	
ПФ.Д.03.ПР. О.	<b>Який з наведених принципів найбільше впливає на формування дизайну інтер'єрів житлового будинку:</b> а) принцип узгодження побажань власника житлового будинку; б) принцип врахування функціонального призначення житлового будинку і окремих його складових; в) принцип врахування художньо-естетичних засад оформлення інтер'єрів житлового будинку; г) принцип обов'язкового дотримання санітарно-гігієнічних норм при формуванні дизайну інтер'єрів житлового будинку?	<b>XX. XX. ПП. 20</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Новітні комп'ютерні технології в дизайні?</b> а) роблять сучасні проекти нецікавими та однаковими; б) дозволяють дизайну розвиватися одночасно з оточуючим світом; в) допомагають відтворити дизайнерський задум на значно кращому технічному рівні; г) розширюють інструментальну базу сучасного дизайнера.	<b>XX. XX. ПП. 21</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Які інструменти формотворення тривимірних об'єктів базуються на кривих лініях?</b> а) Boolean; б) Lathe; в) Sweep; г) Tweest.	<b>XX. XX. ПП. 22</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Які властивості матеріалу моделює параметр Bump?</b> а) прозорість; б) рельєф;	<b>XX. XX. ПП. 23</b>

	в) колір; г) відзеркалення.	
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Скільки типів кривизни контрольних точок кривої?</b> а) 4 (Corner, Smooth, Bezier , Bezier Corner); б) 3 (Corner, Smooth, Bezier); в) 3(Smooth, Bezier , Bezier Corner); г) 5 (Corner, Smooth, Bezier , Cycle, Bezier Corner);	<b>XX. XX. ПП. 24</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Які з наведених джерел освітлення використовуються для моделювання прямого сонячного світла?</b> а) Vray Light; б) Omni; в) Spotlight; г) Direction.	<b>XX. XX. ПП. 25</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>До якого класу програмного забезпечення належить 3DStudioMAX Designer?</b> а) дизайнерського; б) інженерного; в) конструкторського; г) архітектурний дизайн.	<b>XX. XX. ПП. 26</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>З яких категорій піделементів складається крива лінія?</b> а) ребер; б) сегментів; в) полігонів; г) контрольних точок.	<b>XX. XX. ПП. 27</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Назвіть найменш ресурсоємкий спосіб моделювання рослин:</b> а) проф.бібліотеки рослин; б) текстуровані матеріали; в) генератори рослин; г) полігонального моделювання.	<b>XX. XX. ПП. 28</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Скільки кадрів в 1 сек. телевізійного стандарту NTSC?</b> а) 25; б) 30; в) 24; г) 15.	<b>XX. XX. ПП. 29</b>
ПФ.С.03.3П. Н.	<b>Які з наведених термінів відносяться до назв алгоритмів розрахунку</b>	<b>XX. XX. ПП. 30</b>

	<b>дифузійного освітлення?</b> а) brut force; б) displacemant; в) photon map; г) shell.	
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Який рельєф паркових територій найбільше придатний для влаштування кам'янистих садів:</b> а) позитивних форм; б) негативних форм; в) нейтральних форм; г) змішаних форм?	<b>XX. XX. ПП. 31</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Які фактори оточуючого середовища не призводять до швидкої втомлюваності:</b> а) надто слабе чи надто сильне освітлення; б) шум; в) погана якість повітря; г) гармонійні пастельні кольори?	<b>XX. XX. ПП. 32</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Які найбільш характерні малі архітектурні форми застосовуються при оформленні зимових садів?</b> а) декоративні водойми б) фонтани в) перголи г) трельяжі	<b>XX. XX. ПП. 33</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>До складу документації ландшафтного проекту входить:</b> а) генеральний план б) дендроплан в) план будівлі д) разбивочне креслення	<b>XX. XX. ПП. 34</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Визначити, в якій країні започатковане геометричне (регулярне) планування парків:</b> а) Італія; б) Англія; в) Іспанія; г) Франція.	<b>XX. XX. ПП. 35</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Що таке мікроландшафтний фрагмент?</b>	<b>XX. XX. ПП. 36</b>



	а) бонсай б) колаж в) природний ландшафт г) ікебана	
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Які основні принципи впливають на формування ландшафтно-рекреаційних територій?</b> а) кліматичні фактор б) соціальні потреби в) екологічні фактори г) антропологічні фактори	<b>XX. XX. ПП. 37</b>
ПФ.Е.01.ПП. Р.	<b>Що таке генеральний план присадибної ділянки житлового будинку:</b> а) складова частина проектної документації житлового будинку; б) математично розрахована площа території присадибної ділянки житлового будинку; в) ортогональна проекція на горизонтальну площину всіх елементів, розміщених на присадибній ділянці, у заданому масштабі; г) контури території присадибної ділянки.	<b>XX. XX. ПП. 38</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Визначити форму штучного предметно-природного середовища:</b> а) транспорт; б) комунікації; в) місто; г) суспільство.	<b>XX. XX. ПР. 01</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Визначити, до якого типу споруд міського середовища відноситься «обеліск»:</b> а) до монументальної споруди; б) до малої форми; в) до меморіальної споруди; г) до скульптурної споруди.	<b>XX. XX. ПР. 02</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Визначити поняття «планувальна структура» споруди:</b> а) зв'язок всіх планувальних елементів споруди за художньо-естетичними ознаками;	<b>XX. XX. ПР. 03</b>

	б) функціонально-планувальне розміщення окремих частин та елементів споруди на планах поверхів; в) композиційне розміщення всіх елементів споруди на планах поверхів; г) технологічні основи побудови планів споруди.	
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Які найбільш характерні малі архітектурні форми застосовуються при оформленні зимових садів?</b> а) декоративні водойми; б) фонтани; в) перголи; г) трельяжі.	<b>XX. XX. ПР. 04</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Визначити приміщення житлового будинку, що призначене для літнього відпочинку:</b> а) лоджія; б) балкон; в) веранда; г) тераса.	<b>XX. XX. ПР. 05</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Як називається елемент будівлі, що використовується для природного пішохідного переміщення людей з одного поверху на інший:</b> а) сходи; б) підйомний кран; в) ліфт; г) ескалатор.	<b>XX. XX. ПР. 06</b>
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Установити відповідність Мансардний поверх це:</b> а) поверх, розташований між поверхнею даху і перекриттям над останнім поверхом будівлі; б) поверх, вигороджений усередині горищного простору, утвореного похилим дахом, і призначений для розміщення житлових приміщень в) поверх, призначений для розміщення інженерного устаткування і прокладання комунікацій г) поверх, розташований вище рівня	<b>XX. XX. ПР. 07</b>

	землі	
ПФ.Е.03.ПР. Р.	<b>Що таке цивільне будівництво:</b> а) житлова забудова; б) промислова забудова; в) житлова та громадська забудова; г) громадська забудова.	<b>XX. XX. ПР. 08</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який будівельний матеріал в найбільшій мірі використовується при будівництві зимових садів:</b> а) метал; б) скло; в) залізобетон; г) цегла.	<b>XX. XX. ПР. 09</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Визначити, що таке «внутрішня структура» матеріалу, з якого виготовлено предмет дизайну:</b> а) фактура; б) текстура; в) поліхромія; г) рівновага.	<b>XX. XX. ПР. 10</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Яка гірська кам'яна порода має небезпечний рівень радіонуклідів для людини:</b> а) мармур; б) гіпс; в) базальт; г) вапняк-черепашник.	<b>XX. XX. ПР. 11</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який із наведених матеріалів являється негорючим:</b> а) пінополістирол; б) деревина; в) цегла; г) руберойд?	<b>XX. XX. ПР. 12</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який з матеріалів, однаково широко застосовується в інтер'єрі але відноситься до штучних:</b> а) камінь; б) скло; в) дерево; г) ракушняк?	<b>XX. XX. ПР. 13</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який з матеріалів не використовували скульптори Давньої Греції:</b>	<b>XX. XX. ПР. 14</b>

	а) гіпс; б) мармур; в) теракота; г) бронза.	
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який із цих матеріалів найбільше придатний для теплоізоляції:</b> а) фольгоізол; б) мінеральна вата; в) брізол; г) металеві листи;	<b>XX. XX. ПР. 15</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який із цих матеріалів являється конструктивним:</b> а) мінераловатна плита; б) бітумна черепиця; в) пінополістирол; г) пінобетон.	<b>XX. XX. ПР. 16</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Який із наведених матеріалів не являється гіроскопічним:</b> а) дерево; б) цегла; в) скло; г) газобетон.	<b>XX. XX. ПР. 17</b>
ПФ.Д.03.ПП. Р.	<b>Антисептики застосовуються:</b> а) Для підвищення вогнестійкості деревини; б) Для захисту з деревини від загнивання; в) Для імітаційного оздоблення матеріалів із деревини звичайних порід; г) Для збереження природного кольору свіжого розрізу деревини?	<b>XX. XX. ПР. 18</b>
ПФ.С.02.ПП. Р.	<b>Оберіть сучасний тип конструктивної системи житлового будинку, яка найбільше забезпечує найбільш вільне та гнучке планування:</b> а) з об'ємних блоків; б) з поперечними несучими стінами; в) каркасна система; г) з продовжними несучими стінами.	<b>XX. XX. ПП. 39</b>

ПФ.С.02.ПП. Р.	<p><b>Перекриття - це:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент;</li> <li>б) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи;</li> <li>в) верхня зовнішня огорожувальна конструкція, призначена для ізоляції та захисту внутрішнього простору будівлі від атмосферних опадів, вітру, негативних температур та сонячного перегріву;</li> <li>г) конструктивний елемент, висотою в один або декілька поверхів, яка спирається на фундамент і передає йому тільки вертикальне навантаження від власної ваги?</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 40</b>
ПФ.С.02.ПП. Р.	<p><b>Дах - це:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент</li> <li>б) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи</li> <li>в) верхня зовнішня огорожувальна конструкція, призначена для ізоляції та захисту внутрішнього простору будівлі від атмосферних опадів, вітру, негативних температур та сонячного перегріву</li> <li>г) горизонтальна або похила конструкція, що розподіляє внутрішній об'єм будівлі на поверхи</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 41</b>
ПФ.С.02.ПП. Р.	<p><b>Будівлі, в яких стіни змонтовані з великих штучних каменів називають:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) цегляними,</li> <li>б) панельними,</li> <li>в) великоблочними,</li> <li>г) монолітними</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 42</b>
ПФ.С.02.ПП. Р.	<p><b>Несуча стіна - це стіна яка:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а) спирається на фундамент і сприймає навантаження крім</li> </ul>	<b>XX. XX. ПП. 43</b>

	<p>власної ваги навантаження від перекриття, даху та інших конструкцій;</p> <p>б) стіна, висотою в один або декілька поверхів, яка спирається на фундамент і передає йому тільки вертикальне навантаження від власної ваги</p> <p>в) стіна, яка сприймає навантаження від власної ваги ( в межах одного поверху) та передає ці навантаження на міжповерхове перекриття</p> <p>г) вертикальний або нахилений під кутом конструктивний елемент</p>	
ПФ.С.02.ПП. Р.	<p><b>Цоколь будівлі – це:</b></p> <p>а) Нижня частина фасаду, яка захищає його від механічних пошкоджень і забруднень;</p> <p>б) Зовнішня стіна підвального приміщення;</p> <p>в) Різновид стрічкового фундаменту;</p> <p>г) Фундаментна залізобетонна стіна?</p>	<b>XX. XX. ПП. 44</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Програма ACDSee - це:</b></p> <p>а) програма для перетворення векторної графіки в растрову;</p> <p>б) програма для побудови віртуального об'єкту;</p> <p>в) програма для перегляду, коригування та сортування файлів;</p> <p>г) програма для підготовки рекламної продукції до друку</p>	<b>XX. XX. ПП. 45</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Програма Microsoft Paint – це:</b></p> <p>д) програма для додрукарської підготовки поліграфічної продукції;</p> <p>е) простий растровий графічний редактор, що входить до складу усіх операційних систем Windows;</p> <p>ж) програма для розробки архітектурно-дизайнерських рішень та проектної документації;</p> <p>з) програма для моделювання рослин та ландшафтного оточення об'єкту</p>	<b>XX. XX. ПП. 46</b>

	що проектується	
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Програма CorelDRAW – це:</b> а) текстовий перевірочний редактор; б) растровий художній редактор; в) графічний допоміжний редактор; г) векторний графічний редактор?	<b>XX. XX. ПП. 47</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Програма ArchiCAD – це:</b> а) програма для створення та редагування растрових зображень; б) програма для до друкарської підготовки поліграфічної продукції; в) програма для розробки архітектурно-дизайнерських рішень та проектної документації; г) програма для моделювання рослин та ландшафтного оточення об'єкту що проектується?	<b>XX. XX. ПП. 48</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Графічні примітиви в програмі ArchiCAD – це:</b> а) інструменти створення ландшафту; б) інструменти створення тривимірної моделі; в) інструменти створення двовимірних креслень; г) інструменти створення штучного освітлення?	<b>XX. XX. ПП. 49</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Програма Adobe Photoshop – це:</b> а) універсальна програма для сканування, художньої обробки та створення растрових зображень; б) графічна програма для створення креслень; в) зручна програма для редагування текстів; г) спеціальна програма для рішення систем рівнянь	<b>XX. XX. ПП. 50</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Програма Adobe Illustrator використовується для:</b> а) для створення багатофункціональних проектів та додрукарської підготовки поліграфічної продукції; б) для створення бухгалтерської документації та ведення	<b>XX. XX. ПП. 51</b>

	<p>бухгалтерського обліку;</p> <p>в) для створення каталогів растрових зображень та їх збереження;</p> <p>г) для створення каталогів та баз даних бібліотек</p>	
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>В основу концепції роботи програми ArchiCAD покладено:</b></p> <p>а) перспективну проекцію;</p> <p>б) віртуальне будівництво;</p> <p>в) v-ray візуалізацію;</p> <p>г) принцип «всі люди – брати»?</p>	<b>XX. XX. ПП. 52</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>В програмі ArchiCAD одночасно будуються:</b></p> <p>а) план поверхів, фасад, розріз, тривимірна модель об'єкту;</p> <p>б) вікна, двері, перекриття, покрівля об'єкту;</p> <p>в) освітлення, ландшафт, природне оточення об'єкту;</p> <p>г) розміри, написи, розгортки об'єкту?</p>	<b>XX. XX. ПП. 53</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Бібліотеки програми ArchiCAD використовуються для:</b></p> <p>а) зберігання тривимірних об'єктів та елементів облаштування;</p> <p>б) зберігання інструкцій з користування програмою;</p> <p>в) зберігання родинних фотографій;</p> <p>г) зберігання проектної документації?</p>	<b>XX. XX. ПП. 54</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Визначити правильну послідовність видів композиції по мірі їх складності:</b></p> <p>а) об'ємна, фронтальна, об'ємно-просторова;</p> <p>б) фронтальна, об'ємна, об'ємно-просторова;</p> <p>в) об'ємно-просторова, фронтальна;</p> <p>г) фронтальна, об'ємно-просторова, об'ємна.</p>	<b>3. XX. ЗР. 21</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Визначити форму предмета, яка поширюється в двох вимірах:</b></p> <p>а) лінійна форма;</p> <p>б) об'ємна форма;</p> <p>в) площинна форма;</p> <p>г) форма круга.</p>	<b>3. XX. ЗР. 22</b>



ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Як називається один із методів художнього формоутворення, що полягає у використанні мотивів відомих творів:</b> а) плагіат; б) компіляція; в) ремінісценція; г) стилізація?	<b>3. XX. ЗР. 23</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Якими засобами отримати пластику куба:</b> а) об'ємною форму; б) слабким рельєфом форми; в) глибоким рельєфом форми; г) фронтальним рельєфом форми.	<b>3. XX. ЗР. 24</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Що є фігурами обертання :</b> а) циліндр; б) сфера; в) тор; г) куб.	<b>3. XX. ЗР. 25</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Що таке динамічна композиція:</b> а) композиція, що підкреслює стан спокою, стійкості, нерухомості; б) композиція, що побудована на рівномірному чергуванні елементів; в) композиція , в якій наявний розвиток, зміна, певний напрямок, зоровий рух; г) композиція, в якій рівність частин та їх розташування замінюються рівновагою несхожих одна на одну частин.	<b>3. XX. ЗР. 26</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Визначити кінцеву мету архітектурної композиції:</b> а) побудова частин об'єкту через однакові інтервали; б) досягнення гармонії об'єкту; в) найвищий рівень оволодіння художніми прийомами; г) найвище художньо-естетичне досягнення.	<b>3. XX. ЗР. 27</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Як досягається рельєфна пластика криволінійним орнаментом:</b> а) надрізами; б) прорізами;	<b>3. XX. ЗР. 28</b>

	<p>в) відгинанням; г) складанням.</p>	
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Комбінаторика як засіб композиції утворення різноманітних видівсполучень:</b></p> <p>а) одним елементом утворює різноманітні види сполучень; б) двома елементами; в) трьома елементами; г) більш ніж трьома елементами.</p>	<b>3. XX. ЗР. 29</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Що таке відкрита композиція:</b></p> <p>а) композиція, передає ідею замкнутості, а також непорушності, стійкості; б) композиція, що побудована на рівномірному чергуванні елементів; в) композиція, що передає відчуття простору, широти простору; г) композиція, в якій рівність частин та їх розташування замінюються рівновагою несхожих одна на одну частин.</p>	<b>3. XX. ЗР. 30</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Виберіть найбільш точне визначення статичної форми:</b></p> <p>а) симетрія; б) асиметрія; в) маса; г) центр тяжіння.</p>	<b>XX. XX. ПП. 55</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Визначити форму предмета, яка поширюється в двох вимірах:</b></p> <p>а) лінійна форма; б) об'ємна форма; в) площинна форма; г) форма круга.</p>	<b>XX. XX. ПП. 56</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<p><b>Прийоми макетування:</b></p> <p>а) композиція з окремих деталей; б) композиція площини, композиція об'єму; в) просторова композиція з одного листа паперу; г) фрагментація ділянки паперу.</p>	<b>XX. XX. ПП. 57</b>

ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Дизайнерський проект виконується із розподілом на такі етапи:</b> а) клаузула, ескізний проект, проект; б) опрацювання креслень деталей та об'ємно – просторових зображень; в) виконання начерків та ескізів, із подальшим виконанням макету; г) опрацювання описання у вигляді пояснювальної записки, виконання макету.	<b>XX. XX. ПП. 58</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>В яких стадіях проектування застосовується макетування:</b> а) ескізний проект; б) проект; в) робочий проект; г) робоче креслення.	<b>XX. XX. ПП. 59</b>
ПФ.С.03.ПП. Н.	<b>Які є види показу рельєфу в макеті:</b> а) плоский рельєф; б) простий; в) складний; г) похилий.	<b>XX. XX. ПП. 60</b>
СВ.Д.05.ПР. Р.	<b>Антропологія вивчає:</b> а) особливості зорового сприйняття у людини; б) античну естетику; в) морфологію, розміри та параметри тіла людини; г) композиційні особливості.	<b>XX. XX. ПП. 61</b>
СВ.Д.05.ПР. Р.	<b>Розкрити вимогу до проектування меблевих систем – «технологічність»:</b> а) технологічність, це можливість виготовлення продукту сучасним інструментарієм, використання сучасних матеріалів, оснащення; б) технологічність, це висока точність інструментів в процесі виготовлення меблів; в) технологічність, це ступінь відповідності матеріалів для виготовлення меблевої одиниці згідно проекту; г) технологічність, це високі технології.	<b>XX. XX. ПП. 62</b>

СВ.Д.05.ПР. Р.	<p><b>Розкрити вимогу до проектування меблевих систем –«естетичність»</b></p> <p>а) це категорії краси, прекрасного, сучасного, філософії, гедоністичної функції, культурологічності (традиції) в меблях.</p> <p>б) це наука про красу в меблях.</p> <p>в) це категорії високого й низького, комічного й трагічного, радісного і сумного в меблях.</p> <p>г) це філософська категорія яка формує зовнішній вигляд меблів, їх художній образ.</p>	<b>XX. XX. ПП. 63</b>
СВ.Д.05.ПР. Р.	<p><b>Які стадії не відносяться до життєвого циклу проектування меблів?</b></p> <p>а) розробка ідеї</p> <p>б) виготовлення дослідних зразків</p> <p>в) виробництво</p> <p>г) транспортування</p> <p>д) експлуатація</p>	<b>XX. XX. ПП. 64</b>
СВ.Д.05.ПР. Р.	<p><b>Розкрити вимогу до проектування меблевих систем –«функціональність»</b></p> <p>а) функціональність, це відповідність форми і конструкції меблів призначенню, їх практичність та корисність.</p> <p>б) це функції меблів надавати послуги людині.</p> <p>в) від слова «функціонувати», в залежності від призначення.</p> <p>г) функціональність, це виконання меблями тих чи інших функцій спрямованих на виконання конкретних операцій.</p>	<b>XX. XX. ПП. 65</b>
СВ.Д.05.ПР. Р.	<p><b>Визначити поняття «меблі»:</b></p> <p>а) це системи які відповідають за життєдіяльність людини;</p> <p>б) меблі – це системи для комфортного впорядкування речей та процесів людської життєдіяльності, спрямовані на чітке виконання робочих операцій збереження та відновлення людських сил;</p>	<b>XX. XX. ПП. 66</b>

	<p>в) меблі – це допоміжні системи що забезпечують комфорт і продуктивність людському тілу, і оперування ним при виконанні людиною спеціалізованих функцій;</p> <p>г) меблі – це допоміжні системи що спеціалізують людину на певному виді діяльності, забезпечують комфорт у впорядкуванні та зберіганні речей, продуктивності праці та відпочинку, й інших фаз життєдіяльності людини.</p>	
ПФ.С.03.ПП. Н	<p><b>Який тип ландшафту повинен переважати в парку у Лісостеповій зоні України:</b></p> <p>а) відкритий;</p> <p>б) закритий;</p> <p>в) напіввідкритий;</p> <p>г) водний?</p>	<b>XX. XX. ПП. 67</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<p><b>Який тип газону відрізняється високим ступенем стійкості і швидким відновленням:</b></p> <p>а) партерний;</p> <p>б) спортивний;</p> <p>в) звичайний;</p> <p>г) лучний?</p>	<b>XX. XX. ПП. 68</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<p><b>Які найбільш поширені життєві форми деревних рослин у ландшафтному дизайні?</b></p> <p>а) дерева</p> <p>б) кущі</p> <p>в) напівкущі</p> <p>г) ліани</p>	<b>XX. XX. ПП. 69</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<p><b>Які квітково-декоративні рослини цвітуть наприкінці літа?</b></p> <p>а) гвоздика турецька</p> <p>б) флокс волотистий</p> <p>в) рудбекія</p> <p>г) жоржина культурна</p>	<b>XX. XX. ПП. 70</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<p><b>Які квітники відносяться до регулярних типів?</b></p> <p>а) клумби</p> <p>б) переносні квітники</p> <p>в) бордюри</p>	<b>XX. XX. ПП. 71</b>

	г) міксбортери	
ПФ.С.03.ПП. Н	<b>Назвати основні декоративні якості дерев, які потрібно врахувати при озелененні меморіальних комплексів:</b> а) форма крони; б) форма, фактура і колір стовбура; в) забарвлення листя; г) забарвлення квітів і плодів.	<b>XX. XX. ПП. 72</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<b>Який найголовніший принцип підбору деревних рослин при створенні міських вуличних насаджень:</b> а) екологічний; б) фітоценотичний; в) систематичний; г) фізіономічний.	<b>XX. XX. ПП. 73</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<b>Вказати основний принцип підбору деревних рослин при озелененні магістральної вулиці:</b> а) екологічний б) фітоценотичний в) систематичний г) художньо-декоративний	<b>XX. XX. ПП. 74</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<b>Які з наведених нижче типів відносяться до фізіологічних листяних типів дерев?</b> а) група тисових типів б) група дубових типів в) група платанових типів г) кущі широколистих лісів	<b>XX. XX. ПП. 75</b>
ПФ.С.03.ПП. Н	<b>Які види газонних трав відносяться до родини злакових?</b> а) мітлиця б) лядвенець в) конюшина г) пирій	<b>XX. XX. ПП. 77</b>

**Перелік навчальних закладів України у яких здійснюють підготовку фахівців за напрямом 6.020207 «дизайн».**

- Київський національний університет будівництва і архітектури;
- Луганський національний університет імені Тараса Шевченка;
- Київський університет імені Бориса Грінченка;
- Східноєвропейський університет економіки і менеджменту ВНЗ у формі ТзОВ;
- Кременчуцький університет економіки, інформаційних технологій і управління, ПВНЗ;
- Київський університет культури, ПВНЗ;
- Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв;
- Закарпатський художній інститут;
- Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв;
- Національний авіаційний університет;
- Луцький національний технічний університет;
- Вінницький факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури;
- Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;
- Національний транспортний університет;
- Економіко-гуманітарний факультет ДВНЗ «Запорізький національний університет» у м. Мелітополі Запорізької області;
- Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука;
- Київський національний університет культури і мистецтв;
- Дніпропетровська філія ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» ;
- Криворізький національний університет;

- Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова;
- Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького, ПВНЗ;
- Інститут реклами, ВНЗ у формі ТзОВ;
- Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
- Одеський факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
- Харківська державна академія дизайну і мистецтв;
- Вінницький факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
- Кіровоградський факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
- Миколаївський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури;
- Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі, ПВНЗ;
- Кіровоградський інститут ПВНЗ «Університет сучасних знань» ;
- Донецький факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
- Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова;
- Національний лісотехнічний університет України;
- Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди;
- Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка;
- Коломийський інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ;



- Класичний приватний університет;
  - Черкаський факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Національний університет «Львівська політехніка» ;
  - Житомирський інститут культури і мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв;
  - Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Українська академія друкарства;
  - Львівська національна академія мистецтв;
  - Дніпропетровський факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
  - Львівський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури;
  - Запорізький національний технічний університет
  - Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Калуський навчально-консультаційний центр ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ;
  - Ужгородський факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Хмельницький національний університет;
  - Запорізький факультет Київського національного університету культури і мистецтв;
  - Черкаський державний технологічний університет;
  - Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
- ;

- Київський національний університет технологій та дизайну;
- Херсонський національний технічний університет;
- Київська Академія перукарського мистецтва;
- Дніпропетровський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури;
- Міжнародний гуманітарний університет;
- Українська академія перукарської майстерності та декоративної косметики Київського університету культури.

**Додаток Е**  
**Таблиця**

**Вивчення мотивів вибору професії**

№	Твердження
1.	Вимагає спілкування з різними людьми
2.	Подобається батькам
3.	Передбачає високе почуття відповідальності
4.	Вимагає переїзду на нове місце проживання
5.	Відповідає моїм здібностям
6.	Дозволяє обмежитися наявним обладнанням
7.	Дає можливість приносити користь людям
8.	Сприяє розумовому і фізичному розвитку
9.	Є високооплачуваною
10.	Дозволяє працювати близько від дому
11.	Є престижною
12.	Дає можливості для зростання професійної майстерності
13.	Єдино можлива в сформованих обставинах
14.	Дозволяє реалізувати здатності до керівної роботи
15.	Є привабливою
16.	Близька до улюблених шкільних предметів
17.	Дозволяє відразу отримати хороший результат праці для інших
18.	Обрана моїми друзями
19.	Дозволяє використовувати професійні вміння поза роботою
20.	Дає великі можливості проявити свою творчість

## Додаток Ж

Таблиця. Загально-професійні та спеціалізовано професійні компетенції студентів, що не мали початкової художньої освіти

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
0	1	2
0	1	1
0	1	2
0	3	1
0	1	1
0	1	1
0	4	1
0	5	4
0	3	1
0	1	1
0	1	2
0	3	1
0	2	6
0	6	1
0	1	6
1	15	13
1	12	12
1	8	1
1	9	10
1	14	10
1	12	15
1	10	10
1	15	11
1	13	9
1	11	9
1	4	9
1	9	4
1	10	12
1	10	11
1	11	11
2	19	19
2	17	22
2	20	16
2	18	16
2	21	14
2	18	20
2	22	20
2	19	16
2	16	15
2	24	23
2	24	20
2	21	15
2	14	15
2	22	21
2	19	16
3	26	32
3	29	28
3	30	26
3	28	33
3	35	29
3	25	35
3	27	27
3	27	33
3	23	31
3	28	32

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
3	30	32
3	24	29
3	25	33
3	29	29
3	25	24
4	36	31
4	35	34
4	32	36
4	34	32
4	40	38
4	36	32
4	37	33
4	33	33
4	36	28
4	36	35
4	33	35
4	35	32
4	43	32
4	34	34
4	35	36
5	40	39
5	39	41
5	46	39
5	40	42
5	41	43
5	42	41
5	45	40
5	41	41
5	43	40
5	42	38
5	44	34
5	41	38
5	37	41
5	41	45
5	41	41
6	46	53
6	52	56
6	53	47
6	47	55
6	52	60
6	48	54
6	48	52
6	53	50
6	46	50
6	52	53
6	47	50
6	50	50
6	51	59
6	50	54
6	45	58
7	60	63
7	56	60
7	59	58
7	59	57
7	61	56

семестр	загально- професійні	спеціалізовано- професійні
8	68	68
8	68	66
8	67	74
8	66	72
8	68	73
8	65	71
8	71	70
8	65	75
8	67	72
8	66	73
8	62	71
8	63	69
8	65	69
8	71	68
8	67	67

## Додаток 3

Таблиця. Загально-професійні та спеціалізовано професійні компетенції студентів, що мали початкову художню освіту

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
0	3	2
0	5	2
0	1	4
0	1	1
0	5	1
0	1	8
0	1	1
0	1	1
0	6	1
0	7	3
0	6	6
0	2	5
0	1	6
0	1	1
0	4	1
1	13	17
1	11	13
1	11	13
1	10	11
1	14	16
1	19	16
1	12	14
1	15	14
1	11	16
1	6	10
1	15	13
1	12	9
1	11	16
1	16	18
1	11	13
2	21	21
2	22	24
2	18	19
2	11	24
2	18	20
2	21	25
2	15	26
2	17	27
2	20	22
2	18	22
2	20	25
2	16	25
2	14	25
2	17	25
2	18	23
3	24	35
3	31	24
3	34	30
3	28	29
3	31	31
3	28	27
3	27	30
3	23	22
3	26	23
3	27	29

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
3	33	20
3	21	27
3	24	27
3	30	32
3	26	23
4	44	35
4	43	48
4	42	43
4	37	41
4	39	41
4	38	39
4	40	43
4	40	45
4	42	47
4	41	42
4	41	41
4	40	38
4	37	46
4	36	39
4	46	40
5	40	49
5	41	51
5	41	53
5	46	49
5	44	49
5	44	49
5	45	56
5	45	52
5	43	47
5	44	52
5	41	47
5	45	54
5	44	52
5	45	45
5	44	47
6	53	51
6	51	55
6	56	56
6	59	55
6	53	50
6	54	54
6	47	56
6	53	53
6	53	61
6	58	51
6	55	57
6	53	53
6	50	59
6	50	57
6	47	55
7	62	70
7	68	68
7	69	65
7	63	64
7	66	57

семестр	загально- професійні	спеціалізовано- професійні
7	60	61
7	60	69
7	62	59
7	61	64
7	60	58
7	57	65
7	60	63
7	64	64
7	60	65
7	60	60
8	68	73
8	73	71
8	75	71
8	72	70
8	77	70
8	73	77
8	82	74
8	75	67
8	76	79
8	68	71
8	77	77
8	73	74
8	77	71
8	77	74
8	77	76

## Додаток К

Таблиця. Загально-професійні та спеціалізовано професійні компетенції студентів, що мали професійну освіту

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
2	21	21
2	23	21
2	24	22
2	23	19
2	20	22
2	28	22
2	22	22
2	24	21
2	22	22
2	23	24
2	25	20
2	25	26
2	23	23
2	17	20
2	23	28
3	32	34
3	31	26
3	31	26
3	39	32
3	38	27
3	36	31
3	35	33
3	32	30
3	38	29
3	35	35
3	30	32
3	30	30
3	38	33
3	34	29
3	29	34
4	41	42
4	42	45
4	35	42
4	37	37
4	38	45
4	38	40
4	32	46
4	37	45
4	46	43
4	42	43
4	44	44
4	42	41
4	40	40

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
4	37	45
4	34	47
5	45	48
5	51	58
5	49	49
5	51	51
5	46	55
5	49	50
5	48	51
5	48	52
5	43	49
5	47	48
5	50	53
5	49	53
5	46	50
5	49	55
5	48	49
6	60	58
6	65	63
6	61	59
6	61	61
6	58	61
6	59	60
6	57	57
6	59	61
6	63	57
6	61	61
6	60	60
6	63	62
6	62	63
6	61	64
6	58	59
7	67	72
7	65	69
7	70	69
7	70	68
7	65	68
7	71	74
7	69	75
7	65	70
7	67	70
7	70	71
7	72	68



семестр	загально- професійні	спеціалізовано- професійні
7	68	75
7	70	72
7	67	67
7	66	74
8	79	79
8	72	80
8	77	72
8	72	80
8	77	76
8	76	80
8	76	77
8	77	80
8	77	80
8	80	74
8	71	80
8	80	82
8	74	75
8	75	77
8	73	81

## Додаток Л

Таблиця. Загально-професійні та спеціалізовано професійні компетенції студентів, що мали вищу освіту за спорідненим напрямом

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
4	37	48
4	47	45
4	45	42
4	42	46
4	46	43
4	50	43
4	45	42
4	41	44
4	41	51
4	42	45
4	47	43
4	46	48
4	48	44
4	39	47
4	36	44
5	51	50
5	48	53
5	50	53
5	54	52
5	57	52
5	48	54
5	39	54
5	45	56
5	53	53
5	47	52
5	47	50
5	52	51
5	46	52
5	55	53
5	54	53
6	65	70
6	62	63
6	67	68
6	64	65
6	59	66
6	62	65
6	60	70
6	66	64
6	66	63

семестр	загально-професійні	спеціалізовано-професійні
6	62	67
6	64	65
6	67	62
6	61	60
6	65	67
6	65	66
7	73	78
7	72	77
7	70	76
7	71	83
7	76	81
7	75	81
7	75	80
7	73	75
7	73	80
7	71	70
7	71	73
7	76	75
7	77	77
7	71	76
7	73	78
8	84	86
8	79	91
8	80	81
8	81	84
8	87	86
8	81	84
8	85	85
8	80	87
8	87	86
8	81	88
8	82	86
8	90	86
8	86	84
8	82	84
8	89	83

**Додаток М**  
**Методичні рекомендації до практики**  
**Ознайомча практика (1 курс)**

Ознайомча практика розроблена для студентів за напрямом підготовки «Дизайн» у відповідності до навчального плану проводиться на першому курсі (другий семестр).

**Мета практики:** розширити світогляд студентів, ознайомити їх з відомими пам'ятками архітектури та культурною спадщиною регіону. Набуті знання сприяють формуванню творчого компоненту у студентів, візуальне закріплення раніше отриманих знань з мистецтвознавства, історії мистецтв, теорії дизайну, засад архітектури, що у майбутньому вплине на культуру техніки представлення проектів.

**Завданнями** ознайомчої практики з малюнка й живопису є:

- ознайомлення студентів з відомими пам'ятниками архітектури та монументального мистецтва, державних фондів з актуалізацією дизайнерської складової;
- оцінити гармонійне поєднання різноманітних архітектурних стилів та епох;
- набуття компетенцій аналізу архітектурної форми та паспорту використаних матеріалів;
- вдосконалення авторської майстерності в рисунку та живописі, формування авторського стилю;
- набуття компетенцій роботи з інформаційними ресурсами у відповідності до тематики проекту;
- закріплення та поглиблення теоретичних знань отриманих під час занять з «Історії мистецтв», «Історія дизайну і реклами», «Вступ до фаху», «Композиція», «Рисунок», «Живопис», «Проектна графіка» та ін.

Для організації пленерів підбирають об'єкти культурної спадщини України, архітектурні ансамблі.

В процесі проходження ознайомчої практики студенти знайомляться з відомими творами мистецтва та архітектури, формують уявлення про поняття стилю в дизайні, поринають в історію стильової трансформації, що відображає культурну складову певної епохи, а також формують стійке уявлення про національну складову у мистецтві й архітектурі, та формує власну «стильову межу» майбутнього дизайнера.

### ***Навчальна практика (2 курс)***

Навчальна практика є наступною ступеневою формою в практичній підготовці майбутнього дизайнера.

**Мета навчальної практики:** отримання знань про різні методи, засоби вимірювання, отримання навичок проведення обмірів фрагменту будівлі (або його інтер'єру) та його відповідного оформлення; набуття компетенцій: з методики проектних обмірів та засобів проектної графіки; композиційної побудови предметно-просторового середовища, відчуття досконалості художнього задуму, ідеї, структурності, форми на прикладі пам'яток архітектури та мистецтва; відчуття масштабності архітектурно організованих просторів та їх деталізації.

#### ***Завдання навчальної практики:***

- проведення попереднього огляду інтер'єру чи фасаду будівлі перед початком обмірних робіт
- проведення обмірів фрагменту інтер'єру (екстер'єру) об'єктів дизайну (як правило, традиційними методами – із застосуванням рулетки, відвісів, рівня, фотофіксацією тощо);
- на основі проведених обмірів викреслення фрагментів з геометричними характеристиками проектної форми (обміри з відповідними проекціями в масштабі);
- відпрацювання ескізних матеріалів та виконання «чистових» креслень в масштабі;
- відчуття художнього задуму, ідеї, структурності, форми, художньої виразності під час виконання малюнка фрагменту інтер'єру (екстер'єру)

пам'ятки архітектури;

-оформлення графічного звіту та щоденника з практики.

Під час навчальної практики об'єктами обмірів, крім будівель і споруд, що представляють собою цінність з точки зору історії, архітектури, містобудування, мистецтва, також можуть виступати малі архітектурні форми (МАФ) – альтанки, паркові арки, декоративні фонтани і басейни, вуличні меблі (лавки, лави, столи) тощо.

На навчальній практиці, крім професійних навичок, студенту надається можливість безпосередньо ознайомитися з архітектурною спадщиною, її структурою, відчутти такі важливі проектні складові як: пропорційність і масштабність, контраст і нюанс, метр і ритм. Вивчення пам'ятки архітектури в історично сформованому середовищі, відчуття природних архітектурних форм – несуть в собі світоглядну, мистецько-виховну функцію.

### ***Виробнича практика (3 курс)***

***Мета виробничої практики:*** спрямована на формування у студентів компетенцій з методики виконання окремих проектних робіт в дизайн-проекті на виробничій базі дизайнерських організацій і установ; отримання практичного досвіду взаємодії із замовником послуг дизайнера інтер'єру.

#### ***Завдання виробничої практики:***

- знайомство зі структурою і посадовими обов'язками працівників організації (установи) – бази практики;
- ознайомлення з професійними напрямками роботи її структурних підрозділів;
- проведення аналізу послуг та продукції дизайну;
- проведення аналізу типових проектних вимог замовника до об'єктів дизайну;
- особистісна участь у розробці планувального, функціонального та дизайнерського рішення об'єкту проектування з актуалізацією засобів художньої виразності предметно-просторового середовища;

- обговорення, якісний і кількісний аналіз проектного вирішення об'єкту дизайну з фахівцями бази практики на предмет можливості його реалізації;
- аргументація та вибір оздоблювальних матеріалів; підготовка паспорту матеріалів;
- підготовка проектної документації під керівництвом керівника практика та кваліфікованих працівників організації (установи).

Виробнича практика передбачає:

- 1) отримання досвіду роботи в творчому колективі, отримання навичок виконання роботи під керівництвом кваліфікованих фахівців;
- 2) практична реалізація навичок отриманих під час навчання у вищому навчальному закладі завдяки реалізації творчих задумів в процесі дизайн-проектування.

Під час проходження практики студенти накопичують проектний матеріал, який в подальшому можуть використати при написанні курсової роботи.

### ***Виробнича практика (4 курс)***

Виробнича практика є підсумковою у процесі підготовки бакалаврів за напрямом 6.020207 «Дизайн».

***Мета виробничої практики:*** набуття компетенцій проведення передпроектного аналізу та практичного застосування методів і засобів в процесі дизайн-проектування.

#### ***Завдання виробничої практики:***

- формулювання мети та завдань майбутньої дизайн-розробки у контексті художньої виразності предметно-просторового середовища, ергономічних властивостей, економічних показників об'єкту проектування тощо;
- аналіз вихідних даних та наведення результатів обстеження об'єкту проектування (аналіз ситуації, зовнішній простір, екстер'єр, інтер'єр);
- аналіз стилю;

- аналоги та прототипи дизайн-розробки (вітчизняний та зарубіжний досвід);

- побудова концептуальних засад дизайн-розробки з акцентуванням: художнього образу, кольорового вирішення, композиційного вирішення, конструктивно-технологічних показників, ергономічних показників, екологічних показників тощо;

- об'ємно-планувальне рішення та функціональне зонування розробки;

- засоби художньої виразності об'єкту розробки (стиль, декор, синтез дизайну та образотворчого мистецтва, використання оздоблювальних матеріалів);

- опис конструкції, матеріалів, інженерних рішень та обладнання, що застосовуються в розробці;

- графічна подача ескізних рішень об'єкту проектування;

- остаточне оформлення ілюстративного матеріалу дизайн-розробки та щоденника практики.

Виробнича практика передбачає:

- 1) закріплення навичок самостійної роботи студента, отримання досвіду проведення аналізу проектної ситуації, обґрунтування та узагальнення проектних рішень, досвід оптимізації їх візуального представлення, проведення текстової аргументації дизайн-розробки;

- 2) здатність до критичного мислення з позицій проблемності проектних рішень, пошук ідей та форм об'єкту проектування та інших аспектів, які стосуються не тільки проектування, а й експлуатації даного об'єкту дизайну;

- 3) здатність студента до аналізу та систематизації власних проектних розробок з впровадження інноваційних рішень.

Під час виробничої практики студенти накопичують теоретичний і графічний матеріал для підготовки кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

### ***Бази практики***

Бази проведення практик для студентів повинні забезпечувати умови та можливості виконання програми практики.

Пріоритетними у виборі бази практики навчальним закладом обираються підприємства, організації, установи (незалежно від форм власності), які мають компетентних співробітників, що здатні кваліфіковано організувати роботу студентів, надавати їм консультативну допомогу, як з теоретичних, так і практичних питань, в контексті формування їх професійної компетентності.

Згідно положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р. «З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет завчасно укладає договори за визначеною формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років».

За рішенням кафедри студент має право самостійно обирати собі базу практики у відповідності до своїх потреб, данні бази повинні бути окреслені у відповідних рішеннях на засіданні кафедри дизайну.

Розподіл студентів за базами практики здійснюється кафедрою дизайну і затверджується наказом ректора відповідно до положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р.

### ***Організація і керівництво практикою***

Організація, проведення та якісний контроль проведення практики покладається на керівництво вищого навчального закладу. Загальне керівництво практикою та відповідальність за її організацію і контроль у вищому навчальному закладі покладається на контролюючу особу, визначену департаментом управління навчальним процесом, який підпорядковується проректору з навчальної роботи.

Кафедра дизайну забезпечує методичний та навчальний супровід при проведенні практик напряду. Для забезпечення якісного проведення практики їх керівниками призначають провідних фахівців з професорсько-



викладацького складу кафедри. Загальну оцінку і контроль покладено на завідувача кафедри, який виконує корегуючу функцію у процесі проведення практики, а безпосереднє керівництво на певній базі покладено на викладача кафедри (досвідченого фахівця).

Термін проведення практики на кожному курсі визначається наказом ректора. Розподіл студентів за базами практики і призначення керівників від вищого навчального закладу здійснюється кафедрою дизайну і затверджується наказом ректора (згідно положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р.).

До практики допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план. Особи, що мають академічну заборгованість, до проходження практики не допускаються (див. наказ Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р. «Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України»).

На професійні обов'язки керівника практики від кафедри покладено:

- ознайомлення студентів з програмою практики, забезпечення їх необхідними методичними і теоретичними матеріалами та щоденником практики;
- підбір матеріалів для проведення консультацій, організації індивідуальної роботи практикантів. При необхідності виготовлення додаткових методичних матеріалів, дидактичного забезпечення тощо;
- контролюючу функцію з питань організації та підготовки бази практики до прийому студентів, проведення вступного інструктажу;
- реалізацію диференційованого та індивідуального підходів до студентів, виявлення, вивчення і врахування у своїй професійній діяльності їх індивідуальних особливостей, створення оптимальних умов для розвитку їх здібностей, формування всебічно розвиненої особистості;
- узгодження індивідуальних проектних завдань;

- систематичний поточний контроль виконання завдань з практики у відповідності до затвердженої програми;
- облік відвідування студентами-практикантами затверджених баз практик;
- проведення планових і позапланових консультацій для студентів-практикантів;
- надання кваліфікованої допомоги при підборі та опрацюванні необхідних матеріалів, практична допомога при виконанні завдань практики;
- організація комфортних умов на робочому місці;
- оптимізація та контроль за ступеневістю виконання завдань з практики;
- аналіз звіту практикантів з актуалізацією зауважень та пропозицій, висвітлення побажань щодо поліпшення організаційних її складових;
- аналіз отриманих звітів з практики проводиться комісією, що затверджена на засіданні кафедри.

Керівництво практикою студентів на місцях має бути покладене на керівників баз практики, провідних спеціалістів, інших кваліфікованих фахівців. Базы практики в особі їх перших керівників разом з університетом відповідають за організацію, якість і результати практики студентів (Див. положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України).

В обов'язки керівника від бази практики входить:

- ознайомлення практиканта з вимогами інструкції з охорони життя і здоров'я, безпеки життєдіяльності, правилами дотримання санітарно-гігієнічних норм та вимог безпеки життєдіяльності на базі практики;
- облаштування робочого місця студента-практиканта і забезпечення безпечних та комфортних умов для проходження практики;
- якомога ширше залучення практикантів до виконання поточної роботи під безпосереднім керівництвом фахівця на закріпленій базі практики;
- всебічний контроль і допомога під час виконання завдань, що заплановані у програмі практики;

- надання консультативної допомоги у систематизації зібраних матеріалів для подальшої проектної та науково-дослідної роботи;

- написання звіту про підсумки проведення практики з висвітленням зауважень та пропозицій.

Обов'язки студентів-практикантів під час проходження практики:

- перед початком практики отримати вступний інструктаж керівника практики з питань організації роботи по виконанню програми практики, термінів їх виконання, вимог до оформлення супровідних документів, графіка проходження практики тощо;

- отримати направлення на базу практики і направлення на поселення у гуртожиток (при необхідності);

- своєчасно прибути на затверджену базу практики;

- після прибуття на підприємство (організацію, установу) практиканту необхідно пред'явити керівнику направлення та щоденник практики, ознайомитися з робочим місцем;

- ознайомитись з правилами внутрішнього розпорядку підприємства (організації, установи), санітарно-гігієнічними норми, вимогами безпеки життєдіяльності та ін., яких потрібно суворо дотримуватися;

- сумлінно у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, з урахуванням вказівок керівників практики від університету і від бази практики;

- виконувати доручену йому роботу самому, не передоручаючи її іншим особам;

- звітувати за результатами виконаних завдань і доручень;

- своєчасно і в повному обсязі вести щоденник з практики та якісно оформити звіт.

При наявності відкритих вакансій практиканти можуть бути оформлені на відповідні посади, якщо посадові обов'язки відповідають поставленим задачам практики (за умови відведення 50% робочого часу на професійну підготовку у відповідності до програми практики).

### ***Підведення підсумків практики***

У відповідності до навчального графіку після кожного періоду практики студенти звітують про виконання завдань з практики.

**Форма звітності студента про практику** відповідно до «Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України», затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р.:

1. Повідомлення про прибуття на практику (надсилається до вищого навчального закладу протягом перших 3-х днів від початку практики (для студентів денної форми навчання));
2. Паспорт бази практики;
3. Щоденник з практики (звіт за весь період практики (щоденний));
4. Письмовий звіт студента-практиканта (підписаний безпосереднім керівником від бази практики).
5. Характеристика студента-практиканта надана керівником бази практики.

В щоденник з практики розроблений вищим навчальним закладом, заносяться усі фактичні відомості отримані під час проходження практики.

Після прибуття студента на базу практики він повинен надіслати повідомлення у свій навчальний заклад, підписане керівником від бази практики з мокрою печаткою підприємства (організації, установи) (для студентів денної форми навчання).

Правила оформлення і вимоги до звіту з практики наведено в робочих програмах. В підсумковому звіті повинно бути відображено виконання усіх завдань з практики, терміни виконання, індивідуальні завдання та обов'язковий розділ «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях», висновки та список використаних джерел.

Звіт повинен також містити аналіз професійної діяльності підприємства (організації, установи) з актуалізацією пропозицій для покращення роботи його відділів. Ці пропозиції можуть бути висвітлені на звітах або студентських конференціях з відповідним оформленням у вигляді наукових робіт.

Звіт з практики та щоденник оцінюються керівниками практик (від бази практики і від навчального закладу), на яких ставиться відмітка бази практики (підпис керівника і печатка установи). За підсумками керівник бази практики складає характеристику практиканта з відповідною рекомендованою оцінкою його професійної активності.

### ***Захист звіту з практики***

Комісія приймає документацію з проходження практики студентом на базах практики в останні дні її проходження або у вищому навчальному закладі протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики (див. положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України).

Студент-практикант після закінчення практики особисто звітує про виконання завдань з практики на засіданні комісії, що складається з досвічених викладачів професорсько-викладацького складу кафедри дизайну

(визначеній на засіданні кафедри дизайну), на якому оцінюється якісний професійний рівень студента за стобальною шкалою. Критерії оцінювання і рейтингова шкала розробляються навчальним закладом і відображаються у відповідних робочих програмах з практик. Отримана оцінка з практики відображається у заліковій відомості і заліковій книжці.

Оцінка студента за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю. Студенту, який не виконав програму практики, може бути надане право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених вищим навчальним закладом. Студент, який повторно отримав негативну оцінку з практики, відраховується з вищого навчального закладу (див. наказ Міністерства освіти України № 93 від 8.04.93 р.).

На засіданні кафедри підводяться підсумки рівня організації практики, враховуються пропозиції професорсько-викладацького складу кафедри та фахівців з баз практик. Також аргументується рівень виконання завдань з практики студентами з відповідними зауваженнями та пропозиціями.

Загальні підсумки практики підводяться на засіданнях кафедри, а також на Вченій раді вищого навчального закладу один раз упродовж навчального року (див. положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України).

Таким чином, рівень проведення практик в навчальному закладі залежить від якісного рівня самих баз практик та, безперечно, визначає його конкурентоздатність – здатність професійних навчальних закладів забезпечувати високу якість підготовки кваліфікованих спеціалістів, ефективно реалізовувати свою діяльність в умовах ринкової економіки [291, с. 499].

Розглянуте методичне забезпечення практичної підготовки дизайнерів інтер'єру було апробовано у вищих навчальних закладах України (КНУКіМ, НАКККіМ, ІР та інших).

## Додаток Н

Процентні точки для статистики критерія Шапіро-Уїлка  
( $p = \alpha = 0.01$  и  $0.05$ )

$n$	$p$		$n$	$p$	
	0.01	0.05		0.01	0.05
8	0.749	0.818	30	0.9	0.927
9	0.764	0.829	31	0.902	0.929
10	0.781	0.842	32	0.904	0.93
11	0.792	0.85	33	0.906	0.931
12	0.805	0.859	34	0.908	0.933
13	0.814	0.866	35	0.91	0.934
14	0.825	0.874	36	0.912	0.935
15	0.835	0.881	37	0.914	0.936
16	0.844	0.887	38	0.916	0.938
17	0.851	0.892	39	0.917	0.939
18	0.858	0.897	40	0.919	0.94
19	0.863	0.901	41	0.93	0.941
20	0.868	0.905	42	0.922	0.942
21	0.873	0.908	43	0.923	0.943
22	0.878	0.911	44	0.924	0.944
23	0.881	0.914	45	0.926	0.945
24	0.884	0.916	46	0.927	0.945
25	0.888	0.918	47	0.928	0.946
26	0.891	0.92	48	0.929	0.947
27	0.894	0.92	49	0.929	0.947
28	0.896	0.924	50	0.93	0.947
29	0.898	0.926			

**Коефіцієнти для обрахування статистики модифікованого критерію  
Шاپіро-Уїлка**

$n$	$\gamma(n)$	$\delta(n)$	$\varepsilon(n)$	$n$	$\gamma(n)$	$\delta(n)$	$\varepsilon(n)$
8	-2,696	1,333	0,4186	30	-6,150	1,949	0,1872
9	-2,968	1,400	0,3900	31	-6,248	1,965	0,1840
10	-3,262	1,471	0,3660	32	-6,324	1,976	0,1811
11	-3,485	1,515	0,3451	33	-6,402	1,988	0,1781
12	-3,731	1,571	0,3270	34	-6,480	2,000	0,1755
13	-3,936	1,613	0,3111	35	-6,559	2,012	0,1727
14	-4,155	1,655	0,2969	36	-6,640	2,024	0,1702
15	-4,373	1,695	0,2842	37	-6,721	2,037	0,1677
16	-4,567	1,724	0,2727	38	-6,803	2,049	0,1656
17	-4,713	1,739	0,2622	39	-6,887	2,062	0,1633
18	-4,885	1,770	0,2528	40	-6,961	2,075	0,1612
19	-5,018	1,786	0,2440	41	-7,035	2,088	0,1591
20	-5,153	1,802	0,2359	42	-7,111	2,101	0,1572
21	-5,291	1,818	0,2264	43	-7,188	2,114	0,1552
22	-5,413	1,835	0,2207	44	-7,266	2,128	0,1534
23	-5,508	1,848	0,2157	45	-7,345	2,141	0,1516
24	-5,605	1,862	0,2106	46	-7,414	2,155	0,1499
25	-5,704	1,876	0,2063	47	-7,484	2,169	0,1482
26	-5,803	1,890	0,2020	48	-7,555	2,183	0,1466
27	-5,905	1,905	0,1980	49	-7,615	2,198	0,1451
28	-5,988	1,919	0,1943	50	-7,677	2,212	0,1436
29	-6,074	1,934	0,1907				

### Коефіцієнти визначення статистики критерія Шапіро-Уїлка

$n$	Коефіцієнти $\alpha_k$ визначення статистики критерія Шапіро-Уїлка ( $k$ )																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
8	0.6052	0.3164	0.1743	0.0561													
9	0.5888	0.3244	0.1976	0.0947													
10	0.5739	0.3291	0.2141	0.1224	0.0399												
11	0.5601	0.3315	0.226	0.1429	0.0695												
12	0.5475	0.3325	0.2347	0.1586	0.0922	0.0303											
13	0.5359	0.3325	0.2412	0.1707	0.1099	0.0539											
14	0.5251	0.3318	0.243	0.1802	0.124	0.0727	0.024										
15	0.515	0.3306	0.2495	0.1878	0.1353	0.098	0.0433										
16	0.5056	0.329	0.2521	0.1939	0.1447	0.1005	0.0593	0.0196									
17	0.4968	0.3273	0.254	0.1988	0.1524	0.1109	0.0725	0.0359									
18	0.4886	0.3253	0.2553	0.2027	0.1587	0.1197	0.0837	0.0496	0.0163								
19	0.4808	0.3232	0.2561	0.2059	0.1641	0.1271	0.0932	0.0612	0.0303								
20	0.4734	0.3211	0.2565	0.2085	0.1686	0.1334	0.1013	0.0711	0.0422	0.014							
21	0.4643	0.3185	0.2578	0.2119	0.1736	0.1399	0.1092	0.0804	0.053	0.0263							
22	0.459	0.3156	0.2571	0.2131	0.1764	0.1443	0.115	0.0878	0.0618	0.0368	0.012						
23	0.4542	0.3126	0.2563	0.2139	0.1787	0.148	0.1201	0.0941	0.0696	0.0459	0.0228						
24	0.4493	0.3098	0.2554	0.2145	0.1807	0.1512	0.1245	0.0997	0.0764	0.0539	0.0321	0.0107					
25	0.445	0.3069	0.2543	0.2148	0.1822	0.1539	0.1283	0.1046	0.0823	0.061	0.0403	0.02					
26	0.4407	0.3043	0.2533	0.2151	0.1836	0.1563	0.1316	0.1089	0.0876	0.0672	0.0476	0.0284	0.0094				
27	0.4366	0.3018	0.2522	0.2152	0.1848	0.1584	0.1346	0.1128	0.0923	0.0728	0.054	0.0358	0.0178				
28	0.4328	0.2992	0.251	0.2151	0.1857	0.1601	0.1372	0.1162	0.0965	0.0778	0.0598	0.0424	0.0253	0.0084			
29	0.4291	0.2968	0.2499	0.215	0.1864	0.1616	0.1395	0.1192	0.1002	0.0822	0.065	0.0483	0.032	0.0159			
30	0.4254	0.2944	0.2487	0.2148	0.187	0.163	0.1415	0.1219	0.1036	0.0862	0.0697	0.0537	0.0381	0.0227	0.0076		
31	0.422	0.2921	0.2475	0.2145	0.1874	0.1641	0.1433	0.1243	0.1066	0.0899	0.0739	0.0585	0.0435	0.0289	0.0144		
32	0.4188	0.2898	0.2463	0.2141	0.1878	0.1651	0.1449	0.1265	0.1093	0.0931	0.0777	0.0629	0.0485	0.0344	0.0206	0.0068	
33	0.4156	0.2876	0.2451	0.2137	0.188	0.166	0.1463	0.1284	0.1118	0.0961	0.0812	0.0669	0.053	0.0395	0.0262	0.0131	
34	0.4127	0.2854	0.2439	0.2132	0.1882	0.1667	0.1475	0.1301	0.114	0.0988	0.0844	0.0706	0.0572	0.0441	0.0314	0.0187	0.0062



**Додаток II**  
Зведені дані контрольного та формувального етапів експерименту

Таблиця П.1

Динаміка сформованості структурних компонентів професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (до експ.)

Компоненти	Мотиваційно-особистісний				Змістово-діяльнісний				Творчо-інноваційний				Рефлексивний				Усього			
	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%
Рівні	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
початковий	48	23,6%	47	21,5%	42	20,7%	39	17,8%	50	24,6%	53	24,2%	40	19,7%	49	22,4%	45	22,1%	47	21,4%
середній	118	58,1%	116	53,0%	101	49,8%	110	50,2%	98	48,3%	105	47,9%	111	54,7%	125	57,1%	107	52,9%	114	52,3%
достатній	25	12,3%	42	19,2%	56	27,6%	64	29,2%	43	21,2%	48	21,9%	40	19,7%	30	13,7%	41	20,1%	46	20,9%
високий	12	5,9%	14	6,4%	4	2,0%	6	2,7%	12	5,9%	13	5,9%	12	5,9%	15	6,8%	10	4,9%	12	5,4%

Таблиця П.2

Динаміка сформованості структурних компонентів професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (після експ.)

Компоненти	Мотиваційно-особистісний				Змістово-діяльнісний				Творчо-інноваційний				Рефлексивний				Усього			
	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%	АЗ	%
Рівні	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
початковий	18	8,9%	48	22,0%	16	7,9%	37	17,0%	22	10,9%	51	23,4%	24	11,9%	48	22,0%	20	9,8%	46	21,3%
середній	59	29,2%	116	53,2%	58	28,7%	110	50,5%	63	31,2%	107	49,1%	72	35,6%	115	52,8%	63	31,2%	112	51,5%
достатній	92	45,5%	43	19,7%	94	46,5%	63	28,9%	78	38,6%	45	20,6%	60	29,7%	37	17,0%	81	40,1%	46	21,1%
високий	33	16,3%	11	5,0%	34	16,8%	8	3,7%	39	19,3%	15	6,9%	46	22,8%	18	8,3%	38	18,9%	14	6,1%

Таблиця П.3

Динаміка професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру (до та після експ. у %)

Компоне нти	Мотиваційно-особистісний				Змістово-діяльнісний				Творчо-інноваційний				Рефлексивний				Усього			
	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після	До	Після
Рівні	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
почаповий	23,6%	8,9%	21,5%	22,0%	20,7%	7,9%	17,8%	17,0%	24,6%	10,9%	24,2%	23,4%	19,7%	11,9%	22,4%	22,0%	22,1%	9,8%	21,4%	21,3%
середній	58,1%	29,2%	53,0%	53,2%	49,8%	28,7%	50,2%	50,5%	48,3%	31,2%	47,9%	49,1%	54,7%	35,6%	57,1%	52,8%	52,9%	31,2%	52,3%	51,5%
достатній	12,3%	45,5%	19,2%	19,7%	27,6%	46,5%	29,2%	28,9%	21,2%	38,6%	21,9%	20,6%	19,7%	29,7%	13,7%	17,0%	20,1%	40,1%	20,9%	21,1%
високий	5,9%	16,3%	6,4%	5,0%	2,0%	16,8%	2,7%	3,7%	5,9%	19,3%	5,9%	6,9%	5,9%	22,8%	6,8%	8,3%	4,9%	18,9%	5,4%	6,1%

## Додаток Р

### Додаток Р.1.

#### Опитувальник

#### **„Вивчення рівня готовності педагогів до роботи з обдарованими студентами”**

*(за методикою вивчення обдарованості О. Антоною, Ю. Клименюк)*

#### **1. Як ви розумієте поняття „обдарованість”?**

- а) це прискорений, високий рівень розвитку певних здібностей;
- б) своєрідне поєднання здібностей, від якого залежить можливість досягнення більшого чи меншого успіху у виконанні тієї чи іншої діяльності;
- в) дуже високий рівень розумового розвитку дитини в якісній своєрідності, самостійності, нестандартності виконання завдань та розумової діяльності загалом;
- г) підвищений рівень розвитку однієї чи кількох здібностей людини, на основі яких з'являється можливість досягати високих результатів у соціально значущих видах діяльності;

#### **2. Розмежуйте значення понять „обдарованість”, „талановитість”:**

- а) „обдарованість”, „талановитість” – тотожні поняття;
- б) обдарованість – ступінь вираженості таланту;
- в) терміни „обдарований”, „талановитий” вживаються як синоніми й відображають рівень вираження здібностей;
- г) талант – вищий рівень прояву обдарованості;

#### **3. Успадковані анатомо-фізіологічні особливості організму, головним чином його нервової с-ми і органів чуття; виступають основою для розвитку здібностей:**

- а) дар;
- б) геніальність;
- в) обдарованість;
- г) талант;

#### **4. Поняття „здібності” близьке до поняття „обдарованість” й визначається як:**

- а) сукупність індивідуально-психологічних особливостей, які є умовою успішного високоякісного виконання людиною певної діяльності і зумовлюють різницю в динаміці оволодіння потрібними для неї знаннями, вміннями, навичками;
- б) особливо сприятливі, внутрішні передумови розвитку;
- в) свого роду міра генетично і досвідом обумовлених можливостей людини пристосуватися до життя;
- г) комплексне явище психіки людини, яке включає єдність інтелекту, творчості і мотивації;
- д) система якостей, які дозволяють людині досягати значних успіхів в оригінальному виконанні певної діяльності;

#### **5. Один із відомих дослідників проблеми обдарованості – Н. С. Лейтес – доводить, що найважливішим фактором обдарованості є:**

- а) самостійність;
- б) логічне мислення;
- в) креативність;
- г) уміння вчитися;
- д) працьовитість;

#### **6. За якими захисними ознаками, на Вашу думку, може ховатися обдарованість:**

- а) швидкість і оригінальність вербальних (словесних) асоціацій;
- б) наполегливість у розв'язанні поставлених перед ними завдань;
- в) задоволення від процесу навчання;

г) вміння критично розглядати дійсність і прагнення проникнути в суть речей та явищ;

д) вміння бачити незвичайне у звичайному, по-новому сприймати звичайне;

**7. Вкажіть типові особливості поведінки обдарованої дитини:**

а) ставлять високі вимоги до себе;

б) дуже активні й завжди чимось зайняті;

в) життєрадісні;

г) мають почуття гумору;

д) перебільшені почуття страху, емоційна залежність;

**8. У чому, на Вашу думку, полягає відмінність між обдарованими студентами та відмінниками? Обдарований учень:**

а) створює проекти;

б) висловлює цікаві думки та ідеї;

в) більше до вподоби компанія дорослих;

г) виконує домашні завдання;

д) проводить час з однолітками;

**9. До ранніх виявів обдарованості дитини належать:**

а) інтенсивний розвиток мовлення;

б) допитливість, прагнення до експериментування;

в) потужна енергійність, значна фізична, розумова і пізнавальна активність;

г) легке і швидке засвоєння та використання нової інформації;

д) порівняно низькі втомлюваність і потреба у відпочинку;

**10. Які сучасні технології (форми, методи, прийоми навчання) Ви використовуєте у роботі з обдарованими дітьми?**

а) виконання практичних робіт;

б) метод взаємоперевірки студентів;

в) лекційно-семінарська форма;

г) уроки-консультації;

д) різнорівневий індивідуальний підхід;

**11. Яке значення для Вас особисто мають запроваджені (застосовані) вами нетрадиційні форми роботи з обдарованими студентами:**

а) мені це знадобиться в майбутньому;

б) мені просто цікаво працювати з такими студентами;

в) значення не мають;

г) мені важко, матеріал складний і надто науковий;

д) наполегливо працюю на уроці;

**12. Назвіть основні проблеми обдарованих дітей, які необхідно враховувати під час роботи з такими студентами:**

а) несприйняття стандартних форм (конформність);

б) прагнення досконалості, відчуття незадоволення;

в) негативне ставлення до школи;

г) невідповідність між фізичним, інтелектуальним та соціальним розвитком;

д) потреба у захисті;

**13. Висловіть своє ставлення до тези, яку підтримують учені-педагоги: „Будь-яка дитина є або може бути обдарованою за умови спеціально організованого педагогічного впливу”**

### Текст опитувальника

Контрольний список характеристик творчих здібностей :

*Творча особистість здатна:*

1	Відчувати тонкі, невизначені, складні особливості навколишнього світу ( <i>чутливість до проблеми, перевага складностей</i> ).
2	Висувати й виражати велику кількість різних ідей у певних умовах ( <i>швидкість</i> ).
3	Пропонувати різні види, типи, категорії ідей ( <i>гнучкість</i> ).
4	Пропонувати додаткові деталі, ідеї, версії або рішення ( <i>спритність, винахідливість</i> ).
5	Проявляти уяву, почуття гумору й розвивати гіпотетичні можливості ( <i>уява, здатність до структурування</i> ).
6	Демонструвати поведження, яке є несподіваним, оригінальним, але корисним для рішення проблеми ( <i>оригінальність, винахідливість і продуктивність</i> ).
7	Утримуватися від прийняття першої ліпшої думки, типової, загальноприйнятої позиції, висувати різні ідеї й вибирати кращу ( <i>незалежність, нестандартність</i> ).
8	Проявляти впевненість у своєму рішенні, незважаючи на труднощі, які виникли , брати на себе відповідальність за нестандартну позицію, думку, що сприяє рішенню проблеми ( <i>упевнений стиль поведінки з опорою на себе, самодостатність</i> ).

## Бланк відповідей

Дата \_\_\_\_\_ Заклад \_\_\_\_\_ Група \_\_\_\_\_

Респондент (П.І.П.) \_\_\_\_\_

У таблиці 6 відповідей номерами від 1 до 8 зазначені характеристики творчого прояву (креативності). Їхній перелік див. у тексті опитувальника.

Будьласка оцініть, використовуючи п'ятибальну шкалу, у якому ступені в кожного студента проявляються вище зазначені характеристики.

### Можливі бали для оцінювання :

1 - ніколи, 2 - рідко, 3 - іноді, 4 - часто, 5 - постійно.

**Таблиця 8**

№ з/ч	П.І.П.	Характеристики творчих здібностей
		<div style="text-align: center;"> <b>1   2   3   4   5   6   7   8</b> </div>

## Опитувальник особистісної схильності до творчості

за Г. Девісом

### Інструкція :

Дайте відповідь за прочитаними твердженнями «так» чи «ні».

1. Думаю , що я акуратна людина , люблю , щоб скрізь був порядок.
2. Я прагну дізнатися більше про все , що відбувається в світі .
3. Я люблю відвідувати нові місця разом з батьками , а не сам.
4. Я прагну бути кращим у тому , чим захоплююся.
5. Я неохоче ділився своїми іграшками або солодощами з іншими , коли був маленьким.
6. Я буваю незадоволений собою , якщо не можу довести роботу до досконалості.
7. Я прагну зрозуміти , як усе влаштовано в світі.
8. Я не користуюся популярністю серед дітей.
9. Мені подобається іноді поводитися по-дитячому.
10. Якщо я вирішив щось зробити , то наполегливо прагну досягти наміченої мети.
11. Я вважаю за краще працювати разом з іншими і не люблю що-небудь робити один.
12. Я сам знаю , що я повинен робити і чим займатися .
13. Коли зі мною не згодні інші , я прагну змінити свою точку зору , навіть якщо упевнений в своїй правоті.
14. Я дуже турбуюся і переживаю , коли роблю щось не так , як слід.
15. Я часто нудьгую , тому що не знаю , чим зайнятися.
16. Я відчуваю , що буду потрібним і відомим , коли виросту.
17. Мені подобається дивитися на красиві речі.
18. Я вважаю за краще грати в знайомі ігри , ніж розучувати нові.

19. Мені подобається експериментувати , досліджувати : що станеться , якщо я зроблю що-небудь.
20. Коли я граю або щось роблю , то прагну якомога менше ризикувати .
21. У житті важливіше мати хорошу пам'ять , ніж розвинену уяву.

**Ключ :показник особистісної креативності :**

«Так» - 2,4,6,7,8,9,10,12,16,17,19.

«Ні» - 1,3,5,11,13,14,15,18,20,21.

За кожен варіант відповіді, який співпав з ключем , нараховується один бал. Потім одержані бали підсумовуються .

**МЕТОДИКА «ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ»****за М.Рокич**

Система ціннісних орієнтації визначає змістовну сторону спрямованості особистості і складає основу її відносин до навколишнього світу, до інших людей, до себе самої, основу світогляду і ядро мотивації життєвої активності, основу життєвої концепції та філософії життя.

Найбільш розповсюдженої в даний час є методика вивчення ціннісних орієнтацій М.Рокич, заснована на прямому ранжируванні списку цінностей.

термінальні - переконання в тому, що якась кінцева мета індивідуального існування варта того, щоб до неї прагнути

інструментальні - переконання в тому, що якийсь образ дій або властивість особистості є кращим у будь-якій ситуації.

Цей розподіл відповідає традиційному розподілові на цінності-мети і цінності-засоби.

Респондентові пред'являється два списки цінностей (по 18 у кожному) або на аркушах папера за алфавітом, або на картках. У списках випробуваний привласнює кожній цінності ранговий номер, а картки розкладає в порядку значимості. Остання форма подачі матеріалу дає більш надійні результати. Спочатку пред'являється набір термінальних, а потім набір інструментальних цінностей.

**Інструкція.** «Зараз Вам буде пред'явлений набір з 18 карток з позначенням цінностей. Ваша задача - розкласти їх в порядку значимості для Вас як принципів, якими Ви керуєтеся у Вашому житті.

Кожна цінність написана на окремій картці. Уважно вивчіть картки і вибравши ту, котра для Вас найбільш значима, помістіть її на перше місце. Потім виберіть другу по значимості цінність і помістіть її слідом за першою.



Потім проробіть теж із усіма картками, що залишилися. Найменш важлива залишиться останньою і займе 18 місце. Працюйте не поспішаючи, вдумливо. Якщо в процесі роботи Ви зміните свою думку, то можете виправити свої відповіді, помінявши картки місцями. Кінцевий результат повинний відбивати Вашу щирі позицію".

Достоїнством методики є універсальність, зручність і економічність у проведенні обстеження й обробці результатів, гнучкість - можливість варіювати як стимульний матеріал (списки цінностей), так і інструкції. Істотним її недоліком є вплив соціальної бажаності, можливість нещирості. Тому особливу роль у даному випадку грає мотивація діагностики, добровільний характер тестування і наявність контакту між психологом і випробуваним. Методику не рекомендується застосовувати з метою добору й експертизи.

Для подолання зазначених недоліків і більш глибокого проникнення в систему ціннісних орієнтацій можливі зміни інструкції, що дають додаткову діагностичну інформацію і дозволяють зробити більш обґрунтовані висновки. Так, після основної серії можна попросити випробуваного ранжувати картки, відповідаючи на наступні питання:

У якому порядку й у якому ступені (у відсотках) реалізовані дані цінності у Вашому житті?

Як би Ви розташували ці цінності, якби стали таким, яким мріяли?

Як, на Ваш погляд, це зробила б людина, досконала у всіх відносинах?

Як зробили б це, на Вашу думку, більшість людей?

Як це зробили б Ви 5 або 10 років тому?

Як це зробили б Ви, через 5 або 10 років?

Як ранжували б картки близькі Вам люди?

Аналізуючи ієрархію цінностей, варто звернути увагу на їхнє угруповання випробуваним у змістовні блоки по різних підставах. Так, наприклад, виділяються «конкретні» і «абстрактні» цінності, цінності професійної самореалізації й особистого життя і т.д. Інструментальні цінності можуть

групуватися в етичні цінності, цінності спілкування, цінності справи; індивідуалістичні і конформістські цінності, альтруїстичні цінності; цінності самоствердження і цінності прийняття інших і т.д. Це далеко не всі можливості суб'єктивного структурування системи ціннісних орієнтації. Психолог повинен спробувати уловити індивідуальну закономірність. Якщо не вдається виявити ні однієї закономірності, можна припустити несформованість у респондента системи цінностей або навіть нещирість відповідей.

Обстеження краще проводити індивідуально, але можливо і групове тестування.

*Список А* (термінальні цінності):

- активне діяльне життя (повнота й емоційна насиченість життя)
- життєва мудрість (зрілість суджень і здоровий глузд, що досягаються життєвим досвідом)
- здоров'я (фізичне і психічне)
- цікава робота
- краса природи і мистецтва (переживання прекрасного в природі й у мистецтві)
- любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною)
- матеріально забезпечене життя (відсутність матеріальних утруднень)
- наявність гарних і вірних друзів
- суспільне визнання (повага навколишніх, колективу, товаришів по роботі)
- пізнання (можливість розширення свого утворення, кругозору, загальної культури, інтелектуальний розвиток)
- продуктивне життя (максимально повне використання своїх можливостей, сил і здібностей)
- розвиток (робота над собою, постійне фізичне і духовне удосконалювання)
- розваги (приємний, необтяжливий плин часу, відсутність обов'язків)
- воля (самостійність, незалежність у судженнях і вчинках)
- щасливе сімейне життя
- щастя інших (добробут, розвиток і удосконалювання інших людей, усього народу, людства в цілому)
- творчість (можливість творчої діяльності)
- впевненість у собі (внутрішня гармонія, воля від внутрішніх протиріч, сумнівів)

*Список Б* (інструментальні цінності)

- акуратність (охайність), уміння тримати в порядку речі, порядок у справах
- вихованість (гарні манери)
- високі запити (високі вимоги до життя і високі домагання)
- життєрадісність (почуття гумору)
- ретельність (дисциплінованість)
- незалежність (здатність діяти самостійно, рішуче)
- непримиренність до недоліків у собі й інших
- освіченість (широта знань, висока загальна культура)
- відповідальність (почуття обов'язку, уміння дотримувати слова)
- раціоналізм (вміння реалістично і логічно мислити, приймати обмірковані, раціональні рішення)
- самоконтроль (стриманість, самодисципліна)
- сміливість у відстоюванні своєї думки, своїх поглядів
- тверда воля (уміння настояти на своєму, не відступати перед труднощами)
- терпимість (до поглядів і думок інших, уміння прощати іншим їхні помилки й омани)
- широта поглядів (уміння зрозуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звичаї, звички)
- чесність (правдивість, щирість)
- ефективність у справах (працьовитість, продуктивність у роботі)
- чуйність (дбайливість)

*Список Б (інструментальні цінності)*

- акуратність (охайність), уміння тримати в порядку речі, порядок у справах
- вихованість (гарні манери)
- високі запити (високі вимоги до життя і високі домагання)
- життєрадісність (почуття гумору)
- ретельність (дисциплінованість)
- незалежність (здатність діяти самостійно, рішуче)
- непримиренність до недоліків у собі й інших
- освіченість (широта знань, висока загальна культура)
- відповідальність (почуття обов'язку, уміння дотримувати слова)
- раціоналізм (вміння реалістично і логічно мислити, приймати обмірковані, раціональні рішення)
- самоконтроль (стриманість, самодисципліна)
- сміливість у відстоюванні своєї думки, своїх поглядів
- тверда воля (уміння настояти на своєму, не відступати перед труднощами)
- терпимість (до поглядів і думок інших, уміння прощати іншим їхні помилки й омани)
- широта поглядів (уміння зрозуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звичаї, звички)
- чесність (правдивість, щирість)
- ефективність у справах (працьовитість, продуктивність у роботі)
- чуйність (дбайливість)

*Список А* (термінальні цінності):

- активне діяльне життя (повнота й емоційна насиченість життя)
- життєва мудрість (зрілість суджень і здоровий глузд, що досягаються життєвим досвідом)
- здоров'я (фізичне і психічне)
- цікава робота
- краса природи і мистецтва (переживання прекрасного в природі й у мистецтві)
- любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною)
- матеріально забезпечене життя (відсутність матеріальних утруднень)
- наявність гарних і вірних друзів
- суспільне визнання (повага навколишніх, колективу, товаришів по роботі)
- пізнання (можливість розширення свого утворення, кругозору, загальної культури, інтелектуальний розвиток)
- продуктивне життя (максимально повне використання своїх можливостей, сил і здібностей)
- розвиток (робота над собою, постійне фізичне і духовне удосконалювання)
- розваги (приємний, необтяжливий плин часу, відсутність обов'язків)
- воля (самостійність, незалежність у судженнях і вчинках)
- щасливе сімейне життя
- щастя інших (добробут, розвиток і удосконалювання інших людей, усього народу, людства в цілому)
- творчість (можливість творчої діяльності)
- впевненість у собі (внутрішня гармонія, воля від внутрішніх протиріч, сумнівів)

## Додаток Т

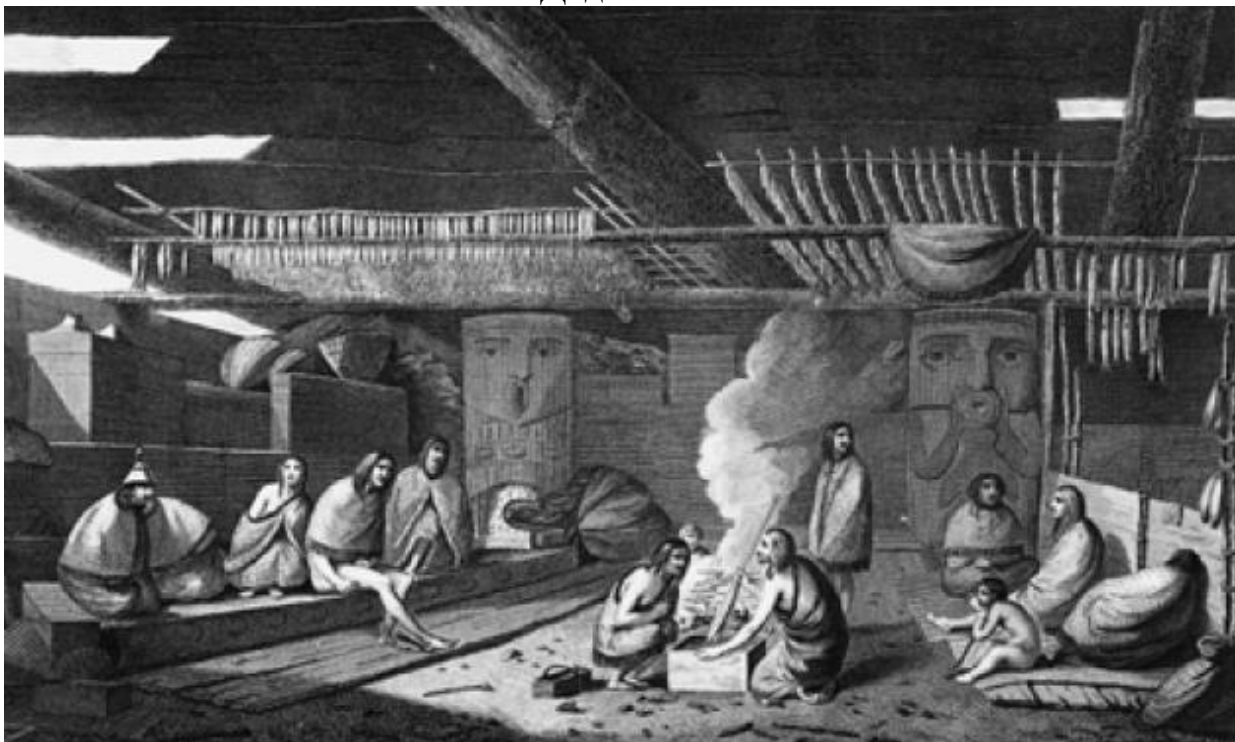


Рис. 1. Картина Джона Веббера  
«Гравірування інтер'єру будинку в нутка», Канада.



Рис. 2. Палац Кетцалькоатля, Теотіуакан, Мексика, VII ст. до н.е.



Рис. 3. Живопис племені Майя, Центральної Америки, VIII ст. до н.е.



Рис. 4. Реконструкція палацу в Кноссі, о. Крит.

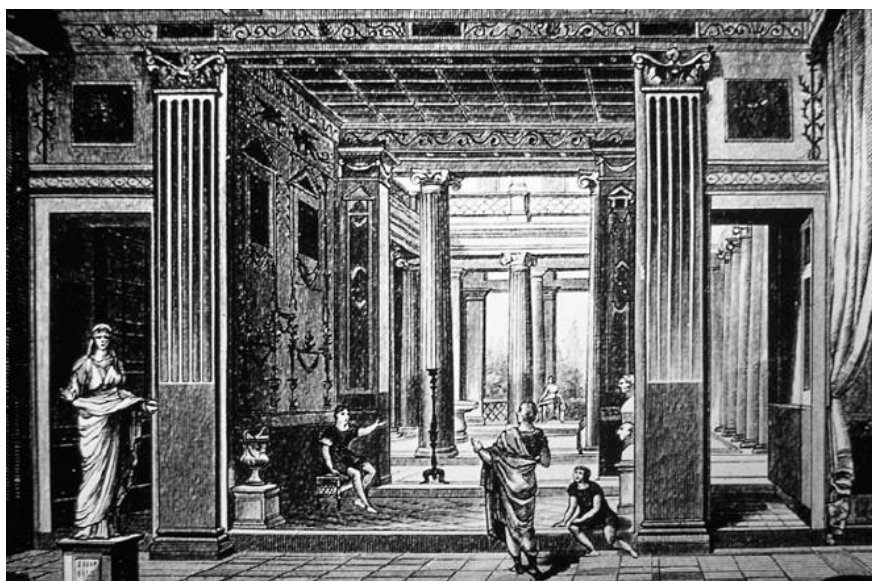


Рис. 5. Реконструкція креслення інтер'єру будинку з Помпей



## Акти впровадження



УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ  
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ  
імені МИХАЙЛА БОЙЧУКА

01103, Україна, м. Київ, вул. Кіквідзе, 32. Тел./факс: (044) 285-77-16, (044) 285-32-75

E-mail: [kdidpmd@boychukart.kiev.ua](mailto:kdidpmd@boychukart.kiev.ua), [www.boychukart.kiev.ua](http://www.boychukart.kiev.ua)

27.09.2016 № 325  
на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

## ДОВІДКА

про впровадження у Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука результатів дисертаційного дослідження кандидата фізико-математичних наук, доцента Чирчика Сергія Васильовича «Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Результати дисертаційного дослідження С.В. Чирчика впроваджені у навчальному процесі Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука у 2010-2016 рр. Зокрема, при викладанні дисциплін професійно циклу були впроваджені авторські навчально-методичні комплекси дисциплін: «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Світлодизайн», «Матеріалознавство у дизайні» та навчальні посібники: «Основи світлотехніки для дизайнерів», «Світлодизайн». Запропоновані здобувачем «Регресійна модель динаміки формування компетенцій» та «Багатофакторна дисперсійна модель» використовувались для опису динаміки формування професійних компетенцій та оцінки рівня сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру.

Наукові результати дисертаційного дослідження, навчальні та методичні розробки С.В. Чирчика були впроваджені при вдосконаленні змісту та методики викладання дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки за відповідним напрямом.

В.о. ректора,  
заслужений художник України



Полтавець-Гуйда О.В.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ  
ВП «ВІННИЦЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КНУКіМ»**

21009, м. Вінниця  
вул. Червоноармійська, 7

Тел.: 8(0432) 66-65-62  
Факс: 8(0432) 55-42-97

23.06.15 № 87

**АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ**

Протягом 2009-2015 н. р. на базі ВП «Вінницький факультет КНУКіМ» к.ф.м.-н., доцентом Чирчиком Сергієм Васильовичем проводилась науково-дослідна робота на тему: «Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру». Була введена концептуальна модель підготовки за напрямом 6. 020207 «Дизайн», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Розроблені та впроваджені авторські навчально-методичні комплекси: «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Світлодизайн», «Матеріалознавство».

Декан, професор



Г.О. Кравчук





## МИСТЕЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ХУДОЖНЬОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ імені Сальвадора Далі

Адреса навчального закладу: 04074 м. Київ,  
вул. Бережанська, 5,  
тел. 495-17-76, ф. 390-37-96,  
e-mail: [mixmd@list.ru](mailto:mixmd@list.ru), [www.mixmd.edu.ua](http://www.mixmd.edu.ua)

№ 247 16 12 2016 р.  
На №                20      р

### ДОВІДКА

про впровадження у Мистецькому інституті художнього моделювання  
та дизайну імені Сальвадора Далі  
результатів дисертаційного дослідження кандидата фізико-математичних  
наук, доцента Чирчика Сергія Васильовича "Теоретичні і методичні основи  
формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну  
інтер'єру" на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі  
спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Науково-дослідна робота в межах дисертаційного дослідження Чирчика Сергія Васильовича проводилась у Мистецькому інституті художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі протягом 2010-2016 рр. у відповідності до затвердженої на Вченій раді інституту програми науково-дослідної та експериментальної роботи здобувача (протокол №3 від 30 листопада 2010 р.).

Вагомим результатом дослідження Чирчика С.В. стало впровадження у навчальний процес авторських навчально-методичних комплексів з дисциплін: «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Світлодизайн», «Матеріалознавство у дизайні» та навчальних посібників: «Основи світлотехніки для дизайнерів», «Світлодизайн».

Авторська концептуальна модель професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру визначила освітні підходи у реалізації стратегії формування інноваційного освітнього середовища як чинника професійного становлення майбутніх фахівців.

Реалізована апробація підтвердила актуальність дисертаційного дослідження Чирчика С.В. та ефективність впровадження наукових результатів у процесі професійної підготовки майбутніх бакалаврів за напрямом «дизайн».

Ректор,  
доктор педагогічних наук, професор



О.О. Фурса



### ДОВІДКА

про апробацію та впровадження результатів дисертаційного дослідження  
*Чирчика Сергія Васильовича* "Теоретичні і методичні основи формування  
 професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру" на здобуття  
 наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальності 13.00.04 – теорія та методика  
 професійної освіти

Апробація і впровадження результатів дисертаційного дослідження Чирчика Сергія Васильовича здійснювалися у навчально-виховному процесі Інституту реклами протягом 2010-2016 рр.

Авторські теоретичні концепції й модель професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру визначили підходи до створення й реалізації стратегії інноваційного розвитку дизайн-освіти, систематизована дисертантом система понять професійної компетентності дизайнера була включена у зміст навчально-методичних матеріалів професійного циклу дисциплін. Вагомі результати дослідження Чирчика С.В. були реалізовані відповідно до наукової теми «Педагогічні засади професійного становлення бакалаврів з дизайну інтер'єру» (№ держ. реєстрації 0114U006521), а саме обґрунтовано та розроблено організаційно-педагогічних засади професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру у вищих навчальних закладах України з урахуванням історичного досвіду. Розроблені авторські навчальні та робочі програми з циклу професійної підготовки за напрямом 6.020207 «Дизайн». Для виявлення й аналізу рівня сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру і створення інноваційного освітнього середовища застосовувався діагностичний інструментарій, розроблений автором відповідно до визначених компонентів і критеріїв сформованості професійної компетентності дизайнера інтер'єру.

Здійснена апробація підтвердила актуальність дисертаційного дослідження Чирчика С.В. та доцільність й ефективність використання його результатів у процесі інноваційно спрямованої професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Результати дисертаційного дослідження Чирчика С.В. систематично доповідались на засіданнях кафедри дизайну та Вченій раді Інституту реклами.

В.о. ректора ВНЗ «Інститут реклами»  
 доктор економічних наук,  
 професор

Захожай В.Б.



16.09.16 р.  
 ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
 ІНСТИТУТ РЕКЛАМИ  
 р / р № 2 6 0 0 0 9 6 1 3 6 0 0 1  
 в Печерському відділенні Приватбанку в м. Києві  
 МФО 339500 Код ЄДРПОУ 32594570  
 03039, Україна, м. Київ, вул. Фрометівська, 2  
 ☎ 380 44 496 – 97 60, E-mail: mail@ir.edu.ua



МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ  
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ  
„КІРОВОГРАДСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КНУКІМ”

25006, м. Кіровоград,  
пров. Василівський, 16  
27.05.15 № 05

тел. / факс (0522) 33-34-93  
33-34-60

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ  
Науково-дослідної роботи (13.00.04-теорія і методика професійної  
освіти) кандидата фізико-математичних наук, доцента  
Чирчика Сергія Васильовича

Протягом 2008-2015 р.р. на базі Відокремленого підрозділу „Кіровоградський факультет КНУКіМ” Чирчиком С.В. проводилась науково-дослідна робота на тему «Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру». Розроблені та впроваджені авторські навчально-методичні комплекси з дисциплін: «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Світлодизайн».

Впроваджена та апробована концептуальна модель підготовки дизайнерів інтер'єру, та оптимізаційна модель діагностики якості вищої освіти «Інтеграл компетентності».

Декан



В.І. Дмитрук



УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

вул. Щорса, 36, м. Київ, 01601 тел. (044) 529-98-33; факс (044) 529-77-61

04.10.2016 № 1145

На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

## ДОВІДКА

про апробацію та впровадження у Київському національному університеті  
культури і мистецтв

результатів дисертаційного дослідження докторанта кафедри педагогіки  
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Чирчика Сергія Васильовича "Теоретичні і методичні основи формування професійної  
компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру" зі спеціальності 13.00.04 –  
теорія та методика професійної освіти

Впровадження результатів дисертаційного дослідження Чирчика Сергія Васильовича здійснювалися у навчально-виховному процесі Київського національного університету культури і мистецтв протягом 2010-2016 рр. Автором на основі системного наукового аналізу розроблені та обґрунтовані: концептуальна модель професійної підготовки бакалаврів з дизайну інтер'єру, впроваджена система показників та критеріїв сформованості професійної компетентності дизайнера інтер'єру, та експериментально апробована оптимізаційна модель діагностики якості вищої дизайн-освіти. Вагомим результатом дослідження Чирчика С.В. стало впровадження у процес професійної підготовки бакалаврів авторських навчально-методичних комплексів дисциплін: «Інформаційні технології, системи та ресурси», «Інформаційні технології в дизайні середовища», «Світлодизайн», «Матеріалознавство у дизайні»; навчальних посібників: «Основи світлотехніки для дизайнерів», «Світлодизайн» та монографії «Математичне моделювання у сучасному професійному дизайні: теорія, методологія, практика». Здобувач є одним з розробників складових галузевого стандарту України (освітньо-професійної програми підготовки фахівців, освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника вищого навчального закладу та засобів діагностики якості вищої освіти) за відповідним напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікація 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру» (2014 р.).

Матеріали дисертаційного дослідження, програми та методичні розробки здобувача викликали значний інтерес у професорсько-викладацького складу кафедри дизайну середовища й були використанні при вдосконаленні змісту та методів викладання професійних дисциплін.

Основні результати дисертаційного дослідження Чирчика С.В. доповідалися та схвалені на засіданні кафедри дизайну середовища (протокол № 2 від 27.09.16).

Проректор з наукової роботи,  
доктор філософських наук, професор

Безклубенко С.Д.

Завідувач кафедри дизайну середовища,  
доктор мистецтвознавства, професор

Селівачов М. Р.

005500





УКРАЇНА

## КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ

01042, Київ, вул. Чигоріна, 20, тел.: (044) 285-75-00, тел./факс: (044) 286-75-70

### ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження докторанта кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка Чирчика Сергія Васильовича на тему **“Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер’єру”** в навчально-виховний процес Київського університету культури

На базі Київського університету культури протягом 2008 – 2015 рр. С.В. Чирчиком проводилась науково-дослідна робота на тему **“Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер’єру”**. Результати дисертаційного дослідження впроваджувалися в навчально-виховний процес Київського університету культури на основі визначених особистісно-орієнтованого, рефлексивного, діяльнісно-розвивального, науково-пошукового, системно-структурного, креативного, компетентнісного та інших підходів. Було здійснено апробацію розробленої концептуальної моделі професійної підготовки, оптимізаційної моделі діагностики якості вищої освіти “Інтеграл компетентності дизайнера”, науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх дизайнерів інтер’єру під час викладання професійних дисциплін. Крім того, впроваджено розроблені дисертантом навчально-методичні комплекси з дисциплін “Світлодизайн”, “Інформаційні технології, системи та ресурси”, “Інформаційні технології в дизайні середовища”, “Матеріалознавство в дизайні” у процесі викладання професійних дисциплін. У процесі підготовки майбутніх дизайнерів дисертантом передбачено застосування різноманітних

активних засобів, форм та методів проектної взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Це дозволило вдосконалити професійну підготовку майбутніх дизайнерів інтер'єру, підвищити рівень їх мотивації у визначеній сфері, сформувати в них основи професійних компетенцій.

Результати апробації науково-дослідної роботи С.В. Чирчика у навчально-виховному процесі Київського університету культури обговорювалися на планових засіданнях кафедри дизайну і отримали позитивну оцінку.

Результати науково-дослідної роботи також висвітлено в розроблених ним разом з іншими викладачами галузевих стандартах вищої освіти в галузі знань 0202 «Мистецтво», освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Дизайнер-виконавець інтер'єру».

Створене дисертантом науково-методичне забезпечення, зокрема навчальні посібники, монографії, навчально-методичні комплекси, методичні рекомендації тощо, сприяло ґрунтовному ознайомленню із сутністю та структурою професійної компетентності дизайнера інтер'єру, а також дало можливість поглибити знання у цій сфері, активізувати професійні вміння педагогічної підтримки студентів у навчальному процесі з позицій концепції сучасної дизайн-освіти в контексті педагогічної теорії і практики.

Ректор



В.І. Пилипів





**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ**  
**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ**  
**«МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**  
**КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»**

54017, м. Миколаїв, вул. Декабристів – 17

Тел. (0512) 47-00-11, факс (0512) 47-01-03  
 direc@nfnuki.mk.ua

10.05.2015 № 04/кд-104  
 на № \_\_\_\_\_

**ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ**

у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв  
 результатів дисертаційного дослідження кандидата фізико-математичних наук,  
 доцента Чирчика Сергія Васильовича  
 “Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності  
 майбутніх бакалаврів з дизайну інтер’єру”  
 на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук  
 (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти)

Протягом 2008 – 2015 рр. на базі Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв Чирчиком С.В. проводилась науково-дослідна робота. Результати дисертаційного дослідження Чирчика С.В. впроваджені у навчальному процесі Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв. Зокрема, впроваджена концептуальна модель підготовки майбутніх дизайнерів інтер’єру, розроблена та апробована оптимізаційна модель діагностики якості вищої освіти «Інтеграл компетентності дизайнера».

Матеріали дисертаційного дослідження, розроблені програми та навчально-методичні авторські комплекси були використанні при оптимізації змісту та методів навчально-виховного процесу в університеті.

Директор МФ КНУКІМ,  
 доцент



Федотова Н.В.



МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ  
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

01015 м. Київ, вул. Лаврська, 9, корпус 15

тел. 280-22-82,  
тел./факс 280-92-09  
e-mail: admin@dakkkim.kiev.ua

№ 990 від 25 листопада 2013 р.

На № \_\_\_\_\_ від « \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2013р.

**ДОВІДКА**

про впровадження у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв результатів дисертаційного дослідження кандидата фізико-математичних наук Чирчика Сергія Васильовича “Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер’єру” на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук  
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Результати дисертаційного дослідження С.В. Чирчика впроваджені у навчальному процесі Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв у 2011-2013 рр. Зокрема, при викладанні дисциплін професійної і практичної підготовки вивчалися: авторська концепція реалізації компетентнісного підходу у вищих навчальних закладах, систематизована дисертантом система понять професійної компетентності дизайнера, моделі інноваційних освітніх процесів, математична модель оцінки рівня сформованості професійної компетентності дизайнера. Запропонований комплекс діагностики професійної компетентності дизайнера використовувався для оцінювання їх рівня сформованості.

Матеріали дисертаційного дослідження, програми та методичні розробки курсу “Комп’ютерне проектування”, “Світлодизайн” викликали значний інтерес у викладачів й були використанні при вдосконаленні змісту та методів викладання професійних дисциплін.

Директор Інституту дизайну  
і ландшафтного мистецтва, професор



М.В. Куш